

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

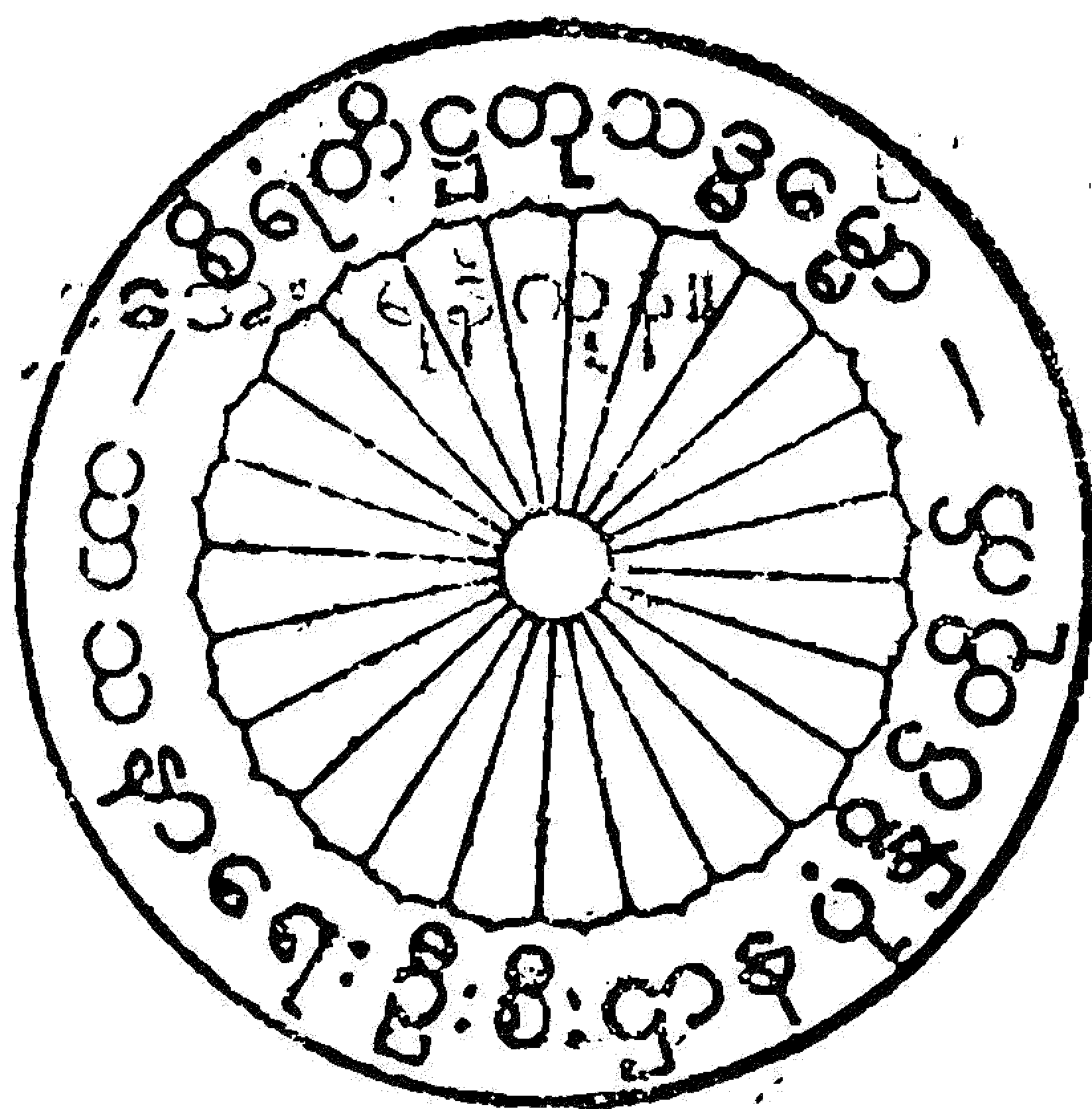
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

အနာဂတ်သာသနာအတွက်

အမှတ် ၂၆ ကျမ်းစာ

ပုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းများအတွက်
ဖတ်စာနှင့်ညွှန်ကြားချက်များ ပါဝင်သည်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန

အနာဂတ်သာသနာ
ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တဘဝသံသရာ

ဤ ၃ - အုပ်ကိုတွဲ၍ ဘတ်ရှုလေ့လာပါ

၂၀၄၂
၈၃၈
၁၅၂၂၆

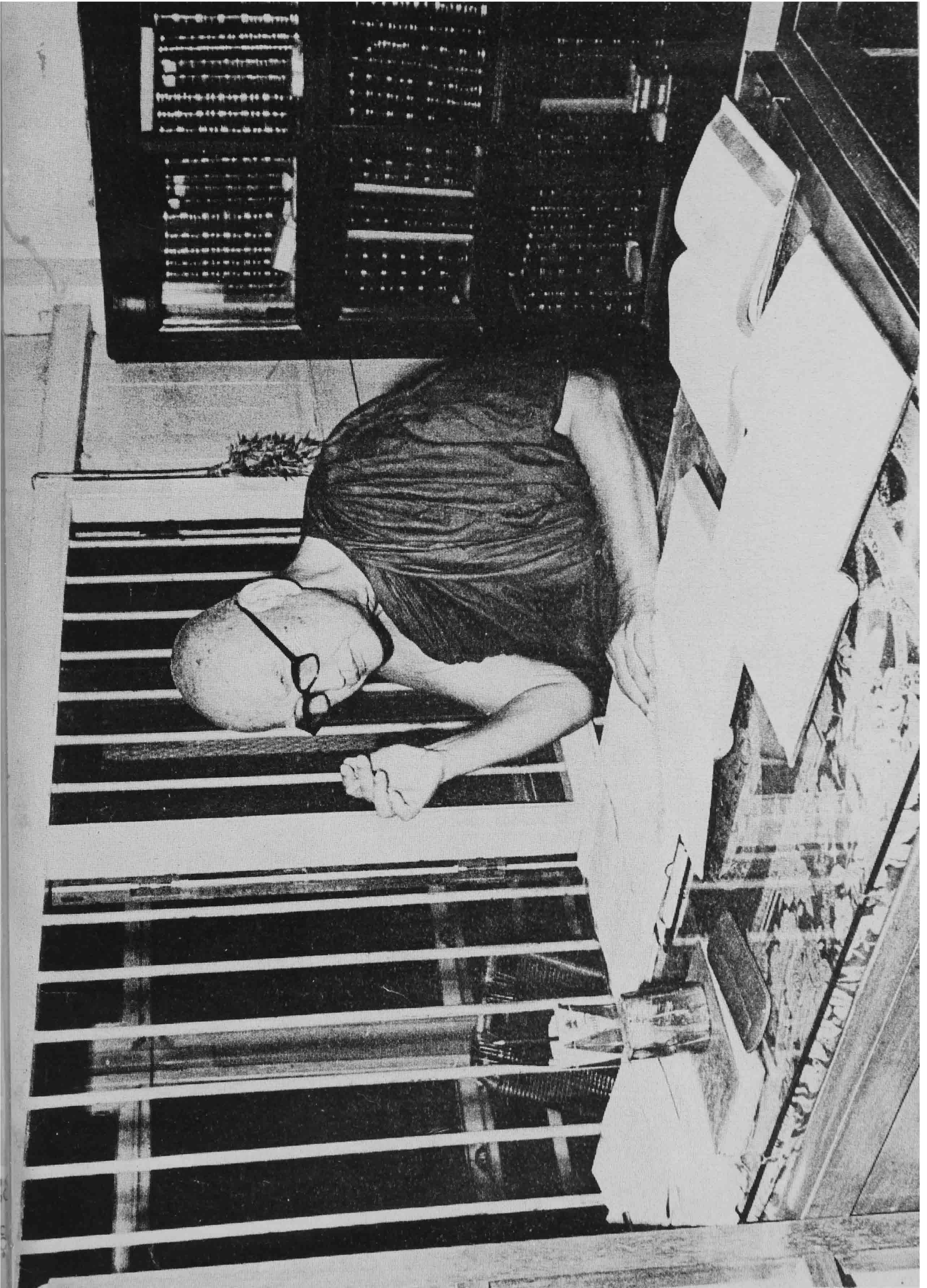
ပထမနှိပ်ခြင်း

—

အုပ်ရေ ၈၀၀၀

—

မူပိုင်ခွင့်အား သာသနာရေး ဦးစီးဌာနအတွက် စာပေပေါင်းကူး
ဦးတင်မောင်က ပုံနှိပ်၍ လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦး
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၅၂၇) က ထုတ်ဝေသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

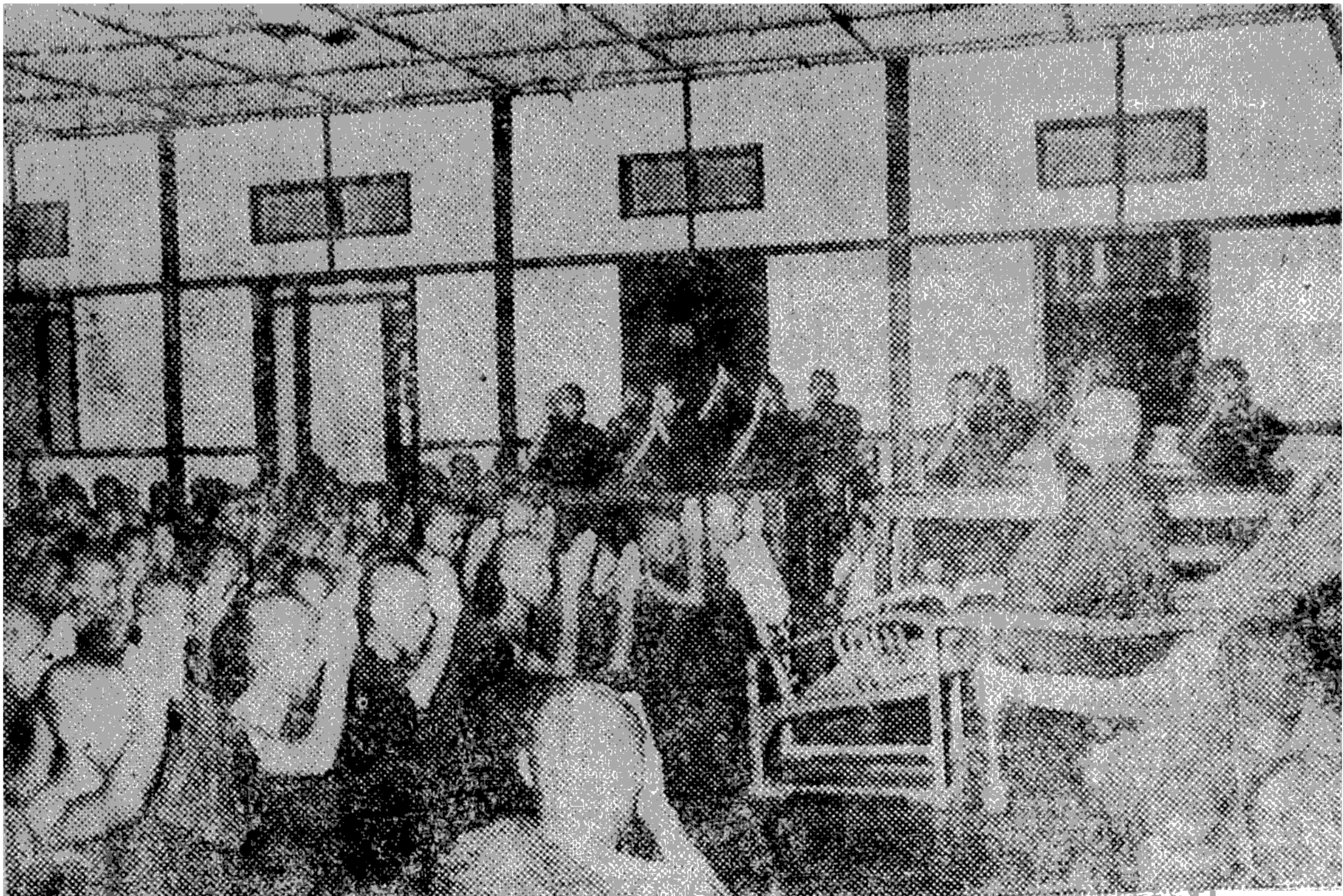
တဘဝသံသရာ ဖြစ်စဉ် အကျဉ်း

- ၁။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်လောင်း သူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်း ရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဇောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁၄) ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ-၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။
- ၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌၊ ပဌမအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌၊ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ပဌမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်တော်မူသည်။
- ၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပဌမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၂၈၁-ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော် မူသည်။
- ၇။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်၌၊ “ပဌမကျော်” အောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ “သကျသီဟ စာမေးပွဲ” ခေါ် “ပရိယတ္တိ သာသန ဟိတ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၉။ ၁၃၀၃-ခု၊ ဝါဆိုဦး(၁၉၄၁-၄၂) ဂျပန်စစ်တပ်များမြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက် မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်းတိုက်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံး တော်မူသည်။ ပြောင်း ရွှေ့လာခဲ့စဉ်ကသံဃာတော်ငါးပါးမျှသာရှိ၍ ပြန်လှန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော် ငါးရာကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။

ကံ)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- ၁၀။ (လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသည်။
- ၁၁။ ၎င်းနှစ်မှာပင် နိုင်ငံတော်စာသင်ကျောင်းများ၌သင်ကြားရန် မူလတန်းဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲခေါ် သင်ခန်းစာများကို ရေးသားခဲ့သည်။
- ၁၂။ ၁၃၁၅-ခုနှစ်၌- (က) ဆဋ္ဌသံဂီတိ သြဝါဒါ စရိယ သံဃနာယက၊
 (ခ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဘာရနိတ္ထာရက၊
 (ဂ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ပါဠိပဋိဝိသောဓက၊
 (ဃ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ သြသာနသောဓေယျ ပတ္တပါဌက အဖြစ် တင်မြောက်တော်မူခြင်းကိုခံယူရသည်။
- ၁၃။ ၁၃၃၃-ခုနှစ်၊ ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပအပ်သော ဂိုဏ်းလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဥပဌက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယသာသနာပိုင်) အဖြစ် တင်မြောက်ခြင်းကို ခံယူတော်မူရသည်။
- ၁၄။ ၁၂၉၁-ခု၊ သက်တော် (၃၀) မှစ၍ ကျမ်းစာများကို စတင်ပြုစုတော်မူခဲ့ရာ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပဌမဦးဆုံး ကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးစီးတော်မူ၍ ၁၃၃၈-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် “နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓ” ကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးလျှင် ‘တဘဝသံသရာ’ အမည်ဖြင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ကိုယ်တိုင် ရေးတော်မူခဲ့သည်။
- ၁၅။ ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် (၇၈) နှစ်အရောက် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂-ရက် (၁၉၇၇-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့ညနေ (၄) နာရီ မိနစ် (၃၀) တွင် တဘဝအတွက် ငြိမ်းတော်မူပါသည်။

ဆရာတော်သည် ဤပုံတော်တွင် ပါသည့်အတိုင်း နေ့စဉ် နံနက်တိုင်း ဘုရားရှင် ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် မိမိတို့ကိုယ်ကျင့် တိုးတက်ရန်ကို သြဝါဒပေး၍ လက်တွေ့လည်း ကျင့်သုံးကြရန် အားထုတ်တော်မူပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရင် ဘုရားရှင်

ဘုရားရှင်တော်၊ မပွင့်ပေါ်လျှင်၊ လူတော်အများ၊ စိတ်ကောင်း ထားလည်း၊ ဤကားကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ မသိရ၊ များလှအပြစ်တွေ။

ဘုရားရှင်တော်၊ ပွင့်ထွန်းပေါ်၍၊ ဟောဖော်ညွှန်ကြား၊ မြတ် တရားကြောင့်၊ ဤကားကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ သိကြရ၊ များလှကျေးဇူးပေ။

ကျေးဇူးတော်ရင်၊ ဘုရားရှင်ကို၊ ဦးတင်မပြတ်၊ ကျေးဇူးဆပ်ဘို့၊ အမြတ်ရတနာ၊ သာသနာ၏၊ နိုင်ရာဝန်ထမ်း၊ ကိုယ်စီစွမ်း၊ ကြိုးပမ်း ကြပါလေ။

(က)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကျေးဇူးသိ၍ ကျေးဇူးဆပ်ကြပါစို့။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် တိုင်းပြည်ကို ချစ်မြတ်နိုးသူတိုင်း ကျေးဇူးအမြဲသိနေရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတပါး ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် အကျော်အစော ဘုန်းကံကြီးမားမှုကို ဦးစားမပေးဘဲ ရဟန်း ဘဝကို အလွန် မြတ်နိုးတော်မူပါသည်။

နှောင်းခေတ် သာသနာတော်နှင့် တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်မည့် သူများ အတွက်လည်း ဆက်စပ် ထမ်းဆောင်နိုင်ရန်၊ ပိဋကတ်တော်သင်ရိုးကို လွယ်ကူစွာ ပေါက်မြောက်အောင် သဒ္ဒါဝိနည်းအဘိဓမ္မာ၊ သုတ္တန်ကျမ်းများကို ကုန်စင်အောင် ကြိုးစား ပြုစုတော်မူခဲ့သည်ပြင်၊ လူရောရှင်ပါ တိုင်းပြည်နှင့် သာသနာကို မည်သည့်အသိဉာဏ် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် မည်သို့ပြည့်စုံမှ တာဝန် ထမ်းဆောင်နိုင်မည်ကို၎င်း၊ ဥပမာ— ရတနာ့ဂုဏ်ရည် ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာ၊ အနာဂတ်သာသနာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာ၊ ဘာသာသွေး၊ ဘာသာရေး ပြဿနာများ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ အစရှိသော ကျမ်းစာများကို ရေးသား ညွှန်ပြခြင်းဖြင့်၎င်း အဆုံးအမ နည်းလမ်းညွှန်ပြထားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရား၏လုံးသားဖြင့် သာသနာတော်အား ပူဇော် သွားသော ကျမ်းစာများကို ရဟန်းရှင်လူများလက်သို့ လွယ်ကူစွာ ရောက်ရှိ၍ ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ဆရာတော်နှင့် သာသနာတော်၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြ ပါစို့။

ဗုဒ္ဓအဆုံးအမသည် လက်တွေ့ လုပ်၍ဖြစ်ကြောင်း နမူနာပြခဲ့ခြင်း

ဆရာတော်သည် အနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်းတွင် မိမိရေးသား ညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဘုရားရှင်၏သာသနာသည် တကယ် သဒ္ဒါတရား ရှိ၍ တကယ်လုပ်သူရှိလျှင် ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို မိမိ၏ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်းတိုက်ကပင် စံနမူနာဖြစ်အောင် ပရိယတ္တိဇရာ၊ ပဋိပတ္တိပါ သာသနာ့ ကျက်သရေဆောင် ဖြစ်အောင် နမူနာ စံအဖြစ် ပြခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။

ပြောသလိုလုပ်၍ လုပ်သလိုပြောလေ့ရှိခြင်း (ကေ)

ယနေ့ သာသနာတော်တွင် သံဃာတော် ငါးရာ၊ ခြောက်ရာကျော်မျှသည် တိုင်းပြည်၏ ကောင်းမှုဖြင့် မငြိုမငြင် မဆင်းရဲရဘဲ အတူနေအတူစား အတူ ပညာသင်လျက် နေကြသည်မှာ မြန်မာပြည်မှာရော၊ ကမ္ဘာတဝှမ်းမှာ ဤ တနေရာသေ ရှိပါသည်ဟုဆိုလျှင် စကားမလွန်တန်ဟု ထင်မိပါသည်။ ဤ ပြယုဂ်တခုနှင့်ပင် သာသနာ့ကျက်သရေသာမက မြန်မာ့ကျက်သရေပါ တင့် တယ်လှပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယနေ့ နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ဆုံး ရောက်လိုကြပါသည်ဟု ဆိုနေကြ သူ အများစုသည် ကျေးဇူးသိ၍ သိသလို ပြုတတ်ခြင်းမည်သည် ဗုဒ္ဓပုဂံတော် မှုခြင်းဟူသော ဒုလ္လဘလောက ခဲယဉ်းသည်ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တွင် ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ ဆုံးမတော်မူခဲ့သော အဆုံးအမနှင့်အညီ “ကတညူတ ကတဝေဒီ” သူကျေးဇူးကိုသိ၍ သိသည့်အတိုင်း ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြပါစို့။

ဆက်လက် တည်တံ့ပါစေသော်

ကိုယ်တည်းတယောက်၊ ချမ်းသာရောက်ဘို့၊ ခုလောက်ကြိုးကုတ်၊ အားမထုတ်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာ၏၊ ရှေးခါဘိုးဘ၊ လက်ထက် ကလျှင်၊ ရသည့်တန်ဖိုး၊ ထပ်မညှိုးဘို့၊ အားကြိုးမာန်တက်၊ ငါဆောင် ရှက်သည်၊ ဆက်လက် တည်တံ့ပါစေသော်။

ပြောသလိုလုပ်၍ လုပ်သလို ပြောလေ့ရှိခြင်း

အမရပူရမဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်သည် ပဌမကျော်၊ သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယစာမေးပွဲများကို အောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း ရေးသားတော်မူခဲ့သောကျမ်းစာများတွင် ထိုဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြလေ့ မရှိခဲ့ရုံသာမက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ တံဆိပ်တော်ကို မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေး ရလျှင်ရခြင်း ဆက်ကပ်ခံခဲ့ရသော်လည်း ထို ဘွဲ့ထူးကိုလည်း ကျမ်းစာများတွင် ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ခြင်း မပြုခဲ့ရပါ။

ဆရာတော်သည် သာသနာတော်ကျိုးကို ပြုစုအားထုတ်ရန်အတွက် စာမေးပွဲအောင်မြင်မှု ဂုဏ်ထူးများရှိမှ တစိတ်တဒေသ အလုပ်လွယ်ကူ

(က)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

စွာ အောင်မြင်နိုင်မှုရှိမည်ဟု ယုံကြည်သည်မှတစ်ပါး သာသနာတော်၏ အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြောသလိုလုပ်-လုပ်သလိုပြောပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓကို တကယ်ကြည်ညို၍ သီလကို တကယ်လုံခြုံမှုသာ မိမိအလိုရှိသော သာသနာရေး အောင်မြင်မည်ဟု အစဉ်သဖြင့် ဆုံးမသြဝါဒပေးတိုင်း စကားစပ်မိတိုင်း ပြောဆိုဆုံးမလေ့ရှိပါသည်။

ခေတ်ပူဇော်ပွဲများ လုပ်လေ့မရှိ

ကျောင်းတိုက်အတွင်း စာမေးပွဲအောင်သည့် ပူဇော်ပွဲ၊ မွေးနေ့ ပူဇော်ပွဲ စသည်ဖြင့် လုပ်လေ့မရှိပါ။ စာမေးပွဲအောင်မြင်သော သံဃာတော် တစ်ပါး အတွက် ပူဇော်ပွဲလုပ်ချင်သဖြင့် ရဟန်းဒကာက ဆရာတော်အား လာ၍ လျှောက်ရာ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်က မလိုက်သဖြင့် စာချဘုန်းကြီးများကို ပင့်ပါရစေဟု တောင်းပန်သဖြင့် ခွင့်ပြုခဲ့ရာ စာချဘုန်းတော်ကြီးများ ကိုယ် တိုင်လည်း မလိုက်ဖြစ်ခဲ့ကြပါ။

ကျမ်းပြုခြင်း၏ ဦးတည်ချက်

ဆရာတော်သည် ကျမ်းစာများပြုစုရာတွင် ရဟန်းတော်များ အတွက်ကို ပဓာန ဦးတည်တော်မူပါသည်။ သာသနာတော်ကို ရဟန်းတော် များသာ စောင့်ရှောက်နိုင်မည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်များတွင်လည်း ဘုရားရှင်၌ ယုံကြည်ကြသူ များသာ စောင့်ရှောက်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့ဆရာသမားနှင့် မိမိကိုယ် တိုင် လိုက်နာနေသော ဝါဒမှလည်း—

“ဘုရားရှင်ဟာ သတ္တဝါအများပေါ်မှာ မေတ္တာရှိတယ်ဆိုသော်လဲ သူ့ရဲ့ သာဝကရဟန်းများနဲ့ ဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့ အပေါ်၌သာ တရား များများဟောတယ်လို့ တိတ္ထိတို့က စွပ်စွဲကြရာ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “မိုးအကြီးအကျယ် ရွာလာတဲ့အခါ ရေသရောက်မှ ကျတဲ့ ရေကို ခံဘို့ရာ စဉ့်အိုးအကောင်းကြီးက တလုံး၊ နှုတ်ခမ်းပွဲက တလုံး၊ အကွဲကတလုံး ဤသို့ သုံးမျိုးရှိရာဝယ် “ပထမ ဘယ်အိုးနဲ့ ခံမည်လဲ” တဲ့၊ ဒီတော့ စဉ့်အိုးအကောင်း ကြီးနဲ့ ခံမှာဘဲ၊ မိုးက မတိတ်သေးဘူး၊ စဉ့်အိုးကြီးလဲ ပြည့်နေပြီ၊ နောက်ထပ် ဘယ်အိုးနဲ့ခံမည်လဲ၊ ဒီတော့ နှုတ်ခမ်းပွဲအိုးနဲ့ ခံမှာဘဲလို့ ဖြေတဲ့အခါ နှုတ်ခမ်းပွဲ

ကျမ်းပြုခြင်း၏ ဦးတည်ချက်

(ကော့)

အိုးလဲပြည့်ပြီ၊ မိုးက မတိတ်သေးဘူး၊ ဘယ်အိုးနဲ့ခံမည်လဲ၊ ဒီတော့ နွား၊ ခွေး၊ ငှက်တို့ သောက်ဘို့ရာ စဉ်အိုးအကဲ့နှင့် ခံမှာဘဲလို့ ဖြေပါတယ်။

ဒီလိုဖြေတဲ့အခါ ဘုရားရှင်က၊ ငါဘုရားရဲ့ ရဟန်းသာဝကများသည် စဉ်အိုးအကောင်းကြီးနဲ့တူကြတယ်၊ ထည့်သမျှတရားရေတွေကို အပြည့် ခံယူနိုင်ကြတယ်။ ထို့နောက် ရတနာ (၃) ပါးကို ကိုးကွယ်ကြတဲ့ ဥပါသကာ၊ ဥပါသကာမများသည် နှုတ်ခမ်းပဲ့သည့်အိုးနဲ့ တူကြတယ်၊ ရဟန်းသာဝကများလောက်တရားကို မခံယူနိုင်ကြဘူး၊ တိတ္ထိတို့ကတော့ စဉ်အိုး အကဲ့နဲ့ တူကြတယ်၊ ဟောသမျှတရားတွေဟာ ဘေးလှုံပြီး ကျကုန်မှာဖြစ်လို့ နောက်နောင် အခါအထုံဝါသနာလေးမှ ရပါစေတော့လို့ သဘောထားပြီး အနည်းငယ်မျှသာ တရားရေကို ထည့်ပေးထားတယ်” လို့ ဒီ စဉ်အိုးဥပါသကာနှင့် ဘုရားရှင်တရားတော်ကို “တဘဝသံသရာ” စာမျက်နှာ (၃၃၈) မှာ ကျမ်းပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်ရှင်းပြထားတော်မူပါတယ်။

လူအများတွက် ကျမ်းပြုဘို့ စာရေးသူ၏ မကြာခဏ လျှောက်ထားချက်များကိုလဲ ရဟန်းတော်များအတွက် ပိဋကတ်သင်ရိုးတွေက အရေးကြီးတယ်၊ အဲဒါပြီးမှ မသေသေးရင် လုပ်တာပေါ့ဟု ပြောပြတော်မူလေ့ ရှိပါတယ်။ ဆရာတော်သည် မိမိ၏ သာသနာရည်မှန်းချက်ကို လာဘသက္ကာရ အကျော်အစောကြောင့် အပျက်မခံပုံကို စာရေးသူ လက်တွေ့သိခဲ့ရပါသည်။

ဆရာတော်သည် အလုပ်လုပ်၍ အလုပ်ကြောင့် ဘုန်းကြီးပြီး ထင်ရှားကျော်စောသည်ကို အပြစ်ဟု မြင်လေ့မရှိပါ။ ဘုန်းကြီးအောင် လုပ်ခြင်း၊ ရလာသောဘုန်းကိုမိ၍ ဘုန်းရှိန်ကို သာယာနေသည်ကိုမူ မသင့်တော်ကြောင်း အမြဲဆုံးမလေ့ရှိပါသည်။

ယခု လက်ရှိတပည့်များကိုလည်း ဘုန်းကြီးလို့မူကြောင့် ဟန်ဆောင်ဝါကြွားခြင်း၊ တကာတကာမများကို အထူးအလေးပေး ပေါင်းခြင်းများကို ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း အစဉ်လိုပင် ဆုံးမလေ့ရှိပါသည်။

ဤစာရေးသူအား မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်နှင့် မြောင်းမြဆရာတော်နှင့် စပ်သော ပဇ္ဇောတာရုံကျောင်းတိုက်အတွက် မရင်းနှီးသူများကို ကျောင်းတိုက်အား ကြည်ညိုအောင် မသွေးဆောင်မောင့်ခွဲဘို့ အထူးဆုံးမပါသည်။

(ကော်)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထို့ကြောင့် ယခု ဆရာတော် ဘဝနတ်ထံ ပြန်လွန်တော်မူပြီးမှ ဆရာတော်၏ ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို ကျမ်းစာတိုင်းတွင် ဘော်ပြရာ၌ မိမိဆရာဖြစ်သည့်အတွက် ဂုဏ်ရှိအောင် ထည့်လိုသောကြောင့်ဟု မယူမှတ်ကြစေလိုပါ။

သက်ဆိုင်ရာ စာကြည့်ပရိသတ်များ၏ အာသိသပြည့်ဝစေရန်သာ ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ ဘော်ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံပါသည်။

သာသနာပြု ကူညီအားပေးလိုသူများသို့

အောက်ဘော်ပြပါ ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများအနက်မှ ပဌမပြန် စာမေးပွဲ၊ ဓမ္မာစရိယ စာချုတန်း စာမေးပွဲနှင့် လှူရှင်ရဟန်းများ ကြည့်ရှုနေကြသော ကျမ်းစာများကို ဆရာတော်အား၎င်း၊ သာသနာတော်အား၎င်း ပူဇော်သောအနေဖြင့် ခေတ်နှင့်အညီ အဆင့်အတန်းမြင့်၍ ဈေးနှုန်းလည်း သက်သာအောင် အမြန်ဆုံး ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များက ယခုအခါ စတင်ရိုက်နှိပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိစေအပ်ပါသည်။

ကုသိုလ်အထူး ပါဝင်လိုသူ စေတနာရှင်တို့သည် သာသနာပြု ပရိယတ္တိ ဓမ္မဒါနကုသိုလ်ထူးကြီးကို မိမိတို့အင်အားနှင့်အညီ ပါဝင်ကူညီနိုင်ကြပါသည်။

ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများ

ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများသည် ဆရာတော်၏အသဲနှလုံးမှ ထုတ်နှုတ်၍ သာသနာတော်နှင့် တိုင်းပြည်ကို ကျေးဇူးဆပ်ခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင် မှားမည်မထင်မိပါ။

ဩဝါဒ ပေးတော်မူလေ့ရှိသည်မှာ “ငါဘုရား ကွယ်လွန်သော်လည်း ငါဘုရား၏စကား တရားတော်တို့သည် သင်တို့၏ဆရာတည်း” လို့ ဘုရားရှင် ဟောထားသလိုဘဲ “နှိုင်းတော့ မနှိုင်းကောင်းဘူး၊ ဘုန်းကြီးရေးထားတဲ့ စာတွေဟာ ဘုန်းကြီးမရှိတဲ့နောက် သင်တို့ဆရာဘဲ၊ ဘုန်းကြီးမရှိလဲ ကွယ်လွန်ရာ မရောက်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးရဲ့စာတွေက ရှိသေးတာကိုး၊ သူများက မေးရင် ပြောလိုက်ပါ၊ ဘုန်းကြီးက ပြောတယ်လို့ “ဒီစာတွေဟာ သူမရှိတဲ့နောက်

သာသနာပြု ကူညီနိုင်သောနည်း

(ကံ)

ဆရာဖြစ်ရစ်လိမ့်မယ်” လို့တကယ်လို့လူပြန်ဝင်စားတောင် ဘုန်းကြီးရေးထားတဲ့ စာတွေကို ဘုန်းကြီးပြန်သင်ရပြီး သာသနာကို ဆက်ပြုရလိမ့်ဦးမယ်။ (သြဝါဒ)

ဤမျှ ကြီးမားသော မျှော်လင့်မှုဖြင့် ကျမ်းစာများကို ပြုတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အနေနှင့်လည်း ဆရာတော်၏ နှလုံး သားကို ထုတ်ဖော် ပူဇော်ရာဘိသကဲ့သို့ ဆရာတော်အား၎င်း၊ သာသနာတော် အား၎င်း လူအား-ဉာဏ်အား-သဒ္ဓါအားတို့ဖြင့် အစွမ်းနိုင်ဆုံး ပူဇော်ကြပါစို့။

ကုသိုလ်ရေးမို့ ကြိုးစားမည်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျှာတိုးကာ၊ နောက်ဆုံးအထိ ပါရမီ၊
လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးမို့၊ အသက်ပေးလို့ ဖြည့်ခဲ့သည်။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာအတွက်တော့၊ ငါပါ အသက်ဆုံးစေမည်၊
နောက် မဆုတ်ပေါင် ခုလိုတော့လို့၊ ကုသိုလ်ရေးမို့ ကြိုးစားမည်။

သာသနာပြု ကူညီနိုင်သောနည်း

၁။ မိမိနှစ်သက်ရာကျမ်းစာအုပ်ကို ရွေးချယ်၍ ကျမ်းစာဖြစ်မြောက်သည် အထိ၊ ၎င်းကျမ်းစာအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို အရင်းထုတ်ချေးသည့်အနေဖြင့် ကူညီနိုင်ပါသည်။ ထုတ်ချေးငွေကို ကျမ်းစာရောင်းချပြီးသောအခါ ပြန်ဆပ် ပါမည်။ (ကျမ်းစာတွင် အလှူရှင်ကို ဖော်ပြပါမည်)။

၂။ တနည်းမှာ စာအုပ်ရေ ကန့်သတ်၍ မိမိဆန္ဒရှိသလောက် အုပ်ရေ ကိုလည်း လှူဒါန်းနိုင်ပါသည်။

၃။ တနည်းမှာ မိမိ၏ စွမ်းနိုင်သော ငွေမုန်းကဲ့သို့ပင်သနား၍ သင့်တော် သောကျမ်းစာကို ရိုက်နှိပ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ တနည်းမှာ အဖွဲ့မှအားလုံး စာအုပ်ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိသော စာအုပ်များ၌ အလိုရှိသလိုသုံးရန် လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဤလုပ်ငန်းကိုကူညီရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များထံတွင် ဆက်သွယ်နိုင်ကြပါသည်။ အလှူရှင်ရှိသော ကျမ်းစာများကို ကျမ်းစာတွင် ရိုက်နှိပ်ထည့်သွင်း ဖော်ပြမည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

(ကား)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်၏ အောက်ပါ ကျမ်းစာများ အနက်မှ-
ပထမပြန်စာမေးပွဲအတွက် ကျမ်းစာများကို၎င်း၊ လူရှင်ရဟန်း ကြည့်ရှုသော
ကျမ်းစာများကို၎င်း ဦးစားပေး၍ ကျမ်းစာ အားလုံးကို အဆင့် အတန်း
မြင့်အောင် ရိုက်နှိပ်ပြီးလျှင် ခေတ်နှင့်အညီ အဖိုးနှုန်း သက်သာစွာဖြင့် လူရှင်
ရဟန်းများအတွက် အမြဲတန်း ဝယ်ယူရရှိနိုင်အောင် စီစဉ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

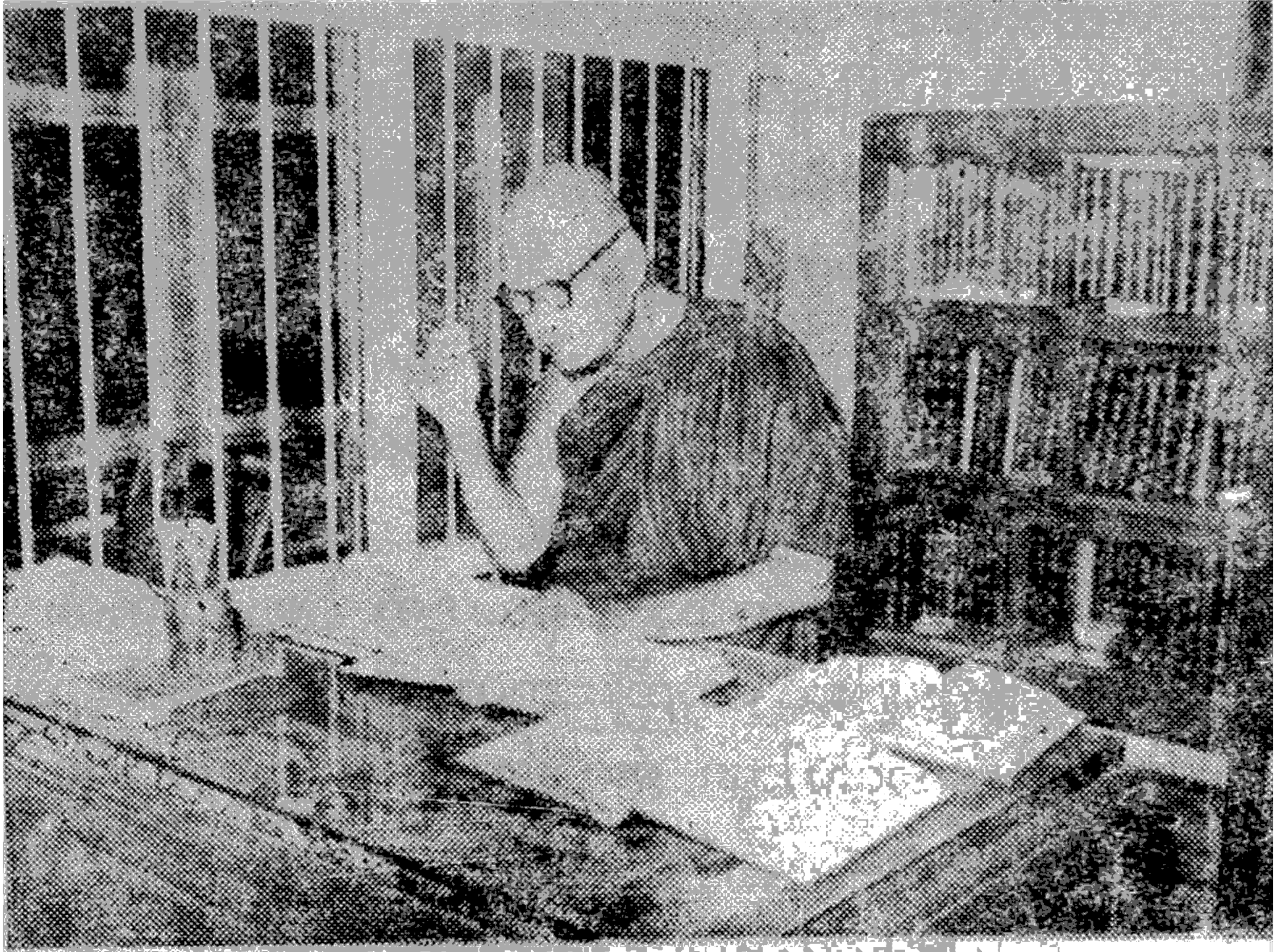
ပိဋကတ်တော် သင်ရန်အတွက် ကျမ်းစာများ

သဒ္ဒါ။ ။၁-အခြေပြု သဒ္ဒါ။ ၂-အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်း။ ၃-မူလတန်း ပါဠိ
သိက္ခာနှင့် သဒ္ဒါအကျဉ်း။ ၄-ကဗျည်း ဘာသာဋီကာ(ပ)။ ၅-(ဒု)။
၆-ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ(ပ)။ ၇-(ဒု)။ ၈-သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာ
ဘာသာဋီကာ။ ၉-ကဗျာယနသာရဘာသာဋီကာ။ ၁၀-အလင်္ကာ
ဘာသာဋီကာ။ ၁၁-ကထာသလ္လပ(မရိုက်ရသေး)။

ဝိနည်း။ ။၁-ရုပ်ပုံ ရှင်ကျင့်ဝတ်။ ၂-ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ။ ၃-ကင်္ခါ
ဘာသာဋီကာ။ ၄-(ဒု)။ ၅-ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ။ ၆-ဘုရား
ဥပဒေတော်ကြီး။ ၇-ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ။ ၈-(ဒု)။
၉-(တ)။ ၁၀-(စ)။ ၁၁-ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ။ ၁၂-မဟာဝါ
ဘာသာဋီကာ။ ၁၃-စူဠဝါဘာသာဋီကာ။ ၁၄-ပရိဝါဘာသာ
ဋီကာ။

အဘိဓမ္မာ။ ။၁-အခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်။ ၂-သင်္ဂြိုဟ် ပါဠိ။ ၃-သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာ
ဋီကာ။ ၄-ဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ။ ၅-ဋီကာကျော်နိဿယ။
၆-အဋ္ဌသလိနိဘာသာဋီကာ။ ၇-(ဒု)။ ၈-(တ)။ ၉-(စ)။ ၁၀-
သမ္မောဟ ဝိနောဒနိဘာသာဋီကာ။ ၁၁-(ဒု)။ ၁၂-(တ) (ရိုက်ဆဲ)။
၁၃ - ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ။ ၁၄-(ဒု)။
၁၅-(တ) [ရိုက်ရန်စီစဉ်နေပြီ။]

သုတ္တန်။ ။၁-သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ။ ၂-(ဒု)။ ၃-(တ)။ ၄-(စ)။ ၅-
မဟာဝါဘာသာဋီကာ။ ၆-(ဒု)(မရိုက်ရသေး)။ ၇-အဋ္ဌကထာ
အခြေပြု(ရိုက်ဆဲ)။

ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ကျမ်းစာပြုစုတော်မူနေပုံ။

ကျမ်းစာများမှရရှိသော “ငွေနှင့်” ဆရာတော်သဘောထား

တပည့်တော်က ကျမ်းစာအုပ်နဲ့စပ်ပြီး တပည့်တော်အတွက်သာ သတိထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တပည့်တော်နဲ့ စပ်ရာအတွက်လဲ သတိထားပါတယ်။ တပည့်တော်ရဲ့ ကျမ်းစာအုပ်တွေ ထွက်ခါစကစပြီး လူထွက် လိမ့်မယ်လို့ ထင်ကြတုန်းဘဲ။ တပည့်တော် စဉ်းစားခဲ့ဘူး ပါတယ်။ သူတို့ပြောသလို ငါက လူထွက်ပါပြီဆိုကြစို့။ လူထွက်ရင် ဒီစာအုပ်တွေမှ ရတဲ့ငွေဖြင့် ငါရယ် ငါနဲ့ရေစက်ဆုံတဲ့သူရယ် သုံးစွဲနေရင် ဘဝသံသရာမှာ နစ်နာလိမ့်မယ်။ ငါရော ငါနဲ့ရေစက်ဆုံတဲ့ သူရော ထိုကဲ့သို့ အနစ်နာ မခံနိုင်ပါဘူးလို့ စဉ်းစားမိပါသေးတယ်။

ယခုလဲ ကျမ်းစာအုပ်တွေကို တာဝန်ယူပြီး စက်တင်ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေနေတဲ့ မောင်ကျော်နဲ့ တူဖြစ်သူ မောင်အောင်ခန့်တို့ကို အမြဲသတိပေးထားပါတယ်။

(၁၂)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကျမ်းစာအုပ်မှထွက်တု့တို့ကို သာသနာအကျိုးများကို သဘောထားရမယ်။ သင်တို့ရဲ့စီးပွားရေး မဖြစ်စေကြနဲ့၊ ငွေမလယ်လို့ ခေတ္တသုံးလဲ ပြန်ပြီးရှင်းနိုင်မှ ကောင်းတယ်။ ခေတ်အားလျော်စွာ သင်တို့ရဲ့ တာဝန်ဆောင်ခကိုတော့ တရားသဖြင့်သုံးကောင်းတာပေါ့။ ဆွေမျိုးရင်းထဲက အထက်တန်းပညာသင်ကြားဘို့ လိုနေယင်လဲ ကူညီထိုက်ပါတယ်။

စီးပွားရေးဖြစ်အောင်တော့ ဘယ်သူမှ မသုံးကောင်းပါဘူး။ နောက်နောင် မတိုင်ကျယ်နိုင်သော အထက်တန်းဘာသာဋီကာတွေ ရိုက်နိုင်အောင်သာ ကြိုးစားကြပါ။

ငါ့ဟာ သာသနာရေးအတွက် စာရေးတယ်။ တိုက်က စာချဘုန်းကြီးများလဲ ကူညီကြတယ်။ ဒီတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ စီးပွားရေး မဖြစ်ကောင်းပါဘူး။ စီးပွားရေးသုံးရင် သားစဉ်မြေးဆက် အညွန့်တုံးကြလိမ့်မယ်။

ငါ့မရှိတောင် ဂန္ဓာရုံသာသနာအတွက်၊ ဂန္ဓာရုံဆိတ်သည်းသွားယင် အခြားဘာသာရေးအတွက်သာ ဖြစ်စေလိုတယ်လို့ ပြောထားပါတယ်။ (တဘဝသံသရာ စာမျက်နှာ-၃၁၇)

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရား၏ အထက်ပါဆန္ဒတော်နှင့်အညီသာ လျှင် ယခုကျမ်းစာမှငွေပိုများရရှိလာခဲ့သော်နာယကဆရာတော်များ၏ ညွှန်ကြားချက်အရ သာသနာရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပစ္စည်းအားဖြင့် ကူညီပေးကြသော ရဟန်းရှင် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကူအညီရမှုကိုမတည်၍ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်အတွက် အလွန်လိုအပ်နေသော ဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးများကို အမြန်ဆုံးဝယ်ယူရရှိနိုင်အောင် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန် ကြိုးစားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်ကြီး အောင်မြင်ထမြောက်ရန် သာသနာတော်နှင့် တိုင်းပြည်အကျိုးကို စနစ်တကျ လိုလားကူညီလိုကြသော လူရှင်ရဟန်းများ၏ “ပရိယတ္တိ ဓမ္မဒါန” ကုသိုလ်ကိုလည်း ပစ္စည်းအားလူအားဖြင့် ကူညီနိုင်ကြရန် အခွင့်ကောင်းကြီးတခုဖြစ်ကြောင်း သိစေအပ်ပါသည်။

လူရှင်ရဟန်းအများ ကြည့်ရှုနိုင်ရန်ကျမ်းစာများ (ခ)

အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကူညီအားပေးလို၍ စုံစမ်းသိရှိလိုသူများ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များထံတွင် စုံစမ်းနိုင်ကြပါသည်။

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် နာယက ဆရာတော်များ

- မန္တလေးမြို့ - ၁။ ဦးသာဌေး၊ ပိုက်ကျုံးရပ်၊ ဖုံး-၇၀၄
- ၂။ ဦးမောင်ကို၊ ဆိုင်းတန်းရပ်၊
- ၃။ ဦးသောင်းဥာဏ်၊ ပွဲကုန်းရပ်၊ ဖုံး-၁၇၇
- ၄။ ဦးအောင်ခင်၊ ဒေါင်းရိုးရပ်၊ ဖုံး-၆၇၃
- ၅။ ဦးအောင်ခန့်၊ လှိုင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၈၂-လမ်း၊ မန္တလေးမြို့။
- ရန်ကုန်မြို့ - ၁။ ဦးတက်တိုး(ဦးအုန်းဇေ)၊ အမှတ်-၁၁၊ လန်ကက်စတာလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုံး-၇၅၆၀၅
- ၂။ ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်သိမ်း (အငြိမ်းစား)၊ ရွှေတိဂုံဘဏ္ဍာတော်ထိမ်းအဖွဲ့လူကြီးဟောင်း၊ ၄၆-တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုံး-၃၀၂၄၀
- ၃။ ဦးထိန်ဝင်း၊ ၁၀၇၊စိန်ဂျန်းလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

လူရှင်ရဟန်းအများ ကြည့်ရှုနိုင်ရန် ကျမ်းစာများ

- ၁-ရတနာဂုဏ်ရည်။ ၂-ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ။ ၃-အနာဂတ်သာသနာ။
- ၄-ဘာသာသွေး။ ၅-ဘာသာရေး ပြဿနာများ။ ၆-စစ်တပ် တရားတော်။
- ၇-မြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်။ ၈-သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်။ ၉-ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ။ ၁၀-သာသနာရေး လျှောက်ထားချက်။ ၁၁-မွှော်ဘီအစည်းအဝေး၊ အဘိဓဇရဋ္ဌဂုရု ပခုက္ကူဆရာတော်၏ မိန့်ခွန်း။ ၁၂-၎င်းစည်းဝေးပွဲတွင် ပဌမပြန်စာမေးပွဲ ပြုပြင်ရန်အတွက် ရေးသားအစီရင်ခံစာ။
- ၁၃-ဂေါပက စာတန်း။ ၁၄-သရဏဂုံစံစစ်ချက်။ ၁၅-နောက်ဆုံး ဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ။ ၁၆-အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ်။ ၁၇-မူလတန်းဘာသာရေး။ ၁၈-အလယ်တန်းဘာသာရေး။ ၁၉-ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ မူလတန်းအတွက်(၆-အုပ်)။ ၂၀-ဗုဒ္ဓဝင် အမေး-အဖြေ။ ၂၁-ရုပ်စုံ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်။ ၂၂-လှူချမ်းသာ။ ၂၃-ပဗ္ဗဇိတဒုလ္လဘ။ ၂၄-အထက်တန်းဘာသာရေး။ (၂၅-မှ ၂၉-ထိ မရိုက်ရသေး)။ ၃၀-တဘဝသံသရာ။

ပရိယတ္တိ ဓမ္မဒါနပြုသူများ

ဤဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာ စာအုပ်ကို ဦးကြင်ညွန့်-ဒေါ်ကျင်ဟုန် မိသားစုက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော် အခွန်ရှည်စွာ တည်တံ့စေခြင်းအကျိုးငှါ ပရိယတ္တိဓမ္မဒါန သာသနာပြုအလှူ အုပ်ရေး-၅၀၀ လှူဒါန်းပါသည်။

ပဲခူးမြို့၊ မင်းကျောင်း ပရိယတ္တိ စာသင်တိုက် ဦးသူရိယ (သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ ဒီဃနိကာယ ပါဠိပါရဂူ)က ကျမ်းစာအုပ်(၅၀၀)ငါးရာ နှင့် ပဲခူးမြို့ မှု၊ ရွှေရည် ဆေးလိပ်ရုံ ဦးကျော်အေး ဒေါ်စောရီ မိသားစုတို့က အုပ်ရေး တစ်ထောင် (၁၀၀၀) ပရိယတ္တိ ဓမ္မဒါန ကျမ်းစာဖြစ်မြောက်အောင် လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။

ကျမ်းစာဖြစ်မြောက်၍ အဆင့်အတန်းမြင့်အောင် ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိနိုင်ခြင်း မှာ သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဘက်ဘက်မှ ကူညီ ကြည့် ပုဂ္ဂိုလ်အများကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အချို့ လိုအပ်သော ကျမ်းစာဖြစ်မြောက်မှုနှင့် လုပ်အား အမျိုးမျိုးကို ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်သိမ်း(ရေး) အငြိမ်းစား၊ ရွှေတိဂုံ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လှူကြီးဟောင်း မိသားစုနှင့် ကျွန်တော်တို့မောင်နှမတစုက စွမ်းအားရှိသမျှ ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် ပြီးမြောက်ခဲ့ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာကို ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိနိုင်အောင် ကြိုးစားရသော ကျွန်တော် အတွက် အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်မှုပီတိဖြစ်ခဲ့ရသလို ဤကျမ်းစာကို အစ အဆုံး ဘတ်ရှုလေ့လာပြီးသောအခါ စာဘတ်သူများလည်း ဝမ်းမြောက်နိုင် ကြ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးအတွက် စွမ်းအားရှိသမျှ သန့်ရှင်းခိုင်မြဲအောင် ကြိုးစားနိုင်ကြပါစေဟု ဆုတောင်းပါသည်။

ဤကျမ်းစာကို ဖြစ်မြောက်အောင် အားထုတ်ရသော ပစ္စည်းအား၊ ဉာဏ် အား၊ လူအားတို့ဖြင့် “ကျမ်းပြုဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ” နှင့် ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကြီးအား ပူဇော်ပါသည်။

ဤကုသိုလ်အဖို့ကို ထပ်တူအမျှရကြပါစေ။

ထိန်ဝင်း

မာတိကာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မြန်မာပြည်နှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ	၇
ဗုဒ္ဓပွင့်ပေါ်ကျေးဇူးတော်	၁
မူလတန်းဘာသာရေးအခြေခံနိဒါန်း	၃
ကျောင်းနေဆဲမဟုတ်သူများလည်းအဆင့်ဆင့်လေ့လာကြည့်ရန်	၇
ရေးသားပုံအစီအစဉ်	၇
ဗုဒ္ဓဝါဒီစွဲ၍တည်မည်	၉
သူငယ်တန်း၊ ပဌမတန်း	၁၁
ဒုတိယတန်း၊ တတိယတန်း	၁၂
စတုတ္ထတန်း	၁၃
သူငယ်တန်းသင်နည်း	၁၅
ကလေးများသရဏဂုံယူနိုင်ပုံ	၁၆
သရဏဂုံတည်သောအမျိုးသားအကြောင်း	၁၈
ငါးပါးသီလပျက်သူတို့ငရဲခံရပုံ	၁၉
သီလရှိသူတို့နတ်ပြည်၌စံရပုံ	၃၀
ပဌမတန်းသင်နည်း	၃၇
ဘုရားဂုဏ်တော် တရားဂုဏ်တော် ပါဠိ	၄၃
သံဃဂုဏ်တော်ပါဠိ	၄၄
မြန်မာလိုသရဏဂုံနှင့် ၅ ပါးသီလ	၄၄
ဒုတိယတန်းသင်နည်း	၄၇
ဘုရားဂုဏ်တော် ၉ ပါးအနက်	၄၇
ဘုရားရှိခိုးဂါထာ	၅၁
သရဏဂုံသီလတော်	၅၂

(၁၉)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဒုစရိုက် ၁၀ ပါး ၅၃
သုစရိုက် ၁၀ ပါး ၅၄
ဆွမ်းတော်ကပ်လှူပုံ ၅၅
ပန်းတော်ကပ်လှူပုံ ၅၇
ရေတော်ကပ်လှူပုံ ၅၈
မီးတော်ကပ်လှူပုံ ၅၉
တတိယတန်း သင်နည်း တရားဝင်တော် ၆-ပါးအနက် ၆၁
တရားရှိခိုးဂါထာ ၆၂
ဩကာသမှစ၍ သရဏဂုံငါးပါးသီလယူပုံ ၆၃
ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀ ပါး ၆၅
စတုတ္ထတန်းသင်နည်း သံဃဂုဏ်တော်အနက် ၆၇
သံသဒ္ဓါရှိခိုးဂါထာ ၆၉
ရှစ်ပါးသီလခံယူနည်း ၇၀
မင်္ဂလာသုတ်ပါဠိနှင့် မြန်မာ ၇၂
ဗာလပဏ္ဍိတတို့ခြားနားပုံ ၈၁
ဗြဟ္မစိုရ် ၄ ပါးပါဠိ မြန်မာမေတ္တာပို့ ၈၃
ဘုန်းကြီးရှိရကျိုး ၈၄
ရှေးခေတ်မြန်မာ ရာဇဝတ်မှု နည်းပါးခြင်း ၈၅
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏အစွမ်းတော် ၃ ပါး ၈၈

ပဉ္စမတန်းမာတိကာ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျှာတုန်းက ၉၁
ဗုဒ္ဓရတနာအကျယ်ညွှန်ပြချက် ၉၃
သာသနာတော် ၉၃
ဘာသာအတွက် အသက်ပေး ၉၄
ဉာဏ်စက္ခုရကြခြင်း ၉၄

မာတိကာ

(၁၅)

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

လောက ၃-ပါး	၉၅
ပရလောက ရှိ, မရှိ	၉၆
မိဘကြောင့်လော, ကံကြောင့်လော	၉၆
လူသေတိုင်း လူမဖြစ်	၉၆
သန့်ရှင်းစေလိုခြင်း	၉၇
ဆိတ်ငြိမ်မှု	၉၉
ကျောင်းဘုရားပွဲ	၁၀၀
အတွင်းလူက သာသနာဖျက်နိုင်	၁၀၀
နိုင်ငံခြားသား ယုံမှားဘွယ်	၁၀၁
နှိုင်းယှဉ်ပေမည်	၁၀၂
ကွယ်စေလိုသူ	၁၀၃
ပြုပြင်လိုသူ	၁၀၃
ဗုဒ္ဓဘွဲ့တော် ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်	၁၀၅
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏အစွမ်း	၁၁၃
ဇိနဘွဲ့တော် ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်	၁၂၁
ဘဂဝါဘွဲ့တော်ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်	၁၂၄
အတူမဲ့ဗုဒ္ဓရတနာ	၁၂၉

ဆဋ္ဌပတန်းမာတိကာ

ဓမ္မရတနာအကျဉ်း	၁၃၃
ဓမ္မရတနာအကျယ်	၁၃၅
ဝိနည်း	၁၃၅
အဘိဓမ္မာ	၁၃၅
သာသနာ့အသက်ဝိနည်း	၁၃၆
ကြည်ညိုစေနိုင်သော ဝိနည်း	၁၃၆
သေချာသောဝိနည်း	၁၃၆
သုတ္တန်	၁၃၇

အကြောင်းအရာ

၈၁

ဗျူဟပဇ္ဇသုတ်

ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ

အာရက္ခသမ္ပဒါ

ကလျာဏမိတ္တတာ

သမဇီဝိတာ

ပျက်စီးကြောင်း ၄-ပေါက်

ဝင်လာကြောင်း ၄-ပေါက်

ရေကန်ကြီး ဥပမာ

နောက်ဘဝ ချမ်းသာကြောင်း ၄-ပါး

အဂတိမလိုက်ရ

မောဟာဂတိ၏ ကြောက်ဘူယ်

ဥစ္စာပျက်ကြောင်း ၆-ပါး

သေရည်သောက်ခြင်း အပြစ် ၆-ပါး

အချိန်မတော် လှည့်လည်ပြစ် ၆-ပါး

ပွဲသဘင် လှည့်လည်ပြစ် ၆-ပါး

အလောင်းအစားအပြစ် ၆-ပါး

မိတ်မကောင်းနှင့်ပေါင်းခြင်းအပြစ် ၆-ပါး

ပျင်းရိခြင်းအပြစ် ၆-ပါး

မိတ်ဆွေတူ ၄-ယောက်

အညဒတ္တုဟရ

ဝစီပရမမိတ်ဆွေတူ

အနုပီယဘာဏီမိတ်ဆွေတူ

အပါယသဟာယ

မိတ်ဆွေစစ် ၄-ယောက်

သမာန သုခ ဒုက္ခ မိတ်ဆွေ

အတ္တကာယီမိတ်ဆွေ

ဇောနိဒ္ဓါ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

မိတ္တဗျူဟ

ကျိပ်ပုဒေသနာ

မိတ္တဗျူဟ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

ဇောနိဒ္ဓါ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

ဒိဋ္ဌိကုဗ္ဗ

မူလသီလ

(၁၅၁)

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အနုကမ္မကမိတ်ဆွေ	၁၆၁
ဖြည့်စွက်ဘယ်	၁၆၂
စီးပွားစုပါ	၁၆၄
၄-ပုံခဲ၍ သုံးစွဲပါ	၁၆၅
မမူနိုင်သောအလှ	၁၆၆
မဲ့ခြင်း၏အကြောင်း	၁၆၇
ကိုယ်ကိုယ်ကိုချစ်ပါ	၁၆၈
မိဘနှစ်ပါး	၁၆၉
ဗြဟ္မာနှင့်တူ	၁၆၉
မိဘဝတ် ၅-ပါး	၁၇၁
သားသမီးဝတ် ၅-ပါး	၁၇၃
သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄-ပါး	၁၇၄
သုခ ၄-မျိုး	၁၇၆
လောကဓမ္မ ၈-ပါး	၁၇၇
လောကပါလ ၂-ပါး	၁၇၉
အတူမဲ့ ဓမ္မရတနာ	၁၈၀
အမတေ, အမြုတေ, အမြိုက်	၁၈၂
ဒိဋ္ဌဓမ္မကနိဗ္ဗာန် သမ္ပရာယိကနိဗ္ဗာန်	၁၈၄
ဝေဒယိတသုခ	၁၈၅
သန္တိသုခ	၁၈၅
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်း	၁၈၆
ထင်ရှားရှိသောနိဗ္ဗာန်	၁၈၆
မိထွေးတော်ဂေါတမီ၏ ဥဒါန်း	၁၈၇
သုခကိုပင် ဒုက္ခထင်ကြ	၁၈၈
အရိယာနှင့် ပုထုဇဉ်အမြင်မတူ	၁၈၈
တရားဖြင့် ဘုရားကိုသိနိုင်ပုံ	၁၈၉

(ခေင်)

မာတိကာ

စာမျက်နှာ

အကြောင်းအရာ

သံဃရတနာအကျဉ်း	၁၉၁
သံဃရတနာအကျယ်ညွှန်ပြချက်	၁၉၃
ဘုရားသားတော်များ	၁၉၃
ဘုရားပွင့်တော်မူပုံ	၁၉၃
သာသနာတော်ဖြစ်ပေါ်ပုံ	၁၉၄
သဒ္ဓါဖြစ်၍ စဉ်းစားပုံ	၁၉၅
သံဃာ	၁၉၅
ရဟန်းတော်များ၏တာဝန်	၁၉၆
တာဝန်မကျေလျှင် မသဒ္ဓါ	၁၉၇
အရေးကြီးသော အချိန်အခါ	၁၉၇
ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖိုးအတန်ဆုံးအချိန်	၁၉၈
သာသနာရေးကိစ္စများ ပြုပြင်ပါ	၁၉၈
သာသနာရေးကျောင်းကောင်း လိုသည်	၁၉၈
ဘုန်းတော်ကြီးရှာပါ	၁၉၉
ကြာကြာပေါင်းမူသိ	၁၉၉
ကျောင်း၏နေရာနှင့် သာယာရေး	၂၀၀
ဘုန်းတော်ကြီး၏ အရည်အချင်း	၂၀၂
ဘုန်းတော်ကြီး၏ နေ့စဉ်အလုပ်	၂၀၄
အကျိုးရ	၂၀၆
အခြေခံကျောင်းတိုက်	၂၀၇
အသစ်အဆန်းမဟုတ်	၂၀၈
ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ကျင့်ဝတ်	၂၀၈
ဒါယကာ ဒါယိကာမကျင့်ဝတ်	၂၀၉
မတ္တညူ(ပမာဏသိခြင်း)	၂၁၀
နုနုညံ့ညံ့ မနေစေလို	၂၁၁

မာတိကာ

(ခံ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
လာဘသက္ကာယသိလောက ၂၁၂
အာဟာရ ၂၁၄
ကျန်းမာရေး ၂၁၆
အသက်တမ်း သတ်မှတ်ခြင်း ၂၁၈
အာဟာရတို့၌ ဩဇာညံ့ခြင်း ၂၁၈
ရေမြေဩဇာ ၂၁၉
ဘာကြောင့် မိုးမကောင်းသလဲ ၂၁၉
မိဘသွေးသားလည်း အကြောင်းတပါး ၂၂၀
စိတ်လည်းအကြောင်းတပါး ၂၂၀
အလုပ်အကိုင်လည်း အကြောင်းတပါး ၂၂၁
မေထုန်များခြင်းအပြစ် ၂၂၂
ကျန်းမာရေးအချုပ် ၂၂၂
သုတေသနစွာ ၇-ဖြာ ၂၂၃
သကြားအလောင်း မာဃလုလင် ၂၂၄
မြို့ရွာအကျိုးဆောင်ပါ(ဆောင်နည်းများ) ၂၂၇
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ရှိရကျိုး ၂၃၁
လူ ၃-မျိုး ၂၃၁
စိတ်ချမ်းသာရေး ၂၃၂
နောင်ရေးကိုလည်း ပြင်ဆင်ပါ(ပြင်နည်းအမျိုးမျိုး) ၂၃၂
အမှောင်သွား အလင်းသွား ၂၃၅
သံဃာကောင်းအမျိုးမျိုး ၂၃၇
အသက်ပေး၍ ဆောင်ရန် ၂၃၉
တၢဝန် ၃-မျိုး ၂၄၁
အခြေခံအလုပ်ကျောင်းတိုက် ၂၄၂
သာသနာ့သမ္ပဒါ ၃-ပါး ၂၄၂
အတူမဲ့ သံဃရတနာ ၂၄၄

(၁၅)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်
စိတ်ကောင်းရှိဘို့က ပဌမ

...
...

၂၄၅
၂၄၀

အဋ္ဌမတန်း မာတိကာ

အဋ္ဌမတန်းအကျဉ်း
လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တုန်း
အဋ္ဌမတန်းအကျယ်သိဘွယ်

...
...
...

၂၄၉
၂၅၀
၂၅၁

ရတနာ

...

၂၅၁

ဥပါသကာ

...

၂၅၄

သရဏ

...

၂၅၅

ကိုးကွယ်ရာ

...

၂၅၅

သရဏဂုံတည်သူ

...

၂၅၆

ရတနာနှင့် စဏ္ဍာလ

...

၂၅၇

သီလစင်ကြယ်ရေးကျိုး

...

၂၅၈

အသက်မွေးစင်ကြယ်မှု

...

၂၅၈

အကျိုးနှင့်ကံ ဝေဖန်တတ်အောင်

...

၂၅၉

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ အယူမှား ၁၀-မျိုး

...

၂၅၉

အယူမှားခြင်း၏ အပြစ်

...

၂၆၁

အယူမှန်ခြင်း၏ အကျိုး

...

၂၆၂

ကြောင်းကျိုး တူပုံ

...

၂၆၃

ခန္ဓာ ၅-ပါး

...

၂၆၄

ရုပ်နာမ်အခွဲ

...

၂၆၅

အကျိုးနှင့် အကန်း

...

၂၆၆

စိတ်သာပဓာန

...

၂၆၇

ကံဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ

...

၂၆၈

တဘဝခေါ်ပုံ

...

၂၇၀

မာတိကာ

(၈)

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပါရမီသတ္တိများ	...	၂၇၁
ယောကျ်ားဘဝဆက်ပုံ	...	၂၇၁
မိန်းမဘဝဆက်ပုံ	...	၂၇၂
ဆန္ဒ၏သတ္တိလည်း လိုက်ပါနေပုံ	...	၂၇၂
မကောင်းသတ္တိလည်းလိုက်ပုံ	...	၂၇၃
စရိုက်အမျိုးမျိုးဖြစ်ရပုံ	...	၂၇၃
မကောင်းသတ္တိလျော့ပါစေ	...	၂၇၄
ကောင်းသောသတ္တိ တိုးစေ	...	၂၇၅
သူများယောင်တိုင်း မယောင်သင့်	...	၂၇၅
ကံအကျိုးပေးခြင်း၏အကြောင်း	...	၂၇၇
အကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးမပေး	...	၂၇၈
တိုင်းပြည်ပျက်ပုံ	...	၂၈၁
ကံသည် ချက်ခြင်းအကျိုးမပေး	...	၂၈၁
မကောင်းမှုကို ပျားသကာလိုထင်	...	၂၈၁
မိုက်မှန်းသိလျှင် လိမ္မာနိုင်သေး၏	...	၂၈၂
ဗာလ၏အကောင်းဟူသမျှ-မကောင်းဘို့သာ	...	၂၈၂
ကံမကုသိုလ်အကျိုးကို သတိထား	...	၂၈၂
အားလုံးအကျိုးများ ၂-စွန်းထွက်ပုံ	...	၂၈၃
စက် ၄-ပါး	...	၂၈၅
ဤနိုင်ငံ၏ ပဋိရူပဒေသဖြစ်ပုံ	...	၂၈၆
သပ္ပုရိသုပနိသာယ	...	၂၈၈
အတ္တသမ္မာပဏိဓိ	...	၂၈၈
ကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာမထားသူ	...	၂၈၉
စိတ်ကောင်းထားခြင်း၏ အကျိုး	...	၂၉၀
ယဉ်ကျေးမှု(အမျိုးမျိုး)	...	၂၉၁
စကား ၆-ခွန်း	...	၂၉၆

(၈၁)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာ	... ၂၉၈
နန္ဒိယဥပါသကာဝတ္ထု	... ၃၀၀
ကာဠိဥပါသကာမဝတ္ထု	... ၃၀၂
သာတာဂိရနှင့် ဟေမဝတ အမေး-အဖြေ	... ၃၀၄
ကာဠိသောတာပန်တည်ခြင်း	... ၃၁၅
သောတာပန်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း	... ၃၁၆
သောတာပန်၏ လက္ခဏာ	... ၃၁၆
သုရမ္ဘဒ္ဒအကြောင်း	... ၃၁၇
သောတာပန်နှင့်ဟူသု	... ၃၁၈
ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကို သိပါ	... ၃၁၉
စိတ်သာရှင်စော ဘုရားယော	... ၃၁၉

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ ညွှန်ကြားချက်

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အဆင့်ဆင့်သိတယ်	... ၃၂၃
အကျယ် ညွှန်ပြချက်	... ၃၂၃
ဆရာတော်၏ အမှာ	... ၃၂၆
အခြေခံနိဒါန်း	... ၃၂၇
ရေးသားပုံ အစီအစဉ်	... ၃၂၉
သုဗ္ဗတန်းသင်နည်း မှတ်ချက်	... ၃၃၁
ပဌမတန်းသင်နည်း မှတ်ချက်	... ၃၃၅
ဒုတိယတန်းသင်နည်း မှတ်ချက်	... ၃၃၇
တတိယတန်းသင်နည်း မှတ်ချက်	... ၃၃၉
စတုတ္ထတန်းသင်နည်း မှတ်ချက်	... ၃၄၁
ပဉ္စမတန်း အကျယ်မှတ်ချက်	... ၃၄၃
ဆဋ္ဌမတန်း အကျယ်မှတ်ချက်	... ၃၄၉
သတ္တမတန်း	... ၃၅၇

မာတိကာ

(ဝိ)

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
အဋ္ဌမတန်း	၃၆၃
ကံအကြောင်းအကျယ်	၃၆၉
ရှေးဗုဒ္ဓဘာသာမင်းများ အုပ်ချုပ်ပုံ	၃၇၆
နဝမတန်းမှ အထက်		
အချိန်ဒါနိန်း	၃၇၉
သူငါမဟုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်	၃၇၉
ရေးသားပုံအစီအစဉ်	၃၈၀
ပရမတ္ထတရားများကို လေ့လာသင့်ပုံ	၃၈၂
ရုပ်ပရမတ္ထကို ပြခန်း	၃၈၃
ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံသင်တန်းဖွင့်စဉ်က သင်တန်းအစီအစဉ်များ		၃၈၅

ဒုလ္လဘကထာ

မိမိကျောင်းတိုက်၌ ခေတ်ပညာတတ် လူငယ်တချို့ ဒုလ္လဘ ရဟန်းပြုကြ၏။ ထိုသူတို့၏ ဒုလ္လဘအကြောင်း ကောင်းကောင်းနားလည်ဘို့ရန်၎င်း၊ ယခုအချိန် မှစ၍ ကျောင်းတိုက် သံဃာအားလုံး ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်အဆင့်ဖြင့် နေနိုင်ကြဘို့ရန် ၎င်း၊ ရည်သန်၍ ဤဒုလ္လဘကထာကို ရေးပါသည်။

“ဘုရားဟောဖော် တရားတော်ကို သင်သော်မယှင်း၊ နာယူခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းအောင်မေး မြဲဆွေးနွေးလျက်၊ ကြံတွေးပို့ချ တရားပြ၍၊ သီလ သိက္ခာ၊ စင်ကြယ်စွာဖြင့်၊ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း၊ လှန်ကြိုးပန်းလည်း၊ ဉာဏ်စွမ်းမပြ၊ တရားမရဘဲ၊ ဘဝနောင်ခါ၊ အထုံပါ၍၊ ကျမ်းစာ ပုဒ်ပါ၍၊ တတ်ရုံသာထိ၊ အကျိုးရှိ၊ ခေါ်ဘိပဒပရမမှတ်။
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ “ဒုလ္လဘကထာ” ကျမ်းစာတွင်ကြည့်ပါ။

မကြာမီရိုက်ပါတော့မည်

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

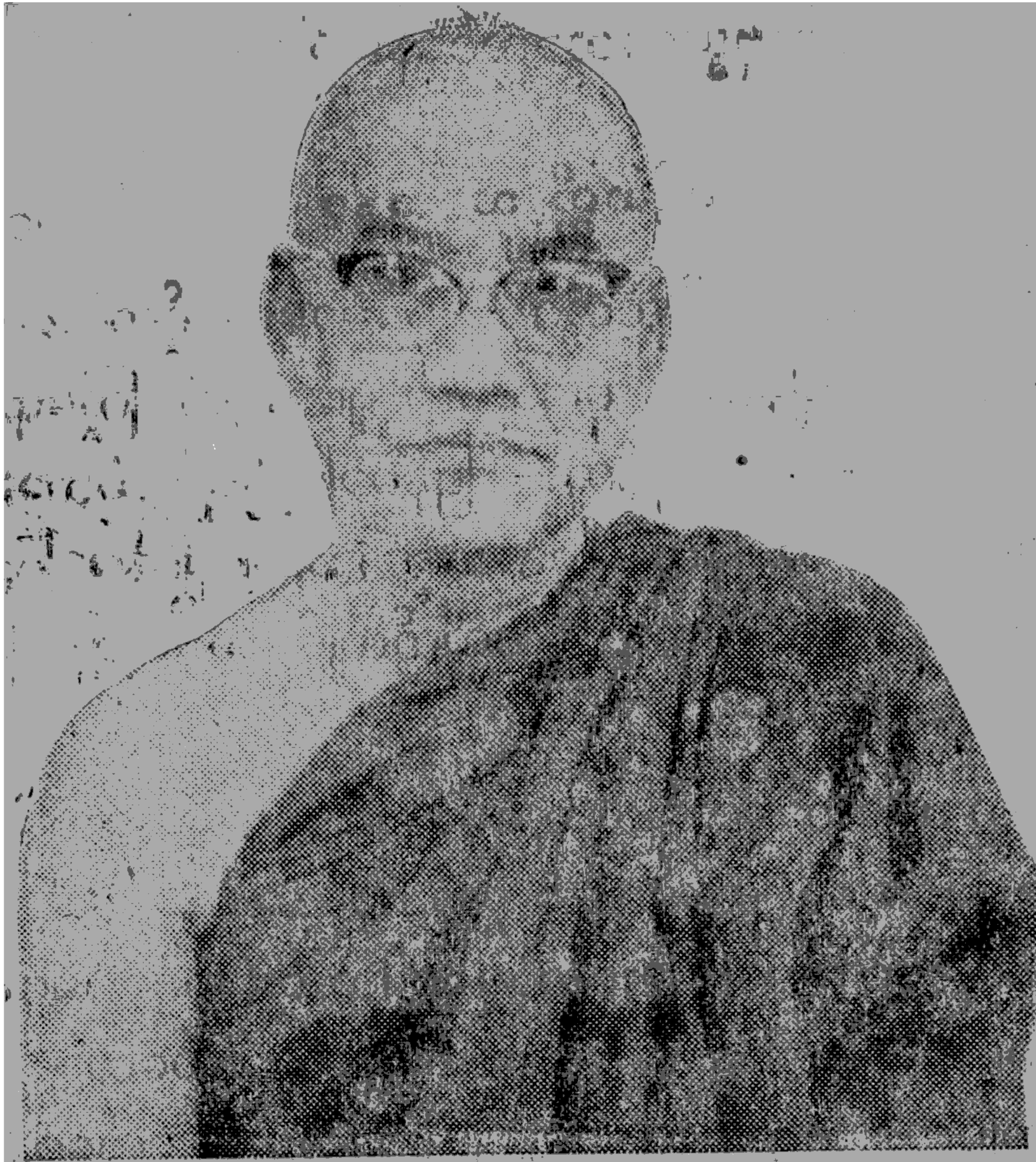
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

လူ့ချမ်းသာ

မြတ်စွာဘုရား၊ မြတ်တရားနှင့်၊ မြတ်သားသံဃာ၊ အရိယာဟု၊ ရတနာ ၃-လီ၊ ဦးထိပ်စီလျက်၊ လောကီလူပေါင်း၊ အများကောင်းဘို့၊ ကျိုးကြောင်းစုံလင်၊ ရေးစီရင်အံ့၊ များဖြင်လူ့ရှာ၊ လူဖြစ်ပါလည်း၊ လူသမည၊ လူဗာလတို့၊ ဒုက္ခထေ့ထေ့၊ ပင်လယ်ဝေသို့၊ ဖြစ်နေကြပုံ၊ စိတ်အာရုံကြောင့်၊ လူဘုံလူလမ်း၊ လူအစွမ်းဖြင့်၊ လူ့ချမ်းသာ-သာ၊ ဖြစ်စေငှါဟု၊ ကရုဏာထန်ပြင်း၊ မေတ္တာနှင်း၍၊ ဆွေရင်းမျိုးပေါင်း၊ သိဘွယ်ကောင်းသား၊ ထုံးဟောင်း သိပ်သည်း၊ ချမ်းသာနည်းကို၊ သီးသီးခွဲခြမ်း၊ ခုပေးကမ်းမည်၊ လက်လှမ်းယူကြစေ....ခ....လို။

ဘဝများစွာ သံသရာဝယ် သတ္တဝါတယောက်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခဲ့ရ ကြင်လည် ခဲ့ရသော ဘဝအမျိုးမျိုးတွင် ဤလူ့ဘဝသည် အဖိုးအတန်ဆုံးဖြစ်၏။ [လူ့ချမ်းသာကျမ်းမှ]

အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်၏ ကျမ်းစာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ရန် စီစဉ်နေသော “လူ့ချမ်းသာ” ကို စောင့်မျှော်ဘတ်ရှု လေ့လာ ကျင့်သုံးပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ ရေးစဉ်ကပုံတော်

မြန်မာပြည်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဗုဒ္ဓသာသနံ လဇ္ဇိ ရက္ခိယတိ

မြန်မာနိုင်ငံတော်သို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်ကပင် သာသနာတော် ရောက်ရှိလာသည်ဟု မြန်မာပညာရှိ အများက လက်ခံခဲ့ကြပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာကျော် သောအခါ အသောကဘုရင်ကြီးလက်ထက် သာသနာပြုစေလွှတ်စဉ်ကလည်း မြန်မာပြည် သုဝဏ္ဏဘူမိအရပ်သို့ သောဏထေရ် ဥတ္တရထေရ် အဖူးပြုသော ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးများ ဦးဆောင်သော သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များရောက်ရှိကြောင်း သာသနာ့သမိုင်း အထင်အရှားရှိခဲ့ပါသည်။ နောင်အခါ အစဉ်မပျက် သာသနာတော်ကို လဇ္ဇိသုတော်ကောင်းများ စောင့်ရှောက်လျက် ရှိနေကြောင်းကိုလည်း သမိုင်းအထောက်အထားအများအရ သိကြရပါသည်။

(၈)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပရိယတ္တိ သာသနာ

တပြည်လုံး စာပေပရိယတ္တိနှင့်တကွ ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင် သာသနာရောက်ရှိလာသောအချိန်ကား ပုဂံပြည်သို့ ရှင်အရဟံ ကြွရောက်လာသော အချိန်ပင်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်ကား မြန်မာပြည်သူပြည်သားများအတွက် အလွန်ကံကောင်းသော အချိန်ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။ မြန်မာပြည်သမိုင်းတွင် ရှင်အရဟံနှင့် အနော်ရထာကိုသာ နှုတ်လိုက်လျှင် ယခုကဲ့သို့ မြန်မာ့ဂုဏ်ကို ဆောင်နိုင်စရာမရှိတော့ပါ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့ ပွင့်တော်မူလာကြသည်မှာ လောကရှိသတ္တဝါအများ အသိဉာဏ် တိုးတက် မြင့်မားရင့်ကျက်ရန်အတွက်သာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင်ပင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်)

ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ်သည် ပုဂံသို့ရောက်ချိန်မှာ သက်တော် ၂၅ နှစ်ကျော် ၃၀-ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရောက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သက်တော် ၈၁-နှစ် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးနန်းစံ ၂-နှစ်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခြင်းကို ပညာရှိအများ သဘောတူလက်ခံသည်က များခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အလောင်းစည်သူ နန်းစံ ၂ နှစ်၊ ကျန်စစ် နန်းစည်းစိမ် ၂၈-နှစ်၊ စောလူး ၇-နှစ်၊ ပေါင်းလျှင် ၃၇-နှစ်ဖြစ်၍ အနော်ရထာနှင့် ရှင်အရဟံ တွေ့သောအခါတွင် သက်တော် နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ် ပတ်ဝန်းကျင်မျှသာ ရှိပါသေးသည်။ (အိန္ဒိယနိုင်ငံ အသောကဘုရင်ကြီးနှင့် နိဂြောဓသာမဏေတို့ တွေ့သောအခါကို လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ။)

သို့သော် ယနေ့ ဉာဏ်ပညာဖြင့် မြော်မှန်းကြည့်လျှင် ထို ရှင်အရဟံ၏ ကျေးဇူးတော်သည် မည်မျှကြီးကျယ်မြင့်မား၍ မြန်မာလူမျိုးတို့အတွက် မတိုင်းတာနိုင်အောင် ကျေးဇူးကြီးမားကြောင်း သိခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ယနေ့ ပိဋကတ်တော်များသည် ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ်ကိုယ်တော်တိုင် သထုံမှ ရောက်ရှိလာသော ပိဋကတ်တော်များကို တိုင်းပြည်သို့ ချက်ခြင်း ဖြန့်ချိခြင်း မပြုသေးပဲ သီဟိုဠ်မှ ပိဋကတ်တော် အစုံကို ရရှိအောင် ကြိုးစားပြီးနောက် တိုက်ဆိုင်တည်းဖြတ်၍ အလွဲအမှားမရှိဟု မိမိကိုယ်တော်တိုင် သိရှိပြီးမှ နိုင်ငံတော်သို့ ဖြန့်ချိသင်ကြားစေခဲ့ပါသည်။

မြန်မာပြည်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာ

ပိဋကတ်တော်ကိုသင်ကြားရာတွင် အဦးအစ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ အလေ့အထ ကျင့်ဝတ်အသိဉာဏ်များကို သင်ကြားပေးခဲ့သည်မှာ သေချာပါသည်။ သို့သော် စာပေတတ်မြောက်မှုကို ပေါ်လွင်ထူးခြားစွာ မှတ်တမ်းတင်ကြခြင်းမှ လွဲ၍ အခြေခံ သင်ကြားမှုများမှာကား ပေါ်လွင်ထင်ရှားမှု မရှိခဲ့ပါ။

သုတေသီပညာရှင်များ မငြင်းသာအောင် သေချာမှုတခုကား ဗုဒ္ဓဘာသာ စာသင်ယူရာတွင် မင်္ဂလာသုတ်တရားတော်ကို ကျောင်းသားတိုင်း ကျောင်းတိုင်း သင်ကြားစေခဲ့သည်မှာ အသေအချာသိရသော အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ပေါင်း ၂၀-ကျော်လောက်က အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ခေတ်ပညာရှင် သုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦးအား မြန်မာ့သမိုင်းတွင်သာမက ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော် သမိုင်းတွင် မင်္ဂလာသုတ်ကို မည်သည့်ခေတ်ကစတင်၍ ကျောင်း သင်ခန်းစာ အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး သင်ကြားခဲ့သည်ကို သိပါရစေဟု စုံစမ်းမေးမြန်းခဲ့ရာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများပေါ်စကဟုသာ မှတ်ပါဟု အမိန့်ရှိခဲ့ပါသည်။ ဤမျှ နှင့် အားရမှုမရှိသဖြင့် စာရေးသူကိုယ်တိုင် ရှာဖွေလေ့လာခဲ့ရာ “ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင်အပါ ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိတော်မှာ ပဌမသင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင်များ ထံမှစ၍ ကျောင်းသားငယ်ကိုရင်ငယ်များသင်ယူရန် ရည်ရွယ်စီစဉ်ထားကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ခုဒ္ဒကမှာ ကလေးသူငယ်များဟု မြန်မာအနက်ရ၍ ပါဌမှာ ဖတ်စာဟု အနက်ရပေသည်။ သူငယ်တန်းဖတ်စာဟု ပြန်ဆိုသင့်ပါ သည်။” ထိုကဲ့သို့ အလွန်မြင့်မြတ်၍ အကျင့်သီလ ဉာဏ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံတော် မူကြသော အနာဂတ်ကို ကြိုတင်သိမြင်တော်မူကြသည့် အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်အာနန္ဒာ-အစရှိသော ဒိပ်ဒိပ်ကြဲ တန်ခိုး အဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့မှတစ်ဆင့် တတိယသင်္ဂါယနာတင် အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလိပုတ္တမထေရ်နှင့် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ပြီး သာသနာပြုစဉ်ကပင် စတင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ သမိုင်းတွင် မင်္ဂလာသုတ်တော်မြတ်သည် ယနေ့တိုင်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေခဲ့သည်မှာ အံ့ဩတုယ်မရှိပါ။

(၈)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သို့သော် ပိဋကတ် ၃-ပုံ တရားတော်တွင် သုတ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိသည့်အနက်မှ ဤမင်္ဂလသုတ်တော်ကို ထူးထူးခြားခြား ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် အစဉ်မပျက် ယနေ့တိုင်အောင် သင်ကြားစေခဲ့သည်မှာ အလွန်အလေးပြု သတိထားစရာကောင်း၍ လောကီလောကုတ္တရာ အကျိုး စီးပွားအတွက် အထူးအလေးပြု သင်ကြားအပ်ပါသည်။

၂-ပြားတန် မင်္ဂလသုတ်

မင်္ဂလသုတ် တရားတော်ကို ဘုရားရှင်သည် ၄-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ပါရမီတော်ဖြည့်၍ သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ရောက်မှ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါများ အတွက် လောကီလောကုတ္တရာအကျိုး အပြည့်အဝရရှိရန် ဟောကြားတော် မူသော တရားတော်ဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်ကုန်သည်များက မြန်မာသင်ပုံးကြီး ရိုက်နှိပ်ရာတွင် မင်္ဂလသုတ် တရားတော်ကို ကျောင်းသားများကျက်မှတ်ရန် ပူးတွဲရိုက်နှိပ်ရောင်းချသဖြင့် စာအုပ်ကို ရှေးက ၂-ပြားသာပေးရ၍ မင်္ဂလသုတ် တရားတော်ကိုလည်း လူအများစုက ၂-ပြားတန်လောက်သာ လေးစားမှု ရှိခဲ့ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ နောက်ပိုင်းခေတ်

၁၉၃၅-ခု နောက်ပိုင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ အုပ်ချုပ်သူ အင်္ဂလိပ် အစိုးရများကိုယ်တိုင်ကပင် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ စာအုပ်များကို မူလတန်းမှ စ၍ အထက်တန်းအထိ သင်ကြားပေးနိုင်ရန် ဆရာကိုင်စာအုပ်များကိုပါ ရိုက် နှိပ်၍ စာသင်ကျောင်းများသို့ ဖြန့်ချိခဲ့ပါသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်

မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသောအခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဗုဒ္ဓဘာ သာ သင်ခန်းစာ ရေးသားရန် သတိုးသီရိသုဓမ္မ တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိမ်း မောင်အား ဥက္ကဋ္ဌ ခန့်အပ်၍ ကော်မတီတစ်ခု ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဩဝါဒါစရိယဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ညောင်ရမ်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ရန်ကုန်

မြန်မာပြည်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(၈၀၅)

ဘုရားကြီးဆရာတော် (ဦးကောဏ္ဍည)၊ ဗဟန်းကျောင်းတော်ရာ မန်းဦးဆရာတော်၊ အမရပူရမဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် (အရှင်ဇနကာဘိဝံသ)တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် ပဌမကျော် ဦးကြီးဖေ၊ ပဌမကျော် ဦးတင်ရွှေတို့ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ

ထိုအချိန်က မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် (အရှင်ဇနကာဘိဝံသ)သည် အစည်းအဝေး၏မှအရ ရေးရမည်ကို စိတ်အလိုအားမရ ရှိခဲ့သော်လည်း မိမိအား တာဝန်ပေးအပ်လိုလျှင်၊ မူလတန်း သို့မဟုတ် အထက်တန်းအတွက် တာဝန်ပေးစေလိုကြောင်း၊ တက္ကသိုလ်တွင်လည်း မိမိ၏ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်ကို ကျောင်းသုံးမလုပ်စေလိုကြောင်း၊ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်မှာ ရဟန်းငယ် ရှင်ငယ်များအတွက် ရည်ရွယ်ထားသဖြင့် ခေတ်ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့်မသင့်၍ တကယ်သင်လိုလျှင် မင်္ဂလသုတ်ကို အခြေခံထား၍ သင်္ဂြိုဟ်ကို ရေးပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်က ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိမ်းမောင်မှာ ရေးပေးမည်ဆိုသော စာအုပ်ကိုမစောင့်နိုင်ဘဲ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်ကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွင် ကျောင်းသုံးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သဖြင့် မင်္ဂလသုတ်ကို အခြေခံမည့် သင်္ဂြိုဟ်စာအုပ်ကို ဆရာတော်မရေးဖြစ်ခဲ့တော့ပါ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာအတွက်မူ “ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ” ဆိုသောအမည်ဖြင့် မူလတန်းအတွက် ဘတ်စာ ၅-အုပ်နှင့် ဆရာကိုင် ၁-အုပ်၊ ပေါင်း ၆-အုပ် ရေးခဲ့ပါသည်။

ဤဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ယခုစာဖတ်သူလေ့လာရမည့် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာမှာကား စာရေးသူကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏယုဝအသင်း(ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ)၏ နာမည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံသင်တန်းဖွင့်ရန် ကြိုးစားခဲ့ရာမှ စတင်၍ အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်သည် ၁၃၂၅-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ ရန်ကုန်မြို့ မြို့မအမျိုးသမီးကျောင်းတွင် ကိုယ်တိုင်ကြွရောက်၍ ၃-ရက်တိုင် တရားဟောပြ

(၈၇)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဖွင့်လှစ်ပြီးလျှင် ပူးတွဲဘော်ပြပါအတိုင်း ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားမှုကို ဦးထား၍ သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားခဲ့ရာမှ ပေပါပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အနာဂတ်သာသနာတော်ကို အားဖြည့်ထားသော ကျမ်းစာ

ဤဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာမှာ ခေတ်အဆက်ဆက်မှ စတင်သင်ကြား လေ့လာခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ လမ်းစဉ်ကို မတိမ်းမစောင်းရစေဘဲ ခေတ်နှင့်အညီ အနာဂတ်သာသနာတော်ကို အားဖြည့်ပေးသော သင်ခန်းစာအဖြစ်ဖြင့် အလွန်နှစ်သက် အားရဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။ အနာဂတ်သာသနာ၊ တဘဝသံသရာ ကျမ်းစာများနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲဘတ်ရှုလေ့လာသင့်ပါသည်။

x x x

ဤသင်ခန်းစာများကို ရေးသားရသည်မှာ ဆရာတော်သည် မိမိ၏ ကျောင်းတိုက်အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ စာချုပ်ခြင်း၊ ကျမ်းစာရေးသားခြင်း အစရှိသော အလုပ်များ မအားမလပ်ရှိနေရာမှ ကျွန်တော်တို့၏ တောင်းပန်မှုကို၎င်း၊ သာသနာတော်နှင့် ပြည်သူအများ၏အကျိုးကိုရည်စူး၍၎င်း ကြိုးစားရေးသား ချီးမြှင့်သွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်ပါသည် ဆိုသော လူကြီးလူငယ်များ၊ မိမိအကျိုး ဆိုရှယ်လစ် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အကျိုး၊ အများသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကို မိမိစွမ်းနိုင်သမျှ တရားလမ်းကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြရန်၊ ဤ သင်ခန်းစာများကို လေးလေးစားစား စဉ်းစားလေ့လာနာယူ၍ မိမိလည်းကျင့်သုံး၊ အများလည်း လိုက်နာကြိုးစားနိုင်တော်မူကြရန် စွမ်းနိုင်သမျှ လုံ့လပြုတော်မူကြပါဟု လေးစားစွာ တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဆရာတော် ချီးမြှင့်ထားသော စာမူများကို ရှိသေသောအားဖြင့် မူလတန်း၊ အလယ်တန်းညွှန်ကြားချက်ဟု သီးခြားစီခွဲမရိုက်တော့ဘဲ စုပေါင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ သည်းခံ၍ ဖတ်ရှု လေ့လာတော်မူကြရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနံ စိရံ တိဋ္ဌတု။

ထိန်ဝင်း

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

ကျမ်းစာများ

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော်ဘုရားများ၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းစာများကို အောက်ပါအတိုင်း ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန် စီစဉ်ကြပါသည်။

- ၁။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွက် လူ့ ရှင်၊ ရဟန်းအများ ဘတ်ရှုရန် ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာအုပ်များကို၎င်း၊
- ၂။ ပဌမပြန် စာမေးပွဲနှင့် စာချတန်းများအတွက် စာမေးပွဲလည်း အောင်၍ ပိဋကတ်ကိုလည်း စနစ်တကျ တတ်ရှိရန် ကျမ်းစာများကို၎င်း၊
- ၃။ ပိဋကတ်တော် သင်ရိုးကို အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန် စာသင်စာချပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကျမ်းစာများကို၎င်း၊ အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒတော်ကို သာသနာတော်ကြီးအတွက် ပြည့်စုံအောင် လက်ရှိ နာယကဆရာတော် ဘုရားများက ကြိုးစားတော်မူကြပါသည်။
 - (က) ဆရာတော်၏ ရိုက်နှိပ်ပြီး ကျမ်းစာများကို အဆက်မပြတ် အလွယ်တကူ ဝယ်ယူရရှိနိုင်ရန်၊
 - (ခ) ကျမ်းစာအုပ်များကို ခေတ်နှင့်အညီ အဆင့်အတန်း မြင့်မားအောင် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန်။
 - (ဂ) ကျမ်းစာအုပ် ဈေးနှုန်းများကို ခေတ်အလျောက် ဈေးနှုန်းသက်သာစေရန်၊
 - (ဃ) ပုံနှိပ်ရသေးသော ရေးပြီး ကျမ်းစာများကို အမြန်ဆုံး စာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ယခု စတင်ရိုက်နှိပ်နေပြီဖြစ်သောကျမ်းစာများမှာ (၁) ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာမူသစ်။ (၂) ရတနာဒုဂုဏ်ရည်။ (၃) ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ။ (၄) အနာဂတ် သာသနာ။ (၅) အဋ္ဌကထာ အခြေပြုကျမ်းစာသစ်။ (၆) 'သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ။ (၇) ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ။ (၈) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ။ (၉) ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်။ (၁၀) သာမညဖလသုတ်မြန်မာပြန်။ (၁၁) ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်။ (၁၂) ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ။ (၁၃) အခြေပြုသဒ္ဓါ။ (၁၄) အခြေပြုသဂြိုဟ်။ (၁၅) ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီး။ (၁၆) ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး။ (၁၇) ဓမ္မစကြာတရားတော် ကျမ်းစာများ ဖြစ်ပါသည်။

ဘုရားဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်လဲ

သာသနာဆိုတာဘာလဲ

သံသရာဆိုတာဘာလဲ

ကံဆိုတာဘာလဲ

ဗုဒ္ဓသာသနာက တကယ်ချမ်းသာပေးနိုင်သလား

စနစ်တကျနားလည်လိုလျှင်—

အနာဂတ်သာသနာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ၊ တဘဝသံသရာ၊ ရတနာဂုဏ်ရည်၊ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၊ မြဟ္မာ့ ဇာလသုတ်မြန်မာပြန်၊ သာမညဗလသုတ်မြန်မာပြန်၊ ဘာသာသွေး၊ ဘာသာရေး ပြဿနာများ၊ ဒုလ္လဘကထာ၊ လူ့ချမ်းသာ၊ ဓမ္မစကြာတရားတော်၊ ပဋ္ဌာန်းတရားတော် အစရှိသော ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ကျမ်းစာများကို ဖတ်ပါ၊ လေ့လာပါ၊ ကျင့်သုံးပါ။

မကြာမီ လွယ်ကူစွာဝယ်ယူရရှိပါတော့မည်။

ဗုဒ္ဓပွင့်ပေါ် ကျေးဇူးတော်

၁။ ဘုရားရှင်တော်၊ မပွင့်ပေါ်လျှင်၊ လူတော်
အများ၊ စိတ်ကောင်းထားလည်း၊ ဤကား
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ မသိရ၊
များလှအပြစ်တွေ။

၂။ ဘုရားရှင်တော်၊ ပွင့်ထွန်းပေါ်၍၊ ဟောဖော်
ညွှန်ကြား၊ မြတ်တရားကြောင့်၊ ဤကား
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ သိကြရ၊
များလှကျေးဇူးပေ။

မူလတန်း ဘာသာရေး

အခြေခံနိဒါန်း

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာဘို့ အကျိုးငှါ ပွင့်တော်မူလာ၏။ “ချမ်းသာ” ဟူရာ၌ နောက်ဘဝရောက်မှ ရရှိမည့် ချမ်းသာမျိုးသာ မက ဤဘဝ၌ပင် ရနိုင်သော ချမ်းသာမျိုးလည်း ပါဝင်ပါသည်။

၂။ ခေတ်လူအချို့က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်သည် “ဟိုဟာမလုပ်ရ၊ သည်ဟာမလုပ်ရ” ဟူသော ပညတ်ချက်တွေကြောင့် “လူတို့ကို မတက်ကြစေဘဲ၊ ထုံထိုင်း ဖျင်းအ အောက်ကျနောက်ကျဖြစ်စေ၏” ဟု ယူဆ၍ တိုင်းပြည် ထူထောင်ရာတွင် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ဖယ်ကြည့် လိုကြသည်။

၃။ ထိုသူတို့အား ဗိမ္ဗိသာရမင်း၊ ဓမ္မာသောကမင်း၊ ဒုဠဂါမဏိ အဘယ မင်းတို့နှင့် သီဟစစ်သူကြီး၊ မင်းကြီးရန်နောင် စသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ခေါင်းဆောင်တို့ကို ညွှန်ပြလိုပါသည်။

သာရမင်း။ ။ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် သောတာပန်ဖြစ်ပြီးလျှင် ဘုရားရှင်ကို ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်၌ ကိုးကွယ်ကာ ကြီးစွာသော စစ်တပ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုမင်းလက်ထက်၌—

- (က) သူပုန်ထသောကြောင့် စစ်တပ်ကို လွှတ်ရသောကိစ္စ၊
- (ခ) သူပုန်အနှိမ်သွားခါနီးမှ ရဟန်းပြုကြသော စစ်သား အချို့၏ မတရားမှုကြောင့် ဥပဒေပြုရသောကိစ္စ၊

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- (ဂ) အခါကြီး နေ့ကြီးများ၌ “သားငါး မသတ်ရ” ဟု ကြွေးကြော်ရသောကိစ္စ၊ ဤကိစ္စကို ထောက်၍ နေ့ကြီးရက်ကြီး မဟုတ်သောနေ့များ၌ သားငါးနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ပုံကို စဉ်းစားနိုင်သည်။] ဤကိစ္စများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်ပြင် -
- (သ) တရားသူကြီးတို့က “ရာဇဝတ်သားကိုတံကျင်လျှို၍ သတ်ရမည်” ဟု အမိန့်ချသောကြောင့် “ကာကဝလ္လိယဇာတ်” ဟု သိနေကြသေး “ကာဠဝဠိယ” ဇာတ်လည်း ထို ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ လက်ထက်မှာပင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း။ ။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယမင်းကား မိမိကိုင်နေကျ လှံထိပ်ဝယ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓာတ်တော်ကို ထာပနာထားလေသည်။ ထို မင်းသည် သာသနာ့ အဆောက်အဦးတွေကို ဖျက်ဆီးနေသော သာသနာ့ရန်သူများကို စစ်တိုက်သွက်ခါနီးဝယ် အရွယ်ကောင်းသော ရဟန်းတော်ငါးရာတို့ကိုပင့်၍ သွားလေသည်။ ထိုအခါ၌ အမြဲခိဋ္ဌာန်သော ဆောင်ပုဒ်ကား -

ငါ့တွက် မြားမြောက်၊ ချမ်းသာရောက်ဘို့၊
 ခုလောက်ကြီးကုတ်၊ အားမထုတ်ဘူး၊
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာ၏၊
 ရှည်ကြာအခွန်၊ ရောင်လျှံကုန်ဘို့၊
 စွန့်စွန့်စားစား၊ ငါကြီးစားသည်၊
 ငါ့အား စိတ်ဝယ် အမြဲတည်း။

ဓမ္မာသောကမင်း။ ။ ဓမ္မာသောကမင်းကား ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ယုံကြည်၍ သာသနာပြု မင်းဖြစ်သောအခါ လူနှင့်ဆိုင်သော ကိုယ်ကျင့်တရားကို အနှံ့အပြား ကျောက်တိုင်စိုက်စေပြီးခါမှ တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်ရာဝယ် ရှေးကထက် လွယ်ကူကြောင်းကို တွေ့ရပါသတဲ့။

မူလတန်းဘာသာရေး

စစ်သူကြီးနှင့်မင်းကြီး။ ။ “သီဟ” မည်သော စစ်သူကြီးကား မိမိက သောတာပန် ဖြစ်ပါသော်လည်း စစ်သေနာပတိ အဖြစ်ဖြင့် စစ်တပ်ကို ဦးစီးခဲ့ပါသည်။ မင်းကြီးရန်နောင်၏ သာသနာဖျက် သူပုန်မင်းကို ဘာသာဝင် မှူးမတ်များနှင့်အတူ နှိမ်နင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကယ်တင်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း ရာဇဝင် အထင်အရှားပင်တည်း။

ဤသို့ ရှေးဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်၍ အလုပ်လုပ်ပုံကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ရှေးရှေး ဓမ္မသတ် ဥပဒေအတိုင်း အုပ်ချုပ်ရာ၌ ၎င်း၊ ကယ်တင်မှုလုပ်ရာ၌ ၎င်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာက အနှောက်အယှက် မပေးခဲ့ကြောင်းကို တွေ့ရပါသည်။

၄။ ခေတ်လူအချို့ကား “ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် လောကီဘက်က တိုးတက်နေသော ယခုကမ္ဘာဝယ် လိုက်၍ မမှီနိုင်တော့” ဟု ယူဆကြ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်တွင် မည်သည့်တရားက လောကီကြီးပွားရေးကို တားမြစ်ပါသနည်း။ “မင်္ဂလာတရား” ဟူသည် ခုဘဝ နောက်ဘဝ နှစ်ဌာနလုံး၌ပင် ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း တရားဖြစ်၏။ ထိုမင်္ဂလာတရားတော်တွင်....

(က) “ဗာဟုဿစ္စု- အကြား အမြင် အတွေ့အကြုံ များရခြင်း” ဟု ပါရှိ၏။ ယခုခေတ် “သုတေသန” လုပ်ခြင်းမျိုးပင်တည်း။ ထိုဗာဟုဿစ္စမင်္ဂလာသည် “မည်ရွေ့ မည်မျှသာ သုတေသန လုပ်ရမည်” ဟု ကန့်သတ်ချက် မရှိရကား သုတေသနလုပ်ရာ၌ ခေတ်အလိုက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်နိုင်ကြောင်း သိသာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ကောင်းကင်၌ ဂြိုဟ်တုလွှတ်၍ သုတေသန ပြုခြင်း၊ မြေ ရေ တို့၌ သုတေသန ပြုခြင်းများသည် ဗာဟုဿစ္စ မင်္ဂလာပင်ဖြစ်၏။

(ခ) “သိပ္ပဉ္စ-သိပ္ပံပညာ အဖြာဖြာကို တတ်ရခြင်း” ဟုလည်း ပါရှိ၏။ ထိုသိပ္ပံပညာ တတ်မြောက်ခြင်း မင်္ဂလာ၌လည်း “မည်သည့် သိပ္ပံပညာ” ဟု ပိုင်းခြားကန့်သတ်ချက်မရှိ၊ “ခေတ်အလိုက် ပေါ်ပေါက်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

လာသော ပညာ အရပ်ရပ်ကိုပင် တတ်မြောက်ရခြင်း” ဟု ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်၏။

၅။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်သည် လောက ကြီးပွားရေးကို မတားမြစ်သည့်ပြင်၊ စံနစ်တကျ အားပေးသော တရားဖြစ်ကြောင်းကို နောက်လာမည့် ကြီးပွားရေး တရားများဖြင့် သိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

၆။ ထိုကဲ့သို့ ယခုဘဝ ကြီးပွားရေးကို အားပေးရုံသာမက သတ္တိနှင့် ဇွဲကိုလည်း အမြဲအားပေးရာ ရောက်ပါသည်။ ထင်ရှားစေဦးအံ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်များ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလောင်းတော် ဘဝတုန်းက (အများသိ ဖြစ်သော မဟော်သဓာတို့လို ဘဝတုန်းက) မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့သောသတ္တိ၊ နောက်မဆုတ်သော လုံ့လဝီရိယ ဇွဲတို့ကို ကြားဘူး နေရသောကြောင့်၎င်း၊ အမရာဒေဝီ မဒ္ဒိ မိဖုရားတို့၏ လိမ္မာပုံ၊ သတ္တိရှိပုံကို ကြားနေရသောကြောင့်၎င်း၊ ထို အလိမ္မာထိုသတ္တိများ ကူးစက်နေရကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့၌ အလိမ္မာနှင့် ဇွဲသတ္တိမှာ အခြားဘာသာဝင် များထက် များသောအားဖြင့် သာတတ်ပါသည်။

၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အားအရဆုံး သတ္တိကား အကောင်းအဆိုး လောကဓမ် ၂-မျိုးနှင့် တွေ့ကြုံလာလျှင် ခံနိုင်ခြင်း၊ သေရမည်မှ လွန်လွန်ကဲကဲ မကြောက်တတ်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ သတ္တိရှိခြင်းမှာလည်း မိမိ၌ရှိသော သီလဒါနတို့ကို အားကိုးသည့်အပြင် “အားလုံး အရာဝတ္ထု ရုပ် နာမ် အစုသည် ပျက်စီးရမည့် အနိစ္စတရားချည်းသာ ဖြစ်၏” ဟု ကြားသိနေရသော မိရိုးဖလာ ဘာဝနာကြောင့်လည်း ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သူသည် တရားပြည့်ဝလေ သတ္တိထက်လေ ဖြစ်ရကား ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် အရော့ဘက် အပြော့ဘက်ကို အားမပေးဘဲ၊ စာရိတ္တနှင့်တကွ အတင်းဘက် အတိုးဘက်ကိုသာ အားပေးပေးပါသည်။

မူလတန်းဘာသာရေး

ထို့ကြောင့် “နိုင်ငံကို ထူထောင်ထိန်းသိမ်းရာဝယ် အထောက်အကူ ရပါစေတော့” ဟုသဘောထား၍ ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ အသင်း၏ လျှောက်ချက်အရ (ရန်ကုန်-မြို့မကျောင်းနှင့် တည်ထောင်မည့် ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ ကျောင်းတွင် သူငယ်အဆင့်မှစ၍ သင်ကြားပို့ချပေးရန်နှင့် ကျောင်းနေဆဲ မဟုတ်သူများလည်း အဆင့်ဆင့် လေ့လာကြားရန်) ဘာသာရေးကျမ်းစာကို စီစဉ်ရပါသည်။

ရေးသားပုံအစီအစဉ်

‘ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်’ ဖြစ်သူသည်

- ၁။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ၃-ပါးကို ဆောက်တည်ရ၏။
- ၂။ သရဏဂုံတည်လျှင် ငါးပါးသီလကိုလည်း စောင့်ထိန်းရ၏။
- ၃။ ဒုစရိုက်ကိုရှောင်၍ သုစရိုက်ကိုလည်း ဆောင်ရ၏။
- ၄။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ စသော ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါးကိုလည်း နားလည်ရ၊ ပြုလည်း ပြုကျင့်ရ၏။
- ၅။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်စသော ပရလောက အကြောင်းကိုလည်း နားလည်ရ၏။
- ၆။ သြကာသမှစ၍ ငါးပါး ရှစ်ပါးသီလများကို ခံယူတတ်ရ၏။
- ၇။ မေတ္တာစသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားကိုလည်း နားလည်ရ၏။
- ၈။ ရတနာ ၃-ပါးအကြောင်းကို နည်းနည်းပါးပါးမှ စ၍ များနိုင်သမျှ များအောင် သိဘို့ရန်လည်း လေ့လာရ၏။
- ၉။ လူတို့၏ ကျင့်ဘွယ် အတော်များစွာပါသော မင်္ဂလသုတ် အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အတော်အတန် နားလည်ရ၏။
- ၁၀။ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကိုလည်း ထိုက်တန်သမျှ နားလည်ရ၏။

ဤမျှအထိ နားလည်လျှင် မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်ပါပြီ။ သို့သော် စွမ်းနိုင်လျှင် သံသရာအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိဘို့ရာ တဆင့်တက်၍—

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၁၁။ ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုလည်း နားလည်ရ၏။

၁၂။ သံသရာကျင်လည်ရပုံ (ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်)နှင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်ပုံ ကိုလည်း နားလည်ရ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုသိဘွယ်များ အပြည့်အစုံပါသွားအောင် မူလအဆင့်အတန်းမှ စ၍ အစဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားပါသည်။

အမှာ။ ။မူလတန်းစာအုပ်၊ အလယ်တန်းစာအုပ်ဟု ၂-အုပ်ခွဲ၍ စီစဉ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အထက်တန်းများအတွက်ကား သိဘွယ် ရုပ် နာမ် အကြောင်းအရာတွေ ကျယ်ဝန်းလာသောကြောင့် အဆင့်ဆင့် စာအုပ်များအဖြစ်ဖြင့် စီစဉ်ရပါလိမ့်မည်။

၁၃၂၅၊ ကဆုန်လ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

ဗုဒ္ဓဝါဒီ စွဲ၍တည်မည်

အိုးမဖုတ်ခင်၊ အိုးလုပ်စဉ်ဝယ်၊ အိုးတင်နှိပ်ခတ်၊
တံဆိပ်မှတ်ကား၊ မပြတ်မစဲ၊ အိုးပင်ကဲ့လည်း၊
အမြဲတစေ၊ တည်ရှိနေသို့၊ ထွေထွေသွေးသား၊
ကလေးများ၌၊ ဘုရားတံဆိပ်၊ ဘာသာစိတ်ကို၊
ခတ်နှိပ်နိုင်မှ၊ သက်ဆုံးကျအောင်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒီ၊
စွဲ၍ တည်မည်၊ ကိုယ်စီ ခတ်နှိပ် စေသတည်း။

သူငယ်တန်း

- ၁။ သရဏဂုံ ၃-ပါး (ပါဠိ-မြန်မာ)။
- ၂။ ငါးပါးသီလပျက်သူတို့ ငရဲခံရပုံ။
- ၃။ သီလရှိသူတို့ နတ်ပြည်၌ စံရပုံ။
- ၄။ သီလပျက်သူ လူ့ဘဝပြန်ရောက်သောအခါ ရရှိသောမကောင်းကျိုး။
- ၅။ သီလရှိသူ လူ့ဘဝပြန်ရောက်သောအခါ ရရှိသောကောင်းကျိုး။

အချုပ်။ ။အိပ်ရာဝင်သော် သတိရလို့၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာရယ်၊
 ကိုးကွယ်ပါတယ် စိတ်မှာညွတ်လို့၊ နှုတ်ပါ တွတ်တွတ် ရွတ်ရတယ်။
 အိပ်ရာထပြန် တဖန် ထပ်၍၊ မှန်မှန်မပြတ် ရွတ်ပါကွယ်။
 ဘေးအန္တရာယ် ရန်စွယ်ကင်းလို့၊ ကောင်းခြင်းသုခ ရလိမ့်မယ်။

ပဌမတန်း

- ၁။ ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်။
- ၂။ ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိ။
- ၃။ တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး ပါဠိ။
- ၄။ သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိ။
- ၅။ မြန်မာလို သရဏဂုံ ၃-ပါးနှင့် ၅-ပါးသီလ ဆောက်တည်ပုံ။
 (ဩကာသနှင့် သီလတောင်းမပါသေး)။
- ၆။ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်သံပေါက်များ။

အချုပ်။ ။ဗုဒ္ဓ ကြောင်းရာ ကောင်းစွာ သိမှ၊ ဗုဒ္ဓ ကိုလည်း ကြည်ညိုမည်။
 ကြည်ညိုသူက ဟောညွှန်ပြမှ၊ စိတ်ကနှစ်ခြိုက် လိုက်ကြသည်။
 ဂုဏ်တော်တန်တန် မှန်မှန်ရလို့၊ ခဏခဏ ရွတ်သင့်သည်။
 အကျိုးနှင့် ကံ ဝေဘန်တတ်မှ၊ ကံကောင်း ကံမြတ်ပြုလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဒုတိယတန်း

- ၁။ တရားဂုဏ်တော် ၉-ပါးအနက်။
- ၂။ အဟံဘန္တေ-စသော သရဏဂုံသီလတောင်း။ [မြန်မာလို သင်ပေးရန်။]
- ၃။ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး။
- ၄။ သုစရိုက် ၁၀-ပါး။
- ၅။ ဆွမ်းတော်ကပ်နှင့် ဆုတောင်း။
- ၆။ ပန်းတော်ကပ်နှင့် ဆုတောင်း။
- ၇။ ရေတော်ကပ်နှင့် ဆုတောင်း။
- ၈။ မီးတော်ကပ်နှင့် ဆုတောင်း။

အချုပ်။ ။ သရဏဂုံ တည်ရုံမျှဖြင့်၊ ဥပသကာ ဖြစ်ပါပြီ၊
 ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ လုံခြုံကြဘို့၊ ငါးပါးသီလ ပဉ္စသီ။
 ဒုစရိုက်တွေ ရှောင်သွေခွဲလို့၊ သုစရိုက်လဲ စုံအညီ၊
 ဆွမ်း ပန်း ရေတော် မီးတော်ကပ်၍၊ နေ့စဉ်မလပ် ပြုသင့်သည်။

တတိယတန်း

- ၁။ တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးအနက်။
- ၂။ သြကာသမ္ပစရ၍ ပါဠိလို သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလယူပုံ။
- ၃။ ပုညကြိယဝတ္ထု ၁၀-ပါး။ [ပါဠိ-မြန်မာ ၂-မျိုးလုံး ရေတွက်တတ်အောင် သင်ရန်]

အချုပ်။ ။ တရားစစ်မှန် ကျင့်ကြံကြမှု၊ ချမ်းသာသုခ ရနိုင်မည်၊
 တရားတုတေ့ ကျင့်နေကြလို့၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရသည်။
 ယခုတဖန် အမှန်လမ်းသို့၊ အမြန်လှမ်းဘို့ ချိန်တော်ပြီ၊
 သို့မူ တိုင်းပြည် ဘာသာရေးကြောင့် သာယာအေးဆေး
 ရှိလိမ့်မည်။

စတုတ္ထတန်း

- ၁။ သံသာဂုဏ်တော် ၉-ပါးအနက်။
- ၂။ ရှစ်ပါးသီလခံယူနည်း။
- ၃။ မင်္ဂလသုတ်ပါဠိနှင့် မြန်မာလင်္ကာ။
- ၄။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး။

အချုပ်။ ။မူလတန်းဝယ် သိဘွယ်ဆုံးလို့၊ နိဂုံး၍၌ အုပ်တော့မယ်၊
 သိရုံမျှနွယ် တယ်မကောင်းဘူး၊ လူကောင်းဖြစ်ဖို့ လိုကြတယ်။
 လူကောင်းဖြစ်အောင် ဆရာမြတ်သို့၊ မကြာကပ်လို့ မေးပါကွယ်၊
 မေးသော် ဖြေရန် ဆရာကောင်းလဲ၊ တရွာတကျောင်းရှိသင့်တယ်။

အတန်းတိုင်း၌ သင်နည်းညွှန်ပြချက်ကို ကြည့်၍
ဆရာများက သင်ပေးကြပါ။

ဆရာများ ကိုင်ဆောင်ရန်

- ၁။ ရတနာ့ဂုဏ်ရည်
- ၂။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ
- ၃။ အနာဂတ်သာသနာ
- ၄။ ဗုဒ္ဓဝင် အမေးအဖြေ
- ၅။ ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ—သူငယ်တန်းမှ စတုတ္ထတန်းအထိ
[အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သည်။]

သုငယ်တန်းသင်နည်း

အမှာ။ ။ ဤသုငယ်တန်း၌ နှုတ်တက်ရသင့်သော စာများကို ဆရာကနှုတ်ဖြင့် ချပေးရပါမည်။

၁။ သရဏကို ၃-ပါးကို အောက်ပါအတိုင်း အဖြတ်အတောက် မှန်ကန် စွာဖြင့် ပီပီသသ ဖြေးဖြေးချပေးပါ။

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

ဒုတိယမို့ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၂-ကြိမ်မြောက်လည်း ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

ဒုတိယမို့ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၂-ကြိမ်မြောက်လည်း တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ ဒုတိယမို့ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၂-ကြိမ်မြောက်လည်း အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

တတိယမို့ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၃-ကြိမ်မြောက်လည်း ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ် ပါ၏။ တတိယမို့ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၃-ကြိမ်မြောက်လည်း တရား တော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ တတိယမို့ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ = ၃-ကြိမ် မြောက်လည်း အရိယာ သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကလေးများ ကလေးများသည် ဘုရား တရား အရိယာသံဃာတော်များ၏ သရဏဂုံ ယူနိုင်ပုံ ဂုဏ်တော်ကို မသိသေးသော်လည်း သရဏဂုံ ကိုးကွယ်မှု စိတ်ကား ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗောဓိမင်းသား၏ မယ်တော်သည် မင်းသားကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် ဘုရားရှင်နှင့်တွေ့၍ “တမည့်တော်၏ ကိုယ်ဝန် သူငယ်သည် ဘုရား တရား သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု ကိုယ်ဝန် အတွက် သရဏဂုံ ယူဘူး၏။ ထို့နောက် ဖွားမြင်ပြီး၍ အထိန်းတော်သည် မင်းသားကလေးနှင့်အတူ ဘုရားအထံ ရောက်သောအခါ “ရင်ခွင်၌ရှိသော ဗောဓိမင်းသားသည် ဘုရား တရား သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု လျှောက်ပြန်၏။ ဤဝတ္ထုကိုထောက်လျှင် ဂုဏ်တော်ကို မသိသော်လည်း သရဏဂုံယူသော ရှေးထုံးရှိ၏” ဟု သိနိုင်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဘုရားရှင်၏ အဖြစ်တော်စဉ် အကျဉ်းချုပ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ပိုင်းခြား၍ ပုံဝတ္ထုပြောသလို အေးအေးဆေးဆေး ဖြေးဖြေးသက်သာ ပြောပေးပါ။

- (က) သုမေဓာဘဝ၌ စည်းစိမ်စွန့်၍ တောထွက်ပုံ အကျဉ်း။
- (ခ) ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ဗျာဒိတ်ခံပုံအကျဉ်း။
- (ဂ) ဝေဿန္တရာမင်းဘဝ၌ ဒါနပြုပုံ အကျဉ်း။
- (ဃ) ဘူရိဒတ္တနဂါးမင်းဘဝ၌ အသက်စွန့်၍ သီလစောင့်ပုံ အကျဉ်း။
- (င) သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဘဝ၌ ထီးနန်းစံတော်မူပုံ အကျဉ်း။
- (စ) သူအို၊ သူနာ၊ သူသေကိုမြင်၍ ထီးနန်းစည်းစိမ်၌ငြီးငွေ့နေတုန်းမှာ ကြည်ညိုဘွယ် ရဟန်းတော်ကိုမြင်ရ၍ တောထွက်တော်မူပုံ အကျဉ်း။
- (ဆ) တောထည်း၌ တရားကျင့်၍ အသိဉာဏ် အထူးကိုရသဖြင့် ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူပုံကို ပြောပြပါ။

သူငယ်တန်းသင်နည်း

ထိုအကြောင်းအရာများကို တနေ့လျှင် တမျိုးစီမျှ ပြောပြ၍ ပြီးဆုံးသော နေ့၌ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု သံပြိုင် ညီညီ လက်အုပ်ချီ၍ ကလေးများ ဆိုပါစေ။

ဓမ္မ။ ။ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူပြီးသောအခါ လူအများ၏ချမ်းသာဘို့ရန်နှင့် ကိုယ်ကျင့် ကောင်းကြံ့ဘို့ရန် တရားကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတရားတော်အတိုင်း နေထိုင်သူများသည် လက်တွေ့ချမ်းသာမှုကို ရနိုင်၏။ ဥပမာ— “အသေ ဝနာစ ဗာလာနံ - လူမိုက်တို့ကို မမီခိုရ၊ မပေါင်းရ။ ပဏ္ဍိတာနုဉ္စ သေဝနာ-လူလိမ္မာပညာရှိကို မီခိုရ၊ ပေါင်းရမည်” ဟု ဟောတော်မူ သည့်အတိုင်း လူမိုက်ကို မပေါင်းဘဲ လူလိမ္မာကိုပေါင်းသူမှာ လက်တွေ့ ချမ်းသာကို ရခြင်းမျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် ထို တရားတော်များအတိုင်း လိုက်နာ နေထိုင်ခြင်းသည် တရားကို ကိုးကွယ်ခြင်းပင်တည်း။ ဤသို့ ကလေးများ နားလည်ရုံ ပြောပေးပြီးသောနေ့၌ “ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ- တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု သံပြိုင်ညီညီ လက်အုပ်ချီ၍ ကလေးများကို ဆိုပါစေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာ။ ။ဗုဒ္ဓ-ဘုရားရှင်၏+ဘာသာ - ဟောတော်မူအပ်သော တရား စကား။ ထိုဘုရားစကားတော်ကို လိုက်နာသော (ဘုရားတရားတော်ကို ယုံကြည်၍ ကိုးကွယ်သော) လူများကို “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” ဟု ခေါ် သည်။

သံဃ။ ။ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပွင့်တော်မူလာ၍ တရားဟောတော်မူသောအခါ “ဤ တရားတော်အတိုင်း အပြည့်အစုံ နေထိုင်ဘို့ရန် လူဝတ်ကြောင်ဘဝ၌ မလွယ်ကူ” ဟု ယူဆ၍ တရားကျင့်လိုသောဆန္ဒဖြင့် ရဟန်းပြုလာသော ရဟန်းတော်အပေါင်းကို “သံဃ” ဟု ခေါ်၏။ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ မကြာမီ ရှေ့ပိုင်းကာလ၌ သံဃာတော်များသည် တရားပေါက်၍အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော သံဃာတော်အစစ်များသာ ဖြစ်ခဲ့ကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နောက်၌ကား “တရားပေါက်-မပေါက်, တရား ကျင့်-မကျင့်” အားဖြင့် သံဃာအမျိုးမျိုး ရှိပေသည်။ ဘုရားတရားတော်ကို သံဃာတော်အများ ပင် မပျောက်မပျက်အောင် ယနေ့အထိ ဆောင်တော် မူလာခဲ့သော ကြောင့်၎င်း, အဆင့်ဆင့်ပို့ချ၍ လူ့ဝတ်ကြောင်တို့အား နားလည်အောင် ဟောပြောတော်မူသောကြောင့်၎င်း, ဤသံဃာတော်သည် အလွန် ကျေနပ်ဘွယ် ကောင်းလှပေပြီ။ တရားပေါက်ပြီး၍ အရိယာ ဖြစ်ပါမှုကား စိတ်နေစိတ်ထား အလွန်ဖြူစင်သောကြောင့် ကိုးကွယ်ဘို့ရာ ရတနာ တပါး ဖြစ်ပါပေသည်။ ဤသို့ပြော၍ ပြီးစီးသောနေ့၌ “သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ—အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု သံပြိုင်ညီညီ လက်အုပ်ချီ၍ ကလေးများကို ဆိုပါစေ။

သရဏဂုံတည်သူ။ ။ “သရဏ+ဂမန” ဟူသော ပါဠိကို “သရဏ+ဂုံ” ဟု ခေါ်၏။ သရဏ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ + ဂမန-သိသောစိတ်.... ဘုရား တရား အရိယာ သံဃာတော်များကို ကိုးကွယ်စရာဟု သိသောစိတ်ကို “သရဏဂုံ” ဟု ခေါ်၏။ မိမိမှာ ထိုသရဏဂုံ စိတ်ရှိကြောင်းကို ထုတ်ဖော် ပြသောအားဖြင့် “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသည်ကို ဆိုရသည်။ ထို စိတ် မပြောင်းသမျှ (ကိုးကွယ်ရာ မဟုတ်ဟု အယူမပြေ၎င်းသမျှ) “သရဏ-ဂုံ တည်သူ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ သရဏဂုံ တည်ခြင်း၏ အကျိုးကို သိဘို့ ရာ အောက်ပါဝတ္ထုကို ပြောပါ။

၁။ သရဏဂုံတည်သော အမျိုးသားအကြောင်း

အနောမဒဿီ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာအခါ၌ မျက်မမြင်မိဘတို့ကို ပြုစု လုပ်ကျွေးနေသော လူလင်တယောက်သည် သရဏဂုံ ၃-ပါးကို တသက်လုံး

သုဇယံတန်းသင်နည်း

မပျက်အောင် ဆောက်တည်ခဲ့လေသည်။ ထို လုလင်သည် ထိုဘဝမှ သေလွန်လျှင် သရဏဂုံဆောက်တည်ထားသော ကောင်းမှုကြောင့် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်ရလေသည်။ ထိုနတ်သားသည် ထိုဘဝမှ စ၍ အပါယ်-၄-ပါး မလားရဘဲ နတ်မင်းစည်းစိမ် လူမင်းစည်းစိမ်ကို အကြိမ်များစွာ ခံစား၍ ငါတို့ဘုရား ပွင့်တော်မူလာသောအခါ သာဝတ္တိမြို့ဝယ် ဥစ္စာကြွယ်ဖြိုး သဌေးမျိုး၌ ဖြစ်လာလေသည်။

ထိုသုဇယံသည် ကစားဖော် သုဇယံချင်းများ၏ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင် ဖြစ်၍ အခါတပါး၌ ရဟန်းတော်များ၏ ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်သွားလေရာ၊ ရဟန္တာတပါးက သရဏဂုံ ၃-ပါးကို ပေးလေလျှင် ရှေးရှေးက ဝါသနာ ပါလာသူဖြစ်၍ ၇-နှစ် အရွယ်မှာပင် ရဟန္တာ ရဟန်းတော်ကလေး ဖြစ်ရလေသည်။

[သုဘူတိစူဠ, သရဏဂမနိယထေရအပဒါနိပ္ပါဠိတော်။]

၂။ ငါးပါးသီလ ပျက်သူတို့ ငရဲခံရပုံ

အမှာ။ ။ ဤအခန်း၌ ကလေးများအား တရက်လျှင် တပုံစီပြ၍ ဆရာက ထိတ်လန့်သည့်အမှုအရာဖြင့် ငရဲခံရပုံကို ပြောပေးပါ။

(က) သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်သူ။ ။ လူ့ဘဝတုန်းက ဥစ္စာအင်အား အမျိုးအင်အား လက်နက်အင်အား အာဏာအင်အား ခွန်အားဗလအင်အားရှိကြသူတို့သည် မိမိတို့လောက် အင်အား မကောင်းသူတို့ကို ညှဉ်းဆဲကြ၊ ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းကြ၊ သတ်ဖြတ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် သောသောအခါ “ဝေတရဏီ” မည်သော ငရဲ၌ ဖြစ်ကြရလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သူ့အသက်သတ်မိသူတို့ ငရဲ၌ခံနေကြရပုံ

သုတေသနသင်တန်း

ငရဲ၏ တည်နေပုံ။ ။ “ဝေတရဏီငရဲ” ဟူသည် မြစ်ရေကဲ့သို့ စီးနေသော ငရဲ မြစ်တည်း။ ထိုငရဲမြစ်ရေ၌ မီးအလှုံတောက်၍ သင်တန်းအသွားကဲ့သို့ ထက်သောဆူးရှိသော ကြာဖက်တို့ ရှိကြ၏။ ထိုကြာဖက်တို့၏ အောက်၌ ကား မီးအလှုံတောက်နေသော ဆားငံရေသည် တက်ရေကျရေကဲ့သို့ အထက်စီးလိုက် အောက်စီးလိုက် ဖြစ်နေ၏။ ထိုငရဲ၏ အထက်အမိုး၌ မှ ခက်ရင်း (ခရင်း) ပမာဏ အဆူးထသော ကြိမ်နွယ်တို့ဖြင့် ဖုံးလျက် နေလေသည်။

ငရဲခံရပုံ။ ။ ထိုငရဲအနီး၌ ရောက်လာသူတို့ကို မီးအလှုံတောက်၍ နေသော သန်လျက်၊ ခက်ရင်း၊ တင်းပုတ် ကိုင်ထားသော ငရဲထိန်းကြီးတို့က ပဌမ ဆုံး သတ်ပုတ် ညှဉ်းဆဲကြကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုအညှဉ်းအဆဲကို မခံနိုင်၍ ပြေးကြသူတို့သည် ဝေတရဏီငရဲ၏ အမိုးဖြစ်သော မီးအလှုံတောက်နေ သော ခက်ရင်းအခွကဲ့သို့ အဆူးထနေသော ကြိမ်နွယ်တို့အပေါ် ကျ ရောက်ကုန်၏။ ထို အမိုးပေါ်မှ တဖြည်းဖြည်း အောက်ခံရသို့ ရောက် ကြရလေသည်။ အောက်ခံရသို့ မရောက်မီ မီးအလှုံ၏ ပူလေဒင်ခြင်း၊ အဆူးတွေ၏ ထိုးဆွဲခြင်းကိုခံ၍ အသားတွေအပိုင်းပိုင်းပြတ်ပြီးမှ မီးအလှုံ ထနေသော အောက်ခံဆားငံရေဝယ် စုန်ချည် ဆန်ချည် မျောလျက် ပါဏာတိပါတ ကံ၏ အစွမ်း မကုန်မချင်း ခံကြရလေသည်။

ပုံကိုပြ၍ ဩဝါဒ။ ။ ကလေးများသည် သူ့ အသက်သတ်မှုကို ပြုသည့်အတွက် ငရဲခံရပုံကို ကြည့်ကြပါ။ သူ့ အသက်ကို မသတ်ကြပါနှင့်။ ကြက်ကလေး ငှက်ကလေးတို့ကိုမျှ မသတ်ကြပါနှင့်။ သန်း၊ ကြမ်းပိုးတို့ကို မသတ်ကြ ပါနှင့်။ သနားကြ၊ ညှာတာကြပါ။ ဆင်းရဲသူ၊ အားနည်းသူ၊ ကိုယ် အောက်က လူများကို မနှိပ်စက်ဘဲ ကူညီကြပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သုတပါးဥစ္စာကို မတရားယူမိသူတို့ ငရဲ၌ခံနေကြရပုံ

သုတပရိယာယ်တန်းသင်နည်း

(ခ) သူတပရိယာယ် ဥစ္စာကို မတရား ယူသူ။ ။ကျေကျေနပ်နပ် မပေး အပ်ဘဲ သူတပရိယာယ်၏ သက်ရှိပစ္စည်း သက်မဲ့ပစ္စည်းကို ခိုး၍ယူခြင်း၊ ဒမြတိုက်၍ ယူခြင်း၊ အာဏာဖြင့်ယူခြင်း၊ အလေးတင်းတောင်း ချိန်ခွင်တို့ဖြင့် လိမ်လည် လှည့်စား၍ ယူခြင်း၊ ရောင်းကုန်များ၌ ရေဖြန်းမှု၊ ရေထိုးမှု၊ ဖဲ့နှုတ်သည် ရောမူစသော အမှုကိုပြုခြင်း၊ ဖျင်းအသုတို့၏ ဥစ္စာကို ညာ၍ယူခြင်း၊ ခြောက်လှန်၍ ယူခြင်း၊ နှိုက်၍ယူခြင်း စသောအားဖြင့် မတရားယူမှု အားလုံးကို “အဒိန္နာဒါန” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအဒိန္နာဒါန အမှုကို လူ့ဘဝ၌ ပြုခဲ့သူသည် သေသောအခါ ငရဲ၌ ဖြစ်ရတတ်၏။

ငရဲခံရပုံ။ ။ကြောက်မက်ဘွယ် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော ငရဲထိန်းတို့သည် ရောက်လာသော ငရဲသားကို လှံစသောလက်နက် အမျိုးမျိုးဖြင့် (မုဆိုးတို့က သမင်စသော သားကေခင်ကို ဝိုင်း၍ ထိုးကြသကဲ့သို့) ဟိုဘက်-သည်ဘက်က ဝိုင်း၍ ထိုးကြကုန်၏။ ငရဲသား၏ တကိုယ်လုံးမှာ (ဖက်ရှက် အပေါက်ကဲ့သို့) အပေါက် အပေါက် ဖြစ်နေ၏။ ဤသို့ တကိုယ်လုံး ပေါက်နေသော်လည်း အဒိန္နာဒါန အကုသိုလ်ကံ၏ အစွမ်းမကုန်သေးသမျှ ငရဲမှ မလွတ်ဘဲ ခံနေကြရသည်။

ပုံကိုပြု၍ သြဝါဒ။ ။ငရဲခံရပုံကို ကြည့်ပါ။ ကလေးများလည်း ဘယ်အခါမှ သူ့ဥစ္စာကို မတရား မယူပါနှင့်။ မိဘ၏ ဥစ္စာကိုပင် မသိအောင် မယူဘဲ တောင်း၍ ယူကြပါ။

(ဂ) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ။ ။ကာမဂုဏ်ခံစားရာ၌ မိမိပိုင် မယား၊ မိမိပိုင်လင်နှင့် ခံစားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ သူ့မယားနှင့်၎င်း၊ မိမိလင်မှ တခြား ယောက်ျားနှင့်၎င်း၊ ခံစားခြင်းကို “မိစ္ဆာစာရ-ယုတ်မာသောအကျင့်” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသို့ ပြုကျင့်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့သည် သေသောအခါ ငရဲ၌ ဖြစ်တတ်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သူ သားမယားကို ကျူးလွန်မိသူတို့ ငရဲ၌ခံနေကြရပုံ

သုဇယံတန်းသင်နည်း

ယောကျ်ား ငရဲခံရပုံ။ ။ ငရဲ၌ မီးကျိုးတို့ဖြင့် ပြည့်နေသော ငရဲတိုင်းကြီး ရှိ၏။ ရောက်လာသော ငရဲသားကို ငရဲထိန်းတို့သည် လက်နက်မီးစုံဖြင့် ခုတ်ကြ ထိုးကြလေရာ ငရဲသားသည် ပြေးလွှားရင်း ထို ငရဲတိုင်းကြီး အနီးသို့ ရောက်သွားလေ၏။ ထိုအခါ ငရဲထိန်းတို့သည် ငရဲသားကို ဦးခေါင်း စောက်ထိုးထား၍ ထို တိုင်းကြီးထဲသို့ ပစ်ချကြလေသည်။

မိန်းမ ငရဲခံရပုံ။ ။ ငရဲသူမသည် တကိုယ်လုံး အသားတွေ ကွဲအက်နေ၏။ ကွဲအက်သော အသားမှ စီးကျနေသော အသွေးတွေ တကိုယ်လုံး ဖုံး နေ၏။ အလှူတောက်နေသော သံမြေတိုင်းဝယ် ခါးလောက်အထိ မြုပ်၍ စိုက်ထား၏။ အရှေ့အရပ်မှ အလှူတောက်သော သံတောင်ကြီး တလုံး လိမ့်၍လခကာ ထို ငရဲသူမကို ကြိတ်၍ အနောက်သို့ သွားလျှင် တောင်အရပ်မှ သံတောင်ကြီးက လာ၍ ကြိတ်သွားပြန်၏။ ငရဲသူမကား လက် ၂-ဘက်တို့ကို မြှောက်ကာ မြှောက်ကာ ဟစ်အော်၍ ခံရလေ တော့သည်။

ပုံကိုပြု၍ ဩဝါဒ။ ။ မိမိမယား မိမိလင်ဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်းသာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ကြောင်းကို ဩဝါဒပေးပါ။

(ဆ) မုသား ပြောသူ။ ။ နှုတ်ဖြင့် ပြောသည်ဖြစ်စေ၊ စာရေး၍ ဖြစ်စေ၊ သူတပါး အထင်အမြင် အသိလွဲအောင် ပြောဆို ရေးသားခြင်းကို “မုသားပြောခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ မုသားပြောဆို ရေးသားသူသည် တစုံတခုသော ကိုယ်ကျိုးကိုလည်း မြှော်တတ်သေးရကား သူများအကျိုး ပျက်စီးသလောက် အပြစ်ကြီး၏။ ထို့ကြောင့် သေသောအခါ တချို့ မုသားအတွက် ငရဲ၌ ဖြစ်ရတတ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

လိမ်လည်ပြောဆိုမိသောသူတို့ ငရဲ၌ခံနေကြရပုံ

သူငယ်တန်းသင်နည်း

ငရဲ ခံရပုံ။ ။ရောက်လာသော ငရဲသားကို ငရဲထိန်းတို့သည် ထန်းပင်လုံး ပမာဏရှိသော မီးလှံတောက်နေသော ငါးမြှားချိတ်ဖြင့် လျှာကို ဖောက်၍ ဆွဲငင်ကြကုန်၏။ ငရဲသားတို့သည် မီးလှံတောက်နေသော သံမြေပြင်ပေါ်၌ လှဲကြကုန်၏။ ထိုအခါ (သားရေကြွက်၍ နေပူလှမ်းသောအခါ သားရေကို ပတ်ပတ်လည်က စွဲတံကျင်များစွာ စိုက်နှက်သကဲ့သို့) ထိုငရဲသားကို စွဲတံကျင်များစွာဖြင့် စိုက်ကြ နှက်ကြလေသည်။ ငရဲသားသည် အော်ကာ ဟစ်ကာ ခံရင်းပင် ပါးစပ်မှလည်း တံတွေးတွေကို တပြစ်ပြစ် ထွေးထွေးလှလေသည်။

ပုံကိုပြု၍ သြဝါဒ။ ။ကလေး အရွယ်သည် လိမ်၍ ပြောလှယ်သော အရွယ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လိမ်ပြောတတ်သူ၏ အပြစ်ကို ဆရာတို့က များများ ပြောပေးပါ။ ဆရာမိဘတို့က မေးလျှင် မှန်မှန် ပြောပါဟု သြဝါဒ ပေးပါ။

(င) သေရည်အရက်သောက်သူ။ ။သေရည်အရက်သည် စွဲလမ်းဘွယ် သဘော ရှိ၏။ တခါသောက်မိလျှင် နောက်တခါ နောက်တခါ သောက်ချင် သောက်ချင်လာ၏။ ထိုသို့ အသောက်အားကြီး၍ မူးယစ်လာသောအခါ အချင်းချင်းဖြစ်စေ အခြားသူကိုဖြစ်စေ ရိုက်မှု သတ်မှု ပါဏာတိပါတ မှုကို ပြုတတ်၏။

ကျေးရွာများ၌ ထန်းရည်မူးတို့သည် ထန်းတော၌ သောက်စား၍ ပြန်လာ သောအခါ မိမိကိုယ်ကို မထိန်းနိုင်ဘဲ ဒယိမ်းဒယိုင်နှင့် လာကြ၏။ ပါးစပ်ကလည်း မတော်တာတွေ ပြောကြ၏။ ကိုယ့်အပြစ်ကိုပင် ဖော် ပြောတတ်၏။ အမူးသမားချင်း စကားပြောမတုံ့၍ ရိုက်မှု သတ်မှု များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

မြို့ကြီးများ၌လည်း လူကြီးလူကောင်း ဆိုသူနဲ့ အထက်တန်း အမျိုးသမီး ဆိုသူတို့သည် ကလပ်တက်၍ အရက်ကို အလွန်အကျွံ သောက်မိလျှင်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကျေးရွာ၌ သောက်စားပုံ

သူငယ်တန်းသင်နည်း

ကိုယ့်ကိုယ်ကို မထိန်းနိုင်တော့ဘဲ သူများ မယား၊ မိမိ၏ လင် မဟုတ်
သော အခြားယောက်ျားနှင့် ပျော်ပါးမှုတွေ ဖြစ်တတ်လေ၏။ ရှင်ဘုရင်
တဦးကား သေရည်မှူးနေချိန်မှာ ပွဲတော်ဆက်လာလျှင် အသားဟင်း
မပါသောကြောင့် ရင်ခွင်ထက်က သားကလေးကို သတ်၍ ချက်စေ
သတဲ့။

ပုံကိုပြု၍ ဩဝါဒ။ ။ သေရည်အရက်ဆိုတာ သောက်ရုံ သက်သက်ဖြင့် ရပ်
မနေဘဲ နောက်ထပ် မကောင်းမှုတွေ ပါလာစေတတ်၏။ ထို့ကြောင့်
ကလေးများလဲ မူးယစ်စေတတ်သော အစာဟူသမျှကို ဘိန်းကဇော်မှ
စ၍ ရှောင်ကြပါ။

၃။ သီလရှိသူတို့ နတ်ပြည်၌ စံရပုံ

သီလရှိသော အမျိုးသား။ ။ အနောမဒဿိ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်
တော်၌ လုလင်တယောက်သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါး၍ အလုပ်သွားဘဝဖြင့် နေရ
သော်လည်း ရဟန္တာတပါး၏ အထံ၌ ငါးပါးသီလခံယူ၍ အမြဲလုံခြုံအောင်
စောင့်ထိန်းခဲ့လေသည်။ တသက်လုံး ထိုသီလကို စောင့်ထိန်း၍ သေခါနီးသော်
ထိုသီလကိုပင် အမှတ်ရစွာ စုတေကာဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေ
သည်။ ထိုနတ်သားလည်း အပါယ် ၄-ပါး မလားရဘဲ လူနတ် စည်းစိမ်ကို
အကြိမ်များစွာ ခံစား၍ ငါတို့ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ဝေသာလီ မြို့ဝယ်
အထက်တန်းအမျိုး၌ ဖြစ်လာလေသည်။

ထိုသူငယ်သည် ငါးနှစ်သားအရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ မိဘ ၂-ပါးတို့
ငါးပါးသီလ ခံယူသံကို ကြားရ၍ ရှေးဝါသနာ ပါလာသောကြောင့် ထို
နေရာမှာပင် သူ၏သီလကို သတိရသဖြင့် ရဟန်းပြုကာ ရဟန္တာတပါး ဖြစ်
သွားလေသည်။

[သုဘူတိဝဂ္ဂ၊ ပဉ္စသီလသမာဓါနိယထေရအပဒါန်ပါဠိတော်။]

သုဇယံတန်းသင်နည်း

ပုံကိုပြ၍ ဩဝါဒ။ ။ဤသုဇယံ၏ ရှေးဘဝက သီလထိန်းခဲ့၍ နတ်ပြည်၌ စည်းစိမ်ခံစားရပုံကို ကြည့်ပါ။ နောက်ဆုံးဘဝ၌ ရဟန္တာဖြစ်လာရ တာလဲ သီလထိန်းခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ဟာ အရင်းခံဘဲ။ ဒါကြောင့် ကလေး တို့လဲ ယခုလို ငယ်ငယ်ကစ၍ ငါးပါးသီလ မပျက်ရအောင် စောင့်ထိန်း လျက် လူတော် လူကောင်းကလေး ဖြစ်အောင် ပညာကို ကြိုးစား ကြပါ။

၄။ သီလပျက်သူ၏ အကျိုးရ။ ။သီလပျက်သူသည် ငရဲမှ လွတ်၍ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရတတ်သေး၏။ ပြိတ္တာဖြစ်ပြီး၍ လူ့ဘဝရသောအခါ အင်္ဂါချို့ယွင်း ခြင်းစသော အပြစ်များနှင့် တွေ့ကြရလေသည်။

၅။ သီလရှိသူ၏ အကျိုးရ။ ။သီလရှိသူသည် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးနောက် လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်သောအခါ မျက်စိ နား နှာခေါင်း စသော ကိုယ် အင်္ဂါ ပြည့်စုံသူများ ဥစ္စာကြွယ်ဝသူများ ဖြစ်ရတတ်လေသည်။

လင်္ကာများ။ ။အောက်ပါလင်္ကာများကို ရအောင် တနေ့တနေ့ နည်းနည်းစီ ချပေး၍ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ပြောပေးပါ။ ရတနာ့ဂုဏ်ရည် စာအုပ်၌ ထိုလင်္ကာများ၏ အဓိပ္ပာယ် ပါပါသည်။ ထိုလင်္ကာများသည် သာရတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်းမှ ထုတ်၍ ဝိသုဒ္ဓါရုံ အဆုံးအဖြတ်၌ ပြုအပ်သော လင်္ကာ များ ဖြစ်ပါသည်။

ပါဏာတိပါတ။ ။ပါဏာတိပါတံ၊ သူ့သက်သတ်က၊ ချီတတ်အင်္ဂါ၊ မဲ့ပြာ ရုပ်သွင်၊ အားအင်ယိုယွင်း၊ လျင်ခြင်းလည်းဝေး၊ ဘေးကိုကြောက်တတ်၊ အသတ်ခံရာ၊ အနာများလျက်၊ ခြေရံပျက်၍၊ အသက်တိုလျှ၊ ပြစ် များစွာသည်...ရှောင်ကအပြန် အကျိုးတည်း။

အဒိန္နာဒါန။ ။အဒိန္နာဒါ၊ ခိုးမိပါမူ၊ ဥစ္စာနည်းမဲ့၊ ဆင်းရဲငတ်သိ၊ လိုရှိ မရ၊ ဘောဂပျက်စီး၊ ရေ-မီး-သူခိုး၊ မှေခံဆိုးနှင့်၊ မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါးကြောင့်၊ ပျက်ပြားဥစ္စာ၊ ပြစ်များစွာသည်...ရှောင်ခါအပြန် အကျိုးတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နတ်စည်းစိမ် ခံစားပုံ

သုဇယံတန်းသင်နည်း

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ။ ။မိစ္ဆာစာရ၊ လွန်ကျူးကလည်း၊ မုန်းကြ သူများ၊
 ရန်သူပွား၍၊ ရှားပါးလာဘိတိတ်၊ ချမ်းသာဆိတ်၏၊ ဣတ္ထိ ပဏ္ဍုက်၊
 မျိုးယုတ် ခါခါ၊ မျက်နှာမလှ၊ အရှက်ရလျက်၊ လက္ခဏာဣန္ဒြေ၊
 ယှဉ်းသေ့ချိုသိမ်၊ စိုးရိမ်များစွာ၊ ချစ်သူကွာသည်...ရှောင်ခါအပြန်
 အကျိုးတည်း။

မုသာဝါဒ။ ။မုသားစကား၊ ပြောဆိုငြားမှု၊ စကားမပြီ၊ သွားမညီတည်း၊
 ပုပ်ညှိပါးစပ်၊ ခြောက်ကပ် ကိုယ်ရေ၊ ဣန္ဒြေနောက်၊ ပုံယှဉ်းဖောက်၏၊
 မရောက်သြဇာ၊ နှုတ်လျှာ ကြမ်းထော်၊ လျှပ်ပေါ်လော်လီ၊ စိတ်
 မတည်သည်...ရှောင်ကြဉ် အပြန်အကျိုးတည်း။

သုရာမေရယ။ ။သေရည်သောက်လင့်၊ သင့် မသင့်၌၊ ရေးခွင့်မသိ၊ ပျင်းရိ
 မေ့ရူး၊ ကျေးဇူးမဆပ်၊ ဟိရောတ္တပ် ကင်း၊ ခပင်းများထို၊ အကုသိုလ်
 ကို၊ မငြိုလွယ်စွာ၊ ပြုကျင့်ရာသည်...ရှောင်ခါအပြန် အကျိုးတည်း။

အမှာ။ ။ဤမျှတိုင်အောင် သင်ပြီးရာနေ၌ သုဇယံတန်းဝယ် ပြုထားသော
 အချုပ်ကဗျာကို အသံ အနေအထား ကောင်းမွန်စွာဖြင့် သံပြိုင်ညီညီ
 ကလေးများ ရွတ်ဆိုပါစေ။

သုဇယံတန်းသင်နည်း ညွှန်ပြချက်
 ပြီး၏။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ ညီညာရုံးစု တောင်းပန်မှု

သုဇယံတန်းသင်နည်း

ညောင်တန်းစာပေ
 ရန်ကင်းမြို့နယ်မြို့နယ်

ဤထင်္ဂုလ်ဖလေစ ပုံပြခြံစးရူဇ

ပဌမတန်း သင်နည်း

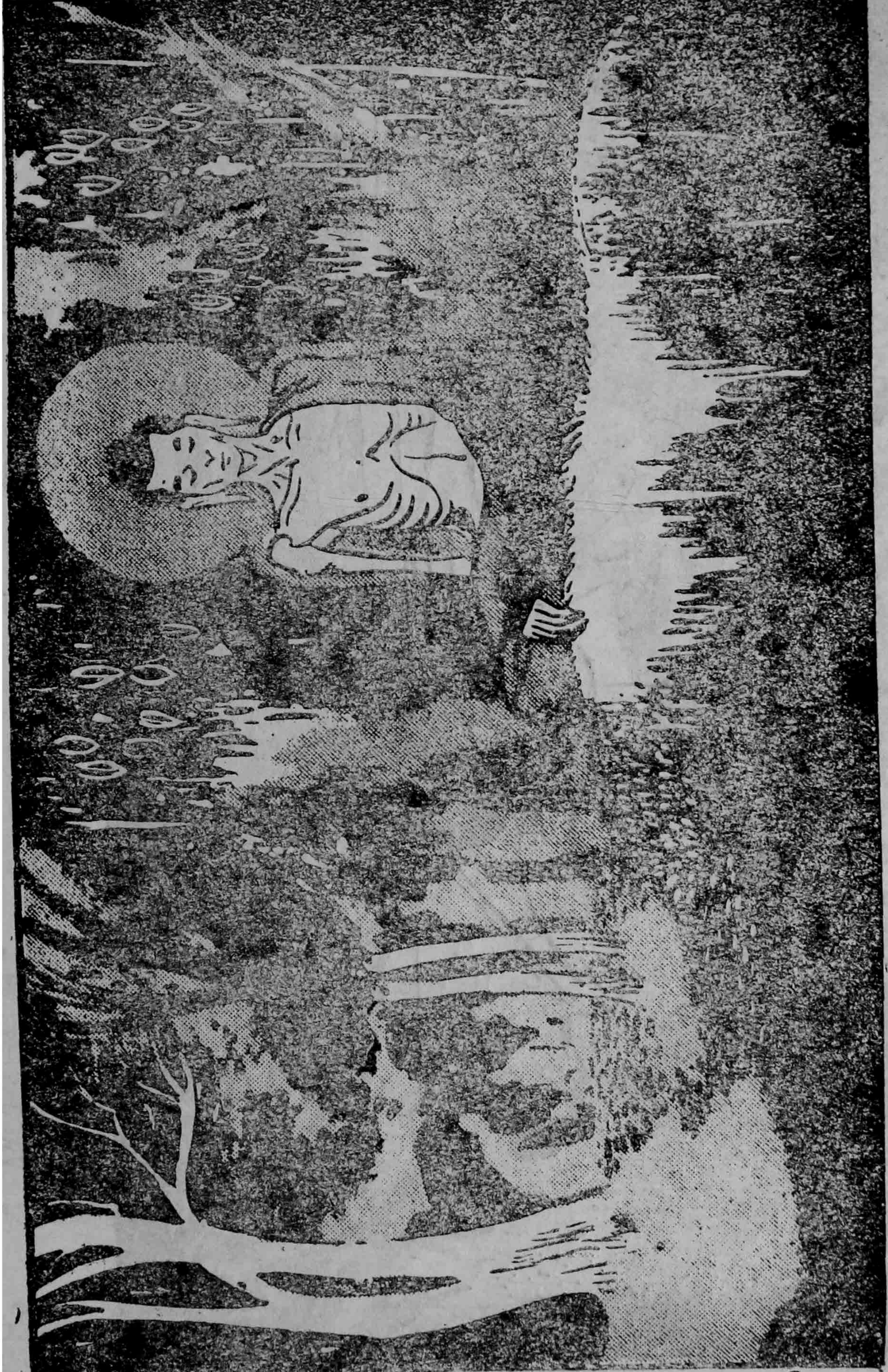
- ၁။ ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်။ ။ သူငယ်တန်း၌ နည်းနည်းပါးပါး သိခဲ့ရသော ဘုရားအကြောင်းကို ပို၍သိဘို့ရန် ထပ်မံ သင်ပြစေရပါသည်။ ဤ အတန်း၌လည်း ကလေးများ စာမဖတ်တတ်သေးသောကြောင့် ပုံများကို ပြလျက် သင်သင့်ပါသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ လင်္ကာများကို အသံနေ အသံထားဖြင့် ချပေး၍၊ ထိုလင်္ကာအတိုင်း ပုံကိုပြု၍ပြောပါ။
- (က) သုံးလှူရှင်ပင်၊ ကျွန်ထိပ်တင်၊ သောင်းခွင် စကြာဝဠာ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့၊ ညီညာရုံးစု၊ တောင်းပန်မှုကြောင့်၊ ရတနဂိုရ်၊ ရှန်းရှန်းစို့သည်၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ ကြွက်မင်းနေ့ဝယ်၊ ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ၊ သန္ဓေယူသည်... နတ်လူငြိမ်းဘို့ ကိန်းပါကို။
 - (ခ) သန္ဓေယူခါ၊ ဆယ်လကြာသော်၊ မဟာသက္ကရာဇ်၊ ခြောက်ဆယ်ရှစ်ကြိမ်၊ ကဆုန်လပြည့်၊ သောကြာနေ့ဝယ်၊ ချမ်းမြေ့စုံညီ၊ လှူမိန့်၌၊ မဟီလှိုက်ဆူ၊ ဖွားတော်မူသည်... နတ်လူအောင်မြို့ လမ်းပါကို။
 - (ဂ) ဖွားမြင်မြောက်သော်၊ ဆယ်ခြောက်နှစ်ရွယ်၊ ပျိုနုနယ်၌၊ သုံးသွယ်ရွှေနန်း၊ သိမ်းမြန်းပြီးလစ်၊ ဆယ်သုံးနှစ်လျှင်၊ ဘုန်းသစ်လှူလှူစံတော်ယူ၍၊ ရွယ်မုန့်ဖိုး၊ နှစ်ဆယ်ကိုးဝယ်၊ လေးမျိုးနိမိတ်၊ နတ်ပြဟိတ်ကြောင့် ရှေ့စိတ်ငြင်ငြို၊ သံဝေပိုကာ၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ ကျားမင်းနေ့ဝယ်၊ ချမ်းမြေ့ရုံ၊ တောရပ်လှူသည်... စုံမြိုင်ပင်ရိပ်ခမ်းမှာကို။
 - (ဃ) တောရပ်မြိုင်ပေ၊ ခြောက်နှစ်ပျော်၍၊ ခါတော်တဖုံ၊ ပွင့်ချိန်ကြုံကာ၊ ကဆုန်လပြည့်၊ ဆင်မင်းနေ့ဝယ်၊ မြေပရမေ၊ ပလ္လင်ဘောထက်၊ ရှေ့ညောင်တော်ကြီး၊ ဗိတာန်ထီးနှင့်၊ မငြီးကြည်ဖြူ၊ နေတော်မူလျက်၊ ရန်သူခပင်း၊ အမိုက်သင်းကို၊ အရှင်းပယ်ဖျောက်၊ အလင်းပေါက်ကာ၊ ထွန်းတောက် ဘုန်းတော်၊ သောင်းလုံးကျော်သည်... သုံးဘော် လူတို့ငြိမ်းဘွယ်ကို။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

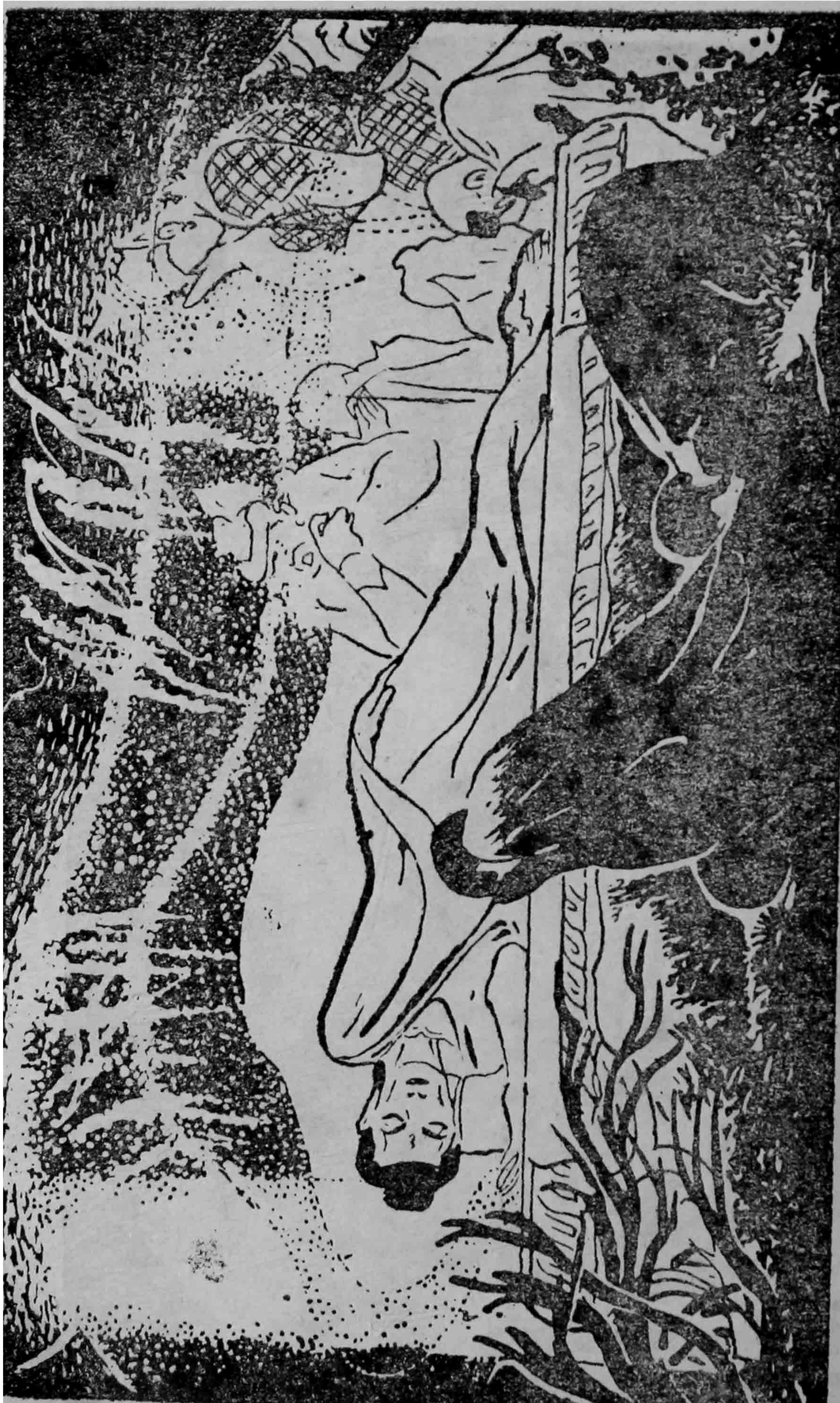
ပုံနှိပ်ရေးနှင့်
ဆိပ်နှိပ်ရေးဌာန

ပဌမတန်းသင်နည်း

တောရပ်မြိုင်ပေါ် ခြောက်နှစ်ပျော်၍
ပြင်္ဂါစုန်ယင်ခြေ ၂၀၁၅ ခုနှစ်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဥပုသ်နေ့များတွင် နေထိုင်ရန်အတွက်
အားထုတ်ခြင်း၏ အရေးပါမှုကို ဖော်ပြပါသည်။

ပဌမတန်းသင်နည်း

- (င) ဘုရားဖြစ်ခါ၊ မိဂဒါသို့၊ စကြာ ရှေ့ဘွား၊ ဖြန့်ချိသွား၍၊ ငါးပါး ဝဂ္ဂိ၊ စုံအညီနှင့်၊ မဟိတသောင်း၊ တိုက်အပေါင်းမှ၊ ခညောင်းကပ် လာ၊ နတ်ဗြဟ္မာအား၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ စနေနေ့ဝယ်၊ ကြွေကြွေ လှုံတက်၊ ဓမ္မစက်ကို၊ မိန့်မြှောက်ထွေပြား၊ ဟောတော်ကြားသည် ...တရားနတ်စည် ရှမ်းတယ်ကို။
- (စ) တရားနတ်စည်၊ ဆော်ရှမ်းလည်က၊ သုံးမည် ဘုံသိုက်၊ တသောင်း တိုက်ဝယ်၊ ကျွတ်ထိုက်သဿ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါကို၊ ခေမာ သောင်သို့၊ ဖောင်ကူးတို့ဖြင့်၊ ဆောင်ပို့ပြီးခါ၊ ဝါလေးဆယ်ငါး၊ သက်ကားရှစ်ဆယ်၊ စုံပြည့်ကြွယ်က၊ ရာလေးဆယ်ရှစ်၊ သက္ကရာဇ် ဝယ်၊ နယ် မလ္လာတိုင်း၊ စံနှိုင်းမယုတ်၊ ကုသိနာရုံ၊ အင်ကြင်းစုံ၌၊ ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့ဝယ်၊ ချမ်းမြေ့နိဗ္ဗူ၊ စံတော်မူသည်... ဝှန်းဆူ သောင်းလုံး ကျော်တယ်ကို။
- (ဆ) နိဗ္ဗာန်စံပြီ၊ ရှုမအိသား၊ သိဂီရွှေလှော်၊ အလောင်းတော်ကို၊ ထိုရော် ကဆုန်၊ လဆုတ်ကြုံ၍၊ ဂဠုန်နေ့ဝယ်၊ ခိုးငွေမနှော၊ ဓာတ် တေဇော လျှင်၊ ရှင်စောဉာဏ်စက်၊ ခိဋ္ဌာန်ချက်ဖြင့်၊ လှုံတက်ကော်ရော်၊ မီး ပူဇော်သည်... မေ့တော်ရှစ်စိတ် ကြွင်းတယ်ကို။

ဓာတ်တော်ဝေပုံ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရိုးတော်များကို ဓာတ်သဘောများ ဖြစ်သောကြောင့် “ဓာတ်တော်” ဟု၎င်း၊ ဘုရားရှင်က ကိုးကွယ်ဘို့ရာ အမေ့ ပေးခဲ့သောကြောင့် “မေ့တော်” ဟု၎င်း ခေါ်ကြ၏။ ထို ဓာတ်တော်များကို ရှင်ဘုရင်တို့၏ ဆရာဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ဒေါဏ ပါမောက္ခကြီးသည် ရှစ်စု ခဲ့၍ အဇာတသတ် မင်းစသော မင်းတို့အား ဝေပေးလေသည်။ [ပုံပြု၍ပြောပါ။]

စေတီရုပ်ပွားတော်။ ။ ထိုသို့ ဓာတ်တော်ဝေရာမှ ရရှိသော ဓာတ်တော် များကို ရန်သူတို့မဖျက်နိုင်အောင် စေတီတည်၍ ထိုစေတီအတွင်း၌ ထာပနာ သွင်းထားရပုံ၊ ထိုဘုရားရှင်၏ ရုပ်ပုံတော်ကို ကိုးကွယ်သူ လူအမျိုးမျိုးတို့က ပုံတူပြု၍ ကိုးကွယ်ကြပုံ၊ ရေးသူ ထုလုပ်သူတို့၏ လက်စွမ်း အားလျော်စွာ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပုံလူကား၅ဦးကြို ငှက်စွဲမြင်လေအမိခ

ပဌမတန်းသင်နည်း

သပ္ပာယ်သော ပုံတော်အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေပုံကို ပြောပြ၍ စေတီတော် ရုပ်တု
တော်ကို ပူဇော်ရာ၌ သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ဘုရားကိုရည်မှန်း၍ ပူဇော်
ပုံ၊ ရေချမ်း ပန်း ဆီမီးတို့ကို သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ပူဇော်ကြမှသာ နောက်ဘဝ၌
ဝိတ်ရောကိုယ်ပါ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း အကျိုးရနိုင်ပုံကို ကလေးတို့အား ပြော
ပြပါ။

၂။ ဘုရားဂုဏ်တော်ပါဠိ

ဣတိပိ+သော ဘဂဝါ။
အရဟံ။ ။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။
ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ဗုဒ္ဓော။
သုဂတော။ ။လောကဝိဒ္ဓု။
အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ။
သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ။
ဗုဒ္ဓေါ။ ။ဘဂဝါ။

ဤသို့ သူ့နေရာနှင့်သူဖြစ်၍ ဂုဏ်တော်ပါဠိကို ကျကျနန ချပေးပါ။
ဂုဏ်တော် ၉-ပါးကိုလည်း ရေတွက်တတ်ပါစေ။

၃။ တရားဂုဏ်တော်ပါဠိ

သ္မာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။
သဒ္ဓိဋ္ဌိကော။ ။အကာလိကော။
ဟိပဿိကော။ ။ဩပနေယျိကော။
ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ။

ဤသို့ သူ့နေရာနှင့်သူဖြစ်၍ ဂုဏ်တော်ပါဠိကို ကျကျနန ချပေးပါ။
ဂုဏ်တော် ၆-ပါးကိုလည်း ရေတွက်တတ်ပါစေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၄။ သံဃာ့ဂုဏ်တော် ပါဠိ

သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
 ဥဇ္ဈပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
 ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
 သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
 ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ။
 သေ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
 အရဟတေနယျော။ ။ပါဟတေနယျော။
 ဒက္ခိဏေနယျော။ ။အဉ္ဇလိကရဏိယျော။
 အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

ဤသို့ သူ့နေရာနှင့်သူဖြတ်၍ ဂုဏ်တော်ပါဠိကို ချပေးပါ။
 ဂုဏ်တော် ၉-ပါးကိုလည်း ရေတွက်ဘတ်ပါစေ။

၅။ မြန်မာလို သရဏဂုံနှင့် ၅-ပါးသီလ

အမှာ။ ။မြန်မာလိုဆိုခြင်းသည် သာဠိနားလည်၏။ ထို့ကြောင့် သရဏဂုံနှင့်
 ၀ါးပါးသီလ ဆောက်တည်ပုံကို မြန်မာလို ရှေးဦးစွာ ချပေးပါ။
 တခါဆောက်တည်ထားလျှင် ကိုးကွယ်လိုသောစိတ် မပျက်သမျှ သရ
 ဏဂုံ မပျက်ပါ။ သူ့ အသက်သတ်မှု စသော တပါးပါးကို မကျူးလွန်
 သမျှ သီလမပျက်ပါ။ တပါး ကျူးလွန်လျှင်လည်း တပါးသာ ပျက်
 ၏။ ပျက်သောသီလကို ထပ်၍ ဆောက်တည်ရပါသည်။

သရဏဂုံ။ ။ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။
 အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

၂-ကြိမ်မြောက်လည်း ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ ၂-ကြိမ်မြောက်
 လည်း တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ ၂-ကြိမ်မြောက်လည်း အရိယာ
 သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

ပဌမတန်းသင်နည်း

၃-ကြိမ်မြောက်လည်း ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ ၃-ကြိမ်မြောက်လည်း တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ ၃-ကြိမ်မြောက်လည်း အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏။

- ငါးပါးသီလ။
- ။(က) သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
 - (ခ) သူ့ဥစ္စာကို မတရားယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
 - (ဂ) မိမိမယား (မိမိလင်) မှ တပါးသူနှင့် ကာမဂုဏ်ကျင့်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
 - (ဃ) မုသားပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
 - (င) သေရည်အရက် ဘိန်းကဇော် လှော်ဇာတို့ကို သောက်ခြင်း စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

၆။ ကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ် သံပေါက်များ

အမှာ။ ။ကလေးများကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို အတော်အတန် နားလည်စေသင့်၏။ ထို့ကြောင့် သံပေါက်များကို ချပေး၍ အဓိပ္ပာယ်ပြောပေးပါ။

နံပါတ်စဉ်အတိုင်း ဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ သူများအသက်၊ သတ်သည့်တုက်၊ အသက် ကိုယ့်မှာတို့။
- ၂။ မသတ်ရှောင်ရှား၊ ထိုသူများ၊ ရှည်လျားအသက်ကို။
- ၃။ နှိပ်စက်ကလူ၊ ညှဉ်းဆဲသူ၊ ပြောထူရောဂါဆို။
- ၄။ သနားစိတ်သွင်း၊ မနှိမ်နင်း၊ ကင်းရှင်းရောဂါကို။
- ၅။ ထန်ပြင်းဒေါသ၊ ကြီးတတ်က၊ အလှ ပျက်မည်ဆို။
- ၆။ ဒေါသကင်းစင်၊ မေတ္တာယှဉ်၊ ကြည်လင် လှသကို။
- ၇။ မနာလိုပြန်၊ ဣဿာထန်၊ ခြံရံကင်းမည်ဆို။
- ၈။ ဣဿာမထား၊ ဝမ်းမြောက်ငြား၊ ပေါများခြွေရံကို။
- ၉။ မလှူမဒါန်း၊ မပေးကမ်း၊ ခြောက်ခန်း ဥစ္စာဆို။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- ၁၀။ စွန့်ကြဲလေ့တုံ၊ ပြုပါကုန်၊ ကုံလုံကြွယ်ဝလို့။
- ၁၁။ မာန်မာနကြွယ်၊ ထိုသူဝယ်၊ မျိုးနွယ် ညံ့မည်ဆို။
- ၁၂။ ထိုက်သူရိုကြီး၊ မာန်ကိုချိုး၊ အမျိုးမြတ်သကို။
- ၁၃။ သိဘွယ်ဟူသမျှ၊ မမေးက၊ ဖျင်းအ-ပညာဆို။
- ၁၄။ ကြားမြင်များအောင်၊ မေးလေ့ဆောင်၊ ခုနောင် တတ်သိလို့။

သြဝါဒပေး။ ။ကလေးများ.... သံပေါက်လက်ာများကို ရရုံတွင် မပြီးစေဘဲ သံပေါက်မှာပါသော အကြောင်းအရာကို ရှုတ်ဆိုတိုင်း သတိထားကြပါ။ လူတွေက “အသက်ရှည်ရပါလို့၏၊ အနာကင်းရပါလို့၏၊ အဆင်းလှရပါလို့၏၊ အမျိုးကောင်းရပါလို့၏၊ ဥစ္စာပေါရပါလို့၏၊ ပညာတတ်ရပါလို့၏” ဟု ဆုတောင်းကြတယ်။ ဒီလိုဆုတောင်းသော်လဲ “သူ့အသက်သတ်၊ သူ့ကိုညှဉ်းဆဲ၊ သူ့ဥစ္စာကို မတရားယူ၊ ဒေါသကြီး၊ ကိုယ့်ထက်သာလျှင် မနာလိုငြူစူ၊ မရှိဆင်းရဲသူကိုမပေးကမ်း၊ ကိုယ့်ထက်တတ်သူကို မမေးဘဲ” နေလျှင် အခါတရာမက အာပေါက်အောင် ဆုတောင်းပေမဲ့ မရနိုင်ဘူးလို့ မှတ်ထားကြပါ။

သူ့အသက်မသတ်ဘဲ သနားကြင်နာ မေတ္တာ ကရုဏာ ရှိလျှင် သူများ ချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက်လျှင် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလျှင် ပညာသင်နေလျှင် ကိုယ့်ထက်တတ်သူကို မေးလျှင် ဆုမတောင်းပေမဲ့ သက်ရှည်ဆင်းလှ ချမ်းသာရ၍ ပညာတတ် လူလိမ္မာဖြစ်ရမည်မှာ သေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသံပေါက်မှာပါတဲ့အတိုင်း ပြုကျင့်ကြပါ။

အမှာ။ ။ဤမျှအထိ သင်ပြီးရာနေ့၌ ပဌမတန်းဝယ် ပြထားသော အချုပ်ကဗျာကို အသံအနေအထား ကောင်းမွန်စွာဖြင့် သံပြိုင်ညီညီ ကလေးများ ရှုတ်ဆိုပါစေ။

ပဌမတန်းသင်နည်း ညွှန်ပြချက်
ပြီး၏။

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

၁။ ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါးအနက်။ ။ရှေးဦးစွာ ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိကို ရှုတ်စေ၍ တနေ့လျှင် ဂုဏ်တော်တပါးအတွက် အနက်ကို ဖတ်ပါစေ။ ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်၌ကား အနက်တွေ များ၏။ တနေ့ တပိုဒ်သာ ပြောပေးပါ။ ဆရာက အဓိပ္ပာယ်ကို အကျဉ်းမျှသာ ပြောပေးပါ။ အရမကျက်နိုင်လျှင် အရမကျက်ပါစေနှင့်။ စာအုပ်ကြည့်၍ ဘုရားရှိခိုးနိုင်ကြောင်းကို ပြောပါ။

(က) ဣတိပိ သောဘဂဝါ အရဟံ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရှေ့ဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ တထောင့်ငါးရာ၊ ကိုလေသာတို့၊ ဝါသနာ ဓလေ၊ အထုံငွေမျှ၊ မငွေမရိပ်၊ ဝင်းဝင်းဖိတ်သို့၊ ရှေ့စိတ်ပြန်သင်း၊ လွန်သန်ရှင်း၍၊ မင်းမင်းပြည်သူ၊ ကြည်ဖြူကော်ရော်၊ အလှူတော်မှန်၊ အပူဇော်ကို ခံတော်မူထိုက်သော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟံ ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ပြဟော့ဘုံတိုင် အောင် ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

(ခ) ဣတိပိ သောဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရှေ့ဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ သဗ္ဗညုဇာတ်အား၊ စွမ်းပကားဖြင့်၊ များသင်္ခါရ၊ ဝိကာရနှင့်၊ လက္ခဏပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ဟု၊ ငါးရပ်သိရန်၊ ဧညယျ ဓမ်ကို၊ ဖောက်ပြန်မရှိ၊ ကိုယ်တော်တိုင်သိတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့်၊ အံ့ချီး၍မကုန်၊ ပြဟော့ဘုံ တိုင်အောင်၊ ပြန်လှိုင် ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပါပေသည်တကား။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(ဂ) ဣတိပိ သောဘဂဝါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ သုံးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ၂-မျိုးအားဖြင့်၊ ဟောထား ပညာ၊ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာတည်း၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ အမြိုက်ရပ်သို့၊ ဆိုက်ကပ်ရန်ဖြင့်၊ အမှန်သင့်သည့်၊ အကျင့်စရဏ၊ ဆွဲငါးဝနှင့်၊ တကွ ဥသယံ၊ ပြည့်စုံတော် မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော-ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္န ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံတိုင် အောင် ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

(ဃ) ဣတိပိ သောဘဂဝါ သုဂတော

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ ဒီပင်္ကရာ၊ ထွတ်ချာသနင်း၊ ခြေတော်ရင်းမှ၊ မှန် ကင်းသိရီ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ ခန်းဝါပိုင်အောင်၊ ဆယ်ခိုင် ပါရမီ၊ စုံဖြည့် ညီလျက်၊ သုံးလီဘဝ၊ များသတ္တ၏၊ သုခစီးပွား၊ ကျင့်သောအားဖြင့်၊ မိုက်မှားအယူ၊ မိစ္ဆာဟူက၊ ဆုံမြူတစိ၊ မကပ်ငြိဘဲ၊ သတိ သမ္ပဇဉ်၊ မပြတ်ယှဉ်လျက်၊ သဗ္ဗညု ဉာဏ်တော်၊ ရကြောင်း ရော်၍၊ ကြတော်မူခဲ့ သော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ သုဂတ ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍ မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ တိုင်အောင် ပြန်လှိုင် ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

(င) ဣတိပိ သောဘဂဝါ လောကဝိဒ္ဓ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ သတ္တောကာသ၊ သင်္ခါရဟု၊ လောကသုံးဘုံ၊ အလုံး စုံကို၊ အာရုံထင်စွာ၊ ပိုင်းခြားကာဖြင့်၊ ကောင်းစွာကုန်စင်၊ သိမြင်တော် မူသော ဤအကြောင်း ကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓဟူ သော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ တိုင်အောင်၊ ပြန် လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

(၈) ဣတိပိ သောဘဂဝါ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ ဆုံးမသင်ရန်၊ သတ္တဝါမှန်သော်၊ ချောက်တန်လျှင် ချောက်၊ မြောက် တန် မြောက် ရှိ၊ အောက်အောက် ထက်ဂုဏ်၊ ဆင့် ဆင့်စုံဘို့၊ ဖုံဖုံ သင်ပေး၊ အစဉ်ဖေးလျက်၊ ယဉ်ကျေးလေအောင် သွေး ဆောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အနုတ္တ ရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံတိုင်အောင် ပြန်လှိုင်ကျော် ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည်တကား။

(ဆ) ဣတိပိ သောဘဂဝါ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ သတ္တဝါဟော်၊ ကုန်သည်ကျော်သည်၊ ဖော် လှော်ငယ်သား၊ နောက်ပါများကို၊ ရေရှားဘေးခါကန္တာရမှ၊ ခေမမြေငှ၊ ထုတ်ကယ်ယူသို့၊ ထို့တူတစ်၊ ခဲယဉ်း ဘိသည့်၊ ဇာတိ ဇရာ၊ မရဏာ ဟု၊ ကန္တာရကြမ်း၊ ခရီးလမ်းမှ၊ ရွှေနန်းမြေငှ၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့၊ နတ်လူ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါကို၊ ကောင်းစွာဆောင်ယူ၊ ကယ်တင်တော်မူတတ်သော ဤအကြောင်း ကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝ မနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝ မနုဿာနံ ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ တိုင် အောင် ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

(ဇ) ဣတိပိ သောဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ ဒုက္ခသမုဒယ၊ နိရောဓနှင့်၊ မဂ္ဂမည်သာ၊ လေး သစ္စာကို၊ ဦးစွာပိုင်ပိုင်၊ သိမြင်နိုင်၍၊ သုံးဆိုင်ဝေနေ၊ များပိုလ်ခြေကို၊ မသွေအတူ၊ သိစေတော်မူနိုင်သော ဤအကြောင်း ကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံတိုင် အောင် ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော် မူပါပေသည် တကား။

(၈) ဣတိပိ သောဘဂဝါ ဘဂဝါ

သောဘဂဝါ၊ ထိုရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန၊ အဏုပ္ပုသဘူယံ၊ ပျောက်ကွယ်သိမ်မွေ့၊ မမြင်တွေ့အောင်၊ ရုပ်ဆောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော “အဏိမာ” ဘုန်းတော်....

စိတ်၏ အလား၊ ကောင်းကင် ဖျား၌၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်၊ စွာန်ပျံကြွသွားနိုင်သော “လသိမာ” ဘုန်းတော်....

ကိုယ်တော်သဏ္ဍာန်၊ ပုံဟန် တိုင်းငြား၊ မနှိုင်းအားဘို့၊ ကြီးမားလေအောင်၊ ရုပ်ဆောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော “မဟိမာ” ဘုန်းတော်....

ဆီးတားကွယ်ကာ၊ မရှိပါဘဲ၊ လိုရာတိုင်းပေါက်၊ တခဏလောက်ဖြင့်၊ ကြွရှောက်နိုင်သော “ပတ္တိ” ဘုန်းတော်....

အဆင်းအတန်တန်၊ ပုံသဏ္ဍာန်ကို၊ စီမံဖန်တီး၊ တခဏတည်းဖြင့်၊ ပြီးစီးနိုင်သော “ပါကမ္မ” ဘုန်းတော်....

ကိုယ်တော်မြတ်၏၊ စိတ်ခါတ်တော်မှ၊ စ၍မကြွင်း၊ လူနတ်မင်းကို၊ ပိုင်နင်းအုပ်စိုး၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သော “ဤသိတာ” ဘုန်းတော်....

သမာပုတ်ချာန်၊ အဘိညာဏ်ကို၊ ဝင်စံလိုက၊ တခဏချင်းပိုင်၊ ဝင်စားနိုင်သော “ဝသိတာ” ဘုန်းတော်....

ကိစ္စတခု၊ ပြုစုတုန်းပင်၊ ပြီးဆုံးချင်သော်၊ ဆောလျင်မသွေ၊ ပြီးဆုံးစေနိုင်သော “ယတ္ထကာမာဝသာယိတာ” ဘုန်းတော်....

ရှစ်ဖော်အပြား၊ ဤသို့အားဖြင့်၊ ထင်ရှားလေဘိ၊ “ဣဿရိယ” ဘုန်းတော်....

ကီလေသာရန်၊ ပယ်ဖျက်လှန်ဘို့၊ နိဗ္ဗာန်ဖိုလ်မဂ်၊ ကိုးချက်အပြား၊ လောကုတ္တရာ တရားဟူသော “ဓမ္မ” ဘုန်းတော်....

ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၍၊ ကမ္ဘာတိုက်ပေါင်း၊ သောင်းလောကဓာတ်၊ ပဲ့တင်ထပ်မျှ၊ နှံ့စပ်သတင်း၊ ကျော်စောခြင်းဟူသော “ယသ” ဘုန်းတော်....

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

ရွှေမျက်နှာတော်၊ လက်ခြေတော်မှာ စ၍မကြွင်း၊ ပင်လုံးဝင်းသည့်၊ ပန်းမင်း
အနေ၊ ကျက်သရေမင်္ဂလာ၊ စုဝေးကာဖြင့်၊ လွန်စွာတင့်တယ်၊ သပ္ပာယ်
တော်မူသော “သိရီ” ဘုန်းတော်....

အလိုတော်အတိုင်း၊ တောင့်တတိုင်းပင်၊ မဆိုင်းမတူ၊ ပြီးစီးရသည့် “ကဗမ”
ဘုန်းတော်....

တလောကလုံး၊ ညွတ်ရုံး ကိုးစား၊ အားထား ဘိုရာ၊ လွန်စွာကြီးကုတ်၊
အားထုတ်တော်မူသော “ပယတ္တ” ဘုန်းတော်....

ဤ ခြောက်ဖော်ဂုဏ်၊ ဘုန်းတော် ဟုန်နှင့်၊ ပြည့်စုံတော် မူသော ဤအ
ကြောင်း ကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့်၊
အံ့ချီး၍မကုန် ဗြဟ္မာ့ဘုံတိုင်အောင် ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား ထင်ရှားတော်
မူပါပေသည် တကား။

၁။ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ

ဧဝံ နဝဟိ ဂုဏေဟိ၊ လောကမ္ပိ ကိတ္တိဗျာပိတံ။
အတုလံ ဓမ္မရာဇာနံ၊ ဝန္ဒာမိ တိဟိ သာဒရံ။

ဧဝံ နဝဟိ ဂုဏေဟိ၊ ဤအရဟတဘ၊ အစလာသည့်၊ ကိုးဖြာသော ဂုဏ်တော်
တို့ဖြင့်။ လောကမ္ပိ၊ ဘဝဂ်ဆုံးအောင်၊ ဘုံသုံးဆောင်၍။ ကိတ္တိဗျာပိတံ၊ သိမ်သိမ်
တုန်ခပ်၊ ပုံတင်ထပ်မျှ၊ နှံ့စပ်ကျော်စောတော်မူထသော။ အတုလံ၊ သီလခေါင်ထိ၊
သမာဓိနှင့်၊ ကြီးဘိပညာ၊ လွန်ကဲသာ၍၊ ပြိုင်လာနှိုင်းသူ၊ အတုလည်း ရှိတော်မူ
ထသော။ ဓမ္မရာဇာနံ၊ သုံးဘုံ မကိုဋ်၊ သုံးတိုက်သရဖူ၊ သုံးလူသင်းကျစ်၊ ဓမ္မရာဇာ
ထုတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကို။ တိဟိ၊ လက်အုပ်အဥူလီ၊ နှုတ်သံချီလျက်၊
ရှင်ကြည်မနေဘဲ၊ သုံးပါးသောဒွါရတို့ဖြင့်။ သာဒရံ၊ လေးမြတ်ကြည်ညို၊ ရိုသေ
ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝန္ဒာမိ၊ ဂုဏ်တော်ထုံမှမ်း၊ ပုံတော်မှန်းလျက်၊ ချီးမွမ်းထောမ
နဘ၊ ပဏာညွတ်ကျိုး၊ လက်စုံမှီး၍၊ ရှိခိုး....ကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

၂။ အဟံဘန္ဓေစသော သရဏဂုံသီလတောင်း

သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလတောင်းကို မြန်မာလို ဆိုပါစေ။

“နမော တဿ” အတွက်ကား ပါဠိမြန်မာ ၂ မျိုးလုံးကို ဆိုပါစေ။

(က) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် (တပည့်တော်မသည်) သရဏဂုံ ၃ ပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်ကို တောင်းပါ၏။ ချီးမြှောက်သော အားဖြင့် တပည့်တော်အား (တပည့်တော်မအား) သီလပေးတော်မူပါဘုရား။

(ခ) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် (တပည့်တော်မသည်) သရဏဂုံ ၃ ပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်ကို ၂ ကြိမ်မြောက် တောင်းပါ၏။ ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် တပည့်တော်အား (တပည့်တော်မအား) သီလပေးတော်မူပါ ဘုရား။

(ဂ) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် (တပည့်တော်မသည်) သရဏဂုံ ၃ ပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်ကို ၃ ကြိမ်မြောက် တောင်းပါ၏။ ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် တပည့်တော်အား (တပည့်တော်မအား) သီလပေးတော်မူပါ ဘုရား။

[ထိုအခါ သီလပေးပုဂ္ဂိုလ်က “ယမဟံ ဝဒါမိ တံ ဝဒေဟိ = ငါဆိုတာကို လိုက်ဆို” ဟု ပြောလိမ့်မည်။ “အာမဘန္ဓေ = မှန်ပါဘုရား” ဟု လိုက်ရသည်။ ဤသို့ ပြောပေးပါ။]

နမော+တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ (ပါဠိ)၊ အရဟံ ဂုဏ်တော် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်တော်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ရှိခိုးပါ၏။ (မြန်မာလို) ၃ ခေါက်ဆိုပါစေ။

အမှာ။ ။ ထို့နောက် ပဌမတန်း၌ ပြခဲ့သော သရဏဂုံ ငါးပါးသီလကို ဆက်၍ ဆိုရသည်။ ဆရာက ဆိုနည်းကိုသင်ပေးပါ။ ဘုရားရှေ့တော်စသည်၌ မိမိဘာသာ သရဏဂုံသီလ ဆောက်တည်လျှင် အထက်၌ပြခဲ့သော သရဏဂုံသီလတောင်း နမောတဿတို့ကို ဆိုဘွယ် မလိုကြောင်းကိုလည်း ပြောပေးပါ။ သို့သော် ဆိုသည့်အတွက် အပြစ်မရှိပါ။

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

၃။ ဒုစရိုက် ၁၀ ပါး

[ဒု=မကောင်းသော+စရိတ်=စရိုက်(အကျင့်)]၊ မကောင်းသော အကျင့် (မကောင်းသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှု)ကို “ဒုစရိုက်”ဟု ခေါ်၏။ ထိုဒုစရိုက်သည် ၁၀ ပါးရှိ၏။

ဒုစရိုက် ကာယကံ ၃ ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ = သူ့အသက်သတ်မှု။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန = သူ့ဥစ္စာခိုးမှု။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ = ကာမဂုဏ် တို့၌ ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ယုတ်ယုတ်မာမာ ကျင့်မှု။

ဒုစရိုက် ဝစီကံ ၄ ပါး

- ၄။ မုသာဝါဒ = မုသားပြောမှု။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာ = ချောပစ် ကုန်းတိုက်မှု။ [ချစ်သူ ၂ ဦး ကဲ့သွားအောင်၊ သို့မဟုတ် မိမိအား ချစ်လာအောင် ချစ်သူ ၂ ဦးကို ရန်တိုက်ပေးမှု။]
- ၆။ ဖရုသဝါစာ = အယုတ်တမာ ဆဲဆိုမှု။
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပ = ပိန်ဖျင်းသော စကားကို ပြောဆိုမှု။

[စပါးပိန် စပါးဖျင်းသည် အတွင်း၌ အနှစ်အဆံမရှိသကဲ့သို့ အနှစ်လည်း မဘက်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း မဟုတ် မမှန် ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုသွား “ရွှေယုန်နှင့်ရွှေကျားတို့ သက်ကယ်ရိုက် သွားရောတဲ့” စသောစကားမျိုးတည်း။ မဟုတ်သော်လည်း ဥပမာ သဘောမျိုးဖြင့် အကျိုးရှိအောင် ပြောဆိုရေးသားမှုမျိုးမှာ “သမ္ပပ္ပလာပ” မဟုတ်။]

ဒုစရိုက် မနောကံ ၃ ပါး

- ၈။ အဘိဇ္ဈာ = သူတပါးစည်းစိမ်ကို “ငါ့ဟာဖြစ်လျှင် ကောင်းလေစွ” ဟုမတရားကြံစည်မှု။ [တောင်း၍ ငှါး၍ ဝယ်၍ ယူမည်ဟု ကြံစည်မှုမှာ အဘိဇ္ဈာအပြစ်မရှိ]
- ၉။ ဗျာပါဒ = သေကြေပျက်စီးသွားလျှင် ကောင်းလေစွဟု သူတပါးကို ပြစ်မှားမှု။
- ၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ = အယူမှားမှု။ [ကံ ကံ၏အကျိုး မယုံမှု။]

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဤ ဒုစရိုက် ၁၀ ပါးကို “အကုသလကမ္မပထ” ၁၀ ပါးဟုလည်းခေါ်သည်။
“အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသော လမ်းခရီး ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ
များ” ဟုလို့။ ထိုဆယ်ပါးကို... (၁) ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော “သာဟတ္တိ
ကံ”။ (၂) သူတပါးကို အပြုခိုင်းခြင်းဟူသော “အာဏတ္တိကံ”။ (၃) ဒုစရိုက်ပြု
လျှင် ရနိုင်မည့် လောကီကျိုးကို ပြောပြခြင်းဟူသော “ဝဏ္ဏဘာသန”။ (၄) သူ
တပါးတို့ အလိုအလျောက် ပြုနေသည်ကို ဝမ်းမြောက် သဘောတူခြင်းဟူသော
“သမနုည”။ ဤ ၄ မျိုးဖြင့် မြောက်ပွားလျှင် ၄၀ ဖြစ်၏။

- [ဆောင်] ၁။ သက်သတ်ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ သုံးခုကာယကံ။
 ၂။ လှည့်စား ရန်တိုက်၊ မိုက်မိုက် ကန်းကန်း၊ နှုတ်ကြမ်းလေခြင်း၊
 ပိန်ဖျင်းစကား၊ ပြောဆိုငြား၊ လေးပါးဝစီကံ။
 ၃။ သူ့ဥစ္စာမှန်၊ မတရားကြံ၍၊ ဖောက်ပြန်သေကြေ၊ ပျက်စေလိုငြား၊
 အယူမှား၊ သုံးပါး မနောကံ။

၄။ သုစရိုက် ၁၀ ပါး

[သု=ကောင်းသော+စရိတ=စရိုက် (အကျင့်။)] ကောင်းသော အကျင့်ကို
“သုစရိုက်” ဟု ခေါ်၏။ ဤသုစရိုက်လည်း ၁၀ ပါးရှိ၏။

သုစရိုက် ကာယကံ ၃ ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတဝိရတိ = ပါဏာတိပါတမှရှောင်မှု။
 ၂။ အဒိန္နာဒါနဝိရတိ = အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်မှု။
 ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဝိရတိ = ကာမေသုမှ ရှောင်မှု။

သုစရိုက် ဝစီကံ ၄ ပါး

- ၄။ မုသာဝါဒဝိရတိ = မုသာဝါဒမှ ရှောင်မှု။
 ၅။ ပိသုဏဝါစာဝိရတိ = ပိသုဏဝါစာမှ ရှောင်မှု။
 ၆။ ဖရုသဝါစာဝိရတိ = ဖရုသဝါစာမှ ရှောင်မှု။
 ၇။ သမ္ပပ္ပလာပဝိရတိ = သမ္ပပ္ပလာပမှ ရှောင်မှု။

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

သုစရိုက် မနောကံ ၃ ပါး

- ၈။ အနဘိဇ္ဈာ = အဘိဇ္ဈာကို မပြုခြင်း။
- ၉။ အဗျာပါဒ = ဗျာပါဒကို မပြုခြင်း။
- ၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ = ကောင်းသောအယူကို ယူခြင်း။

ဤသုစရိုက် ၁၀ ပါးကို “ကုသလကမ္မပထ” ၁၀ ပါးဟုလည်း ခေါ်၏။
 [ကုသလ=ကုသိုလ်+ကမ္မ=ကံ+ပထ=လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း။]
 (၁) ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း။ (၂) သူများကိုပြုဘို့ရန် စေခိုင်းခြင်း။ (၃) သုစရိုက်၏
 အကျိုးကျေးဇူးကိုပြောပြခြင်း။ (၄) သူတပါးတို့ အလိုအလျောက်ပြုနေသည်ကို
 သဘောကျခြင်း။ ဤ ၄ မျိုးဖြင့် မြောက်လျှင် သုစရိုက် ၄၀ ဖြစ်၏။

၅။ ဆွမ်းတော်ကပ်လှပုံ

ဘုန်းတော် အနန္တ ကံတော် အနန္တ ဉာဏ်တော် အနန္တ နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ
 သော မဟာကရုဏာသခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား ဤ မှန်မြတ်သော
 ဆွမ်းတော်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်ပါ၏ အရှင်မြတ်ဘုရား။ ဤ ဆွမ်းလှူရ
 သော ကောင်းမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုလျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုရပါလို၏
 အရှင်မြတ်ဘုရား။

ကလေးများဆုတောင်း။ ။ ရသာမေ့ကြေ။ ဆွမ်းဖွေးဖြူကို၊ ပေးလှူပါရ။
 ဤပုညကြောင့်၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ မြန့်နှံ့ရှေ့နှင့်၊
 အနေတင့်၊ ဆင့်ဆင့်မြင့်ရလို့။

ဆွမ်းတော်လှူရကျိုး။ ။ ဤကမ္ဘာမှ ပြန်၍ ရေတွက်သည် ရှိသော်
 ၉၄ ကမ္ဘာထက်၌ “သိဒ္ဓတ္ထ” ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူခဲ့လေသည်။ အခါ
 တပါး၌ ရှေ့အဆင်းကဲ့သို့ဝါဝင်းသော အဆင်းတော်ဖြင့် တင့်တယ်စွာ
 ဆွမ်းခံကြတော်မူလာသော ဘုရားရှင်ကို အမျိုးသား တယောက်သည်
 အလွန်ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ အိမ်သို့ပင့်ပြီးလျှင် ဆွမ်းတော်ကပ်လှူလေ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထိုအမျိုးသားသည် ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် ထိုဆွမ်းလှူရသော ကောင်း
မှုကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ နတ်စည်းစိမ် လှူစည်း
စိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ်ခံစား၍ အပါယ် ၄ ပါး၌ မဖြစ်ခဲ့ရဘဲ ငါတို့ ဘုရား
ရှင်လက်ထက်တော်ဝယ် အမျိုးကောင်းသားဖြစ်ပြီးလျှင် အရွယ်ရောက်
လတ်သော် ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။

[သုဘူတိဝဂ္ဂ, အန္ဓသံသဝကထေရအပဒါနိပါဠိတော်။]

ဆွမ်းအကျိုး ရရှိစေရန်။ ။ထမင်းမစားရလျှင် အသက်မရှည်၊ ခန္ဓာကိုယ်ညှိုး၍
အဆင်း မလှ၊ ကိုယ်စိတ် မချမ်းသာ၊ ခွန်အားလည်း မရှိ၊ ဉာဏ်လည်း
မထွက်၊ ထမင်းစားရမှ သက်ရှည် ဆင်းလှ ချမ်းသာရ၍ ခွန်အားဗလ
တိုးလျက် ဉာဏ်လည်းထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းလှူသူ ထမင်းပေးသူတိုင်း
မှာ တူသောအကျိုးကို ရမြဲဖြစ်သည်။

ဆောင်။ ။ သက်ရှည် ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရာ၊ ဗလ ဉာဏ်ပညာ။
ဆွမ်းလှူ အကျိုး၊ ဤငါးမျိုး၊ တန်ခိုးကြီးလှစွာ။

အမှာ။ ။ စေတီတော် ရုပ်ပွားတော်အား ဆွမ်းတော် ကပ်လှူသော အခါ
နေ့စဉ် မတတ်နိုင်လျှင် ဥပုသ်နေ့ စသည်၌သာ ကပ်လှူပါ။ ဘုန်းကြီး တ
ပါးအား ဆွမ်းကပ်သကဲ့သို့ တော်တော်များများပြင်၍ သက်တော်ထင်
ရှား ဘုရားရှင်ကို စိတ်ဖြင့်မှန်း၍ ကပ်လှူသင့်ပါသည်။ ထိုဆွမ်းကိုလည်း
မစွန့်လိုက် မပြစ်လိုက်ဘဲ ရုပ်ပွားတော် စေတီတော်ကို တံမြက်လှည်းမှ
စသည် ပြုနေသော သူအား ပေးသင့်ပါသည်။ ထိုသူမျိုးမရှိလျှင် တ
ယောက်ယောက်ကို ဝတ်ပြုခိုင်း၍ ထိုသူအား ပေးသင့်ပါသည်။ မိမိ
ကိုယ်တိုင်လည်း ဘုရားနေရာတော်ကို ရှင်းလင်းပြင်ဆင်၍ ဘုရား၏ ဝေ
ယျာဝစ္စပြုသူ ဖြစ်စေပြီးလျှင် စားနိုင်၊ ကလေးတို့အားလည်း ပေးနိုင်
ပါသည်။ ဤအတိုင်း ကျမ်းစာတို့၌ ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် ဤအတိုင်း
ဝတ်ပြု၍ စားကြပါ။ “ဆွမ်းတော်ကပ်ပြီးကို စားလျှင် ဘုန်းနိမ့်သည်”
ဟူသော အယူကို မမှတ်သင့်ပါ။

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

၆။ ပန်းတော်ကပ်လှပုံ

ဘုန်းတော် အနန္တ ကံတော် အနန္တ ဉာဏ်တော် အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ
သော မဟာကရုဏာသခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား ဤ တင့်တယ်
လှပသော ပန်းတော်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်ပါ၏ အရှင်မြတ်ဘုရား။
ဤ ပန်းလှူရသော ကောင်းမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်
မှောက် ပြုရပါလို၏ အရှင်မြတ်ဘုရား။

ကလေးများဆုတောင်း။ ။အနံ့လည်း သင်း၊ အဆင်းလည်းလှ၊ ပန်းလှူရ၍၊
ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ သွယ်သွယ်ဂုဏ်နှင့်၊ အစုံတင့်၊ ထုံသင့်
ကြိုင်ရလို။

ပန်းလှူရသောအကျိုး။ ။ငါတို့ဘုရား လက်ထက်၌ တန်ခိုးကြီး အရာဝယ်
အသာဆုံးဖြစ်တော်မူသော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည် နတ်ပြည်သို့
ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူရာ ရေ၌ပွင့်သော ကြာပန်းအမျိုးမျိုးနှင့်
ကုန်း၌ပွင့်သော ပန်းမျိုးစုံတို့အလယ်၌ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဗိမာန်
ကို မြင်တော်မူရလေသည်။ ထို ဗိမာန်အတွင်းဝယ် နတ်သွီးများစွာ ခြံရံ
လျက် ပျော်စံနေသော နတ်သွီးကိုမြင်ရပြန်လျှင် ရှေးဘဝ ကုသိုလ်ကံကို
မေးမြန်းတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ နတ်သွီးက သူ၏ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို လျှောက်သည်မှာ - တပည့်
တော်မသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်၏အရှေ့ နာဠကရွာ၌နေသော “ပေသ
ဝတီ” နာမည်ရှိသော အမျိုးသွီး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ တနေ့သ၌ ဥပတိဿ (အ
ရှင်သာရိပုတ္တရာ) အမည်ရသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကိုမြင်၍ ကြည်လင်
ရှင်လန်းသောစိတ်ဖြင့် ပန်းများစွာကို လှူဒါန်း ပူဇော်ခဲ့ပါသည်။ ထို
ကောင်းမှုကြောင့် ဤဗိမာန်ကိုရ၍ ချမ်းသာမြေစွာ စံစားနေရပါသည်-
ဟု လျှောက်လေသည်။

[ပါရိဆတ္တက, တတိယဝဂ္ဂ, ပေသဝတီ ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်။]

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပန်းလှသောအမျိုးသား။ ။အမျိုးသား တယောက်သည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသော ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော်ကို မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ နံ့သာထင်းပုံပေါ်၌ ပဒုမ္မာကြာပန်းကို တင်လှမ်း ပူဇော်လေသည်။ ထိုအမျိုးသားသည် ထိုကောင်းမှုကြောင့် လူနတ် စည်းစိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ်ခံစား၍ ငါတို့ဘုရားလက်ထက်တော်ဝယ် “ပဒုမ္မတ္တာဒနိယ” မည်သော ရဟန္တာမထေရ် ဖြစ်လာလေသည်။

၇။ ရေတော်ကပ်လှပုံ

ဘုန်းတော် အနန္တ ကံတော် အနန္တ ဉာဏ်တော် အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မဟာကရုဏာသခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား ဤကြည်လင်သန့်ရှင်းသော ရေချမ်းတော်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။ ဤရေလှူရသော ကောင်းမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက် ပြုရပါလိမ့် အရှင်မြတ်ဘုရား။

ကလေးများ ဆုတောင်း။ ။ကြည်လင်မြေ၊ ရေလှူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ ကိုယ်ဝယ်တွင်းပြင်၊ ညစ်ကြေးစင်၊ ကြည်လင် မြေလို။ [ကိလေသာကို “အတွင်းအညစ်အကြေး” ဟု ဆိုသည်။]

ရေလှူရသောအကျိုး။ ။ ပဒုမ္မတ္တိရ် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူအပေါင်းတို့သည် ဗောဓိပင်ကို ရေစင်ရေကောင်းတို့ဖြင့် သွန်းလောင်း ပူဇော်ကြလေသည်။ ထိုအခါ အမျိုးသားတယောက်သည် လှပသော ရေအိုး၌ နံ့သာထုံထားသော ရေတို့ကို ထည့်၍ ဗောဓိပင်ကို သွန်းလောင်း ပူဇော်လေသည်။ ထိုအမျိုးသားသည် ထိုဘဝမှ စုတေသော် တုသိတာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ ထိုဘဝမှ နောက်၌ လူမင်းစည်းစိမ် နတ်မင်းစည်းစိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် ခံစားကာ ငါတို့ ဘုရားလက်ထက်တော် အခါဝယ် “ဂန္ဓောဒကိယမထေရ်” မည်သော ရဟန္တာ ဖြစ်လာလေသည်။

[ဗိဇနီဝဂ္ဂ, ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရအပဒါနိပါဠိတော်။]

ဒုတိယတန်းသင်နည်း

ရေအကျိုးရရှိစေရန်။ ။ရေမသောက်ရလျှင် အသက်မရှည်၊ အဆင်းမလှ၊ ချမ်းသာ မရ၊ ခွန်အားဗလ မရှိ၊ ဉာဏ်လည်းမရှိ၊ ရေမချိုးရလျှင် မစင်ကြယ် မသန့်ရှင်း။ ထို့ကြောင့် ရေလှူသူ ရေပေးသူတို့၌ အသက်ရှည်ခြင်း စသော အကျိုးများ ရနိုင်သည်။

[ဆောင်] သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရာ၊ ဗလ ဉာဏ်ပညာ။
စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၊ ကျော်စောခြင်း၊ ခပင်းခြေရံကာ။
ရေမငတ်ငြား၊ လျင်မြန်သွား၊ ဆယ်ပါးရေကျိုးလာ။

၈။ မီးတော်ကပ်လှပုံ

ဘုန်းတော် အနန္တ ကံတော် အနန္တ ဉာဏ်တော် အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မဟာကရုဏာသခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား အမှိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်၍ ထွန်းလင်း တောက်ပသော ဤဆီမီးကို(ဤ ဓာတ်မီးကို) လှူဒါန်းပူဇော်ပါ၏ အရှင်မြတ်ဘုရား။ ဤမီးလှူရသောကောင်းမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုရပါလိမ့် အရှင်မြတ်ဘုရား။

ကလေးများဆုတောင်း။ ။ထွန်းလင်း တောက်ပ၊ မီးလှူရ၍၊ ဘဝ တိုင်း ဝယ် ပညာကြွယ်လျက်၊ လနွယ် နေနှင့်၊ အသရေတင့်၊ ဆင့်ဆင့် ထွန်းတောက်လို့။

မီးလှူရသောအကျိုး။ ။ပဒုမုတ္တိရ် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ အမျိုးသားတယောက်သည် ဗောဓိပင်ကို ဝိုင်း၍ ဆီမီး (ငါးပွင့်) ဖြင့် ပူဇော်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမျိုးသားသည် ထိုဘဝမှ စုတေသော် ထို ဆီမီး လှူရသော ကောင်းမှုကြောင့် လှူပြည် နတ်ပြည်၌ အဆက်ဆက် ဖြစ်ရ၍ ဖြစ်လေရာဘဝဝယ် အကာအကွယ် ရှိသောနေရာတို့ကို ထွင်းဖောက်လျက် ယူဇနာတရာလောက်ကိုမြင်နိုင်သော မျက်စိကိုရရှိလေသည်။ ငါတို့ ဘုရား လက်ထက်တော်၌ကား “ပဉ္စဒီပကမထေရ်” ဟူသော အမည်အားဖြင့် ထင်ရှားသော ရဟန္တာတပါး ဖြစ်လေသည်။

[ဗိဇနိဝဂ္ဂ၊ ပဉ္စဒီပကထေရအပဒါနိ ပါဠိတော်။]

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သတိပြု။ ။စေတီတော် ရုပ်ပွားတော်ရှေ့ဝယ် ရေစသည်ကပ်လှူရာ၌ ရှေ့တော် မှာ ရေတေ့စို့မနေအောင်၊ ပန်းမှိုက်တေ့ ရှုပ်မနေအောင်၊ ဖရောင်း စက်တေ့ကျမနေအောင်၊ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ကပ်လှူပူဇော်ပါ။ အိမ်မှာ လည်း သန့်ရှင်းပါစေ၊ အိမ်၌ မီးပူဇော်သောအခါ ဖရောင်းတိုင်ဖြစ်လျှင် ဘုရားရှိခိုးတုန်းသာ ညှိထွန်းပါ။ မိမိက တခြားနေရာသွားလိုလျှင် မီး ကိုငြိုမီးခွဲပါ။ ထိုသို့မငြိုမီးဘဲသွားလျှင် ဖရောင်းတိုင်လဲ၍ ဖြစ်စေ၊ လေ တိုက်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အိမ်ကို မီးလောင်တတ်ပါသည်။

ခါးဝတ်ပမာ။ ။သရဏဂုံ ၃-ပါးတည်သူကို “ဥပါသကာ-ဥပါသိကာမ” ဟု ခေါ်၏။ ထို ဥပါသကာ ဥပါသိကာမသည် ငါးပါးသီလကို ခါး၌ ဝတ်သားအပ်သော အဝတ်ကဲ့သို့ လုံလုံခြုံခြုံရှိအောင် ထိန်း၍၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကို ရှောင်ပြီးလျှင် သုစရိုက် ၁၀-ပါးကို ဆောင်ရသည်။ ထို့ ကြောင့် ဥပါသကာ၏ ကိုယ်ကျင့်များ ပြည့်စုံအောင် ဤအတန်း၌ ဒုစရိုက် သုစရိုက်များကို၎င်း၊ ကလေးများ (အဆူးအားဖြင့် မိန်းက လေးများ) ဝါသနာပါအောင် ဆွမ်းတော်ကပ် စသည် များကို၎င်း ပြုထားပါသည်။

အမှာ။ ။ဤမျှအထိ သင်၍ပြီးရာနေ့၌ ဒုတိယတန်း အချုပ်ကဗျာကို အသံ အနေအထား ကောင်းမွန်စွာဖြင့် သံပြိုင်ညီညီ ကလေးများကို ရွတ်ဆို ပါစေ။

ဒုတိယတန်းသင်နည်းညွှန်ပြချက်
ပြီး၏။

တတိယတန်းသင်နည်း

၁။ တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးအနက်။ ။ရှေးဦးစွာ ဂုဏ်တော် ၆-ပါးပါးကို ရှုတ်စေ၍ တနေ့လျှင် ဂုဏ်တော်တပါးအတွက် အနက်ကို ဖတ်ပါစေ။ ဆရာက ရတနာဂုဏ်ရည်၌ ပါသော အဓိပ္ပာယ်ကို အကျဉ်းမျှသာ ပြောပေးပါ။ အရမကျက်ပါစေနှင့်။ ဘုရားရှေ့တော်မှာ စာအုပ်ကြည့်၍ ဂုဏ်တော်အနက်ကိုဖတ်ပြီး ရှိခိုးပါစေ။

(က) သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။ ။ဘဂဝတာ၊ ရှေ့ဘုန်းတော် သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မော၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာ၊ ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ သွာက္ခာတော၊ ကြားနာရုံပင်၊ အပူစင်၍၊ ကျင့်လျှင်ချမ်းသာ၊ ကျင့်ပြီးခါလည်း၊ လွန်စွာငြိမ်းချမ်း၊ နိဗ္ဗာန်နန်းနှင့်၊ စခန်းသင့်အောင်၊ မှန်းလင့်ရည်ရော်၊ ကောင်းစွာဟော တော်မူအပ်ပါပေ၏။

(ခ) သန္တိဋ္ဌိကော။ ။ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊ ကိုးတန်သောတရားတော် မြတ်သည်။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ ဟောပြောသလောက်၊ ကျင့်တိုင်း ပေါက်၍၊ မဂ်ရောက် ဖိုလ်ထိ၊ ပညာရှိသည့်၊ များအရိယာ၊ သူတော်စွာတို့၊ သူတကာပြော၊ ယုံကြည်သောကြောင့်၊ သဘောချင်းထပ်၊ မဆည်း ကပ်ဘဲ၊ တတ်အပ်ထင်ထင်၊ ကိုယ်တိုင်လည်း သိမြင်ထိုက်ပါပေ၏။

(ဂ) အကာလိကော။ ။ဓမ္မော၊ သောတာပတ္တိ၊ စရှိဆင့်တက်၊ လေးချက် အပြား၊ မဂ်တရားသည်။ အကာလိကော၊ ငါးရက် ခုနစ်ရက်၊ စသည် စာက်၍၊ ငုံ့လျက်ရှည်ဝေး၊ အကျိုးပေးရာ၊ အခါမငဲ့၊ အခြားမဲ့ဖိုလ်၊ အကျိုးကိုလည်း၊ ပေးတော်မူတတ်ပါပေ၏။

- (ဆ) ဧဟိပဿိကော။ ။ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊ ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဧဟိပဿိကော၊ ဝေဟာတက်ထွန်း၊ ယုဂန်စွန်း၌၊ လဝန်းအလား၊ ပတ္တမြားသဘာယ်၊ စင်ကြယ်ထင်ရှား၊ ရှိသည်များကြောင့်၊ အားရရွှင်လန်း၊ လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊ ရှုစမ်းပါဟု၊ သံသာချိုမြေ့ဖိတ်ခေါ်ပြော့၊ မုချနကန်၊ အမှန်သင့်လျော်၊ ထိုက်တန်တော်မူပါပေ၏။
- (ဇ) ဩပနေယျိကော။ ။ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊ ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဩပနေယျိကော၊ မိမိ စိတ်တွင်၊ တကြိမ် ထင်ကာလေးခွင်အပါယ်၊ ဝဋ်မီးကွယ်သဖြင့်၊ ကိုယ်ဝယ်ထုံးနှောင်၊ ဆံဥသျှောင်ကို၊ မီးလောင်သော်ငြား၊ မငြိမ်းအားဘဲ၊ တရားမျက်ရှင်၊ စိတ်စွဲထင်အောင်၊ ကျင့်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ထိုက်တန်တော်မူပါပေ၏။
- (ဇ) ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ။ ။ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ ဝိညဟိ၊ ပုထုဇန်နှင့်၊ မတန်သင့်စွာ၊ လေးသစ္စာကို၊ ကောင်းစွာမြင်သိ၊ ပညာရှိအပေါင်း၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကိုယ်စီ ကိုယ်ငါ၊ လိုတိုင်းရ၍၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ သမာပတ်ဖြင့်၊ မပြတ်သိပိုင်၊ ခံစားနိုင်ပါပေ၏။... [အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ တရား အရသာကို ခံစားနိုင်၏။]

တရားရှိခိုးဂါထာ

ဣစ္စေဝံ ဆဟိ ဂုဏေဟိ၊ ပါကဋ္ဌံ ဇိနပူဇိတံ။
သမ္ပတ္တိဒါယကံ ဓမ္မံ၊ ဝန္ဒာမိ တီဟိ သာဒရံ။

ဣစ္စေဝံ ဆဟိ ဂုဏေဟိ၊ ဤ သွာက္ခာတတာ၊ အစလာသည့်၊ ခြောက်ဖြာသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်။ ပါကဋ္ဌံ၊ တိတ္ထိတို့ဘောင်၊ လွန်မြားမြောင်သည့်၊ ဟန်ဆောင်တရား၊ အစားစားထက်၊ မားမားစွင့်စွင့်၊ ဂုဏ်ရည်တင့်၍၊ ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထသော။ ဇိနပူဇိတံ၊ ကိုယ်တိုင်သိငြား၊ ကိုယ်တရားလည်း၊ ငါးပါးမာရ်နှိမ်၊ မာရဇိန်ပင်၊ ကြိမ်ကြိမ်လေးမြတ်၊ မှီဝဲပူဇော်တော် မှုအုပ်ထသော။ သမ္ပတ္တိဒါယကံ၊ ကျင့်ကြံ လိုက်နာ၊ ဧဝနေယျာအား၊ လှူရွာနတ်ဌာန်၊ နိဗ္ဗာန်

တတိယတန်းသင်နည်း

အထိ၊ သမ္ပတ္တိကို၊ မိမိရရာ၊ ပေးစွမ်းနိုင်ပေထသော။ ဓမ္မံ၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊
 ဓမ္မက္ခန္ဓာဟု၊ ဆယ်တန်သောတရားတော်မြတ်ကို။ တီဟိ၊ လက်အုပ် အညွှလီ၊ နှုတ်
 သံချီ၍၊ ရှင်ကြည်မနော၊ သုံးပါးသော ဒွါရတို့ဖြင့်။ သာဒရံ၊ လေးမြတ်ကြည်
 ညို၊ ရိုသေခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝန္ဒာမိ၊ စိတ်ဖြင့်ဦးတန်း၊ ဂုဏ်တော်မှန်းလျက်၊
 ချီးမွမ်းထောမနာ၊ ပဏာ ညွတ်ကျိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏
 ဘုရား။

၂။ သြကာသမှစ၍ ပါဠိလို သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလယူပုံ

အများထုံးစံဖြစ်နေ၍ သင်ပေးသင့်သောကြောင့် ထည့်လိုက်ရသည်။ ဆရာက
 ထုံးစံအတိုင်း ဆိုတတ်အောင် သင်ပေးပါ။

လူများ။ ။ သြကာသ သြကာသ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ တည်းဟူသော
 သုံးပါးသောကံတို့တွင် တပါးပါးသောကံကို ပြစ်မှားမိသည် ရှိသော်
 ပျောက်ပါစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဌမ ဒုတိယ တတိယ တကြိမ် နှစ်ကြိမ်
 သုံးကြိမ်မြောက်အောင် ဘုရားရတနာ တရားရတနာ သံဃာရတနာ
 ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့ကို ရိုသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်
 မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏။ ကန်တော့ရသော အကျိုးအားကြောင့်
 အပါယ်လေးပါး ကပ်သုံးပါး ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး ရန်သူမျိုး ငါးပါး
 ဝိပတ္တိတရားလေးပါး ဗျာသနတရား ငါးပါးတို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်း
 လွတ်ငြိမ်းသည်ဖြစ်၍ မဂ်တရား ဖိုလ်တရား နိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်
 ကို လျင်မြန်စွာရပါလို၏ဘုရား။

ဘုန်းကြီး။ ။ “ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ရသော ကုသိုလ်ကံ
 စေတနာတို့ကြောင့်” စသည်ဖြင့်ဆို၍ ဆိုကိုပေး။

လူများ။ ။ အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ
 ကတော သီလံဒေထ မေ ဘန္တေ။
 ဒုတိယမို့ အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မယာစာမိ
 အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တတိယမိ အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟပဉ္စသီလံ ဓမ္မိယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

[မဆိုတတ်လျှင် ဘုန်းကြီးက ချပေးသည်။]

ဘုန်းကြီး။ ။ယ မဟံ ဝဒါမိ၊ တံ ဝဒေထ။

လူများ။ ။အာမ ဘန္တေ။

ဘုန်းကြီး။ ။“နမော တဿ ဘဂဝတော” စသည် တခေါက်ချ။

လူများ။ ။“နမော တဿ ဘဂဝတော ” စသည် ၃ ခေါက်လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ။ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - စသည်ချပေး။

လူများ။ ။လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ။ဒုတိယမိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - စသည် ချပေး။

လူများ။ ။လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ။တတိယမိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - စသည် ချပေး။

လူများ။ ။လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ။သရဏဂမနံ ပရိပုဏ္ဏံ။

လူများ။ ။အာမ ဘန္တေ။

ဘုန်းကြီး။ ။“ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု
ချပေး။

လူများ။ ။လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ။“အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊
ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊
မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊
သုရာမေရယ မဇ္ဇိပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိ
ယာမိ” ဟု အစဉ်အတိုင်းချပေး။

လူများ။ ။လိုက်ဆို။

တတိယတန်းသင်နည်း

ဘုန်းကြီး။ ။တိသရဏေန သဟ၊ ပဉ္စ သီလံ ဓမ္မံ၊ သာဓုကံကတွာ၊ အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။

လူများ။ ။အာမ ဘန္တေ။

အမှာ။ ။ဘုရားရှေ့စသည်၌ မိမိဘာသာ သီလယူသောအခါ ဘုန်းကြီးက ချပေးခြင်းမရှိသောကြောင့် “အာမဘန္တေ” ဟု ဆိုဘွယ် မလိုကြောင်းကို ပြောပေးပါ။ သြကာသ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဆရာက ရတနာဂုဏ်ရည်ကြည့်၍ ဗျာသန ၅ ပါးအထိ ပြောပေးပါ။

၃။ ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀ ပါး

ပုည=ကောင်းမှု + ကြိယ= ပြုထိုက်သော + ဝတ္ထု= စီးပွားချမ်းသာ၏ တည်ရာ၊ ... ယခုဘဝ၌ စိတ်ကောင်းခြင်း၏တည်ရာ၊ နောင်သံသရာ၌ စီးပွားချမ်းသာ၏တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်၍ စင်စစ် ပြုထိုက်သော ကောင်းမှုများကို “ပုညကြိယာဝတ္ထု” ဟု ခေါ်၏။ [ထိုကောင်းမှုများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာက ကလေးများနားလည်ရုံ နည်းနည်းစီ ပြောပေးပါ။] ထိုကောင်းမှု ၁၀ ပါးကား—

- ၁။ ဒါန=စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းမှု။
- ၂။ သီလ=ဆိုင်ရာသီလများကို စောင့်ထိန်းမှု။
- ၃။ ဘာဝနာ=ဘုရားဂုဏ်တော်စသည်ကို အာရုံပြုနေမှု၊
(ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု)
- ၄။ အပစာယန=ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေမှု။
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ=သူတပါး၏ ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ ကူညီမှု။
- ၆။ ပတ္တိဒါန=မိမိကုသိုလ်အဘို့ကို အမျှပေးဝေမှု။
- ၇။ ပတ္တာနုမောဒနာ=သူတပါးက အမျှဝေလျှင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ သာ သာဓုခေါ်မှု။
- ၈။ ဓမ္မသဝနာ=တရားစကားကို နားထောင်မှု။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- ၉။ ဓမ္မဒေသနာ = ပစ္စည်း လာဘ်မငဲ့ဘဲ တရားဟောမှု။
- ၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ = အယူကို ဖြောင့်မန်စွာယူမှု။ [ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်မှု။]

- [ဆောင်] ၁။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ အပစာယနာ၊ ရိုသေစွာ၊ ဝေယျာဝစ္စဖြင့်။
- ၂။ ပတ္တိဒါန-အမျှပေးဝေ၊ ခေါ်လေသာစု၊ ပတ္တာနုမော၊ ဟောလေသမျှ၊ နာယူကာ၊ ဓမ္မဿဝနနှင့်။
- ၃။ ကိုယ်တိုင်ဟောပြု၊ ဓမ္မဒေသနာ၊ ဖြောင့်စွာယူမှု၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ၊ ဤဆယ်တန်၊ မှတ်ရန်အဆင့်ဆင့်။

အမှာ။ ။ဘာဝနာနေရာ၌ သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ဟု၂ မျိုး ရှိကြောင်း၊ ဘုရားဂုဏ်တော် အာရုံပြုမူ၊ မေတ္တာပို့မှုများနှင့် ထွက်သက်ဝင်သက် ရှုမှတ်မှုများကို သမထဘာဝနာ (သမာဓိအလုပ်) ဟု ၎င်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ ရုပ်နာမ်ခွဲ၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမှုကို ဝိပဿနာ ဘာဝနာ (ပညာအလုပ်) ဟု၎င်း ခေါ်ကြောင်း ဆရာက ပြောပေးပါ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကိုလည်း နည်းနည်းပါးပါး ပြောပါ။

နိဂုံး။ ။ သွာက္ခာတဂုဏ်တော်၌ ပြုထားသည့် အတိုင်း တရားတော်သည် ရှုတ်ဖတ်သံကို ကြားနာ နေရရှိဖြင့်၎င်း၊ တရားတော်အတိုင်း နေထိုင်ရုံဖြင့်၎င်း ချမ်းသာစေနိုင်ပါသည်။ ယခုအခါ၌ တရားကို အပျော်သဘောမျိုးဖြင့် နားထောင်ကြခြင်း၊ တရားအတုတွေကို လိုက်နေကြခြင်း တို့ကြောင့် ချမ်းသာဖြစ်ရမည့်အစား ဆင်းရဲ ဖြစ်နေရပါသည်။ တရားတော်သည် တရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံ ပြုလုပ် အားထုတ် နေထိုင်သူကိုသာ စောင့်ရှောက်ကယ်မနိုင်ပါသည်။ တရားအတုတွေ လိုက်စား၍ ဟန်သမားတို့ကို မကယ်နိုင်ပါ။ ဘာသာ အရေးကြောင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့ ချမ်းသာစေလိုလျှင် နေရာတိုင်း၌ အစစ်အမှန်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်သင့်ပါသည်။

တတိယတန်းသင်နည်း ညွှန်ပြချက်
ပြီး၏။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

၁။ သံဃာ့ဂုဏ်တော်အနက်။ ။ရှေးဦးစွာ ဂုဏ်တော် ၉ ပါး ပါဠိကို ရှုတ်ပါစေ။ ထို့နောက် တနေ့လျှင် ဂုဏ်တော် တပါး တပါး အတွက် အနက်ကို ဖတ်စေ၍ ဆရာက အကျဉ်းမျှ အဓိပ္ပါယ်ပြောပေးပါ။ အရ မကျက်ပါစေနှင့်။ ဘုရားရှေ့တော်မှာ စာအုပ်ကြည့်၍ ဂုဏ်တော်အနက် များကိုဖတ်ပြီး ရှိခိုးနိုင်ကြောင်းကို ပြောပေးပါ။

(က) သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ဆုံးမ ထားဟန်၊ တရားမှန်ကို နာခံလိုက်နာ၊ အရိယာဟု၊ သင်္ချာရှစ်ဘော်၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ တရားသဖြင့် ဆုံးမသင့်ရာ၊ သာသနာဝယ်၊ လျော်စွာထုံးပြု၊ ဆုံးအမကို၊ လုံးဝလိုက် နာ၊ကောင်းမွန်စွာလည်း၊ ကျင့်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

(ခ) ဥဇ္ဈပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော။ ။ဘဂဝတော- ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ဆုံးမ ထားဟန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်နာ၊ အရိယာဟု၊ သင်္ချာရှစ်ဖော်၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းသည်။ ဥဇ္ဈပ္ပဋိပန္နော-စဉ်းလဲသမှု၊ မာယာစုဖြင့်၊ ဖုဖုထစ်ထစ်၊ မကောက်ကျစ်ဘဲ၊ စင်စစ်နိဗ္ဗာန်၊ လမ်းပြောင့် မှန်အောင်၊ လျော်ကန် ချင့်မြော်၊ ကျင့်ကြံတော် မူတတ်ပါပေ၏။

(ဂ) ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေ ဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ဆုံးမထား ဟန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်နာ၊ အရိယာဟု၊ သင်္ချာရှစ်ဘော်၊ သံဃာ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းသည်။ ဉာယပုဂ္ဂိုလ်ပဏ္ဍိတ၊ ကိုယ်ဝယ်ဝတ်
နှောင်၊ ဆံဥသျှောင်ကို၊ မီးလောင်သော်ငြား၊ မငြိမ်းအားဘဲ၊ ကြီးမား
လောင်မီး၊ ဒုက္ခကြီးတို့၊ အပြီးကေန၊ ငြိမ်းရာမှန်သည်။ နိဗ္ဗာန်အလို့ငှါ၊
ကျင့်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

(ဃ) သာမိဓိပုဂ္ဂိုလ်ပဏ္ဍိတ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။ ။ဘဂဝတော၊
ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ သာဝကသံဃော၊ ဆုံးမ
ထားဟန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်နာ၊ အရိယာဟု၊ သင်္ချာရှစ်တော်၊ သံ
ဃာတော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းသည်။ သာမိဓိပုဂ္ဂိုလ်ပဏ္ဍိတ၊ ရိုသေ
သမှု၊ လူတို့ပြုသည်။ သာမိဓိကံ၊ လျော်ထိုက်တန်အောင်၊ ကျင့်ကြံတော်မူ
တတ်ပါပေ၏။

(....) ယဒိဒံ စတ္တာရိပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ။ ။စတ္တာရိ၊ မဂ်ဖိုလ်
နှစ်ပါး၊ တစုံအားဖြင့်၊ လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒံ ပုရိသယုဂါနိ၊ အကြင်
ယောကျ်ားအစုံတို့သည်။ အဋ္ဌ၊ အသီးအခြား၊ ခွဲသောအားဖြင့်၊ ရှစ်ပါး
ကုန်သော။ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ ပုရိသပုဂ္ဂလ၊ ခေါ်ကြထိုထို၊ မြင့်မြတ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပါပေတည်း။

(င) အာဟုနေယျော။ ။ ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်
တော်မြတ်ဘုရား၏။ ဧသ ဧသော သာဝကသံဃော၊ အစုံလေး
ပါး၊ သီးခြားရှစ်ဖေ၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ
သူတော်ကောင်းသည်။ အာဟုနေယျော၊ တုံ့ပြန်ကြီးလေး၊
အကျိုးပေးသဖြင့်၊ အဝေးမှယူ၊ ဆောင်ရွက်မှုလည်း၊ ကြည်ဖြူလေး
မြတ်၊ ပူဇော်အပ်သည့်၊ လာဘ်သပ်ပကာ၊ အဖြာဖြာကို၊
ကောင်းစွာသိမ်းပိုက်၊ ခံယူခြင်းငှါလည်းထိုက်တော်မူပါပေ၏။

(စ) ပါဟုနေယျော။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်
မြတ်ဘုရား၏။ ဧသ ဧသော သာဝကသံဃော-အစုံလေးပါး၊
သီးခြားရှစ်ဖေ၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူတော်
ကောင်းသည်။ ပါဟုနေယျော-ဝေးရပ်မျိုးနွယ်၊ များပြည့်သယ်ဘို့၊

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

ရည်ရွယ်မှန်းထား၊ ပစ္စည်းများကို၊ ဘုရားတဆူ၊ ပွင့်တော်မူမှ
ပေါ်လာကြသည့်၊ ကမ္ဘာ့ ဧည့်ကောင်း၊ သူတော်ပေါင်းမို့၊
အကြောင်းတိုက်စွာ၊ ပေးလှူခြင်းငှါလည်း ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

(ဆ) ဒက္ခိဏေယျော။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်
မြတ်ဘုရား၏။ ဒေသ ဒေသော သာဝကသံဃော၊ အစုံလေးပါး၊
သီးခြားရှုစေဖို့၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူတော်
ကောင်းသည်။ ဒက္ခိဏေယျော၊ တမလှန်စခန်း၊ ကြီးပွားလမ်းဘို့၊
မြှော်မှန်းရည်ရွယ်၊ ပေးလှူဘွယ်ကို၊ ရည်ရွယ်သမျှ၊ အကျိုးရသဖြင့်၊
တစမချန်၊ အလှူခံခြင်းငှါလည်း ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

(ဇ) အဗ္ဗလိကရဏိယော။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော် သခင်၊ ရှင်
တော်မြတ်ဘုရား၏။ ဒေသ ဒေသော သာဝကသံဃော၊ အစုံလေး
ပါး၊ သီးခြားရှုစေဖို့၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူ
တော် ကောင်းသည်။ အဗ္ဗလိကရဏိယော၊ လောက အားလုံး၊
ကိုင်းညွတ်ရုံးလျက်၊ ရှင်ပြုံးကြည်ညို၊ ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်အုပ်
မိုး၍၊ ရှိခိုးခြင်းကိုလည်း ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

(ဈ) အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ။ဘဂဝတော၊ ရွှေဘုန်းတော်
သခင်၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရား၏။ ဒေသ ဒေသော သာဝကသံဃော၊
အစုံလေးပါး၊ သီးခြားရှုစေဖို့၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ
သူတော်ကောင်းသည်။ လောကဿ လူနတ် ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအပေါင်း
၏။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ၊ မြတ်ခေါင်ထိသော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကုသိုလ်
ကောင်းမှု၊ မျိုးစေ့စု၏။ ကြီးထူပြင့်မား၊ စွင့်စွင့်ကားလျက်၊ ဖွင့်
ထားဘွယ်ရာ၊ လယ်ယာ မြေကောင်းအတူ၊ ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

သံဃာ့ရှုခိုးဂါထာ

ဧဝံ နဝဟိ ဂုဏေဟိ၊ လောကမ္ပိ ဝိဿုတံ ဂဏံ။
သာသနံ စိရဓာတာရံ။ ဝန္ဒာမိ တိဟိ သာဒရံ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဧဝံ နဝဟိ ဂုဏေဟိ၊ ဤသုပ္ပဋိပန္နတာ၊ အစလာသည့်၊ ကိုးဖြာသော
 ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖြင့်။ လောကမ္ပိ၊ ဘဝင်ဆုံးအောင်၊ ဘုံသုံးဆောင်၌။
 စိဿုတံ၊ တိတ္ထိတို့ဘောင်၊ လွန်မြားမြောင်သည့်၊ ဟန်ဆောင်သံဃာ၊ အဖြာ
 ဖြာထက်၊ အရာရာဖြင့်၊ ဂုဏ်ရည်တင်၍၊ ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထသော။ သာ-
 သနံ၊ ကမ္ဘာ့ ကမ္ဘာ၊ လွန်လေပါလည်း၊ တဝါတဖန်၊ ကြုံရန်ခဲကပ်၊ အမြတ်
 ရတနာ၊ ဤသာသနာတော်မြတ်ကြီးကို။ စိရဇာတာရံ၊ ဘုရားလက်ထက်၊
 အဆက်ဆက်မှ၊ မပျက်ရအောင်၊ ပို့ချသင်ယူ၊ ဆောင်ရွက်တော်မူလာပေထသော။
 ဂဏံ၊ အတွင်းစိတ်ဓာတ်၊ မြင့်မြတ်ကြည်လင်၊ သူတော်စင်ကောင်း၊ အရိယာ
 သံဃာတော်အပေါင်းကို။ တိဟိ၊ လက်အုပ်အဥ္ဇလိ၊ နှုတ်သံချီ၍၊ ရှင်ကြည်
 မနော၊ သုံးပါးသော ဒွါရတို့ဖြင့်။ သာဒရံ၊ လေးမြတ်ကြည်ညို၊ ရိုသေခြင်း
 ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝန္ဒာမိ၊ ဂုဏ်တော် ထုံမှမ်း၊ ပုံတော်မှန်းလျက်၊ ချီးမှမ်း ထော
 မနာ၊ ပဏာညွတ်ကျိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

(၂) ရှစ်ပါးသီလခံယူနည်း

- (က) သြကာသ သြကာသ စသည်ဆို။
- (ခ) အဟံဘန္တေ စသည်ဆို။
- (ဂ) နမောတဿ စသည်ဆို။
- (ဃ) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ စသည်ဆို။
- (င) “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ”
စသည်ဆို။

အမှာ။ ။(ခ) နှင့် (င) အတူက် အသစ် ဖြစ်သောကြောင့် ပြုလတ်အတိုင်း
ဆိုပါ။

အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂံ သမန္နာဂတံ ဥပေါသထသီလံ
ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမိ အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂံ သမန္နာဂတံ ဥပေါသထ
သီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံဒေထ မေ ဘန္တေ။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

တတိယမို့ အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌဂံသမန္တာဂတံ ဥပေါသထ သီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံဒေထ မေ ဘန္တေ။

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ၊ ၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ၊ ၅။ သုရာမေရယ၊
- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ္ထ ဝိသုက ဒဿန မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

ဆရာကပြောဘို့ရာများ

- (က) အဗြဟ္မစရိယသိက္ခာပုဒ်၊
- (ခ) ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၊
- (ဂ) နစ္စ ဂီတ သိက္ခာပုဒ်၊
- (ဃ) ဥစ္စာသယန မဟာသယနသိက္ခာပုဒ်၊

ဤ သိက္ခာပုဒ်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရတနာ့ဂုဏ်ရည်မှ ယူ၍ ဆရာက ပြောပေးပါ။

- (က) ဥပုသ်စောင့်ပုံ အစီအစဉ်၊
- (ခ) ဥပုသ်အမျိုးမျိုး၊
- (ဂ) ဥပုသ်စောင့်ရကျိုး၊

ဤအကြောင်းအရာများကိုလည်း ရတနာ့ဂုဏ်ရည်မှ ယူ၍ ဆရာက ပြောပေးပါ။

ထို့ပြင်—ဘုရားရှေ့တော်၌ မိမိဘာသာ ရှစ်ပါးသီလယူပုံကို၎င်း၊ ရဟန်း တော်များအထံ၌ ရှစ်ပါးသီလ ယူပုံကို၎င်း လက်တွေ့ သင်ပြ ပေးပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၃။ မင်္ဂလသုတ် ပါဠိနှင့်မြန်မာ

အမှန်းတင်ဂါထာ

ယံ မင်္ဂလံ ဒွါဒသဟိ၊ စိန္တယိံသု သဒေဝကာ။
 သောတ္ထာနံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ အဋ္ဌတိံသဉ္စ မင်္ဂလံ။
 ဒေသိတံ ဒေဝဒေဝေန၊ သဗ္ဗပါပ ဝိနာသနံ။
 သဗ္ဗလောကဟိတတ္ထာယ၊ မင်္ဂလံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

အမှန်းတင် ။ ။ မင်္ဂလာကောင်းကြောင်း အဘိုး တန်ကြောင်း ချီးမွမ်း
 သောစကားကို “အမှန်း” ဟုခေါ်၏။ “ယံ မင်္ဂလံ ဒွါဒသဟိ” စသော
 ၂ ဂါထာသည် အမှန်းတင်ဂါထာများတည်း။ ရှေးဆရာကြီးများသည်
 မင်္ဂလသုတ်ကို ရွတ်ချင်လာအောင် ရွတ်ရာ၌လည်း ရှင်ရှင်ပျပျ အား
 တက်သရောရှိကြလေအောင် ထိုအမှန်းတင် ၂ ဂါထာကို ဦးဦးဖျားဖျား
 ထည့်သွင်းထားကြလေသည်။ ထို ၂ ဂါထာကို အောက်ပါအတိုင်း မြန်
 မာလိုမှတ်ပါ။

နတ်နှင့် တကွသော လူတို့သည် ၁၂ နှစ်လောက် ကြာအောင် အ
 ကြင်မင်္ဂလာကို စဉ်းစားခဲ့ကြပါကုန်ပြီ။ (သို့သော်) စီးပွားချမ်းသာဖြင့်
 တည်နေနိုင်ကြောင်း ကောင်းသောမင်္ဂလာကို မသိနိုင်ကြပေ။ နတ်တို့၏
 ကိုးကွယ်ရာ နတ်မင်းသဘွယ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည်
 မကောင်းမှု အားလုံးကို ပယ်ဖျောက် နိုင်သော ၃၀ ဖြာ မင်္ဂလာကို
 အားလုံးသော သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားအလို့ငှါ ဟောတော် မူအပ်ပြီ။ ထို
 မင်္ဂလာကို ငါတို့ ရွတ်ကြပါစို့။ ။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

(က) ဧဝံ မေ သုတံ။

(ခ) ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ
ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။

(က) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် ၃ လကျော် လောက် အကြာမှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်၌ ရဟန္တာကြီးများ စည်းဝေး၍ ဘုရားတရားတော်များကို စိကာစဉ်ကာ သဘောတူရာ ပေါင်းစုထားကြ ၏။ ထိုအခါ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူကြောင်း သေချာဘို့ရာ အရှင် မဟာကဿပထေရ်သည် အရှင်အာနန္ဒာအား မေးတော်မူ၏။ မေးတော် မူပုံကား၊ “အာနန္ဒာ....မင်္ဂလသုတ်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဟောတော်မူသနည်း” ။

ဤသို့မေးသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မိမိ ကြားနာ မှတ်သား လိုက်ရသော အကြောင်းအရာကို လျှောက်လို့၍ “ဧဝံ မေ သုတံ” ဟု စကားစချီလေသည်။ “အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် မင်္ဂလသုတ်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မျက်မှောက်တော်၌ ဤနည်းအတိုင်း ကြားနာ မှတ်သား လိုက်ရပါသည်” ။

[“ဤမှ နောက်၌ မင်္ဂလသုတ် စကားအားလုံးသည် အရှင်အာနန္ဒာ က လျှောက်နေသောစကားများဖြစ်သည်” ဟု မှတ်ပါ။]

(ခ) အခါတပါး၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သာဝတ္ထိ မြို့တော်အနီးဝယ် အနာထပိဏ္ဍိကဿ၏ ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူ ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(ဂ) အထခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တဿ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ သြဘာသေတာ ယေနဘဂဝါ တေနုပသကံမံ၊ ဥပသကံမိတာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတာ ကေမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

(ဂ) ထိုအခါ နာမည် မထင်ရှားသော နတ်သားတယောက်သည် ညဉ့် ဦးယာမ် လွန်ပြီးသော သန်းခေါင်ယာမ် အချိန်ဝယ် အလွန်နှစ်သက်ဘွယ် အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် တရပ်လုံးကို ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းစေလျက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်၍ ဝပ်ချပြီးလျှင် သင့်တော်သော နေရာ၌ ရပ်နေပါသည်။

(ဃ) ကေမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ။

(ဃ) သင့်တော်ရာ အရပ်၌ ရပ်နေသော ထိုနတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရား ကို ဂါထာဖြင့် လျှောက်ထားလေသည်။

၁။ ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာစ၊ မင်္ဂလာနိ အစိန္တယံ။
အာကခံမာနာ သောတ္ထာနံ၊ ဗြူဟိ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

၁။ များစွာကုန်သော နတ်လူတို့သည် ကြီးပွားခြင်း ချမ်းသာခြင်း ကို လိုလားတောင့်တကုန်သည်ဖြစ်၍ မင်္ဂလာတို့ကို စဉ်းစားကြံစည် ခဲ့ပါကုန်ပြီ။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာကို ဟောတော်မူပါ။ ဤသို့ နတ်သားက လျှောက်ထားလေသည်။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

၂။ အသေဝနာစ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ။
ပူဇာစ ပူဇနီယာနံ၊ တေ မဂ်လမုတ္တမံ။

၂။ လူမိုက်တို့ကို မပေါင်းခြင်း၊ လူလိမ္မာတို့ကို ပေါင်းခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်
သူတို့ကို ပူဇော်ခြင်း၊ ဤ ၃-ပါးသည် ကောင်းမြတ်သော မဂ်လာ
ဖြစ်၏။

[ဆောင်] လူမိုက်မှန်လျှင် ရှောင်ကြဉ်ကြလို့၊ လိမ္မာသူမှ ပေါင်းကြလေ။
မိဘ မျိုးဆွေ ကြီးသူများနှင့်၊ တရားသံသာ မြတ်စီနေ။
အမြဲပုံသေ ပူဇော်ထိုက်လို့၊ သိုက်သိုက်မြိုက်မြိုက်ပူဇော်လေ။
အဲဒီ ၃ ဖြာ မဂ်လာမြတ်လို့၊ စိတ်၌ စွဲမှတ် မြဲကြစေ။

၃။ ပဋိရူပ ဒေသဝါသောစ၊ ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ။
အတ္တသမ္မာပဏိဓိစ၊ တေ မဂ်လမုတ္တမံ။

၃။ သင့်တော်သော အရပ်၌ နေရခြင်း၊ ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်
ကောင်းမှုပြုခဲ့ခြင်း၊ မိမိကိုယ် မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း၊ ဤ
၃-ပါးသည် ကောင်းမြတ်သော မဂ်လာဖြစ်၏။

[ဆောင်] ကုသိုလ် ဥစ္စာ ပညာရတို့၊ သင့်ရာဒေသ နေရတယ်။
ရှေးရှေးပုဗ္ဗေ ဘဝဟောင်း၌၊ ကောင်းမှုကလည်းကြွယ်။
ကိုယ် စိတ် ၂ သွယ် အပြစ် ကင်းအောင်၊ ကောင်းခြင်း နိစ္စ ထား
ရမယ်။
အဲဒီ ၃ ဖြာ မဂ်လာမြတ်လို့၊ စိတ်၌ စွဲမှတ် မြဲကြကွယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၄။ ဗာဟုဿစွဉ္စ သိပ္ပဉ္စ၊ ဝိနယောစ သုသိက္ခိတော။
သုဘာသိတာစ ယာဝါစာ၊ ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၄။ အကြားအမြင် အတွေ့အကြုံများခြင်း၊ လက်မှုပညာကို တတ်ခြင်း၊
ကိုယ်ကျင့်ဝိနည်းကို ကောင်းစွာ သင်ခြင်း၊ စကားကို ကောင်းစွာ
ပြောဆိုခြင်း၊ ဤလေးပါးသည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်၏။

[ဆောင်] ကြားမြင်များအောင် သုတေသနနှင့်၊ လက်မှုသိပ္ပံတတ်ကြစေ၊
ဝိနည်းခေါ်ထွေ ကိုယ်ကျင့်ပေါင်းလုံး၊ ကောင်းကောင်းရှင်ပျ သင်ကြလေ။
စကားအရာ လိမ္မာကြဘို့၊ သံသာချိုမြ နှုတ်ကချေ၊
အဲဒီ ၄-ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌စွဲမှတ် မြကြစေ။

၅။ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနံ၊ ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော။
အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာ၊ ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၅။ မိဘတို့ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၊ သားသမီးနှင့် ဇနီးတို့ကို ချီးမြှောက်
ခြင်း၊ မရှုပ်မထွေးရအောင် ရှင်းရှင်း အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ဤ ၃ ပါး
သည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] မွေးမယ်ဘဝင် နေ့စဉ်ပြုလို့၊ သားကြီးရွှေဥ သွီးမေ၊
ဇနီးအဆွေ ချစ်သူမြင့်အောင်၊ နည်းနှင့်စည်းနှင့်ချီးမြှင့်လေ။
လုပ်ငန်းထွေထွေ ပေမရှုပ်ဘို့၊ ပြုလုပ်သမျှ ရှင်းရပေ၊
အဲဒီ ၃ ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌ စွဲမှတ် မြကြစေ။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

၆။ ဒါနဉ္စ ဓမ္မစရိယာစ၊ ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော။
အနုဝဇ္ဇာနိံ ကမ္မာနိ၊ တေ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၆။ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊ သုစရိုက်တရားကို ကျင့်ခြင်း၊ ဆွေ
မျိုးတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော အလုပ်တို့ကိုလုပ်ခြင်း၊
ဤ ၄ ပါးသည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] ပေးကမ်းငှဝေ လှူဒါနနှင့်၊ တရားလမ်းကျ ကျင့်တတ်စေ၊
မိဘမျိုးဆွေ အောက်မကျဘို့၊ ထောက်ကြ ပင့်ကြ မြှင့်ကြလေ။
အပြစ်ထွေထွေ ပေမနှောတ်၊ အလုပ်သဘောလုပ်ရပေ၊
အဲဒီ ၄ ပြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌စွဲမှတ် မြကြစေ။

၇။ အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ၊ မဇ္ဇပါနာစ သံယမော။
အပ္ပမာဒေါစ ဓမ္မေသု၊ တေ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၇။ မကောင်းမှုမှ စိတ်ဖြင့်ရှောင်ခြင်း (အာရတီ) ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ရှောင်
ခြင်း ဝိရတီ ၁ ပါး၊ သေရည်အရက် သောက်ခြင်းမှ စောင့်စည်း
ခြင်း ၁ ပါး၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့ခြင်း ၁ ပါး၊ ဤသုံးပါး
သည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] မကောင်းမှုဆို ထိုအယုတ်ဖြင့်၊ စိတ်ရော ကိုယ် နှုတ် ရှောင်ပါကွယ်။
ဘိန်းဘင်း ကဇော် လှော်ဇာ ဖက်လို့၊ ဆေရည် အရက် သောက်မှုပယ်။
ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ ယူသော်တွေ့လိမ့်၊ သူတော့ခလေ့ မမေ့ဘွယ်။
အဲဒီ ၃ ပြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌စွဲမှတ် မြကြကွယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၈။ ဂါရဝေါစ နိဝါတောစ၊ သန္တုဋ္ဌိစ ကတညူတာ။
ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ၊ တေမင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၈။ ရိုသေလေးစားထိုက်သူကို ရိုသေလေးစားခြင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိပ်
ချခြင်း၊ တင်းတိမ်ရောင်ရဲခြင်း၊ သူ့ကျေးဇူးကို သိတတ်ခြင်း၊ သင့်
လျော်သောအခါ တရားနာယူခြင်း၊ ဤ ၅ ပါးသည် ကောင်း
မြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] သက်ကြီး ဂုဏ်ရှင် ရိုသေကြ၍၊ မာန်မာနလည်း နှိပ်ချကွယ်။
မရတာကို ပိုမတဘို့၊ ကိုယ်အရနှင့် ရောင်ရဲလွယ်။
ကျေးဇူးတင်ကာ အခါအားဖြင့်၊ နာတရားနှင့် နေရမယ်။
အဲဒီ ၅ ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌ စွဲမှတ်မြဲကြကွယ်။

၉။ ခန္တိစ ဒေသာဝစဿတဿ၊ သမဏာနဉ္စ ဒဿနံ။
ကာလေန ဓမ္မဿကစ္ဆဿ၊ တေ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၉။ သည်းခံခြင်း၊ ပြောဆိုဆုံးမ၍ နားထောင်လွယ်ခြင်း၊ ငြိမ်သက်သော
ရဟန်းတော်များကို ဖူးမြင်ခြင်း၊ သင့်တော်သော အခါ၌ တရား
စကားကို ဆွေးနွေး မေးမြန်းခြင်း၊ ဤ ၄ ပါးသည် ကောင်းမြတ်
သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] မခံသာအောင် ဆဲဆိုရှိက်လဲ၊ သည်းခံလိုက်ကြ မောင်တို့ရယ်။
ကျိုးရှိဆိုမှု နာယူမှတ်လို့၊ ရဟန်းရှင်မြတ် ဖူးရမယ်။
သင့်တော်ခါတွင် နားဇေးဇေးနှင့်၊ တရားဆွေးဆွေး မေးရတယ်။
အဲဒီ ၄ ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌ စွဲမှတ် မြဲကြကွယ်။

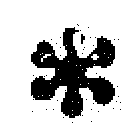

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

၁၀။ တပေါစ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ၊ အရိယသစ္စာန ဒဿနံ။
နိဗ္ဗာန သစ္စိကိရိယာစ၊ ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၁၀။ အကျင့်ကိုကျင့်ခြင်း၊ မေထုန်မှရှောင်ခြင်း၊ အရိယသစ္စာကို မြင်ခြင်း၊
အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ဤ ၄ ပါးသည် ကောင်း
မြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

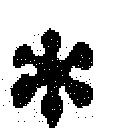
[ဆောင်] ၆ ပါးအနှစ် ဧဝံသေတေချင်လို့၊ လုံ့လထုတ်၍ တပေါကြွယ်။
ဗြဟ္မစာရီ မေထုန်ကင်းလျက်၊ သာသနာတိုင်း ကျင့်ရမယ်။
သစ္စာ ၄ အင် အမြင်ရတော့၊ ဖိုလ်အရဟ နိဗ္ဗာန်လွယ်။
အဲဒီ ၄ ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌စွဲမှတ် မြဲကြကွယ်။

၁၁။ ဖုဠဿ လောကဓမ္မဟိ၊ စိတ္တံ ယာဿ န ကမ္မတိ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၁၁။ လောကဓမ္မတရားတို့ တွေ့ထိနှိပ်စက်ခံရလျှင် စိတ်မတုန်လှုပ်ခြင်း၊
ဝမ်းမနဲခြင်း၊ မမက်မောခြင်း၊ ဘေးမရှိခြင်း၊ ဤ ၄ ပါးသည်
ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

[ဆောင်] လောကဓမ္မစုံ ဖုံဖုံလှုပ်လည်း၊ မတုန်မလှုပ် ငြိမ်ငြိမ်နေ။
မကောင်းကြုံသော် ဝမ်းမနဲနှင့်၊ အကောင်းကြုံလဲ မမက်စေ။
ဘေးတွေ ရန်တွေ ဝိုင်းလာကြလည်း၊ ရန်ကင်း ဘေးပအေးမြပေ။
အဲဒီ ၄ ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်လို့၊ စိတ်၌စွဲမှတ် မြဲကြစေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၁၂။ တောဒိသာနိ ကတုာန၊ သဗ္ဗတ္ထ မပ္ပရာဇိတာ။
သဗ္ဗတ္ထ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တံ တေသံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။

၁၂။ ဤမင်္ဂလာတို့ကို ပြုကြပါလျှင် ရန်သူအားလုံးတို့တွင် မည်သည့်ရန်သူမျှ အနိုင်မရဘဲ (မိမိကသာ အောင်နိုင်၍) နေရာ အားလုံးတို့၌ ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ကြရ၏။ ထိုမင်္ဂလာရှိသူတို့၏ ၃၈ ဖြာထိုမင်္ဂလာသည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

အမှာ။ ။ မင်္ဂလာ ၃၈ ပါးကို ရေတွက်ရာ၌ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနံ ဂါထာဝယ် အမိလုပ်ကျွေးခြင်း၊ အဘလုပ်ကျွေးခြင်းဟု ၂ မျိုးခွဲ၍ ၄ မင်္ဂလာ ရအောင် ရေတွက်မှ ၃၈ ပါးပြည့်သည်။ အသေဝနာစ ဂါထာမှ စ၍ ရေတွက်ကြည့်ပါလေ။ ဆရာများကလည်း ကလေးနှင့်တန်ရုံ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောပေးကြပါ။

[ဆောင်] သုံးဆဲ ရှစ်ဖြာ မင်္ဂလာမြတ်ဟု၊ လိုက်နာအပ်တဲ့ ကရားဝယ်၊
လိုက်နာသူတွေ ရန်မာန်ဘေးကို၊ နေရာမရွေး အောင်ရမယ်။
ခုရောနှောင်ခါ ဘဝပေါင်း၌၊ စ-လယ်အနှောင်း ကောင်းဘို့ကြွယ်။
ထို့ကြောင့် မင်္ဂလာ စုံစုံစေ့ အောင်၊ ကြုံကြုံသရွေ့ပြုကြကွယ်။

မင်္ဂလာသုတ်ပါဠိနှင့် ကဗျာများပြီး၏။

ဗာလပဏ္ဍိတတို့ ခြားနားပုံ

လူဖျင်း၊ လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်း၊ လူမိုက်စုကို “ဗာလ” ဟု ခေါ်၏။ တတ်သိ
 လိမ္မာဉာဏ်ပညာဖြင့် အဆုတ်ချွန်ပါးနပ်၍ ဖြောင့်မတ်သက်လက်၊ ထက်
 မြက်သောပညာရှိကို “ပဏ္ဍိတ” ဟု ခေါ်၏။ လောက၌ အိမ်တအိမ်မှာ
 ဖြစ်စေ ရွာတရွာမှာ ဖြစ်စေ မြို့တမြို့မှာ ဖြစ်စေ နိုင်ငံ တနိုင်ငံလုံးမှာ
 ဖြစ်စေ စီကနဲ ပွက်ကနဲ ဒက်ကနဲ ဆူပူသံ ရန်ဖြစ်သံ တိုက်ခိုက်သံ
 လူယက်သံ ပုန်ကန်သံများ ကြားရလျှင် ဗာလကစ၍ဖြစ်၏။ ဗာလ ပါ
 ဝင်နေပြီဟု မှတ်ပါ။ “ထိုဆိုးဝါးသော အသံများသည် ဘယ်အခါမဆို
 ပဏ္ဍိတကြောင့်မဖြစ်နိုင်” ဟု ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခုတို့....လောက၌ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ရခြင်းဘေး၊ အိုးခြေ အိမ်ခြေ
 မတည်ဘုံအောင် တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးကြရသော ဥပဒ်၊ တိုက်ခိုက်
 လုယူ ဖျက်ဆီးသွားသဖြင့် ဟိုကပ် သည်ကပ်နှင့် ကပ်ရပ် နေရသော
 အန္တရာယ်တို့သည် လူ့ဗာလ လူဆိုးကြောင့်သာဖြစ်ကြရ၏။ လူကောင်း
 လူလိမ္မာကြောင့် ဖြစ်ကြရသည်မဟုတ်။ ဥပမာပြရသော် ကြူထရံတဲ
 သက်ငယ်တဲကို မီးစွဲလောင်လျှင် ထိုတဲများမှမီးသည် အိမ်ကြီး အိမ်
 ကောင်းတို့ကိုလည်း လောင်တော့သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ထဲကုတ်တဲစုတ်နှင့်
 တူသော လူ့ဗာလတို့မှ ဘေးဥပဒ် အန္တရာယ် တို့သည် အပြစ်ကင်း
 သော လူကောင်းများကို ကူးစက်လာကြလေတော့၏။ ဤသို့လျှင်
 ဗာလသည်ဘေးဥပဒ် အန္တရာယ်တို့၏ စ၍ဖြစ်ရာပေတည်း။ လူကောင်း
 လူလိမ္မာကား ထိုဘေးဥပဒ် အန္တရာယ်တို့၏ စ၍ ဖြစ်ရာ မဟုတ်ပေ။
 ထို့ကြောင့် သင်တို့သည် ဗာလဖြစ်ရကြောင်း မကောင်းသော ဒုစရိုက်
 ၁၀ ပါး အကျင့်များကို ရှောင်ရှားလျက် ပဏ္ဍိတ ဖြစ်ရကြောင်း
 ကောင်းသော သုစရိုက် ၁၀ ပါးအကျင့်များကိုသာ ကျင့်ကြမည်ဟု
 စိတ်ကိုမိဋ္ဌာန်ကာ ကျင့်ကြံကြိုးစားသင့်ပေသည်။

[တိကအင်္ဂုတ္တိ၊ ပဌမပုံ၊ ဗာလဝဂ်၊ ပဌမသုတ်။]

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဗာလ၏ လက္ခဏာ။ ။ဘိက္ခုတို့...ဗာလ၏ လက္ခဏာ၊ ဗာလ၏ အမှတ် အသား၊ ဗာလဟုထင်ရှားသော အမှုတို့သည် ၃ မျိုးရှိကုန်၏။(အဘယ် ၃ မျိုးနည်း၊) ဗာလသည် (၁) မကောင်းသော အကြံကို ကြံလေ့ရှိ၏။ (၂)မကောင်းသောစကားကို ပြောလေ့ရှိ၏။(၃)မကောင်းသောအမှု ကို ပြုလေ့ရှိ၏။

ပဏ္ဍိတ၏လက္ခဏာ။ ။ဘိက္ခုတို့... ပဏ္ဍိတ၏လက္ခဏာ၊ ပဏ္ဍိတ၏ အမှတ် အသား၊ ပဏ္ဍိတဟုထင်ရှားသောအမှုတို့လည်း ၃ မျိုးရှိကုန်၏။(အဘယ် ၃ မျိုးနည်း၊) (၁)ပဏ္ဍိတသည် ကောင်းသောအကြံကို ကြံလေ့ရှိ၏။ (၂)ကောင်းသောစကားကို ပြောလေ့ရှိ၏။ (၃)ကောင်းသောအမှုကို သာ ပြုလေ့ရှိ၏။ထို့ကြောင့် ကြံစည်ပုံ ပြောဆိုပုံ လုပ်ကိုင်ပုံကိုကြည့်ရှု၍ “ဤသူဟာ ဗာလ၊ဤသူဟာ ပဏ္ဍိတ” ဟုခွဲခြား၍ သိနိုင်စရာရှိပေသည်။

[အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ တိကနိပါတ်၊ ပဌမပဏ္ဏာသက၊ ဗာလဝဂ်၊ တတိယသုတ်။]

ရွံ့စရာဗာလ။ ။ ဗာလသည် သူနှင့်ပေါင်းသူကို မိမိကဲ့သို့ ဗာလ ဖြစ်စေ လို၏။မိမိက ပါဏာတိပါတမှုကိုပြုလျှင် မိမိအဖော်ကိုလည်း မိမိကဲ့သို့ ပြုစေလို၏။ထိုသို့ပြုစေလို၍ပြုရလျှင် မိမိလည်း ဗာလဖြစ်တော့၏။ ထိုသို့ မပြုရသော်လည်း “ဗာလနှင့် အပေါင်းအသင်း လုပ်သူ” ဟု နာမည် ပျက်၍ မကောင်းသတင်းထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ဗာလသည် မစင်တုင်း၌ ကျသော မြွေနှင့်တူ၏။ ထိုမြွေသည် သူ့ကို ကိုင်သူကို ကိုက်သော်လည်း ကိုက်တတ်၏။ မကိုက်စေကာမူ မစင်လူးမည်မှာ သေချာ သကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် မြွေကို ကြောက်လည်း ကြောက်ရ၊ ရွံ့လည်း ရွံ့ရသကဲ့သို့၊ ဗာလဆိုသူကို ကြောက်လည်း ကြောက်ရ၊ ရွံ့လည်း ရွံ့ရသည်။

[တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပံ၊ ပုဂ္ဂလဝဂ်။]

တိုက်တုန်းချက်။ ။လူငယ်အချင်းချင်း ဖြစ်စေ ဆရာနှင့်တပည့် ဖြစ်စေ၊ မိဘနှင့်သားသွီးဖြစ်စေ၊ သွီးခင်ပွန်းချင်းဖြစ်စေ၊သူ့ကြောင့် ဒုက္ခရောက် ရလျှင် ထိုသူ့ကို ဗာလဟုသာ မှတ်ပါ။ ထိုသူနှင့်ခွဲ၍ နေနိုင်လျှင်နေပါ။ မနေနိုင်လျှင် ကိုယ်သာပေါင်း၍ စိတ်က မပေါင်းဘဲ “ကိုယ်ပေါင်း စိတ်ခွဲ” နေနိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါလေ။

စတုတ္ထတန်း သင်နည်း

[ဆောင်။] မည်သူ့ကိုမျှ၊ မညွှာကြနှင့်၊ မိဘဆရာ၊ ဖြစ်စေကာလည်း၊ သူဟာ
ဗာလ၊ ပဏ္ဍိတဟု၊ ကျနခဲလှစ်၊ တွေ့တိုင်းစစ်၊ စနစ်ကျစေကဲ့။

၄။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး ပါဠိ

- မေတ္တာပို့။ ။ သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု၊ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု၊
အနိဿာ ဟောန္တု၊ သုခိအတ္တာနံ ပရိဟရန္တု။
- ကရုဏာပို့။ ။ သဗ္ဗေ သတ္တာ ဒုက္ခာ မုစန္တု။
- မုဒိတာပို့။ ။ သဗ္ဗေ သတ္တာ ယထာလဒ္ဓ သမ္ပတ္တိတော မဒဝိဂစ္ဆန္တု။
- ဥပေက္ခာပို့။ ။ သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကဿ။

မြန်မာလို မေတ္တာပို့

- ၁။ သဗ္ဗေ သတ္တာ၊ ဝေနေယျာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ်မြဲပါစေ။
- ၂။ မိဘန္တုဖြာ၊ မြတ်ဆရာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၃။ တို့အိမ်တွင်းမှာ၊ ဆွေများစွာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၄။ တို့အိမ်တွင်းမှာ၊ နတ်များစွာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၅။ တို့ရွာတွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၆။ တို့မြို့တွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၇။ တို့ပြည်တွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၈။ နိုင်ငံတိုင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။

- ကရုဏာပို့။ ။ ဆင်းရဲနေရှာ၊ များသတ္တာ၊ မြန်စွာဒုက္ခ လွတ်ပါစေ။
- မုဒိတာပို့။ ။ ကြယ်ဝချမ်းသာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ်မြဲပါစေ။
(ဥပေက္ခာကိုကား အထူးပို့နေဘယ် မလိုတော့ပါ။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တိုက်တွန်းချက်။ ။မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာပို့ သံပေါက်များကို မိမိတို့ အိမ်၌ အိပ်ရာဝင် အိပ်ရာထမှ ကလေးများ ရှုတ်ဆိုကြဘို့ ဆရာနှင့် မိဘများက တိုက်တွန်းကြပါ။ ထိုသို့ရှုတ်ဆိုသည့်အိမ်မှာ ကျက်သရေ တိုးပါလိမ့်မည်။ ကလေးများလည်း မသိမသာ အလိမ္မာတိုးနေပါလိမ့် မည်။ သံပေါက်များကိုလည်း ဆရာက အသံမှန်မှန်နှင့် နားထောင် ကောင်းအောင် ချပေးပါ။

အမှာ။ ။စတုတ္ထတန်း သင်ပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သိဘွယ်ရာ အခြေခံဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားများကို ကလေးများ သိကြရပါပြီ။ ဤ စတုတ္ထတန်း သင်ပြီး၍ ကျောင်းက ထွက်ရစေကာမူ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ပုန်း သိပြီး၊ ဒါန သီလအကြောင်းသိပြီး၊ မေတ္တာစသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား အကြောင်း သိပြီးဖြစ်၍ လူကောင်းတယောက် ဖြစ်လို လျှင် ဖြစ်နိုင်သောအရည်အချင်းပြည့်စုံပါပြီ။ သို့သော် သိပြီးအကြောင်း အရာများ၌ သာ၍ရှင်းလင်းစွာ သိဘို့ရန်နှင့် အထက်တန်း သိဘွယ် များကို သိဘို့ရန် မိမိသို့ရပ်ရွာဝယ် ကိုးကွယ်ထားသော ဘုန်းတော် ကြီးများအထံ ချဉ်းကပ်လျက် အားလပ်သော အချိန်နှင့် ဥပုသ်နေ့ စသော ရက်များ၌ တရားဆွေးနွေးမေးမြန်းမှုကို ပြုကြပါလေ။

ဘုန်းကြီးရှိရကျိုး။ ။ဘုန်းတော်ကြီးကောင်း ရှိသော ရပ်ရွာ နယ်ပယ်၌ အကျိုးရပုံကို တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပဏ္ဏာသ၊ စူဠဝဂ်၊ ဆဋ္ဌသုတ်အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါသည်။ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပုံ မြန်မာပြန်မှာ—

ဘိက္ခုတို့... အကြင်ရပ်ရွာကိုဖြစ်စေ၊ အကြင်နိဂုံး (မြို့)ကိုဖြစ်စေ၊ သီလရှိ သော ရဟန်းတို့ မှီတင်းနေထိုင်ကြကုန်၏။ ရဟန်းကောင်းတို့၏ နေထိုင် ရာ ထိုရွာ၌ (ထိုနိဂုံး ထိုမြို့၌) လူတို့သည် (၁)ကိုယ်အနေအားဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစွာတိုးပွားကြကုန်၏။ (၂)နှုတ်အပြောအားဖြင့် လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစွာတိုးပွားကြကုန်၏။ (၃) စိတ်အကြံ အားဖြင့်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစွာတိုးပွားကြလေသည်။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

ရှေးခေတ်မြန်မာ။ ။ ဤ တရားတော်နှင့်အညီ ရှေးခေတ်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရပ်ရွာနယ်ပယ်တိုင်းဝယ် ဘီလသိက္ခာနှင့်ပြည့်စုံသော ဘုန်းတော်ကြီးများ ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုဘုန်းတော်ကြီးများသည် နေ့စဉ် ကလေးများကို ပညာသင်ပေးတော်မူကြ၍ ယဉ်ကျေးလိမ္မာအောင်လည်း ဆုံးမတော်မူခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းမှထွက်၍ လူရွယ်လူလတ်ပိုင်း ရောက်နေသူကိုပင် အသောက်အစား ကစားမှုတို့ကြောင့် စာရိတ္တ ပျက်နေသည်ဟု ကြားလျှင် သူ၏မိဘနှင့်အတူ ခေါ်ယူ ဆုံးမတော်မူနိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးရှေးမင်းများ လက်ထက်၌ မြန်မာနိုင်ငံဝယ် စာရေး စာဖတ် တတ်သူ ပေါများ၍ စာရိတ္တပျက်သူလည်း နည်းပါးခဲ့လေသည်။

ရာဇဝတ်မှုနည်းပါးခြင်း။ ။ အင်္ဂလန်နှင့် ဝေလနိုင်ငံများ၌ အကျဉ်းထောင်များ၏ မင်းကြီးဖြစ်သော မစ္စတာ ပက်တာဆင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရာဇဝတ်မှုနည်းပါးအောင် ရေးသားသော စာတမ်းဝယ် အောက်ပါ အကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်း၍ ရေးသားထားလေသည်။

- ၁။ ကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်းလှသော ရာဇဝတ်ဘေးကြီးမှ မြန်မာလူမျိုးတို့အား ကာကွယ်စေရန်ရှောက်လျက်ရှိသော လက်နက်အင်အားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်ကြီးပင် ဖြစ်သည်။
- ၂။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်သည် အမှားအမှန်ကို သေချာစွာ ဖော်ပြထားပေသည်။
- ၃။ မြန်မာလူမျိုးမှန်သမျှ ထိုတရားတော်ကြီးကို သေချာစွာ သင်ယူခဲ့ကြလေသည်။
- ၄။ မြန်မာလူလင်ပျိုကလေးများသည် ထိုတရားတော်ကြီးကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ သင်ယူခဲ့ကြ၏။
- ၅။ ရပ်သူရွာသားများသည် နှိုးဆော်ခြင်း ပညတ်ခြင်း မရှိပါဘဲလျက် တရားတော်ကို ကျိုးနွံရှိသေကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- ၆။ အချို့ရဟန်းတော်များသည် စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ သွားလာနေထိုင်ကြသဖြင့် ရဟန်းတော်များ၏ဩဇာသည် ရှေးကလောက် မစူးရှတော့ကြောင်းကို ကြားသိရ၏။
- ၇။ ထိုကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များအား လူအချို့က အရိုအသေ ကင်းမဲ့ကြ သဖြင့် “ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် မှန်ကန်သောတရား ဟုတ်ပါ၏လော” ဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ကြသည် ရှိသော် မြန်မာလူမျိုးတို့ အဘက် “အလွန်ဆိုးဝါးသော ဘေးကြီး” ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။
- ၈။ ဤကမ္ဘာလောက၌ ဘာသာတရားသည် အားအပေါင်းတို့တွင် အကြီး ဆုံးသောအား ဖြစ်ပေသည်။
- ၉။ ယခုအချိန်အခါ၌ ဘုန်းတော်ကြီး များက စည်းလုံး ညီညွတ်စွာဖြင့် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခြင်း၏ ဘေးအန္တရာယ်များကို ဟောပြောတော်မူလျှင် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်ပွားခြင်းသည် တနှစ်အတွင်း၌ ရပ်တန့်ပါလိမ့်မည်။
- ၁၀။ ဘာသာတရား၏ တန်ခိုးသတ္တိသည် လူအမျိုးမျိုးအပေါ်၌ အထူးကြီး ပါပေ၏။ ဤမြန်မာပြည်တွင်ကား သာ၍ကြီးပါပေသည်။

ဤကား နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သော ထောင်မင်းကြီးတယောက်၏ မြန်မာ နိုင်ငံအတွက် ကောင်းသော မှန်လည်းမှန်သော ထင်မြင်ချက်တည်း။ ဤ ထင်မြင်ချက်နှင့်အညီ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြန်၍ စာရိတ္တ ကောင်းအောင် ရပ်ရွာ နယ်ပယ် အပေါ်၌ မေတ္တာ ကရုဏာ ထား သော ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ ကျောင်းတကျောင်းကား ရပ်ရွာတိုင်းမှာ အမှန်ရှိထိုက်ပါသည်။

အမှာ။ ။ဤမျှတိုင်အောင် သင်ပြီးရာ ပြောပြပြီးရာနေ၌ စတုတ္ထတန်း အကျဉ်းဝယ် ညွှန်ပြခဲ့သော အောက်ပါ ကဗျာကို ညီညီညာညာနှင့် ကလေးများ သံပြိုင်ရွတ်ပါစေ။ ဆရာများကလည်း အသံအနေ အထား ကောင်းမွန်စွာ ချပေးကြပါ။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း

နိဂုံး။ ။မူလတန်းဝယ် သိလွယ်ဆုံးလို့၊ နိဂုံး၍၌အုပ်တော့မယ်။
 သိရုံမျှနယ် တယ် မကောင်း၍၊ လူကောင်းဖြစ်ဘို့ လိုကြတယ်။
 လူကောင်းဖြစ်အောင်၊ ဆရာမြတ်သို့၊ မကြာကပ်လို့ မေးပေးကွယ်။
 မေးသော် ဖြေရန် ဆရာကောင်းလဲ၊ တရွာတကျောင်း ရှိသင့်တယ်။

စတုတ္ထတန်းသင်နည်း ညွှန်ပြချက်

ပြီးပြီ။

+++

အမှာ။ ။တရွာ တကျောင်း တည်ပုံကို သတ္တမတန်းအဆုံးကျမှ ညွှန်ပြ
 ပါမည်။

ဤတွင် မူလတန်းပြီးပြီ။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏

အစွမ်းတော် ၃-ပါး

- ၁။ သိရန်မှန်ကန် မကျန်ရအောင် လုံးဝစုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အစွမ်းတည်း။
- ၂။ သိသည့်တရား များအပြား၌ ဟောထား စကယ် နည်းသယ်သယ်ကို ခြယ်တယ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အစွမ်းတည်း။
- ၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေ များဝေနေ၏ ဣန္ဒြေစရိုက် သို့ အကြိုက်ကို နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အစွမ်းတည်း။
- ၄။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်အား စွမ်း၃-ပါးကြောင့် အများ ဝေနေ ကျွတ်လတ်စေဘို့ မနေမနား သက် တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေဘိ ရှစ်ဆယ်ရှိ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်တိုင်အောင် သယ်ယူဆောင် တွန်းခေါင် ငါ့တို့ဘုရားတည်း။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၆) ကျမ်းစာ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အလယ်တန်း

မူလတန်းဘာသာရေးကို လေ့လာပြီးသူများအတွက်
ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန်

ပဉ္စမတန်း

ဗုဒ္ဓရတနာ အကျဉ်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက၊ နောက်ဆုံးအထိ ပါရမီ။
 လူ နတ် များစွာ ချမ်းသာရေးကြောင့်၊ အသက်ပေး၍ ဖြည့်ခဲ့သည်။
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာအတွက်တော့၊ ငါပါအသက်ဆုံးစေမည်။
 နောက်မဆုတ်ပေါင် ခုလိုတေးလို့၊ ကုသိုလ်ရေးမို့ ကြီးစားမည်။
- ၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်လာမှုကြောင့်၊ ဉာဏ်စက္ခုလည်း ရကြသည်။
 ဉာဏ်စက္ခုတွေ သာ၍လင်းဘို့၊ သန့်ရှင်းတိတ်ဆိတ် ရှိသင့်သည်။
 ပွက်လောဆူညံ လူသံပဲ့တို့၊ ကျောင်းဘုရားထဲ လုပ်ကြသည်။
 ဗုဒ္ဓအယူ အတွင်းလူဖျက်လို့၊ ဘာသာပျက်၍ ခက်လိမ့်မည်။

ပဉ္စမတန်း

ဗုဒ္ဓရတနာ အကျယ်ညွှန်ပြချက်

(ဤအခန်း၌ ဗုဒ္ဓရတနာကို အကျယ်ပြထားပါသည်)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အလောင်းအလျာ ဖြစ်စဉ်ဝယ် ဘဝများစွာတုန်းက လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာသုခရာဘို့ရာ အသက်ကိုစွန့်၍ ပါရမီတော်များကို နောက်ဆုံး ဝေဿန္တရာမင်း ဘဝအထိ ဖြည့်ကျင့်တော် မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူလာခြင်းသည် သတ္တဝါတို့ကို ဆင်းရဲစေဘို့ မဟုတ်ပါ။ ဤဘဝ၌၎င်း နောင်သံသရာ အဆက်ဆက်၌၎င်း နိဗ္ဗာန် တိုင်အောင် ချမ်းသာစေဘို့သာ ဖြစ်ပါသည်။

သာသနာတော်။ ။ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမတရားတော် ဖြစ်သော သာသနာတော် တည်ရှိနေခြင်းသည်လည်း တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ ချမ်းသာဘို့သာ ဖြစ်ပါသည်။ တချို့နေရာဝယ် သာ သနာတော်နှင့်စပ်၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော် အတိုင်း မနေနိုင်ကြ မပြုလုပ်ကြ သောကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကြေးယူ၍ ဒါနပြုသည့်အတွက် ကြေးတင်ခြင်းစသော ဒုက္ခများလည်း ထိုဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဆိုသူတို့၏ နားမလည်မှုကြောင့်သာ ဖြစ်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအခန်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဖြစ်တော်မူလာပုံနှင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော်ကို ဖော်ပြပါမည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပါရမီအဆင့်ဆင့် ဖြည့်ကျင့်တော် မူလာပုံကို နားလည်ဘို့ရာ စာအုပ်သီးခြားရှိပြီးသော ဗုဒ္ဓဝင် အမေး အဖြေ စာအုပ်ကို တနေ့တနေ့လျှင် နည်းနည်းစီ ကလေးတို့က

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သံပေါက်ကိုဖတ်၍ ဆရာက အဓိပ္ပာယ် ပြောပေးပါ။ အရကျက်ဘို့ မတိုက်တန်းပါနှင့်။ ဉာဏ်ကောင်းသော ကလေးတချို့မှာ ဖတ်ရင်းပင် နှုတ်တက်လာပါလိမ့်မည်။

[ဗုဒ္ဓဝင် အမေးအဖြေ ရေးပြီးရှိသည်။]

ဘာသာအတွက် အသက်ပေး။ ။အသက်ပေး၍ ပါရမီကိုဖြည့်ကျင့်တော် မူလာသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်နှင့် အယူဝါဒတော်ကို တာရှည်စွာတည်အောင် စောင့်ရှောက်ဘို့ တာဝန်သည် ယခု လက်ရှိ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့၏ တာဝန်ဖြစ်၏။ မိမိတို့က အထင်မကြီးလှသော အခြားဘာသာဝင်တို့သည် သူတို့ဘာသာ၏ တည်တံ့ဘို့ရာ အသက်ကို စွန့်၍ သာသနာပြုနေကြ၏။ မိမိတို့ကား မိမိတို့ဘာသာကို အမှန် အမြတ်ဟု ယူထားကြပါလျက် တရားတော်အတိုင်း မင်းပြစ်၊ ဓမ္မအပြစ် ၂ မျိုးလုံး အပြစ်ကင်းစွာ လုပ်ရမည့်နေရာဝယ် အဘယ်ကြောင့် အသက်စွန့်၍ မလုပ်ဝံ့ဘဲ ရှိရမည်နည်း။ ယခု လူတို့သည် မိမိတို့၏ သား မယားနှင့် စီးပွားကိုထိလျှင် အသက်စွန့်၍ ကာကွယ်ကြ၏။ ထိုမျှ တဝများစွာ ချမ်းသာပေးနိုင်သော သာသနာတော်ကို အဘယ် ကြောင့် အသက်စွန့်၍ မကာကွယ်ဝံ့ဘဲ ရှိအံ့နည်း။ အောက်ပါကဗျာကို ကလေးတို့ သံပြိုင်ညီညီ ရှုတ်ပါစေ။

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျှာတုန်းက၊ နောက်ဆုံးအထိ ပါရမီ။
လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးကြောင့်၊ အသက်ပေး၍ ဖြည့်ခဲ့သည်။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘာသာအတွက်တော့၊ ငါပါအသက်ဆုံးစေမည်။
နောက်မဆုတ်ပေါင် ခုလိုတေးလို့၊ ကုသိုလ်ရေးမို့ ကြီးစားမည်။

၂။ ဉာဏ်စက္ခုရကြခြင်း။ ။ရဟန်းတို့... ကိလေသာ ကုန်စင်၍ အစုံ အလင် သိမြင်နိုင်သော “တထာဂတ” အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တဆူ ဖြစ်တော်မူလာခြင်းကြောင့် (လောက၌) ကြီးစွာသောဉာဏ်စက္ခုသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ကြီးစွာသော ဉာဏ်ရောင်အလင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာ ၏။ (ကောအင်္ဂုတ္တိုရ် ကောပုဂ္ဂလဝဂ်-၆-သုတ်။)

ပဉ္စမတန်း

တရားတော်၏အဓိပ္ပာယ်။ ။ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာခြင်းကြောင့် များစွာသော လူနတ်တို့မှာ ပင်ကိုယ်မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်သော၊ ပင်ကိုယ်စိတ်ဖြင့် မသိနိုင်သော အကြောင်းအရာတို့ကို သိရ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့၏ ဉာဏ်မျက်လုံးကြီး ဉာဏ်အရောင်အလင်းကြီး ဖြစ်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့၏ ဉာဏ်မျက်လုံးလည်း အကြီးအကျယ် ပွင့်လင်းလာပေသည်။ ထိုဉာဏ်မျက်လုံးဖြင့် သိမြင်ရသော အကြောင်းအရာသည် သတ္တလောက၊ ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောက ဟု ၃-မျိုးရှိသည်။

သတ္တလောက။ ။သက်ရှိသတ္တဝါများကို သတ္တလောကဟုခေါ်၏။ ထိုသတ္တလောကကို သိသော ဉာဏ်မျက်လုံးကျယ်ပုံကား....မိမိတို့သည် ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူမီက “သက်ရှိသတ္တဝါဟူသည် လူနှင့် ကုန်းနေ ရေနေ တိရစ္ဆာန်တွေသာရှိ၏” ဟု ထင်မှတ်နေကြ၏။ ဘုရားပွင့်တော်မူလာခြင်းကြောင့် “ငရဲသတ္တဝါတွေ၊ ပြိတ္တာတွေ၊ နတ်ဗြဟ္မာတွေ ရှိသေး၏” ဟု သတ္တလောကကြီးကို သိကြရသည်။

ဩကာသလောက။ ။သတ္တဝါတို့၏ တည်နေရာ ကမ္ဘာလောကဓာတ်ကြီးကို ဩကာသလောကဟု ခေါ်၏။ ထိုဩကာသလောကကို သိသော ဉာဏ်မျက်လုံး ကျယ်ပုံကား.... ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူမီက “သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ နေရာ၊ သက်မဲ့သစ်ပင် တောတောင်တို့၏ တည်နေရာ၊ ကမ္ဘာလောကသည် မြေပုံတွင် မြင်ရသလောက်သာရှိ၏” ဟု ထင်မှတ်နေကြ၏။ ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူလာခြင်းကြောင့် ဤကမ္ဘာ၏ မြေကြီးအတွင်း၌၎င်း၊ အထက်ကောင်းကင်၌၎င်း၊ သတ္တဝါတို့ တည်နေရာ ဩကာသလောက ရှိသေး၏။ ဤကမ္ဘာလောကကဲ့သို့ မရေမတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော ကမ္ဘာလောကတွေလည်း သတ္တဝါတွေနှင့် တကွ တည်ရှိကြ၏” ဟု ဩကာသလောကကို ခန့်မှန်း၍ သိကြရပေသည်။

သင်္ခါရလောက။ ။ရုပ် နာမ် သင်္ခါရကို သင်္ခါရလောကဟု ခေါ်၏။ ထိုသင်္ခါရလောကကိုသိသော ဉာဏ်မျက်လုံးကျယ်ပုံကား.... ဘုရားရှင်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပွင့်တော်မမူမီက “ငါဟု၎င်း၊ သူဟု၎င်း၊ သစ်ပင်ဟု၎င်း၊ တောတောင်
မြေ ရေ လေ မီးဟု၎င်း အကောင်အထည်အဖြစ် အဘိုးအခဲအဖြစ်
ဖြင့်သာ ထင်မှတ် နေကြ၏။ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာ ခြင်းကြောင့်
အကောင်အထည်မဟုတ်၊ အဘိုးအခဲမဟုတ်၊ သက်ရှိသတ္တဝါ၌ အကြောင်း
အားလျော်စွာ ပေါင်းစပ်နေသော နာမ်နှင့် ရုပ်တွေသာ ဖြစ်သည်။
သက်မဲ့ ဖြစ်သော သစ်ပင် တော တောင် မြေ ရေ လေ မီးတို့၌
အကြောင်းအားလျော်စွာ ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်နေသော ရုပ်ကာလာပုံ
အမှုန်တွေသာ ဖြစ်သည်။ “အတ္တ(အသက်ကောင်း)မရှိ၊ သူမရှိ ငါမရှိ”
ဟု အစစ်အမှန်ဖြစ်သော သင်္ခါရလောကကြီးကို သိကြရပေသည်။

ပရလောက ရှိ-မရှိ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မမူမီက သတ္တဝါတို့ သေပြီး
သောအခါ နောက်ဘဝရှိသေး၏ဟု၎င်း၊ နောက်ဘဝ မရှိတော့ဟု၎င်း၊
ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိကြဘဲ ဇလေဇဝါ ဖြစ်နေကြရ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်
တော်မူလာခြင်းကြောင့် နောက် နောက် ဘဝတွေရှိနိုင်သေးကြောင်း၊
အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်မှသာ နောက်ဘဝ မရှိတော့
ကြောင်းကို သိကြရပေသည်။

မိဘကြောင့်လော- ကံကြောင့်လော။ ။ “ထိုဘဝဆိုသည်မှာလည်း မိဘ
၂-ဦးတို့၏ သွေးသားကြောင့် ဖြစ်လေသလား။ မိဘတို့သွေးသားက
အထောက်အပံ့ပျံ့သာဖြစ်၍ မိမိပြုခဲ့သော ကံကြောင့် ဖြစ်လေသလား”
ဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေကြရ၏။ ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူလာခြင်းကြောင့်
သာ “မိဘတို့၏ သွေးသားသည် အထောက်အပံ့ပျံ့သာဖြစ်၏။ မိမိပြုခဲ့
သော ကံကြောင့်သာ ဘဝအသစ်၌ ဖြစ်ကြရ၏”ဟု သိကြရပေသည်။

လူသေတိုင်း လူမဖြစ်။ ။ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မမူမီက “လူသေလျှင် လူပြန်
ဖြစ်၏” ဟု ထင်မှတ်သူလည်း ရှိ၏။ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူ လာခြင်း
ကြောင့်သာ လူသေလျှင် ဖြစ်တို့ရာဘဝသည် “ငရဲဘဝ၊ ပြိတ္တာဘဝ၊
တိရစ္ဆာန်ဘဝ၊ လူဘဝ၊ နတ်ဗြဟ္မာဘဝ” အားဖြင့် ၅-ဌာနရှိ၏ဟု၎င်း၊
“မိမိပြုခဲ့သော ကံအလိုက် ထိုဘဝများ၌ ဖြစ်ကြရ၏”ဟု၎င်း သိကြရ
ပေသည်။

သိဘူဟ်မျှားစွာ။ ။ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဓမ္မရတနာအခင်း၌ ပြုလတံသော အကြောင်းအရာတွေ့ပါ သိစရာတွေ့ မျှားစွာရှိ၏။ ထိုမျှားစွာသော သိဘူဟ်မျှားကို ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာခြင်းကြောင့်သာ သိကြရပေ သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့အား ဉာဏ်စက္ခုကို ပေးသော ဘုရား၊ ဉာဏ်ရောင်အလင်းကိုပေးသော ဘုရားဟု၎င်း၊ ထို ပေးသော ဉာဏ်စက္ခု၊ ဉာဏ်အရောင်ကို မိမိမှာ ရအောင်ကြိုးစား၍ ထိုဉာဏ်မြင်သည့်အတိုင်း ပြုကျင့်မှ ချမ်းသာသုခရမည့် အကြောင်းကို ၎င်း ကလေးတို့အား ဆရာက ပြောပြပါ။

သန့်ရှင်းစေလိုခြင်း။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့အား ဉာဏ်စက္ခုကို ပေးတော်မူလိုသောကြောင့် ဉာဏ်၏အကူအညီဖြစ်သော သမာဓိရတီ ရန် အခြေခံ သန့်ရှင်းမှု၊ တိတ်ဆိတ်မှုကိုလည်း လွန်စွာဖြစ်စေတော် မူလိုသည်။ သန့်ရှင်းမှု တိတ်ဆိတ်မှုသည် စိတ်၏တည်ကြည်မှု(သမာဓိ) ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ သမာဓိကား ဉာဏ်ပညာ၏အကူအညီဖြစ်၏။ (“သမာ ဟိတော- သမဒမိ ရှိသုသည်။ ယထာဘူတံ- အမှန်အတိုင်း၊ ဇာနာတိ- သိ၏။ ပဿတိ- မြင်၏” ဟု၎င်း၊ ဉာဏ်တိုးပွားကြောင်းကို ပြရာ၌ “ဝတ္ထု ဝိသဒကြိယာ၊ အဇ္ဈတံ ဗာဟိ နှစ်လိသောဝတ္ထုကို သန့်ရှင်း အောင် ပြုခြင်း” ဟု၎င်း ကျမ်းစာတို့၌ ဆိုထားသည်။)

သန့်ရှင်းမှု ၂-မျိုး။ ။သန့်ရှင်းမှုသည် ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော အဇ္ဈတ္တသန့်ရှင်း မှု၊ အဝတ်အစား အိပ်ရာနေရာ စသော ဗဟိဒ္ဓသန့်ရှင်းမှုဟု ၂-မျိုး ရှိ၏။

အဇ္ဈတ္တသန့်ရှင်းမှု။ ။ရှည်သော ဆံပင်ကို ဖြတ်ခြင်း၊ ရှုပ်သော ဆံပင်ကို ရှင်းခြင်း၊ (လူဝတ်ကြောင်တို့၌) နံစော်နေသော ဆံပင်ကို ဦးခေါင်း လျှော်ခြင်း၊ လက်သည်း ခြေသည်း ရှည်နေလျှင် ဖြတ်လှီးခြင်း၊ ချွေး အညစ်အကြေး ရှိသောအခါ ရေချိုးခြင်း၊ ရေမချိုးနိုင်လျှင် အဝတ်ကို ရေဆွတ်၍ ညှစ်ပြီးလျှင် ကိုယ်ကို ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ဝမ်းချုပ်နေလျှင် ဝမ်းနှုတ်ဆေးစားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဝမ်းချူခြင်း၊ ခံတွင်းကို အိပ်ရာဝင်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အိပ်ရာထ၌၎င်း၊ အစား စားပြီးသော အခါ၌၎င်း၊ သန့်ရှင်းအောင် ပွတ်တိုက်ဆေးကြောပေးခြင်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ သန့်ရှင်းမှုကို အဇ္ဈတ္တ (အတွင်း) သန့်ရှင်းမှုဟု ခေါ်သည်။

ဗဟိဒ္ဓသန့်ရှင်းမှု။ ။အဝတ် နံစော်နေလျှင် ဖွတ်လျှော်ခြင်း၊ ဟောင်းနေလျှင်လည်း မစုတ်သေးလျှင် ဖွတ်ခြင်း၊ ထပ်၍ဆိုးခြင်း၊ စုတ်လျှင်ချုပ်ခြင်း၊ ဖာခြင်း၊ အိပ်ရာနေရာ မသန့်ရှင်းလျှင် အမှိုက်လှဲမှုစသည်ပြု၍ သန့်ရှင်းစေခြင်း၊ အခန်းကို အမှိုက်လှဲလိုလျှင် အခန်းတွင်း၌ ရှိသော ခုတင်၊ ထိုင်ခုံ၊ စားပွဲ စသည်ကို ထုတ်ပြီးမှ လှဲရ၏။ ထိုသို့ လှဲရာ၌ အပေါ်မျက်နှာကြက်မှစ၍ ပိုးမွှင်များကို လှဲချခြင်း၊ လေများစွာ လာသောဘက်ကို လေသာပြုတင်းများကိုပိတ်ခြင်း၊ လေလာနည်းလျှင် ဖွင့်ခြင်း၊ ကျောင်းဝင်း၊ ဘုရားဝင်း၊ အိမ်ဝင်းတို့ကို တံမြက်လှဲသော အခါ ဖုန်ထလျှင် ရေဖြန်း၍လှဲခြင်း၊ ဤသို့စသည်ကို ဗဟိဒ္ဓ(အပြင်) သန့်ရှင်းမှုဟုခေါ်၏။ ထိုသန့်ရှင်းမှုကို ပြုဘိရန် ဘုရားရှင်သည် ဝိနည်းပါဠိတော် ဝတ္ထုက္ခန္ဓက၌ ပညတ်တော်မူပါသည်။ ခေတ်အားလျော်စွာ စားအိုး၊ စားခွက်၊ ရေအိုး၊ ရေခွက်နှင့် အစားအသောက်များကို သန့်ရှင်းစေခြင်းသည်လည်း ဗဟိဒ္ဓသန့်ရှင်းမှုတွင် ပါဝင်ပါသည်။

သန့်ရှင်းမှုဖြင့် ဘုရားကိုပူဇော်ပါ။ ။ “ဘုရားကိုးကွယ်ပါ၏” ဟုဆို၍ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို အလွန် အားကိုးသော မြန်မာလူမျိုး တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓအလိုတော်နှင့် လျော်အောင် ကျောင်း၊ ဘုရား၊ အိမ်တို့၏ အတွင်းအပြင် သန့်ရှင်းမှုကို ပြုခြင်းအားဖြင့် ဘုရားအဆုံးအမတော်ကို လိုက်နာကြပါ။ မသန့်ရှင်းမှုကြောင့် မြန်မာလူမျိုး တို့သည် တိုင်းတပါး သားတို့၏ အထင်သေး အမြင်သေးကို ခံနေရပါသည်။ သို့ပါလျက် သန့်ရှင်းရမည့်အစား ညစ်ပတ်ရှုပ်ထွေးလျက် ကိုယ်ခန္ဓာရော အဝတ်အစားတွေပါ နံစော်နေကြသူက များသောကြောင့် အသိဉာဏ် မတိုးပွားဘဲ အသိဉာဏ်နည်းပါးမှုကြောင့် အမျိုးသားအားလုံးပင် အထင်သေးစရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ယနေ့ကစ၍ ဆရာ- မိဘ များသည် ဘုရားစကားတော်ကို ပူဇော်သောအားဖြင့် အိမ်သူ အိမ်သားနှင့်တကွ အိမ်တွင်း

ပဉ္စမတန်း

အိမ်ပြင်ပါ သန့်ရှင်းရေးကို အလေးပြုလျက် ကလေးများအားလည်း လက်တွေ့သင်ကြပါလေ။

ဆိတ်ငြိမ်မှု။ ။သန့်ရှင်းမှုသာမက ဉာဏ်ပညာ၏ အထောက်အကူဖြစ်သော သမာဓိကို ရရှိဘို့ရန် ဆိတ်ငြိမ်မှုလည်း အရေးကြီးပြန်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သည် ဆိတ်ငြိမ်မှုကို လွန်စွာလိုလားတော်မူ၏။ အခါတပါးဝယ် အရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏ နောက်မှ ပါလာသော ကျေး ရွာသား ရဟန်းငါးရာသည် ကျောင်းတိုက် အတွင်းဝယ် ဆူဆူညံညံ အသံကျယ်စွာ စကားပြောကြ၏။ ထိုအသံကို ဘုရားရှင် ကြားတော်မူ၍ ထိုရဟန်းများကို ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၏သဘောကို နားလည်ဘို့ရန် ခေတ္တမျှ ကျောင်းတိုက်မှ ထွက်သွားစေတော်မူသည်။ (အနာဂတ်သာသနာရေး စာအုပ် သံသံ့ရတနာခန်း၌ အကျယ်ပြုထားပြီး။)

အခါတပါး၌လည်း နံနက်စောစောဝယ် ဘုရားရှင်၏ ထံတော်သို့ ဆွမ်း ခဲဘွယ် အလှူလှူသော ဒါယကာ တို့သည် တံခါး မဖွင့်သေး သောကြောင့် ကျောင်းတော် အပေါက်ဝယ် ဆူဆူညံညံ စကားပြောနေကြ၏။ ထိုအသံကို ဘုရားရှင် ကြားတော်မူ၍ “ငါသည် အခြွေအရံ လာဘ်လာဘ (ယသ)နှင့် မပေါင်းဆုံလို၊ အခြွေအရံလာဘ်လာဘ(ယသ)လည်း ငါဘုရားနှင့် မဆုံစေလို” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ (အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိရ် သတိဝဂ် ယသသုတ်။)

အဇာတသတ်မင်းသည် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ပြီးမှ ဘုရားအထံတော်သို့ ပဌမ အကြိမ် လာရာ၌ ဘုရားရှင်၏ ဝဲယာနောက်ဘက်က အလွန်ငြိမ်သက်စွာ ထိုင် နေကြသော ရဟန်းတော် ငါးရာကို မြင်ရ၍ အလွန် ကြည်ညိုရုံမက မိမိ၏ သားတော်ကိုပင် ထိုရဟန်းတော်များကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စေလိုသော ဆန္ဒဖြစ်ခဲ့ရဘူး လေသည်။ (သာမညဖလသုတ်ပါဠိတော်။)

ဤအကြောင်းအရာများကို ပြောပြီးရာနေ့၌ အောက်ပါကဗျာကို အသံ အနေအထား ကောင်းစွာဖြင့် ကလေးများကို ဆရာက အရွတ်ခိုင်းပါ။

၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်လာမှုကြောင့်၊ ဉာဏ်စက္ခုလည်း ရကြသည်၊
ဉာဏ်စက္ခုတွေ သာ၍လင်းဘို့၊ သန့်ရှင်းတိတ်ဆိတ် ရှိသင့်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကျောင်းဘုရားပွဲ။ ။ ယခုအခါ၌ ရဟန်းတော်များ၏ကျောင်းဝိုင်းဘုရားဝိုင်း အတွင်း၌ ကျောင်းပွဲ ဘုရားပွဲ အလှူပွဲများ လုပ်နေကြသည်။ ထိုပွဲများ၌ ကပြသီဆိုသတို့သည် လှမ်းခန်း ဆွေးခန်း ပျော်ခန်း ပြက်ခန်းတို့ဖြင့် ကျောင်းဘုရားနှင့် မလျော်အောင် သီဆိုကပြကြ၏။ ဘုရားဝိုင်း ကျောင်းဝိုင်းသည် တရားယူရာဌာနသာ ဖြစ်သင့်၏။ ယခုသော်ကား တရားယူရာဌာန မဟုတ်ဘဲ ကိလေသာကာမ ထကြရာဌာန ဖြစ်လေ တော့၏။ ထိုအချက်ကို အကွက်ကောင်းယူ၍ အခြားဘာသာဝင်တို့ လည်း ဘုရားပွဲကြီးများတွင် ပါဝင်မှူးတူးကြ၏။ ဤသို့ မှူးကြပျော်ကြ ဆူညံကြလျက် ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲ ကျင်းပပြီးစီးသောအခါ ဘုရားဝိုင်း ကျောင်းဝိုင်းနှင့် အနီးအပါးဝယ် စားကြွင်းစားကျန် အမှိုက်သရိုက် အညစ်အကြေးတို့ဖြင့် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်လောက်အောင် မသန့်မရှင်း ဖြစ်ရစ်လေတော့သည်။

ရှင်ပြုပွဲ။ ။ ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲသာမက မိမိတို့အိမ်ဝယ် ရှင်ပြုပွဲပြုလုပ်ရာ၌ လည်း အတီးအမှုတ်တို့ဖြင့် ဆူညံရုံမက အသံချဲ့စက်တပ်၍ ဟစ်အော် ကာ အလှူရှင်မှန်းသိအောင် ကြွေးကြော်ကြသေး၏။ အလှူပြီးသော အခါ ငွေကုန်လှူပမ်း နှမ်းနေရသည် ဖြစ်ပါလျက် မနေသာသော ကြောင့် မသန့်မရှင်း ဖြစ်နေသောအိမ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှင်းလင်း သုတ်သင်ရရှာလေသည်။ ဤသို့ ရှုပ်ထွေးဆူညံမှုများဖြင့် ဘာသာ ရေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် သန့်ရှင်း တိတ်ဆိတ်ခြင်းကို လိုလားတော် မူသော ဘုရားရှင်ကို ပူဇော်ရာ ရောက်နိုင်ပါမည်လော။

အတွင်းလူက သာသနာဖျက်နိုင်။ ။ (၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို မလေးစားခြင်း၊ (၂) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်ကို မလေးစားခြင်း၊ (၃) ကောင်းစွာ ကျင့်သော သံဃာတော်ကို မလေးစားခြင်း၊ (၄) လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ငါးပါးသီလ စသော လူ့ သိက္ခာကို၎င်း ရဟန်းတော်များ၏ ရဟန်း သိက္ခာဖြစ်သော ဝိနည်းတော်ကို၎င်း မလေးစားခြင်း၊ (၅) သမာဓိ ရအောင် ဂရုမစိုက်ခြင်းဤ၅-ပါးရှိနေသော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီဥပုသ်ကာ

ပဉ္စမတန်း

(ဒါယကာ) ဥပါသိကာမ (ဒါယိကာမ) သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံး အမဖြစ်သော သဒ္ဓမ္မကို (သာသနာတော်ကို) ကွယ်စေနိုင်လေသည်။ (နိဒါနဝဂ္ဂ ကဿပသံယုတ်။)

ကွယ်စေပုံ။ ။ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ဥပါသကာ ဥပါသိကာ အမည်ခံနေသူ တို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အသက်ပေး၍ စောင့်ရှောက်ရမည့် အတွင်းလူများ ဖြစ်ကြပါလျက် ထိုသူတို့ပင် ဘုရားဝိုင်း ကျောင်းဝိုင်း အတွင်း၌ ပွက်ပွက်ထအောင် ဆူညံလျက် ပွဲသဘင်တို့ဖြင့် ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲ လုပ်ကြ၏။ ထိုသို့လုပ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို၎င်း၊ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏ အဆုံးအမတော်ကို၎င်း မလေးစားရာ ဂရုမစိုက်ရာရောက်၏။ မိမိတို့ဆိုင်ရာ ငါးပါးသီလကို မထိန်းခြင်း၊ ဝိနည်းတော်ကို မစောင့် ထိန်းခြင်းသည် သိက္ခာ (အကျင့်) ကို ဂရုမစိုက်ရာရောက်၏။ သမာဓိ ရဘိရန် မကြိုးစားရာလည်း ရောက်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့သည် ဤသာသနာတော်ကို ဖျက်လိုသောစေတနာ မရှိပါသော်လည်း အလုပ် အားဖြင့်ကား ဖျက်ရာရောက်သောကြောင့် သာသနာတော်သည် ဤ အတိုင်းထားလျှင် ကွယ်ရတော့မည်သာ။ ဥပမာ- သားသမီးတို့သည် မိဘ၏ အမေ့အနှစ်ကို ဖျက်လိုသောဆန္ဒ မရှိကြသော်လည်း စီးပွားကို မစောင့်ရှောက်ဘဲ သုံးဖြုန်းနေကြလျှင် မိဘအမေ့ကို ဖျက်ဆီးရာ ရောက်၍ မကြာခင် အမေ့အနှစ်တွေ ကုန်ဆုံးပျက်စီးရသကဲ့သို့တည်း။

နိုင်ငံခြားသား ယုံမှားဘွယ်။ ။နိုင်ငံခြား၌ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ဖတ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်သူတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာသော အခါ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဘာသာရေး အလုပ်များ၌ တရားတော်နှင့် မညီကြောင်းကို တွေ့ရလျှင် ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် လက်တွေ့ပြုကျင့်လို့ မဖြစ်သော တရားလေလားဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ တဖန် ကောင်းစွာ မကျင့်သူတို့၏ သီလသိက္ခာ မလုံခြုံပုံကို တွေ့ရသောအခါ ငရဲပြိတ္တာ နတ် ဗြဟ္မာဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် မယုံ သောကြောင့် ထိုငရဲစသည်သို့ ရောက်ကြောင်း အပြစ်များကို ပြုနေကြ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

လေသလားဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ယုံမှားသံသယ ဖြစ်မှုမှစ၍ လူကိုယ်တိုင်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်မှုပေါ်သွားပေ လိမ့်မည်။

နှိုင်းယှဉ်ပေမည်။ ။ ယခုအခါ များစွာသော လူငယ်တို့သည် ဘာသာ ခြား ဆရာတို့ထံမှ ခေတ်ပညာကို သင်ယူခဲ့ကြ၍ ဗုဒ္ဓတရားကို ရဟန်း တော်များအထံမှ မသင်ယူကြရဘဲ မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်နေ ကြသော အတော်များနေပြီ။ ထိုသူတို့သည် ဘာသာခြားတို့က သူတို့၏ ဘုရားကို ဆိတ်ငြိမ်သန့်ရှင်းစွာ ပြုပြင်ထား၍ လေးစားကြပုံနှင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တို့က ဘုရားကျောင်းအတွင်း၌ မလေးမစား မသန့်မရှင်း မငြိမ်မသက်နှင့် ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲ လုပ်ပုံကို၎င်း၊ ဘာသာခြားတို့က ကလေးများအား မို့ပေး၍ တရားဟောပုံနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က မုန့်ငှက်ပျော အုန်းစသော လာဘ်ကိုယူ၍ တရားဟောပုံကို၎င်း၊ ဘာ သာခြား ဆရာ ဆရာမကြီးတို့က လက်မှု နှုတ်မှု ခေတ်ပညာစုကို သင် ပေး၍ ဆေးဝါးကုသပုံနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာသမားတို့က သင်ပေး ကောင်းသော ပညာကိုမျှ သင်မပေးနိုင်ကြပုံကို၎င်း နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြ ပေလိမ့်မည်။

သဘောထားအမျိုးမျိုး။ ။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်၍ ကြည့်မိသောအခါ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တို့၏ ဘုရားအလိုတော်ကျ မဟုတ်သော အလုပ်များ ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အထင်သေးကာ ဘာသာရေးအတွက် ပေါ့ပေါ့ ဆဆ သဘောထားသူလည်း ရှိလာပေလိမ့်မည်။ တချို့ကမူ “ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို လောက၌ အကျိုးမများသော ဘာသာ”ဟု ယူဆ၍ ပယ်ဖျက်လိုသော ဆန္ဒပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် အတွင်းကျသူတို့၏ ဘုရားအလိုတော် မဟုတ်သော အလုပ်များကိုလုပ်၍ အလိုတော်ကျဖြစ်သော သန့်ရှင်းမှု တိတ်ဆိတ်မှု ပညာသင်ပေးမှုစသော အလုပ်များကို မလုပ်ကြခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်စရာရှိပါသည်။

ပဉ္စမတန်း

လူ ၃ မျိုး၊ ။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်စပ်၍ လူအမျိုးအစား ၃ မျိုး ခွဲခြားသင့်၏။ (၁) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဘုရားရှင် အလိုတော် ကျ ပြုပြင်လိုသူ၊ (၂) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဖြစ်သလို ထားလိုသူ၊ (၃) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကွယ်ပစေလိုသူ ဤသို့ ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုတိုင်....

ကွယ်ပစေလိုသူ (၃) အမျိုးအစားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော် ရှိနေသည့်အတွက် သူတို့၏အလုပ်ကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေသည်ဟု ယူဆသူများတည်း။ ထိုသူများသည် လူနည်းစုပင် ဖြစ်သော်လည်း သူတို့၏အလုပ်ကို ကြီးစား၍ လုပ်ကြ၏။ အမှတ်တမဲ့နေသူများမဟုတ်ကြ။ ဖြစ်သလိုထားလိုသူ (၂) အမျိုးအစားမှာ မည်သည့်ကိစ္စ၌မျှ လေးလေးနက်နက် မစဉ်းစားတတ်သူနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို မယုံကြည်သော်လည်း လူများစုကို ဆန့်ကျင်ဘက် မပြုလိုသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုအမျိုးအစားကား နိုင်ငံ၌ များပြား၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဘုရားအလိုတော်ကျ ပြုပြင်ရာ၌ကား လေးလေးနက်နက် မစဉ်းစားမိသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များလည်း အားတက်သရော ပါဝင်လာကြပေလိမ့်မည်။

ပြုပြင်လိုသူ (၁) အမျိုးအစားသည် အောက်ပါအတိုင်း သဘောပေါက်၏။ (က) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ဖြစ်ပေါ်ဘို့ ခဲယဉ်း၏။ (ခ) ဤသာသနာခေတ်၌ ကောင်းမှုပါရမီအမျိုးမျိုး ရနိုင်၏။ (ဂ) ဤသာသနာတော်ကို ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ ပြုပြင်နိုင်လျှင် နိုင်ငံ၌ အကုန်အကျများဘွယ်မရှိ။ (ဃ) ကျေးရွာတို့ကို အစိုးရက ပြုပြင်ရာဝယ် ဘုန်းတော်ကြီးများက နည်းကောင်းလမ်းမှန် ညွှန်ပြ၍ စာရိတ္တကို ထိန်းထားနိုင်ခြင်း၊ ကလေးတို့အား ပညာသင်ပေးခြင်းအားဖြင့် အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ တည်တံ့နေခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံမှာ အကျိုးမယုတ်နိုင်၊ အကျိုးရှိဘို့သာ များ၏။ ဤသို့ သဘောပေါက်နေကြသည်။ သို့သော် အလုပ်ကိုကား ထိထိရောက်ရောက် လုပ်သူ နည်းလှသေး၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အားစွဲယုံ။ ။ ဤသို့ ၃-မျိုး ၃-စား ခွဲခြားလျှင် ပြုပြင်လိုသူတို့မှာ အား
ငယ်စရာဟု ထင်မှတ်ဘယ်ရှိသော်လည်း အလုပ်လုပ်ကြ ပြုပြင်ကြလျှင်
အားငယ်စရာ မရှိသည့်ပြင် အားတက်စရာတွေကိုသာ မြင်နိုင်ပါသည်။
အကြောင်းကား....

- (က) ဤ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေစိုက်နေသော နိုင်ငံဖြစ်
ရကား မြေသည်ပင် ဗုဒ္ဓ ဝါဒတော်များ၏ တည်နေရာ မြေ
ဖြစ်နေခြင်း၊
- (ခ) အုပ်ချုပ်သော အပိုင်း၊ အုပ်ချုပ်ခံ အပိုင်းတို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ
တရာလျှင် ရှစ်ဆယ်ထက်မနည်း ပါရှိနေခြင်း၊
- (ဂ) အုပ်ချုပ်သောအပိုင်းတွင် ပါဝင်နေသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများ
စုက ဘုရားအလိုတော်ကျ ပြုပြင်မှုကို များစွာလိုလားခြင်း၊
- (ဃ) မပြုပြင်လျှင် လူမျိုး၏ စာရိတ္တနှင့် ကျေးရွာတို့၌ ကလေးများ၏
ပညာရေးအတွက် အခက်အခဲရှိ၍ ပြုပြင်နိုင်လျှင် ထိုအခက်အခဲ
များကို လွန်မြောက်နိုင်ခြင်း၊
- (င) ဤအကြောင်းအရာကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများ နားလည်အောင်
ပြောပြ၍ နားလည်သောအခါ လူရှင်အားလုံး စုရုံးလိုက်ပါမည်
ဖြစ်ခြင်း၊

ဤအကြောင်းများကြောင့် ယခုအချိန်မှာ အလုပ် လုပ်သူ နည်းပါးသေး
သော်လည်း အတော်ကြာလျှင် အလုပ် လုပ်မည့် ရဟန်းရှင် လူတွေ
များလာမည် ဖြစ်ရကား ပြုပြင်လိုသူဘက်က အားမလျော့ဘဲ အား
တက်သရော ကြိုးစားဘို့ရာ အချိန်အခါ ဖြစ်ပါသည်။

အမှာ။ ။ ဤမျှအထိ အကြောင်းအရာကို ကလေးများ စိတ်ဝင်စားမည်
မဟုတ်သော်လည်း ဆရာများကို စိတ်ဝင်စား စေလို သောကြောင့်
အကျယ်ညွှန်ပြရပါသည်။ ကလေး များကိုကား အတွင်းကျသူတို့က

ပဉ္စမတန်း

သာသနာကိုဖျက်နိုင်ကြောင်းအထိသာပြော၍ သာသနာဖျက်သူတို့တွင် မိမိတို့ မပါဝင်အောင် ဘုရားဝင်း ကျောင်းဝင်း အတွင်း၌ အမှုက် မရှုပ်ပါစေနှင့်၊ နှပ် တံထွေးစသော အညစ်အကြေးကို မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ မိမိတို့ အိမ်၌လည်း သန့်သန့်ရှင်းရှင်း နေကြပါဟု သြဝါဒပေးပါ။ ပြောပြ၍ ပြီးသောနေ့၌ ၂-နံပါတ်ကဗျာကို အစအဆုံး (၄ ပိုဒ်လုံး) ပေါင်း၍ အသံအနေအထား ကောင်းစွာဖြင့် ရှုတ်ဆိုကြပါစေ။

၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်လာမှုကြောင့်၊ ဉာဏ်စက္ခုလည်း ရကြသည်။
 ဉာဏ်စက္ခုတွေ သာ၍လင်းအောင်၊ သန့်ရှင်းတိတ်ဆိတ် ရှိသင့်သည်။
 ပွက်လောဆူညံ လှသံပဲ့တို့၊ ကျောင်း ဘုရားထဲ လုပ်ကြသည်။
 ဗုဒ္ဓအယူ အတွင်းလူဖျက်လို့၊ ဘာသာပျက်၍ ခက်လိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဘွဲ့တော် ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်

ကျွန်မှတ်ရန် လင်္ကာ။ ။လက္ခဏာတော် ကြီးငယ်၊ အာသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ သပ္ပာယ်လှစွာ၊ ကိုယ်အင်္ဂါဝယ်၊ ပါရမီတော် အဟုန်၊ ကိုယ်လုံးခြုံ၍၊ မှမ်းထုံသင်းကြူ.... သယမ္ဘူဟု၊ ဉာဏ်တူကင်းလတ်၊ အရဟတ်ဖြင့်၊ သတ်ဖြတ်ခပင်း၊ ကိလေရှင်းသား.... ဉာဏ်ရင်းမဟာ၊ ကရုဏာနှင့်၊ သမ္မာသဗ္ဗောဓိ၊ အစရှိလတ်၊ ဉာဏ်တော်မြတ်၏၊ ကိန်းဝပ် စံပျော်၊ ခန္ဓာပေါ်ဝယ်၊ ဘွဲ့တော်ဗုဒ္ဓ၊ တင်ပါရသည်၊... လောကထွတ်ထား မြတ်ဘုရား။

မမှန်သော ဘွဲ့နာမည်။ ။ “ဗုဒ္ဓ” ဟူသော ပါဠိသည် သိစရာ အား လုံးကို အကုန်သိသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် အပေါ်၌သာ တင် ထားရသော ဘွဲ့တော် နာမည်တော်ဖြစ်၏။ ထိုဘွဲ့တော် နာမည်တော် ကို နောက်လိုက်နောက်ပါ တပည့် ပရိသတ်များသော ဆရာတိုင်း၌ မတင်နိုင်၊ မိမိတို့၏တပည့်များက မိမိတို့ဆရာကြီးကို အမှန်းတင်ကာ ဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓဟု ခေါ်နေကြ၊ ဆရာကြီးတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓဟု ဝန်ခံနေကြစေကာမူ ဗုဒ္ဓအစစ် မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မှန်သော ဘုရားမည်။ ။ဗုဒ္ဓအမည်တော်ကို အမှန်အတိုင်း ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လက်ခံ၍ပါသော ဂုဏ်တော်အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံရပါသည်။ ဘုန်းကြီးနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ယုံကြည်ကိုးစားအားထားအပ်သော ဘုရားရှင်သည် ထိုဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံမပြည့်စုံကို လေးလေးနက်နက် အာရုံပြု၍ ကြည့်တတ်ဘို့ရန် ဘုန်းကြီးရေးပြအပ်သော စကားအစဉ်ကို ကြည့်ရုံ ဖတ်ရုံမျှမကဘဲ စိတ်ထဲ၌ စွဲနေအောင် သတိစိုက်လိုက်ပါ။ မိမိစိတ်၌ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း (ဖြစ်မှန်းမသိ) ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

သီလကို အခြေခံပါ။ ။ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်သည့် တိုင်အောင် ဤစာကိုကြည့်ရင်း ကြိုးစားလိုသော သူတော်စင်သည် လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်လျှင် အနည်းဆုံး အသက်မွေးမှုနှင့် ဆိုင်သော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို စင်ကြယ်ပါစေ။ သီလရှင် ရဟန်းသာမဏေ ဖြစ်လျှင်လည်း အသက်မွေးမှု စင်ကြယ်ဘို့နှင့်တကွ မိမိသီလကို စင်ကြယ်ကြပါစေ။

သီလအကျိုး။ ။သီလ စင်ကြယ်လျှင် စိတ်နှလုံး ကြည်ရှင်၏။ စိတ်ကြည်ရှင်လျှင် ဝမ်းမြောက်နှစ်သက်မှု နှုသောပီတိဖြစ်၏။ နှုသောပီတိဖြစ်လျှင် သာ၍ နှစ်သက်မှုဟူသော ရင့်သောပီတိဖြစ်၏။ ပီတိဖြစ်လောက်အောင် ဝမ်းမြောက်သောအခါ ကိုယ်စိတ် ၂ပါး ငြိမ်းအေးလာ၏။ ချမ်းသာသုခ ဖြစ်လာ၏။ ချမ်းသာသုခ ဖြစ်သောအခါ၌ တောင်တောင် ဤဤ မကြံစည်တော့ဘဲ စိတ် တည်ကြည်မှု သမာဓိ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ စိတ်တည်နေမှသာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မြင်နိုင်ပါသည်။

သာမညအကျိုးမဟုတ်။ ။ထို့ကြောင့် ငါးပါးသီလ စသော မိမိသီလ စင်ကြယ်မှုကြောင့် ရနိုင်သောအကျိုးကို “သာမည အကျိုးကလေး” ဟု မယူဆပါနှင့်။ ဤဘဝ၌ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာ နေနိုင်မှုမှ စ၍ နောက်ဘဝအတွက် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်၍ ကောင်းရာ

ပဉ္စမတန်း

သုဂတိသို့ ရောက်စေနိုင်လောက်သော အကျိုးကိုပင် ရစေနိုင်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူဖြစ်လျှင် ဤဘဝ၌ပင် တရားပေါက်နိုင်သော အကျိုးထူးကို ရစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ အထိ အကျိုးရှိအောင် ဤစာကို ကြည့်ရှုလို့ (သုတပါး ဖတ်သည်ကို) နားထောင်လိုသော သူတော်စင်သည် မိမိထိန်းနေကျ သီလကို စင်ကြယ်အောင် ကြိုးစားပါ။ ထိုအခါ စာဖတ်ရင်း စာနာရင်း ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြုနေရသည်မှာ လွန်စွာအရသာရှိပါ လိမ့်မည်။

အရသာပေါ်အောင် ကြည့်ရှုပါ။ ။ ဤနေရာမှစ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပုံတော် ဂုဏ်တော်များကို ဖူးမြော်ရ ကြည်ညိုရပါတော့မည်။ ကိစ္စ တစုံတခုရှိနေသော်၎င်း၊ အိပ်ချင်နေသော်၎င်း၊ မျက်လုံး ညောင်း နေသော်၎င်း၊ ပျင်းနေသော်၎င်း၊ ဤစာကို မကြည့်ရှုသေးဘဲ ထိုကိစ္စ ပြီးမှ၊ သို့မဟုတ် အိပ်ချင်ပြေ၊ အညောင်းပြေ၊ အပျင်းပြေမှ ဤစာကို ကြည့်ရှုပါ။ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ကြည့်ရှု ကြားနာလျှင် အရသာပေါ်မည် မဟုတ်ပါ။

လင်္ကာ၏ အဓိပ္ပာယ်

လက္ခဏာတော် ကြီးငယ်။ ။ “လက္ခဏ” ဟူသော ပါဠိစကားသည် မြန်မာလို “အမှတ်အသား” ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြု၏။ ထို အမှတ် အသားသည် ရှေးရှေးဘဝက ပြုအပ်ခဲ့သောကံနှင့်ဆိုင်၏။ မျက်လုံး မျက်ခုံး လက် ခြေ စသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းနှင့် ကိုယ်လုံး ကိုယ်ပေါက်တို့ဝယ် ရှေးကံ အားလျော်စွာ ကောင်းမကောင်းသော အမှတ်လက္ခဏာများ ပါရှိကြ၏။ ထိုလက္ခဏာကိုကြည့်၍ ဗေဒင်ပညာရှိ တို့သည် ယောက်ျားကောင်း ယောက်ျားမြတ်၊ မိန်းမကောင်း မိန်းမမြတ်ဟု အတပ်သိနိုင်ကြသည်။ [ထိုလက္ခဏာများကို ရတနာ ဂုဏ်ရည် နောက်ဆက်တွဲ (နောက်ရိုက်စာအုပ်ငယ်)၌ပြထားခဲ့ပါပြီ။] အချုပ်မှတ်ဘွယ်ကား— ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌ လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂ ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ထိုတို့....

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အရပ်အမောင်း။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မြင့်သော အရပ်တော်နှင့် လိုက်လျောသော ကိုယ်လုံးတော်၊ ထိုကိုယ်လုံးတော်မှ ပေါ်ထွက်သော ကြောင့် “ကိုယ်ပေါက်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ရသော လက်မောင်းတော်၊ ခြေတော်၊ လက်ချောင်းတော်၊ ခြေချောင်းတော်တို့ဖြင့် အင်္ဂါတိုင်းမှာ လှန်စွာ တင့်တယ်သပ္ပာယ်တော်မူ၏။ အသားအရေတော်ကား ရှေ့အဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းနေ၏။

မျက်နှာတော်။ ။မျက်နှာတော်သည် ဖူးမြော်၍ မဝနိုင်အောင် လှပတင့်တယ် သပ္ပာယ်တော်မူ၏။ မျက်နှာတော်ဝယ် မျက်လုံးတော်အစုံသည် ညိုသင့်ရာအရပ်၌ ညို၍ ဖြူသင့်ရာအရပ်၌ ဖြူနေ၏။ ထိုမျက်လုံးတော်သည် ကြီးကြီးမားမား အလျားရှည်၍ ခပ်ကော့ကော့ စီရရီပေါက်နေသော မျက်မွှေးများဖြင့် ထူးခြားစွာ တင့်တယ်တော်မူ၏။ မျက်ခုံးတော်သည် မျက်လုံးတော်နှင့် လိုက်လျောအောင် ကြီးကြီးမားမား ရှည်လျား၍ မျက်ခုံး၏ အမွှေးတော်များလည်း မကြမ်းတမ်းဘဲ သိမ်မွေ့လျက် ၃-ရက်လ အရေးကဲ့သို့ ညွတ်ကွေးတော်မူ၏။ နှာတံတော်သည် များစွာသော မြန်မာလူမျိုးများ၏ နှာတံကဲ့သို့ ပိပိပြားပြား မဟုတ်ဘဲ ခပ်မြင့်မြင့် တင့်တယ်တော်မူ၏။

နဖူးတော်။ ။လကျောဘက် နားတော်၏ အစွန်မှစ၍ အထက်သို့ တက်သွားသော အသားပြင်သည် အထက်ဘက်ပြီးလျှင် နဖူးတော်အပြင်ကို ပြည့်စေလျက် လက်ဝဲနား၏ အစွန်တိုင်အောင် တည်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နဖူးတော်သည် သင်းကျစ်ပြားဖြင့် ရစ်ပတ်ထားသကဲ့သို့ အလှန်တင့်တယ်တော်မူ၏။ ထိုနဖူးတော်ကို အတုလိုက်၍ ယခုအခါ အချို့ ဆင်းတုတော်၏ နဖူးတော်၌၎င်း၊ ရှင်ဘုရင်တို့၏ နဖူး၌၎င်း သင်းကျစ်ပြားကို ဖွဲ့ကပ်ထူးကြလေသည်။

ဥဏ္ဏလုံ (မွှေးရှင်တော်)။ ။မျက်ခုံးတော် ၂-သွယ်၏ အလယ်ဗဟိုဝယ် နှာတံတော်၏ အဆုံး အထက်၌ ပေါ်ပေါက်၍ အထက်သို့တက်ပြီးလျှင် နဖူးတော်၏ အလယ်မှာ လဲဝါဝှမ်းအစုကဲ့သို့ အလှန်ဖြူဖွေးစွာ တည်

နေ၏။ ထိုအမှူးတော်သည် ဆွဲ၍ဆန့်လိုက်သောအခါ လက်မောင်း တဝက်မျှရှည်လျား၍ လက်မှ လွတ်လိုက်သောအခါ လက်ျာရစ်လည်၍ စုသွားပြီးလျှင် အထက်သို့ အဖျားလှည့်လျက် တည်နေတော်မူသောကြောင့် အသက်ရှင်နေသကဲ့သို့ ထင်ရကား “ဥဏ္ဏလုံမှူးရှင်တော်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရသည်။ ရှေ့အဆင်းရှိသော နဖူးတော်အပြင်၌တည်သော ထိုမှူးရှင်တော်သည် ကောင်းကင်၌ အရုဏ်ရောင် လာခိုက်ဝယ်သောကြာကြယ်ကဲ့သို့ အလွန် တင့်တယ်တော်မူသည်။

နှုတ်ခမ်းတော် စသည်။ ။ ရှေ့အဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အသားအရေ တော်ဖြင့် တင့်တယ်နေသော မျက်နှာတော်ဝယ် နီမြန်းသော နှုတ်ခမ်းတော်၊ နီမြန်းသော သွားဖုံးတော်၊ ဖြူစင်သော သွားတော် စွယ်တော်၊ ပြည့်သော အထက်မေး အောက်မေးတော်တို့သည် မျက်နှာတော်ကို ဖူးမြော်ချင်ဘွယ် သာ၍ တင့်တယ်အောင် တန်ဆာဆင်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဦးခေါင်းတော် မျက်နှာတော်မှစ၍ ခြေဖဝါးတော်တိုင်အောင် လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် သပ္ပာယ်တော်မူသော ဘုရားရှင်ကို တွေ့မြင်ရသောအခါ ရုပ်လက္ခဏာ၌ ကျွမ်းကျင်သော ဝေဒပါရဂူတို့သည် ဘုရားအလောင်းတော်ကို လူ့ဘောင်၌နေလျှင် စကြာမင်း၊ တောထွက်တော်မူလျှင် ဗုဒ္ဓစင်စစ် ကေနိဖြစ်မည်ဟု အတိတ်ဟောကြားပါသည်။ [ဤနေရာ၌ “ပစ္ဆိမံ ဖလဒါနေန” စသော ရတနာ့ဂုဏ်ရည် ဂါထာကို ရပြီးသူတို့က ရွတ်ဆို၍ အာရုံပြုကြပါလေ။]

ပါရမီတော်အဟုန်၊ ကိုယ်လုံးခြုံ၍။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မျက်နှာတော် စသော ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့၌ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလက ဖြည့်ကျင့်တော်မူအပ်ခဲ့သော ဒါန သီလစသော ပါရမီတော် တို့သည် တကိုယ်လုံးခြုံထားသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ပါရမီတော် အမှူးအကြိုင် တို့ဖြင့် တကိုယ်လုံးကို မှမ်းထုံ၍ထားသကဲ့သို့ဖြစ်၏။

အမျက်မထွက်၊ အဝတ်ကောင်းလှ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပါရမီဖြည့်တော် မူစဉ်အခါဝယ် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ အမျက်ဒေါသ မထွက်ရအောင်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မေတ္တာဖြင့် စောင့်စည်းတော်မူခဲ့၏။ သိမ်မွေ့ နှည့်သော အဝတ်တို့ကို လည်း ပေးလှူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့အဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အဆင်းတော်ကို ရတော်မူ၏။ ဤသို့ အမျက်ဒေါသ မထွက်ရအောင် ချုပ်တည်းခဲ့သော ကောင်းမှု နှည့်သော အဝတ်ကို ပေးလှူခဲ့သော ကောင်းမှုတော် အဟုန်သည် ဝါဝင်းသော အဆင်းတော်ဖြင့် တကိုယ်လုံး လှမ်းခြုံ၍ မှမ်းထုံထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေသည်။

ဂုဏ်နှင့် လိုက်အောင် ချီးမြှောက်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပါရမီဖြည့်တော်မူစဉ် အခါ၌ ချီးမြှောက်ထိုက်သူကို ချီးမြှောက်သောအခါ သူ၏ ဂုဏ်နှင့်လိုက်အောင် ချီးမြှောက်လေ့ရှိ၏။ ပို၍လည်း မချီးမြှောက်၊ လျော့၍လည်း မချီးမြှောက်၊ ထိုသို့ ချီးမြှောက်ခြင်းအားဖြင့် အကဲ့ရဲ့ မခံရဘဲ လူအများကို နှစ်သိမ့်စေခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဖြစ်မည့်ဘဝ၌ အရပ်တော် အမြင့်နှင့် ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်တို့ လိုက်လျောသော ကိုယ်တော်ကို ရတော်မူ၏။ ဤသို့ ရှေးရှေးဘဝ၌ သူ၏ဂုဏ်နှင့် လိုက်လျောအောင် ချီးမြှောက်ခဲ့သော ကောင်းမှုပါရမီတို့က အရပ်အမောင်း ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်တို့ကို လိုက်လျောအောင် လှမ်းခြုံ၍ မှမ်းထုံထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါပေသည်။

ပိယစက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုခဲ့။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘဝများစွာ ရှေးရှေးအခါတို့၌ သူတပါး၏ ကောင်းကျိုးကိုသာ လိုလားသဖြင့် ချစ်ကြည်သော ပိယစက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုတော်မူလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားဖြစ်မည့်ဘဝ၌ အများ၏ချစ်စရာ ကြည်ညိုစရာကောင်းသော မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး၊ ကော့နေသော မျက်တောင်မွှေးတော်တို့ကို ရတော်မူ၏။ ဤသို့ မေတ္တာရှေးရှု၍ ချစ်ကြည်သောစက္ခုဖြင့် ကြည့်ခဲ့သော ကောင်းမှုပါရမီတော်က မျက်လုံး မျက်ခုံး မျက်မွှေးတော်များကို လှမ်းခြုံ၍ မှမ်းထုံထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါပေသည်။

ကျက်သရေ ရှိတော်မူခြင်း။ ။ဤ ပြုအပ်ခဲ့သော နည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတိုင်းဝယ် ယောက်ျားထူး

ပဉ္စမတန်း

ယောကျ်ားမြတ်ဖြစ်ကြောင်းသိဘို့ရာ လက္ခဏာတော်ကြီး လက္ခဏာ
 တော်ငယ်တို့ဖြင့် အမှတ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ် ပါရှိရကား ထို လက္ခဏာ
 တော်တို့ကိုလည်း ရှေးရှေး ကောင်းမှုပါရမီတော်တို့က တကိုယ်လုံး
 ခြံ၍ မှမ်းထုံနေသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လူမင်း
 နတ်မင်း ဗြဟ္မာမင်း ပရိသတ်တို့အလယ်၌ သီတင်းသုံး၍ တရားဓမ္မ
 သြဝါဒပေးတော်မူသောအခါ အမင်းမင်းတို့ကိုလှမ်း၍ ကျက်သရေ
 မင်္ဂလာဖြင့် လွန်စွာသပ္ပာယ် တင့်တယ်တော်မူပါသည်။

စိတ်တော် အရည်အချင်း။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လူ့လောကဝယ် ရုပ်လက္ခဏာ
 အားဖြင့် အသာဆုံး ယောကျ်ားမြတ်ဖြစ်ပုံကို ပြပြီးပါပြီ။ ထို့ကြောင့်
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟူသည် လူ့ဗွား၍ လူသားတယောက် ဖြစ်ကြောင်း (ရှေး
 ခေတ်က ကပ္ပိလဝတ်နေပြည်- ယခု နီပေါပြည်၊ လူ့မိနီဥယျာဉ်ဝယ်
 မယ်တော် မာယာဒေဝီမှ ဖွားမြင်သော သာကီဝင် မင်းသားဖြစ်
 ကြောင်း) ကောင်းကောင်း သတိပြုခဲ့ပါ။ ယခုအခါ ထိုလူသားဖြစ်
 သော ဘုရားအလောင်း၏ စိတ်ဓာတ်တော် အရည်အချင်းကို
 ပြပါမည်။

သယမ္ဘူဟု။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လူ့ဘဝ၌ နန်းပြာသာဒ် သုံးဆောင်
 ဝယ် ယသော်ဓရာ အမှူးရှိသော မောင်းမမိသံ အခြေအရံတို့နှင့်အတူ
 ထုံးစံအတိုင်း စံစားတော်မူစဉ် မင်္ဂလာဥယျာဉ်သို့ ထွက်လာသော
 အခါ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာမင်းတို့ ဆောင်ပြအပ်သော သူအိုသူနာ သူသေ
 တို့ကို မမြင်စမှ မြင်ရသဖြင့် လူ့စည်းစိမ်၌ ငြီးငွေ့သော သံဝေဂဉာဏ်
 ဖြစ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် အလွန်တည်ငြိမ်စွာ တရားကျင့်နေသော
 ရဟန်းတော်ကို မြင်ရသောအခါ ထိုရဟန်းတော်၏ ကျင့်ပုံကို နှစ်
 သက်၍ တောထွက်တော်မူ၏။ တောသို့ရောက်သောအခါ အခြား
 ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျင့်ဘို့ခဲယဉ်းလှသော အကျင့်ကို ၆ နှစ် ပတ်လုံး
 ကျင့်တော်မူ၍ အလွန်ထူးခြားသော ဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူသည်။
 ထိုဉာဏ်တော်သည် ဆရာ တပါးပါး၏ နည်းပြခြင်းကြောင့် ရအပ်သော

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဉာဏ်မဟုတ်၊ ဘုရားအလောင်း ကိုယ်တိုင်ကျင့်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်တော်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “သယမ္ဘူဉာဏ်” မည်၏။ [သယံ-ဆရာမရှိ မိမိဘာသာ+ဘူ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်တော်။]

ဉာဏ်တူကင်းလတ်, အရဟတ်။ ။ထိုဉာဏ်တော် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ရာဂစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး ဟူသမျှတို့ လုံးဝဥဿုံ အကုန် သန့်ရှင်းသွား၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဉာဏ်တော်ကို “အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်” ဟုခေါ်၏။ မြန်မာလို “ကိလေသာတို့ကို အလုံးစုံ သတ်တတ်သော ရဟန္တာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဉာဏ်” ဟု ဆိုလိုသည်။ အခြား ရဟန္တာတို့၏ ကိလေသာကိုပယ်ရာ၌ အထုံဝါသနာ ကျန်သေး၏။ ဘုရားရှင်တော် ၌ကား အထုံဝါသနာမျှ မကျန်တော့။ ထို့ကြောင့် “ဉာဏ်တူကင်းသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်” ဟုဆိုသည်။

ဉာဏ်ရင်းမဟာ, ကရုဏာနှင့်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာ ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှပင် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရ၍ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ သို့သော် အို နာ သေ ရေး အပါယ်ဘေးတို့နှင့် ရောထွေး၍ နေပါလျက် ထိုဘေးတို့ကို မတွေး မရှုနိုင်လောက်အောင် မေ့နေကြ သော သတ္တဝါတို့ကို သနားတော်မူသော မဟာကရုဏာတော်ကြောင့် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့ သတ္တဝါ အများကိုပင် ကယ်နိုင်သော ဘုရားတဆူ ဖြစ်အောင် ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာကရုဏာဉာဏ်ကို “ဉာဏ်အားလုံး၏ အရင်းခံ ဉာဏ်တော်” ဟုခေါ်ရပေသည်။

သမ္မာသမ္ဗောဓိ, အစရှိလတ်။ ။အမှန်အတိုင်းလည်းသိ, (ဆရာမရှိဘဲ) ကိုယ့်ဘာသာလည်း သိနိုင်သောဉာဏ်တော်ကို “သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဉာဏ်သည် ပြုအပ်ပြီးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရင်းခံ သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ပင်တည်း။ [သမ္မာ-အမှန် + သိ-ကိုယ်တိုင် + ဗောဓိ- သိသောဉာဏ်။]

လောကထွဋ်ထား မြတ်ဘုရား။ ။ပြအပ်ပြီးသော ကကားကို ပြန်၍ စဉ်းစားပါ။ (၁) လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် အသပ္ပာယ် ဆုံးလည်းဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတိုင်း၌ ကောင်းမှု ပါရမီတော်တို့က လွှမ်းခြုံ၍ မှမ်းထုံထားခြင်း၊ (၃) ရာဂ ဒေါသ မောဟစသော ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်နိုင်သော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ကိုရခြင်း၊ (၄) သတ္တဝါတို့၏ အပေါ်၌ သနားကြင်နာ ကရုဏာ ကြီးမားခြင်း၊ (၅) အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ကိုရခြင်း၊ ဤဂုဏ်တို့၏ ကိန်းဝပ် စံပျော်ရာ ခန္ဓာကိုယ်တော်၌သာ “ဗုဒ္ဓ” ဟု ဘွဲ့နာမည်တော်ကို တင်ထိုက်သည်။ ထိုသို့ တင်ထိုက်သော ယောကျ်ားမြတ်သည်သာ လူ့နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ အထွဋ်အထိပ် ထားရသော ဘုရားဖြစ်ပါသည်။

တိုက်ထွန်းချက်။ ။ပြအပ်ပြီးသော ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ကြည့်ရှု၍ပြီးသော အခါ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို မှန်းနိုင်လောက်ပါပြီ။ ထို ဘုရားရှင်ကို မှန်း၍ လက်အုပ်ချီကာ “လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ သပ္ပာယ်လှစွာ” စသော လင်္ကာကို ပြန်၍ ဖတ်လိုက် ပ။ အရသာပို၍ ရှိပါလိမ့်မည်။

သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်း

ကျက်မှတ်ရန်လင်္ကာ

- ၁။ သိရန်မှန်ကန်၊ မကျန်ရအောင်၊ လုံးဝစုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညု ဉာဏ် တော် အစွမ်းတည်း။
- ၂။ သိသည့်တရား၊ များအပြား၌၊ ဟောထားစဘွယ်၊ နည်းသွယ်သွယ်ကို၊ ခြယ်လှယ်စုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- ၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေ၊ များဝေနေ၏၊ ဣန္ဒြေစရိုက်၊ သူ့အကြိုက်ကို၊ နှိုက်ချိတ်စုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- ၄။ ဉာဏ်တော် စွမ်းပကား၊ ဤ ၃-ပါးကြောင့်၊ အမျှအဝေနေ၊ ကျွတ်

လှတ်စေဘို့၊ မနေမနား၊ သက်တော်အားဖြင့်၊ ကြီးမားလေဘိ၊
ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ စံသည့်တိုင်အောင်၊ သယ်ယူဆောင်၊
ဘုန်းခေါင် ငါတို့ ဘုရားတည်း။

လင်္ကာ၏အဓိပ္ပာယ်

၁။ သိရန်မှန်က၊ မကျန်ရ။ ။ “ဗုဒ္ဓ” ဟူသော ဘွဲ့နာမည်တော်ကို ရဘို့ရန်
အရင်းခံဖြစ်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သည်.... (၁) သိဘို့ရန်
တရားမှန်သမျှကို မကျန်ရအောင် လုံးဝစုံလင် အကုန် သိမြင်နိုင်သော
အစွမ်းသတ္တိနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

သိဘွယ်တရား။ ။ စကြာဝဠာ ကမ္ဘာလောကသည် အဆုံးမရှိအောင်
များမြောက်လှသောကြောင့် အနန္တဖြစ်၏။ [အနန္တ = န + အန္တ = အဆုံး
မရှိ။] ထိုစကြာဝဠာ အနန္တ၌ ရှိကြသော သတ္တဝါတို့ကား သာ၍ပင်
အနန္တဖြစ်၏။ ထိုမျှလောက် အဆုံးမရှိအောင် များမြောက်သော်လည်း
ထိုသတ္တဝါအားလုံး၌ရှိသော တရားတို့သည် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်
၃-မျိုးသာတည်း။ ထို၃-မျိုးမှတစ်ပါး သတ္တဝါတို့၏အတွင်း၌ မရှိသော
နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်ကိုထည့်၍ သိဘို့ရန် တရားသည် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်
၅-မျိုးသာရှိ၏။

ဧည ယျဓမ်တရားငါးပါး။ ။ ထိုငါးမျိုးကို “ဧည ယျဓမ် တရားငါးပါး”
ဟု (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ဉာဏကထာ မာတိကာအဖွင့်၌)
ဆိုသည်။ [ဧည ယျ- သိသင့် သိထိုက်သော + ဓမ္မ(ဓမ်)-တရား။] ထို
ငါးပါးကား သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်တည်း။ ဤ
ငါးပါးကို ရည်ရွယ်၍ “များသင်္ခါရ၊ ဝိကာရနှင့်၊ လက္ခဏပညတ်၊
နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ဟု ငါးရပ်သိရန်၊ ဧည ယျဓမ်ကို ဖောက်ပြန်မရှိ၊
ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော” ဟု ရတနာဂုဏ်ရည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ
ဂုဏ်တော်အဖွင့်၌ ပြခဲ့သည်။ [စိတ် စေတသိက်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရုပ် ၁၀-ပါးကို
“သင်္ခါရ” ဟု၎င်း၊ အနိဗ္ဗာန်ရုပ် ၁၀-ပါးကို “ဝိကာရ၊ လက္ခဏ” ဟု၎င်း
နာမည်တပ်သည်။]

သက်မဲ့အရာဝတ္ထုကိုလည်း သိတော်မူ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အသက်ရှိ သတ္တဝါတို့ကိုသာ သိတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ အသက်မရှိသော သစ်ပင် တော တောင် မြေ ရေ လေ မီးတို့၏ အကြောင်းအရာကိုလည်း ကောင်းစွာ သိတော်မူ၏။ သစ်ပင်ကို မြင်တော်မူလျှင် ဤသစ်ပင်သည် မည်သည့်ဓာတ် လွန်ကဲနေသောကြောင့် ဖြူ၏၊ မည်သည့်ဓာတ် လွန်ကဲ သောကြောင့် နက်၏၊ နီ၏၊ ဝါ၏။ သစ်ခက်တို့သည် မည်သည့်ဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ကောက်၏၊ ဖြောင့်၏၊ ဆူးရှိ၏၊ ဆူးမရှိ နှည့်၏၊ ကြမ်း၏။ သစ်ရွက်တို့သည် မည်သည့်ဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ညို၏၊ စိမ်း၏၊ ဝါ၏၊ ခြောက်၏။ ရွက်လှပင်၏ အရွက် တရွက်ထည်း၌ပင် မည်သည့်ဓာတ် လွန်ကဲနေသောကြောင့် ဤနေရာသည် စိမ်း၏၊ ထိုနေရာသည် နီ၏၊ ဟိုနေရာသည် ဝါ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သက်မဲ့ ဝတ္ထုအားလုံး၏ အကြောင်းအရာကိုလည်း ကောင်းစွာ သိတော် မူသည်။ [ဤဉာဏ်တော်ကို အနေကဓာတု နာနာဓာတုကို သိသော ဉာဏ်ဟုခေါ်၏။ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့်လည်း သိနိုင်ပါသည်။]

ကံနှင့်အကျိုးကိုလည်းသိတော်မူ။ ။ ရှေးက ပြုလုပ်အပ်ခဲ့သော ကောင်းမှု- မကောင်းမှုကို (ထိုအမှုကို ပြုရာခဏ၌ ဖြစ်သော စေတနာကို) “ကံ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုကံ၏ သတ္တိသည် ခန္ဓာအစဉ်၌ အမြဲလိုက်ပါကြောင်းကို ကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ထိုကံ၏သတ္တိသည် နောက် နောက်ဘဝ၌ ဂတိ၊ ကာလ၊ ဥပဓိ၊ ပယောဂတို့၏ သမ္ပတ္တိဖြစ်မှု (ကောင်းမှု), ဝိပတ္တိဖြစ်မှု (မကောင်းမှု)ကို လိုက်၍ အကျိုးပေး၏။ ဤသို့ခွဲခြား၍ သိတော် မူသည်။

သမ္ပတ္တိ။ ။ ကောင်းနေမှု ပြည့်စုံနေမှုကို “သမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ မိမိမှာ ရှိသော ကောင်းသောကံ အကျိုးပေးဘို့ရန် ထိုက်တန်သော ဘဝကို “ဂတိသမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ကောင်းသောကံ၏ အကျိုးပေးဘို့ရန် ထိုက်တန်သော ကာလကို “ကာလသမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်သည်။ ကောင်း သော အကျိုးကို ပေးဘို့ရန် ထိုက်တန်သော လှပသော ရုပ်အဆင်းကို “ဥပဓိသမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ကောင်းသောအကျိုးပေးဘို့ရန် ထိုက်တန်

သော ကာယပယောဂ (ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု) ဝစီပယောဂ (နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှု) မနောပယောဂ (စိတ်ဖြင့် ကြံစည်မှု) တို့ကို “ပယောဂ သမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ကောင်းသော ကံတို့သည် ထိုထို သမ္ပတ္တိနှင့်ကြံ့မ ကောင်းကျိုးကို ပေးနိုင်ကြသည်။

ဝိပတ္တိ။ ။ မကောင်းနေမှု - ပျက်နေမှုကို “ဝိပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ မိမိမှာ ရှိနေသော ကောင်းသောကံ၏ အကျိုးပေးဘို့ရန် မလျော်သော ဘဝ (ဂတိ)၊ မလျော်သောကရလ၊ အရုပ်ဆိုးခြင်း၊ ကာယပယောဂ ဝစီ ပယောဂ မနောပယောဂတို့၏ ညံ့ဖျင်းခြင်းသည် ဝိပတ္တိဖြစ်၏။ ထို ဝိပတ္တိတခုခု ဖြစ်နေသောအခါ၌ ကောင်းသောကံသည် အကျိုးမပေး နိုင်။ မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံသာ အကျိုးပေး၏။

မှတ်ချက်။ ။ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိဖြစ်မှုသည် မူသေ မဟုတ်။ လူ၏ အလုပ် လိုက်၍ အပြောင်းအလဲရှိ၏။ ဥပမာ-လသာသောအခါသည် လူကောင်း များအတွက် သမ္ပတ္တိကာလ ဖြစ်၍၊ သူခိုးများအတွက် ဝိပတ္တိကာလ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ကံပြုတုန်းကပင် သိတော်မူ။ ။ ကံကို သိတော်မူရာ၌ ကံပြုတုန်းကပင် နောင် ပေးမည့်အကျိုးကို သိတော်မူ၏။ လူအများ စုပေါင်း၍ သူ့အသက် သတ်မှုစသော အကုသိုလ်တခုခုကို ပြုရာ၌ လူတယောက်သည် လူလူ ဝီရိယ အလွန်ကောင်း၏။ လူတယောက်ကား သာမန်လောက်သာ ကောင်း၏။ လူတယောက်မှာ အဖေ ဖြစ်သူတို့၏ ကျေနပ်ရုံ စိတ် မပါတပါဖြင့်ပြု၏။ ထိုသူ ၃ ယောက် အကျိုးပေးရာ၌ ပဌမလူသည် ၉ ရဲသို့ကျနိုင်၏။ ဒုတိယလူသည် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်နိုင်၏။ တတိယလူကား တစ္ဆေ ပြိတ္တာ ဖြစ်နိုင်၏ဟု သူတို့၏စေတနာ ထက် မထက်ကြည့်၍ ကံပြုတုန်းကပင် သိတော်မူသည်။

စုပေါင်းဒါန။ ။ လူသုံးယောက် စုပေါင်း၍ ဆွမ်းဒါနစသော ဒါနပြုရာ ၌လည်း ဤသို့ စေတနာထက်-မထက်လိုက်၍ ပဌမလူသည် ခတ္တိယ မျိုး၌ ဖြစ်နိုင်၏။ ဒုတိယလူသည် ဗြာဟ္မဏမျိုး၌ ဖြစ်နိုင်၏။ တတိယ

ပဋ္ဌမတန်း

လူကား ဝေဿ (လယ်ယာ လုပ်ကိုင်သူ၊ နွားမွေးသူ၊ ကုန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်သူ) အမျိုး၌ဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့ သိတော်မူ၏။

တယောက်ချင်းဒါန။ ။တယောက်ချင်း အလှူဒါနပြုရာ၊ ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ရာ၊ ဘာဝနာပွားရာတို့၌လည်း ဂုဏ်ပကာသနကို လိုလား၍ ပြုလျှင် အောက်တန်းကောင်းမှု ဖြစ်၏။ လူ နတ် စည်းစိမ်ကို မှန်း၍ ပြုလျှင် အလတ်တန်းကောင်းမှုဖြစ်၏။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို တောင်းတ၍ ပြုလျှင် ပဋ္ဌမတန်း ကောင်းမှုဖြစ်၏။

အလောင်းတော်တို့၏ကောင်းမှု။ ။ဘာကိုမျှ မတောင်းတဘဲ ဆင်းရဲသူ များ ချမ်းသာစေလို၍ ပြုအပ်သော ဒါန၊ စိတ်စင်ကြယ်စေလို၍ ပြုအပ်သော သီလ ဘာဝနာတို့ကား ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ ပြုလေ့ရှိသော ကောင်းမှုဖြစ်၍ အလှူပြုစင်သည်။ ဤသို့ ကံပြုစဉ်ကပင် စိတ်နေ စိတ်ထား ကွဲပြားနေသော ထိုထို ကောင်းမှု-မကောင်းမှု၏ အစွမ်းသတ္တိတို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကံပြုစဉ်ကပင် ပေးမည့်အကျိုးကို သိတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် သိရန်ဟူသမျှကို သိမြင်တော်မူပါသည်။

၂။ သိသည့်တရား များအပြား၌။ ။သိအပ်ပြီးသော တရားတို့သည် အလှူ များ၏။ ထိုများပြားသော တရားတို့ကို 'သုတပါးသိအောင် ဟောပြု တော်မူရာ၌ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဟောတော်မူရ၏။ ထိုသို့ ဟောဘို့ရန် နည်းအမျိုးမျိုးကို သိတော်မူခြင်းသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အစွမ်း တမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ 'နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် "ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရား ဓမ္မက္ခန္ဓာတော်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိ၏" ဟု ရှေးဆရာ အဆက်ဆက်တို့ တွက်ပြခဲ့ကြ မှတ်သားခဲ့ကြပေသည်။ [ဓမ္မ=တရား တော်+ခန္ဓာ=အစု။]

၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေ များဝေနေ၏။ ။ဘုရားရှင် ဟောပြောပြသ ဆုံးမ ထိုက်သော သတ္တဝါကို "ဝေနေယျ" ဟု ခေါ်၏။ "သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကျွတ်ထိုက် လွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါများဖြစ်၍ ဘုရားရှင် ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါများ” ဟု ဆိုလိုသည်။

ဣန္ဒြေစရိုက်။ ။ ထိုသတ္တဝါများ၌ သဒ္ဓါဇ္ဈာန် ပညာဇ္ဈာန်စသော ဣန္ဒြေတို့သည် အနုအရင့် ကွဲပြားကြ၏။ စရိုက်လည်း အမျိုးမျိုးရှိ၏။ တချို့က ရာဂ စရိုက်ရှိ၏၊ ရာဂအားကြီး၏။ တချို့က ဒေါသစရိုက်ရှိ၏၊ ဒေါသအားကြီး၏။ တချို့က မောဟစရိုက်ရှိ၏၊ မောဟအားကြီး၏။ တချို့က ဝိတက်စရိုက်ရှိ၏၊ အကြံများ၍ အလုပ်မတင်၊ တချို့က သဒ္ဓါစရိုက်ရှိ၏၊ ရတနာ ၃-ပါးကို၎င်း၊ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို၎င်း ယုံကြည်၏။ တချို့က ပညာစရိုက်ရှိ၏၊ အသိဉာဏ်ကြီး၏။

သဒ္ဓါ ပညာ ညီမျှမှု အကျိုးရ။ ။ သဒ္ဓါအားကြီး၍ ပညာနည်းနေလျှင် ညာဖြန်းဟောအပ်သော တရားအတုအယောင်ကို အမှန်ထင်တတ်၏။ ပညာကြီး၍ သဒ္ဓါတရားမရှိလျှင် “ ဥပုသ်စောင့်နေဘို့ မလိုပါ၊ စိတ်ကောင်းရှိလျှင် ပြီးတာဘဲ၊ လှူနေဘို့ မလိုပါ၊ သူများအလှူကို သာဓုခေါ်လျှင် ပြီးတာဘဲ” ဟု ပရိယာယ် မာယာများနေတတ်၏။ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ ညီမျှမှု အကျိုးရပါသည်။

သူ့အကြိုက်။ ။ သတ္တဝါတို့၌ အလိုဆန္ဒဟု ခေါ်အပ်သော အဇ္ဈာသယ အကြိုက်လည်း အမျိုးမျိုးရှိ၏။ ထို အဇ္ဈာသယကို အဓိမုတ္တိ (စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ခြင်း) ဟု ခေါ်၏။ ထိုအကြိုက်သည် တချို့က အောက်တန်း ကျ၏။ တချို့က အထက်တန်းကျ၏။ စိတ်နေစိတ်ထား အောက်တန်း ကျသူသည် မိမိကဲ့သို့ အောက်တန်းကျသူတို့နှင့်သာ ပေါင်းသင်းလေ့ ရှိ၏။ စိတ်နေ စိတ်ထား အထက်တန်းကျသူကလည်း မိမိကဲ့သို့ အထက်တန်းကျသူတို့နှင့်သာ ပေါင်းသင်းလေ့ရှိသည်။

နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင်။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေအမျိုးမျိုးကို၎င်း၊ စရိုက်အမျိုးမျိုးကို၎င်း၊ အဇ္ဈာသယဟု ခေါ်အပ်သော အကြိုက်အမျိုးမျိုးကို၎င်း၊ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် အစုံ အလင် သိမြင်တော်မူ၏။ ထို သိမြင်တော်မူခြင်းသည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းတပါးပင်တည်း။

ပဉ္စမတန်း

၄။ ဉာဏ်တော်စွမ်းပကား၊ ဤ ၃-ပါးကြောင့်။ ။ သိစရာ ဟူသမျှကို အကုန်သိနိုင်တော်မူခြင်း၊ ဟောထိုက်သော တရားတို့၌ ဟောဘို့ရန် နည်းအမျိုးမျိုးကို သိတော်မူနိုင်ခြင်း၊ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအမျိုးမျိုး၊ စရိုက်အမျိုးမျိုး၊ အကြိုက် (အဇ္ဈာသယ) အမျိုးမျိုးကို သိတော်မူခြင်း၊ ဤ ၃-ပါးကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အစွမ်း ၃-ပါးဟု မှတ်ပါ။

အမျှားဝေနေ၊ ကျွတ်လွတ်စေဘို့၊ မနေမနား။ ။ သမားတော်တယောက်သည် ဆေးအမျိုးမျိုးကိုလည်း သိ၏။ ထိုဆေးများကို ဖော်စပ်ဘို့ရန် နည်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း သိ၏။ သူ့နာ၏ ရောဂါအမျိုးမျိုးကို စစ်ဆေးမေးမြန်းသောအားဖြင့် ရောဂါ၏ ဖြစ်လာပုံ အကြောင်းစုံကိုလည်း သိ၏။ ထိုအစွမ်း ၃-ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော သမားတော်သည် ရောဂါအမျိုးမျိုးကို ပျောက်အောင်ကုနိုင်၏။ ကုလို့မရနိုင်သော ရောဂါကိုလည်း “မရနိုင်” ဟုပင် သိ၏။ ထိုအတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အစွမ်း ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့် များစွာသော သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝဋ်မှ လွတ်စေဘို့ရာ ၄၅-ဝါ ကာလပတ်လုံး ခေတ္တမျှသာ ကျိန်းစက်တော်မူ၍ တနေရာထည်း၌ နေတော်မမူဘဲ အချိန်အားယူ၍ နားလည်း နားတော်မမူဘဲ။

ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့်တိုင်အောင်။ ။ နောက်ထပ် ခန္ဓာတော်ဖြစ်ဘို့ရန် ပဋိ-သန္ဓေနေရခြင်းမရှိဘဲ ခန္ဓာဝန်ကြီးကို ပစ်ချသောအားဖြင့် ခန္ဓာဇာတ်သိမ်း၍ ငြိမ်းတော်မူခြင်းကို “ပရိနိဗ္ဗာန်” ဟု ခေါ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့၏ ထုံးစံမှာ အသက်တမ်းကို ၅-ပုံ ပုံ၍ တပုံအကျန်လောက်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရိုးဖြစ်၏။ အလွန် အိုမင်းအောင် နေတော်မူရိုး မရှိ။ ထို့ကြောင့် ငါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အသက်တမ်း၏ ၅-ပုံတွင် တပုံလောက် အကျန်ဖြစ်၍ အလွန်အိုမင်းတော်မမူခင် သက်တော်ရှစ်ဆယ် ပြည့်သောအခါ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သယ်ယူဆောင်။ ။ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး၌ ဝမ်းတော်လား၍ "အားနည်းတော်မူလျက် သုဘဒ္ဒရသေ့ ပရိဗ္ဗိဇ်ကို ကျွတ်လွတ်စေဘို့ရန် ပါဝါမြို့မှ ၃-ဂါဝုတ်ဝေးသော ကုသိနာရုံမြို့သို့ ကြွတော်မူခဲ့သည်။ ဤသို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဓမ္မစကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူသည်မှ စ၍ ပရိဗ္ဗာန်စံခါနီးတိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို နိဗ္ဗာန်သို့ သယ်ယူပို့ဆောင်တော်မူပါသည်။

ဘုန်းခေါင် ငါတို့ ဘုရားတည်း

၁။ သာကီဝင် မင်းမျိုး၌ ဖွားမြင်၍ လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ် ဖြင့် သပ္ပာယ်သော ဘုရားသည် ငါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားတည်း။

၂။ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းက ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော ပါရမီတော်တို့၏ အဟုန်ဖြင့် တကိုယ်လုံး၌ ကြက်သရေမင်္ဂလာရှိအောင် မှမ်းထုံသားအပ်သော ဘုရားသည် ငါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားတည်း။

၃။ ဆရာမကူ သယမ္ဘူဖြစ်သော အတူလည်းမရှိသော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်တော်ဖြင့် ရာဂဒေါသစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့ကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် သန့်ရှင်းသော စိတ်အစဉ်ဖြင့် ကြည်လင် အေးမြတော်မူသော ဘုရားသည် ငါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဘုရားတည်း။

၄။ ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ရင်းမှ စ၍ ကြီးမားလှသော မဟာကရုဏာ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို သနားတော်မူသော ဘုရားသည် ငါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားတည်း။

၅။ “သမ္မာသမ္ဗောဓိ” အမည်ရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အရှင်ဖြစ်၍ ထိုဉာဏ်တော်၏အစွမ်း ၃-ပါးကြောင့် မနေ မနား သက်တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေဘိ ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် သတ္တဝါတို့ကို နိဗ္ဗာန်သို့ သယ်ယူပို့ဆောင်တော်မူသော မြတ်ဘုရားသည် ငါတို့၏ ထိပ်ခေါင်၌ တင်ထားအပ်သော ဘုရားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပဉ္စမတန်း

ဇိနဘွဲ့တော် ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်

မာရ်ငါးပါးအောင်တော်မူပုံ

ကျွန်မုတ်ရန်လက်ခံ။ ဘုန်းတော်ထိန်လျှမ်း၊ ကျွန်ထိပ်ပန်းကား၊ အစွမ်း
 နှိပ်နှင်း၊ နယ်ပယ်တင်းမ၊ လွတ်ကင်းထွက်ငြား၊ မာရ်နတ်သားတည်း၊
 ထပ်ပွားအသစ်၊ မပြစ်နိုင်စေ၊ ကိလေ-ဘိသင်္ခါ၊ မာရ်နှစ်အင်လောင်း၊
 အကြောင်းသမုဒယ၊ ပယ်ချပိုင်ပိုင်၊ သိနိုင်သမ၊ ခန်-မစ္စုဟု၊ နှစ်ခုမာရ်
 နှင်၊ ပေါင်းငါးအင်ကို၊ ပင်ပေမိမင်း၊ အောင်မြေတင်း၌၊ မကြွင်း
 ကုန်စင်၊ အောင်ပွဲယဉ်သည်၊ မြတ်ရှင်ဇိန-ဘွဲ့တော်ဘုရား။

လင်္ကာ၏ အဓိပ္ပာယ်

ဘုန်းတော်ထိန်လျှမ်း၊ ကျွန်ထိပ်ပန်းကား။ ။ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်ဖွင့်၌
 ပြအပ်သော ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးဖြင့် တောက်ပထိန်လျှမ်းသော
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သော အကျွန်ုပ်တို့၏ ဦးထိပ်ဝယ်
 ဦးဆောက်ပန်းသဘွယ် တင့်တယ်တော်မူ၏။

မာရ်ငါးပါးကိုအောင်တော်မူ။ ။ “မာရ်” ဟူသောပါဠိသည် “သတ်တတ်
 နှိပ်စက်တတ်” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပြ၏။ ထို မာရ်ကို “မာရ်”
 ဟု မြန်မာပြန်ကြသည်။ ထို သတ်ဖြတ်တတ် နှိပ်စက်တတ်သောမာရ်သည်
 ဒေဝပုတ္တမာရ်၊ ကိလေသမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရမာရ်၊ ခန္ဓမာရ်၊ မစ္စုမာရ်
 အားဖြင့် ငါးပါးရှိ၏။ မိမိဆိုင်ရာ ရန်မာရ်တို့ကို အောင်နိုင်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည် “ဇိန” ဟူသော အမည်တော်ကိုရ၏။ ငါတို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
 သည် ထိုမာရ်ငါးပါးကို ဗုဒ္ဓဖြစ်တော့မည့် ညဉ့်၏ ရွှေပိုင်း နောက်ပိုင်း
 အချိန်မှာပင် ကောင်းစွာ အောင်နိုင်တော် မူခဲ့သောကြောင့် “ဇိန”
 ဟူသော ဘွဲ့နာမည်တော်ကို ရခဲ့ပေသည်။ [ပဉ္စမာရေ- ငါးပါးသော
 ရန်မာရ်တို့ကို + ဇိတဝါ-အောင်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ ဇိနော-
 ဇိန မည်တော်မူ၏။]

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဒေဝပုတ္တမာရ်။ ။ ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်၌ သူပုန်များ တန်ခိုးကြီးသကဲ့သို့ သူ့နည်းနှင့်သူ တန်ခိုးကြီးသော မာရ်နတ်ကို “ဒေဝပုတ္တ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုမာရ်နတ်သည် ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ကဆုန်လပြည့်ညဉ့်သို့ မရောက်ခင် နေမဝင်မီအချိန်၌ ဗောဓိပင်အောက်ဝယ် သမာဓိကြီးစွာ တရားဝင်နေသော ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်ကို သမာဓိပျက်အောင် နှောက်ရှက်ဘို့ရန် နတ်စစ်သည်များစွာနှင့် အတူလာ၍ လက်နက်အမျိုးမျိုးဖြင့် ပစ်ခတ်၏။ နှုတ်အားဖြင့်လည်း ဤဗောဓိပင်ဝယ် တင်ပလွင်ထိုင်ရာမှ ထသွားဘို့ရန် နှင်ထုတ်သည်။

အောင်တော်မူခြင်း။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သဒ္ဓါဗိုလ် ပညာဗိုလ် စသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့ဖြင့် ခန္တိ မေတ္တာ စသော ပါရမီတော် လက်နက်များကို အသုံးပြု၍ ကာကွယ်တော်မူ၏။ ထိုအခါ၌ မာရ်စစ်သည်တို့၏ လက်နက်များသည် အစွမ်းမထက်ကြတော့သဖြင့် မာရ်နတ်၏ အစွမ်းသတ္တိကို နှိမ်နင်းပြီးဖြစ်၏။ မာရ်နတ်၏ တန်ခိုးသတ္တိသည် ကာမဘုံ၌သာ ရှိ၏။ ထိုကာမဘုံ၏ ကာမဂုဏ် အာရုံကို ခံစားလိုသော ကိလေသာစိတ် မရှိတော့သဖြင့် မာရ်နတ်၏ နယ်ပယ်ကိုလည်း လွန်မြောက်တော်မူပြီးဖြစ်၏။ ဤသို့ မာရ်နတ်၏ အစွမ်းကို နှိမ်နင်းတော်မူခြင်း၊ မာရ်နတ်၏ နယ်ပယ်ကို လွန်တော်မူခြင်းဖြင့် အောင်တော်မူသောကြောင့် “အစွမ်း နှိမ်နင်း၊ နယ်ပယ်တိုင်းမှ၊ လွတ်ကင်းယှက်ငြား၊ မာရ်နတ်သားတည်း” ဟု လင်္ကာ၌ ဆိုသည်။

ကိလေသမာရ်။ ။ ဘဝများစွာ သံသရာ၌ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ကိန်းဝပ်၍ ပါနေသော လောဘ ဒေါသ မောဟစသော ကိလေသာတို့သည် မိမိဆိုင်ရာ ခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် ဒုက္ခရောက်အောင် ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့် “ကိလေသမာရ်” ဟု ခေါ်သည်။ ထို ကိလေသမာရ်ကို ဗောဓိပင်အောက်ဝယ် ဘုရားဖြစ်ခါနီး၌ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကုန်ပယ်နိုင်သောကြောင့် အောင်တော်မူပြီးဖြစ်၏။

ပဉ္စမဓာနိး

အဘိသင်္ခါရမာရ်။ ။ ခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ရုပ်နာမ်တို့ကို ပြုစီမံတတ်သော ရှေးရှေးကံသည် ဇာတိဒုက္ခ စသည်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်၍ ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့် “အဘိသင်္ခါရမာရ်” မည်၏။ ထိုကံဟူသော အဘိသင်္ခါရသည် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အဖေပါပါမှ ဆင်းသက်၍ အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အဖေပါမရှိလျှင် မအောင်မြင်သော မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ခန္ဓာအပင်ကို မပေါက်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် အဘိသင်္ခါရမည်သော ကံသည် ခန္ဓာအသစ်ကို ထပ်၍မဖြစ်စေနိုင်ရကား ထိုအဘိသင်္ခါရမာရ်ကိုလည်း အောင်တော်မူပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ထပ်ပွားအသစ်၊ မဖြစ်နိုင်စေ၊ ကိုလေ-ဘိသင်္ခါရ် မာရ်နှစ်အင်္ဂါလောင်း” ဟု လင်္ကာ၌ ဆိုသည်။

ခန္ဓမာရ်, မစ္စုမာရ်။ ။ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ဇာတိဒုက္ခ ဇရာဒုက္ခ ဗျာဓိဒုက္ခ မရဏဒုက္ခ စသော (မမ္မစကြော၌ လာသော) ဒုက္ခတို့ဖြင့် မိမိဆိုင်ရာ သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် “ခန္ဓမာရ်” ဟု ခေါ်ရသည်။ သေခြင်းသဘောကို “မစ္စု” ဟု ခေါ်၏။ ထိုမစ္စုသည် သေခါနီး၌ မိမိဖြစ်ရာ သတ္တဝါကို ရောဂါဒဏ်ဖြင့်လည်း နှိပ်စက်တတ်၏။ လက်ရှိ သံယောဇဉ် ဖြစ်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဆွေမျိုး ဥစ္စာတို့နှင့် ခွဲရမည့် အရေးကို တွေး၍ စိတ် ဆင်းရဲစေသော အားဖြင့်လည်း နှိပ်စက်၏။ ရောက်ရမည့် နောက်ဘဝက မသေချာသည့် အတွက် ကြောက်ရွံ့စေသော အားဖြင့်လည်း ပုထုဇဉ်တို့ကို နှိပ်စက်၏။ ထို့ကြောင့် သေရခြင်း သဘောကို “မစ္စုမာရ်” ဟု ခေါ်ရသည်။

မာရ် ၂-ပါးကို အောင်တော်မူပုံ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ခန္ဓာကိုယ်တော် ရှိနေသေးသောကြောင့်၎င်း၊ ဤဘဝ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းဟူသော မစ္စု ရှိသေးသောကြောင့်၎င်း၊ ထိုမာရ် ၂-ပါးကို မုချအားဖြင့် အောင်တော်မူပြီးဟု မဆိုနိုင်ပါ။ သို့သော် နောက်နေ့နက်ဘဝ၌ ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ သမုဒယကို ပယ်နိုင်လျှင် နောက်နောက် ခန္ဓာများ ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်။ ခန္ဓာအသစ် မဖြစ်လျှင် မစ္စု (သေခြင်း)လည်း ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထို့ကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ သမုဒယကို ပယ်ဖျင် အကျိုးဖြစ်သော ခန္ဓ မစ္စု ၂-ပါးကို အောင်တော်မှုပြီး ဖြစ်တော့၏။ ထို့ပြင်-ထိုခန္ဓာ ထိုမစ္စုတို့၏ ဖြစ်ပုံအကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ ပိုင်ပိုင် သိနိုင်သောကြောင့်လည်း ထို ခန္ဓ-မစ္စု ၂-ပါးကို အောင်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အကြောင်းသမုဒယ၊ ပယ်ချပိုင်ပိုင်၊ သိနိုင်သမှု၊ ခန်-မစ္စုဟု၊ နှစ်ခုမခါရ်နှင့်” ဟု လင်္ကာ၌ ဆိုသည်။

မြတ်ရှင်ဇိန ဘွဲ့တော်ဘုရား။ ။ ဤပြုခဲ့သောနည်းဖြင့် မာရ်ငါးပါးကို ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူရာ ဗောဓိပင် အောင်မြေအတွင်းဝယ် အောင်မြင်တော်မူခဲ့ သောကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အပေါ်၌ “ဇိန” ဟူသော ဘွဲ့နာမည် တော်ကို တင်ရပါသည်။

ဘဂဝါဘွဲ့တော် ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်

ကျက်ပုတ်ရန်လင်္ကာ

- ၁။ ကိုယ်တော်မြတ်၏၊ စိတ်ဓာတ်တော်မှ၊ စ၍မကြွင်း၊ လူနတ်မင်းကို ပိုင်နင်းအုပ်စိုး၊ လွှမ်းမိုးနိုင်ဘိ “ဣဿရိယ” ဘုန်းတော်....
- ၂။ ကိလေသာရန်၊ ပယ်ဖျက်လှန်ဘိ၊ နိဗ္ဗာန်ဖိုလ်မဂ်၊ ကိုးချက်အပြား၊ လောကုတ္တရာတရားဟူသော “ဓမ္မ” ဘုန်းတော်....
- ၃။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၍၊ ကမ္ဘာတိုက်ပေါင်း၊ သောင်း လောကဓာတ်၊ ပဲ့တင်ထပ်မျှ၊ နှံ့စပ်သတင်း၊ ကျော်စောခြင်း ဟူသော “ဃဿ” ဘုန်းတော်....
- ၄။ ရွှေမျက်နှာတော်၊ လက်ခြေတော်မှ၊ စ၍မကြွင်း၊ ပင်လုံးဝင်းသည့်၊ ပန်းမင်းအနေ၊ ကြက်သရေမဂ်လာ၊ စုဝေးကော့ဖြင့်၊ လှန်စွာတင့်တယ်၊ သပ္ပာယ်တော်မှုသော “သိရိ” ဘုန်းတော်....
- ၅။ အလိုတော်အတိုင်း၊ တောင်းတတိုင်းပင်၊ မဆိုင်းမတု၊ ပြီးစီးရသည့်၊ “ကာမ” ဘုန်းတော်....

၆။ တလောကလုံး၊ ညွတ်ရုံးကိုယ်စား၊ အားထားဘို့ရာ၊ လွန်စွာကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်တော်မူသော “ပယတ္တ” ဘုန်းတော်....

ဤခြောက်ဖော်ဂုဏ်၊ ဘုန်းတော်ဟုန်ဖြင့်၊ သုံးဘုံလွမ်းကျော်၊ လွန်ထင်ပေါ်၍၊ ဘွဲ့တော်ဘဂဝါ၊ တင်ရပါသည်၊ ကမ္ဘာထွဋ်ထား မြတ်ဘုရား။

ဘုန်းတော် ၆-ပါး။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌ “ဘဂဝါ” ဟူသော ဘွဲ့နာမည်တော် ရခြင်း၏အကြောင်းသည် အလွန်များ၏။ ထိုအကြောင်းများစွာတို့တွင် ဤနေရာ၌ “ဘုန်းတော် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း” ဟူသော အကြောင်းတမျိုးကိုသာ ပြပါမည်။ ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သိရီ၊ ကာမ၊ ပယတ္တဟူသော ဤ ၆-ပါးကို “ဘုန်းတော် ၆-ပါး” ဟု ခေါ်ပါသည်။

ဣဿရိယဘုန်းတော်။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိမိ၏စိတ်တော်ကို အလိုရှိရာ အာရုံ၌ တည်ငြိမ်အောင်ထားတော်မူနိုင်သည်။ ဤသို့ ထားတော်မူနိုင်ခြင်းသည် စိတ်တော်ကို အစိုးရခြင်းတည်း။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့ကိုလည်း တရားရေအေး အမြှိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူကာ အကျွတ်တရားကို ရစေတော်မူနိုင်၏။ ထိုသို့ တရားရသော မင်းများကိုလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အစိုးရတော်မူ၏။ ဤသို့ စိတ်တော်ကို၎င်း၊ မင်းအများကို ပဓာနထား၍ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ကို၎င်း အစိုးရတော်မူခြင်းသည် ဣဿရိယဘုန်းတော်ပင် ဖြစ်သည်။ [ဣဿရ+အစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်၏+ဣယ-အဖြစ်၊ အစိုးရခြင်း။] ထို ဣဿရိယဘုန်းတော်သည် အဏိမာ လသိမာစသော အားဖြင့် ရှစ်ပါးပြားပြန်၏။ ထိုရှစ်ပါးကို ရတနာဂုဏ်ရည် ဘဂဝါဂုဏ်တော်အဖွင့်၌ ပြထားသည်။

ဓမ္မဘုန်းတော်။ ။ ဘုန်းကံကြီးမားသော ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၌ ထူးခြားသော တရားဓမ္မရရှိသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌ကား မဂ် ၄-ပါး ဖိုလ် ၄-ပါး နိဗ္ဗာန် တရားဟူသော ထူးခြားသော လောကုတ္တရာ တရားများရှိပါသည်။ ထို တရားများကြောင့် ကိလေသာ အနောက်အကျုတို့ ကင်းစင်ရကား

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စိတ်တော်အစဉ်သည် အမြဲကြည်လင် အေးမြတော် မူပါသည်။

ယသဘုန်းတော်။ ။အရပ်ရပ်တို့၌ နှံ့စပ်ကျော်စောသော ဂုဏ်တော်ကို “ယသ ဘုန်းတော်” ဟု ခေါ်၏။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ နာမည်ကျော်ကြား သော်လည်း အစစ်အမှန်ရှိသော ဂုဏ်ကြောင့် ကျော်ကြားသည် မဟုတ်၊ အသိုင်းအဝိုင်းဖြင့် မကျော်-ကျော်အောင်၊ ဝါဒဖြန့်မှုကြောင့် အထိုက်အလိုက် ကျော်ကြားကြရသည်။ ထိုကျော်ကြားမှုကလေးသည် လည်း ကြာကြာမခံပါ။ မကြာခင် မွေးမြိုနိဗ္ဗာန်သွားတတ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကား လူတို့ နတ်တို့ ဗြဟ္မာတို့ရောက်အောင် နတ်ဗြဟ္မာတို့အတွင်း၌ ဂုဏ်သတင်းပြန့်ပွားတော်မူသည်။ ဤစကြာဝဠာ ကမ္ဘာလောက၌သာ မက၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့က တဆင့် တဆင့် ပြောကြသောကြောင့် စကြာ ဝဠာ ကမ္ဘာတသောင်းတိုင်အောင် ဂုဏ်သတင်းပြန့်နှံ့တော်မူပါသည်။

သိရိဘုန်းတော်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်နှင့်တကွ မျက်နှာ တော် လက် ခြေတော်စသော ရုပ်လက္ခဏာတော်သည် (ဗုဒ္ဓဘွဲ့တော်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်သော အင်ကြင်းပင်မင်းသဘွယ် အလွန်တင့်တယ်တော်မူရကား ဖူး၍မဝနိုင်အောင် ကြက်သရေကို ဆောင်တော်မူပါသည်။

ကာမဘုန်းတော်။ ။လိုလားတောင့်တတော်မူသည့်အတိုင်း ပြည့်စုံသော ဂုဏ်တော်ကို “ကာမဘုန်းတော်” ဟု ခေါ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် သုမေဓာရသေ့ဘဝတုန်းက ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့ သတ္တဝါ အများကို ကယ်တင်နိုင်ဘို့ရန် စိတ်ဖြင့် လိုလားတော်မူ၏။ “ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျံ—ငါသည် တရားထူးကို သိလို့ရှိလျှင် ဝေနေယျသတ္တဝါ တို့ကိုလည်း သိစေတော်မူအံ့” ဟု နှုတ်တော်ဖြင့် တောင့်တတော် မူခဲ့၏။ ဘုရားဖြစ်သောအခါ ထိုတောင့်တအတိုင်း ပြီးစီး၏။ မေ့စကြာ တရား ဟောတော်မူသောအခါ၌ပင် တဆယ်ရှစ်ကုဋေသော နတ်ဗြဟ္မာ တို့ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိနိုင်ကြပေသည်။

ပဉ္စမတန်း

ပယတ္တဘုန်းတော်။ ။လောက၌ ဉာဏ်ပညာနှင့် လုလ္လဝီရိယရှိသူကို အများက အားကိုး၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား တလောကလုံး၏ အားကိုးလောက အောင်ပင် လုလ္လဝီရိယကြီးမားတော်မူ၏။ နေ့စဉ် နေ့စဉ် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို ဉာဏ်တော်ဖြင့်၍ ကြည့်တော်မူ၏။ ထိုသတ္တဝါသည် အဝေးအရပ်၌ရှိလျှင် အချိန်အားလျော်စွာ တန်ခိုးဖြင့် ကြွ၍ တရားဓမ္မကို ဟောပြောတော်မူကာ တရားထူးကို ရစေတော်မူပါသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး၌ သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗိတံကို ချွတ်တော်မူလိုသောကြောင့် ဝမ်းတော်လားသဖြင့် အားနည်းတော်မူလျက်ပင် ကုသိနာရုံ မြို့သို့ ကြွတော်မူသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက်၌လည်း နောက်နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ တရားတော်ကို ကြားနာ၍ တရားကျင့်ဘို့ရန် တရားတော်ကို ထားတော်မူခဲ့၏။ အရိုးဓာတ်တော်များကိုလည်း နောက်နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ကိုးကွယ်ဘို့ရန် အငယ်ဆုံးမုန်ညင်းစေ့ ပမာဏတိုင်အောင် မိဋ္ဌာန်တော်မူခဲ့၏။

ဘွဲ့တော်ဘဂဝါ။ ။လောက၌ မိမိတို့ကိုးကွယ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဘဂဝံ” ဟု ဘွဲ့နာမည်တင်ထားကြ၏။ သို့သော် ထိုဘွဲ့နာမည်သည် အစစ်အမှန် နာမည်မဟုတ်။ ဘုန်းတော် ၆ ပါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်ထားအပ်မှသာ မှန်ကန်သော ဘွဲ့နာမည် ဖြစ်ပါသည်။

ငါတို့ဘဂဝါ

- ၁။ သိရီ ဘုန်းတော်အံးဖြင့် ကြက်သရေမင်္ဂလာရှိ၍ လွန်စွာတင့်တယ် သပ္ပာယ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။
- ၂။ ဣဿရိယဘုန်းတော်အံးဖြင့် မိမိစိတ်တော်ကို၎င်း၊ ကျွတ်ထိုက်သော လူနတ် ဗြဟ္မာ တို့ကို၎င်း အစိုးရတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍၊ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။

- ၃။ ဓမ္မဘုန်းတော်ဖြင့် ကိလေသာ အနောက်အကျိုးတို့ကို ကင်းစင်စေကာ လွန်စွာ ကြည်လင်သော စိတ်တော်ဖြင့် အစဉ်အေးမြတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။
- ၄။ ယသ ဘုန်းတော်ဖြင့် လောကသုံးဘုံ အလုံးစုံကို လွှမ်းခြုံကျော်ကြားထင်ရှားတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။
- ၅။ ကာမဘုန်းတော်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် သိဘို့ရန်၎င်း၊ ဝေနေယျတို့ကို သိစေဘို့ရန်၎င်း၊ တောင့်တတော်မူခဲ့၍ ထိုတောင့်တသည့်အတိုင်း ပြီးစီး အောင်မြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။
- ၆။ ပယတ္တဘုန်းတော်ဖြင့် လူ့နတ် ဗြဟ္မာ့သတ္တဝါတို့၏ အားထားလောက်အောင် လူ့လူဝီရိယ ကြီးမားတော်မူလှသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ငါတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ စင်စစ် ဘဂဝါဘွဲ့တော်ကို ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပါတကား။

ဘဂဝါ ဘုရားရှိခိုး

ဘဂေဟိ ဆဟိ ဂုဏေဟိ၊ တိလောက မကုဋ္ဌော သုတော၊

ဘဂဝါ ဘဂ္ဂမာရောသိ၊ တဿ မေ သရဏံ ဘဝ။

ဘဂဝါ- ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ၊ တန်ခိုးဂုဏ်ဖြင့်၊ သုံးဘုံကျော်ကြား၊ အို...ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ဆဟိ ဘဂေဟိ- ဣဿရိယ၊ စသည်အပြား၊ ဘုန်းခြောက်ပါး ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ- ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖြင့်၊ တိလောက မကုဋ္ဌော- သုံးဘုံသမိုက်၊ လောက တိုက်ဝယ်၊ မကိုဋ်သရဖူ၊ ပမာတူသည်ဖြစ်၍၊ သုတော- အလွန်ထင်ရှား၊

ပဉ္စမတန်း

ကျော်ကြားတော်မူပါပေ၏။ ဘဂ္ဂမာရော-ကံလေသာမာရ်၊ မာရ်နတ်ရန်ကို၊ ဉာဏ်တော်လက်နက်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ ဖြိုဖျက်တော်မူပြီးသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါပေ၏။ တဿ မေ- ဘုန်းလည်းမတန်၊ ဉာဏ်လည်းမထက်၊ မာရ်နတ်လက်မှ၊ မထွက်ရသေးသော ထို တပည့်တော်၏။ သရဏံ- ဘုန်းလည်း ထိုက်တန်၊ ဉာဏ်လည်းထက်မြက်၊ မာရ်နတ်လက်မှ၊ ထွက်နိုင်ခြင်းငှါ၊ ကိုးကွယ်ရာသည်။ ဘဝ- ဖြစ်တော်မူပါ အရှင်ဘုရား။

အတုမဲ့ ဗုဒ္ဓရတနာ

ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဒဝါ ဟုရံဝါ၊
 သဂ္ဂေသုဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ၊
 နနော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
 ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ဣဒဝါ-လူတို့နေရာ၊ မြို့ရွာဌာန၊ ဤလောက၌၎င်း၊ ဟုရံဝါ- နဂါး ဂဠုန်၊ ဖုံဖုံနေကြ၊ ဟို...အောက်လောက၌၎င်း၊ ယံ ကိဉ္စိ-သက်မဲ့ သက်ရှိ၊ များဘိဉ္စသို့၊ အလုံးစုံသော၊ ဝိတ္တံစ- ပီတိအစွမ်း၊ ကိုယ်စိတ်လန်း၍၊ ဝမ်းပန်းကြည်သာ၊ နှစ်သက်စရာဖြစ်သော အသုံးအဆောင် ရတနာသည်၎င်း၊ သဂ္ဂေသုဝါ- နတ်မြို့ခြောက်လီ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌လည်း၊ ပဏီတံ- အရသာရှိ၊ စားဘွယ်၏သို့၊ ကြည့်၍မဝ၊ မှန်မြတ်လှစွာသော၊ ယံ ရတနံစ-ဘုံဗိမာန်နန်း၊ အခန်းခန်းနှင့်၊ ထူးဆန်းထွေလာ၊ အကြင် ရတနာသည်၎င်း၊ အတ္ထိ=ရှေးကံ အလျောက်၊ ဘုန်းကံတေခက်က၊ ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာ၊ ထင်ရှားရှိပါပေ၏။ ဧတ္ထ-ပီတိအစွမ်း၊ လွန်ရှင်လန်းဘို့၊ သိန်းသန်း ကုဋေ၊ အထွေထွေသော၊ ဤ ရတနာတို့တွင်၊ တထာဂတေန- သုံးလူထွဋ်ထား၊ မြတ်ဘုရားနှင့်၊ သမံ- တန်းတူထား၍၊ ရှုစားလောက်စွာ၊ တစုံတခုသော ရတနာသည်။ နနော အတ္ထိ (နတ္ထိဇေဝ)- အကြောင်းကိုကြည့်၊ အကျိုးကြည့်လည်း၊ မရှိ ကေန်၊

အမှန်ပင် ဖြစ်ပါတော့သတည်း။ ဗုဒ္ဓေ— သုံးလူထွဋ်ထား၊ မြတ်ဘုရား၌၊ ပဏီတံ— လောကီ ဥစ္စာ၊ ရတနာထက်၊ ကံသာမြတ်မှုန်၊ တုဘက် လွန်သော၊ ဣဒမ္ပိ ရတနံ— ရတနာဖြစ်ကြောင်း ကောင်းထက် ကောင်းသည့်၊ ဂုဏ်ပေါင်း မြင့်မော်၊ ဤ သီလ သမာဓိ ပညာတော်သည်လည်း၊ အတ္ထိ—အမြဲပုံသေ၊ ရှိပါပေ၏။ တေတေ သစ္စေန—မှန်ကန်လှစွာ၊ ဤ ဝစီသစ္စာကြောင့်၊ ပါဏီနံ— ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းကြလို့၊ များလှဗိုလ်တို့အား၊ သုဝတ္ထိ—တင့်တယ် ဘို့ရန်၊ အတန်တန်ဖြင့်၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းခြင်းသည်၊ ဟောတု— စင်စစ်မသေ့၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်။ ။ဤလူတို့၊ နဂါး ဂဠုန်စသော တန်ခိုးကြီး တို့၏နေရာ ဟို....အောက်ဘုံ၌၎င်း၊ အထက်နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌၎င်း၊ ရှေ့ငွေ စိန် ကျောက် ပုလဲ ပဒမြားစသော ရတနာတွေ ရှိကြပေ၏။ လူတို့မှာပင် စကြာမင်း ပေါ်ထွန်းသောအခါ စကြာရတနာ၊ ဆင်ပျံ တော် ရတနာ၊ မြင်းပျံတော်ရတနာ၊ မိဖုရားရတနာ၊ သားတော်ကြီး ရတနာ၊ သဋ္ဌေးကြီးရတနာများ ပေါ်လာကြပေ၏။ ထို ရတနာ အား လုံးသည်ပင် ပိုင်ရှင်များ၏စိတ်ကို အလွန် နှစ်သက်စေနိုင်ကြပေသည်။ သို့သော် ထို ရတနာများစွာတို့တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့်တူသော ရတနာမှာ တမျိုးမျှ မရှိပါ။

အကြောင်းကိုကြည့်ပါ။ ။စိန်ရွှေစသော ဘုံဒိဗာန်စသော စကြာရတနာ စသော ရတနာတို့သည် ပိုင်ရှင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှေးကံတခုကြောင့်၎င်း၊ ဤဘဝဥာဏ် ဝီရိယကြောင့်၎င်း ရနိုင်သော ရတနာများ ဖြစ်ကြ၍ အကြောင်း မကြီးကျယ်လှပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရတနာကား- လေး အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းတိုင်အောင် ပါရမီကောင်းမှုတို့ကို များစွာ ဖြည့်ပြီးမှ ဖြစ်ထွန်း ပေါ်လာနိုင်သော ရတနာတော်ဖြစ်၍ အကြောင်း အားဖြင့် အတူမရှိအောင် ကြီးကျယ်ပါသည်။

အကျိုးကိုကြည့်ပါ။ ။အကျိုးကို ကြည့်ပြန်လျှင် လောကီရတနာများ သည် ပိုင်ရှင် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆွေမျိုးများ အခြွေအရံများ၏ စိတ်ကို

ပဉ္စမတန်း

နှစ်သက်စေနိုင်၊ ကိုယ် စိတ် ၂-ဖြာ ချမ်းသာ စေနိုင်ကြပါပေ၏။ သို့သော် တဘဝမျှသာ ချမ်းသာစေနိုင်ပါသည်။ တဘဝဆုံးခါနီးသော အခါ ထိုရတနာများကို စွဲလမ်းမှုရှိနေပါမူ ကေန့်မချ ပြိတ္တာဘောင်သို့ ဆောင်ပို့ပါလိမ့်မည်။ [ထိုသို့ စိတ်စွဲလမ်းမှု မရှိဘဲ ထိုရတနာများကို အကြောင်းပြု၍ ဒါနပြုသည့် အတွက်ကတော့ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အကျိုးဆောင်မည့် ပါရမီများကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသေး၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓမပွင့်ရာ သာသနာပကာလ၌ ထိုရတနာပိုင်ရှင် မျိုးကား အလွန် နည်းပါးစွာသာ ရှိနိုင်ပါသည်။]

ဗုဒ္ဓရတနာ၏အကျိုး။ ။ဗုဒ္ဓရတနာတော်သည်ကား တဦးတယောက်၏ အပိုင်မဟုတ်၊ မိမိယုံကြည်လျှင် မိမိပိုင်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ ပွားများသော ပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်၌ မပြတ်မပြတ် ဗုဒ္ဓအာရုံပေါ်နေသော ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဗုဒ္ဓရတနာကို အတော်များစွာပိုင်နေ၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည် သီလမပျက်ပါမူ အပါယ် ၄-ပါးသို့ မကျဘဲ သုဂတိဘဝ အဆက်ဆက်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် တက်နိုင်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပဌမ ဓမ္မစကြာတရားပွဲ၌ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ဗုဒ္ဓ ရတနာကို ကောင်းစွာပိုင်ကြသောကြောင့် သောတာပန်စသော အရိယာများဖြစ်၍ အပါယ်မှ လွတ်ကြလေပြီ။

ယနေ့တိုင်အောင်။ ။ယနေ့အထိလည်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ ပွားများ သော သူတော်ကောင်း ဟူသမျှသည် ဗုဒ္ဓရတနာကို ပိုင်ကြသေး၏။ ဤဘဝကိုစွန့်ရာခါနီးဝယ် စိတ်ထဲ၌ ဗုဒ္ဓရတနာထင်နေပါမူ သေချာ သော သုဂတိဘဝသို့ ကေန့်ရောက်ရတော့မည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ကိုကြည့်၊ အကျိုးကြည့်လည်း အတူမရှိသော ဗုဒ္ဓရတနာကို စိတ်ထဲ၌ ထင်လာအောင် ကြိုးစားကြပါ။

မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝတ္ထု။ ။သာဝတ္ထိမြို့၌ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မရှိသော ပုဏ္ဏားသဋ္ဌေးတယောက်မှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ အမည်ရှိသော သားကလေး

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တယောက်ရှိ၏။ ထိုသားကလေး မမာသောအခါ၌ ဆေးဘိုးအကုန်မခံ
 ချင်သောကြောင့် ဆေးမီးတို့ဖြင့် ကုနေ၏။ ရောဂါလွန်၍ သေခါနီး
 သောအခါ အိမ်တွင်းပစ္စည်းတွေကို မသာမေးလာသူတို့ မြင်မှစိုး၍
 သားကလေးကို စမြင်ဘက်သို့ ထုတ်ထား၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထို
 ကလေးအား ရောင်ခြည်တော်လွှတ်၍ မြင်လောက်သော အရပ်က
 ပြတော်မူ၏။ နဂိုရ်က ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော ထိုကလေးသည် ဗုဒ္ဓကို
 ကြည်ညိုသောစိတ်ဖြင့် စုတေ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ
 ပေသည်။

ပဉ္စမတန်း အကျယ်
 ညွှန် ပြချက် ပြီး ၏ ။

ဆဋ္ဌမတန်း

ဓမ္မရတနာ အကျဉ်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓညွန့်ပြ မြတ်ဓမ္မ၌၊ သုတ္တဝါနည်း ဘိဓမ္မာ၊
 လေးဆယ့်ငါးဝါ ဟောဖော်ငြားလည်း၊ သုံးပါးဤမျှ အချုပ်မှာ၊
 ဝိနည်းဆိုတာ သံသာများ၏၊ ဝတ်စားနေမှု ကောင်းဘို့ရာ၊
 အဘိဓမ္မာ သဘာဝက၊ ရုပ်နာမ်ညွန့်ပြ အစစ်သာ။
- ၂။ သုတ္တန်သည်ကား ဗိုလ်လူများ၏၊ စီးပွားသူ ညွန့်သည့်စာ၊
 ဤဘဝဝယ် ချမ်းသာပေးလို့၊ နောင်ရေးသူ ရဘို့ရာ၊
 ဘဝလွတ်အောင် ဆောင်နိုင်ငြားသည့်၊ တရားထူးလည်း ရှိသည်သာ၊
 ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်ဓမ္မကို၊ မကွယ်ပဘို့ စောင့်ရတာ။

ဆဋ္ဌမတန်း

ဓမ္မရတနာ အကျယ်

(ဤ အခန်း၌ ဓမ္မရတနာအကြောင်းကို အကျယ်ပြုထားပါသည်။)

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ၃၅-နှစ်အရွယ်တော်၌ ဘုရားဖြစ်၍ သက်တော် ရှစ်ဆယ်ပြည့်သောအခါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ၄၅-နှစ်(၄၅) ဝါကာလပတ်လုံး တရားတော်ကို ဟောတော်မူ၊ ညွှန်ပြတော်မူသည်။ ထိုတရားတော်သည် အချုပ်အားဖြင့် သုတ္တန် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာဟုခေါ်ဝေါ်ရပါသည်။

ဝိနည်း။ ။ “ဝိနည်း” ဟူသည် ရဟန်း သာမဏေများ၏ ဝတ်နည်း၊ စားနည်း၊ နေထိုင်နည်း၊ ပြောဆိုနည်း များကို သင်ပြ၍ ကိုယ်မှု နှုတ်မှု (ကာယကံ၊ ဝစီကံ) ကို ကောင်းမွန်အောင် ဆုံးမသော တရားဖြစ်၏။ ဝိနည်းတရားတော်သည် မနောကံ (စိတ်မှုကို) မဆုံးမသေး၊ မနောကံ-စိတ်မှုကို အဘိဓမ္မာ သုတ္တန်တရား တို့ကသာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမနိုင်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာ။ ။ “ဓမ္မ+အဘိဓမ္မာ” ဟု ရှေးဦးစွာ ဓမ္မ ၂-မျိုးကို ခွဲခြားရာ၏။ သုတ္တန်တရားတော်သည် “ဓမ္မ” အမည်သာ ရနိုင်၏။ အဘိဓမ္မာအမည်မရနိုင်။ ထိုသုတ္တန်တရားထက် ကျယ်ဝန်းသောတရား၊ ထူးခြားသောတရားကိုသာ “အဘိဓမ္မာ” ဟု ခေါ်နိုင်၏။ ကျယ်ဝန်းပုံ ထူးခြားပုံ ကိုကား ထိုဓမ္မ ၂-မျိုးကို ယှဉ်၍ ကြည့်တတ်သူမှ သိနိုင်မည်။ ဤ အဘိဓမ္မာသည် ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို ခွဲခြားပြသော တရားတော်ဖြစ်၏။ သတ္တဝါတို့က ယောကျ်ား၊ မိန်းမ (အထီး-အမ) သူ၊ ငါ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တိရစ္ဆာန် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုပညတ်ထားသော်လည်း အစစ်အမှန်အား

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဖြင့် ယောကျ်ား၊ မိန်းမစသည်မရှိ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်သာရှိ၏ ဟု အစစ်အမှန် ကိုပြသောတရားတော်ဖြစ်သည်။ (ထို့ ရုပ် နာမ်အကြောင်းကို နဝမတန်း မှစ၍ အတက်၌ အကျယ်ပြပါမည်။)

သာသနာ့အသက်ဝိနည်း။ ။ဝိနည်း တရားတော်သည် သာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်၏။ ဝိနည်းမရှိလျှင်၎င်း၊ စာအုပ်ထဲ၌ ဝိနည်း တရားတော်တွေ ရှိနေသော်လည်း ဝိနည်းတော်အတိုင်း နေထိုင်သော ရဟန်းတော်များ မရှိလျှင်၎င်း၊ သာသနာတော် အသက်မရှိတော့၊ သာသနာ ကွယ်တော့ ၏။ သင်္ကန်းကို ဝတ်နေသူတွေရှိသော်လည်း ဘုရားသားတော် ရဟန်း သံဃာအစစ် မဟုတ်တော့၊ သာသနာပကာလ၌ ရှိကြသော ရသေ့ မျိုး သာဖြစ်ကြတော့၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းကို “သာသနာတော်၏ အသက်” ဟု အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြပါသည်။

ကြည်ညိုစေနိုင်သော ဝိနည်း။ ။ဝိနည်း တရားတော်အတိုင်း ဝတ်စား သွားလာနေထိုင်သော ရဟန်း သာမဏေများကို တွေ့မြင်ရသော လူဝတ်ကြောင်တို့သည် နဂိုရံက သာသနာတော်ကို မကြည်ညိုသူတို့ သော်မှ ကြည်ညိုကြ၏။ နဂိုရံက သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်မှုကား တိုး၍ကြည်ညိုလာကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်း၌ပါသော ပညတ်တော် မှန်သမျှသည် သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုစေနိုင်သော ပညတ်တော်များ ဖြစ်ပေသည်။

သေချာသောဝိနည်း။ ။ဝိနည်း ပညတ်တော်သည် ရဟန်း သာမဏေ များ၏ ဥပဒေသ (ဥပဒေတော်) ဖြစ်ရကား အလွန်ကျန သေချာ၏။ ရွာထည်းသို့ သွားသောအခါ....

(က) သင်္ကန်းကို သပ်သပ်ယပ်ယပ် ရုံ၍သွားရ၏။ (ခါးဝတ်သင်းပိုင်ကို မရှည်မတိုဝတ်၍ ထိုသင်းပိုင်အပေါ်၌ ရုံထားသော ဧကသီကို သင်းပိုင်ထက် လက် ၃-သစ် ၄-သစ်မျှ အထက်တက်စေ၍ လည်ပင်း ထိအောင်ဖုံးလျက် သင်္ကန်းရုံထားသောအခါ လောင်းကွတ်အင်္ကျီ (အင်္ကျီအရှည်ကို) ဝတ်ထားသကဲ့သို့ အလွန် ဣန္ဒြေရပေသည်။)

ဆဋ္ဌမတန်း

- (ခ) မြို့ရွာအတွင်း၌ သွားသောအခါ ထိုင်နေသောအခါတို့၌ အကြောင်း ထူးမရှိပါလျှင် ၄-တောင်ခန့်လောက်သာ ကြည့်ရ၏။ လက်ရုံး လက်မောင်း ဦးခေါင်းတို့ကို မလှုပ်စေရ၊ ငြိမ်နိုင်သမျှ ငြိမ်ငြိမ် ထား၍ သွားရထိုင်ရသည်။
- (ဂ) မြို့ရွာအတွင်း၌ စကားပြောသောအခါ ကျယ်ကျယ်မပြောရ၊ အနီးအပါး၌ ရှိသော အခြားပုဂ္ဂိုလ် တပါးကြားရုံသာ ပြောရသည်။ (တရားဟောသောအခါ၌ကား လူအများကြားအောင် ဟောနိုင်ပြောနိုင်၏။)
- (ဃ) ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆွမ်းစားရာ၌ ဆွမ်းလုပ်ပြင်ပုံ၊ ပါးစပ်အတွင်းသို့ ဆွမ်းလုပ်သွင်းပုံ၊ ဆွမ်းစားပုံမှစ၍ ဟင်းရည်သောက်ပုံပါမကျန် ညွှန်ပြချက်များ ပါရှိ၏။
- (င) ကုဋီတက် (ကျင်ကြီးစွန့်) ရာ၌လည်း အပေါ်သင်္ကန်းကို အတွင်းသို့ ယူမသွားရ၊ နင်းခုံပေါ် ရပ်မိမှ ခါးဝတ်သင်းပိုင်ကို အပေါ်သို့ (မ) ရမည်။ ကျင်ကြီးစွန့်နေစဉ် “အင်း အင်း” ဟု မညှစ်ရ။ ကျင်ကြီးစွန့်၍ ပြီးသောအခါ ရေဆေးရသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဝိနည်းတော်ဝယ် ရဟန်းသာမဏေများ၏ ယဉ်ကျေးဘွယ်များကို အပြည့်အစုံ ညွှန်ပြထားတော်မူသည်။ (အကျယ်ကို သိလိုလျှင် မြန်မာလို ပြန်ထားသော ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး စာအုပ်ကို ရှုပါ။)

သုတ္တန်။ ။ သုတ္တန် တရားတော်ကား လူအများ နားလည်အောင် (လူ အများ၏ စိတ်အလိုလိုက်၍) ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်တရားတော်သည် လူဝတ်ကြောင်များရော ရဟန်းသံဃာများရော နတ် ဗြဟ္မာတို့ရော သတ္တဝါအများ၏ ဤ ဘဝ၌ ချမ်းသာရေး၊ နောင်သံသရာ၌ ချမ်းသာရေးတို့ကို ညွှန်ပြသော တရားတော် ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထိုသုတ္တန်တရားတော်၌ သတိပဋ္ဌာန်တရား၊ ဓမ္မစကြာတရား၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား စသော တရားထူးများသည် ဘဝမှလွတ်အောင် ဆောင်နိုင်သော တရားတော်ကြီးများတည်း။ ဤဆဋ္ဌမတန်း တရားရတနာ အခဏ်း၌ကား ကြီးကျယ်သော ထိုတရားထူးများကို မပြတ် ဤဘဝ နောက်ဘဝ ချမ်းသာရေး တရားတချို့ကိုသာ ပြပါမည်။ ကျောင်း၌နေခိုက် ဆရာ့ရွှေ့မှာဖြစ်စေ၊ ကျောင်းမှထွက်သောအခါဖြစ်စေ၊ ဖတ်ကြပါလေ။

ဗျဉ္ဇပဇ္ဇသုတ် (သမ္ပဒါတရား)

(အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပံ၊ ဂေါတမိဝဂ်။)

မေးလျှောက်ပုံ။ ။အခါတပါး၌ ကောဠိယ၏ သားဖြစ်သော ဒီဃဇာဏု အမည်ရှိသော အမျိုးသားတယောက်သည် ကောဠိယနိဂုံးဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူသော ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသည်မှာ—အရှင်ဘုရားကမစည်းစိမ်ကို ခံစားလျက် လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်ကြသော တပည့်တော်တို့သည် သားသမီးတို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းသော အိပ်ရာနေရာ၌ နေကြရပါကုန်၏။ (အိမ်က ကြီးကျယ်စေကာမူ စိုးရိမ်ကြောင့် ကြဘယ် များသောကြောင့် “ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်းသည်” ဟု ဆိုသည်။)

ကာသိတိုင်းမှထွက်သော စန္ဒကူး နံသာကိုလည်း သုံးစွဲကြပါကုန်၏။ ပန်းနံသာ အမွှေးအကြိုင် မျက်နှာခြေ စသည်ကိုလည်း သုံးစွဲကြပါကုန်၏။ ရှေ့ငွေကိုလည်း သာယာနှစ်သက် စုံမက်ကြပါကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ သာယာဘွယ်တို့ကို သာယာလျက် ကာမစည်းစိမ်ကို မစွန့်ရက်နိုင်သော တပည့်တော်တို့အား ဤဘဝ၌ စီးပွားချမ်းသာဖြစ်နိုင်၊ နောက်ဘဝ၌လည်း စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်နိုင်သော တရားကို ဟောတော်မူပါ။ (ဒီဃဇာဏု၏ အမျိုးသည် ဗျဉ္ဇပဇ္ဇ အမည်ရခဲဘူး၏။ ထို့ကြောင့် “ဗျဉ္ဇပဇ္ဇ” ဟု ခေါ်တော်မူလိမ့်မည်။)

ဤဘဝ ချမ်းသာကြောင်းတရား

ဗျုတ္တပဇ္ဇ-အမျိုးသား တယောက်အတွက် ဤဘဝ၌ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်တို့ရာ အကြောင်းတရားတို့သည် ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ၊ အာရက္ခသမ္ပဒါ၊ ကလျာဏမိတ္တတာ၊ သမဇီဝိတာအားဖြင့် ၄-ပါးရှိကုန်၏။ (ဤ ၄-ပါးကိုပင် သမ္ပဒါတရား ၄-ပါးဟု ရှေးက ခေါ်ခဲ့ကြသည်)။

ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ။ ။ဗျုတ္တပဇ္ဇ-ဤလူ လောက၌ အမျိုးသားသည် အသက် မွေးဝမ်းကျောင်း တမျိုးမျိုးဖြင့် အသက်မွေးရသည်။ ထိုသို့ အသက် မွေးရာ၌ (က) လယ်ယာလုပ်ကိုင်မှုဖြင့် ဖြစ်စေ၊ (ခ) ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုဖြင့်ဖြစ်စေ၊ (ဂ) နွားကျောင်းမှုဖြင့်ဖြစ်စေ၊ (ဃ) လေးအတတ် ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ (င) မင်းမှုထမ်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ (စ) အခြားသော အတတ် တစုံတခုဖြင့်ဖြစ်စေ အသက်မွေးရသည်။ (ဤစကားတော်ဖြင့် “အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်မရှိဘဲ လှူဗော်ကျော့ လှူတေလေ လုပ်၍ မနေရ”ဟု ဟောတော်မူလိုသည်။)

မည်သည့်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသည်ဖြစ်စေ ထိုအလုပ်၌ ကျွမ်းကျင်မှု ရှိရသည်။ မပျင်းမရိ လှလှရှိရမည်။ ထိုအမှုကိစ္စနှင့် ဆိုင်ရာဝယ် အကြောင်းအားလျော်စွာ စူးစမ်းနှိုင်းချိန်တတ်သော ဉာဏ်လည်း ရှိရမည်။ ကိုယ်တိုင် လုပ်ခွင့်ကြုံလျှင် ကိုယ်တိုင်လုပ်စွမ်းနိုင်ရမည်။ သူ့ကို စီမံခွင့်ကြုံလျှင် စီမံတတ်ရမည်။ ဤသို့ ဆိုင်ရာအလုပ်၌ ကျွမ်းကျင်မှု အခြေခံပညာ၊ မပျင်းမရိ ဇံ့ရှိမှု ဝီရိယ၊ စူးစမ်းနှိုင်းချိန်တတ်သောဉာဏ် ဤ ၃-တန်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို “ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ”ဟု ခေါ်သည်။

(ဆောင်) အလုပ်ဆိုင်ရာ၊ ကျွမ်းကျင်စွာဘိ၊ ပညာရှိ၍၊ ဝီရိယဇံ့၊ သတ္တိခံနှင့်၊ ကိုယ်လဲလုပ်တတ်၊ စီမံတတ်မှ၊ ဥဋ္ဌာန၊ မည်ရသမ္ပဒါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အာရက္ခသမ္ပဒါ။ ။ဗျုပ္ပပဇ္ဇ-ထိုဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါနှင့် ပြည့်စုံသောအမျိုးသား
၏ ထကြွလှလှ ဝီရိယကြောင့် ရအပ်ကုန်သော လက်ရုံးအားဖြင့်
စုဆောင်း၍ ထားအပ်ကုန်သော ချွေးကျအောင် (နဖူးကချွေး ခြေမ
ကျအောင်) ရှာဖွေအပ်ကုန်သော စီးပွားဥစ္စာတို့သည် ဓမ္မိက (တရား
သဖြင့် ရှာဖွေအပ်) ဓမ္မလဒ္ဓ (တရားသဖြင့် ရအပ်သော) စီးပွားဥစ္စာ
များ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုစီးပွားဥစ္စာတို့ကို စောင့်ရှောက်နည်း အမျိုး
မျိုးဖြင့် လုံခြုံစေရမည်။

ဘယ်လိုနည်းဖြင့် စောင့်ရှောက်မှုကိုပြုလျှင် (က) မင်းတို့သည် မယူနိုင်ပါ
ကုန်အံ့နည်း၊ (ခ) သူခိုးဓားပြတို့သည် မယူနိုင်ပါကုန်အံ့နည်း၊ (ဂ) မီးသည်
မလောင်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (ဃ) ရေသည် မဆောင်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (င) အမေ့ခံ
သားသမီးဆိုးတို့သည် မယူနိုင်ပါကုန်အံ့နည်း။ ဤသို့ တွေးတောကြံစည်ကာ
(ရေ မီး သူခိုး၊ မေ့ခံဆိုးနှင့် မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါးကြောင့်) မပျက်ပြား
နိုင်လောက်အောင် စောင့်ရှောက်နည်း အမျိုးမျိုးဖြင့် လုံခြုံအောင် သိမ်း
ဆည်းတတ်ခြင်းကို အာရက္ခသမ္ပဒါ (အစောင့်အရှောက် ကောင်းခြင်း) ဟု
ဆိုရသည်။ (ဤစကားတော်ဖြင့် “ရှာဖွေ၍ ရအပ်သောပစ္စည်းကို မသိမ်း
မဆည်းဘဲ မထားရ၊ ရန်သူမျိုးငါးပါးမှ လုံခြုံအောင် သိမ်းဆည်းတတ်စေ
ရမည်” ဟု ဟောတော်မူလိုသည်။)

(ဆောင်) ရေမီးသူခိုး၊ မေ့ခံဆိုးနှင့် မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါးကြောင့်၊
မပျက်ပြားလတ်၊ စောင့်ရှောက်တတ်မှု၊ အာရက္ခ၊ မည်ရ
သမ္ပဒါ။

ကလျာဏပိတ္တတာ။ ။ဗျုပ္ပပဇ္ဇ- မိမိနေရာ မြို့ရွာနိဂုံး၌ အသက်အရွယ်
ငယ်စေကာမူ အကျင့်အားဖြင့် ကြီးရင့်ကြကုန်သော ကြီးသူဖြစ်လျှင်
လည်း အကျင့်စာရိတ္တပါ ကြီးရင့်ကြကုန်သော သဒ္ဓါ သီလ စာဂ
(စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု) ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြသော အိမ်ပိုင် ယာပိုင်ရှိ၍

ဆဋ္ဌမတန်း

ဂဟပတိ မည်သူ၊ ထို ဂဟပတိ၏ သားဖြစ်သူများ ရှိကြလိမ့်မည်။
ကြီးပွားလိုသော အမျိုးသားသည် ထိုဂဟပတိနှင့်၎င်း၊ ထိုဂဟပတိ၏
သားများနှင့်၎င်း အတူနေ အတူပြော အတူဆွေးနွေးသောအားဖြင့်
အပေါင်းအသင်း လုပ်ရမည်။

ထိုသို့ မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပေါင်းသော အမျိုးသားသည် မိတ်ဆွေ
ကောင်း၏ သဒ္ဓါတရား ကောင်းပုံကို အတုလိုက်၍ မိမိလည်း သဒ္ဓါ
တရား ကောင်းလာ၏။ သီလနှင့် ပြည့်စုံပုံကို အတုလိုက်၍ မိမိလည်း
သီလနှင့် ပြည့်စုံလာ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု စာဂကို အတုလိုက်၍
မိမိလည်း စွန့်ကြဲပေးကမ်း တတ်လာလိမ့်မည်။ အသိအလိမ္မာ ပညာနှင့်
ပြည့်စုံပုံကို အတုလိုက်၍ မိမိလည်း အသိအလိမ္မာ ရှိလာလိမ့်မည်။
ဤသို့ မိတ်ဆွေကောင်း၏ ကောင်းသောအမှုသို့ အတုလိုက်ခြင်းကို
“ကလျာဏ မိတ္တတာ-မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း” ဟု ခေါ်
ရသည်။ (“မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပေါင်းရုံတင်မကဘဲ မိတ်ဆွေကောင်း၏
ကောင်းသော အတုကိုလည်း လိုက်ရမည်” ဟု ဟောတော်မူလိုရင်း
ဖြစ်သည်။)

(ဆောင်) သဒ္ဓါသီလ၊ စာဂပညာ၊ ၄-ဖြာစုံတောင်း၊ မိတ်ဆွေကောင်း
နှင့် ပေါင်း၍အတု၊ ကိုယ်လည်းပြုမှု၊ ကလျာဏ၊ မိတ္တ ပြည့်
စုံသည်။

သမဇီဝိတာ။ ။ဗျုပ္ပပဇ္ဇ - အမျိုးသားသည် မိမိမှာရှိသော စည်းစိမ်
တို့၏ ဝင်လာသော အရဘက်ကို၎င်း၊ ထွက်သွားသော အကုန်အကျ
ဘက်ကို၎င်း၊ သိ၍ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်လည်း မဖြစ်စေ၊ သိမ်သိမ် ငယ်
ငယ်လည်း မဖြစ်စေဘဲ အကုန်နှင့်အရ မျှတအောင် အသက်မွေးမှုကို
“သမဇီဝိတာ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသို့ အသက်မွေးလျှင် ဝင်လာသော
အရဘက်ကများ၍ ထွက်သွားသော အကုန်အကျဘက်ကို လွှမ်းနိုင်
လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အကုန်နှင့်အရ မျှတ မမျှတကို သိတတ်ရသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဥပမာ- ချိန်ခွင်ကြီးကို ကိုင်ဆောင်ထားသူသည် ချိန်ခွင်ကြီးကို မြှောက်
လိုက်သောအခါ “မည်၍ မည်မျှ နိမ့်ကျနေသည်၊ သို့မဟုတ် မည်၍
မည်မျှ အထက် ထောင်နေသည်” ဟု သေချာစွာသိသကဲ့သို့တည်း၊
ထိုသို့သိအောင် အလုပ်အကိုင်များ၌ အကုန်နှင့် အရကိုပြုသော စာရင်း
စာအုပ် ရှိကြရပေသည်။

(ဆောင်) စားဝတ်နေပုံ၊ နေ့စဉ်ခြုံလျက်၊ အကုန်အရ၊ နှိုင်းချိန်ဆသော်၊
အရဘက်က၊ သာစေမှ၊ သမဇီဝိတာခေါ်။

ဗျုပ္ပတ္တိ-အမျိုးသားသည် အရဘက်က နည်းနေပါလျက် ခမ်းခမ်း
နားနား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ဟန်ကြီးပန်ကြီး အသက်မွေးနေမှုကြောင့်
အကုန်ဘက်က များနေလျှင် “သဖန်းသီး စားတဲ့လူလိုဘဲ” ဟု အပြော
အဆိုခံရတတ်၏။ (သဖန်းသီးစားလိုသူသည် သဖန်းပင်မှ အသီးတွေကို
လှုပ်ချ၍ မိမိစားလိုရာ အနည်းငယ်ကိုစားပြီးလျှင် ကျန်သမျှ အသီး
တွေကို အချီးနှီးဖြစ်၍ ကျန်ရစ်စေသည်။) အကယ်၍ အရဘက်က
များပါလျက် ဆင်းတောင့်ဆင်းရဲ အသက်မွေးကာ နှမြောစေးကပ်
နေပြန်လျှင် “ကိုယ်လုပ်စာ ကိုယ်မစားရဘဲ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ သေရမယ့်
လူစား” ဟု အပြောအဆို ခံရတတ်၏။ ထို့ကြောင့် အရဘက်နှင့်
အကုန်ဘက်ကို နှိုင်းချိန်ကာ မျှမျှတတ စားသောက်နေထိုင်တတ်
ရသည်။

ပျက်စီးကြောင်း ၄-ပေါက်။ ။ဗျုပ္ပတ္တိ- ဤသို့ ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ စသော
အကြောင်းတရား ၄-ပါးနှင့်အညီ စုဆောင်း ရှာဖွေ၍ ရအပ်သော
စည်းစိမ်ဥစ္စာ တို့အတွက် ပျက်စီးဘို့ရာ ထွက်ပေါက် ၄-ပေါက် ရှိနေ
သည်ကို နားလည်ရမည်။ (၁) ဣတ္ထိဓုတ္တ (မိန်းမ လိုက်စားခြင်း)၊
(၂) သုရာဓုတ္တ (သေရည်အရက် ဘိန်းကဇော် သောက်စားခြင်း)၊
(၃) အက္ခဓုတ္တ (အလောင်း အစား ကစားခြင်း)၊ (၄) ပါပမိတ္တ
(အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေ မကောင်းခြင်း)၊ ဤ ၄-ပါးတည်း။

ဝင်လာကြောင်း ၄-ပေါက်။ ။ ဗျဿပဇ္ဇ- ဤလေးပါး၏ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော (၁) မိန်းမ မလိုက်စားခြင်း၊ (၂) သေရည်အရက် ဘိန်း ကဇော် မသောက်မစားခြင်း၊ (၃) အလောင်းအစား ကစားမှုမရှိ ခြင်း၊ (၄) မကောင်းသော အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေ မရှိခြင်း၊ ဤ ၄-ပါးကား စီးပွားဥစ္စာ၏ ဝင်လာဘို့အကြောင်း ကောင်းသော လမ်းပေါက်များဖြစ်ကြသည်။ အမျိုးကောင်းသားသည် ပျက်စီးကြောင်း အပေါက် ၄-ခုကို ပိတ်၍ ဝင်လာကြောင်း အပေါက် ၄-ပေါက်ကို အမြဲဖွင့်ထားမှသာ ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ စသော အကြောင်း ၄-ပါးဖြင့် ရှာမှီးအပ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာများသည် မပျက်မစီးဘဲ တည်တံ့တိုးပွား ဘွယ် ရှိကြပေသည်။

ရေကန်ကြီးဥပမာ။ ။ ဗျဿပဇ္ဇ- ဥပမာပြရလျှင် ရေကန်ကြီး တကန်၌ ရေဝင်ပေါက် ၄- ပေါက်ရှိ၍ ရေထွက်ပေါက်လည်း ၄- ပေါက်ပင် ရှိ၏။ ထိုရေကန်ကြီး၌ ရေထွက်ပေါက်များကိုဖွင့်ထား၍ ရေဝင်ပေါက် များကို ပိတ်ထားလိုက်လျှင်၎င်း၊ မိုးကလည်း မကြာမကြာမရွာလျှင်၎င်း၊ ရေတွေ ယုတ်လျော့ဘို့သာရှိ၍ တိုးဘို့မရှိတော့ချေ၊ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ ရေထွက်ပေါက်များကို ပိတ်ထား၍ ရေဝင်ပေါက်များကို ဖွင့်ထား လျှင်၎င်း၊ မိုးကလည်း မကြာမကြာ ရွာလျှင်၎င်း ထိုရေကန်ကြီးမှာ ရေတွေယုတ်လျော့ဘို့မရှိ၊ တိုးဘို့သာရှိတော့သည်။

ဗျဿပဇ္ဇ-ထို့အတူပင် ဣတ္ထိဓုတ္တ စသော ၄-ပါးသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာ တို့၏ ပျက်စီးကြောင်း ထွက်ပေါက်များဖြစ်၍ ဣတ္ထိဓုတ္တမဟုတ်သော ၄-ပါးသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၏ ဝင်လာကြောင်း အပေါက်များဖြစ်၏။ မိန်းမလိုက်စားမှု စသော ထွက်ပေါက် ၄-ပါးကို မပြုလုပ်ဘဲ ပိတ်ဆို့ ထား၍ မိန်းမ မလိုက်စားမှုစသော ဝင်ပေါက် ၄-ပါးကို ဖွင့်ထား လိုက်လျှင် ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ စသော ၄-ပါးဖြင့် ရှာချနေသော ပစ္စည်း ဥစ္စာ မှီးရေများသည် ကောင်းစွာ တည်တံ့တိုးပွား နေနိုင်ပေသည်။ ဤပြုအပ်ခဲ့သော ၄-ပါးသည် ယခုဘဝ၌ စီးပွားချမ်းသာ တိုးပွားဘို့ အကြောင်းများပင် ဖြစ်ပေသည်။

နောက်ဘဝ ချမ်းသာကြောင်း ၄-ပါး။ ။ဗျူဟပဇ္ဇ-အမျိုးသား၏ နောက်
 နောက် ဘဝများစွာ၌ စီးပွားချမ်းသာဘို့ရာ အကြောင်း ၄-ပါးရှိ၏။
 (၁) သဒ္ဓါသမ္ပဒါ- သဒ္ဓါ၏ပြည့်စုံခြင်း၊ (၂) သီလသမ္ပဒါ- သီလ၏
 ပြည့်စုံခြင်း၊ (၃) စာဂသမ္ပဒါ- စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း၊
 (၄) ပညာသမ္ပဒါ- ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်း။

သဒ္ဓါသမ္ပဒါ။ ။ဗျူဟပဇ္ဇ- အမျိုးသားသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ် (အားလုံးကို သိနိုင်သောဉာဏ်)တော်ကို ယုံကြည်၏။ “အရဟံ
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ” စသော ဂုဏ်တော်များကို ယုံကြည်၏။ ထိုသို့ယုံကြည်
 ခြင်း၏ ပြည့်စုံမှုကို “သဒ္ဓါသမ္ပဒါ” ဟု ဆိုရသည်။ (ဘုရားရှင်ကို ယုံ
 ကြည်မှု ဘုရားရှင်၏ တရားတော်အတိုင်း လိုက်နာမည်ဖြစ်သောကြောင့်
 သဒ္ဓါသမ္ပဒါသည် အရင်းခံအကြောင်းဖြစ်သည်။)

သီလသမ္ပဒါ။ ။လူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်ဖြစ်သော ငါးပါးသီလနှင့်ပြည့်စုံမှုကို
 “သီလသမ္ပဒါ” ဟု ဆိုရသည်။ (ဘုရားရှင်ကို ယုံကြည်မှု ဘုရားရှင်အမိန့်
 တော်အတိုင်း သီလကို စောင့်ရှောက်လိုကြပေမည်။)

စာဂသမ္ပဒါ။ ။အမျိုးသားသည် သူတပါးကို ပေးကမ်းဘို့ နှမြော
 ဝန်တိုစိတ်မရှိ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲရာ ကိစ္စကြုံလာလျှင် တွန့်တိုခြင်းမရှိ
 ဘဲ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် စွန့်ကြဲလေ့ရှိ၏။ အလှူခံလာလျှင် စင်ကြယ်
 သောလက်ဖြင့် အဆင်သင့်လှူဘို့ရန် မိမိလက်ကို အမြဲစင်စင်ကြယ်ကြယ်
 ထား၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလေ့ ရှိကြောင်းကို သိကြသောကြောင့် ထို
 အမျိုးသားအထံ၌ တောင်းရမ်းသူတို့က တောင်းရဲကြ၏။ ထိုသို့စွန့်ကြဲ
 ပေးကမ်းလှူဒါန်းနေရလျှင် ပျော်ရွှင်နိုင်မှုကို “စာဂသမ္ပဒါ” ဟု ခေါ်
 ရသည်။

ပညာသမ္ပဒါ။ ။အမျိုးသားသည် ရုပ်နာမ်တရား၏ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ၊
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောကို နားလည်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုသို့
 ပြည့်စုံခြင်းကို “ပညာသမ္ပဒါ” ဟု ဆိုရသည်။ (ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို
 နားလည်သော ပညာကိုလည်း အခြေခံ “ဥပသမ္ပဒါ” ဟုပင် ဆိုနိုင်

ဆဋ္ဌမတန်း

ပါသည်။) ဤကား နောက်နောက်ဘဝ၌ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရား ၄-ပါးတည်း။

အချုပ်မှတ်ဘွယ်။ ။ဤတရားတော်သည် သားမယားနှင့်အတူ အိမ်၌နေ ရင်းပင် ဤဘဝ နောက်ဘဝ၌ စီးပွားဥစ္စာ တိုးတက်ကြောင်း ချမ်းသာကြောင်းများကို ညွှန်ပြသော တရားတော်ဖြစ်၏။

ဤဘဝ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၌ (၁) မိမိလုပ်သည့် အလုပ်ကိစ္စ၌ ကျွမ်းကျင်၍ မပျင်းမရိလှလှရှိခြင်း၊ (၂) လုပ်ကိုင်၍ရသော စီးပွားဥစ္စာကို ဘေးရန်မရှိအောင် စောင့်ရှောက်တတ်ခြင်း၊ (၃) အရနှင့် အကုန်တိုင် အရဘက်က အမြဲသာလျက်ရှိစေခြင်း၊ (၄) မိတ်ကောင်း ရှိခြင်းဟု ၄-ပါးကို ဟောတော်မူပြီးလျှင်....

(၁) မိန်းမလိုက်စားခြင်း၊ (၂) သေရည် အရက် ဘိန်းကဇော် တို့ကို သောက်စားခြင်း၊ (၃) အလောင်းအစားကစားခြင်း၊ (၄) မကောင်းသော အပေါင်းအဖော်ရှိခြင်း ဟူသော ပျက်စီးကြောင်း အပေါက် ၄-ပေါက်ကို ပိတ်ဆို့ရမည်ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတော်မူသည့် အတိုင်း နေထိုင်လျှင် အဘယ်မှာ ဤဘဝ၌ စီးပွားမတိုးတက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။

သံသရာချမ်းသာကြောင်း၌ (၁) သဒ္ဓါပြည့်စုံခြင်း၊ (၂) သီလပြည့်စုံခြင်း၊ (၃) စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊ (၄) ပညာဉာဏ်ရှိခြင်းအားဖြင့် ဤ ၄-ပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတော်မူသည့်အတိုင်း မကျင့်နိုင်လောက်အောင် ခက်ဘွယ်လည်းမပါ။ ထိုအတိုင်းကျင့်ပါလျှင်လည်း ကေနိဘဝကောင်းသို့ ရောက်ရမည်သာ။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၏တရားတော်သည် ဘာသာမရွေး လိုက်နာထိုက်သော တရားဖြစ်ရကား ဓမ္မရတနာအခန်း၌ ဤတရားတော်ကို ကလေးတို့အား ထိုက်တန်သမျှ နားလည်အောင် ပြသင့်ပါသည်။

ဗျဿပဇ္ဇသုတ် ပြီး၏။

သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်မှ ထုတ်နှုတ်ချက်

သိင်္ဂါလသတို့သား။ ။ သိင်္ဂါလသတို့သားသည် နဂိုရ်က ဘုရားကိုမကြည်ညို၊ ထို့နောက် ဘုရားရှင်၏ လောကကြီးပွားရေး တရားများကို ကြားရမှ ဘုရားကိုကြည်ညို၍ တရား သံဃာတော်ကိုပါ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်လေသည်။ ထိုသတို့သားအား ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်သည် ဗျူပဇ္ဇသုတ်၌ ပါပြီးသော တရားတော်များနှင့် တချို့သဘောတူ၏။ ထို့ကြောင့် သဘောမတူသော တချို့ကျင့်ဝတ်များကို ထုတ်ပြပါမည်။

အဂတိမလိုက်ရ။ ။ ဘက်လိုက်ခြင်း၊ မျက်နှာလိုက်ခြင်းကို “အဂတိဂမန-မလိုက်ထိုက်သည်ကို လိုက်ခြင်း = မပြုထိုက်သည်ကို ပြုခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအဂတိသည် “ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊ ဘယာဂတိ” ဟု ၄-ပါးရှိ၏။

ပစ္စည်းဝေရာ၌ ဘက်လိုက်ပုံ။ ။ ၂-ယောက် ၃-ယောက်မှစ၍ အများဆိုင် ပစ္စည်းကို ဝေဘန်ရာ၌ ချစ်သူအား ပို၍ပေးခြင်းသည် ဆန္ဒာဂတိ လိုက်ခြင်းမည်၏။ (ဆန္ဒ-ချစ်ခြင်းကြောင့် + အဂတိ-ဘက်မလိုက်ထိုက်သည်ကို + ဂမန-လိုက်ခြင်း) မုန်းသူအား လျော့၍ပေးခြင်းသည် ဒေါသာဂတိလိုက်ခြင်းမည်၏။ အနည်းအများနားမလည်၊ အဘိုးတန်-မတန်နားမလည်သောကြောင့် တယောက်မှ ၂ များ၍ အခြားတယောက် မှာ နည်းအောင် ဝေမိခြင်းသည် မောဟာဂတိလိုက်ခြင်းမည်၏။ ပို၍မပေးလျှင် ရန်လုပ်မည့်အတွက် ကြောက်သောကြောင့် ပို၍ပေးလျှင် ဘယာဂတိလိုက်ခြင်းမည်၏။ (မိမိပိုင် ပစ္စည်းကိုကား အလိုရှိသလို ပေးနိုင်၏။ ချစ်သူအား ပေးခြင်းကြောင့် ဆန္ဒာဂတိလိုက်သည်မမည်။ သို့သော် မိမိ၏ သားသမီး၊ မိမိ၏ တပည့်တို့အား ဝေ၍ပေးရာ၌ကား အဂတိမလိုက်မိအောင် သတိထားရသေး၏။)

ရာထူးခန့်ရာ၌ ဘက်လိုက်ပုံ။ ။ လူကိုရွေး၍ ရာထူးခန့်ရမည့် ကိစ္စ၌ ပင်ကိုယ်က ချစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လက်လာဘ ပေးသည့်

အတွက် ယခုမှ ချစ်သောကြောင့်ဖြစ်စေ ချစ်သူအား ရာထူးခန့်ခြင်း ရာထူးတိုးပေးခြင်းသည် ဆန္ဒာဂတိ လိုက်ခြင်းမည်၏။ ပင်ကိုယ်က မုန်းသောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ လာဘ် မပေးသောကြောင့် ဖြစ်စေ မုန်းသူအား ရာထူးမခန့်ခြင်း ရာထူးမတိုးခြင်း ရာထူးလျှော့ချခြင်းသည် ဒေါသာဂတိလိုက်ခြင်းမည်၏။ သူတို့၏ အရည်အချင်းကို မသိသော ကြောင့် ခန့်သင့်သူ ရာထူးတိုးသင့်သူကို မခန့်ဘဲ မတိုးစေဘဲ မခန့်သင့် မတိုးသင့်သူကို ခန့်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးပေးခြင်းသည် မောဟာဂတိလိုက် ခြင်းမည်၏။ ကြောက်သောကြောင့် ရာထူးခန့်ခြင်း ရာထူးတိုးပေးခြင်း သည် ဘယာဂတိလိုက်ခြင်း မည်၏။

တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌ ဘက်လိုက်ပုံ။ ။တရားတွေ့သူ ၂-ဘက်တွင် နဂိုရိက္ခာ ဖြစ်စေ၊ လာဘ်ကြောင့်ဖြစ်စေ ချစ်သူဘက်ကို အနိုင်ပေးခြင်းသည် ဆန္ဒာဂတိလိုက်ခြင်း မည်၏။ ရှေးက ရန်သူဖြစ်နေ၍ သို့မဟုတ် ယခု တွေ့မှ အပြောမတည့်၍ သို့မဟုတ် လာဘ်မပေး၍ မုန်းသောကြောင့် အရှုံးပေးခြင်းသည် ဒေါသာဂတိ လိုက်ခြင်းမည်၏။ တရားအမှန်ကို နားမလည်၍ အရုံးအနိုင် ပေးရာ၌ အမှားပေးမိခြင်းသည် မောဟာ ဂတိလိုက်ခြင်းမည်၏။ ကြောက်သောကြောင့် အနိုင်ပေးခြင်းသည် ဘယာဂတိလိုက်ခြင်း မည်၏။

အဂတိလိုက်ခြင်း မလိုက်ခြင်း။ ။လဆုတ်ရက်များ၌ လ၏ အရောင်သည် တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်ကာ နောက်ဆုံးနေ့၌ ကွယ်ပျောက်သကဲ့သို့ အဂတိလိုက်သူ၏ အခြေအရံနှင့် ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်းလည်း တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်ကာ နောက်ဆုံး၌ တိမ်မြုပ်သွားရ၏။ လဆန်း ရက်များ၌ လ၏အရောင်သည် တရက်ထက်တရက် တိုးတက်လာသကဲ့သို့ အဂတိမလိုက်သူ၏ အခြေအရံနှင့် ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်းလည်း တနေ့ထက်တနေ့ တိုးတက်၍ လာနိုင်ပေသည်။

မောဟာဂတိ၏ ကြောက်ဘူယ်။ ။မိမိကိုယ်ကို ဘက်မလိုက်သူဖြစ်အောင် သတိထား၍ စောင့်စည်းလိုသူသည် ဆန္ဒ၊ ဒေါသ၊ ဘယအတွက် ထိန်းသိမ်းနိုင်ဘူယ် ရှိသော်လည်း မောဟာအတွက်ကား မစောင့်စည်း

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နိုင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ကိစ္စတစ်ခုတစ်ရာကြုံလာလျှင် အရင်းခံအကြောင်းကို သိအောင် စုံစမ်းပြီးမှသာ ပြုလုပ်ရသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်နိုင်မှ အမှန်ကို ပြုလုပ်ရာရောက်၍ မောဟဂတိမှ လွတ်မြောက်ပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှ လောက် ကြိုးစားပါလျက် လွဲသွားလျှင်ကား မိမိစွမ်းနိုင်သောအရာ မဟုတ်တော့။

ယခုခေတ် ဖြစ်ပုံ။ ။ယခုခေတ်၌ကား ဆန္ဒဂတိမှစ၍ အဂတိလိုက်မှု၊ ဘက်လိုက်မှုတွေ များလှသောကြောင့် ဆိုင်ရာအလုပ်ကိစ္စ၌ တာဝန် ယူရသူအများပင် ဂုဏ်သတင်း၊ ကျော်စောခြင်း၊ ပျက်ပြယ်ကာ နောက်ဆုံး၌ တိမ်မြုပ်သွားကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပါရမီရှင်ဟု အယူရှိသူတို့သည် မတတ်နိုင်သော မောဟမှတစ်ပါး အခြား အဂတိလိုက်မှုများ မလိုက်မိအောင် ရှောင်ကြရပေလိမ့်မည်။

မှတ်ချက်။ ။ရာထူးပေးရာ၌ အရည်အချင်းရှိသူက မိမိစကားကို နား ထောင်မည့်သူ မဟုတ်၊ မိမိအလုပ်ကို ကူညီမည့်သူ မဟုတ် သောကြောင့် ထိုသူ ကိုမပေးဘဲ မိမိအလုပ်ကို ကူညီမည့် သူအား ပေးခြင်းမှာ ဘက်လိုက်ခြင်းဟုမဆိုနိုင်ပါ။

ဥစ္စာပျက်ကြောင်း ၆-ပါး

(၁) သေရည်အရက် ဘိန်း ကဇော် သောက်စားမှုကို အထပ်ထပ်ပြုလုပ် ခြင်း၊ (၂) အချိန်မရှိမှ လမ်းထွက်မှုကိုပြုခြင်း၊ (၃) ပွဲသဘင်၌ လှည့်လည်ခြင်း၊ (၄) အလောင်းအစား အကစားမှုကို အဘန်ဘန် ပြုခြင်း၊ (၅) မကောင်းသော မိတ်ဆွေနှင့် အခါခါပေါင်းခြင်း၊ (၆) ပျင်းရိမှုကို အဘန်ဘန်ပြုခြင်း၊ ဤခြောက်ပါးသည် စည်းစိမ် ဥစ္စာ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

(ဆောင်) အရက် သေရည်၊ ဘိန်း စသည်ကို အလီလီရက်၊ သောက်စားဖက် ၏၊ လမ်းထွက်လည်သော်၊ ချိန်မတော်တည့်၊ ရှင်ပျော်ပျော်ပင်၊ ပွဲသဘင်ဝယ်၊ အစဉ်လောင်းစား၊ အကစားနှင့်၊ တရားပျက်

ဆဋ္ဌမတန်း

ချော်၊ သူမတော်ကို မိတ်ဖော်အပေါင်း၊ ချစ်ဆွေကောင်းတဲ့၊
အကြောင်းပေါ်ငြား၊ အပျင်းများသည်၊ ၆-ပါးဥစ္စာ ပျက်
ကြောင်းတည်း။

သေရည်သောက်ခြင်း အပြစ် ၆-ပါး

- (၁) သောက်သူကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်သော အပြစ်မှာ ဥစ္စာဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊
(ထန်းရည် အရက်ဖိုး၊ ဘိန်း၊ ကဇော်ဖိုး၊ နေ့တိုင်း ကုန်နေရခြင်းကြောင့်
တလတလ၌ ငွေဝင်တရာရှိသည် ထိုသူရာအတွက် တနေ့ တကျပ်ကျ
အားဖြင့် ၃၀မျှ ကုန်သွားလေပြီ။)
- (၂) ခိုက်ရန်ဖြစ်တတ်ခြင်း။ ။(သေရည် အရက် သောက်မိသောအခါ
သောက်ဖော် သောက်ဖက်ချင်း သော်မှလည်း နှုတ်အားဖြင့် ဆဲကြ
လက်အားဖြင့် ထိုးကြ သတ်ကြ၏။ ထိုအမှုကြောင့် မိမိသော်လည်း
နာရ၏။ မိမိကနိုင်လျှင်လည်း အမှုဖြစ်၍ အပြစ်များစွာ ခံရသည်။)
- (၃) အနာရောဂါတို့၏ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း၊ (သေရည်ကိုစွဲ၍ အလွန်
သောက်သူသည် မသောက်သူထက် ရောဂါများ၏၊ ပါဏာဝုဓ ဆေး
ကျမ်း၌ သေရည်အရက် သောက်ခြင်းသည်သန္တာပုဒ် (ကိုယ်တပိုင်း
သေခြင်း)၊ အစာအိမ်ရောင်ခြင်း ချောင်းဆိုးသွေးပါ ရောဂါများကို
ဖြစ်စေတတ်၏။ သားသမီးများကိုလည်း ရောဂါဖြစ်စေတတ်၏။ ကလေး
အရူးထောင်တွင် တရာလျှင် ၄၁-ယောက်သည် အရက်သမား၏ သား
သမီးများဖြစ်၏ဟု ရေးသားထားသည်။)
- (၄) အကျော်စောမဲ့ခြင်း၊ (နာမည်ပျက်ခြင်း၊ ဂုဏ်ပျက်ခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်၏။ သေရည် အရက် သောက်ပြီးသောအခါ မိဘကိုသော်မှလည်း
ဆဲဆိုရိုက်နှက်တတ်၏။ မပြောသင့်တာကို ပြောမိ မလုပ်သင့်တာကို
လုပ်မိ၏။ (မြို့ ကလောင်များ၌ကား မယားချင်းလဲ၍ တွဲကသည့်တိုင်
အောင်၊ မယားချင်း မှားသည့်တိုင်အောင် ပြုမိကြ၏။) ထို့ကြောင့်
ဤဘဝ၌ပင် နာမည်ပျက် ဂုဏ်ပျက် ဖြစ်ရလေသည်။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(၅) အင်္ဂါဇာတ်ကိုသော်မှ လှန်ပြုခြင်း၊ (သေရည် အရက်မှူးသောအခါ အရှက်မရှိတော့ရကား စကားအပြော မတုံ့သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ သက်သက် ရူးကြောင်ကြောင် ဖြစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်စေ မိမိ အင်္ဂါ ဇာတ်ကိုလှန်ပြုကြလေသည်။)

(၆) အသိဉာဏ် အားနည်းအောင် ပြုတတ်ခြင်း၊ (သေရည် အရက် သောက်မိသောအခါ နဂိုရံရှိပြီးသော အသိဉာဏ်သည် (မှူးယစ်မှုကြောင့်) အားနည်း၏။ မသောက်မိကလောက် ဉာဏ်မထက်တော့၊ ပါဏာဝုဓ ဆေးကျမ်း၌ ရေးသားထားသည်မှာ- အရက် သောက်သူတို့သည် “အရက်သောက်မှုကြောင့် မိမိတို့၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကို ထက်သန်စေ၏” ဟု ထင်မှတ်ကြ၏။ အရက်သောက်ပြီးစ ၁၀-မိနစ်လောက်၌ စိတ်ကူး သက်လက်လာဟန် ရှိသော်လည်း သူ၏ထင်မြင်ချက်နှင့် နှုတ်ထွက်စကား တို့မှာ ပရမ်းပတာ ဖြစ်နေကုန်၏။ ဤသို့ ရေးသားထားလေသည်။)

(ဆောင်) ဥစ္စာလျော့ပါး၊ ခိုက်ရန်များ၍၊ နာဖျားထူပြော၊ ဂုဏ်ကျော် စောလည်း၊ သက်လျော့မဲ့လတ်၊ အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ ပြုတတ်လေဘိ၊ နဂိုရံရှိသည့်၊ တတ်သိပညာ၊ အားနည်းရှာသည်၊ ၆-ဖြာသေရည် သောက်ပြစ်တည်း။

အချိန်မတော် လှည့်လည်ပြစ် ၆-ပါး

(၁) မိမိကိုယ်ကိုသော်မှ လုံခြုံအောင်မစောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်း၊ (ညဉ့်အခါ အချိန်မတော်မှ လမ်းထွက်လျှင် မီးမပါသူမှာ သစ်ငုတ်စသည်ကိုလည်း နင်းမိတတ်၏။ ညဉ့်အခါ၌ မြေများထွက်တတ်၊ တစ္ဆေ သူရဲတို့ လှည့် လည်တတ်ရကား ထိုမြေ ထိုတစ္ဆေ သူရဲတို့နှင့် တွေ့ရတတ်၏။ ရန်သူတို့ ကသော်လည်း ချောင်း၍ဖမ်းတတ် သတ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို လုံခြုံအောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်။)

(၂) သားမယားကိုလည်း လုံခြုံအောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်း၊ (အိမ်ရှင် လုပ်သူက အချိန်မတော် လမ်းထွက်သွားသောအခါ သားသမီးများနှင့် အိမ်ရှင်မသည်လည်း အချိန်မတော် လမ်းထွက်တတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်

ဆဋ္ဌမတနီ၊

သားသမီးများလည်း ဘေးရန်တွေ့ရတတ်၏။ အိမ်ရှင်မလည်း အခြား ယောက်ျားနှင့် ဖောက်ပြား၍ ပျက်စီးတတ်၏။ မိမိအိမ်မှာပင်လည်း အိမ်ရှင်ယောက်ျား မရှိသော ညဉ့်အချိန်မှာ အခြားယောက်ျားက အတင်းဖျက်သောကြောင့် ပျက်စီးရတတ်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် သား သမီး မယားများပင် မလုံခြုံဘဲ ရှိရသည်။)

(၃) စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ မလုံခြုံခြင်း၊ (အိမ်ရှင်ယောက်ျား မရှိခိုက်၌ အိမ်သို့ လာ၍ ဥစ္စာကို ဓားပြတိုက်လျှင် အလွယ်တကူ ပါသွားနိုင်၏။ အိမ်သူ အိမ်သားအားလုံးပင် အချိန်မတော် ထွက်နေသောအခါ၌ကား သာမန် ခိုးသူသည်ပင် အိမ်ကိုဖျက်၍ ခိုးယူနိုင်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် မိမိပစ္စည်း များကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘဲ ရှိရသည်။)

(၄) သူတပါးတို့ ပြုအပ်သော မကောင်းမှုတွင် အထင်ခံရတတ်ခြင်း၊ (ခိုးမှု တိုက်မှု မိန်းမမှု စသည်ကို အခြားသူတို့ ပြုသွားရာ၌သော်မှလည်း အချိန်မတော် လှည့်လည်လေ့ရှိသူအပေါ်မှာ အထင်ခံရတတ်သည်။)

(၅) စွပ်စွဲသမျှ ခံရတတ်ခြင်း၊ (မောင်ဖြူ၏အိမ်၌ ခိုးမှု တိုက်မှု မိန်းမမှု ဖြစ်သောအခါ အချိန်မတော် လှည့်လည်သူကလည်း ထိုအိမ်၏ အနီး လမ်း၌ သွားခိုက်ကြုံလျှင် “သူဘဲ” ဟု စွပ်စွဲအပ်သော စကားသည် မချေပနိုင်တော့ဘဲ သူ့ အပေါ်၌သာ ကျရောက်လေတော့၏။)

(၆) များစွာသော အခြား ဒုက္ခတို့၏ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း၊ (ညဉ့်အခါ၌ အချိန်မတော် လှည့်လည်လေ့ရှိသူမှာ စိတ်ရောက်ပင်ပါ ဆင်းရဲစရာတွေ “ဤ၍ဤမျှသာ ဖြစ်နိုင်၏” ဟု ပိုင်းဖြတ်၍ မရလောက်အောင် များ မြောက်သော ဒုက္ခတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။)

(ဆောင်) အချိန်မတော်၊ လမ်းများပေါ်ဝယ်၊ အပျော်လှည့်ဘိ၊ ထိုသူ၏ ကား၊ မိမိကိုယ်တောင်၊ လုံခြုံအောင်လျှင်၊ မဆောင်နိုင်ငြား၊ သားမယားနှင့်၊ စီးပွားဥစ္စာ၊ မလုံသာတည်း၊ များစွာသူပြု၊ မကောင်းမှုကို၊ ထိုသူ သာပင်၊ အများထင်၍၊ ထိုပြင်မမှန်၊ စွပ်စွဲပြန်လည်း၊ သူ့ ထံ၌သာ၊ ဆိုက်ရောက်လာ၏၊ များစွာဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းပြသည်၊ ခြောက်ဝ ခါမှ လှည့်ပြစ်တည်း။

ပဲ့သဘင် လှည့်လည်ပြစ် ၆-ပါး

ပဲ့သဘင်တို့ကို တခါတရံ ကြည့်ရှုခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အလွန်စွဲလမ်းစွာဖြင့် ပဲ့သဘင်ရှိရာသို့လိုက်၍ လှည့်လည်ခြင်းကို အပြစ်ဟုဆိုသည်။ ထိုအပြစ် များတွင်....

(၁) “အဘယ်အရပ်၌ ကပဲ့ရှိသနည်း” ဤသို့ စုံစမ်းမေးမြန်းပြီးလျှင် ထိုကပဲ့ရှိရာသို့သွားဘို့ ပြင်သည်ကစ၍ အလုပ်အကိုင်ပျက်သဖြင့် ရဘို့ ဥစ္စာ မရတော့၊ ကပဲ့ရှိရာအရပ်၌ နေသမျှ အလုပ်အကိုင် ပျက်ပြန်၏။ လယ်ထွန်ချိန် ကျသော်လည်း မထွန်ဖြစ်ဘဲ နောက်ကျသောကြောင့် အကျိုးမရဖြစ်၏။ ပဲ့ကြည့်၍ အိပ်ရေးပျက်သောကြောင့် နေ့၌ အလုပ် မလုပ်သည့်အတွက်လည်း ရဘို့စီးပွားကို မရတော့၊ “အိမ်ရှင်လုပ်သူ သည် ကပဲ့သွားနေ၏” ဟု သိ၍ ခိုးသူတို့ ခိုးကြသောကြောင့် ရှိပြီးဥစ္စာ လည်း ပျက်စီး၏။

(၂) အဘယ်အရပ်၌ သိဆိုပဲ့ရှိသနည်း၊ (၃) အဘယ်အရပ်၌ တီးမှုတ်ပဲ့ ရှိသနည်း၊ (၄) အဘယ်အရပ်၌ ကွက်စိပ်ပြောသူတို့၏ ပြောပဲ့ ရှိသနည်း၊ (၅) အဘယ်အရပ်၌ လက်ခုပ်တီးသံ (ကြေးမောင်း တီးသံ) ရှိသနည်း၊ (၆) အဘယ်အရပ်၌ ဆိုင်း၊ စည်တီးသံရှိသနည်း။ ဤသို့စသည်ဖြင့် စုံစမ်းမေးမြန်း၍ ထိုပဲ့သဘင်ရှိရာအရပ်၌ပင် ရက်ပေါင်း အတော်ကြာ လှည့်လည်သွားလာ နေခြင်းကြောင့် ရဘို့စီးပွားမရဘဲ ရှိပြီးစီးပွားများ ပျက်ပြုစားရသည်။

(ဆောင်) ကပြကျူးသီ၊ တီးမှုတ်သည်နှင့်၊ ထိုဤစကား၊ ကွက်စိပ် များတို့၊ ပြောကြားနေရာ၊ ဘယ်ဆီမှာနည်း၊ လက်ခုပ်တီးသံ၊ အိုးစည်သံလည်း၊ ဘယ်မှာနည်းဟု၊ အရေးကြီးစွာ၊ စုံစမ်း ကာဖြင့် သွားလာလှည့်ပတ်၊ ပျော်မြူးတတ်က၊ ရအပ်ရဘုယ်၊ ဥစ္စာကုယ်မည်၊ ၆-သွယ်သဘင် လှည့်ပြစ်တည်း။

ဆဋ္ဌမတန်း

အလောင်းအစားအပြစ် ၆-ပါး

အလောင်းအစား ကစားမှု စသည်ကိုပြုရာ၌ (၁) နိုင်သူသည် သူ့ဥစ္စာကို (အပေါင်ပြု၍ထားသော ပုဆိုး၊ ခေါင်းပေါင်း စသည်ကို) အများရှေ့၌ပင် ယူရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနိုင်သူကို ရှုံးသူက ရန်ညှိုးထားသောကြောင့် ရန်များ တတ်လေသည်။ (၂) ရှုံးသူလည်း ဆုံးရှုံးသွားသောမိမိဥစ္စာများကို တွေးကာ နှမြောရ ဝမ်းနည်းရ၏။

(၃) လက်တွေ့အားဖြင့်လည်း ဥစ္စာကုန်ခန်းရ၏။ (ကစားသမားတို့တွင် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် နေနိုင်သူ အနည်းငယ်သာရှိ၏။ ကစားသမား အများစုမှာ နဂိုရှိရှိပြီးသော ပစ္စည်းသာကုန်တတ်လေသည်။) (၄) တရားရုံး၌ကစားသမားကို သက်သေပေးလျှင် တရားတွေ့ဘက်တို့က သူဟာကစားသမား ဖြစ်သောကြောင့် သူ၏ စကားကို အတည်မယူသင့်ပါဟု ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

(၅) မိတ်ဆွေတို့က ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရသောကြောင့် ထိုကစားသမားကို အပေါင်းအသင်း မလုပ်ကြတော့၊ သူ့ကို အကူအညီမပေးကြတော့၊ သူ့အတွက် တရားရုံး၌ ကိစ္စရှိလျှင်လည်း သက်သေမလိုက်ကြတော့၊ ဤနည်းအားဖြင့် မိတ်ဆွေများ၏ လှမ်းမိုးခြင်းကို ခံရလေတော့သည်။ (၆) သားသမီးများ၏ လက်ထပ်ရေး ကြံလာသောအခါ ကစားသမား၏ သားသမီးကို အလိုမရှိကြ၊ ငါတို့သားသမီးကို သူ့အိမ်ပို့ရလျှင် ဆင်းရဲလိမ့်မည်၊ သူတို့သားသမီးကို ငါတို့ အိမ်သို့ ယူဆောင်ရလျှင်လည်း “သူ့အဖေ၏ စာရိတ္တကူးစက်လျှင်မကောင်း” ဟု သဘောထားကြသည်။

(ဆောင်) အလောင်းအစား၊ ဖဲသမားတို့၊ နိုင်သွားလေသူ၊ ရန်များဟူ၏။ ရှုံးသူသော်ကား၊ ကိုယ့်စီးပွားတို့၊ ပျက်ပြားသည့်တုက်၊ ဝမ်းနည်းဖက်၏။ လက်တွေ့မှာလည်း၊ ဥစ္စာနည်းကာ၊ ပျက်စီးသာတည်း၊ တဖြာထို့ပြင်၊ တရားခွင်ဝယ်၊ တင်လျှင်သက်သေ၊ ပျက်တတ်ချေ၏။ မိတ်ဆွေတို့က၊ ပြောမရသဖြင့်၊ လုံးဝရှေ့ခင်ခွါ၊ လှမ်းမိုးကာဖြင့်၊ မင်္ဂလာလက်ထပ်၊ မလိုအပ်သည်၊ ၆-ရပ်လောင်းစားအပြစ်တည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မိတ်မကောင်းနှင့် ပေါင်းခြင်း အပြစ် ၆-ပါး

(၁) လွန်လွန်ကျူးကျူး လောင်းစားတတ်သူနှင့် ပေါင်းခြင်း၊ (ထိုသူနှင့် ပေါင်းခြင်းကြောင့် မိမိလည်း မကြာမီ ကစားသမားဖြစ်လျက် ဥစ္စာပျက် တတ်၏။) (၂) မိန်းမလိုက်စားသူ ထမင်းကောင်းကောင်း မှု ကောင်းကောင်း အစားကြီးသူများနှင့် ပေါင်းခြင်း၊ (ထိုသူတို့နှင့်ပေါင်းခြင်းကြောင့် မိမိလည်း သေသောက်ကျူး၊ အစားကျူးသူဖြစ်လျက် ဥစ္စာပျက်တတ်၏။)

(၃) အရက် သေရည် အသောက်ကျူးသူ၊ (ထိုသူတို့နှင့် ပေါင်းခြင်း ကြောင့် မိမိလည်း သေသောက်ကျူးဖြစ်လျက် ဥစ္စာပျက်တတ်၏။) (၄) အတုအယောင် ဝတ္ထုဖြင့် လှည့်ပတ်တတ်သူ၊ (ရွှေတု စိန်တုဖြင့် လှည့်ပတ်တတ် သူနှင့် ပေါင်းလျှင် မိမိပါ အညာခံရတတ်၏။ သို့မဟုတ် သူ့လို ညာတတ်သူ ဖြစ်၍ အစိုးရ အပြစ်ရကာ ဥစ္စာပျက်စီးတတ်၏။)

(၅) တိုက်ရိုက် လှည့်ပတ်တတ်သူ၊ (အတုအယောင်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိမျက်မှောက်မှာပင် ဖဲလိမ်၍ ကစားသူကဲ့သို့ ညာသွားတတ်သူနှင့် ပေါင်းလျှင် မိမိသော်လည်း အညာခံရ၊ သူ့ကိုအတုလိုက်၍ မိမိလည်း အညာ တတ်ကာ အဖမ်းခံရ၍ ဥစ္စာပျက်တတ်၏။) (၆) သူတပါးကိုနှိပ်စက်သတ်ဖြတ် တတ်သူ၊ (ထိုသူနှင့် ပေါင်းမိ၍ မိမိကိုသော်လည်း အနှိပ်စက် အသတ်ဖြတ် ခံရတတ်၏။ ထိုသူနှင့်အတူကူညီ၍ သူတပါးကိုသော်လည်းနှိပ်စက်မိသောကြောင့် အဖမ်းခံရ၍ ဥစ္စာပျက်တတ်၏။)

(ဆောင်) အလောင်းအစား၊ အကစားနှင့် လိုက်စားမိန်းမ၊ သေရည် ရလျှင်၊ မဝတည့်နိုင်၊ မရှောင်နိုင်အောင်၊ စွဲပိုင်လွန်ကျူး၊ ထိုသုံးဦးနှင့် ကြည်နူးသောအား၊ ပေါင်းသင်းများ၏၊ တခြား အတု၊ ယုံအောင်ပြုလျက်၊ လှည့်သူ တပါး၊ တိုက်ရိုက်အားဖြင့်၊ လှည့်စားတရပ်၊ ညှဉ်းဆဲတတ်ဟု၊ သုံးရပ်မိတ်ဆွေ၊ ပေါင်းတတ် ချေသော်၊ မသေ့ဥစ္စာ၊ ပျက်စီးရာသည်၊ ၆-ဖြာ မိတ်ဆိုး အပြစ်တည်း။

ဆဋ္ဌမတနိ

ပျင်းရိခြင်း၏ အပြစ် ၆-ပါး

ကျေးရွာများ၌ လယ်ယာထွန်မှု စသော အလုပ်များကို နံနက်စောစော ထ၍ လုပ်ကြရ၏။ ကောက်ရိတ်မှုစသော အလုပ်များကို နေပူထည့်၍လည်း ပြုလုပ်ကြရ၏။ မြို့များ၌လည်း ရောင်းဝယ်မှု ကိစ္စဝယ် ကုန်သည်လာသောအခါ အလွန်စောစော အလွန်မိုးချုပ် အလွန်ထမင်းဆာနေသော်လည်း လုပ်ကြရ၏။ ထမင်းစားပြီးခါစဖြစ်၍ ဗိုက်တင်းနေသော်လည်း လုပ်ကြရ၏။ သို့ပါလျက်....

- (၁) အလွန်အေးပါသေးတယ်- ဟု မီးလုံနေကာ အလုပ်မသွားလျှင်၎င်း၊
- (၂) အလွန်ပူပါသေးတယ်- ဟု အလုပ်မဆင်းဘဲ နေလျှင်၎င်း၊ (၃) အလွန် မိုးချုပ်ပါပြီ- ဟု အလုပ်မလုပ်ဘဲ ရပ်ထားလျှင်၎င်း၊ (၄) အလွန်စောပါ သေးတယ်- ဟု အလုပ်ရှိပါလျက် အိပ်ရာကမထဘဲ နေလျှင်၎င်း၊ (၅) အလွန် ဆာပါသေးတယ်- ဟု အရောင်းအဝယ် မလုပ်လျှင်၎င်း၊ (၆) အလွန်ဗိုက်တင်း နေတယ်- ဟု အရောင်းအဝယ်လာလျက် မလုပ်ဘဲ နေလျှင်၎င်း၊ စီးပွားဥစ္စာ ရသင့်သလောက်မရ၊ အမြတ်အစွန်း ရသင့်တာတွေ မရဘဲ ဆုတ်ယုတ်တတ် လေသည်။

(ဆောင်) အချမ်းပြင်းဝှန်၊ အလွန်ပူနိုး၊ မိုးချုပ်လှမော၊ စောလွန်း လှရောင်၊ ဆာလောင်ပျင်းနေ၊ လွန်ထွေဝမ်းဝ၊ အကြောင်း ပြ၍၊ ပျင်းကြသူများ၊ ဥစ္စာပါးသည်၊ ၆-ပါးပျင်းရိ အပြစ် တည်း။

မိတ်ဆွေတူ ၄-ယောက်

- (၁) အညဒတ္တုဟရ- စင်စစ်အားဖြင့် သူကသာ ဆောင်ယူတတ်သူ၊
- (၂) ဝစီပရမ- စကားအားဖြင့် ပေးတတ်သူကဲ့သို့ ဖြစ်သူ၊ (၃) အနုပီယ အာဏီ- အလိုလိုက်၍အကြိုက်ကိုသာ ပြောလေ့ရှိသူ၊ (၄) အပါယသဟာယ- ပျက်စီးကြောင်း အမှုတို့၌ အပေါင်းအဖော်ဖြစ်သူ၊ ဤ ၄-ယောက်သည် မိတ်ဆွေခေါ်ရသော်လည်း မိတ်ဆွေအစစ် မဟုတ်ကြ၊ စီးပွားပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်သော မိတ်ဆွေအတူများသာ ဖြစ်ကြသည်။

အညဒတ္တုဟရ။ ။အညဒတ္တု - စင်စစ်အားဖြင့်+ ဟရ - သူကသာ ဆောင်ယူတတ်, သူကသာ အသာယူတတ်သော မိတ်ဆွေတူသည် ၎င်း ယောက်ရှိ၏။ (က) မိတ်ဆွေ၏ အိမ်သို့သွားသောအခါ မိမိက ပေးဘို့ မရည်ရွယ်ဘဲ ထိုအိမ်၌ အဝတ်စသည်ကိုမြင်၍ လိုချင်သော ကြောင့် ထိုပစ္စည်းကို ချီးမွမ်း၏။ အိမ်ရှင်က မပေးလိုက်လျှင် မကောင်းသောကြောင့် ထိုပစ္စည်းကို ပေးလိုက်ရ၏။ ထိုသူလည်း မိတ်ဆွေတူတယောက်။

(ခ) မိတ်ဆွေအိမ်သို့သွားသောအခါ မိမိက လက်ဆောင်အနည်းငယ်ကို ယူသွား၍ မိတ်ဆွေထံမှ များများရဘို့ရန် မြှော်လင့်သူ။ (ဂ) မိမိမှာ ဘေးတစ်ခုခုဖြစ်နေချိန်ဝယ် မိတ်ဆွေ၏အကူအညီကို လိုလား၍ အလုပ်ကို (အစေအပါးကဲ့သို့) အလွန်ပြုလုပ်ပေးတတ်သော်လည်း မိမိမှာ ဘေးရန်မရှိလျှင်ကား ထိုကဲ့သို့ မလုပ်သူ။ (ဃ) မိတ်ဆွေအဖြစ်ဖြင့် ပေါင်းသော်လည်း တကယ်အကျိုးလိုလား၍ ပေါင်းသည်မဟုတ်, မိမိအဘက် တစ်ခုခုသောအကျိုးကို မြှော်၍ပေါင်းသူ။ ဤ ၄-ယောက်သည် သူ့ဘက်ကချည်းအသာယူ၍ ပေါင်းသောကြောင့် မိတ်ဆွေစစ်မဟုတ်, မိတ်ဆွေအတူသာ ဖြစ်သည်။

(ဆောင်) မိတ်ဆွေအိမ်မှာ, လက်ချည်းလာ၍, ပြန်ခါယူသွား၊ နည်းငယ်အားဖြင့်, အများယူလို၊ မိမိကိုယ်တို့, ဘေးရန်ကြုံမှ, ဖိဖိကိစ္စ, ပြုတတ်လှ၏။ မိတ္တူအနေ, ပေါင်းပါချေလည်း, ထေ့ထေ့ကိုယ်ကျိုး, ရည်မျှော်ကိုးသား၊ သူကျိုးမမျှ, ဤလေးဝသည်, အညဒတ္တု-မိတ်ဆွေတူ။

ဝစီပရမ။ ။ (ဝစီ = စကားသာလျှင် + ပရမ = အလွန်အတိုင်းအရှည်ရှိသူ။) စကားအားဖြင့်သာ ပေးတတ်သူကဲ့သို့ဖြစ်၍ စင်စစ်အားဖြင့်ကား မပေးတတ်သော (နှုတ်သာပါ၍ လက်မပါသော) မိတ်ဆွေတူလည်း ၄-မျိုးရှိပြန်၏။

(က) လွန်ပြီးသောပစ္စည်းဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ။ (မိမိအိမ်သို့ မိတ်ဆွေလာလျှင် အို...မနေ့ကမလှဘဲကဲ့၊ မနေ့ကစားစရာတွေပေါ်လိုက်တာ။

ဆဋ္ဌမတန်း

ကျုပ်ကလမ်းကိုတောင် မိတ်ဆွေလာမလားလို့ မျှော်မိသေးတယ်၊ ယခုတော့ အားလုံးကုန်သွားပြီ...၊ မနှစ်ကမလာဘဲကိုး၊ မနှစ်က စပါးအတော်ရတယ်၊ သည်နှစ်တော့ မရဘူး၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် လွန်ခဲ့သောပစ္စည်းအရာဝတ္ထုဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ။)

(ခ) နောက်လာမည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ၊ (မည်သည့်အခါမှာ စားသောက်ဘွယ်လုပ်ပါဦးမယ်၊ အဲဒီအခါတော့ မိတ်ဆွေကို အကြောင်းကြားနိုင်ပါလိမ့်မယ်၊ ယခုနှစ်...လယ်တွေ အတော်ကောင်းပါတယ်၊ လယ်ပြီးစီးတဲ့အခါတော့ မိတ်ဆွေကိုကြည့်ရှုထောက်ပံ့နိုင်စရာရှိပါတယ်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မပေါ်လာသေးသော အရာဝတ္ထုဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ။)

(ဂ) စကားဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ၊ (သူက မြင်းပေါ်မှာ စီးနေတုန်း မိတ်ဆွေကိုမြင်လျှင် “လာလေ စီးလှည့်ပါဦးလား” ဟု၎င်း၊ သူက အဝတ်ကောင်းကောင်းဝတ်နေစဉ် မိတ်ဆွေကိုမြင်၍ “ဒီအဝတ်ဟာ မိတ်ဆွေနဲ့ သိပ်တော်တာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့...ကျုပ်မှာ ဒီတထည်တည်း ရှိနေလို့” ဟု၎င်း ဤသို့ စသောစကားဖြင့် လောကုတ်လုပ်တတ်သူ။)

(ဃ) အကူအညီတောင်းလျှင် အကြောင်းမညီညွတ်သူ၊ (တစုံတခုကိစ္စရှိ၍ အကူအညီတောင်းလာလျှင် ဥပမာ...လှည်းကို ခဏငှားလာလျှင် “လှည်းဘီးပျက်နေတယ်၊ ဝင်ရိုးကျိုးနေတယ်” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငွေကိုချေးငှားလျှင် “မလွယ်သေးလို့ပါ” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ မည်သည့်ကိစ္စအတွက် လိုက်ခဲ့စမ်းပါဟု ပြောလျှင် “ကျုပ်မှာ သွားစရာရှိနေလို့” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ချက်ခြင်းပြုဘွယ်ကိစ္စအတွက် ကူညီဘို့ပြောလာလျှင် အကြောင်းမညီညွတ်သည်ကို ပြောဆိုတတ်သူ။)

(ဆောင်) လွန်လေပစ္စည်း၊ နောင်ပစ္စည်းနှင့် လက်လည်းမပါ၊ နှုတ်ဖြင့်သာဟု လောကုတ်ပြုသည့် မိတ်တု ၃-ဖြာ၊ ခုတောင်းလာသော်၊ ဘယ်ဟာဘယ်သို့၊ ပျက်နေလို့ဟု ပေးဘို့ရှောင်ဖို့၊ လူလေးလီသည်၊ ဝစီပရမ မိတ်တုတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အနုပီယဘာဏီ။ ။ (အနုပီယ = လျော်သော ချစ်ဘယ်စကားကိုသာ +
ဘာဏီ = ပြောလေ့ရှိသူ။) အလိုလိုက်၍ အကြိုက်ကိုသာ ပြောလေ့ရှိသူ
လည်း ၄-ယောက်ရှိ၏။

(က) သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ မိန်းမလိုက်စားမှု၊ သေရည်သောက်မှုစသော မကောင်း
မှု တခုခုကိုပြုဘိရန် တိုင်ပင်လာသောအခါ “ကောင်းသားဘဲ၊ ပြုကြစို့” ဟု
သဘောကျလိုက်၍ ပြောတတ်သူ။

(ခ) “ကုသိုလ်ကောင်းမှု တခုခုကို ပြုကြစို့” ဟု တိုင်ပင်လာသောအခါ
လည်း “ပြုကြစို့” ဟုပင် လိုက်လိုက်လျောလျော ပြောတတ်သူ။ ဤသို့ ပြောဆို
ခြင်းကား မိတ်ဆွေ၏အကျိုးကိုလိုက်သောကြောင့်မဟုတ်၊ တစုံတခုရည်ရွယ်ချက်
ရှိ၍ အယုံအကြည်ရှိအောင် လိုက်လျောခြင်းသာ ဖြစ်၏။

(ဂ) မိမိရွေးကျလျှင် ချီးမွမ်းစကားကို ပြောတတ်သူ။

(ဃ) ကွယ်ရာ၌ကား အပြစ်ကို ပြောတတ်၊ အကျိုးပျက်စီးအောင်
လုပ်တတ်သူ။ (ဤသူမျိုးကို ဟိတောပဒေသဝယ် “အိုးနခမ်း၌ နို့ ရည်တွေကိုပြု၍
အတွင်းက အဆိပ်ပြည့်နေသော အဆိပ်ရည်အိုးနှင့်တူသူ” ဟု ဆို၏။) ဤသူ
၄-မျိုးလည်း မိမိအလိုလိုက်၍ အကြိုက်ကို ပြောနေစေကာမူ စင်စစ်အားဖြင့်
အကျိုးပျက်အောင် ပြုနေသောကြောင့် မိတ်ဆွေတုပင် ဖြစ်သည်။

(ဆောင်) မကောင်းအမှု၊ ကောင်းအမှုကို၊ ပြုကြဘိရာ၊ တိုင်ပင်လာလျှင်၊
လျော်စွာပြော၍၊ လိုက်ရောလေ့၏။ သူ့ ရှေ့တွင်၊ သူ့ ဂုဏ်
အင်ကို၊ အစဉ်ချီးမြှောက်၊ ကွယ်ရာရောက်က၊ လွန်ရုတ်ချသဖြင့်၊
အနုပီယဘာဏီ၊ ခေါ်တွင်မည်သည်၊ လေးလီမိတ်တု တမျိုး
တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုခေတ်၌ ဆရာကြီး၊ မင်းကြီးတို့အပါး၌ ထိုကဲ့သို့မင်းလို
လိုက်၍ မင်းကြိုက်ပြောကြသော အနုပီယဘာဏီ မင်းမြှောင်စိုးကပ် ရှိတတ်၏။
ဆရာကြီး၊ မင်းကြီးတို့လည်း ထိုကဲ့သို့ လူမျိုး၏စကားကို သဘောကျတတ်၏။
ထို့ကြောင့် ထိုမိတ်တုတပည့်များ၏ စကားကို အလိုက်မှား၍ ပျက်ပြားရသူတွေ
မနည်းလှချေ။

ဆဋ္ဌမတန်း

အပါယသဟာယ။ ။(အပါယ=ပျက်စီးကြောင်းအမှုတို့၌+သဟာယ = အပေါင်းအဖော်ဖြစ်သူ။) (က) သေရည်အရက်သောက်ရာ၌ သောက်ဖော်သောက်ဖက်ဖြစ်သူ၊ (ခ) အချိန်မတော်လမ်းထွက်၍ လှည့်လည်ရာ၌ လည်ဖော်လည်ဘက်ဖြစ်သူ၊ (ဂ) ပဲ့သဘင်ကို ပျော်ရွှင်လှည့်လည်၍ အလုပ်ပျက်အောင် ကြည့်ရှုရာ၌ သွားဘော်သွားဘက်ဖြစ်သူ၊ (ဃ) အလောင်းအစား အကစားအလုပ်၌ ကစားဘော်ဖြစ်သူ။ ဤ ၄-ယောက်လည်း ဥစ္စာပျက်စီးကြောင်းကိစ္စ၌ အဖော်ဖြစ်သောကြောင့် မိတ်ဆွေအတုပင်တည်း။

(ဆောင်) သေရည်သောက်ဖက်၊ ညှဉ့်လှည့်ဘက်နှင့်၊ ပဲ့ထွက်လှည့်ကာ၊ လောင်းစားရာ၌၊ မကွာတုံခေါ်၊ ဤလေးဖော်သည်၊ မတော်ပျက်ကြောင်း မိတ်တုတည်း။

မိတ်ဆွေစစ် ၄-ယောက်

(၁) ဥပကာရ-ကျေးဇူးပြုတတ်သူ၊ (၂) သမာနသုခဒုက္ခ- ကောင်းတူဆိုးဘက်ဖြစ်သူ၊ (၃) အတ္တက္ခာယီ= ကောင်းသော စီးပွားရေး ချမ်းသာရေးကို ပြောပေးလေ့ရှိသူ၊ (၄) အနုကမ္ပက= မိမိကို သနားစောင့်ရှောက်တတ်သူ။ ဤ ၄-ယောက်သည် အလွန် ချစ်စရာကောင်းသော မိတ်ဆွေ အစစ်များ ဖြစ်ကြ၏။

ဥပကာရ။ ။ကြုံလာသော ကိစ္စအားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုဖော်ရသော မိတ်ဆွေကို “ဥပကာရမိတ်ဆွေ” ဟု ခေါ်၏။ (က) မိမိမိတ်ဆွေ သေရည်အရက်သောက်၍ မူးနေသည်ကိုသော်၎င်း၊ အခြား တစ်စုံတစ်ခု သော အကြောင်းကြောင့် မေ့နေသည်ကိုသော်၎င်း တွေ့ရလျှင် ထိုသူ၏ ကိုယ်ဝတ်အထည် လက်ဝတ်တန်းဆာများကို သူတပါးယူသွားမည်စိုး၍ အနားကမခွာဘဲ စောင့်ရှောက်ဖော်ရသူ။

(ခ) ထိုကဲ့သို့ မူးမေ့နေသောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ အရပ်တပါးသို့ သွားနေသောကြောင့်ဖြစ်စေ အိမ်က ဥစ္စာကို သူတပါးတို့ ခိုးယူသွားမည်စိုး၍ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်ပေးသူ၊ (ဂ) မိတ်ဆွေ၌ ကြောက်စရာဘေး ပေါ်လာလျှင်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထိုဘေးကို ကာကွယ်သောအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ စိတ်အား မငယ်အောင် “ဘာကြောက်ရမှာလဲ” စသည်ကိုပြော၍ အားပေးသောအားဖြင့် ဖြစ်စေ အားကိုးရသူ၊ (ဃ) မိတ်ဆွေ၌ ငွေကုန်ဘိုရန် ကိစ္စတခုခုကြုံလျှင် (မိမိကလည်းထောက်ပံ့နိုင်ပါမူ) သူက တောင်းလာသော အကူအညီထက် ပို၍ပင် ပေးသူ။

(ဆောင်) မိတ်ဆွေတဦး၊ သေသောက်ကြူး၍၊ မေ့မူးနေလတ်၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ အရပ်တပါး၊ ထွက်ခိုက်ငြားနှင့်၊ သောက်စားမေ့ရာ၊ ထိုအခါလည်း၊ ဥစ္စာစောင့်ရှောက်၊ ဘေးရန်ရောက်သော်၊ မကြောက်စေမူ၊ အားပေးပြုလျက်၊ မင်းမူရုပ်မူ၊ ငွေတုတ်ဟူ၍၊ အကူတောင်းက၊ ထိုမကပင်၊ နှစ်ဆလောက်ကူ၊ မိတ်စစ်ဟူသည်၊ ၄-ဆူ ဥပကာရတည်း။

သမာနုသုခဒုက္ခ။ ။သမာနုသုခ- ချမ်းသာလျှင်လည်း အတူချမ်းသာ၊ သမာနုဒုက္ခ- ဆင်းရဲရာလည်း မခွါမခွဲဘဲ ကောင်းတူဆိုးဘက် ဖြစ်သူကို သမာနုသုခ ဒုက္ခ မိတ်ဆွေအစစ်ဟု ခေါ်၏။ ထိုမိတ်ဆွေလည်း ၄-မျိုးရှိ၏။ (က) တိုင်းရေးပြည်ရေး အိမ်တွင်းရေးစသော အရေးကြီးကိစ္စအတွက် လျှို့ဝှက်ရမည့် အကြောင်းအရာကို မိမိအားပြောသူ။

(ခ) မိမိ၏ လျှို့ဝှက်ရမည့် အတွင်းရေးကို ဘေးသို့ မပေါက်ကြားအောင် စောင့်ရှောက်ထားသူ၊ (ဂ) မိမိမှာ ဘေးရန်ပေါ်လာလျှင် မိမိကို စွန့်ခွါမသွားသူ၊ (ဃ) မိမိအတွက် အသက်ကို စွန့်နိုင်သူ။

(ဆောင်) လျှို့ဝှက်ရမည့် အကြောင်းရှိလျှင်၊ မိမိပြောကြား၊ ကိုယ်ပြောကြားလည်း၊ အခြားတယောက်၊ ထံမပေါက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်သည်သာ၊ ဘေးပေါ်လာမူ၊ ဘယ်ခါမခွဲ၊ မစွန့်မြဲတည်း၊ အသဲသို့မက်၊ မိတ်ဆွေတုတ်ကြောင့်၊ အသက်ကိုပင်၊ ထိမထင်သည်၊ လေးအင်ကောင်းတူ ဆိုးဘက်တည်း။

ဆဋ္ဌမတန်း

အမှာ။ ။ ယခုအခါ ဤမျှအားကိုးရသောမိတ်ဆွေ ရှားလှ၏။ ထို့ကြောင့် အရေးကြီးသော ကိစ္စကို တိုင်ပင်ရာဝယ် အလွန်စိတ်ချ နောက်ကျောအေး ရသော မိတ်ဆွေ အစစ်များနှင့်သာ တိုင်ပင်ကြပါလေ။ ယခုခေတ်၌ အတွင်း ရေးတွေ နိုင်ငံကြီးများပင် ပေါက်ကြားတတ်လေသည်။

အတ္ထက္ခာယီ။ ။ အတ္ထ- အကျိုးရှိမည့် အစီးအပွားကို + အက္ခာယီ- ပြောဆို တတ်သော မိတ်ဆွေကို အတ္ထက္ခာယီ မိတ်ဆွေစစ်ဟုခေါ်၏။ ထို မိတ်ဆွေလည်း ၄-မျိုးပင်ရှိ၏။ (က) ပါဏာတိပါတ စသော အမှု မိန်းမလိုက်စားမှု စသည်ကိုပြုမည်ဆိုလျှင် မင်းပြစ်၊ အကုသိုလ်ပြစ် ဖြစ်မည်စိုး၍ ထိုမကောင်းမှုကို တားမြစ်သူ။

(ခ) မင်းပြစ်လည်းမရှိ၊ အကုသိုလ်ပြစ်လည်းမရှိဘဲ စင်စစ် အကျိုးသာ ရှိသော ဒါနမှု၊ သီလမှုစသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သူ။ (ဂ) မိတ်ဆွေ မကြားဘူးသော တရားနှင့် လောကကြီးပွားရေးကို ပြောပေးတတ်သူ။ (ဃ) သေသောအခါ ကောင်းရာဂတိသို့ ရောက်မည့်လမ်းကြောင်းကို ပြောပြ တတ်သူ။

(ဆောင်) မကောင်းအမှု တားမြစ်ပြု၍၊ ကောင်းမှုကိုကား၊ ညွှန်ပြ ထား၏။ မကြားစဘူး၊ တရားထူးလည်း၊ ကြားဘူးအောင်ပြု၊ သေလွန်ကမ္မ၊ ဘဝနောက်နှောင်း၊ လမ်းပန်းကောင်းကို၊ ထပ်လောင်းညွှန်ကြား၊ မိတ်၄-ပါးသည်၊ မှတ်သား အတ္ထက္ခာယီ တည်း။

အမှာ။ ။ “သေလွန်သောအခါ ဘဝကောင်းဘို့ လမ်းကြောင်း” ဟူသည် ဗျူဟပစ္စုသုတ်၌ နောက်ဘဝ ချမ်းသာဘို့ရန် ဟောတော်မူအပ်သော သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ပညာ ၄-ပါးပင်တည်း။ (အခြားနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ် သော ကောင်းမှုများလည်း ဤ ၄-ပါးတွင် ပါဝင်ကြသည်။)

အနုကမ္မက။ ။ သနားစောင့်ရှောက်တတ်၊ ချီးမြှောက်တတ်သော မိတ်ဆွေ ကို “အနုကမ္မက” ဟု ခေါ်၏။ ထိုမိတ်ဆွေလည်း ၄-မျိုးပင်ရှိ၏။ (က) မိတ်ဆွေမှာ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရှိရာထူး ပျက်သည်ကိုဖြစ်စေ၊

မိတ်ဆွေ၏ သားသမီး အခြွေအရံတို့မှာ ထိုကဲ့သို့ ပျက်သည်ကိုဖြစ်စေ မြင်ရကြားရလျှင် စိတ်မကောင်းဖြစ်သူ၊ (နဂိုရ်က ကိုယ့်ထက်သာ၍ မနာလိုနေသူတို့ကား ထိုကဲ့သို့ ပျက်စီးသည်ကို မြင်ရ ကြားရလျှင် ပျော်ရွှင်တတ်ကြသည်။)

(ခ) မိတ်ဆွေမှာဖြစ်စေ၊ မိတ်ဆွေ၏ သားသမီး အခြွေအရံတို့မှာဖြစ်စေ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိမ်ရာထူး တိုးတက်နေသည်ကို မြင်ရ ကြားရလျှင် ဝမ်းမြောက်သူ၊ (နဂိုရ်က မနာလိုနေသူတို့ကား ထိုသို့ တိုးတက်သည်ကို မြင်ရ ကြားရလျှင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်တတ်ကြသည်။)

(ဂ) မိမိမိတ်ဆွေ၏အပြစ်ကို အခြားသူတို့ကပြောလျှင် “ဒီလိုမပြောပါနှင့်၊ ဒီအပြစ်မျိုး မရှိပါ” ဟု ကန့်ကွက်တားမြစ်သူ၊ (နဂိုရ်က ဣဿာ (မနာလို) ဖြစ်နေသူတို့ကား ထိုသို့ အပြစ်ပြောသံကြားလျှင် ထောက်ခံ၍ပင် ပြောတတ်ကြသည်။)

(ဃ) မိမိမိတ်ဆွေ၏ ဂုဏ်ကို အခြားသူတို့က ပြောလျှင် “အသင်ပြောတဲ့ အတိုင်း မှန်ပါတယ်” ဟု ထောက်ခံ၍ မိမိကလည်း ဖြည့်စွက်၍ မိတ်ဆွေ၏ ဂုဏ်ကိုပြောတတ်သူ။ (နဂိုရ်က ဣဿာ ဖြစ်နေသူတို့ကား ထိုကဲ့သို့ ပြောသံကို ကြားလျှင် မထောက်ခံနိုင်ဘဲ ကန့်ကွက်၍ပင် အပြစ်ပြောတတ်သေး၏။)

(ဆောင်) ချစ်မိတ်ဆွေအား၊ သားမယားနှင့်၊ စီးပွားဥစ္စာ၊ တိုးတက်လာလျှင်၊ လွန်စွာချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်လှ၏။ မရစီးပွား၊ ဂုဏ်သိမ်များလည်း၊ လျော့ပါးနေသော်၊ ရှင်မပျော်တည်း။ မိတ်ဖော်အပြစ်၊ သူများလှစ်သော်၊ တားမြစ်သည်သာ၊ ဂုဏ်ပြောခါမှ၊ မှန်ပါပေကြောင်း၊ ထောက်ခံလောင်းသည်၊ မိတ်ကောင်း ၄-သွယ် နှုတ်ကမ်းတည်း။

ဖြည့်စွက်ဘွယ်။ ။ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌လာသော မိတ်ဆွေတို့ မိတ်ဆွေစစ်များအပြင် ဒွါဒသနိပါတ် မိတ္တာ မိတ္တဇာတ်၌လာသော ထူးရာအချက်များကို ဖြည့်စွက် မှတ်သားထိုက်သေး၏။ မိတ်ဆွေတို့ (ရန်သူ) ၏ အမှတ်အသားများကား....

ဆဋ္ဌမတန်း

- (က) မိမိကိုမြင်လျှင် ပြုံးရွှင်မှုကို မပြုခြင်း၊ (တချို့ကား ဟန်ပြုံး ပြုံးတတ်သေး၏။ ထိုဟန်ပြုံးလည်း မကောင်း။)
- (ခ) မိမိစကားကို မနှစ်သက်မလိုလားခြင်း၊ (တချို့ကား ရှေ့၌ နှစ်သက်ဟန်ဆောင်၍ ကွယ်ရာရောက်မှ အပြစ်ပြော၏။ ထိုသူလည်း မကောင်း။)
- (ဂ) မိမိပြောစကားကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောခြင်း၊ (အစည်းအဝေးစသည်၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောခြင်း။)
- (ဃ) မျက်နှာချင်းမဆိုင်ဘဲ မိမိကကြည့်သောအခါ သူက မျက်နှာလှဲနေခြင်း။ (ရှက်၍ မျက်နှာလှဲခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ မုန်း၍ မျက်နှာလှဲခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။)
- (င) မိမိ၏ရန်ဘက်ဖြစ်သူများကို သူက အပေါင်းအသင်းလုပ်ခြင်း၊
- (စ) မိမိ၏မိတ်ဆွေများနှင့် အပေါင်းအသင်းမလုပ်ခြင်း၊
- (ဆ) အလွန်ကောင်းသော အစားအသောက်များကို စားရသောအခါ သတိမရခြင်း၊ (နဂိုရ်ကမိတ်ဆွေဟု ထင်ထားသော်လည်း ထိုအခါ မျိုး၌ သတိမရလျှင် ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေ မဟုတ်နိုင်။)
- (ဇ) ထိုသူ့ အထံမှ မရွှင်လန်းစရာ (စိတ်ညစ်စရာ)များကို ရရှိခြင်း။

ဤအမှတ်လက္ခဏာများနှင့် သိင်္ဂါလသုတ်၌လာသော မိတ်ဆွေတု၏ လက္ခဏာများကိုထောက်၍ မိတ်ဆွေအစစ်မဟုတ်၊ မိတ်ဆွေအတုသော်၎င်း၊ ရန်သူသော်၎င်း ဖြစ်ကြောင်းကို သိရသည်။

(ဆောင်) မိမိကိုယ်မြင် မပြုံးရွှင်ဘဲ၊ ဆိုလျှင်စကား၊ မလိုလားတည့်၊ အများရှေ့မှာ၊ ပြောဆိုခါမှ၊ သူသာကန့်ကွက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့်၊ မျက်နှာချင်းပြိုင်၊ ကြည့်မဆိုင်အောင်၊ ရှောင်နိုင်ရှောင်ရှား၊ ရန်သူများကို၊ သူကားပေါင်းသင်း၊ ကိုယ့်မိတ်ရင်းကို၊ အလျင်းမပေါင်း၊ ခွဲခွါရှောင်း၍၊ စားကောင်းသောက်ရာ၊ ကြုံသောခါလည်း၊ စိတ်မှာသတိ၊ မရရှိသည်၊ မှတ်ဘိမိတ်တု အများတည်း။

မိတ်ဆွေများ။ ။ပြုခဲ့သော အပြစ်တို့မှ ပြောင်းပြန် အကျိုးများကို လိုလားသူ၊ အရပ်တပါးသို့သွားသောအခါ မကြာမကြာအောက်မေ့တတ်သူ၊ ပြန်လာသောအခါ လွန်စွာနှစ်သက်သူ၊ ချစ်ချစ်ခင်ခင် ကြင်နာမြတ်နိုးသူ၊ နှစ်သက်ဘွယ်စကားကို ပြောဆိုသူ၊ ဤသူများကို မိတ်ဆွေအစစ်ဟု မှတ်ပါ။ ဤအဖြစ်မျိုးကား သားသမီးနှင့် မိဘတို့၌ ၎င်း၊ သမီး ခင်ပွန်းတို့၌၎င်း သာ၍ အထင်အရှားဖြစ်ကြသည်။ (သို့သော် စိတ်မပါဘဲ ဟန်လုပ်၍ ပြောတတ်ပြုတတ်သူများလည်း ရှိသေး၏။ ထိုသူများကိုကား တော်တော်ကြာအောင် သတိထားကြည့် သူမှ သိနိုင်ပေလိမ့်မည်။)

(ဆောင်) ဖော်ပြခဲ့သော အပြစ်များမှ၊ တခြားပြောင်းပြန်၊ တွေ့ရပြန်လျှင်၊ ကော်မိတ်မြတ်၊ စိတ်၌မှတ်လော၊ အရပ်တပါး၊ မိတ်ဆွေသွားလျှင်၊ စိတ်အားမကြ၊ လွမ်းဆွတ်ရ၏။ ထိုမှ တဖြာ၊ ပြန်၍လာသော်၊ လွန်စွာရွှင်လန်း၊ ကြင်နာစွမ်းဖြင့်၊ ဝမ်းပန်းတသာ၊ ပြောဆိုလှ၏။ အခါတိုင်းဝယ်၊ နှစ်သက်ဘွယ်သာ၊ နှုတ်ဝယ်ပြောကြား၊ ထိုသူများလည်း၊ မှတ်သားမလစ်၊ မိတ်ဆွေစစ်သည်၊ ခဲ့လှစ်ကျိုးကြောင်း—ဆိုးအကောင်း။

စီးပွားစုပါ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဤဘဝ၌ ချမ်းသာဘို့ရာ ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ စသော တရားများနှင့် မိတ်တူ မိတ်စစ်ကိုခဲ့ခြား၍ ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြတော်မူခြင်းသည် ယခုဘဝ၌ မိတ်ဆွေအတူများကြောင့် စီးပွားပျက်တတ်၊ နောက်ဘဝအတွက် ကုသိုလ်မရဘဲ အကုသိုလ်များတတ်ခြင်း၊ မိတ်ဆွေအစစ်များကြောင့် ယခုဘဝ၌ စီးပွားဖြစ်တတ်၊ နောက်ဘဝအတွက် အကုသိုလ်မများဘဲ ကုသိုလ်ပွားတတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဤဘဝချမ်းသာရေးအတွက် စီးပွားစုဘို့ရန်ကို၎င်း၊ စီးပွားဥစ္စာရှိမှ မိတ်ဆွေကောင်းတို့ကို မပျက်အောင် ထိန်းထားနိုင်ကြောင်းကို၎င်း ဟောတော်မူပါသည်။ မှန်ပါသည်—ယခုအခါ၌ အချင်းချင်းမိတ်ဆွေဖြစ်ရာ၌ မိမိကလည်း ပြန်၍ ပေးနိုင်မှ ကြာရှည်တည်တံ့သည်။ ဥစ္စာကို မိတ်ဆွေကောင်းတို့က ကူညီ

သဗ္ဗမတနိ

စောင့်ရှောက်ပါလျက် စီးပွားပျက်နေသမျှ ထိုမိတ်ဆွေများလည်း
ကြာရှည်စွာ အဆက်ဆံမလုပ်နိုင်ပါ။

ပျားကိုပုံပြု။ ။စီးပွားကို တရားသဖြင့် စုဆောင်းရာ၌ လုံးကနဲခဲကနဲ
တခါတည်း စုပုံ၍ ရဘို့ရာမလွယ်ကူပါ။ ရှေးဦးစွာ ပျားတို့၏ ပျားရည်
စုပုံကို စဉ်းစားပါ။ ပျားတို့သည် ပန်းပွင့်ပေါင်း များစွာမှ ပန်းဝတ်
ရည်ကို စုတ်ယူကြ၏။ ထိုသို့ စုတ်ယူသည့်အတွက် ပန်းပွင့်တို့သည်
ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့၍ မနေရစ်။ လန်းမြဲလန်း၊ လှမြဲလှ၊ မွှေးမြဲမွှေး
နေရစ်၏။ သို့သော် ပျားတို့၌ကား ပျားရည်တွေများစွာ စုမိလေသည်။
ထို့အတူ အရောင်းအဝယ် လုပ်ရာ၌၎င်း၊ အတိုးအပွား ချထားရာ၌၎င်း၊
အလုပ်ရှင် အလုပ်သမား ဖြစ်ရာ၌၎င်း၊ မိမိနှင့် စီးပွားဘက် ဖြစ်ကြသူ
တို့ကို ဆင်းရဲမနေရစ်စေဘဲ သူတို့အထံမှ ထိုက်တန်သော ရစရာများကို
နည်းနည်းစီ သို့မဟုတ် နေ့စဉ် ရအောင်ယူသောအားဖြင့် မိမိမှာ
စီးပွားစုမိအောင် တရားသဖြင့် စုရပါသည်။

ခြကိုတု။ ။“ခြ”ဟု ခေါ်အပ်သော သတ္တဝါ ကလေးတို့သည် မြေမှန်
ကလေးများကို အနည်းငယ်စီ သယ်ယူကြ၏။ ထိုသို့ သယ်ယူပုံကို
ကြည့်ရလျှင် တောင်ပို့ကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်နိုင်စရာမရှိ။ သို့သော်
ထိုခြကလေးများသည် လူလွှဝီရိယ အလွန်ကောင်းရကား မကြာမီပင်
သူတို့နေဘို့ရာ တောင်ပို့ကြီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထို့အတူ တနေ့ တနေ့
လျှင် တမူး တမတ်မျှလောက် စုနိုင်ရုံဖြင့် ဥစ္စာကြွယ်ဝသူ ဖြစ်နိုင်မည်ဟု
မထင်နိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် မှန်မှန်စုလိုက်သောအခါ အတော်ကြာလျှင်
ဥစ္စာအထုပ်ကလေးကို မြင်ရ၍ ထိုအထုပ်ကလေးမှ အထုပ်ကြီးဖြစ်ခါ
ဥစ္စာရှင် ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

၄-ပုံခဲ၍ သုံးစွဲပါ။ ။ တော်တော်စု၍ ဥစ္စာထုပ်ကလေး ဖြစ်လာသော
အခါ ထိုဥစ္စာကို ၄-ပုံခဲ၍ သုံးစွဲရသည်။ (၁) ဝတ်ဘို့ စားဘို့ သုံးစွဲဘို့
တပုံ၊ (၂) အရောင်းအဝယ်လုပ်ဘို့ ၂-ပုံ၊ (၃) ဘေးရန်ပေါ်သော
အခါ အသုံးချဘို့ရန် မြှုပ်နှံသိမ်းထားရ၊ ဘဏ်၌အပ်ထားရသော
တပုံ၊ ဤသို့ ၄-ပုံခဲ၍ သုံးစွဲရမည်ဟု သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်၌ ဟောတော်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မူပါသည်။ (ဤနည်းကား လက်လုပ်လက်စား မစုမိသေးသူများ အတွက်၎င်း၊ အလွန် ပေါများသူများ အတွက်၎င်း၊ ရည်ရွယ်တော် မူဟန်မတူ၊ အလယ်အလတ် လူများအတွက် ရည်ရွယ်တော်မူဟန် တူသည်။)

သုံးစရာထည်းမှ စွန့်ကြဲပါ။ ။ဤပြုခဲ့သော ၄-ပုံတွင် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းဘိရာ သီးခြားမပါ။ သုံးစွဲဘို့ရန် သတ်မှတ်ထားသော တပုံ ထည်းမှပင် ရသေ့ ရဟန်းတို့အားလည်း စားဦးစားဖျားကို လှူဒါန်း ရ၏။ တောင်းရမ်း စားသောက်သူတို့ကိုလည်း စားကြွင်းစားကျန်ကို စွန့်ကြဲပေးကမ်းရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားရှင်သည် မိမိမှာမရှိပါဘဲ ကြွေးယူ၍ အလှူပေးဘို့ကို မဆိုထားဘိ၊ ကြွေးမယူဘဲ ရှိရင်းပစ္စည်းထည်းကသော်မှ အရောင်း အဝယ် အရင်းအနှီး လုပ်နေသော ပစ္စည်းကိုလှူဒါန်းဘို့ရန် ညွှန်ပြတော် မမူပါ။ မိမိနေ့စဉ် စားသုံးနေသော ပစ္စည်းထည်းကသာ အနည်းငယ် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းဘို့ ညွှန်ပြပါသည်။

မမဲ့နိုင်သောအလှူ။ ။အခါတပါး၌ ဘုရားရှင်သည် အစားအသောက် ဒုဗ္ဗိက္ခဖြစ်နေသော နာဠန္ဒာမြို့ဝယ် ရဟန်းငါးရာနှင့်အတူ ရောက်လာ တော်မူ၏။ ထိုအခါ နိဂဏ္ဌ၏ ဒါယကာ တယောက်ဖြစ်သော ဂါမဏိ (မြို့လူကြီး) သည် ဘုရားအထံတော်သို့လာ၍ “မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့ကို သနားသည်- ဟုဆိုပါလျက် ယခုလို ဒုဗ္ဗိက္ခအခါဝယ် ရဟန်းများစွာနှင့်အတူ လှည့်လည်တော်မူသည်မှာ လူတို့ကို နှိပ်စက်ရာ မရောက်ပါလော” ဟု အပြစ်တင်စကားကို လျှောက်လေသည်။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရှေးရှေးက ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပုံကို ဝဏမ္ပ ဆင်ခြင်တော် မူလေရာ ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာအတွင်းကို မြင်တော်မူ၍ မိန့်တော်မူသည် မှာ ဂါမဏိ.... စားဘို့ချက်အပ်သော ထမင်းအိုး ဟင်းအိုးမှ ခူးခတ်၍ စားဦးစားဖျား စားကြွင်းစားကျန်ကို လှူဒါန်းပေးကမ်းသည့်အတွက် မဲ့သွားသော အမျိုးကို တဦးတုလေမျှ ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာ အတွင်းဝယ်

သဠာမတန်း

မြင်တော်မမူ၊ စင်စစ်မှာ... ကြယ်ဝချမ်းသာသော အမျိုးဟူသမျှသည် ဒါနကြောင့်လည်း ဖြစ်ကြရ၊ သစ္စာ (မှန်မှန်ကန်ကန် ပြောဆိုပြုလုပ် ရောင်းဝယ်မှု) ကြောင့်လည်းဖြစ်ကြရ၊ ကိုယ်နှုတ်စောင့်စည်းမှုဟူသော သီလကြောင့်လည်း ဖြစ်ကြရသည်။ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၍ မဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းများကိုဆက်လက် မိန့်တော်မူသည်။

မဲ့ခြင်း၏အကြောင်း။ ။ ဂါမဏိ... မတရားသော အစိုးရ၏သိမ်းယူခြင်း ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဓားပြသူးလူးဆိုးများကြောင့်သော်၎င်း၊ မီးလောင် ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ရေလှမ်းခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ မြုပ်နှံထား သော ရွှေအိုး ငွေအိုး၏ နေရာရွှေသွားခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ (ကံ မကောင်းသောအခါ မြုပ်ထားသော ဥစ္စာများသည် နတ်စသည်တို့၏ ရွှေမူကြောင့် နေရာရွှေသွားတတ်သည်) မိမိမကျွမ်းကျင်သောအလုပ် (လယ်ယာအရောင်းအဝယ်အလုပ်စသည်) ကို လုပ်မိခြင်းကြောင့်သော် ၎င်း၊ အမျိုးထည်း၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ဖြုန်းတီးမည့် အညွန့်တုံးသော လှူမီးသွေးခဲ-လှူမဲလှူမိုက် ပေါ်လာခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အနိစ္စ သဘောကြောင့်သော်၎င်း ဤရှစ်ပါးတွင် တမျိုးမျိုးကြောင့် ဥစ္စာ စည်းစိမ်ပြုကဲ့၍ မဲ့တတ်လေသည်။ (သဠာယတနသံယုတ်၊ ဂါမဏိဝဂ်။)

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ယခုခေတ်လူအချို့က “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော် ကို အကုန်အကျများ၍ လောကကျိုးမများ” ဟု စွပ်စွဲလိုကြသည်။ ဤတရားတော်သည် ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ချေပပြီးဖြစ်ရကား ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်ကို ကြံရှည်စွာတည်စေလိုပါလျှင် ဤတရားတော်ကို လေးလေး နက်နက် စဉ်းစားကြစေလိုပါသည်။ နောက်သံသရာ ချမ်းသာရေး အတွက် ညွှန်ပြတော်မူအပ်သော သဒ္ဓါ သီလ စာဂ ပညာ ဤ ၄-ဖြာ တွင် ဒါန(စာဂ) အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ညွှန်ပြချက်၌ မဲ့စရာအကြောင်း မရှိပါ။ ထို့ပြင် ဒါန (စာဂ) တခုကိုသာ အားမကိုးဘဲ သဒ္ဓါ သီလ ပညာကိုလည်း အားကိုးကာ ငါးပုဂံသို့လှည့်အောင် စောင့်ထိန်း ကြစေလိုပါသည်။

ဓုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုချစ်ပါ။ ။ မိမိတို့သည် ရှေးရှေးဘဝကလည်း သတ္တဝါ တယောက်အနေဖြင့် ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ နောက် နောက်ဘဝအဆက်ဆက်၌လည်း ဖြစ်ကြရဦးမည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ အကုသိုလ်ဒုစရိုက်တွေ အကျိုးပေးခွင့်ကြုံလာသောအခါ ငရဲ၊ ပြိတ္တာ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် လူနဲ့ လူမဲ့ လူဆင်းရဲဖြစ်ကြရ၏။ ကုသိုလ်သုစရိုက်တို့ အကျိုးပေးခွင့်ရသောအခါ လူချမ်းသာ နတ်ဗြဟ္မာဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ကံမကောင်းလဲ ငါ၊ ကံကောင်းလဲ ငါ” ဟု သိပြီးလျှင် မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခင်သူသည် ယခုဘဝကစ၍ မကောင်းမဖြစ်ရအောင် ကောင်းသော သုစရိုက်ကုသိုလ်များကိုသာ သတိထား၍ ကြိုးစားပါ။ ထိုသို့ ကုသိုလ် ဘက်၌ အားတက်သရောပြုသူသာလျှင် မိမိကိုယ်ကို ချစ်ရာရောက်ပါ သည်။ ကုသိုလ်ကို မကြိုးစားဘဲ မိမိစိတ်၏အလိုသို့လိုက်၍ ဒုစရိုက် မကောင်းမှုကို များစွာပြုနေသူကား မိမိကိုယ်ကို မိမိချစ်ရာမရောက်ဘဲ ငရဲအထိ နစ်မြုပ်အောင် နှစ်ရာရောက်နေပါသည်။

“အကုသလ၊ ကုသလ၏၊ ကမ္မသကာ၊ လက္ခဏာကို၊ ကောင်းစွာ ဝမ်းတုင်း၊ နှလုံးသွင်းကာ၊ မပျင်းကုသိုလ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား၊ ကိုယ့်ကို ချစ်သူ၊ မည်သောဟူ၏” — မသဒေဝလင်္ကာ။

ဝတ်တရားကျေမှု ချစ်ရာရောက်။ ။ “မိမိကိုယ်ကို ချစ်ရမည်” ဟု ဆိုသော ကြောင့် မည်သည့်ကိစ္စ၌မဆို မိမိအကျိုးကိုသာ ကြည့်ရမည်ဟု မဆို လိုပါ။ မိမိနှင့်ဆက်သွယ်သူများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားကို ကျေပွန် အောင် ပြုစုရပါသည်။ မိမိက ဝတ္တရားကျေသောကြောင့် သူတို့က မိမိကို ပြန်၍ချမ်းသာအောင် ပြုခြင်း၊ နောင်ဘဝချမ်းသာဘို့ရန် ကောင်းမှုကုသိုလ် ပြုရာရောက်ခြင်းကြောင့် “ဝတ္တရားကျေမှုကိုလည်း မိမိကိုယ်ကို ချစ်ရာရောက်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင် သည် သိင်္ဂါလသတို့သားအား မိဘဝတ်၊ သားသမီးဝတ် စသော ဝတ္တရားများကို တောတော်မူ၏။ ထိုဝတ္တရားတို့တွင် မိဘနှင့်သားသမီး ဝတ်ကိုသာ ဤအခင်း၌ပြု၍ ဆရာရဟန်းဝတ်၊ ဒကာဝတ်ကို နောက် အခင်းကျေမှု ပြုပါမည်။

ဆဋ္ဌမတန်း

မိဘ ၂-ပါး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိဘ ၂-ပါးကို ဗြဟ္မာဟု၎င်း၊ ဆရာဟု၎င်း၊ အလှူခံ ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု၎င်း တင်စား၍ ဟောတော်မူ၏။ (တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပံ၊ ဒေဝဒုတဝဂ်၊ ပဌမသုတ်။)

ဗြဟ္မာနှင့်တူပုံ။ ။ဗြဟ္မာတို့သည် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာစိတ်၊ ကရုဏာစိတ်၊ မုဒိတာစိတ်၊ ဥပေက္ခာစိတ် ထားနိုင်ကြသကဲ့သို့ မိဘတို့လည်း သားသမီးတို့အပေါ်၌ ထိုစိတ် ၄ မျိုးလုံး ထားနိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘ ၂-ပါးကို ဗြဟ္မာနှင့် စိတ်ချင်းတူသောကြောင့် “ဗြဟ္မာ” ဟု တင်စား၍ ခေါ်နိုင်ပေသည်။

မိဘ၏မေတ္တာစိတ်။ ။ကလေးငယ်သည် ဝမ်းထည်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေစဉ် “ငါ၏ကလေးမျက်နှာကို ကိုယ်အင်္ဂါပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြင့် ဘယ်တော့မှ မြင်ရပါ့မတုန်း” ဟု ကလေးကိုမြင်လိုသော မေတ္တာစိတ်သည် မိဘတို့မှာ မဖွားမီကပင် ဖြစ်နေ၏။ ဖွားမြင်လာသော ကလေးမျက်နှာကို မြင်ရ၍ အလွန်ခင်မင်သော မေတ္တာစိတ် ဖြစ်ပြန်လေသည်။ (ဤသို့ ကလေး၏ မျက်နှာမြင်ရခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ မွေးဖွားခြင်းကို “မျက်နှာမြင်” ဟု ခေါ်ကြသည်။)

မိဘ၏ ကရုဏာစိတ်။ ။မိမိ၏ကလေးငယ်သည် ပက်လက်ကလေး အိပ်နေတုန်းဝယ် ခြင်ကိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းပိုးကိုက်ခြင်း၊ နို့ဆာခြင်းကြောင့် ငိုသောအသံကို မိဘတို့ကြားလိုက်ရလျှင် သနားသောကရုဏာစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုကရုဏာကြောင့် အပြေးလာ၍ ခြင်ကိုချောက်ကြ နို့တိုက်ကြ၏။ မကျန်းမမာဖြစ်ပြန်လျှင် အလွန်သနားသော ကရုဏာစိတ် ဖြစ်ကြပြန်၏။ ဤသို့လျှင် မိဘတို့မှာ အခါအားလျော်စွာ ကရုဏာစိတ်လည်း ဖြစ်ရလေသည်။

မိဘ၏ မုဒိတာစိတ်။ ။မိမိကလေးသည် မတ်တတ်ပြေး၍ ကစားနေသောအခါ၊ ကျောင်းတက်၍ စာသင်နေသောအခါ၊ စာမေးပွဲအောင်လာ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သောအခါ၊ လူလားမြောက်သဖြင့် လှချိန်ရောက်၍ လှနေသောအခါ၊ ကလေးကိုကြည့်၍ မိဘတို့မှာ အလွန်ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာစိတ် ဖြစ်ရလေသည်။

မိဘ၏ ဥပေက္ခာစိတ်။ ။ သားသမီးများသည် အရွယ်ရောက်၍ မိမိတို့ အိမ်ထောင်ဖြင့်နေသောအခါ၊ လူမှုရေးရာကို ကောင်းစွာ ရွက်ဆောင် နိုင်ကြသောအခါ၊ မိဘတို့မှာ သူတို့အတွက် ကြောင့်ကြမများတော့ဘဲ လစ်လျူထားနိုင်သော ဥပေက္ခာစိတ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ဤသို့လျှင် ဗြဟ္မာများသည် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ စိတ် ၄-မျိုးထားနိုင်သကဲ့သို့ မိဘတို့လည်း သားသမီးတို့အပေါ်၌ အခါအားလျော်စွာ စိတ် ၄-မျိုး ထားနိုင်သောကြောင့် မိဘတို့ကို ဗြဟ္မာဟု ခေါ်ရသည်။

လက်ဦးဆရာ မိဘ။ ။ မိဘတို့သည် သားသမီးများကို ကလေးဘဝ၌ပင် စကားတတ်အောင် သင်ပေးကြ၏။ ဝတ်တတ်အောင်၊ စားတတ် သောက်တတ်အောင် သင်ပေးကြ၏။ လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် သင်ပေး ကြ၏။ တချို့မိဘတို့ကား ဘုရားရှိခိုးတတ်အောင်၊ ရဟန်းသံဃာတော် များနှင့် စကားအပြောတတ်အောင်ပင် သင်ပေးကြ၏။ ထို့ကြောင့် မိဘ ၂-ပါးကို “လက်ဦးဆရာ” ဟုလည်း ခေါ်ကြရသည်။

အလှူခံထိုက်သောမိဘ။ ။ ထိုကဲ့သို့ သားသမီးအပေါ်မှာ မေတ္တာများစွာ ဖြင့် လိမ္မာအောင် သွန်သင်ဆုံးမ၍ ကျောင်းထားချိန်၌ ကျောင်းထား ပေးသော၊ အရင်းအနှီးပေးနိုင်လျှင် အရင်းအနှီးကို ထုတ်ပေးသော မိဘ ၂-ပါးကို အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သောကြောင့် သူတို့ဘာသာ မနေသာသောအခါ ဖြစ်စေ၊ အရွယ်မကြီးလှသေးသော်လည်း မိဘနှင့် အတူ နေ၍ဖြစ်စေ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးသော သားသမီးများကို လူတိုင်း ကလည်း ချီးမွမ်း၏။ လူသာမက နတ်တို့ကလည်း ကြည်ညို၏။ ပြုစုသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုက နောင်ဘဝ၌ ချမ်းသာအောင် အကျိုးပေး၏။ ထို့ကြောင့် မိဘတို့သည် သားသမီးများ၏ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တမျိုးလည်း ဖြစ်ပြန်သည်။

ဆဋ္ဌမတန်း

(ဆောင်) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ လက်ဦးတံမြတ်ဆရာ၊
 ထက်ကောင်းကင် ဗြဟ္မာမျိုး၊ တိုးလို့မှတ်ပါ၊
 ထိုသူဟာ၊ ဘယ်မှာရှိငြား၊
 တခြားမောင် မရှာနဲ့၊ နောင်အခါပူဇော်ရမယ်၊ မိဘ ၂-ပါး။

မိဘဝတ် ၅-ပါး

(၁) ပါဏာတိပါတအမှု၊ သေရည်အရက် သောက်မှု၊ မိန်းမလိုက်စားမှု၊
 မလိမ္မာသုတို့နှင့် ပေါင်းမှုစသော မကောင်းမှုကိုပြုလျှင် တားမြစ်ခြင်း၊
 (ထိုသို့တားမြစ်ရာ၌ ရိုက်နှက်၍ တားမြစ်ရမည်ဟု မဆိုလို၊ အကျိုး
 အကြောင်း ပြောပြ၍ တားမြစ်ရ၊ အခြား မိတ်ဆွေကောင်းတို့ကို
 အပြောခိုင်း၍ တားမြစ်ရ၊ ဆရာသမားတို့ကို လျှောက်ထား၍ ဟော
 ပြောစေသောအားဖြင့် တားမြစ်ရသည်။ ရိုက်နှက်ခြင်းကား အတော်
 ကြီးနေလျှင် မသင့်တော့ပါ။)

(၂) မင်းပြစ်လည်းမရှိ အကုသိုလ်ပြစ်လည်း မရှိသော ဒါနမှု သီလမှု
 စသည်ကို ပြုလုပ်ဘို့ရန် ညွှန်ပြခြင်း၊ (အနာထပိဏ် သဋ္ဌေးသည် သဒ္ဓါတရား
 မရှိသောသားကို ငွေပေး၍ ဥပုသ်စောင့်ခိုင်း၏။ ငွေပေး၍ ဘုရားအထံ တရား
 နာခိုင်း၏။ တရားနာရင်းပင် နဂိုရိက္ခ သဒ္ဓါတရား မရှိသောသားသည် သော
 တာပန် ဖြစ်သွား၏။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ လောကဝဂ္ဂ။)

(၃) ကျောင်းထားချိန် ရောက်သောအခါ ဆရာ့ထံအပ်၍ အတတ်ကို
 သင်စေခြင်း။

မှတ်ချက်။ ။ “ကျောင်းမထားဘဲ အိမ်မှုကိုသာ ခိုင်းသော မိဘများ
 သည် ရန်သူပင်ဖြစ်၏” ဟု ဟိတောပဒေသ၌ ဆိုထား၏။ ဘာကြောင့်နည်း၊
 ကြီးရင့်သောအခါ ပညာမတတ်သူသည် ဟင်္သာတို့အလယ်မှာ ဗျိုင်းကလေး
 မတင့်တယ်သလို ပညာရှိပရိသတ်အလယ်မှာ မတင့်တယ်သောကြောင့်တည်း။

(အတတ်သင်စေရာဝယ် မိမိတို့ မျိုးရိုးအလိုက် တတ်နေကျ အတတ်ကိုသာ
 သင်စေသည်။ ဥပမာ- လယ်သမား သားသမီးကို လယ်ယာနှင့်ဆိုင်သော စိုက်

ပျိုးရေးအတတ်ကို သင်စေ၏။ လက်သမားမျိုးရိုးကို အင်ဂျင်နီယာ အတတ်ကို သင်စေ၏။ ဆေးဆရာမျိုးရိုးကို ဆရာဝန် အတတ်သင်စေ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာအတတ်ကိုသာ သင်စေကြသည်။ ကျောင်းအပ်ရာ၌လည်း ဆရာကောင်း ရှိသော ကျောင်းကောင်း၌သာ အပ်သင့်သည်။)

(၄) သင့်လျော်သော အိမ်ထောင်ကို ချပေးခြင်း၊ (သင့်လျော်ဟူရာ၌ “ဥစ္စာ၊ ရုပ်၊ ခေတ်ပညာ အရည်အချင်းထက် လိမ္မာခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ အလုပ်ရှိခြင်း၊ မပျင်းရိခြင်း” စသော အရည်အချင်းကို ဂရုစိုက်၍ ရွေးသင့်၏။ ရုပ်ချော၍ အမေ့အနှစ် သိန်းချီပြီး ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုအရည်အချင်းများ မရှိဘဲ မိုက်ရူးရဲ မလိမ်တမာ ဖြစ်နေပါမူ ထိုပစ္စည်းဥစ္စာက အိမ်တွင်းချမ်းသာကို မပေးနိုင်၊ သူ၏ ချမ်းသာသမ္ပုလည်း သူသုံးစွဲ၍ မဲ့တတ်သည်။)

(၅) သင့်တော်သော အချိန်အခါ၌ အမေ့ပေးခြင်း၊ (ကျောင်းထား ချိန်၌ ကျောင်းစရိတ်ပေးခြင်း၊ စာမေးပွဲ အောင်သောအခါ တစ်စုံတစ်ခုကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ပေးခြင်း၊ လက်ထပ်ချိန်၌ အရင်းအနှီးလုပ်ဘို့ရန်နှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်ဘို့ရန် ပေးခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုနေသောအခါ အရင်းအနှီးလိုလျှင် ထပ်မံ၍ပေးခြင်း၊ ကုသိုလ်ပြုဘို့ရန် ပေးခြင်း စသည် တည်း။)

အကျိုးရ။ ။ ဤသို့ မိဘဝတ် ၅-ပါးကို မပျက်ရအောင် စောင့်ရှောက် သော မိဘသည် လူအများ၏ အချီးမွမ်းကို ခံရ၏။ သားသမီးတို့က လိမ္မာကြလျှင် ထိုသားသမီးတို့အထံမှ စိတ်မချမ်းသာစရာဘေးအန္တရာယ် မဖြစ်တော့၊ သားသမီးတို့ကို ကြီးပွားအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်သည့် အတွက် မိမိစိတ်လည်း ချမ်းသာရွှင်ပျလျက်ရှိ၏။ သားသမီးတို့ကို စောင့်ရှောက်ရခြင်းသည် လိမ္မာသောသားသမီးတို့အထံမှ ကြီးရင့်သော အခါ ပြန်၍ အစောင့်အရှောက်ကိုလည်း ခံရသဖြင့် ဤဘဝ၌ပင် လက်တွေ့အကျိုးရနိုင်ပေသည်။

(ဆောင်) မကောင်းမြစ်ထာ၊ ကောင်းရာညွန့်လတ်၊ အတတ်သင်စေ၊ ပေးဝေနှီးရင်း၊ ထိမ်းမြားခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊ ဖခင် မှယ်တို့တာ။

သားသမီးဝတ် ၅.ပါး

(၁) မိမိအား မွေးကျွေးပြုစုခဲ့ကြသော မိဘတို့ကို ပြန်၍ပြုစုခြင်း၊ (မိဘတို့သည် မိမိကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ နို့ချိုတိုက်ကျွေးမွေးခဲ့ကြ၏။ အညစ်အကြေး နှုပ်တို့ကို သုတ်သင်ပေးခဲ့ကြ၏။ ရေမိုးချိုးပေး၍ အမွေးအကြိုင်များကိုလည်း လိမ်းပေးကြ၏။ တော်တော်ကြီးလာလျှင် စကားသင်ပေးကြ၏။ ဤသို့ မွေးကျွေးခဲ့ကြသော မိဘတို့ကို အိုမင်းမစွမ်း ရှိသောအခါ ကျေးဇူးဆပ်သောအားဖြင့် ပြန်၍ပြုစုမှ သားသမီးဝတ်ကျေသည်။)

(၂) မိဘတို့၌ မင်းကိစ္စ၊ အရပ်ကိစ္စ၊ စီးပွားရေး ကိစ္စရှိသောအခါ ထိုကိစ္စကို ပြုပေးခြင်း၊ (မိဘတို့ကို ကိုယ်တိုင် မရွက်ဆောင်စေဘဲ မိမိက မိဘတို့ တာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။) (၃) မိဘတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကို မတိမ်ကောရအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ (ရှေးခေတ်က အမျိုးကောင်းခြင်းကို ကြီးကျယ်သောဂုဏ်ဟု အယူရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် အမျိုးကောင်း သားသမီးသည် မိမိတို့အမျိုးကို နိမ့်ကျမသွားအောင် ထိန်းသိမ်းရ၏။ အမျိုးတို့၏ အကျင့်အတိုင်း ကျင့်ကြရ၏။ မိဘတို့၏ အမွေအနှစ်ဖြစ်သော လယ်ယာရွှေငွေများကို မပျက်စီးအောင်၊ မိဘတို့ အလှူဒါနဝတ်ကို မပျက်စီးအောင် စောင့်ရှောက်ရ၏။ အယူမှားနေသော မိဘကို အယူမှန်အောင် ပြောပြပေးခြင်းလည်း အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်ရာရောက်၏။)

(၄) မိဘတို့၏ အမွေကို ခံထိုက်အောင် ကောင်းစွာကျင့်ရခြင်း၊ (မိဘတို့သည် တပင်တပမ်း ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့ရာ၊ မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့ရသော ပစ္စည်းများကို ဆက်လက်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်မည့် သားသမီးတို့အားသာ အမွေပေးလိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် သားကောင်း သမီးကောင်းသည် အမွေခံထိုက်အောင် ကောင်းစွာ သုံးစွဲနေထိုင်တတ်ရ၊ ပညာတတ်ရ၊ စီးပွား ထိန်းသိမ်းတတ်ရသည်။)

(၅) မိဘများ သေလွန်သောအခါ အလှူဒါနပြု၍ အမျှဝေခြင်း၊ (သေလွန်သော မိဘတို့၏ သွားရာဘဝသည် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ လူနှင့် နတ်ဗြဟ္မာ ဟု ၅-မျိုးရှိ၏။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ တော တောင် စသော အဝေးအရပ်ဝယ် ပြိတ္တာဖြစ်သူ လူဖြစ်နေသူတို့သည် ဤဘဝက သားသမီးတို့

ကုသိုလ်ပြုသည်ကို မသိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် သားသမီးများပြုသော ကုသိုလ်ကို သာဓုမခေါ်နိုင်၍ ကုသိုလ်အဖို့ကိုမရကြ၊ နတ်ဗြဟ္မာ ဖြစ်နေလျှင် သူတို့ကိုယ်တိုင် ချမ်းသာနေပြီဖြစ်၍ ဤဘဝက သားသမီးတို့၏ ကုသိုလ်ကို မမြော်လင့်ကြ တော့၊ အိမ်၏အနီး၌ ပြိတ္တာ (တစ္ဆေ) ဖြစ်နေသူကား သားသမီးတို့၏ မိမိ အတွက် ကုသိုလ်ပြုသည်ကို မြော်လင့်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့အတွက် ကုသိုလ်ပြု၍ အမျှဝေကြရသည်။ ကုသိုလ်ပြုရာ အမျှဝေရာ၌ကား စံနစ်ကျဘို့ လိုသေး၏။ ထိုစံနစ်ကို ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၌ “ပတ္တာနုမောဒန၏ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုး” ဟု ညွှန်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။) ဤသို့ မိဘတို့အပေါ်၌ မိမိတာပန် ကျေလျှင် သူတပါးတို့က အပြစ်တင်စရာမရှိ၊ စင်စစ်အားဖြင့် ချီးမွမ်းဘွယ်သာ ဖြစ်၏။ နောင်သံသရာအတွက် ကုသိုလ်ပါရမီလည်းရ၏။

(ဆောင်) မိဘမေးကျေး၊ ပြန်ဆပ်ပေးသို့၊ ကျေးမေးသမှု၊ ကောင်းစွာ ပြုလော့၊ စုစုကိစ္စ၊ တွေ့ကြုံကလည်း၊ မိမိဘဝန်တာ၊ ကိုယ် ဆောင်ကာဖြင့်၊ ၂-ဖြာမျိုးနွယ်၊ မပျောက်ကွယ်အောင်၊ ဆက်သွယ်စောင့်ပိုက်၊ မေ့ခံထိုက်ဘို့၊ မျိုးလိုက်ကျင့်ကောင်း၊ တိမ်မစောင်းဘဲ၊ ရှေ့ပြောင်းဘဝ၊ မိနှင့်ဘတို့၊ ချမ်းမြပါစေ၊ အမျှဝေ၊ ငါးထွေ သားသမီးတာ။

သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄-ပါး

သူတပါးကိုခိုမိလူ (မိမိဘက်သား) ဖြစ်အောင် သိမ်းသွင်းခြင်းကို “သင်္ဂဟ” ဟု ပါဠိလိုခေါ်၏။ ထိုသို့သိမ်းသွင်းခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို “သင်္ဂဟဝတ္ထု” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသင်္ဂဟဝတ္ထုသည် ဒါန၊ ပေယျဝဇ္ဇေ၊ အတ္တစရိယာ၊ သမာနတ္တ တာအားဖြင့် ၄-ပါးရှိ၏။ (အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိရ်၊ ပဌမပံ၊ ဂဟပတိဝဂ်။)

ဒါန။ ။ အချို့မိတ်ဆွေများသည် တစုံတခုသော ပစ္စည်းလက်ဆောင်ကို လိုလား၏။ ပစ္စည်းရှိသူ ဖြစ်စေကာမူ လက်ဆောင်ပေးခြင်းကို လိုလား တတ်၏။ အထူးအားဖြင့် မိမိလောက်မျှ မပြည့်စုံသူသည် မိမိထံမှ ထိုက်တန်သောပစ္စည်းဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကို လိုလား၏။ ထိုမိတ်ဆွေ အား သူနှင့်လျော်သော ပစ္စည်းကို ပေးခြင်းဖြင့် သိမ်းသွင်းရသည်။

ဆဋ္ဌမတန်း

ပေယျဝဇ္ဇေ။ ။ ချစ်ဖွယ်စကားကို “ပေယျဝဇ္ဇေ” ဟု ခေါ်၏။ အချို့သော မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေမတို့သည် သူတို့မှာ ပစ္စည်းပြည့်စုံသောကြောင့် ပစ္စည်းဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကို မလိုလားကြ။ ထိုသူတို့ကို ခေတ်အလိုက် နားဝင်ချိုသော အခေါ်မျိုးဖြင့် ခေါ်၍ (“အမေ၊ အဘေ၊ အကို၊ အမ၊ အဒေါ်၊ ဦးကြီး၊ ဦးလေး၊ ညီလေး၊ ညီမလေး” စသည်ခေါ်၍) ခင်ခင်မင်မင် ပြောဆိုခြင်းဖြင့် မိမိနှင့် ရင်းနှီးအောင် သိမ်းသွင်း ရသည်။

အတ္တစရိယာ။ ။ သူ့အားအကျိုးရှိအောင် ပြုကျင့်ခြင်းကို “အတ္တစရိယာ” ဟု ခေါ်၏။ မိတ်ဆွေမှာ သာမူ နာမူ မင်းမှုစသော ကိစ္စကြုံလာလျှင် လက်ဆောင်ပေးဘို့လည်းမလို၊ ချစ်ဖွယ်စကား ပြောနေလို့လည်းမပြီး၊ ထိုကိစ္စ ပြီးစီးအောင် ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မိမိကပင် ကြောင့်ကြ စိုက်၍ ရွက်ဆောင်ခြင်းသာလျှင် လိုရင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ မိတ်ဆွေ၏ ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင် ရွက်ဆောင်ခြင်းဖြင့် သိမ်းသွင်းရသည်။

သမာနတ္တတာ။ ။ (သမာန—တန်းတူသော + အတ္တတာ— သဘောရှိသူ၏ အဖြစ်) တချို့မိတ်ဆွေများသည် အမျိုးဥစ္စာ ရာထူးဂုဏ်သိရ်အားဖြင့် မိမိနှင့် မညီမမျှ ဖြစ်နေကြ၏။ ထိုမိတ်ဆွေများအား အတူစား အတူထိုင် အတူသွားခြင်းအားဖြင့် တန်းတူထား၍ ဆက်ဆံလိုက်လျှင် အလွန် ဝမ်းမြောက်ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဆက်ဆံမှုလိုလားသော မိတ်ဆွေမျိုးကို တန်းတူထားသောအားဖြင့် သိမ်းသွင်းရသည်။

(ဆောင်) ပေးကမ်းချစ်ဘွယ်၊ စကားကြွယ်၍၊ သူ့ဝယ်ကိစ္စ၊ ကြုံတွေ့ ကမူ၊ ကြောင့်ကြကြီးစွာ၊ ကူညီကာဖြင့်၊ သွားလာနေမှု၊ တန်းတူပြုသည်၊ ဝတ္ထုသင်္ဂဟ ၄-မျိုးတည်း။

မိတ်ဆွေတု။ ။ ထိုကဲ့သို့ သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄-ပါးဖြင့် ထိုက်တန်အောင် ချီးမြှောက်ပါလျက် မိမိအပေါ်၌ မကျေနပ်နိုင်ဘဲ အပြစ်ပြောသူကိုကား မိတ်ဆွေအစစ်မဟုတ်။ မိတ်ဆွေအတုသာ ဖြစ်၍ ထိုသူမျိုးကို သတိ ထား၍ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သုခ ၄-မျိုး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အနာထပိဏ် သဋ္ဌေးအား သုခ ၄-မျိုးကို ဟောတော်မူ၏။ သုခသည် အတ္တိသုခ၊ ဘောဂသုခ၊ အာနဏျသုခ၊ အနဝဇ္ဇ သုခအားဖြင့် ၄-မျိုးရှိ၏။ (စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိ၊ ဒုတိယပံ၊ ပတ္တကမ္မဝဂ်။)

အတ္တိသုခ။ ။ “ယောကျ်ားတို့၏ လုလ္လဝီရိယအား၊ လက်ရုံးအားတို့ဖြင့် ချွေးကျအောင် ရှာဖွေစုဆောင်းထားအပ်၊ တရားသော နည်းလမ်းဖြင့် ရအပ်သော စီးပွားဥစ္စာတို့သည် ငါ့မှာ ရှိပေသည်တကား” ဟု စဉ်းစား လိုက်သောအခါ ထိုစီးပွား စုပြီးဖြစ်သူမှာ စိတ်ချမ်းသာမှုတမျိုး ဖြစ် ပေါ်လာ၏။ ထိုစိတ်ချမ်းသာမှုကို “အတ္တိသုခ- ရှိလို့ချမ်းသာခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။

ဘောဂသုခ။ ။ ထိုသို့ အပင်ပမ်းခံ၍ တရားသဖြင့်ရအောင် ရှာဖွေ စုဆောင်းထားအပ်သော ဥစ္စာစီးပွားတို့ဖြင့် အိမ် တိုက် တည်ဆောက် ကာ ထိုက်တန်သော အသုံးအဆောင် အစားအသောက်တို့ကို သုံးစွဲ စားသောက်ရသောအခါနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရသောအခါတို့၌ “ငါသည် တပင်တပမ်း ရှာထားသော စီးပွားတို့ဖြင့် ချမ်းသာစွာ သုံးစွဲစားသောက်ရပေသည်။ ကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုရပေသည်” ဟု တွေး၍ စိတ်ချမ်းသာမှု ကိုယ်ချမ်းသာမှု ဖြစ်ရ၏။ ထိုသုခသည် “ဘောဂသုခ- ခံစားရလို့ ချမ်းသာခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။

အာနဏျသုခ။ ။ ထိုသို့ ကြိုးကြိုးစားစား ရှာဖွေထားသော ဥစ္စာရှင် သည် သူတပါးအထံမှ ကြွေးမယူရသဖြင့် မည်သူကမျှ ကြွေးတောင်း လာဘွယ်မလို၊ ကြွေးမရှိပုံကို စဉ်းစားမိသောအခါ စိတ်ချမ်းသာမှု ဖြစ်ရ၏။ ထိုချမ်းသာမှုကို “အာနဏျသုခ- ကြွေးမြီကင်း၍ ချမ်းသာ ခြင်းတမျိုး” ဟု ခေါ်သည်။ (ကြွေးယူထားသူတို့ကား ထိုကြွေးအတွက် စိတ်မအေးဘဲ အမြဲပူပန်နေရသည်။ “မပေးတော့ဘူး” ဟု ညစ်ပြန် လျှင်လည်း နောင်သံသရာအရေးကို စဉ်းစားမိကာ ပူပန်ရမည်သာ။ ယခုဘဝ၌ ထိုပေးနေသောကြောင့် မပူပန်စေကာမူ နောင်သံသရာ ၌ကား ကော်ဒုက္ခ တွေ့ရမည်သာ။)

အာနန္ဒမဂ္ဂ

အာနန္ဒမဂ္ဂ။ ။ စီးပွားဥစ္စာ ပြည့်စုံရကား ပြုလုပ်ပြောဆိုမှု ကိစ္စအစုစု၌ အကုသိုလ်ပြစ် မင်းပြစ်ကင်းအောင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ပြုလုပ်နိုင်၊ ပြောဆိုနိုင်၏။ ဤသို့ ပြောဆိုပြုလုပ်သည့်အတွက် အပြစ်မရှိပုံကို စဉ်းစားမိသောအခါ လွန်စွာ စိတ်ချမ်းသာ၏။ သေချိန်ရောက်၍ သေရစေကာမူ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ ပြည့်စုံနေရကား နောင်ဘဝအတွက် ကောင်းရာဘဝသို့ ရောက်ဘို့ရန် သေချာလျက် ရှိသောကြောင့် စိတ်ချမ်းသာ၏။ ဤချမ်းသာမှုကို “အာနန္ဒမဂ္ဂ-အပြစ်ကင်းလို့ ချမ်းသာခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။

(ဆောင်) ဥစ္စာရှိစွာ၊ ခံစားရ၍၊ ပေးရမည့်လျှင်း၊ ကြေးပူကင်းလျက်၊ သန့်ရှင်းပြုပြော၊ ပြစ်မနှောသဖြင့်၊ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ၊ လွန်ချမ်းသာ၊ ၄-ဖြာ သုခတည်း။

လောကဓမ္မရှစ်ပါး

လောက၏ တွေ့ကြုံရမြဲဖြစ်သော ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး ရှစ်မျိုးကို “လောကဓမ္မ” ဟု ခေါ်၏။ ဤလောကဓမ္မကို ဘုရားရှင်သော်မှ တွေ့ကြုံတော်မူရ၏။ ထိုလောကဓမ္မရှစ်ပါးကား— လာဘ်ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်း၊ အခြွေအရံရှိခြင်း၊ မရှိခြင်း၊ အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း၊ ချီးမွမ်းခံရခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းတည်း။

(ဆောင်) လာဘ်လာဘ၊ အရနှင့် မရဆို၊
 အခြွေအရံ များတယ် ရှားတယ်၊ ကဲ့ပြားသကို၊
 ကဲ့ရဲ့ချီချီးမွမ်းဆို၊ လိုသလို အပြော၊
 သုခ ဒုက္ခနှင့်၊ လောကဓမ္မ ဤစက်ကွင်းငယ်၊ ကင်းနိုင်ဘုနော။

လောကဓမ္မကြောင့် တုန်လှုပ်သူ။ ။ အာရုံအကြံနှင့် စာပေဗဟုသုတ မရှိသူသည် ပစ္စည်းလာဘ်ကို ရသောအခါ အလွန်ဝမ်းသာ၏။ စိတ်ကြီးဝင်ကာ မာန်မာနတက်ကြွ၏။ ထိုစိတ်ကြီးဝင်မှု ဝမ်းသာမှုသည် လာဘ်ရခြင်းကြောင့် နဂိုရံနေမြဲအတိုင်း မနေနိုင်ဘဲ တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း။

ထိုသို့ ဝမ်းသာတက်ကြွ မာန်မာန ဖြစ်နေသူသည် ပစ္စည်းဥစ္စာပျက်၍ အလာဘ (လာဘ်မရှိ- ဥစ္စာမရှိ) ဖြစ်ပြန်သောအခါ စိတ်အားငယ်၏။ မျက်ရည်ကျကာ ဝမ်းနည်းလာ၏။ ထိုစိတ်အားငယ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်းသည် နဂိုရ်နေမြဲအတိုင်း မနေနိုင်ဘဲ တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း။ ဤနည်းကိုမှီ၍ အခြွေအရံရှိ-မရှိဖြစ်ပုံ၊ ချီးမွမ်းခံရ၊ ကဲ့ရဲ့ခံရပုံ၊ သုခဒုက္ခတို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ပုံကိုသိပါ။

လောကဓမ်ကြောင့် မတုန်လှုပ်သူ။ ။အတွေ့အကြုံနှင့် စာပေ ဗဟုသုတ ရှိသူသည် ပစ္စည်းလာဘ်တွေ့ ရရှိတိုးတက်နေသော်လည်း “မမြဲသော အရာဝတ္ထုတွေ့ဘဲ၊ တနေ့ကျလျှင် ပျက်ရမှာဘဲ၊ ပစ္စည်းလာဘ်တွေ့က ငါ့ကို စွန့်ခွါမသွားသော်လည်း ငါက ပစ္စည်းတွေ့ကို စွန့်ခွါသွားရ မှာဘဲ” ဟု တွေးမိသောကြောင့် အားရဝမ်းသာလည်း မရှိလှ၊ မာန်မာနလည်း မတက်ကြွချေ။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ထို လာဘ် ပစ္စည်းတွေ့ ပျက်စီးသွားစေကာမူ နဂိုရ်က စဉ်းစားပြီးဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ဝမ်းမနည်းလှ။ ဤသို့ ဝမ်းမသာ ဝမ်းမနည်းဘဲ ခိုင်မြဲသော စိတ်ရှိသူကို လောကဓမ်ကြောင့် မတုန်လှုပ်သူဟု ခေါ်ရသည်။ အခြား လောကဓမ်များကြောင့် မတုန်လှုပ်ပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိပါ။

မတုန်လှုပ်မှ ချမ်းသာရ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့၏ ဤဘဝ ချမ်းသာရေးအတွက် ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါစသော တရား ၄-ပါးကို ဟောတော်မူခဲ့၏။ ထိုတရားနှင့်အညီ ရှာသောကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ အခြွေအရံစသည် ရသောအခါ မတုန်လှုပ်သူသာလျှင် ချမ်းသာသုခကို အပြည့်အစုံ ရနိုင်၏။ တုန်လှုပ်သူကား ထိုလာဘ်တို့ အခြွေအရံ စသည် တို့ကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ရပေလိမ့်ဦးမည်။ ထို့ကြောင့် လောကဓမ် အကောင်းအဆိုး ရှစ်မျိုးနှင့် တွေ့သောအခါ မတုန်မလှုပ်ဘဲ စိတ်ခိုင်မြဲဘို့ရန် စောစောက တရားများကို မိမိကိုယ်တိုင်း ရောက်အောင် အလေ့အကျင့် ပြုထားကြကုန်။ (ဤလောကဓမ်နှင့် စပ်၍ အကျယ်မှတ်ဘွယ်ကို ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ဒုတိယခဏ်း၌ ပြထားပါသည်။)

လောကပါလ တရား ၂-ပါး

လောကကြီးကို စာရိတ္တ အကျင့်ဘက်က မပျက်မစီးအောင် စောင့်ရှောက် ထားသော တရားကို “လောကပါလ” တရားဟု ခေါ်၏။ ထိုတရားသည် ဟိရီနှင့်ဩတ္တပ္ပ (မကောင်းမှုပြုဘို့ရန် အရှက်နှင့် အကြောက်) ၂-ပါးတည်း၊ ထိုတရား ၂-ပါးတွင် ဟိရီ (အရှက်) သည် မကောင်းမှု (အမြင်မတော်မှု) ကို ပြုရမည်မရှက်၏။ ဩတ္တပ္ပကား မကောင်းမှုပြုရမည်မှ ကြောက်လန့်၏။ ထိုသို့ ရှက်ရာ၌ တချို့သည် မိမိအမျိုးကိုဲ့၍ တချို့ကား မိမိအရွယ်ကိုဲ့၍ တချို့ကမူ မိမိ၏သတ္တိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပညာအရည်အချင်းကိုဲ့၍ “ငါ့လိုလူသည် ဤကဲ့သို့ သော အမှုကိုမပြုသင့်” ဟု စဉ်းစားကာ မကောင်းမှုပြုရမည်မှ ရှောင်၏။ တချို့ကား— သူတပါးတို့ အပြစ်တင်ခြင်း ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းကို တွေး၍ ကြောက် လန့်သောကြောင့် မကောင်းမှုကိုမပြုဘဲရှောင်၏။ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ရှောင်သည်ဖြစ်စေ ဤတရား ၂-ပါးက စည်းကမ်းရှိအောင် စောင့်ရှောက် ထားသောကြောင့်သာ လူအများတို့ အမှားမှား အယွင်းယွင်း မဖြစ်ဘဲ မိဘနှင့်သားသမီး၊ ဆရာနှင့်တပည့် စသူတို့ ကိုယ်စည်းနှင့်ကိုယ် နေနိုင်ကြ ပေသည်ဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသည်။

လူ့ လောကကို ထိန်းထားသော တရားတော် ၂-ပါး

ဘိက္ခုတို့- ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော (ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ) တရား ၂-ပါးတို့သည် လူ့ လောကကို စောင့်ထိန်း၍ ထားကြကုန်သည်။ ဤတရားတို့က လူ့လောကကို စောင့်ထိန်း၍ မထားလျှင် မိခင်ဟူ၍လည်း မထင်ရှားတော့ရာ၊ အဒေါ်၊ ကြီးကြီး၊ ဦးကြီး၊ ဦးလေးတို့၏ ဇနီး၊ ဆရာကတော်၊ ဘကြီး၊ ဘထွေး စသော လေးစားလောက်သူတို့၏ ဇနီးဟူ၍လည်း မထင်ရှားတော့ရာ၊ တလောကလုံး သည် (အမေနှင့်သား ပေါင်းဖော်ခြင်း စသည်ဖြင့်) စည်းကမ်းပျက်ပြား၍ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ခွေးများကဲ့သို့ (မကြားကောင်း မနာသာ) ဖြစ်ကုန် တော့ရာ၏။ အရှက် အကြောက် (ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ) ဟူသော ကိုယ်ကျင့်တရား ၂-ပါး၏ ထိန်းသိမ်းထားမှုကြောင့်သာ စည်းကမ်းမပျက်ပြားဘဲ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်စွာ နေနိုင်ကြပေသည်။ (ဣတိဝုတ်၊ ဒုကနိပါတ်၊ ဒုတိယဘာဏဝါရ၊ (၄၂) ဟိရီဩတ္တပ္ပသုတ်ပါဠိတော်)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နိဂုံး။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မရတနာတော်များမှ ဤဘဝအတွက် ချမ်းသာ
 ရေးကို ညွှန်ပြသော တရားတော်တို့သည် အတော်များစွာ ကျန်ပါ
 ကုန်သေး၏။ သို့သော် နေ့စဉ် ကလေးတို့အား ပြောဆိုရန် ဤမျှ
 လောက်ဖြင့်သာ သင့်လျော်လောက်ပြီဟု မှန်းထား၍ ဆဋ္ဌမတန်း
 အတွက် တပိုင်း ဖြတ်ရပါတော့သည်။ ကြွင်းကျန်သော တရားတော်များ
 တွင် တချို့ တရားတော်တို့ကို သံဃာ့ရတနာအခန်း သတ္တမတန်းကျမှ
 ထပ်မံညွှန်ပြပါမည်။ ဤဆဋ္ဌမတန်း တရားတော်များကို ပြောပြ၍
 ပြီးသောအခါ ဆဋ္ဌမတန်း ကဗျာများကို ကလေးတို့ အသံနေအသံထား
 ကောင်းမွန်စွာဖြင့် သံပြိုင်ညီညီ ရွတ်ကြပါစေ။

အတူမဲ့ ဓမ္မရတနာ

ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ၊
 ယဒဇ္ဈဂါ သကျမုနိ သမာဟိတော၊
 န တေန ဓမ္မေန သမတ္ထိ ကိဉ္စိ၊
 ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

(သန္တံ-ဖြစ်ပျက် မစပ်, အငြိမ်းခတ်ဖြင့်, မပြတ်ပုံသေ, အေးမြပေထသော၊)
 ခယံ- ရုပ်နာမ်ဆူဆူ, အပူခပ်သိမ်း, ကုန်ငြိမ်းကြောင်းလည်း ဖြစ်ပေထသော၊
 ဝိရာဂံ- ရုပ်နာမ်အဆက်, အကုန်ပျက်သဖြင့်, မတပ်မက်ကြောင်းလည်း ဖြစ်
 ပေထသော၊ အမတံ- ဇရာ မရဏ, ရှာမရအောင်, ကာလပုံသေ, အမြုတေ
 လည်း ဖြစ်ပေထသော၊ ပဏီတံ- အရသာရှိ, စားဘွယ်၏သို့, သိ၍မဝ, မှန်မြတ်
 ပေထသော၊ ယံ ဓမ္မံ-အသင်္ခတ, နိဗ္ဗာနခေတ်, အကြင် တရားတော်မြတ်ကို၊
 သမာဟိတော- ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း, လွန်ကြိုးပမ်းသဖြင့်, စိတ်စွမ်းတည်ဘိ,
 သမာဓိရှိတော်မူသော၊ သကျမုနိ- သာကီနွယ်ဖွား, ငါတို့ဘုရားသည်၊
 အဇ္ဈဂါ- ဗောဓိအောင်မြေ, ပလ္လင်ပေဋ္ဌ၌ လေးထောင့်စွာ, သိသောခါဝယ်,
 ကောင်းစွာလှလှ, ရတော်မူခဲ့လေပြီ။

ဆဋ္ဌမတန်း

တေန ဓမ္မေန- အသင်္ခတ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ ထိုတရားတော်မြတ်နှင့်၊ သမံ- တန်းတူထား၍၊ ရှုစားလောက်သော၊ ကိစ္ဆိ- တမျိုးတခြား၊ တရားဆိုင်ရာ၊ တစုံတခုသော ရတနာသည်။ န အတ္ထိ-လူဘုံနတ်ရောက်၊ အကုန်ပေါက်အောင်၊ မေ့နှောက်ရှာဖွေ၊ မရှိပါချေ။ ဓမ္မ- အသင်္ခတ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ တရားမြတ်၌၊ ပဏိတံ- တရားများစွာ၊ ရတနာထက်၊ ကဲသာမြတ်မှုန်၊ တုဘက်လွန်သော၊ ဣဒမ္ပိ ရတနံ- ရတနာဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းထက်ကောင်းသည့်၊ ဂုဏ်ပေါင်း ကျိန်၊ ဤ ယေဝိရာဂစသော ဂုဏ်တော်သည်။ အတ္ထိ- စင်စစ် ကေန၊ အမှန် မသေ့ ရှိပါပေ၏။ ဇတေန သစ္စေန- မှန်ကန်လှစွာ၊ ဤ ဝစီသစ္စာကြောင့်၊ ပါဏိနံ- ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းကြလို့၊ များလှပိုလ်တို့အား၊ သုဝတ္တိ- တင့်တယ်ဘို့ရန်၊ အဘန်တန်ဖြင့်၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟောတု- စင်စစ်မသေ့၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

သန္တံ။ ။ [ဤပုဒ်သည် ဂါထာ၌မပါသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်ကောင်းသော ကြောင့် မေတ္တသုတ်မှ ယူထားအပ်သော ပုဒ်တည်း။] မိမိတို့၌ရှိနေသော ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် အမြဲဖြစ်၍ အမြဲ ပျက်နေကြ၏။ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ ကလည်း အလွန်မြန်၏။ လက်ဖြောက် တချက်တီးခန့် ခဏ၌ အကြိမ် ပေါင်း ကုဋေတသိန်းမက ဖြစ်ပျက်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ် တရားတို့သည် ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် = ငြိမ်းငြိမ်းအေးအေး မရှိကြ။ အမြဲ လှုပ်လှုပ်ရွရွနှင့် ဣန္ဒြေမရသကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်နေကြလေသည်။ နိဗ္ဗာနဓာတ် တရားမြတ်ကား အဖြစ်အပျက် မရှိသောကြောင့် အေးအေးမြမြ ဣန္ဒြေရသကဲ့သို့ ငြိမ်သက်လှပေသည်။

ခယံ။ ။ ထို နိဗ္ဗာနဓာတ် တရားမြတ်ကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မြင်လိုက် သည်နှင့် တပြိုင်နက် ရာဂစသော ကိလေသာ အချို့သည်၎င်း၊ ထို ကိလေသာရှိသူတိုင်း (၇-ဘဝနောက် ရရှိမည့်) ရုပ်နာမ်တို့သည်၎င်း

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကုန်ခန်းကြရတော့၏။ အထက်မဂ်များကို ရသောအခါလည်း ဤနည်းအတိုင်း ကိလေသာအပူတွေ ကုန်ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် သန္တဖြစ်သော ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကိလေသာတို့၏၎င်း၊ ရုပ်နာမ်တို့၏၎င်း ကုန်ခန်းကြောင်းတရား ဖြစ်ပါပေသည်။

ဝိရာဂံ။ ။ တပ်မက်ခြင်းသဘောကို ပါဠိလို “ရာဂ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုရာဂသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အပေါ်၌၎င်း၊ ခန္ဓာနှင့်စပ်သော ပညတ်အပေါ်၌၎င်း ဖြစ်ရသောတရားတည်း။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ကုန်ကြောင်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် ထိုရာဂနှင့် လုံးလုံး မစပ်တော့။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို “ဝိရာဂ- ရာဂမရှိသောတရား” ဟု ခေါ်ရပါသည်။

အမတံ။ ။ “သေခြင်း” ဆိုသည်မှာ တဘဝအတွက် နောက်ဆုံး ပျက်ခြင်းတည်း။ ထိုအပျက်ဟူသည်လည်း အဖြစ်ရှိပြီးမှ ပေါ်လာ၏။ ပျက်ဆုံးရှုံးရှုနေသော (ပျက်ဆုံးပြင်နေသော) သဘောကို “အိုခြင်း= ဆွေးမြေ့ခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ ပါဠိလို ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏကို မြန်မာလို “ဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း (အိုခြင်း)၊ သေခြင်း (ပျက်ခြင်း)” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဇာတိ ဇရာ မရဏ သဘောသည် ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ သဘော ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ်အားလုံး ကုန်ဆုံးပြီးသော ထို နိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်မှာလျှင် ဇာတိ ဇရာ မရဏ ရှိနိုင်ပါတော့အံ့နည်း။

အမတေ, အမြုတေ, အမြိုက်။ ။ “အမတ” ဟူသော ပါဠိအသံကိုလိုက်၍ မပျက်နိုင်သော အရာဝတ္ထုကို “အမတေ” ဟု၎င်း၊ (သက္ကတ၌ “အမြိုက်” ဟု ရှိသောကြောင့်) သက္ကတအသံကိုလိုက်၍ “အမြုတေ” ဟု၎င်း၊ “အမြိုက်=အမြိုက်” ဟု၎င်း သုံးစွဲကြသည်။ [မည်သည့်အကောင်ထဲက ရသော အမတေကလေး၊ မသေနိုင်သော “အမြိုက်စား”， ဆင်ကြီးထဲကရသော “အမြုတေ” စသော အသုံးအနှုန်းများတည်း။]

ဆဋ္ဌမတန်း

ပဏိတံ။ ။နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ တရားမြတ်သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် (စား၍ မဝနိုင်အောင် အရသာရှိသော အစာကဲ့သို့)မကြာ မကြာ အာရုံပြု၍ နေချင်စရာ ကောင်းလောက်အောင် အရသာရှိသော တရားတော်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် (ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားကာ) ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ မကြာမကြာ သိတင်းသုံးတော်မူလေ့ရှိ၏။ တရားဟောတော်မူတုန်းမှာပင် ပရိသတ်က သာဓုခေါ်နေတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ နေတော်မူ၏။ သာဓုခေါ်ပြီးမှ တရားကို ဆက်၍ ဟောတော်မူ၏။ နိဗ္ဗာန်တရားတော်သည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤမျှလောက် အရသာရှိသော တရားထူး တရားမန် ဖြစ်ပါပေသည်။

ယဒဇ္ဈဂါ(ယံ+အဇ္ဈဂါ)။ ။ထို နိဗ္ဗာန်တရားတော်ကို ဤ သာသနာတော်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အစဆုံးသိတော်မူ တွေ့မြင်တော်မူ၏။ တွေ့မြင်ရာဌာနနှင့် ကာလကား ဘုရားဖြစ်ရာ ဗောဓိရိပ်သာ၌ ကဆုန်လပြည့်ညဉ့် အာရုံတက်တော့မည့်ဆဲဆဲ အချိန်အခါတည်း။

နိရောဓသစ္စာ။ ။ထိုအချိန်ဝယ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာဟူသော သစ္စာ ၄-ပါးကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူ၏။ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူရာဝယ် “နိရောဓသစ္စာ”ဟူသည် ဤနိဗ္ဗာနဓာတ် တရားမြတ်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်၌ မျက်စိအောက်သို့ ရောက်နေသော အရာဝတ္ထုကို မြင်ရသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ခယ ဝိရာဂ အမတဂုဏ်အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသော နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်တော်မူပါသည်။

ဥပမာဆောင် ထင်ရှားအောင်ပြအံ့။ ။အဏုမြူဓာတ်၏ စွမ်းအားကို ရှာဖွေကြသော လောကီပညာချွန်တို့သည် အလွန်ကြိုးစားသောအခါ ထိုအဏုမြူအားကို တွေ့မြင်ကြရ၏။ ထိုတွေ့မြင်အပ်သော ထိုဓာတ်အားသည် သူတို့တွေ့မှ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ နဂိုရိသဘာဝအတိုင်း ရှိနေသော

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အား ဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း၊ လေးနက်သော ကျမ်းစာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အမှန် သိအောင် စဉ်းစားကြသော စာပေပညာချွန်တို့သည် ရက်ပေါင်းများစွာ အတော်ကြိုးစားသောအခါ ထိုအဓိပ္ပာယ်ကိုသိရ၏။ ထို သိအပ်သော အကြောင်းအရာ အဓိပ္ပာယ်စာသည် ထိုအချိန်မှ ဖြစ်ရသည် မဟုတ်ဘဲ နဂိုရ်သဘာဝအတိုင်းပင် ရှိနေသကဲ့သို့၎င်း၊ တရားထူးရအောင် အားထုတ်သော ယောဂီသူမန်သည်လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိရအောင် တရားအားထုတ်သောအခါ အလွန်အလွန် ကြိုးစားမှ ထိုတရားကိုသိရ၏။ ထို သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်တရားသည် ထိုအချိန်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားမဟုတ်၊ သဘာဝအတိုင်း ရှိနေသော သန္တိသုခ တရားသာ ဖြစ်ပါသည်။

သမံ နုတ္တိ။ ။ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူသော ပရိယတ်တရား၊ ကိလေသာတို့ကို သူ့နည်း သူ့ဟန်ဖြင့် ပယ်နိုင်သော စျာန်တရား၊ မြေလျှိုး မိုးပျံ့ ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းစသော တန်ခိုးရှိသော အဘိညာဉ်တရား၊ ဆိုင်ရာ ကိလေသာကို အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ပယ်နိုင်သော မဂ်တရား ဖိုလ်တရားတို့သည် ဆိုင်ရာအကျိုးအမျိုးမျိုးကို ပေးနိုင်ကြသော်လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့် တန်းတူသောတရားတမျိုးမျှ မရှိပါချေ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကနိဗ္ဗာန်။ ။ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူမီ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စိတ်တော်၌ မကြာမကြာ ထင်ပေါ်နေသော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ အာရုံပြုရသောကြောင့် “ဒိဋ္ဌဓမ္မိကနိဗ္ဗာန်”ဟု ခေါ်၏။ ဝိပါက်စိတ်များနှင့် ကမ္မဇရုပ်များ ရှိစဉ်အခါ၌ အာရုံပြုရသောကြောင့် “သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်” ဟုလည်း ခေါ်သည်။ [အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာတဏှာ စသော ကိလေသာနှင့် ကံတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်သော်လည်း အကျိုးဝိပါက်နှင့် ကမ္မဇရုပ်တရားများ ကျန်သေး၏။ ထို ကျန်တရားများ ရှိသေးခိုက်၌ အာရုံပြုရသော နိဗ္ဗာန်-ဟူလိ။]

သမ္မရာယိကနိဗ္ဗာန်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသောအခါ တည်ရှိရစ်သော ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုပင် “သမ္မရာယိကနိဗ္ဗာန်”ဟု ခေါ်၏။

သဋ္ဌမတနိး

ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာနှင့် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ဟူသော ကမ္မဇရုပ် အကြွင်းအကျန် မရှိသောကြောင့် “အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်” ဟုလည်း ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သိတော်မူအပ်ပြီးသော အသင်္ခတ နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်ကား ယနေ့တိုင် အောင် တည်ရှိနေသည်” ဟု မှတ်ပါ။ [ခုဒ္ဒကဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၊ ဒုဝဂ်-နိဗ္ဗာနသုတ်အဖွင့်။]

သုခ ၂-မျိုး။ ။ သုခသည် ဝေဒယိကသုခ၊ သန္တိသုခဟု ၂-မျိုး ရှိ၏။ ယခုခေတ် လူအများတို့ မြင်ရ ကြားရ နမ်းရ စားသောက်ရ တွေ့ထိရသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်ချမ်းသာခြင်းကို “ဝေဒယိကသုခ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ခံစားမှု မရှိဘဲ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောကို “သန္တိသုခ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို ၂-မျိုးတွင်....

ဝေဒယိကသုခ။ ။ ခံစားမှု ဟူသော ဝေဒယိကသုခသည် ခံစား စံစား၍ ကုန်ကုန်သွားသည့်အတွက် အသစ်အသစ်ရအောင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာတော့ခြင်းစသော ဒုက္ခဖြင့် ထူထောင်ရ၏။ ထိုအသစ်အသစ်ရအောင် ထူထောင်ရသော ဒုက္ခကား ခံစားရသော သုခနှင့် အဆမတန်ချေ။ ထိုသို့ ဒုက္ခဖြင့် ထူထောင်ပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်ရရှိသော သုခကလေးဖြင့် တင်းမတိမ်နိုင်ကြသောကြောင့် အပိုအမို အကြွေးယူကာ မတရား ခံစားမှုအတွက် အပါယ်သွား၍ သုခကြွေးတွေကို အတိုးနှင့်တကွ ဒုက္ခဖြင့် ဆပ်ကြရလေသည်။

သန္တိသုခ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ခံစားမှုနှင့် မရောသော သန္တိသုခ သဘောကား— ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ ချုပ်ငြိမ်းသဖြင့် အေးမြ ငြိမ်းချမ်းခြင်း သဘောတည်း။ ထင်ရှားစေအံ့— လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေ ပြည့်စုံလှသော သဋ္ဌေးတယောက်သည် နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်ပျော်နေစဉ် စံစားဘို့ အာရုံများကို ပြင်ဆင်၍ အစေခံတို့က နှိုးလာသောအခါ “အအိပ်ဖျက်ရမည်လား” ဟု ကြိမ်းဝါး မောင်းမဲမည်သာ။ ထိုသူ၏ အိပ်နေစဉ်အခါ၌

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ခံစားမှုအထင်အရှားမရှိ၊ သို့ပါလျက် နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်ရမှုကိုပင် ခံစားမှု သုခထက် နှစ်သက်၍ “အိပ်ရကောင်းလိုက်တာ” ဟု အမှန်း တင်ကြသေး၏။ ရုပ်နာမ်အားလုံးကင်း၍ ငြိမ်းချမ်းခြင်း သန္တိသုခကား “မည်မျှလောက် ကောင်းလိမ့်မည်” ဟု မှန်းဆသင့်တော့ သတည်း။

နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားခြင်း။ ။ စိတ် စေတသိက်နှင့် စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်များ၏ အသစ်မဖြစ်ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းနေအောင် ပြုနိုင်သော သမာပတ်ကို “နိရောဓသမာပတ်” ဟု ခေါ်၏။ အနာဂါမ်ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီး စျာန်အကုန်ရပြီးပုဂ္ဂိုလ်သာ ထိုသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်၏။ အနာဂါမ်ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကြီးကို လေးလံလှ စွာသော ဝန်ထုပ်ကြီးကဲ့သို့ မှတ်ထင်တော်မူကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှ ကင်းနိုင်သမျှ ကင်းဘို့ရာ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စား တော်မူကြ၏။ ထိုသမာပတ်အတွင်း၌ ခံစားမှု လုံးဝမရှိ၊ နာမ်တရားနှင့် အချို့ရုပ်များ အသစ်မဖြစ်ဘဲ ရပ်စဲနေခြင်းသာတည်း။ ထို ရပ်စဲခြင်း သည်ပင် ချမ်းသာသေးလျှင် ရုပ်နာမ်အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းနေသော နိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်မှာ မချမ်းသာဘဲ ရှိအံ့နည်း။

ထင်ရှားရှိသောနိဗ္ဗာန်။ ။ ထို သန္တိသုခ နိဗ္ဗာန်ခေတ် တရားမြတ်သည် ဘာမျှမရှိသော (အဘာဝ) ပညတ်မဟုတ်ပါ။ အများဆိုင် ဘုံပစ္စည်း ကဲ့သို့ တပါးတည်းလည်း မဟုတ်ပါ။ ကိုယ့်နိဗ္ဗာန်နှင့်ကိုယ် အသီး အသီး ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရဟန္တာအရှင်တို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ထင်ရှားရှိစဉ် မိမိသိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် ဖလသမာပတ် ဝင်စား၍ နေလေ့ရှိကြပါသည်။ ထိုသမာပတ်ဝင်စားခိုက်၌ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍နေရသည်မှာ အလွန် သုခရှိပါသည်တုံ။

အိပ်ပျော်ခြင်း ဥပမာ။ ။ အခြားစိတ်တွေ မဖြစ်စေဘဲ ဖိုလ်စိတ်တွေချည်း ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်နေခြင်းကို “ဖလသမာပတ်ဝင်စားသည်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအချိန်၌ နိဗ္ဗာန်အာရုံမှတစ်ပါး အခြား ဘာအကျိုးမျှ မရှိ

ဆဋ္ဌမတန်း

သောကြောင့် စိတ် အလွန်ချမ်းသာ အလွန်အေးမြသည်။ အခြားခံစားမှု ကား လုံးလုံးမရှိပါ။ ဥပမာ—မည်သည့်အာရုံမျှ စိတ်ထဲ၌မပေါ်လာဘဲ ဘဝင်စိတ်တွေချည်းသာ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်နေခြင်းကိုပင် “အိပ်ပျော်သည်” ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ထေရာထေရီ အလီလီတို့ ရှေ့ပြည်နိဗ္ဗာန် ဝင်စံခါနီးဝယ် ဥဒါန်းကြူးကာ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာဝန်ကြီးကို အပြီးသတ် ပစ်ချတော်မူကြပါသည်။

မိထွေးတော်ဂေါတမီ၏ ဥဒါန်း

ယံ န ဒိဋ္ဌံ ပုရောဏေဟိ၊ တိတ္ထိကာစရိယေဟိပိ၊
 တံ ပဒံ သုကုမာရီဘိ၊ သတ္တဝဿာဟိ ဝေဒိတံ။

ပုရောဏေဟိ-ဘုရားမပွင့်ခင်၊ ရှေးအစဉ်က၊ လူတောင်ထင်ပေါ်၊ အကျော် အမော် ဖြစ်ကြကုန်သော၊ တိတ္ထိကာစရိယေဟိပိ-အယူဝါဒ၊ ကိုယ်တိုင်စ၍၊ ဂဏဦးစီး၊ ဆရာကြီးတို့သော်မှလည်း၊ ယံ ပဒံ-ရောက်သင့်ရောက်ထိုက်၊ ဉာဏ် အမြင်ဆိုက်မှ၊ တိုက်ရိုက်သိရန်၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်ကို၊ နဒိဋ္ဌံ-တွေးလိုက် ကြံလိုက်၊ အမှန်ဆိုက်အောင်၊ တိုက်ရိုက်ထင်ထင်၊ မတွေ့မမြင်နိုင်ခဲ့ချေ။ တံ ပဒံ-ကမ္ဘာ့ ထိပ်သီး၊ ဆရာကြီးတို့၊ ရှုနည်းမပိုင်၊ မမြင်နိုင်သော ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ သတ္တဝဿာ ဟိ-မိဘကိုချစ်၊ နွဲ့တုန်းဖြစ်၍၊ ခုနစ်နှစ်အရွယ်၊ ငယ်ရွာကြကုန်သေးသော၊ သုကုမာရီဘိ-ရှေးပုဂ္ဂိုလ်၊ ရှေးကံ၊ ကံတန်ရင့်ပြီး၊ အမျိုးသွီးတို့သော်မှလည်း၊ ဝေဒိတံ-ရှင်တော်ဘုရား၊ မိန့်တရားကြောင့်၊ မျက်ဝါးထင်ထင်၊ သိမြင်နိုင်ပေ သည်တကား။ [၇-နှစ်သွီး ဝိသုဒ္ဓါ သောတာပန်တည်ပုံကို သတိပြုပါ။]

အမှာ။ ။ ဤဂါထာသည် မိထွေးတော်ဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး၌ ပူဆွေးနေသော အရှင်အာနန္ဒာအား မပူဆွေးဘို့ရန်— သားတော်ကလျောက်ပေးလို့ ဘိက္ခုနီပြုခွင့်ရသဖြင့် မာတုဂါမိ တွေ အကျိုးရပုံကို လျှောက်သောဂါထာ ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သုခကိုပင် ဒုက္ခထင်ကြ

သဒေဝကဿ လောကဿ၊ ဧတေ ဝေါ သုခသမ္မတာ၊
ယတ္ထ စေ တေ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တံ တေသံ ဒုက္ခသမ္မတံ။

သဒေဝကဿ-ဗြဟ္မာ သကြား၊ နတ်အများနှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ-
ပုထုဇဉ်ဟု ဉာဏ်မြင်ပေတုံး၊ တလောကလုံးသည်၊ ဧတေ-ရူပ သဒ္ဓ၊ စသည့်
အာရုံ၊ ဤကာမဂုဏ်တို့ကို၊ သုခသမ္မတာ-ချမ်းသာဘွယ်တောင်း၊ အကောင်းဟု
သမုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ယတ္ထ (နိဗ္ဗာနေ)-အဂိုဏ်အများ၊ လွန်လေးစားသည့်၊
တရားမျက်ရှင်၊ အကြင်သို့သော နိဗ္ဗာန်၌၊ ဧတေ-ရူပ သဒ္ဓ၊ စသည့်အာရုံ၊
ဤကာမဂုဏ်တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ကွယ်ပျောက်ချုပ်ငြိမ်း၊ ရုပ်သိမ်းကြရလေကုန်၏။
တံစ (နိဗ္ဗာန်)-ကာမဂုဏ်အားလုံး၊ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းဆျက်၊ ဆုံးကြောင်းအမှန်၊
ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုကား၊ တေသံ-ထိုဉာဏ်မြင်ပေတုံး၊ ပုထုဇဉ်အားလုံးတို့သည်၊ ဒုက္ခ-
သမ္မတံ-ခံစားဘွယ်အချက်၊ ကင်းသည့်တုက်ကြောင့်၊ သက်သက်ရှုတ်ချ၍၊ ဒုက္ခဟု
သမုတ်အပ်လေသတည်း။

အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာ။ ။ ဤ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကြီး၏ အရင်းအမြစ်သည် အဝိဇ္ဇာ
နှင့် တဏှာဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် ဘဝသံသရာ၏ ဒုက္ခအပြစ်တွေကို
ဒုက္ခဟု မသိအောင် ဖုံးထား၏။ ထိုသို့ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးထားသည့်အတွက်
အပြစ်မမြင်နိုင်တော့ဘဲ တဏှာက ဤခန္ဓာကြီးကို၎င်း၊ ခန္ဓာနှင့်ဆိုင်ရာ
အဖြာဖြာတို့ကို၎င်း စွဲမက်၍နေရကား ပုထုဇဉ်တို့သည် ရုပ်နာမ်ချုပ်ရာ
နိဗ္ဗာန်ကို အဘယ်မှာ အကောင်းထင်နိုင်တော့အံ့နည်း။

အရိယာနှင့် ပုထုဇဉ် အမြင်မတူ

သုခံ ဒိဋ္ဌမရိယေဘိ၊ သက္ကာယဿ နိရောဓနံ၊
ပစ္စနိကမိဒံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗလောကေန ပဿတံ။

သက္ကာယဿ-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ထင်ရှားဘိတောင်း၊ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း
၏။ နိရောဓနံ-ကင်းပျောက် ချုပ်ငြိမ်း၊ ရုပ်သိမ်းကြောင်းဖြစ်သော၊ သုခံ-
နိဗ္ဗာန်စာတ်၊ ချမ်းသာမြတ်ကို၊ အရိယေဘိ-များကိလေသာ၊ ဖြုတ်ပါသည်၊

ဆဋ္ဌမတန်း

အရိယာအရှင်၊ သူတော်စင်တို့သည်။ ဒိဋ္ဌိ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်၊ စေတုထင်ထင်၊ သိမြင်အပ်ပေပြီ။ ဣဒံ (နိဗ္ဗာန်)-မျှားပူထုဇဉ်၊ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့်၊ မမြင်နိုင်တန်၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဿတံ·တပ်အပ်ထင်ထင်၊ ကိုယ်တိုင်မြင်သည်၊ အရှင်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့မှာ၊ သဗ္ဗလောကေန-အဝိဇ္ဇာပုံး၊ တဏှာတုံးဟ၊ အားလုံးလောက၊ ဟူသမျှနှင့်၊ ပစ္စနိကံ ဟောတိ ကျောချင်းကပ်ယှဉ်၊ ပြေးကြအင်သို့၊ အစဉ်ဆက်ဆက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေ၊ ဖြစ်ရလေသတည်း။...သဋ္ဌာယတနသံယုတ်၊ ဒေဝဒဟဝဂ်။

တရားဖြင့် ဘုရားကိုသိနိုင်။ ။ အလွန်လေးနက်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူပြီး၍ ဝေနေယျတို့အားလည်း သိစေတော်မူနိုင်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဉာဏ်တော်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးပေတည်း။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန် အကြောင်းအရာကို မိမိဉာဏ်ဖြင့် မှန်းမြော်နိုင်သလောက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်း မှန်းမြော်နိုင်တို့ရာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာအခန်း၌ နိဗ္ဗာန် အကြောင်းအရာကို အနည်းငယ်မျှ ပြလိုက်ပါသည်။

ဆဋ္ဌမတန်း အကျယ်
ညွှန်ပြချက် ပြီး၏ ။

သတ္တမတန်း

သံဃာ့ရတနာ အကျဉ်း

- ၁။ ရှင်တော်ဘုရား သားတော်များဟု မှတ်သားခေါ်ရ သံဃာ့မည်၊
 သံဃာဆိုက ၂-မျိုးရသည့်၊ ပရမတ္ထ သမ္မုတီ၊
 တရားသိကာ ရိယာမြတ်မှ၊ ပရမတ္ထ ခေါ်ရသည်၊
 သမ္မုတိဆို ထိုသံဃာ့၌၊ ဆိုးကောင်းနှစ်ဝ ရှိကြသည်။

- ၂။ ပစ္စည်း ၄-ဖြာ လှူရှာကြသည့်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ဒွါတိုင်းပြည်၊
 အကောင်းကိုသာ ကိုးကွယ်ကြသို့၊ စိတ်က နိစ္စ ထားရမည်၊
 အကောင်းတွေကား အသက်ပေးလို့၊ သာသနာရေး ဆောင်သင့်ပြီ၊
 မဆောင်နိုင်သော် ဘာသာပျက်၍၊ သာသနာသက် ဆုံးလိမ့်မည်။

သတ္တမတန်း

သံဃာ့ရတနာ အကျယ် ညွှန်ပြချက်

အမှာ။ ။ဤအခန်း၌ လူဝတ်ကြောင့် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က ရဟန်းသံဃာတော်များကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်တတ်ဘို့ရန်၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာတော်များကလည်း ကိုးကွယ်သူတို့ကိုစောင့်ရှောက် ဘို့ တာဝန်ရှိကြောင်းကို၎င်း ထင်ရှားအောင် သံဃာ့ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှစ၍ ဆိုင်ရာတရားတော်များကို ပြထား ပါသည်။

ဘုရားသားတော်များ။ ။ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းကပင် ရဟန်း တော်များကို “သကျပုတ္တိယ-သာကီဝင်မင်းသားဖြစ်သော မြတ်စွာ ဘုရား၏ သားတော်များ” ဟု အသိအမှတ်ပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုဘုရားသားတော်များကို “သမဏ-ငြိမ်သက်သူများ” ဟု၎င်း၊ “သံဃ- အကျင့်သိက္ခာတူသော အပေါင်းအစု” ဟု၎င်း အသိအမှတ်ပြုကြပြန် သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသောအခါ မိဂဒါဝုန် တေ၌ ဓမ္မစကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူမီ ဗုဒ္ဓရတနာနှင့် ဓမ္မ ရတနာ ၂-မျိုးသာ ရှိသေး၏။ ဓမ္မစကြာကို ဟောတော်မူသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ တရားထူးရကြ၏။ ထိုသို့ တရားထူးရ၍ ရဟန်းပြုကြ သောအခါကျမှ သံဃာ့ရတနာဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့၏ နောက်၌ သံဃာ့ရတနာအဆက်ဆက် ပေါ်လာပုံကို အဇာတသတ် မဟာရာဇာအား အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူသည်။

ဘုရားပွင့်တော်မူပုံ။ ။မဟာရာဇာ....ဤလောက၌ ကိလေသာကုန်စင်၍ အစုံအလင်သိမြင်နိုင်သော တထာဂတ(ဘုရား)သည်ဖြစ်တော်မူလာ၏။

ထိုတထာဂတသည် နတ်ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော ဤသတ္တဝါ အပေါင်းကို ထူးသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်သိ၍ သတ္တဝါ တို့အားလည်း (နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ကြောင်း၊ လူ့ တိရစ္ဆာန်သာမက ငရဲ သတ္တဝါ ပြိတ္တာသတ္တဝါတို့လည်း ရှိကြောင်းကို) သိအောင် ဟောပြော တော်မူ၏။

တရားဟောတော်မူပုံ။ ။ထိုတထာဂတသည် အစ၌ သီလဖြည့်ကျင့်ရပုံကို ပြ၍၎င်း၊ အလယ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းအားထုတ်သောအားဖြင့် သမာဓိ ဖြည့်ကျင့်ရပုံကို ပြ၍၎င်း၊ အဆုံး၌ ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ ဖိုလ် ပညာကိုပြ၍၎င်း၊ အစအလယ်အဆုံး ၃-ပါးလုံးကောင်းသော တရား ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတရားသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါစကားလုံး၊ အသုံးအနှုန်းလည်း (ကြားနာသူတို့ နားရှင်းလောက် အောင်) ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိ၏။

ပြည့်စုံသန့်ရှင်းပုံ။ ။ထိုတရားတော်၌ ဘယ်အချက်ကလေး လိုသွားသည်ဟု ဆို၍ နောက်ထပ်ထည့်သွင်းစရာ မရှိသောကြောင့် အားလုံးပြည့်စုံ၏။ ဘယ်စကားအသုံးအနှုန်းဟာ ပိုနေသည်ဟုဆို၍ နှုတ်ပယ်စရာလည်း မရှိ၊ ပစ္စည်းလာဘ်ကို မြှော်၍၎င်း၊ မိမိဂုဏ်ကို ဖော်၍၎င်း၊ နောက် ထပ်ဂုဏ်လိုချင်၍၎င်း ဟောတော်မူခြင်းမဟုတ်၊ တရားနာသူတို့ကို ကယ်တင်လိုသောဆန္ဒတော်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် သန့်ရှင်း သောတရားတော်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

သာသနာတော်ဖြစ်ပေါ်ပုံ။ ။သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကြောင်းအရာ ပါရှိသောတရားတော်ကို ဟောတော်မူရင်းပင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဟူသော အကျင့်သာသနာတော်ကိုလည်း စတည်တော်မူပြီးဖြစ်လေ တော့သည်။ (သာသန-ဘုရားရှင်သည် သန့်သင်ညွှန်ပြအပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဤ ၃-ပါးသည်ပင် မိမိကိုယ်၌ စွဲမြဲအောင် ကျင့်ရ သောကြောင့် “သိက္ခာ-အကျင့်” ဟု၎င်း၊ “ပဋိပတ်-အကျင့်” ဟု၎င်း ခေါ်၏။)

သတ္တမတန်း

ပရိယတ်တရား။ ။ “ပရိယတ်” ဟူသည် ပါဠိပျက်စကားတည်း။ မြန်မာလို “သင်ယူအပ်သောစာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုစာကိုပင် “ပိဋက” ဟုလည်း ခေါ်ပြန်သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တရားတော်များကို ခပ်များများ ဟောပြောသောအခါ ထိုတရားတော်(စာ)များကို သင်ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ပရိယတ်သာသနာ-သင်ယူရမည့် အဆုံးအမစာ” ဟူသော သာသနာတော်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ဖြစ်လေသည်။

သဒ္ဓါဖြစ်၍ စဉ်းစားပုံ။ ။ ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရ၊ သိရသော အမျိုးသားတယောက်မှာ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ ယုံကြည်သော ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတရားဖြစ်၏။ ထိုသဒ္ဓါတရားကို အရင်းခံ၍ စဉ်းစား ဉာဏ်ဖြစ်ပုံမှာ... အိမ်ရာထောင်သော လူ့ဘောင်ဆိုသည်မှာ သားမယား သံယောဇဉ်တွေများသောကြောင့် (အိမ်က ကျယ်ဝန်းစေကာမူ စိတ်မလွတ်လပ်သဖြင့်) ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းလှ၏။ ရာဂဒေါသမောဟဟူသော မြူမှုန်(ဖုံ)တွေ အမြဲကျရောက်နေရကား အများသွားတဲ့ လမ်းမကြီးလို ဖြစ်နေ၏။ အိမ်မှခွါ၍နေရသော ရဟန်းဘဝကား (ထိုသံယောဇဉ် အနှောင်အဖွဲ့ကင်းသဖြင့်) လွင်တီးခေါင်လို ဖြစ်နေပေသည်။ ဤသို့ စဉ်းစားလေသည်။

ရဟန်းပြုပုံ။ ။ “ငါသည် ဘုရားရှင်၏တရားတော်အတိုင်း စဉ်းစားရလျှင် အိမ်မှာနေလိုတော့ ဤတရားတော် ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း သီလကို အပြည့်အစုံ ဖြည့်နိုင်ဘို့ ခဲယဉ်းလှ၏။ သမာဓိရတို့၊ ဝိပဿနာမဂ်ဖိုလ်ပညာရတို့ မှာမူ သာ၍ပင် ခဲယဉ်းစရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ငါသည် ရဟန်းပြုမှတော်မည်” ဟု စဉ်းစားပြီးလျှင် ထားနေကျမှတ်ဆိတ်၊ ထားနေကျဆံရှည်ကို ရိတ်၍ သစ်ခေါက်ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သောအဝတ်(သင်္ကန်း)ကို ဝတ်လျက် ရှင်ရဟန်းပြုလေသည်။ (သာမညဖလသုတ်ပါဠိတော်။) ဤပါဠိတော်အစဉ်ကို စဉ်းစား၍ သံဃာရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပုံကို သိပါ။

သံဃာ။ ။ “သံဃ” ဟူသော ပါဠိစကားသည် မြန်မာလို “တူညီသူတို့၏ အပေါင်း” ဟု အနက်ထွက်၏။ ဤနေရာ၌ သီလအကျင့်တူညီသော

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ရဟန်းတော်တို့၏ အပေါင်းကို “သံဃာ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသံဃာ တို့တွင် ဘုရားဖြစ်ပြီးခါစ ရှေ့ပိုင်းကျသော သံဃာတော်များသည် အရိယာဖြစ်ကြသည်သာ များ၏။ ထိုသံဃာတော်များကို စိတ်ဖြူစင် သောကြောင့် “အရိယာသံဃာ” ဟု၎င်း၊ ရဟန်းဘဝမှ လူ့ဘဝသို့ မပြောင်းမလွဲ ခိုင်မြဲတည်မတ်သောကြောင့် “ပရမတ္ထသံဃာ=မဖောက် မပြန်သော သံဃာ” ဟု၎င်း ခေါ်၏။

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။ “သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” ၌ သံဃာဟူသည် အရိယာဖြစ်ပြီးသော သံဃာတည်း။ နောက်နောက် အဆက်ဆက် ရဟန်းပြုကြရာ၌ကား အရိယာမဖြစ်သူများလည်း ပါဝင်သောကြောင့် ထိုအရိယာ မဖြစ်သော သံဃာကို “ပုထုဇဉ်သံဃာ=အရိယာတို့မှ သီးခြားဖြစ်သော ရဟန်းတော်အပေါင်း” ဟု၎င်း၊ သံဃာရတနာအစစ် မဟုတ်၊ သံဃာအစစ်နှင့် သီလသိက္ခာကျင့်စရာချင်း တူသောကြောင့် သံဃာဟု လူအများက သမုတ်ထားသဖြင့် “သမ္မုတိသံဃာ” ဟု၎င်း ခေါ်ရသည်။ ထိုသမ္မုတိသံဃာ၌ကား အကောင်းအဆိုး ၂-မျိုးပင် ရှိသည်။ သာသနာ့တာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကောင်း၊ ကျေပွန်အောင် မထမ်းသူကို အဆိုးဟု ခွဲပါ။

ရဟန်းတော်များ၏ တာဝန်

ရဟန်းသံဃာမှန်လျှင် ပုထုဇဉ်ဖြစ်ဖြစ် အရိယာဖြစ်ဖြစ် သာသနာတော်၏ တာဝန်ကို ထမ်းရမည်သာ။ သာသနာတော်၌ ထမ်းရမည့်တာဝန်သည် ဂန္ဓဓုရ- စာပေတာဝန်၊ ဝိပဿနာဓုရ-ဝိပဿနာ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု) တာဝန်၊ ဤသို့ ၂-မျိုးရှိ၏။ ဤတာဝန် ၂-မျိုးတွင် တမျိုးကိုဖြစ်စေ၊ ၂-မျိုးလုံးကိုဖြစ်စေ ရဟန်းဖြစ်သူတိုင်း ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုတာဝန်တမျိုးကိုမှ မယူနိုင်လျှင် တာဝန်မကျေ၊ မိမိအကျိုးသက်သက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားဖြင့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေသောကြောင့် သာသနာ့တာဝန်ထမ်း သော ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းပင် ဖြစ်သည်။

သတ္တမတန်း

တာဝန်မကျေလျှင် မသဒ္ဓါ။ ။လောက၌ မိဘဖြစ်စေ၊ ဆရာဖြစ်စေ၊ တာဝန်မကျေသူကို မကျေနပ်ကြ၊ တာဝန်ကျေမှ ကျေနပ်ကြ၏။ ဥပမာ—မိဘကို သားသမီးတို့က ကျွေးမွေးပြုစုထားလျှင် ထိုမိဘက လည်း အိမ်ကိုစောင့်ရှောက်ဘို့၊ မြေးကလေးများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဘို့၊ သားသမီးနှင့်တကွ မြေးကလေးများ လိမ္မာအောင် သွန်သင်ဘို့ တာဝန်ရှိ၏။ ထိုသို့ တာဝန်ကျေသောမိဘများကို သားသမီးမြေးတို့က အလွန်ချစ်ကြ၏။ မိမိတို့အိမ်မှတခြားသားသမီးများအိမ်သို့ ရှေ့သွားမည်ကိုပင် စိုးရိမ်ကြ၏။

ထို့အတူ ဆရာသမားဖြစ်ကြသော ရဟန်းတော်များကိုလည်း တာဝန်မကျေလျှင် ရပ်ရွာက၊ တိုင်းပြည်က မကျေနပ်ကြ၊ ရပ်သူရွာသား တိုင်းသူပြည်သား လူကြီးလူငယ်များကို စာရိတ္တကောင်းအောင်၎င်း၊ ကလေးများကို ပညာတတ်အောင်၎င်း သွန်သင်ပြသတော်ရမှသာ ဆွမ်းသင်္ကန်းကျောင်းများကို ကျေနပ်စွာလှူဒါန်းကြပေလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ ရပ်ရွာ၌၎င်း၊ တိုင်းပြည်၌၎င်း အကျိုးရနေသော ရဟန်းသံဃာတော်များကို တိုင်းပြည်၌ ကွယ်ပျောက်မသွားစေလိုကြ၊ ထိုသံဃာတော်အတွက် လူဝတ်ကြောင်တို့က အသက်ကိုပင်စွန့်၍ စောင့်ရှောက်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ အကျိုးမရလျှင်ကား သာသနာတော်ကွယ်သွားသော်လည်း အများစုက ဝမ်းနည်းကြမည်မဟုတ်ချေ။

အရေးကြီးသော အချိန်အခါ။ ။ယနေ့အချိန်အခါသည် တည်ငြိမ်သော အချိန်အခါမဟုတ်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌ပင် အယူအဆ အပြောင်းအလဲများ၍ လှုပ်ရှားနေသော အချိန်အခါဖြစ်၏။ ဤအချိန်၌ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် လူရှင်အားလုံးပင် မိမိတို့၏သာသနာရေးကိစ္စများကို ဗုဒ္ဓအလိုတော်နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်နိုင်မှသာ ကြာရှည်စွာ တည်တံ့သော ဘာသာ သာသနာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓအလိုတော်နှင့်လည်း မကိုက်၊ ခေတ်နှင့်လည်း မလိုက်သော ကိစ္စများကို အယူသီးကာ မပြုပြင်နိုင်ပါလျှင် ဘာသာရေး ကိုးကွယ်သူတွေ့ပါ ကမ္ဘာတွင်မဆိုထားဘိ မြန်မာပြည်တွင်သော်မှ အောက်ကျနေောက်ကျ ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဗုဒ္ဓသာသနာ အဘိုးအတန်ဆုံး အချိန်။ ။ယနေအချိန်သည် အယူအဆ မတည်ငြိမ်သလောက် အများစု၏ စာရိတ္တလည်း တိုင်းပြည်တိုင်းမှာ ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် ပျက်စီးနေချိန်ဖြစ်၏။ တဏှာ ရာဂ လောဘမှုနှင့်စပ်၍ ခံစားဘွယ်အာရုံတွေကို ပစ္စည်းရော လူပါ အမျိုးမျိုးထုတ်လုပ်ဖော်ပြကြသောကြောင့် တဏှာရာဂအတွက် စာရိတ္တ သောင်းကျန်းမှုတွေ မိဘက သားသမီးကို မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက် အောင်ပင် ကြောက်စရာဖြစ်နေလေပြီ။ ဒေါသ မာနမှုနှင့်စပ်၍ လက်နက်အမျိုးမျိုးတွေ ထုတ်လုပ်နေကြသောကြောင့် မည်သည့် တိုင်းပြည်မျှ စိတ်အေးလက်အေး မနေနိုင်ကြ။ ယုံကြောင့် တိုင်းပြည် တိုင်းတွင် အမြော်အမြင်ရှိသူတချို့က စာရိတ္တမပျက်စီးဘဲ ချမ်းသာ မည့်နည်းလမ်းကို စုံစမ်းနေကြရလေပြီ။ ဤအချိန်မျိုးဝယ် ဤ ဗုဒ္ဓ သာသနာတရားတော်သာ အကယ်နိုင်ဆုံး ဖြစ်စရာရှိပါသည်။

သာသနာရေးကိစ္စများ ပြုပြင်ပါ။ ။စာရိတ္တမပျက်စီးဘဲ ချမ်းသာမည့် နည်းလမ်းကို စုံစမ်းရှာဖွေကြသူတို့သည် ဤမြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာ ကြ၏။ ထိုအခါ တရားတော်ကို ဖတ်ဘူးသူတို့သည် တရားတော်နှင့် ဤနိုင်ငံ၏ သာသနာရေးအလုပ်များကို တွဲဖက်စဉ်းစားကြသောအခါ အတော်များများက အားမရဘဲ ပြန်သွားရ၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာ ရေးကိစ္စတိုင်းမှာ ဘုရားအလိုတော်နှင့် ကိုက်ညီအောင် အသင့်ပြုပြင် ထားဘို့ အရေးကြီးပါသည်။ (ထိုပြုပြင်နည်းအချို့ကို အနာဂတ် သာသနာရေးစာအုပ် နောက်ပိုင်း၌ ပြထားပါပြီ။)

သာသနာရေး ကျောင်းကောင်းလိုသည်။ ။ကလေးဘဝမှစ၍ ဘာသာ ရေးကို နားရည်ဝအောင် ကျကျနနသင်ပြပေးမည့် ဘုန်းတော်ကြီး စာသင်ကျောင်းများ မြို့တိုင်းရွာတိုင်းမှာ ရှိဘို့လိုအပ်နေပါပြီ။ ဘုန်းတော် ကြီးကျောင်းများဝယ် အနည်းဆုံးမူလတန်းကို အစိုးရသတ်မှတ်ထား သည့် သင်ခန်းစာများနှင့်တကွ ကလေးတို့၏စာရိတ္တကို အထူးသင်ပြ ၍ နောင်အခါ ရပ်ရွာ၏ လူတော်လူကောင်းကလေးများ ဖြစ်စေသင့် ပါပြီ။ ထိုဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းအား အစိုးရက အထောက်အပံ့လည်း

သတ္တမတန်း

ပေးဘွယ်မလို၊ ချုပ်ချယ်ဘွယ်လည်းမလို၊ ဘုန်းတော်ကြီးများ ကိုယ်
တိုင် လွတ်လပ်စွာ သင်ပေး၍ အချိန်ကျလျှင် အစိုးရ စာမေးပွဲ သွင်း
ပေးရုံသာ။

ဘုန်းတော်ကြီး ရှာပါ

မိမိရပ်ရွာ၌ ကလေးများအား စာပေသင်ပြ၍ လူကြီးများကိုလည်း ထိုက်
တန်သမျှ သြဝါဒပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို စဉ်းစားလျှင် ပဌမဆုံး မိမိတို့ရပ်ရွာဝယ်
ရှိပြီးသော ဘုန်းတော်ကြီး သို့မဟုတ် ဘုန်းတော်ကြီး၏ လက်ထောက်တပါး
ပါးကို စဉ်းစားပါ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရလျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ ထိုသို့မရနိုင်
လျှင် ကိုးကွယ်နေကျ ဆရာဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် တိုင်ပင်၍ မိမိတို့နယ်မှ
ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအောင်ပင်ပါ။ ထိုသို့ နယ်မှပုဂ္ဂိုလ်မရမှသာ တခြားက ပုဂ္ဂိုလ်ကို
ပင့်ဘို့ရာ ထိုအချိန်၌ ရှိနေလောက်သော သာသနာပြု ပင်ရင်းဌာနသို့တောင်း
ပါ။ ထိုသို့ မစိစစ် မစဉ်းစားဘဲ အလွယ်တကူ ဘုန်းကြီးတပါးအသစ် ကိုးကွယ်
မှုကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြုထိုက်ပါ။ လူဝတ်ကြောင်သည် ဓာတ်မသိသော
ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ အကြောင်းကို မသိနိုင်ပါ။

ကြာကြာ ပေါင်းမှသိ။ ။ ရဟန်းဖြစ်စေ လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စေ လူ
တယောက်၏အကြောင်း ရက်လ အနည်းငယ် ပေါင်းရုံဖြင့် မသိနိုင်၊
အတော်ကြာကြာ ပေါင်းမိမှ သိနိုင်သည်။ အခါတပါး၌ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၏ တံခါးမုခ်၌ သီတင်းသုံးတော်
မူ၏။ ထိုအခါ ကောသလ မဟာရာဇာလည်း ဘုရားအထံတော်သို့
ရောက်လာ၏။ ထိုအခိုက်၌ ရသေ့ပရိဗ္ဗိဇ် တက္ကဒွန်း စသတို့သည်
ဘုရားရှင်၏ မလှမ်းမကမ်း ဖြစ်သော လမ်း၌ သွားကြ၏။ ထိုအခါ
မဟာရာဇာသည် ဘုရားရှင်၏အနီးမှ ထသွား၍ ဒူးထောက်ပြီးလျှင်
ထိုရသေ့ စသတို့အား လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးလေသည်။ ထိုသို့ရှိခိုးပြီး၍
ဘုရားအထံ ပြန်လာပြီးလျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်များလဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
သို့မဟုတ် ရဟန္တာဖြစ်အောင်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များတွင် အပါအဝင်
ဖြစ်ကြပါတယ်” ဟု လျှောက်လေသည်။

ထိုအခါ ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်မှာ— မဟာရာဇာ.... ကာမဂုံဏ် စည်းစိမ်နှင့်နေသူ လူဝတ်ကြောင်က “ရဟန္တာဟု၎င်း၊ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်နေသူဟု၎င်း” သိဘို့ရန်မလွယ်ကူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်၏ အကျင့်သီလကို ကြာကြာပေါင်းကြည့်မှ သိနိုင်သည်။ ခဏကလေးဖြင့် မသိနိုင်၊ ကြာကြာ ပေါင်းသော်လည်း သူ့အကြောင်းကို သတိထားကြည့်မှ သိနိုင်သည်။ သတိ မထားဘဲ ပေါင်းရုံသာ ပေါင်းနေလျှင် (ဘယ်လောက်ကြာကြာ) မသိနိုင်၊ သတိထားသော်လည်း မိမိက စဉ်းစားဝေဘန်တတ်သော ဉာဏ်ရှိမှသိနိုင်သည်။ မစဉ်းစား မဝေဘန်တတ်လျှင် မသိနိုင်၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူလိုက်သည်။

ထိုအခါကောသလ မဟာရာဇာ ဝန်ခံသည်မှာ- “ကြာကြာပေါင်းမိမှ၊ သတိလဲထားမှ၊ စဉ်းစားဝေဘန်တတ်သော ဉာဏ်လဲရှိမှ ပုဂ္ဂိုလ် တပါး၏ သီလအကျင့် ကောင်းမကောင်း သိနိုင်သည်” ဟု မိန့်တော်မူသည်မှာ မှန်ပါ ပေသည်ဘုရား....။ ယခုတွင်က ဒကာတော် အရိုအသေ ပေးလိုက်သော ရသေ့ ပရိဗ္ဗုဇ်များသည် ဒကာတော်၏ သူလျှိုစုံထောက်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ အမြို့မြို့ အပြည်ပြည်မှ စုံထောက်၍ ပြန်လာကြပါသည်။ ဒကာတော်က ဤကဲ့သို့ အရိုအသေမပြုလျှင် သူတို့တွေ့မြင်ခဲ့သမျှတွေကို အကုန်မပြောဘဲ ချန်ထားပါ လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အရိုအသေ ပြုရပါသည်-ဟု လျှောက်လေသည်။ (ကဿပသံယုတ်၊ ဒုတိယဝဂ်။)

မှတ်ချက်။ ။ ဤတရားတော်၌ (၁) ရဟန်းသံဃာ၏ သီလသမာဓိရှိ-မရှိ ကို လူဝတ်ကြောင်များက သိဘို့မလွယ်ကူကြောင်း၊ (၂) လူဝတ် ကြောင်ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းသံဃာဖြစ်စေ ထိုသူ့အကြောင်းကို ဉာဏ်ရှိ၍ သတိထားတတ်သူပင် ဖြစ်သော်လည်း ကြာကြာပေါင်းမိမှ သိနိုင် ကြောင်း၊ (၃) ရှေးမင်းတို့ လက်ထက်ကပင် စုံထောက်ထားလေ့ ရှိကြောင်း၊ (၄) ယခုအခါ အပြစ်မလွတ်သော အလုပ်အကိုင် အပြောအဆိုများကို ညှစ်မိမ်း မသိစေထိုက်ကြောင်း မှတ်သား၍ သတိ ထားကြပါလေ။

သတ္တမတန်း

ကျောင်း၏ နေရာနှင့် သာယာရေး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သန့်ရှင်းမှု ဆိတ်ငြိမ်မှု လိုလားတော်မူကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရတနာအခန်း၌ ပြခဲ့ပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ကလေးတို့အား စာသင်ပေးမည့် ဘုန်းတော်ကြီး၏ ကျောင်းသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော်ကျ ဖြစ်စေသင့်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်....

- ၁။ ကလေးတို့အား စာသင်ပေးမည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသည် ရွာနှင့် အလွန်မဝေးသော နေရာ၌ တည်ရှိသင့်၏။ မူလက ကျောင်းရှိလျှင် ထိုကျောင်းကိုပင် သာယာအောင် ရပ်ရွာလူထု၏ အကူအညီဖြင့် သန့်ရှင်းသင့်၏။
- ၂။ အသစ်တည်ရမည်ဖြစ်လျှင် အနီးအပါး၌ ရှေးသစ်ပင်ကြီးများရှိ၍ ရေပြည့်စုံသောနေရာကို ရွေးချယ်သင့်၏။ ထိုသို့ နေရာသေချာပြီး သောအခါ ရှေးဦးစွာ ကျောင်းကောင်းကောင်း မလိုသေး၊ ရပ်ရွာထုံးစံအလိုက် ဝါးကပ်မိုး ထရံကာ (ခနိမိုး- ခနိကာ) ကျောင်းကလေးမျိုးကို စတင်သင့်၏။
- ၃။ ကလေးများကို စာသင်ဘို့ရန် စာသင်ကျောင်းလည်းဖြစ်၊ ဥပုသ်နေ့၌ ဥပုသ်စောင့်ရာဌာနလည်း ဖြစ်နိုင်သော ဇရပ်တဆောင် ရှိသင့်၏။
- ၄။ ရဟန်းငယ် သာမဏေများ ရှိသေးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တခန်း တပါးနေဘို့ရာ သပ်ယပ်သော တန်းလျားရှည် ကျောင်းလည်း ရှေ့မျက်နှာစာပြင်နှင့်တကွ ရှိသင့်၏။
- ၅။ ကျောင်းဝင်း ကျဉ်းလျှင် တကျောင်းလုံးကို တံမြက်လှည်းနိုင်၏။ ကျောင်းဝင်း ကျယ်လျှင် တကျောင်းလုံး မလှည်းနိုင်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းဝင်း ကျယ်လျှင် ကျောင်းဆောင်နှင့် ခပ်ဝေးဝေးနေရာဝယ် ဒေသအလိုက် ကြီးပွားလွယ်သော အရိပ်လည်းရ၊ စားလည်း စားရသော သစ်ပင် သို့မဟုတ် အရိပ်ရ သက်သက် သစ်ပင်များကို စိုက်ထားသင့်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- ၆။ ကျောင်းဝင်း၏ အရှေ့မြောက် တောင် သင့်တော်ရာဝယ် စေတီတော် တဆူ (ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ နဂိုရ်က မရှိသေးလျှင် အသစ်) ရှိသင့်၏။ (ထိုစေတီတော်သည် ကျောင်းက အမြဲဝတ်ပြု၍ ရွာကလည်း မကြာမကြာ ဝတ်ပြုရန်ဖြစ်၏။ ကျောင်းဝင်းအတွင်းမှာ စေတီတော်၊ ဆင်းတုတော် အသစ်မတည်သင့်ပါ။ မရှိမသေနေမိမှာ စိုးသည်။ နဂိုရ်ရှိလျှင်ကား သီးခြားတံတိုင်းဖြင့် အလွန်ကြည်နူးဘွယ် ပြုပြင်သင့်ပါသည်။)
- ၇။ ကျောင်းဝင်းအတွင်း (သို့မဟုတ် ကျောင်းဝင်း အနီးအပါး) ၌ ကျောင်းသားအားလုံး သောက်သုံးနိုင်လောက်အောင် ရေတွင်း သို့မဟုတ် ရေကန်ရှိသင့်ပါသည်။
- ၈။ ထိုရေတွင်း (ရေကန်) ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ အုန်းထန်း ဓနိ ငှက်ပျော စသည်တို့တွင် သင့်တော်သော သစ်ပင်များ စိုက်စေကာ သာယာမြေ သောနေရာ ဖြစ်စေသင့်ပါသည်။ (ဖြစ်နိုင်လျှင် ထိုရေတွင်း၊ ထိုရေကန် သည် ရပ်ရွာနှင့် မဆက်ဆံစေသင့်ပါ။)
- ၉။ ဤကား ကျောင်း၏ နေရာဌာနနှင့် သာယာရေးတည်း။ ဤသို့ သာယာသော နေရာ၌ ပညာသင်ယူရသော ကလေးများသည် အလိုလို စိတ်ချမ်းသာလျက် ဉာဏ်ပညာ သွက်လက်ပါလိမ့်မည်။
- ၁၀။ ဉာဏ်ပညာ သွက်လက်ရုံသာမက ကျောင်း၏ သာယာရေးကို အတု ယူကာ အိမ်နှင့် ရွာ၏သာယာရေးဖြစ်အောင် စီစဉ်တတ်သော ကလေး များ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဘုန်းတော်ကြီး၏ အရည်အချင်း

- (၁) မျက်စိ နား နှာ အင်္ဂါ ခြေလက် ချို့ယွင်းချက် မရှိခြင်း၊
- (၂) ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ကျန်းမာရေး ပြည့်စုံခြင်း၊
- (၃) လေ့ကျင့် သင်ကြားထားသောအားဖြင့် ကျန်းမာရေးကို နား လည်ခြင်း၊

သတ္တမတန်း

- (၄) ကျောင်းထိုင် အင်္ဂါနှင့်ညီအောင် ဝိနည်းတော်ကို သင်ကြား ပြီးခြင်း၊
- (၅) ငါးဝါအထက် ဝါရပြီးဖြစ်ခြင်း၊ ၅-ဝါ မရသေးလျှင် ဝိနည်း နားလည်သော်လည်း ဆရာကြီးမရှိဘဲ မနေကောင်း၊ ငါးဝါရရှိ ဝိနည်းကိုလည်း နားလည်မှ မိမိဘာသာ နေကောင်းသည်၊ (၁၀-ဝါမပြည့်သေးလျှင်ရဟန်းသာမဏေမထားကောင်းသေး။)
- (၆) လောကီကြီးပွားရေးကိုပြုသော ဘုရားဟော တရားတော်များနှင့် ခေတ်အလိုက် ပေါ်လာသော စာအုပ်များကိုဖတ်၍ ထိုစာအုပ် များ၏ စာကြည့်တိုက် (စာကြည့်ဘို့နေရာ) တည်ထောင်နိုင်ခြင်း၊
- (၇) ကလေးများအား အစိုးရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော မူလတန်း ပညာကို သင်ပေးနိုင်ခြင်း၊ (ထိုသို့ သင်ပေးနိုင်ဘို့ရန် မိမိက ၇-တန်း ပညာကိုတတ်သိပြီး ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။)
- (၈) မိမိအတွက် ဂုဏ်လာဘကို မလိုလားဘဲ ကုသိုလ်ပါရမီကိုသာ လိုလားခြင်း၊
- (၉) မိမိနေရာ ရွာသူရွာသားတို့ အပေါ်၌ (ဆွေမျိုးများ ပါဝင်သော ကိစ္စ၌ပင်) အဂတိမလိုက်စားဘဲ ထပ်တူညီမျှ သဘောထား နိုင်အောင် မေတ္တာဘာဝနာကို နေ့စဉ်ပွားများခြင်း၊
- (၁၀) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်ကို မကွယ်ပစေလို၊ ကြက်သရေရှိရှိ တည်ရှိစေလိုသော သမ္မာဆန္ဒ အမြဲရှိအောင် (ဘုရားရှင်၏ အကြောင်းအရာကို) မှတ်ခြင်း ဖတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာပွားခြင်း၊
- (၁၁) ထိုရွာ၌ မိမိကျောင်းမှတစ်ပါး အခြားကျောင်းများ ရှိသေးလျှင် ထိုကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်စေဘဲ ရင်းနှီးခင်မင်အောင် ပြောဆိုနေထိုင်တတ်ခြင်း၊
- (၁၂) အခြားကျောင်းက ကလေးများကို မိမိကျောင်းသို့ ရောက်လာ အောင် သွေးမဆောင်ရခြင်း၊

ဤကား ရွာကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးအတွက် ရှိသင့်သော အရည် အချင်းများတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဘုန်းတော်ကြီး၏ နေ့စဉ်အလုပ်

- (၁) အရုဏ်မတက်မီ (၄-နာရီလောက်) ကျောင်းရှိ ရဟန်း သာမဏေ ကျောင်းသားများပါ အိပ်ရာမှထ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှု၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားမှုကိုပြုခြင်း၊
- (၂) အရုဏ်တက်သောအခါ ကိုရင် သို့မဟုတ် ကျောင်းသားကြီးတို့၏ ကျိုးချက်အပ်သော ယာဂု သို့မဟုတ် ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးခြင်း၊ (ယာဂု ဆွမ်းအတွက် ပဲလှော် ပဲပြုတ်စသော သာမန် ဟင်းများဖြင့်ပင် ကျေနပ်မှုကို သန္တုဋ္ဌိ အကျင့်ဟု ယူဆပါ။)
- (၃) ထိုသို့ ဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ ဦးပဉ္စင်း ကိုရင် ကျောင်းသားများ ကိုကျောင်းဝင်းနှင့် စေတီတော်ဝင်း၌ တံမြက်လှည်းမှု စသော ဝတ်ကို ပြုစေခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်လည်း ပြုခြင်း၊
- (၄) ထိုသို့ ဝတ်ပြုပြီးသောအခါ ရေချိုးတန်ချိုး၍ ဆွမ်းခံချိန်ကျလျှင် ကြည်ညိုဘွယ် ဆွမ်းခံသွားခြင်း၊ ဆွမ်းခံချိန် မကျသေးလျှင် ကျောင်းရှိ ကိုရင် ဦးပဉ္စင်းငယ်များအား စာချခြင်း၊
- (၅) ဆွမ်းခံပြန်သောအခါ ကျောင်းသားကလေးများ ကျောင်းသို့ ရောက်လာပြီဖြစ်၍ မိမိကိုယ်တိုင်၎င်း၊ ဦးပဉ္စင်း ကိုရင် ကျောင်း သားကြီးများကို ကူညီစေ၍၎င်း စာပြပေးခြင်း၊
- (၆) စာချောက်ဘို့ နွားကျောင်းဘို့ ကိစ္စကြောင့် ကျောင်း၌ အချိန်ပြည့် နေ့ရက်အပြည့် မနေနိုင်သော ကျောင်းသားတို့အား ၂-နှစ်မှ တတန်းတက်တန် တက်နိုင်အောင် စာချောက်ရှင်း နွားကျောင်း ရင်း ကျက်ဘို့စာ၊ တွက်ဘို့ဂဏန်းကို ပေးလိုက်၍ ညနေမှ လာ ရောက်ပြစေခြင်း၊
- (၇) ကလေးများကို အမြဲ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း နေလေ့ရှိအောင် သင်ပြ ခြင်း၊ (ဆပ်ပျာဖြင့်တိုက်၍ ရေကိုမှန်မှန် ချိုးစေခြင်း၊ တော်တော် ကြီးသော ကလေးများကို အဝတ်ဖုတ်နည်း အဝတ်လှမ်းနည်းနှင့် ချောက်လျှင် အဝတ်ရုပ်သိမ်းခြင်း အလေ့ကိုပါ သင်ပြခြင်း။)

သတ္တမတန်း

- (၈) ကလေးများကို မည်သည့်အစာသည် ဓာတ်လျှောစေတတ်၏၊ မည်သည့်အစာသည် ဓာတ်ချုပ်စေတတ်၏၊ မည်သည့်အခါ၌ မည်သည့်အစာကို မစားသင့်၊ အစာကို အချိန်မှန်မှန် စားသင့်၏၊ စား၍ကောင်းသော်လည်း ခါတိုင်းထက်ပို၍ မစားသင့်၊ စားချိန် မဟုတ်လျှင် သရည်စာကို စားလေ့မရှိသင့်၊ လမ်း၌ရောင်းချသော မသန့်ရှင်းသော အစာများကို မစားသင့်၊ မသောက်သင့်၊ ရေကို လည်း မြူမှုန်မပါသော ရေသန့်သန့်ကိုသာ သောက်သင့်၏၊ ဤသို့ အစားအသောက် ဆိုင်ရာ၌ ကျန်းမာရေးကို လက်တွေ့ လုပ်စေခြင်း၊
- (၉) ကျန်းမာရေးဘက်ကကျောက်၊ ဝက်သက်၊ ဝမ်းရောဂါ ကာကွယ် ဆေး ထိုးလာလျှင် မကြောက်ရ၊ တမင်လာသွား၍သော်လည်း ထိုးသင့်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျန်းမာရေးကို နားလည်စေခြင်း၊
- (၁၀) မကျန်းမမာ ဖြစ်လာသောအခါ “မည်သည့်ရောဂါကို မည်သို့ ပြုရမည်၊ မည်သည့်အစာကို မည်သို့စားရ ရှောင်ရမည်၊ ဆရာ ကောင်းကောင်းကို ပြုရမည်” ဟု သင်ပြ၍ ဖြစ်နိုင်သမျှ သူနာပြု အတတ်ကိုလည်း သင်ပေးခြင်း၊
- (၁၁) ဤသို့ တနေ့၌ သိထိုက်သမျှကို သင်ပေးပြီး၍ အိမ်ပြန်ချိန်နီးသော အခါ ဘုရားဝင်း ကျောင်းဝင်းရှိ အမှုိက်များကို ၅-မိနစ်မျှ သန့်ရှင်းစေခြင်း၊ သစ်ပင်များကို ရေလောင်းစေခြင်း စသော ဝတ်များကို ပြုစေခြင်း၊
- (၁၂) ထိုနောက် စေတီတော်ရှိရာသို့သွား၍ နေမပူသော (နေ့ပိုင်း ကလည်း နေပူမထားသော) တန်ဆောင်းစသော နေရာ၌ စိတန်း နေစေကာ ၅-မိနစ်မျှဘုရားရှိခိုးစေခြင်း၊ ဤသို့ ရှိခိုးပြီးမှ ဆရာ့ အထံလာ၍ အိမ်ပြန်ပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားစေခြင်း၊
- (၁၃) ကလေးများပြန်သွားပြီးသောအခါ မိမိကျန်းမာရေးအတွက် လမ်း လျှောက်ခြင်း၊ ကျောင်းရှိသာမဏေ ဦးပဉ္စင်းများကိုလည်း လူနှင့် မရောသောနေရာ သို့မဟုတ် ကျောင်းဝင်းအတွင်းမှပင် လမ်း လျှောက်စေခြင်း၊

(၁၄) နေဝင်သောအခါ ၁၀-မိနစ် (၁၅-မိနစ်မျှ) စေတီတော်ရှိရာသို့ သွား၍ ဘုရားဝတ်ပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် မိမိကျောင်းမှာပင် စေတီတော်ဘက်သို့ ဦးတည်၍ ဘုရားဝတ်ပြုခြင်း၊ ပရိတ်မေတ္တာဘာဝနာများကို ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊

(၁၅) ထိုနောက် ရဟန်းငယ် သာမဏေများအား ညဉ့်အခါပို့ချရသော စာကို ပို့ချခြင်း၊ သို့မဟုတ် စာပြန်စေခြင်း၊

(၁၆) ထိုနောက် မိမိနှင့်တကွ ရဟန်းသာမဏေများ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားခြင်း၊ ရပ်သူနယ်သားနှင့် နတ်အများအပေါ်၌ မေတ္တာဘာဝနာပွားခြင်း၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ခေတ္တဖြစ်စေ၊ ကြာကြာဖြစ်စေ ရှုခြင်း၊

(၁၇) တရံတခါ ရပ်ရွာလူရွယ်လူကြီးတို့နှင့် ရပ်ရွာကြီးပွားရေးကို ဆွေးနွေးဟောပြောခြင်း၊ အသောက်အစား အကစားမရှိအောင် ဟောပြောခြင်း၊ အလှူဒါနပြုရာ၌ ဘုရားအလိုတော်ကျအောင် ပကာသနမပါစေခြင်း၊ ချွေတာသုံးစွဲခြင်းများကို ဘုရားဟော တရားတော်မှ၎င်း ထုတ်ဖော်ဟောပြောခြင်း။

အကျိုးရ။ ။ ဤနည်းအားဖြင့် ကလေးများနှင့် ရပ်သူရွာသားတို့၏ ကြီးပွားရေး၊ လိမ္မာရေး၊ တတ်သိရေးကို နေ့စဉ်ခေါင်းဆောင်ရသည့် အတွက် မိမိမှာ ပညာပါရမီ မေတ္တာပါရမီတိုးတက်၍ သာသနာတော်ကိုလည်း ကြာရှည်တည်အောင်၊ အများရှိသေအောင် သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရပေပြီ။ ဤအကျင့်မြတ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား ပူဇော်ပါ၏။ အစောင့်အရှောက်နတ်များနှင့်တကွ ရပ်သူနယ်သား လူအများတို့အား ဤကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှပေးဝေပါ၏။ အမျှရကြပါစေသတည်းဟု နှုတ်ဖြင့်ကြွေးကြော်ကာ ကောင်းမြတ်၍ မင်္ဂလာရှိသော တနေ့ကို ကုန်စေနိုင်ပါသည်။

အခြေခံကျောင်းတိုက်

- ၁။ ထိုကဲ့သို့ ရပ်ရွာနယ်ပယ်၏ လောကီအကျိုးနှင့်တကွ ဘာသာရေး တာဝန်ကို ဆောင်နိုင်သော ရဟန်းတော်များ ပေါ်ထွက်လာအောင် အခြေခံကျောင်းတိုက်များ ရှိသင့်ပါသည်။
- ၂။ ထိုကျောင်းတိုက်၌ ဝတ်ရုံနေထိုင်မှု ကာယကံ၊ ဒါယကာ ဒါယိကာမ တို့နှင့် ပြောဆိုမှုဝစီကံ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မေတ္တာဘာဝနာပွားမှု မနောကံ နှင့် တဆင့်သင်ပြရမည့် သန့်ရှင်းရေး ပညာရေး ကျန်းမာရေး ကြီးပွားရေးတို့ကို နည်းပေးသင့် ပြသင့်ပါသည်။
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျေးရွာပေါင်း “ပြည်နယ်နှင့်တကွ သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ခန့်ရှိသည်” ဟု ပြောကြ၏။ ထိုကျေးရွာတိုင်း၌ အစိုးရက မူလတန်းကျောင်း ထူထောင်ပေးဘို့ မလွယ်ကူပါ။ ဘုန်းတော်ကြီး ကောင်းကောင်း ရရှိရေးအတွက် အခြေခံကျောင်းတိုက်ကို (ပြည်နယ် ပြည်မ၌ ခရိုင် ၄၅-ခုဝယ် ဖြစ်နိုင်ရာ၌) အတော်များများ ဖြစ်စေဘို့လိုပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်စေပြီးသောအခါ ထိုကျောင်းတိုက် များမှ မူလတန်းကျောင်းကို သင်ပြနိုင်သော ဘုန်းတော်ကြီးများ အတော်များများ ပေါ်ထွက်နိုင်စရာ ရှိပါသည်။
- ၄။ ထို့ကြောင့် အစိုးရ၏ ဘာသာရေးအတွက် သတ်မှတ်ထားသောငွေကို အကျိုးမပေါ်ထွက်သောနေရာ၌ များစွာမသုံးဘဲ အကျိုးရှိလောက် သောနေရာ၌ စံနစ်တကျသုံးရုံမျှဖြင့် အမျိုးဘာသာ သာသနာ တိုးတက်စေနိုင်ရကား ဤကိစ္စကို အလေးအနက် စဉ်းစားသင့် ပါသည်။
- ၅။ ဤကိစ္စကို အစိုးရက မစဉ်းစားလျှင်လည်း တိုင်းပြည်၏ မိဘသားတို့ ဖြစ်ကြသော ဆရာဒကာတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ဘုရားသာသနာတော် ကြာရှည် တည်ရေးအတွက် ဘုရားရှင်ကို ပူဇော်သောအားဖြင့် သာသနာတော်ကြီး မပျက်စီးအောင် အကြံသစ်ဥရုဏ်သစ်လောင်းကာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍ အရေးတကြီး စီစဉ်သင့်ကြပါသည်။

အသစ်အဆန်းမဟုတ်။ ။ ဤပြုခဲ့သော အစီအစဉ်များသည် ယခုမှ တည်ထိုင်ရသော အစီအစဉ်သစ်မဟုတ်ပါ။ ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များ၌ပင် (ညွှန်ပြုလတ်အတိုင်း) ခေတ်အားလျော်စွာ ပါပြီးဖြစ်ရုံသာမက ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ အရှင်အရဟံ အနော်ရထာမင်းမှစ၍ ဆရာဒကာ ၂-ဘက်လုံးပင် အမျိုးဘာသာ သာသနာရေးကို တက်ညီလက်ညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ယနေ့တိုင်အောင် မြန်မာ့ရိုးရာမပျက်သေးဘဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့လျက် ရှိနေပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ကျင့်ဝတ်

ရှေးရှေးက ရဟန်းတော်များကို သံဃာတော်အနေအားဖြင့်သာ လူတို့က ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ရဟန်းတော်များကို သံဃာတော်အဖြစ်ထက် ဆရာအဖြစ်ကို အလေးပြု၍ ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသောကြောင့် ယခုတိုင်အောင် ဘုန်းတော်ကြီးနှင့် ဒါယကာများကို “ဆရာဒကာ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရဟန်းတော် (ဘုန်းတော်ကြီး) များသည် ဆရာအဖြစ်ဖြင့် ရပ်သူရွာသားကလေးများကို ပညာသင်ပေးခဲ့ကြ၊ စာရိတ္တကောင်းအောင် ဆုံးမခဲ့ကြရ၏။ ထိုသို့ သင်ပြဆုံးမမှုသည် ဘုရင့်သားတော် သမီးတော်များနှင့် ဘုရင့်တိုင်အောင် ပြန့်ကျယ်ခဲ့သည်အားလျော်စွာ ဘုန်းတော်ကြီးများကို ရပ်ဆရာ ရွာဆရာ နယ်ဆရာ မြို့ဆရာ မင်းဆရာဟု ထင်ရှားလျက် မင်းတို့ကလည်း “ရာဇဂုရု-မင်း၏ဆရာတော်” ဟု အသိအမှတ်ပြုကာ တံဆိပ်ကိုပင် ဆက်ကပ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်ဟူသည် ဆရာသမား၏ကျင့်ဝတ်များပင်တည်းဟု မှတ်ပါ။

(၁) မကောင်းမှုမှ တားမြစ်ခြင်း။ ။ မိမိနေထိုင်ရာ ရွာသူရွာသားတို့ ပါဏာတိပါတစသော မကောင်းမှုကို ပြုနေလျှင်၎င်း၊ အသောက်အစားအကစားနှင့် အပျော်အစားလိုက်စားမှု ပြုနေလျှင်၎င်း တရားသဖြင့် ပြောပြ၍ တားမြစ်ခြင်း။

သတ္တမတန်း

(၂) ကောင်းသောအမှု၌ တည်စေခြင်း။ ။ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌၎င်း၊ တရားသဖြင့် စီးပွားရှာမှု၌၎င်း၊ ကုသိုလ်လည်းရ လောက အကျိုးလည်းရှိသော ရေတွင်း ရေကန် လမ်းများကို ပြုပြင်မှု၌၎င်း၊ ဖြစ်သင့်သော သမဝါယမအမှု တို့၌၎င်း စွဲမြဲစွာလုပ်ကိုင်စေခြင်း။

(၃) ကောင်းသောစိတ်ဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ။မိမိ၏ ရွာလူနယ်သား တို့ကို ချမ်းသာစေရန် မေတ္တာပို့ခြင်း၊ ရွာသူနယ်သားကလေးများကို ပညာ သင်ပေးခြင်း၊ လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမခြင်း၊ ခေတ်အလိုက် အတွေ့အကြုံ များအောင် နည်းပေးလမ်းပြခြင်း စသည်ဖြင့် ရပ်သူနယ်သားတို့၏ အကျိုး စီးပွားကို တိုးတက်စေခြင်း။

(၄) မကြားဘူးသော တရားကို ဟောပြောခြင်း။

(၅) ကြားဘူးသော တရားကို နားလည်အောင် ထပ်မံပြောခြင်း၊ ထို တရားတော်အတိုင်း နေစေခြင်း။

(၆) တမလွန်ဘဝ၌ ဂတိကောင်းဘို့ရန် သဒ္ဓါ သီလ စာဂ ပညာ ဤ ၄-ဖြာကို လက်တွေ့ပြုကျင့်စေခြင်း။ ဤ ၆-ပါးသည် ကျောင်းထိုင် ရဟန်းသံဃာ ဆရာသမား၏ တာဝန်ဝတ္တရားများတည်း။

(ဆောင်) မကောင်းအမှု၊ တားမြစ်ပြု၍၊ ကောင်းမှုကိုကား၊ ညွှန်ပြ ထား၏။ ရွာသား နယ်သူ၊ အားလုံးလူကို၊ ကြည်ဖြူမေတ္တာ၊ စောင့်ရှောက်ကာဖြင့်၊ ဒေသနာအထူး၊ မကြားဘူးလည်း၊ ကြားဘူးအောင်ပြ၊ ကြားပြီးကမူ၊ ကျနသေချာ၊ ကျင့်စေကာ ဖြင့်၊ နောင်လာအကြောင်း၊ ဂတိကောင်းဘို့၊ ထပ်လောင်း ဟောဘွယ်၊ ဤ ၆-သွယ်သည်၊ ကျောင်းဝယ် ဘုန်းတို့ ကျင့်ဝတ်တည်း။

ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ ကျင့်ဝတ်

(၁) မေတ္တာကာယကံဖြင့် ပြုစုခြင်း။ ။ဆရာရဟန်းများအတွက် ကိုယ် ဖြင့် ပြုရမည့်ကိစ္စတိုင်းဝယ် ဂရုစိုက်သော လက္ခဏာပါရှိသောအားဖြင့် ပြုခြင်း။

(၂) မေတ္တာဝစီကံဖြင့် ပြုစုခြင်း။ ။ဆရာရဟန်းများအတွက် နှုတ်ဖြင့် ပြောရမည့်ကိစ္စတိုင်းဝယ် ချိုချိုသာသာဖြင့် မေတ္တာပါရှိသော စကားကို ပြောခြင်း။

(၃) မေတ္တာမနောကံဖြင့် ပြုစုခြင်း။ ။ဆရာရဟန်းတော်များ၏ ပစ္စည်း ၄-ပါးပြည့်စုံရေးကို တွေးတောကြံစည်ခြင်း၊ ကျန်းမာပါစေ၊ ချမ်းသာပါစေ ဟု မေတ္တာပို့ခြင်း။

(၄) လှူဒါန်းတို့ရန် အိမ်တံခါးကို ဖွင့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း။ ။ဆရာ ရဟန်းများအတွက် အညှစ်စရာရှိလျှင် ကြွလာနိုင်အောင် ဖိတ်မန်ထားခြင်းကို အိမ်တံခါးဖွင့်ထားသလို ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖိတ်မန်မထားလျှင် ရဟန်းတော်များက ဆွေမျိုးမတော်သူကို မည်သည့်ပစ္စည်းမျှ မတောင်း ကောင်း၊ ရေကိုမျှ မတောင်းကောင်း။

(၅) စားဘွယ်ကိုလှူခြင်း။ ။ယခုအခါ ဆွမ်းလောင်းခြင်း ဆွမ်းပို့ခြင်း မျိုးတည်း။ ဤကား သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌လာသော ဆရာဒကာတို့၏ ကျင့်ဝတ်များတည်း။

(ဆောင်) ရဟန်းသံဃာ၊ မြတ်ဆရာကို၊ မေတ္တာမကင်း၊ ပြု-ပြောခြင်းနှင့်၊ စိတ်တွင်းမေတ္တာ၊ ပို့လျက်သာတည်း၊ တဖြာလှူဘွယ်၊ ခံယူလှူယံ အောင်၊ အိမ်ဝယ်တံခါး၊ ဖွင့်၍ထားသို့၊ ဖိတ်ကြားလိုရာ၊ နံနက်ခါသော်၊ ကြွလာဆွမ်းလှူ၊ ဤ ၅-ဆူသည်၊ မှတ်ယူ ဒါယကာ၊ ကျင့်ဝတ်တည်း။

မတ္တည။ ။အတိုင်းအရှည် ပမာဏသိသူ၊ အလိုက်သိသူကို “မတ္တည” ဟု ခေါ်၏။ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က “အလိုရှိသောအခါ တောင်းပါ” ဟု ဖိတ်မန်လျှောက်ထားသော်လည်း ဆရာသမား ရဟန်းသံဃာများ က အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို မသိဘဲ (အလိုက်မသိဘဲ) မတောင်းရာ ထိုသို့ အလိုက်မသိသူကို ဖိတ်မန်ထားသူတို့က အကြည်ညိုပျက်နိုင်သည်။ အကြည်ညိုပျက်လျှင် မဖိတ်သူနှင့်အတူတူဖြစ်၍ မတောင်းကောင်း။

သတ္တမတန်း

အတိုင်းအရှည်ပမာဏကိုသိ၍ တောင်းသင့်သလောက်သာ တောင်းသင့်သောအချိန်မှ တောင်းလျှင်ကား အကြည်ညိုမပျက်ဘဲ တိုး၍ပင် ကြည်ညိုတတ်ကြသည်။

ပမာဏ ၃-မျိုးသိခြင်း။ ။ “အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က ပမာဏသိ” ဟုရာ၌ အလှူရှင်၏ ပမာဏ၊ လှူဘွယ်ပစ္စည်း၏ ပမာဏ၊ မိမိ၏ပမာဏ ဤ ၃-မျိုးကို သိရမည်-ဟု ဆိုလို၏။

(၁) အလှူရှင်မှာ လှူဘွယ်ပစ္စည်းများစွာရှိသော်လည်း (ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများသော်လည်း) နည်းနည်းလှူလိုလျှင် အလှူရှင်၏ သဒ္ဓါတရား၏ ပမာဏကိုသိ၍ (အလိုက်သိစွာ) နည်းနည်းကိုသာ အလှူခံရ၏။

(၂) အလှူရှင်က သဒ္ဓါတရားကောင်းလှ၍ များများလှူလိုသော်လည်း လှူဘွယ်ပစ္စည်းကနည်းနေလျှင် (အလှူရှင်မှာ ပစ္စည်းမပေါလျှင်) လှူဘွယ်ပစ္စည်း၏ ပမာဏကိုသိ၍ (အလိုက်သိစွာ) နည်းနည်းသာ အလှူခံရ၏။

(၃) အလှူရှင်ကလည်း များများလှူလို၊ လှူဘွယ်ပစ္စည်းကလည်း ပေါပေါများများရှိစေကာမူ မိမိမှာ နည်းနည်းသာ အသုံးလိုလျှင် မိမိ၏ပမာဏကို သိ၍ (အသုံးလိုသလောက်) နည်းနည်းသာ အလှူခံရသည်။

(သဠာယတနသံယုတ်၊ အာသီဝိသဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊)

နုနုညံ့ညံ့ မနေစေလို။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထီးနန်းပေါ်ဝယ် စည်းစိမ်ဖြင့် နေတော်မူခြင်း၌ အပြစ်မြင်၍ ဘုရားဖြစ်အောင် အားသစ်တော်မူလာသည်အားလျော်စွာ မိမိ၏သာဝက(စကားနားထောင်သော) ရဟန်းတို့ကိုလည်း စည်းစိမ်ရှင် လူဝတ်ကြောင်များကဲ့သို့ ထယ်ထယ်ဝါဝါခမ်းခမ်းနားနား နေတော်မူခြင်းကို နှစ်သက်တော်မမူ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်ရုံသာ နေစေတော်မူလို၏။ အစားအသောက်အနေအထိုင်အားလုံး ၌ပင် ရိုးရိုးကလေးနေကာ ပရိယတ် ပဋိပတ်ကိုသာ သင်ယူဟောပြောချ ကျင့်ကြံ၍ နေစေတော်မူလို၏။ ဘုရားရှင်၏ ဝါတော်

၂၀-အတွင်း၌ ထိုကဲ့သို့ တရားကျင့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ များ၍ တရားပေါက် အရိယာတို့သာ များခဲ့ပေသည်။ ဝါတော် ၂၀-ကျော်မှသာ သဒ္ဓါသက်သက်မဟုတ်သူတွေပါလာ၍ သာသနာတော်၌ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ဘို့ရာ များစွာသောအပြစ်တွေ ပေါ်လာရသည်။ အောက်ပါ တရားတော်ကား ဘုရားအလိုတော်ကိုပြုသော တရားတော်ပေတည်း။

ဘိက္ခုတို့....ယခုအခါ၌ ရဟန်းအများတို့သည် သစ်သားကို ခေါင်းအုံး၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌သာ မအိပ်မနေ မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ အပူတပြင်း ကြီးစားနေကြကုန်၏။ ထိုမျှလောက် ကြီးစားနေကြသော ရဟန်းတို့ကို မာရ်နတ်သည် နှိပ်စက်ဘို့ရာ အခွင့်မသာနိုင်။ နောင်လာမည့်အခါ၌ကား ရဟန်းတို့သည် လက်ကလေး ခြေကလေး များကို နှုနယ်အောင် ကိုယ်သက်သာခံကြလျက် နှည့်သော အိပ်ရာ နေရာဝယ် လဲဝါသွတ်ထားသော ခေါင်းအုံးကိုအုံးကာ နေထွက်အောင် အိပ်ကြလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ထိုရဟန်းတို့ကို မာရ်နတ်သည် နှိပ်စက်ဘို့ရာ အခွင့်သာလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ယခုရဟန်းတို့ ခိဋ္ဌာန် ရမည်မှာ.... “ငါတို့တော့ သစ်သားကို ခေါင်းအုံးကာ ဘာဝနာ အားထုတ်မှု၌ မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ အပူတပြင်း ကြီးစားကြ တော့မည်” ဤသို့ ခိဋ္ဌာန်ထားကြရမည်။ (နိဒါနဝဂ္ဂ၊ သြပမ္မသံယုတ်။)

မှတ်ချက်။ ။ ဤတရားတော်သည် ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူပြီး၍ ရှေးပိုင်း ကာလ၌ ဟောပြောအပ်သော တရားတော်တည်း။ ဤတရားအတိုင်း အဘိကျမမှီနိုင်သော ယခုအခါ၌ကား မိမိကိုယ်ကိုနှည့်အောင်မထားဘဲ သာသနာတော်နှင့် မိမိပါ တိုးပွားအောင် ပရိယတ် ပဋိပတ်ကိုသာ အပူတပြင်း ကြီးစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

လောဘ သက္ကာရ သိလောက

ရရှိရစဉ်ဖြစ်သော ဆွမ်း သင်္ကန်း- ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးကို “လဘာ-လဘာ” ဟု ခေါ်၏။ အထူးပြုပြင်၍ လှူအပ်သော ဆွမ်းကောင်း

သတ္တမတန်း

သင်္ကန်းကောင်း ကျောင်းကောင်း ဆေးကောင်းကို “သက္ကာရ” ဟု ခေါ်၏။ နာမည်ကျော်မှု ဘွဲ့တံဆိပ်ရမှုကို “သိလောက” ဟု ခေါ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထို ၃-မျိုးကို သူ့ဘာသာ (တစုံတခု မကြိုးစားဘဲ) ရလျှင် စိတ်ကြီးမဝင်ဘို့ ဆုံးမတော်မူ၏။ ရအောင်ကြိုးစားသူ အတွက်ကား အလွန်စက်ဆုပ်တော် မူသည်။ အောက်ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။

ဘိက္ခုတို့....လာဘ်ရမှု၊ အထူးတလည် အလှူရမှု၊ နာမည်ကျော်ကြားမှုသည် ကြမ်းတန်းလှ၏။ ထက်မြက်လှ၏။ ခက်မာလှ၏။ နိဗ္ဗာန်သိဘို့ရန် အန္တရာယ်တမျိုး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ရလာသောလာဘ သက္ကာရ သိလောကကို ငါတို့က အရေးမစိုက်ဘဲ လွှမ်းမိုးလိုက်မည်။ ငါတို့ကို အလွမ်းမိုးမခံ” ဟု ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြရမည်။

ဘိက္ခုတို့....လာဘ သက္ကာရ သိလောကသည် ငါးမျှားချိတ်အဖျား၌ တပ်ထားအပ်သော ငါးစာနှင့်တူ၏။ ငါးစာကိုမက်၍ ငါးမျှားချိတ်ကို မျိုမိသော ငါးသည် တံငါအလိုရှိတိုင်း အပြုခံရတော့သကဲ့သို့ လာဘ သက္ကာရ သိလောက ၏ အလွမ်းမိုးခံရသော ရဟန်းသည် မာရ်နတ်အလိုရှိတိုင်း အပြုခံရလေ တော့၏။

ဘိက္ခုတို့....လာဘ သက္ကာရ သိလောကသည် မစင်နှင့် တူ၏။ လာဘ သက္ကာရ သိလောကများများရသောကြောင့် စိတ်ကြီးဝင်နေသော ရဟန်း သည် မစင်များများရသောကြောင့် စိတ်ကြီးဝင်သော မစင်ပိုးကောင်ကြီးနှင့် တူ၏။ မစင်များများရသော မစင်ပိုးကောင်ကြီးသည် သူ့ကိုယ်သူ အထင်ကြီး လျက် မစင်များများရသော ပိုးကောင်တို့ကို အထင်သေးသကဲ့သို့ လာဘ သက္ကာရ သိလောကများများရသော ထိုရဟန်းလည်း သူ့ကိုယ်သူ အထင် ကြီးလျက် အခြားရဟန်းတို့ကို အထင်သေးတတ်၏။ ထိုသို့ မိမိကိုယ်ကို အထင် ကြီး၍ အခြားသူတို့ကို အထင်သေးခြင်းကား သူ့အတွက် ကြာမြင့်စွာ ချမ်းသာမဖြစ်ဘဲ ဆင်းရဲဘို့သာ ဖြစ်ရလေသည်။ (နိဒါန ၀၇၊ လာဘသက္ကာရ သံယုတ်။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မှတ်ချက်။ ။ “ဤတရားတော်၌ လာဘ်ဂုဏ်တို့ကို မယူရဟု မိန့်တော် မူလိုရင်းမဟုတ်ပါ။ တရားသဖြင့် ရလာလျှင်ယူပါ။ သို့သော်ရသည့် အတွက် မာန်မတက်ပါနှင့်။ လာဘ်ကို အများသံဃာနှင့် ဝေငှ၍ သာသနာရေး၌သာ သုံးစွဲပါ” ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ သာသနာတော်ကြီးကို အထင်သေးခံရခြင်းမှာ စာမေးပွဲ အောင်၍ ဂုဏ်လည်းရ လာဘ်လည်းရအောင် ကြိုးစားမှု၊ ဘွဲ့တံဆိပ် ရအောင် ကြိုးစားမှု၊ အခြားနည်းမျိုးဖြင့် လာဘ်ဂုဏ်ရအောင် ကြိုးစားမှုတွေက အထင်အရှားဖြစ်နေသောကြောင့်၎င်း၊ ထိုရရှိပြီး သော အောင်လက်မှတ် ဘွဲ့တံဆိပ်တို့ဖြင့် သာသနာတော်ကို အရာထင် အောင် မပြုနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ တချို့ဘွဲ့တံဆိပ်ရမှုအတွက် အထက် အစိုးရပိုင်းကိုပါ ကပ်ကြရသောကြောင့်၎င်း၊ တိုင်းသူပြည်သား အုပ်ချုပ်သူအစိုးရများနှင့်တကွ လူအများက ထိုလာဘ်ဂုဏ်ရသူများကို အထင်မကြီးနိုင်ဘဲ ရှိပါတော့သည်။ ကျေးရွာများ၌ကား ဘုရားပွဲ ဆွမ်းလောင်းပွဲတွေကို လိုက်နေရသဖြင့် ကလေးတွေစာသင်ပျက်ကစ မိဘများက ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ မိမိကလေးကို မထားလိုသည်အထိ ဖြစ်နေရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဆုတ်ယုတ်မှုအကြောင်း တို့တွင် လာဘ် သက္ကာရ သိလောကလိုက်စားမှုသည် အလွန်ထင်ရှား သော အကြောင်းတပါး ဖြစ်ရပါတော့သည်။

အာဟာရ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အစာအာဟာရကို ဆင်ခြင်တိုင်းထွာ၍ သုံးဆောင်စေတော်မူလို၏။ ကျန်းမာ၍ ရေ ၂ ပါးကို အားဖြည့် နိုင်ဘို့အတွက် စားသောက်ခြင်းကိုသာ ခွင့်ပြုတော်မူလို၏။ ပျော်ပျော် ပါးပါး စားသောက်လျက် ရေ ၂ ပါးကို အားမထုတ်ဘဲ နေသူများကို သာသနာတော်၌ မနေနိုင်လောက်အောင် ပါရာဇိက အပတ်အဖြစ် ဖြင့် ပညတ်တော်မူလိုသော ဆန္ဒပင်ဖြစ်တော်မူ၏။ သို့သော် အမြဲ စားသောက်ရသည့်ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့် သတိလစ်သဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်မိသူများကို ငဲ့ညှာ၍ ပညတ်တော်မူခဲ့ပေ။

သတ္တမတန်း

ထိုသို့ သိက္ခာပုဒ်အနေအထားဖြင့် ပညတ်တော်မမူပါသော်လည်း အစာအာဟာရကို စားရာ၌ သားကလေး၏အသားကိုစား၍ မိဘ ၂-ယောက်တို့ ခရီးခဲလွန်သွားပုံကို ဥပမာပြတော်မူ၏။ အစာရှားပါး လှသော ခရီးဆိုးကြီး၌ ခရီးသွားစဉ် အစာကုန်တုန်းမှာ သေရှာသော သားကလေး၏အသားကို မလွဲမရှောင်သာသဖြင့် စား၍ ခရီးဆိုးကြီး လွန်အောင်သွားရသော မိဘ ၂-ပါး၏ စိတ်ထားကဲ့သို့ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ဘို့ရာ မလွဲမရှောင်သာ၍ အာဟာရကို စားရသည်”ဟု သဘောထားစေတော်မူလိုသည်။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မဟာဝဂ်ပါဠိ တော်နှင့် အဋ္ဌကထာ။)

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ဤတရားတော်အရ ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို သိကြ သော ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် ဆရာသမားတို့က သာသနာတော် ဝန်ကို ထမ်းရာဝယ် အားပေးသောစိတ်ဖြင့်သာ ဆွမ်းလောင်း ဆွမ်း ကပ်မှုကို ပြုသင့်သည်။ “အာဟာရကို ခံစား၍ ဝမ်းသာအားရ ဘုဉ်း ပေးကြပါစေ”ဟူသော စိတ်ထားဖြင့်ကား မလောင်းထိုက် မကပ်ထိုက် ဟု နားလည်သင့်ကြပြီ။

ဆရာသမား (ရဟန်းသံဃာတော်) များကလည်း ကျန်းမာရေး၊ သာသနာတော်၏ဘာဝန်ကို ထမ်းနိုင်ရေးအတွက်ကိုသာမြော်၍ ဘုဉ်း ပေးထိုက်ပေသည်။ပျော်ပျော်ပါးပါး ဝိုင်းကြီးဖွဲ့၍ကား မစားမသောက် ထိုက်ဟု သဘောပေါက်သင့်ပါသည်။

အပိုအစာများ စဉ်းစားဘွယ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ဆွမ်းအာဟာရအတွက် လိုသည်ထက်ပိုနေသော ကွမ်း ဆေး လဘက်ဆီစက်စက်တို့နှင့်တကွ မြို့ပြကျေးရွာများ၌ စာချာစာသင်ဖျက်၍ (တခါတရံမက) မကြာခဏ လိုက်ကြရသော ဆွမ်းစား ဆွမ်းကြီးလောင်းတို့သည် (အလှူရှင်တို့မှာ ကုသိုလ်ရစေကာမူ) သာသနာပြုလော၊ သာသနာဖျက်လော-ဟု တွေးတောစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်ကို ဝေဘန် သူတွေ ပေါ်ပေါက်နေရာ ယခုအချိန်ဝယ် သာ၍သာ၍ စဉ်းစားသင့် ကြပါသတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မှတ်ချက်။ ။အိမ်တက်မင်္ဂလာစသော သာမုနာမုကိစ္စစဉ်သာ သံဃာ
တော်များကို ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ပရိတ်တရားဟောဘို့ပင်၍ အခြားအခါ၌
လှူလိုလျှင် သံဃိကဆွမ်းလောင်းခြင်း၊ အချိန်ကျမှ ဘုဉ်းပေးဘို့ရန်
ကျောင်းသို့ ပို့လှူခြင်းသာ သင့်လျော်သည်ဟု မှတ်ပါ။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အလိုတော်ကို ကောင်းစွာသိပြီး၍ မိမိ
ကိုယ်ကို အပြစ်ကင်းစွာဖြင့် နောင်သံသရာအတွက် ပါရမီဖြည့်လိုသော
ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိကိုယ်တိုင် ဝိနည်းနှင့်လျော်အောင် နေထိုင်ကာ
ပညာတတ်မြောက်အောင် သင်ပြီးလျှင် မြို့ပြကျေးရွာကျောင်းတို့၌
နေထိုင်၍ ကလေးသူငယ်များနှင့်တကွ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ကို
ဤဘဝ နောက်နောက်ဘဝနှင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်အထိ ချမ်းသာနိုင်သည့်
လမ်းကို ညွှန်ပြရပါမည်။ ဤဘဝတွင်ပင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို
သိမြင်လိုသော သူတော်စင်တို့ကား လာဘ သက္ကာရ သိလောက
အမှိုက်သရိုက်တွေကို ဖယ်ရှား၍ လူသူအရောက်နည်းပါးသော တော
ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်ကာ ဘာဝနာကိုသာ သက်သက်ကြိုးစား
သင့်ပါသည်။ ဤနေရာ၌ကား သာသနာပြုဘုန်းတော်ကြီးများအတွက်
သာ ဆက်လက်ညွှန်ပြပါမည်။

ကျန်းမာရေး။ ။ဆဋ္ဌမတန်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါစသော
တရားတို့ဖြင့် စီးပွားဥစ္စာ တိုးပွားအောင် ကြိုးစား၍ စီးပွားဥစ္စာ
ပြည့်စုံပါသော်လည်း ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်တတ်လျှင် ထိုစီးပွား
ဥစ္စာ၏အကျိုးကို မိမိမခံစားရဘဲ သေသွားတတ်၏။ သို့မဟုတ်
နာတာရှည်ရောဂါစွဲ၍ မိမိရှာသောပစ္စည်းဖြင့်ပင် ထိုရောဂါကို ကုစား
ရ၍ နောက်ဆုံး၌ စီးပွားလည်းတိုး လှူလည်းဆုံးဖြစ်ရတတ်၏။
ထို့ကြောင့် အရှည်ကိုမြှော်မြင်တတ်သူတို့သည် ကျန်းမာရေးကို မိမိ
ကိုယ်တိုင် ထိုက်တန်သမျှ နားလည်အောင် လေ့လာ၍ ကျန်းမာရေး
နားလည်သော ဆေးဆရာတို့၏ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း နေ့စဉ် ကျန်းမာ
ရေးကို ဂရုစိုက်သင့်ကြသည်။ ဘုရားရှင်လည်း “အာရောဂျပရမာ

သတ္တမတန်း

လာဘာ=လာဘ်ဟူသမျှတို့တွင် ကျန်းမာခြင်းလာဘ်ကို အမြတ်ဆုံး” ဟု ဟောတော်မူပါသည်။

ဥတုအရေးကြီးပုံ။ ။ဥတုဘောဇနဝသေန အာယု ဟာယတိပိ ဝခုတိပိ= ဥတုဘောဇဉ်၏ အစွမ်းကြောင့် အသက်တိုခြင်း အသက်ရှည်ခြင်း ဖြစ်နိုင်၏။ (မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၊) ဆောင်း နွေ မိုးကာလတို့၌ အအေးဓာတ်ငွေ့ အပူဓာတ်ငွေ့ကို “ဥတု” ဟု ခေါ်၏။ ကောင်းသော ဥတုအငွေ့ကို ကိုယ်မှထိတွေ့သောအခါ ခန္ဓာကိုယ်၌ကောင်းသော ရုပ်ကလာပ်တွေဖြစ်၏။ ထိုရုပ်ကလာပ်ကို ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ကျန်းမာရေးကို ညွှန်ပြသောဆေးဆရာတို့သည် မကျန်းမာသူကို ဥတုကောင်းသောအရပ်ဒေသ၌ နေအံ့ရန် ညွှန်ပြကြ လေသည်။

အစာသည်အေး။ ။စားသောက်သမျှအစာနှင့် ရေတို့ကို အာဟာရဟု ၎င်း၊ ဘောဇဉ်ဟု၎င်း ခေါ်၏။ ထိုဘောဇဉ်သည် မိမိနှင့် သင့်တော်လျှင် မိမိအတွက် ကောင်းသော အာဟာရဖြစ်၍ ခန္ဓာကိုယ်၌ ကောင်းသော အာဟာရဇရုပ်ကလာပ်တွေဖြစ်၏။ မိမိနှင့် မသင့်တော်သော အစာကို စားလျှင်ခန္ဓာကိုယ်၌ မကောင်းသော အာဟာရဇရုပ်ကလာပ်တွေ ဖြစ်၏။ နဂိုရ်က ရောဂါမရှိလျှင် မသင့်သောအစာကြောင့် မကောင်း သော ရုပ်ကလာပ်တွေ တိုးပွားလျက် ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်တတ်၏။ သင့်တော်သော အစာကြောင့် ကောင်းသော ရုပ်ကလာပ်တွေ တိုးပွားလျက် ရောဂါရှိလျှင် သက်သာလာ၏။ ရောဂါမရှိလျှင် ပို၍ ကျန်းမာ၏။ ထို့ကြောင့် အစာကိုပင် ဆေးဖြစ်အံ့ရန် သင့်တော်သော အစာကို ဆေးဆရာတိုင်း ညွှန်ပြကြလေသည်။

အသက်ရှည်စေလိုလျှင်။ ။ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါစသော တရားဖြင့် ပစ္စည်း ရှာဖွေ၍ ထိုပစ္စည်းကိုပင် မိမိသုံးစွဲကာ နောင်သံသရာအတွက် အလှူ ဒါနပြုလျက်၊ ပညာတွေကို သင်ကြားတတ်မြောက်၍ ထိုပညာအကျိုးကို ခံစားလျက် အသက်ရှည်ရှည်နေလိုပါလျှင် ဥတုနှင့် ဘောဇဉ်ကို အမြဲ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ.

သတိထား၍ မိမိနှင့်သင့်တော်အောင် သုံးစွဲနေထိုင်တတ်၍ အရေးကြီး၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသင်စာအုပ်များ၌ ကျန်းမာရေးစာအုပ်လည်း ပါရှိသင့်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ဆရာများကိုယ်တိုင် နားလည်အောင် လေ့လာ၍ ကျောင်းသားလူငယ်တို့အား ကျန်းမာရေးလက်တွေ့သင်ပြသင့်ပါသည်။

အသက်တမ်း သတ်မှတ်ခြင်း။ ။ လူများစု၏ အသက်ရှည်ရာကာလကို “အသက်တမ်း” ဟု ခေါ်၏။ ယခုမွေးဖွားသူများအတွက် ခုနစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တမ်းဟု ခန့်မှန်းကြ၏။ လူများစုအတွက် အသက်တမ်းကိုခန့်မှန်းထားသော်လည်း ထိုအသက်တမ်းသည် ပရမတ္ထသဘောကဲ့သို့ အတိအကျမှန်ကန်သည်ဟု မဆိုရ။ ဥတုကောင်းသော အရပ်ဒေသ၌ နေရသူများသည်၎င်း၊ အဆီဩဇာရှိသော အစားအသောက်ကို စားသောက်ရသူများသည်၎င်း၊ ကျန်းမာရေးနားလည်၍ ဥတုဘောဇဉ်ကို သင့်တော်အောင် နေထိုင်စားသောက်သူများသည်၎င်း၊ (ရှေးကံ အနှောက်အရှက်မရှိပါလျှင်) ထိုအသက်တမ်းထက်ပို၍လည်း နေနိုင်၏။ ဥတုမကောင်းသောနေရာ၌ နေရသူများသည်၎င်း၊ အဆီဩဇာနည်းပါးသောအစာကို စားရသူများသည်၎င်း၊ ကျန်းမာရေးကို မလိုက်စားတတ်သူများသည်၎င်း (ရှေးကံအကောင်းကြီး မဟုတ်လျှင်) ထိုအသက်တမ်းပြည့်အောင်ပင် မနေနိုင်ကြချေ။

အာဟာရတို့၌ ဩဇာညံ့ခြင်း။ ။ ယခုအခါ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ကောက်ပဲသီးနှံတို့၌ အဆီဩဇာတဖြည်းဖြည်း ညံ့လာ၏။ အစော်ရှေးကျသော အချိန်ကကဲ့သို့ အပင်လည်းမသန်လှ၊ အသီးလည်း မကြီးကြချေ။ ခေတ်အလိုက်စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်တို့သည် အပင်ကြီး၍ အသီးထွားအောင် မြေဩဇာတို့ကို များစွာထည့်ပေး၍ ညွှန်ပြနေကြရ၏။ ထိုမြေဩဇာကြောင့်ကား အပင်ကြီး၍ အသီးထွားမည်မှာ ကေန်ပင်တည်း။ ထိုသို့ မြေဩဇာထည့်ရခြင်းပွာ မြေကြီးအတွင်း၌ ရှေးရှေးကလို့ မြေဩဇာမရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ “ထိုမြေဩဇာသည် အပင်တို့

သတ္တမတန်း

က အရုပ်အယူများသောကြောင့် တဖြည်းဖြည်းကုန်သွားသည်”ဟု ဆိုနိုင်ပါသေး၏ သို့သော် “အလွန်ရှေးကျသော ကာလတုန်းကလည်း ဤကဲ့သို့ အပင်တို့က စုပ်ယူကြသည်သာ၊ သို့ရာဝယ် ယခုခေတ်လောက် မြေဩဇာအကုန်မမြန်ပါတကား” ဟု အပြန်အလှန် စဉ်းစားထိုက်ကြ၏။

ရေမြေဩဇာ။ ။ အဘိဓမ္မာတရားတော်၌ ဩဇာသည် နေရာတိုင်းမှာ ရှိကြောင်းကိုပြု၏ ထိုတွင် သစ်ပင်ကိုသန်စွမ်းအောင် ကျေးဇူးပြုသော ဩဇာကား မြေဩဇာ၊ ရေဩဇာ၊ လေဩဇာတည်း။ ထို့ကြောင့် မိုးသည် ရွာသင့်သောအချိန်၌ ရွာလျှင် ထိုမိုးရေ၏ ရေဩဇာသည် မြေကြီးထဲသို့ စိမ့်ဝင်ကာ မြေကြီးမှာလည်း အဆီဩဇာတိုး၏။ ထို့ကြောင့် မိုးမှန်မှန်ရွာနေလျှင် မြေကြီးမှာ အဆီဩဇာ မကုန်နိုင်၊ ယခုအခါ၌ကား မိုးမှန်မှန်မရွာသောကြောင့် (ရွာသောမိုးကလည်း အပြုမိုးမဟုတ်၊ အဖျက်မိုးဖြစ်နေသောကြောင့်) မြေဩဇာတွေ့တဖြည်း ဖြည်း ယုတ်လျော့ရလေသည်။

ဘဝကြောင့် မိုးမကောင်းသလဲ။ ။ ဤပြဿနာကို “ပင်လယ်ရေငွေ့တွေက ကောင်းကင်သို့မှန်မှန်မတက်သောကြောင့်၎င်း၊ တိုက်ခတ်သောလေက မမှန်သောကြောင့်၎င်း မိုးမမှန် (မကောင်း) ဖြစ်ရသည်”ဟု ဖြေရ ပေမည်။ တဖန် “ထိုပင်လယ်ရေငွေ့နှင့် လေတို့က ဘဝကြောင့်မမှန်ကြ သလဲ”ဟု မေးစရာဖြစ်ပြန်၏။ ထိုအခါ ဘယ်သို့ ဖြေမည်နည်း၊... ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကား “လူအများ၏ မတရားမှုတွေကြောင့် မိုးမကောင်း၊ မိုးမကောင်းသောကြောင့် ကောက်ပင် (ပဲပင်)များ မှည့်ရင့်မှုမည်ကြ၊ ထိုအပင်တို့မှ အသီးအရွက်ကို စားကြရသော လူအများတို့သည် ရောဂါများ၍ အသက်တိုကြရသည်”ဟု ဟောတော်မူသည်။ (စတုက္က အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဒုတိယပံ၊ ပတ္တကမ္မဝဂ်)

မှတ်ချက်။ ။ လူအများ၏ မကောင်းမှုနှင့် မိုး၏ဆက်သွယ်မှုကို စိတ်ဓာတ် သတ္တိမသိသူတို့က ယုံကြည်နိုင်ကြမည်မဟုတ်သော်လည်း ယခုအခါ လူအများစုတို့၏ စိတ်မတရားမှုတွေက တိုးသည်ထက် တိုးပွားနေ ကြောင်း၊ မိုးလေနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံတွေလည်း ဆိုးသည်ထက်ဆိုးဝါး

ဓမ္မဘာသာသင်ခန်းစာ

နေကြောင်း ထင်ရှားလှ၏။ ရွာတရွာဝယ် ကျူထရုံအိမ်ကလေးကို မီးလောင်သောအခါ ထိုအိမ်၏ဒဏ်ကို အိမ်ကောင်းတွေလည်း ခံရသကဲ့သို့ ကမ္ဘာ၌ အကုသိုလ်မီးကြီး ဖိစီးလောင်နေသော ဤအခါဝယ် သူတော်ကောင်းတချို့လည်း (ရှေးက အကုသိုလ် မကင်းနိုင်သောကြောင့်) ထိုအကုသိုလ်အကျိုးကို မတရားသူများနှင့်အတူ ခံကြရလေတော့သည်။ အသက်ရှည်ဘို့ ကျန်းမာဘို့အရေးကား အာဟာရကို မျှတအောင်၊ ဆေးနှင့်အစာကို နေရာကျအောင် စားသောက်တတ်လျှင် ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏။

မိဘသွေးသားလည်း အကြောင်းတပါး။ ။ ညံ့ဖျင်းသော ဥတုဒေသ၌ နေထိုင်၍ အဆီဩဇာနည်းပါးသောအစာကို စားနေရသော မိဘတို့၏ သွေးသား၌ပါရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် သဘာဝအတိုင်း ညံ့လျက် ရှိ၏။ ထိုသွေးသားကိုမှီ၍ သန္ဓေတည်ရသော ကလေးတို့၌ မိဘတို့ သွေးသားပွဲ ရုပ်ကလေးများ ထိတွေ့ကူးစက်ရသောကြောင့် ကလေး၏ ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ကလေးများ၌ ဩဇာဓာတ်ညံ့လျက် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုကလေးမျိုးသည် မွေးဖွားပြီးသောအခါ အထူးပြုပြင်၍ ဥတုကောင်းအစားကောင်းနှင့် မတွေ့ရပါမူ အသက်အလွန်ရှည်သူ မဖြစ်နိုင်။ မိဘ ၂-ဦးတို့က အဆူးကျန်းမာ၍ ဥတုဒေသကောင်း အစာရေစာကောင်းတို့နှင့် တွေ့ရသောကလေးတို့မှာ အသက်ရှည်ဘို့ရာ အကြောင်းများစွာ ပြည့်စုံလေသည်။

စိတ်လည်း အကြောင်းတပါး။ ။ အသက်တိုခြင်း ရှည်ခြင်း၌ စိတ်လည်း အကြောင်းတပါးဖြစ်၏။ ဤအကြောင်းကား သာမန်အကြောင်းကလေးမဟုတ်၊ အလွန်သတိပြုသင့်သော အကြောင်းကြီးတည်း။ မှန်၏... ခန္ဓာကိုယ်၌ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေသည် စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်နေ၏။ စိတ်ချမ်းသာလျှင် ထိုရုပ်ကလေးများလည်း ကျန်းမာရုပ်ဖြစ်၏။ စိတ်ဆင်းရဲလျှင် မကျန်းမာဘက်ကို အားပေးသော ရုပ်မကောင်းကလေးများ ဖြစ်ကြ၏။ စိတ်ဆင်းရဲသဖြင့်

ရုပ်ကလေးတွေပါ မလန်းမဆန်း၊ ညှိုးနွမ်းနေသည့် စိတ်ချမ်းသာစရာ ကို မြင်ရကြားရသောအခါ ချက်ခြင်း ရုပ်ကောင်းကလေးတွေ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ကာ လန်းလန်းဆန်းဆန်း ဖြစ်လာ၏။ တချို့မှာ ရှင်ရှင်လန်းလန်း ရှိနေရာမှ စိတ်မချမ်းသာဘွယ် မြင်ရကြားရသော ကြောင့် ချက်ခြင်းမျက်နှာညှိုးနွမ်းသွား၏။ ထို့ကြောင့် အမြဲစိတ်ချမ်းသာ အောင် နေခြင်းကို အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်းတပါးဟု မှတ်၍ စိတ်ချမ်းသာအောင် မနေတတ်ခြင်းကို အသက်တိုခြင်း၏ အကြောင်းတပါးဟု ကော်မှတ်သားကြပါလေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေး လူကြီးက “စိတ်ထောင်းတော့ ကိုယ်ကြေ၊ စိတ်ပျိုးတော့ကိုယ်နု”ဟု ပြောစမှတ် ပြခဲ့ကြသည်။

အလုပ်အကိုင်လည်း အကြောင်း။ ။အလုပ်အကိုင် ပင်ပန်းခြင်း၊ မပင် ပန်းခြင်းကိုလည်း အသက်တိုခြင်း ရှည်ခြင်း၏အကြောင်းဟု မှတ်ပါ။ အလုပ်အကိုင် ပင်ပန်းလျှင် ရုပ်ကလေးတွေ ညှိုးနွမ်း၏။ အလုပ်အကိုင် ကို သင့်တော်ရုံ လုပ်ကိုင်လျှင် မညှိုးနွမ်း၊ သို့သော် လုံးလုံးအလုပ်မရှိ ပြန်လျှင်လည်း လောင်းရိပ်မိနေသော သစ်ပင်ကလေးများကဲ့သို့ ရုပ်ကလေးများ မလန်းဆန်းနိုင်။ ထို့ကြောင့် လန်းလန်းဆန်းဆန်းရှိ အောင်သင့်တော်သောအလုပ်လည်း ရှိရ၏။ လေညှင်းခံခြင်း၊ လေကောင်း သောနေရာ၌ လမ်းဖျောက်ခြင်း၊ အလွန်မပင်ပန်းသောကစားနည်းကို ကစားခြင်းတို့ဖြင့်လည်း ရုပ်ကလေးတွေလန်းဆန်းအောင် ပြုပြင်ပေးရ ပေသည်။

အသက်တိုခြင်းအကြောင်း

ပြခဲ့သော အကြောင်းအားလုံးကိုပြု၍ ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိရ်၊ တတိယပံ၊ ဂိလာန ဝဂ်၌ အသက်တိုအောင် ဖြတ်တောက်တတ်သော အကြောင်းငါးပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထို ၅-ပါးကား....

- (၁) မိမိနှင့်မသင့်တော်သော စားမှုသောက်မှု အလုပ်လုပ်မှုကို ပြုလေ့ ရှိခြင်း၊

(၂) သင့်တော်သော စားသောက်မှု အလုပ်လုပ်မှု၌ အတိုင်းအဆကိုမသိ တတ်ခြင်း၊

(၃) မကြေကျက်နိုင်သောအစာကို စားလေ့ရှိခြင်း၊

(၄) အချိန်မတော်မှ အပြင်ထွက်၍ လှည့်လည်လေ့ရှိခြင်း၊ (ဤသို့ လှည့် လည်မှုကြောင့် ခလုတ် သစ်ငုတ်တိုက်မိခြင်း၊ မြေကင်းရန်သတိနှင့် တွေ့ခြင်း ကြောင့် သေနိုင်သည်။)

(၅) အဗြဟ္မစာရီ-မေထုန်အကျင့်များခြင်းတည်း။

မေထုန်များခြင်း အပြစ်။ ။ဝိဓုရဇာတ်တော်၌လည်း “ကာမဂုဏ်ကို များစွာလိုက်စားသူသည် ဉာဏ်ပညာအဆီကုန်ခန်း၍ တန်ခိုးအရှိန် မှေးမှိန်တတ်သည့်ပြင်... ချောင်းဆိုးသွေးပါရောဂါ၊ ပန်းနာ (မြစ် ချောက်နာ)၊ ကိုယ်ပူနာ၊ အင်အားကုန်ခန်းသော ရောဂါများ ဖြစ်တတ် သည်” ဟု ဝိဓုရသုခမိန်က သားကိုဆုံးမ၏။ ထို့ကြောင့် အသက်ရှည်ကြာ အနာကင်း၍ ကျန်းမာခြင်းကို လိုလားသူသည် ထိုတရားတော်အတိုင်းပင် သင့်တော်ရုံသာ သွားလာလုပ်ကိုင် နေထိုင်စားသောက်သင့်ကြ ပေသည်။

ကျန်းမာရေးအချုပ်

(၁) ကြေကျက်လွယ်သောအစာကို စားပါ။ (အစာကြေ၊ မကြေကို စားပြီး နောက် မကြာခင်စဉ်းစားပါ။ ဗိုက်ထည်း၌ တင်းကြပ်နေလျှင် အစာမကြေလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ရင်ပြည့်နေလျှင် ရင်ထည်း၌ လေခံနေလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ နက်ဖန် ဝမ်းချုပ်၊ မချုပ်ကို စဉ်းစားပါ။ ဝမ်းချုပ်နေလျှင်လည်း အစာ ကောင်းကောင်းမကြေလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ယနေ့ဝမ်းသွားအောင် အချဉ် အခါး အစာများတွင် မိမိနှင့်သင့်သောအစာကို စားပါ။ ထိုသို့စား၍ ဝမ်းမသွားလျှင် ဝမ်းချုပ်ပါ။ မတတ်သာလှမှ ဝမ်းနှုတ်ဆေးကို စားပါ။)

(၂) အစာကို တွေ့ကရမစားပါနှင့်။ မိမိနှင့် သင့်တော်မည့် အစာကိုသာ သင့်တော်ရုံစားပါ။ ဗိုက်တင်းအောင် မစားပါနှင့်။ နောက်ထပ်လည်း (ညစာ စားနိုင်သူဖြစ်လျှင်) မဆာဘဲ မစားပါနှင့်။ အချိန်မှန်မှန် စားဘို့ကြိုးစားပါ။ စားချိန်မဟုလျှင် သရည်စာ မစားပါနှင့်။

သတ္တမတန်း

(၃) သန့်ရှင်းသောရေ (အရည်) မှန်မှန်သောက်ပေးပါ။ (ဆီးကောင်းကောင်း မှန်မှန်သွားဘို့ အရေးကြီးပါသည်။ ထိုဆီးသည် ရေအံ့ရည်မှများစွာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆီးမကောင်းလျှင်၎င်း၊ ဆီးတော်တော်များများ ချုပ်လျှင်၎င်း၊ တတ်သိသောဆရာကို မေး၍ ပြုပြင်ပေးပါ။ (ကျန်းမာလျှင် သောအခါ ဆီးများ၍ ပူအိုက်သောအခါ ရေအရည်တို့က ချွေးဖြစ်သွားသောကြောင့် ဆီးနည်းလေ့ ရှိပါသည်။ ထိုများခြင်း နည်းခြင်းကား ရောဂါ မဟုတ်ပါ။)

(၄) ကျင်ကြီးကျင်ငယ် သွားလိုလျှင် အောင့်၍မထားရ။ (တချို့က ဧည့်သည်ရှိသောကြောင့် အောင့်၍ထားတတ်၏။ ရာဘား သင်္ဘော၌လူအများကို ရှက်၍ အောင့်ထားတတ်၏။ ထိုသို့ မထားရ။ ရှက်စရာလည်း မဟုတ်ပါ။)

(၅) နေ့စဉ်မှန်မှန် မိမိအားနှင့် သင့်တော်ရုံ အလုပ် လုပ်ပါ။ (အလုပ်လုပ်သူနှင့် မလုပ်သူ ၂-မျိုးတွင် အလုပ် မှန်မှန်လုပ်သူက ပို၍ ကျန်းမာပါသည်။)

(၆) အအိပ်မှန်မှန်အိပ်ပါ။ (အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်ရဘို့ လိုပါသည်။ သို့သော် အအိပ်ကြီးလွန်းလျှင်ကား အပျင်းထူ၍ အလုပ်- မလုပ်ချင်ဘဲ ပျင်းနေတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်မှန်မှန်အိပ်၍ အချိန်မှန်မှန်ထဘို့ အလေ့ လုပ်ပါ။)

(၇) ယောက်ျားမိန်းမ ၂-ဦး လုံးပင် အပျော်အပါး မလွန်စေရ။ ဝိရု သုခမိန်၏ အဆုံးအမကို အမြဲသတိထားရပေမည်။ (ယခုအခါ ရောဂါရသူတို့ တွင် အပျော်အပါးလွန်ခြင်း၊ မသန့်ရှင်းသူတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းတို့ကြောင့် ရောဂါမျိုးစုံရသူတွေ အတော်များများ ရှိပေလိမ့်မည်။)

သူတော်ဥစ္စာ ၇-ဖြာ။ ။ ဤသို့ ကျန်းမာရေးကို သတိထား၍ ဥဋ္ဌာန သမ္ပဒါစသော ကြီးပွားကြောင်း တရားများအတိုင်း နေထိုင်သော အမျိုးသား အမျိုးသမီးသည် သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ၇-ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားရဦးမည်။ သူတော်ဥစ္စာ ၇-ဖြာကား- သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပတို့တည်း။ ရှေ့ပြုခဲ့ပြီ။ သုတဟူသည် မင်္ဂလာသုတ်၌လာသော ဗာဟုသစ္စ မင်္ဂလာပင်တည်း။ စာဂ

(စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း ဒါန)၏ အကြောင်းကို၎င်း၊ ဥပုသ် စောင့်ပုံနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ ရှစ်ပါးသီလ၏ အကြောင်းကို၎င်း၊ ရတနာဂုဏ်ရည်နှင့် ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာတို့၌ အကျယ်ပြခဲ့ပြီ။

မြို့ရွာအကျိုးဆောင်ပါ။ ။ပြခဲ့ပြီးသော လမ်းစဉ်အတိုင်း နေထိုင်သူတို့ တွင် တချို့မှာ အထိုက်အလိုက် စားနိုင်နေနိုင်အောင် လောကီဥစ္စာလည်း ပြည့်စုံ၊ သူတော်ဥစ္စာ ၇-ပါးလည်း ပြည့်စုံပါလိမ့်မည်။ သူများ အကျိုးဆောင်သူသည် မူလကပင် မိမိအကျိုးက အထိုက်အလိုက် ပြည့်စုံပြီးမှ ဆောင်သင့်၏။ သို့မဟုတ်လျှင် သူတပါးအကျိုးဆောင်ရင်း မရိုးမသားမှုတွေဖြစ်ကာ ပါရမီမပြည့်ဘဲ ရှိပြီးပါရမီပါ ပျက်ပြယ်စရာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျိုးပြည့်စုံပြီးသူသည် မိမိ၏ ယခုဘဝ အကျိုးကို (ထိုက်တန်သလောက် ငဲ့စေကာမူ) များများမငဲ့ဘဲ မိမိနေရာ မြို့ကျိုး ရွာကျိုးကို ရွက်ဆောင်သင့်ပါသည်။

ဘုရားအလောင်း အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက အလောင်း သူတော်ကောင်း အမျိုးသား အမျိုးသမီးများသည် သူတပါးအကျိုးကို ဆောင်သောအားဖြင့် မိမိပါရမီကို ဖြည့်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်စစ် ပါရမီဖြည့်နေသူ ဖြစ်ပါလျှင် သူတပါးအကျိုးကို မဆောင်ဘဲ မနေသင့်ပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဒီပင်္ကရာဘုရား လက်ထက် တော်၌ ရိုးရိုးသာဝက အဖြစ်ဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်လောက်ပါလျက် သတ္တဝါ အများ၏ အကျိုးကို ဆောင်တော်မူလိုသောကြောင့် ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာအောင် ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်တော် မူခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော့။ ထိုသို့ ပါရမီ ဖြည့်ရာဘဝများ၌လည်း သူတပါးအကျိုး သည်ပိုးရွက်ဆောင်ရင်း ဖြည့်ခဲ့ပါသည်။

သကြားအလောင်း မဿလုလင်

(ကျမ်းစာတို့၌ “မဿ” ဟု ရှိ၏။ ယခုအခါ “မာဿ” ဟု သိနေကြ၏။ ထိုသို့ အများခေါ်အတိုင်း ရေးပါမည်။)

သတ္တမတန်း

မာဃလုလင်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မမူမီ ရှေးအခါတုန်းက မဂတိုင်း၊ မစလရွာ၌ မာဃမည်သော အရွယ်ကောင်း လုလင်တယောက်ရှိ၏။ ထိုလုလင်သည် ပင်ကိုယ်ကပင် အများအကျိုးကို သည်ပိုးဆောင်ရွက် လိုသော ဝါသနာအထုံ ပါလာသူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သူသည် တနေ့ သ၌ရွာသူရွာသား လူအများတို့ အလုပ်လုပ်ရာ ရွာ၏ အလည်ခေါင်သို့ သွား၏။ မိမိရပ်နေမည့် နေရာကို ခြေဖျားဖြင့် ဖုံးနှံအမှိုက်တို့ကိုဖယ်၍ သန့်ရှင်းအောင်လုပ်၏။ ထိုအခါ အခြားသူ တယောက်က ထိုနေရာသို့ လာ၍ ရပ်နေလေသည်။

အကြံရခြင်း။ ။ထိုသို့ မိမိပြုပြင်ထားသော နေရာ၌ အခြားသူတယောက် လာရောက်သောအခါ ပင်ကိုယ်က စိတ်ကောင်းမရှိပါလျှင် ဒေါသ ထွက်စရာကောင်းသော်လည်း မာဃလုလင်မှာ ဒေါသမထွက်ဘဲ “ယခု ငါသန့်ရှင်းထားသော နေရာကို ဤသူက နှစ်သက်သောကြောင့် လာ၍ နေသည်။ ဤသို့ သန့်ရှင်းသော နေရာမျိုးကို လူအများပင် သဘောကျ ကြ၏။ ငါသည် လူအများ ချမ်းသာအောင် ပြုတော့မည်” ဤသို့ အကြံသစ် ဉာဏ်သစ် ပေါ်လာလေသည်။

အလုပ်စခြင်း။ ။ထိုသို့ကြံပြီးလျှင် ရွာ၏အလယ်အတော်ကျယ်စန်းသော (ကျေးရွာတို့၌ ကောက်စပါးနယ်ရာ အဝိုင်းလောက်ရှိသော) အရပ်ကို သန့်ရှင်းပြီးလျှင်ထင်းတို့ကိုယူ၍ အေးသောအခါ မီးဖိုပေး၏။ ရွာထည်း၌ ရှိသော ကလေးများနှင့် အဖိုးကြီးများလာ၍ ဝမ်းသာအားရ မီးလှုံ ကြလေသည်။ ထိုအခါ မာဃလုလင်သည် သာ၍သဘောကျလာသော ကြောင့် နံနက်စောစောထ၍ ယာဂုသောက်ပြီးလျှင် ဓား ပုဆိန် စသော လက်နက်ကိုရိယာများကိုယူကာ လူအများတို့ သွားလာရာ လမ်းမ၌ ခိုးလို့ခုလုဖြစ်နေသော ကျောက်ခဲများကို ထုတ်ဖော်၍ မညီသောလမ်းကို ညီအောင်ပြု၏။ သွားလာသော လှည်းတို့နှင့် တိုက်မိတတ်သော သစ်ပင် သစ်ကိုင်းများကို ဖယ်၏။ တံတားကလေး များကို ခင်းပေး၏။ ရွာ၏ ပြင်ဘက် လမ်း ၄-ခုဆုံရာ၌ ရေတွင်း သို့မဟုတ် ရေကန်တူး၏။ တည်းခိုဘုံရာ စရပ်ဆောက်၏။ ဤသို့လျှင်

တယောက်တည်း ပြီးနိုင်သမျှ ပြီးအောင် တနေ့လုံးလုပ်ပြီးမှ အိမ်သို့ ပြန်ကာ နောက်ရက်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဆက်၍ဆက်၍ လုပ်လေသည်။

အဖော်များ ပါဝင်လာခြင်း။ ။ယိုကဲ့သို့ အလုပ် - လုပ်၍ နေဝင်မှ ပြန်လာသော ကိုမာဃကို တခြားသူတယောက်က “ဘယ်သွား၍ ဘာလုပ်ပါသလဲ” ဟု မေးသောအခါ “ကောင်းမှုပြုလုပ်ပါသည်” ဟု ပြော၍ ကောင်းမှုအကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြောပြလေသည်။ “ဒီလို ဆိုလျှင် နက်ဖန် သွားခါနီး၌ ကျုပ်ကိုလည်းခေါ်ပါ” ဟု ပြော၏။ နောက်တရက်၌ ၂-ယောက်အတူသွား၍ လမ်းပြင်မှုစသည်ကိုပြု၏။ ဤနည်းအားဖြင့် နောက်တယောက် နောက်တယောက် တိုးလာလေရာ နောက်ဆုံး၌ ၃-ကျိပ် ၃-ယောက် ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသူအားလုံးပင် အိမ်ထောင်နှင့် နေကြသော်လည်း အသက်အရွယ်ကား မကြီးကြသေးပေ။ ထို့ကြောင့် “လုလင်=လူငယ်” များဟု ခေါ်ရသည်။

အလုပ်တွင်ကျယ်သာပုံ။ ။ထို ၃-ကျိပ် ၃-ယောက်သော မာဃအသင်းသားတို့သည် လမ်းကိုညှိဘိုက်စွာရှိလျှင် အားလုံးဝိုင်း၍ညှိကြ၏။ ရေတွင်းရေကန်တူးစရာရှိလျှင် အားလုံးဝိုင်း၍ တူးကြ၏။ တံတားခင်းစရာရှိလျှင် တနေ့ထည်းဖြင့် အပြီးခင်းနိုင်ကြ၏။ အသင်းသားအားလုံးပင် ကောင်းမှုကိုပြုမှုတွင် စိတ်ဝင်စား၍ ပျော်ပျော်ပါးပါး ရှိရကား ရှေးတုန်းက အသောက်အစား အပျော်အပါး မကင်းသူတို့သော်မှ ထိုမကောင်းမှုကို မပြုကြတော့ချေ။ (မကောင်းမှုကို နေ့စဉ် ပြုခြင်းသည် မိမိမှာအလုပ်ကောင်း မရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ယခုမှာ အလုပ်ကောင်း ရှိနေသောကြောင့် ပြုနေကျ သောက်စားမှုကိုလည်း မပြုလိုကြတော့ချေ။)

မာဃအသင်းသားတို့ ကိုယ်ကျင့်။ ။မာဃအသင်းသားတို့သည် ရပ်ရွာပတ်ဝန်းကျင်သာယာရေးသာမက (၁) မိဘကိုပြုစုခြင်း၊ (၂) အမျိုးထည်း၌ လူကြီးများကို ရိုသေလေးစားခြင်း၊ (၃) ချိုချိုသာသာ သိမ်မွေ့စွာ ပြောဆိုလေ့ရှိခြင်း၊ (၄) သူတပါးတို့အချင်းချင်း မတုံ့

သတ္တမတန်း

အောင် ကုန်းတိုက်မှုကို အလွန်ရှုံ့မှန်းခြင်း၊ (၅) နှမြောဝန်တို့မှ မရှိခြင်း၊ (၆) အပြောအလုပ်တို့၌ သစ္စာရှိခြင်း၊ (၇) ဒေါသကို ချုပ်တည်း၍ ဒေါသမဖြစ်အောင်လည်း စောင့်စည်းခြင်း၊ ဤကိုယ်ကျင့် တရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံအောင် စောင့်ရှောက်ကြပေသည်။

ဘုရင်သိ၍ ကူညီပုံ။ ။ ထိုသူတို့တွင် တချို့သည် ရှေးရှေးမကောင်းမှု ပြုကြစဉ်တုန်းက အပြစ်ရှိသောကြောင့် ဒဏ်ငွေကလေးများရနေကျ ဖြစ်သော ရွာသူကြီးသည် ယခုအခါ ဒဏ်ငွေမရတော့၍ ကောင်းမှု လုပ်သူကိုပင် မကျေနပ်ရကား ရှင်ဘုရင်ထံလည်ဆည်၍ ကုန်းတိုက် လေသည်။ ပဌမသော် ရှင်ဘုရင်ကဖမ်းစေပါသော်လည်း စစ်ဆေးသော အခါ ရပ်ရွာအကျိုးကို မိမိတို့စေတနာဖြင့် ထမ်းဆောင်ကြသော “စေတနာ့ဝန်ထမ်းများ” ဖြစ်ကြောင်းကိုသိရ၍ သူတို့နေရာ ရွာကို၎င်း၊ ဆင်တစီးနှင့် ဥစ္စာများစွာကို၎င်း အပိုင်ပေးပြီးလျှင် “ငါ၏အတွက်ပါ ကောင်းမှုပြုကြပါ” ဟု မှာလိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ထိုမာဃ အသင်းသားတို့သည် ရပ်ရွာနှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင် သာယာရေးကို ကြိုးစားကြ၏။ သက်တမ်းစေ့၍ ထိုသူတို့စုတေကြသောအခါ အသင်း သားအားလုံးပင် သကြားနှင့် နတ်မင်းကြီးများ ဖြစ်ကြလေသည်။
(သက္ကပဉ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ။)

မြို့ရွာအကျိုးဆောင်ပါ

မာဃအသင်းသားတို့ ခေတ်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ခေတ်မဟုတ်၊ မည်သူကမျှ ဟောပြောခြင်း မရှိပေ။ မာဃလူလင်၏ စဉ်းစားဉာဏ်ဖြင့် အများ ကောင်းစားမည့် အလုပ်ကို စိတ်စေတနာ ဖြစ်စဉ်ဖြင့် (ယခုဘဝအတွက် မည် သည့် ဆုလာဘ်အကျိုးကိုမျှ မမြော်ဘဲ) ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ်ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော် ထွန်းပေါ်နေရာ အလွန်ကြံ့ခဲသော ဒုလ္လဘအခါ ဖြစ်၏။ တရားတော်များကလည်း နောက်ဘဝ အမျိုးမျိုးကို၎င်း၊ ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးကို၎င်း ညွှန်ပြလျက်ရှိ၏။ ယခုအခါ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ် သော လူတော်လူကောင်းများလည်း တိုင်းပြည်တိုင်းမှာ ရပ်ရွာနယ်ပယ်

အကျိုးကိုဆောင်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူ အများစုနေထိုင်ရာ ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ ဤအချိန်အခါမျိုးဝယ် အိမ်တွင်းစီးပွားရေး အထိုက် အလျောက် ပြည့်စုံသူတို့သည် မာဃအသင်းမျိုးဖွဲ့ကာ (ယခုဘဝအတွက် ရာထူး ဂုဏ်သိရံ စည်းစိမ်လာဘ်ကို မမြော်ဘဲ) ကောင်းမှုအလုပ် မြို့ရွာအကျိုး ရှိမည့် အလုပ်များကို အားထုတ်ရင်း ဤဘဝ အချိန်ကို လွန်မြောက်စေသင့် ကြပါသည်။

သန့်ရှင်းရေးလုပ်ပါ။ ။ရှေးဦးစွာ ပစ္စည်း အထိုက်အလျောက် ပြည့်စုံသူ၊ စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် မြို့ရွာနယ်ပယ် အကျိုးကိုရွက်ဆောင် လိုသူများ စုပေါင်း၍မာဃအသင်းဖွဲ့ပါ။ ထိုအသင်းသားများကိုယ်တိုင် ရွာတွင်းသန့်ရှင်းရေး၊ ရွာပြင်သွားလမ်းနှင့် ရေတွင်းရေကန် ကောင်း ကောင်းရှိရေးကို ကြိုးစားပါ။

ဈေးရောင်းပါ။ ။ငွေသေသဘောမျိုးဖြင့် ငွေစုပါ။ ငွေအင်အားအလိုက် ရပ်ရွာအသုံးများသော ပစ္စည်းများကို ပင်ရင်းဌာနအရောက် ဆက် သွယ်၍ဝယ်ပါ။ အမြတ်ကို အနည်းဆုံးထား၍ ရောင်းပါ။ အမြဲထိုင်၍ မှတ်ရ ရောင်းရသူများအတွက် ကျေးရွာအလိုက် စားသုံးလောက် အောင် လခပေးပါ။ အလုပ်ကို သဘောကျ၍ ပါဝင်လိုသူများ ထပ်ကာထပ်ကာ ပါဝင်ပါစေ။ အလုပ်အတွက် စိတ်ကသာ နှစ်သက်ပါ။ ဂုဏ်မဖော်ပါနှင့်။ မကြွားပါနှင့်။

ကုန်ကိုလက်ခံပါ။ ။ငွေအား အတော်ကောင်းလာသောအခါ စပါး ပြောင်း ပဲ စသော ရပ်ရွာထွက် ပစ္စည်းများကို အပေါင်သဘောမျိုးဖြင့် လက်ခံ၍ သူတို့သုံးလိုသောငွေကို ပစ္စည်း၏ တန်ဖိုးတဝက်မျှ သုံးပါ စေ။ သူတို့ရောင်းလိုသော ကြိုက်ဈေးရမှ ရောင်းပါစေ။ ရောင်းပြီးသော အခါမှ အသင်းမှထုတ်ယူထားသောငွေကို အနည်းဆုံး သတ်မှတ်ထား သော အတိုးနှင့်တကွ နှုတ်၍ယူလိုက်ပါ။ ဤနည်းအားဖြင့် ရွာသားတို့ မှာ အတိုးကြီးမပေးရ။ ငွေလိုသောအခါလည်း ငွေအသုံးရသဖြင့် အကျိုးများ၍ အသင်းမှလည်း အကျိုးရပါသည်။

သတ္တမတန်း

တိုးချဲ့ပါ။ ။ ငွေအင်အား များလာသောအခါ ထိုဈေးရောင်းအလုပ်၊ ကုန်လက်ခံအလုပ်များကို တိုးချဲ့ပါ။ သွားရေးလာရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတို့၌ လွယ်ကူအောင် ဒေသအလိုက် စီစဉ်ပါ။ အလုပ်တွင်ကျယ်သည့် အတွက် အမြတ်ကိုခွဲယူ၍ စိတ်မကူးပါနှင့်။ ကုသိုလ်ရေးအတွက် တိုးချဲ့စရာတွေ အများအပြား ရှိပါသေးသည်။

ဆေးဆရာ၊ ဆရာမ။ ။ ရွာတရွာလျှင် ဆေးဆရာ ကောင်းကောင်း (ကောင်းနိုင်သမျှ ကောင်းကောင်း) တယောက်လိုပါသည်။ ယခုခေတ် ဆေးမှူးမျိုးရလျှင်ပင် အတော်အကျိုးရှိပါသည်။ မွေးဖွားမှုစသည် အတွက် မိန်းမဆိုင်ရာ ဆရာမကောင်းကောင်း လိုပါသည်။ ထိုဆရာ၊ ဆရာမမျိုးကို မိမိတို့ မာဃအသင်းဝင်၏ သားသမီးထည်းမှရအောင် အသင်းငွေဖြင့်ကူညီတန်လျှင်ကူညီ၍ ပညာသင်ပေးဘို့လိုပါသည်။ ပညာတတ်သောအခါ ထိုဆရာ ဆရာမတို့သည် (အခမဲ့ကုသဘို့မှာ ကြာရှည်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) အလွန်သက်သာသော ဆေးဘိုးကိုသာယူ၍ လုပ်အားဖြင့် ရပ်ရွာအကျိုးကို ရှက်ဆောင်ရပါလိမ့်မည်။

စာကြည့်ခန်း၊ ဆေးခန်း။ ။ ရပ်ရွာရှိ လူရွယ်လူလတ်များ ဗဟုသုတရှိအောင် စာဖတ်ခန်းကို၎င်း၊ မမှားနိုင်သော မြန်မာဆေး သွေးဆေး လျှာပွတ်ဆေး လျက်ဆား အခိုးပွင့်ဆေးများကို၎င်း၊ မမှားနိုင်သော ခေတ်ပေါ်ဆေးများကို၎င်း ထား၍ ကုသိုလ်ဖြစ် ဆေးခန်းကို မာဃအသင်းသားများကပင် ထူထောင်ပေးသင့်ပါသည်။

ရွာလူကြီးကောင်း။ ။ ရပ်ရွာ၌ သူကြီးကောင်း၊ သူကြီး၏ အတိုင်ပင်ခံ လူကြီးလူကောင်းများလည်း လိုပါသည်။ ထိုသူများသည် ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသူ၊ ရပ်ရွာအကျိုးကို စေတနာ့ဝန်ထမ်းဖြင့် ဆောင်စွမ်းနိုင်အောင် ဓနအင်အားရှိသူ၊ ခေတ်အလိုက် ပညာတတ်သူများသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ မာဃအသင်းသားထည်းက ဖြစ်ဘို့ရန် များပါလိမ့်မည်။

ကာကွယ်ရေး ရှိပါစေ။ ။ သာယာ၍ ပျော်စရာကောင်းသော ရွာပင် ဖြစ်သော်လည်း နေ့ညအတွက် လူဆိုးဘေး မီးဘေးတို့ကို ကာကွယ်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နိုင်သော အဖွဲ့အစည်းမရှိလျှင် ရပ်ရွာ၏ အင်္ဂါမပြည့်စုံပါ။ ထို့ကြောင့် ကာကွယ်ရေးအတွက် တတ်နိုင်သမျှ စီစဉ်ပါ။ မာဃအသင်းဝင် လူလင် များကိုပင် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ကာကွယ်ရေးဖွဲ့ပါစေ။ နောင်အချိန်ဝယ် ယောက်ျားမှန်သမျှ စစ်ပညာကို မသင်မနေရပညာဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ကာကွယ်ရေးအတွက် အထက်တန်းကျကျ ပြည့်စုံပါလိမ့်မည်။

ဘုန်းတော်ကြီးကောင်း။ ။ ထိုရွာ၌ နဂိုရ်ကပင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ရှိပါလိမ့်မည်။ ထိုကျောင်းကို သာယာအောင် ပြုပြင်၍ လက်ရှိ ဘုန်းကြီး ကလေး သို့မဟုတ် ထိုဘုန်းတော်ကြီး၏ လက်ထောက်ကိုပင် ခေတ် အားလျော်စွာ ကလေးများအား ပညာသင်ပေးနိုင်လောက်အောင် အရည်အချင်းရှိစွာ လိုပါသည်။ ထိုကိုယ်တော်သည် ပညာမသင်ရသေး လျှင် ထပ်မံသင်ဘို့ရန် အသင်းဧည့်ကို ထိုက်သလိုအသုံးပြု၍ ပတ်ဝန်း ကျင်၌ သက်တော်ရှယ်တော်ကြီးသော ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် တိုင်ပင် ကာ ကြိုးစားရပါလိမ့်မည်။ (ထိုဘုန်းတော်ကြီး၏ တာဝန်များကို ရွှေ့ပြန်ပါပြီ။)

ဘုရားပြင်ပါ။ ။ မိမိတို့ရွာ၏အမြဲကိုးကွယ်ရာ ရုပ်ပွားတော်စေတီတော်ကို မဟာရာမိတံတိုင်းနှင့်တကွ သစ်ပင်ရိပ်သာတို့ဖြင့် သာယာကြည်နူးဘွယ် ရှိအောင် အသင်းဧည့်ကို မ-တည်၍ တရွာလုံး ပါဝင်စေလျက် ပြုပြင် ပေးပါ။ ဘုရား စေတီ ရုပ်ပွားတော်နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်း နေရာဝယ် မိန်းမဥပုသ်သည်တို့ နေဘို့ရန် စရိပ်တဆောင် သာယာယာရှိပါ စေ။ ယောက်ျား ဥပုသ်သည်တို့အတွက်ကား ကျောင်းအနီးမှာ စာသင် စရာလည်းကောင်းသော စရိပ်ကျောင်း ဆောက်သင့်ပါသည်။

ရွာတွင်းစာရိတ္တပြုပြင်ပါ။ ။ ဆဋ္ဌမဏန်း ဓမ္မရတနာ အခန်း၌ ကြီးပွား ရေးကို အနှောက်အရှက်ပေးသော မိတ်ဆွေတူများကို၎င်း၊ အသောက် အစား အကစားနှင့် မိန်းမလိုက်စားခြင်း၏ အပြစ်များကို၎င်း ပြထား ခဲ့ပြီ။ ယခုအခါ မာဃအသင်းဝင်များနှင့်တကွ သူကြီးကောင်း ရွာ လူကြီးကောင်း ဆေးဆရာနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများလည်း

သတ္တမတန်း

ရရှိပြီဟု ဆိုကြပါစို့။ ထိုဆရာ ဒကာအားလုံးသည် မိမိတို့ရွာ၌ မိတ်ဆွေ တုများတွင် အပါအဝင် ဖြစ်နေသော၊ ကိုယ်တိုင်ပျက်စီးကြောင်း အမှုကိုပြုနေကြသော အသောက်အစားသမား၊ ကစားသမားများ မရှိအောင်၊ ပြည့်တန်ဆာမများ မရှိအောင်၊ သူတပါး၏ သမီးပျို သူ့မယားကို ဖျက်ဆီးသူများ မရှိအောင် ကြိုးစားဘို့အချိန် ရောက် ပါပြီ။ ထိုသူမျိုးရှိနေလျှင် ရွာသူရွာသားတို့ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာ မရှိနိုင်ပါ။ မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ထိုသူမျိုးတွေ မရှိအောင် ကြိုးစား ကြရပါလိမ့်မည်။

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းရှိရကျိုး။ ။ ရွာတရွာ၌ လူဝတ်ကြောင်ဆရာ သင်ပြသော စာသင်ကျောင်းရှိလျှင် ပညာရေးသက်သက်အတွက် ပြီးနိုင် သော်လည်း စာရိတ္တကောင်းဘို့အတွက်မှာ ဘုန်းတော်ကြီး ကောင်း ကောင်းလောက် ခရီးမရောက်ပါ။ ထို့ပြင် ဘာသာရေး၌ ဒါန သီလမှ စ၍ ကျကျနနကျင့်သုံးတတ်ဘို့မှာ ဘုန်းကြီးကောင်း၏ သြဝါဒကောင်း ကိုရ၍ လက်တွေ့လည်းမြင်နေရမှ လုံလောက်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဘုန်းကြီး ကျောင်းသားထည်းမှ သာမဏောဘဝရောက်၍ ပညာတတ်မြောက်ပြီး သူတို့ ရဟန်းဖြစ်မှသာ ရဟန်းကောင်းအဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်နိုင် ပါသည်။ ရဟန်းကောင်းပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသ နာတော်ကို ယနေ့တိုင်အောင် ဆောင်လာခဲ့ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွာတရွာ၌ လူစာသင်ကျောင်းထက် ဘုန်းတော်ကြီးကောင်းကောင်း၏ စာသင်ကျောင်းက ထူးခြားသောအကျိုးကို သာ၍ ဆောင်နိုင် ပါသည်။

လူ ၃-မျိုး

(၁) ဤဘဝ နောက်ဘဝအတွက် ဉာဏ်မျက်စိမရှိသူ၊ ဤသူ့ကို ၂-ဖက် ကာဏ်းဟု ခေါ်၏။ (၂) ဤဘဝ၌ စီးပွားတိုးတက်အောင် ဉာဏ်မျက်စိရှိ၍ နောင်သံသရာအတွက် ဉာဏ်မျက်စိမရှိသူ၊ ဤသူ့ကို တဖက်ကာဏ်းဟု ခေါ်၏။ နေ့၎င်းဘဝအတွက် အသိဉာဏ်မျက်စိမရှိသောကြောင့် စီးပွားရှာရေး ပေါင်း

သင်းဆက်ဆံရေး၌ တရား၊ မတရားကို မစဉ်းစားဘဲ ကိုယ်ကျိုးရှိလျှင် ပြုတတ် သူဖြစ်သည်။ (တနည်း) ဤဘဝအတွက် စီးပွားမရှာတတ်ဘဲ နောက်ဘဝ အတွက် ကုသိုလ်ကိုသာ ပြုသူ၊ ဤသူလည်း မျက်စိတဖက်သာ ရှိသူပင်တည်း။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၌ ဤသူကိုသာ ပြုတော်မူ၏။) (၃) ဤဘဝ နောက်ဘဝ ၂-၄၁ န လုံးအတွက် ဉာဏ်မျက်စိရှိသူ၊ ဤသူကို မျက်စိ ၂-ဖက်လုံး ပြည့်စုံသူဟု ခေါ်၏။ ဤသူကား ဗျတ္တပဇ္ဇသုတ်၌ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း တရားသဖြင့် စီးပွားရှာ၍ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်။

(တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပုဂ္ဂလဝဂ်။)

စိတ်ချမ်းသာရေး။ ။လူလောက၌ ဥဋ္ဌာနသမုဒါစသော တရားတို့နှင့် အညီ စီးပွားရှာ၍ ပြည့်စုံနေသည့်ပြင် နောင်တမလွန်ဘဝအတွက် ဒါန၊ သီလစသော ကောင်းမှုများနှင့် ရပ်ရွာအကျိုးဆောင်သော ကောင်းမှုများ ပါရှိနေစေကာမူ “အသက်တရာ မနေရသော်လည်း အမှုတရာတွေ့ဘို့” အကြောင်းတွေက ရှိသေးသောကြောင့် တရံ တခါ သားသမီးအရေး၊ စီးပွားအရေး၊ ကျန်းမာရေးများအတွက် စိတ်ကပ်ချမ်းသာစရာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သေး၏။ ထိုအခါမျိုး၌ ခံနိုင်ရည်ရှိဘို့ရာ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ အကြောင်းနှင့် လောကဓမ်အကြောင်းကို စိတ်ထည်း၌စွဲနေအောင် တင်ကြို၍ အထပ် ထပ် ဖတ်သားကြပါ။

နောင်ရေးကိုလည်း ပြင်ဆင်ပါ။ ။ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြသော ရဟန်း ရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူတို့သည် ယခုဘဝနေရေးကို (ချမ်းချမ်းသာသာနေရ အောင်) အထူးကြိုးစား၍ ပြင်ဆင်ကြ၏။ ခန္ဓာကိုယ် အပင်ပန်းခံ၍ပင် တဘဝချမ်းသာရေးကို ပြင်ဆင်ကြ၏။ သို့သော် ဒုတိယဘဝမှစ၍ နောက်ဘဝအဆက်ဆက်အရေးကိုကား ယခုဘဝအရေးလောက် မကြိုး စားကြ၊ ကြိုးစားသူတို့ကလည်း ခပ်အေးအေးပင် ကြိုးစားကြသည်။ အစစ်အမှန်အားဖြင့်ကား ယခုဘဝအရေးသည် အသက်တရာတွင်းက အရေးသာဖြစ်၍ နောက်နောက်ဘဝအရေးကား အသက်နှင့်တွက်၍မရ ရာထောင်မက များစွာသော ဘဝ၏အရေးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခု

သတ္တမတန်း

ဘဝအရေးထက် နောက်ဘဝများစွာအရေးကို သာ၍ ပြင်ဆင်သင့်ကြ ပါသည်။

နောက်ဘဝအတွက် ကြောက်ရွံ့ပုံများ။ ။ (၁) မိမိ၏လက်ရှိဘဝကို စွန့်ရမည့်အရေး တွေး၍ ရွံ့ကြောက်ခြင်း၊ (၂) မိမိသွားရမည့်ဘဝကို မသိရသဖြင့် “မတော်တဆ အပါယ်ဘုံများ ရောက်သွားလေမည်လား” ဟု တွေး၍ ရွံ့ကြောက်ခြင်း၊ (၃) မိမိနှင့် သံယောဇဉ်မကင်းသူ သား သမီး ဇနီးခင်ပွန်းတို့ကို ခွဲရမည့်အရေး တွေး၍ ရွံ့ကြောက်ခြင်း၊ (၄) တသက်လုံးစုဆောင်းထားသော ပစ္စည်းများကို စွန့်ထားခွဲရမည့်အရေး တွေး၍ ရွံ့ကြောက်ခြင်း၊ ဤသို့အားဖြင့် နောက်ဘဝနှင့်စပ်၍ ရွံ့ကြောက်ခြင်း အမျိုးမျိုးရှိလေသည်။

(၁) ဘဝစွန့်၍ မကြောက်နည်း။ ။ “မိမိ၏ဘဝ” ဆိုသည်မှာ ရှေးကံ ကြောင့် ရအပ်သောဘဝဖြစ်၏။ ဤဘဝကုန်ဆုံးသောအခါ နောက်ထပ် ဘဝတမျိုးကို ကံတမျိုးကြောင့် ရဦးမည်သာ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မခွဲခြား တတ်သူ၊ ရုပ်နာမ်အကြောင်းကို နားမလည်သူတို့အတွက်သာ “တဘဝ” ဟု သတ်မှတ်ရ၏။ ရုပ်နာမ်အကြောင်းကို နားလည်သူတို့အတွက်ကား “တဘဝ” အတွင်း၌ပင် “ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တို့ ဖြစ်လိုက် ပျက် လိုက်နေကြသည်” ဟု နားလည်နေသောကြောင့် ဤတဘဝအတွင်း၌ အသေပေါင်းများစွာသေ၍ အဖြစ်ပေါင်းလည်း များစွာဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းသိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကံတခုအတွက် ပဋိသန္ဓေနှင့် စုတိ အကြားကို တဘဝဟု သတ်မှတ်ထားရကား ကံတခု၏ အစွမ်းသတ္တိ ကုန်သောအခါ တဘဝဆုံးသဖြင့် နောက်ကံတခုက ဘဝအသစ်တခုကို ပြုပေးမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် လက်ရှိဘဝကို စွန့်ရမည်မှာ နှမြော စရာလည်းမဟုတ်၊ ကြောက်စရာလည်းမဟုတ်၊ တသံသရာလုံးလာခဲ့ကြ ရသော ထုံးစံဓမ္မတာသာဖြစ်သည်။

အသင့်ပြင်ပြီးဖြစ်လျှင် မကြောက်။ ။ နောက်ဘဝအရေးကို တွေးမိသူ တိုင်း ယခုဘဝ၌ ကောင်းသောအမှု (ကောင်းမှု) တို့ကို များစွာပြုထား ခြင်းသည် နောက်ဘဝအတွက် အသင့်ပြင်ဆင်ထားခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုသို့

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အသင့်ပြင်ဆင်ပြီးသူကား ကြောက်စရာမရှိသည့်ပြင် လက်ရှိဘဝထက် သာလွန်မည့်အရေးကိုတွေးကာ ပျော်စရာပင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ.... ခရီးသွားစရာရှိသောအခါ လမ်းခရီး၌ သွားဘို့ရာ ပဌမတန်းလက်မှတ် လည်း ရှိပြီးဖြစ်၍ ရောက်ရာအရပ်က ကြိုမည့်သူများနှင့် တည်းခို စရာလည်း အဆင်သင့်ရှိပြီးဖြစ်သူအတွက် ခရီးထွက်ရသည်မှာ ပျော်စရာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ (ထိုသို့ အဆင်သင့်ဖြစ်ပြီး မဟုတ်သူတို့အတွက်မှာမူ ပျင်းစရာနှင့် ကြောက်စရာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။)

မကြောက်တရား။ ။(၁) ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကို ရှောင်၍ သုစရိုက် ၁၀-ပါးကိုဆောင်ခြင်း၊ (၂) စားဘွယ် သောက်ဘွယ် ဖေါများလျှင် ဒါန၏အကျိုးကိုသုံးကြည်၍ နှည့်သောစိတ်ဖြင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း၊ (၃) ရဟန်းရသေ့များ ဆွမ်းခံလာလျှင် အလိုက်သိစွာ ပေးလှူခြင်း၊ (၄) မိတ်ဆွေများကို ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခြင်း၊ (၅) အပြောအဆို ချစ်စရာကောင်း၍ ပြေပြစ်ခြင်း၊ ဤဂုဏ်များ၌ တည်သူသည် တမလွန် ဘဝအတွက် ကြောက်စရာမရှိ။ (ဥဒယဘဒ္ဒဇာတ်။)

မှတ်ချက်။ ။ဤတရားများသည် ဗျူဟပဇ္ဇာသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တရားများနှင့်သဘောတူပင်တည်း ထို့ကြောင့်ရှေ့၌ပြခဲ့သောမကောင်းမှု များကို ရှောင်၍ ကောင်းမှုများကို ပြုနေသူသည် နောက်ဘဝ အတွက် အသင့်ပြင်ဆင်ပြီးသူ-ဟု မှတ်ပါ။

(၂) **မသိသော်လည်း မကြောက်သင့်။** ။ပုထုဇဉ်တို့ သွားရမည့် ဘဝ သည် ငရဲဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝ၊ ပြိတ္တာဘဝ၊ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဗြဟ္မာဘဝ ဟု ၅-မျိုးရှိ၏။ ပုထုဇဉ်အဖြစ်ဖြင့် အဆင်သင့်ပြင်ထားသူ၏ သွားရမည့် ဘဝသည် လူနှင့်နတ်ဖြစ်ဘို့သာ များ၏။ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ ဖြစ်ဘို့ အကြောင်းက နည်းနည်းသာရှိ၏။ ငရဲစသည်ဖြစ်ပြန်လျှင်လည်း မကြာမီ လွတ်မြောက်မည်သာ။ ထို့ကြောင့် မိမိသွားရမည့်ဘဝကို သေချာစွာ မသိရသော်လည်း တွေး၍မကြောင့်သင့်ပါ။ အသင့်ဖြစ်အောင်သာ ကောင်းကောင်းပြင်ဘို့ လိုပါသည်။

သတ္တမတန်း

(၃) သံယောဇဉ်အတွက် မစိုးရိမ်သင့်။ ။မိမိ၏ သားသမီး ဇနီး ခင်ပွန်း တို့နှင့် ခွဲရသည်မှာ ယခုဘဝမှ အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါ။ ဘဝတိုင်း ခွဲခွဲရ၍ ရိုးနေပါပြီ။ ခွဲရသော်လည်း တကယ်သူတော်ကောင်းချည်း ဖြစ်ပါမူ မကြာမကြာပြန်၍ တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ယခုတွေ့နေရသော သွေးသားချစ်ခင်သူများလည်း တချိန်က ခွဲခွဲပြီးမှ ပြန်၍ တွေ့ရသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောင်တချိန်တွေ့သောအခါ အရာရာပြည်စုံသူ များ ဖြစ်ဘို့ရန် ယခုနယ်က သံယောဇဉ်ချစ်ခင်သူများကို လူကောင်း သူကောင်းဖြစ်အောင် အချင်းချင်း စောင့်ရှောက်ဘို့သာ တာဝန်ရှိ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ချစ်ခင်သူများနှင့် ခွဲရမည့်အရေးကိုတေး၍ မကြောက်သင့်ပါ။

(၄) ပစ္စည်းများကို စွန့်ရမှာမကြောက်သင့်။ ။ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုသည်မှာ ယခုဘဝအတွက် သုံးစွဲဘို့နှင့် နောက်ဘဝအတွက် စွန့်ကြဲပေးကမ်းဘို့ ဖြစ်၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလေ့ရှိသူ အတွက် လက်ရှိပစ္စည်းသည် မမက်မော လောက်ပါ။ နောက်နောက်ဘဝ၌ ဤပစ္စည်းထက် နေရာအိမ် အဝတ် အစားမှစ၍ အဆင့်အတန်းသာသော ပစ္စည်းကို ရဘို့ဘက်က များပါ သည်။ တနည်းအားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် တဘဝပြောင်းရခြင်းသည် ဟောင်းနွမ်းသောအိမ်ကို အသစ်ပြင်၍ ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့ ဟောင်းနွမ်း သောခန္ဓာကို အသစ်ပြင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ အတွက် နောက်ဆံမတင်းသင့်ပါ။

အမှောင်သွား အလင်းသွား

(၁) အမှောင်မှ အမှောင်သွားမည့်သူ၊ (၂) အမှောင်မှ အလင်းသွား မည့်သူ၊ (၃) အလင်းမှ အမှောင်သွားမည့်သူ၊ (၄) အလင်းမှ အလင်းသွား မည့်သူ၊ ဤသို့ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးရှိ၏။

၁။ အမှောင်မှ အမှောင်သွားမည့်သူ။ ။ဤလောက၌ အချို့သူသည် အစားအသောက်အတွက် ခက်ခက်ခဲခဲ ရှာဖွေရ၍ ဆင်းရဲအောက်ကျ သောအမျိုး၌ဖြစ်ရ၏။ ရုပ်အဆင်းလည်း ဆိုးဝါး၏။ ကျန်းမာခြင်းလည်း

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မကောင်းလှ၊ ဤသို့ဖြစ်ရသူကို “မှောင်နေသူ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသူသည် ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မကောင်းမှုကိုပြု၏။ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကိုမယုံ၊ အကောင်းအရမ်းလာသူများကိုမပေးသည့်ပြင် ဆဲလိုက်သေး၏။ ပေးနေသည်ကို တွေ့လျှင်လည်း မပေးဘို့ရန် တားမြစ်၏။ ဤသူသည် သေလျှင် အပါယ် ၄-ပါးသို့ သွားရမည်ဖြစ်သောကြောင့် မှောင်နေသော ယခုဘဝမှ သာ၍ မှောင်သော နောက်ဘဝသို့ သွားရမည့် “အမှောင်မှ အမှောင်သွားပုဂ္ဂိုလ်” တမျိုးဖြစ်ရလေသည်။

၂။ အမှောင်မှ အလင်းသွားမည့်သူ။ ။အချို့သူသည် စားရေးသောက်ရေးအတွက် ခက်ခက်ခဲခဲရှာဖွေရ၍ ဆင်းရဲအောက်ကျသော အမျိုး၌ ဖြစ်ရ၏။ ရုပ်အဆင်းလည်း ဆိုးဝါး၏။ ကျန်းမာခြင်းလည်း မကောင်း၊ ဤသို့ဖြစ်ရသူကို “မှောင်နေသူ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထိုသူ မှောင်နေသော်လည်း ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၏။ နှစ်မြှာဝန်တို့ခြင်းမရှိ။ ဒုစရိုက်များကို ရှောင်ရှား၍ သုစရိုက်ကိုသာ ပြုကျင့်၏။ ရဟန်းကောင်းများကို ရိုသေဆည်းကပ်၏။ ကောင်းရမ်းလာသူတို့အား ကိုယ်တိုင်လည်း ပေး၏။ သူတပါးပေးနေသည်ကိုလည်း ဝမ်းမြောက်၏။ ဤသူသည် သေသောအခါ ကောင်းသောဘဝသို့ ရောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “အမှောင်မှ အလင်းသွားမည့်သူ” ဖြစ်ပေသည်။

၃။ အလင်းမှ အမှောင်သို့ သွားမည့်သူ။ ။အချို့သူသည် ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရှိ ပြည့်ဖြိုးသော အထက်တန်းအမျိုး၌ ဖြစ်ရ၏။ ရုပ်အဆင်းလည်း လှ၏။ ကျန်းမာခြင်းလည်း ကောင်း၏။ ဤသို့ ပြည့်စုံနေသူကို “လင်းနေသူ” ဟု ဆိုရ၏။ ထိုသူသည် မကောင်းမှုဒုစရိုက်တို့ကို ပြု၏။ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်။ အကောင်းအရမ်းလာသူများကို မပေးသည့်ပြင် ဆဲလိုက်သေး၏။ သူတပါးပေးနေသည်ကိုလည်း တားမြစ်၏။ ဤသူသည် သေလျှင် အပါယ် ၄-ပါးသို့ သွားမည့်သူ ဖြစ်သောကြောင့် “အလင်းမှ အမှောင်သို့ သွားရမည့်သူ” ဖြစ်လေသည်။

သတ္တမတန်း

၄။ အလင်းမှ အလင်းသွားမည့်သူ။ ။ အချို့သူသည် ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်
 သိရှိပြည့်ဖြိုးသော အထက်တန်းအမျိုး၌ ဖြစ်ရ၏။ ရုပ်အဆင်းလည်း
 လှ၏။ ကျန်းမာခြင်းလည်း ကောင်း၏ ထိုသူသည် ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး
 ကို ယုံကြည်၏။ နှမြောဝန်တို့ခြင်းလည်း မရှိ။ ဒုစရိုက်များကို
 ရှောင်ရှား၍ သုစရိုက်ကိုသာ ပြုကျင့်၏။ ရဟန်းကောင်းများကို ရိုသေ
 ဆည်းကပ်၏။ တောင်းရမ်းလာသူတို့အား ကိုယ်တိုင်လည်း ပေး၏။
 သူတပါး ပေးနေသည်ကိုလည်း ဝမ်းမြောက်၏။ ဤသူသည် “အလင်း
 မှ အလင်းသွားမည့်သူ” ဖြစ်ပေသည်။ (သဂါထာဝဂ္ဂ၊ ကောသလ
 သံယုတ် ပါဠိတော်။)

တိုက်တွန်းချက်။ ။ “အမှောင်” ဟူရာ၌ “နည်းနည်းမှောင်၊ များများ
 မှောင်၊ မှောင်သည်ထက်မှောင်” ဟု ခွဲပါ။ “အလင်း” ဟူရာ၌လည်း
 “နည်းနည်းလင်း၊ များများလင်း၊ လင်းသည်ထက်လင်း” ဟု ခွဲပါ။
 ထို့နောက် မိမိနှင့်တကွ အိမ်သူအိမ်သား ပတ်ဝန်းကျင်လူများကို
 ယခုဘဝ၌ “မှောင်သူလား၊ လင်းသူလား” ဟု၎င်း၊ နောက်ဘဝ
 အတွက် “အမှောင်သွားမည့်သူလား၊ အလင်းသွားမည့်သူလား” ဟု
 ၎င်း ခွဲခြား၍ မိမိအတွက်၎င်း၊ မိမိစကားနားထောင်သူတို့အတွက်
 ၎င်း အလင်းသွားဖြစ်အောင် အမြဲသတိထား၍ ကြိုးစားကြပါ။

သံသာကောင်း အမျိုးမျိုး။ ။ လူဝတ်ကြောင်များအား ပြခဲ့သော တရား
 အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ယဉ်ကျေးအောင် သြဝါဒပေးလျက်မိမိကိုယ်တိုင်လည်း
 ဝိနည်းတော်နှင့် အညီ နေတော်မူကြသော သံသာတော်အပေါင်း
 ကို သံသာကောင်းဟု ဆိုရ၏။ ထိုသံသာကောင်းလည်း အမျိုးမျိုး
 ရှိပြန်၏။ ဥပမာ.... ဘုရားဆင်းတုတော်၌ ပုံအမျိုးမျိုးရှိသကဲ့သို့တည်း။
 ဘုရားဆင်းတုတော်သည်ကျောက်သားသို့မဟုတ် သစ်သားကောင်းလေ၊
 ဆင်းတုတော်ကိုထုသောပန်းပုသမားကောင်းလေ သပ္ပာယ်လေဖြစ်သကဲ့
 သို့ ထို့အတူ သမ္မုတိသံသာကောင်းလည်း ပင်ကိုယ်ကအလိမ္မာနှင့် သဒ္ဓါ
 ကောင်းလေ၊ ဆရာသမားကောင်းလေ၊ (ဆရာသမားတို့က အသင်

အပြု အဆုံးအမကောင်းလေ) သံဃာကောင်း ဖြစ်လေပင်တည်း။ ဆင်းတုတော်၌ သပ္ပာယ်သော၊ သပ္ပာယ်သည်ထက် သပ္ပာယ်သော၊ အစွမ်းကုန် သပ္ပာယ်သော ဆင်းတုတော်များကို တွေ့ရသကဲ့သို့ သမ္မုတိ သံဃာကောင်း၌လည်းကောင်းသော၊ ကောင်းသည်ထက်ကောင်းသော၊ အစွမ်းကုန်ကောင်းသော သံဃာကောင်းများ ရှိကြပေသည်။

ကိုးကွယ်သူများကို မေးဘွယ်

ဆွမ်းသင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ဟူသော ပစ္စည်း ၄-ပါးကို လှူဒါန်း၍ တရားတော်ကို နာယူကြသော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့သည် သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ “ထိုကိုးကွယ်သူများသည် မိမိတို့၏ ချွေးနည်းစာ ဖြစ်သော (ချွေးထွက်အောင်ရှာမှ ရနိုင်သော) ပစ္စည်းကို မိမိတို့၏ မိဘ သား သမီးများကိုသော်မှ ရက်ရက်ရောရော မပေးနိုင်ပါဘဲလျက် ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာသမားကို အဘယ်အကျိုးမြော်၍ ရက်ရက်ရောရော ပေးလှူနိုင်ကြသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေမှန်။ ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က ဤဘဝ၌ တတ်သိနားလည်အောင် သွန်သင်ပြသဆုံးမသောကြောင့်၎င်း၊ ထိုသို့သင်ပြဆုံးမသည့်အတွက်မိမိသည် တတ်သိသော လိမ္မာယဉ်ကျေးသော လူတော် လူကောင်းတယောက် ဖြစ်ရ၍ ဤဘဝဝယ် စီးပွားရေး ကြီးပွားရေး၌ ဉာဏ်ဝီရိယစိုက်တတ်သောကြောင့်၎င်း၊ နောက်နောက်ဘဝတို့အတွက် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ကြိုးစား၍ အကုသိုလ်ကို ရှောင်ရှားတတ်သဖြင့် နောက်နောက်ဘဝ ချမ်းသာဘို့ရန်နှင့် ဘဝမှလွတ်ဘို့ရန် အခြေခံတရားများကို ဟောပြောသောကြောင့်၎င်း၊ မိမိသားသမီးများကို လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် ပညာပေးသောကြောင့်၎င်း ကျေးဇူးတင်လှ၍ သို့မဟုတ် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အနေအထိုင်နှင့် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုံကို ကြည်ညိုအားရသဖြင့် ကူညီအားပေးလိုသောကြောင့် သို့မဟုတ် သံသိက ဒါနအဖြစ်ဖြင့် သာသနာတော်ကို အားပေးလိုသောကြောင့် လှူဒါန်းပါသည်ဟု ဖြေလျှင် အဖြေမှန် ဖြစ်ပေသည်။

အဖြေမှား။ ။ “အလှူရှင် ကုသိုလ်ရှင်” ဟုအထင်ကြီးခံလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် သူများလှူဒါန်းနေပါလျက် မိမိကမလှူဒါန်းလျှင် အထင်သေးမှာစိုးသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် “သူ့ထက်သာအောင် ငါကလှူပြမယ်” ဟု မော်လိုကြားလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် နောင်ဘဝ၌ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဖြစ်လိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် တပီးဖြစ်စေ ကျောင်းတိုက် သံဃာအများဖြစ်စေ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခင်မင်သောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် မိမိတို့ကိုးကွယ်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မလှူလျှင် မတော်သောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် သူများလှူသလို လှူလိုသောကြောင့် ဤသို့ စသောအကြောင်းတို့ကြောင့် လှူရသည်ဟုဖြေလျှင် ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အဖြေမှားဖြစ်သည်။

အမြဲစိတ်ထားရန်။ ။ ထိုပြင်သော အကြောင်းတို့ကြောင့် သာမဏတပီး ရဟန်းတပီးကိုဖြစ်စေ၊ အများသံဃာကိုဖြစ်စေ အကောင်းကိုသာ ကိုးကွယ်မည်ဟု စိတ်၌အမြဲထားရမည်။ သံဃာကို ရည်မှန်း၍ သံသိကဒါန ဖြစ်အောင်လည်း မလှူတတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းကိုလည်း ရွေးချယ်၍ မလှူတတ်သောကြောင့် မကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်အားလှူနေလျှင် ကား မိမိစိတ်က အဆိပ်ပင်မှန်းမသိ၍ ရေလောင်းပေးသူကဲ့သို့ သာသနာကို ဖျက်ဆီးနေသူမှန်း (သာသနာ အသရေ မရှိအောင် ပြုနေသူမှန်း) မသိသော်လည်း ကိုးကွယ်သူမှာ အကျိုးမရဘဲ ရှိပါလိမ့်မည်။ တကယ်ပင် မကောင်းမှန်းသိလျက် အားပေးနေသူကား အဆိပ်ပင်မှန်း သိလျက် ရေလောင်းပေးသူပမာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ပါလျက် သာသနာ့ရန်သူ အစစ်သာ ဖြစ်ရှာလေတော့သည်။

အသက်ပေး၍ဆောင်ရန်။ ။ ပရမတ္ထ သံဃာတော်ပင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သမ္မုတိ သံဃာတော်ပင်ဖြစ်ဖြစ် ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား သာသနာတော်ကို အသက်ပေး၍ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ဘို့ရန် အချိန်ရောက်နေပါပြီ။ ထိုသို့မထမ်းဆောင်ပါလျှင် ခေတ်ကာလ အခြေအနေအရ ဗုဒ္ဓဘာသာကြီး ပျက်စီး၍ သာသနာတော် အသက်လည်း ကုန်ဆုံးရပါလိမ့်မည်။ ဘာကြောင့်နည်း....

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သာသနာတော်၌ အတွင်းကဖျက်မည့် ရဟန်းအတုအယောင်တွေ နှင့် မကောင်းသော အစိတ်အပိုင်းတွေ တစတစ များလာသော ကြောင့်၎င်း၊

သာသနာ့ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၌ သုံးစွဲစရာ အာရုံတွေက များ၍ ရပေါက်ရလမ်းက တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာသော ကြောင့်၎င်း၊

ဥပါသကာ ဥပါသိကာမ ဆိုသူတို့ကလည်း ၅-ပါး သီလသိက္ခာ ကိုမျှ လုံခြုံအောင် မထိန်းနိုင်ကြ၊ လူ့ရိုသေရုံမျှ ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့် ဥပုသ်စောင့်သလို တရားကျင့်နေသလို အထင်ခံရရုံနေသူ အစိတ် အပိုင်းက များလာသောကြောင့်၎င်း၊

ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများ၌လည်း ခေတ်နှင့် လျော်ကန်သော စာပေပညာကို အလယ်တန်း အောက်တန်းလောက်မျှ မသင်ပြ နိုင်သည်က များသောကြောင့်၎င်း၊

ထိုသို့မသင်ပြနိုင်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန်းလောင်း သာမဏေ လောင်းများ မရှိနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊

ရဟန်းသံဃာကောင်းနှင့် ဝေးကွာ၍ မကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်များကို တွေ့နေရသော ဒါယကာ ဒါယိကာမများနှင့် သားသမီး အဆက် ဆက်တို့ကလည်း သာသနာတော်ကို တဖြည်းဖြည်းအထင်သေးလာ ကြသောကြောင့်၎င်း၊

လူတချို့ အထင်ကြီးနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ် တချို့ကလည်း အတု အယောင် တရားတို့ဖြင့် သွေးဆောင်နေကြရကား အတော်ကြာ သောအခါ သာ၍အထင်သေးစရာတွေ ဖြစ်နေသောကြောင့်၎င်း၊

ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်၍ မရအပ်သော တရားကို ဖယ်ရှားလိုကြ သော ခေတ်ကြီးဝယ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဘာသာရေးဟု ဆိုနေ ကြသော အလုပ်တချို့က ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ မရလောက် အောင် ပျက်ပြားနေကြသောကြောင့်၎င်း ဖြစ်ပါသည်။

သတ္တမတန်း

တာဝန် ၃-မျိုး

ဤသံဃာ့ရတနာ အခဏ်းကို နိဂုံး မအုပ်မီ ရဟန်းသံဃာတော်များ၏ ကြီးလေးသော တာဝန် ၃-မျိုးကို အချုပ်မျှ ပြုပါဦးမည်။ တာဝန် ၃-မျိုးကား- (၁) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူဦးရေ နည်းမသွားအောင်၊ ဘာသာရေးအယူဝါဒ ပြယ်မသွားအောင် ထိန်းသိမ်းရမည့်တာဝန်၊ (၂) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များ ပျောက်ကွယ်၍မသွားအောင် ပျက်ပြယ်၍ မသွားအောင် ထိန်းသိမ်းရမည့်တာဝန်၊ (၃) ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်အတိုင်း ကျင့်ရမည့်တာဝန်။ ဤသို့ တာဝန် ၃-မျိုးရှိပါသည်။

ဘာသာဝင် မနည်းအောင်။ ။ (၁) နံပါတ်တာဝန်ကို ကျေးရွာတို့၌ ကျောင်းထိုင်နေကြသော ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထိုဘုန်းတော်ကြီးများသည် ကျေးရွာရှိ ကလေးတို့အား ခေတ်အလိုက် တတ်ထိုက်သော ဂဏန်းသင်္ချာ လောကဓာတ် ပညာကို သင်ပေးခြင်း၊ ထိုပညာ သင်ပေးရင်းပင် ဘာသာ စာရိတ္တ အခြေခံရအောင် လက်တွေ့သင်ပြခြင်း၊ ထိုကလေးတို့အား အရွယ် ရောက်သောအခါ ရှင်သာမဏေပြုခြင်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူဦးရေ နည်းမသွားအောင် ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။ ထို့ပြင် တရားဟော ဓမ္မကထိကများလည်း ဘာသာရေးကို ပခာနထား၍ ဟောပြောသောအားဖြင့် ဘာသာဝင်လူဦးရေ နည်းမသွားဘဲ တိုးပွားလာအောင် ကြိုးစားနိုင်ကြပါသည်။ (ကျေးရွာ ကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးများသည် မိမိတို့ရွာ၌ ရာဇဝတ်မှု၊ တရားမမှုများ မရှိသလောက် နည်းပါးသွားအောင်ပင် စွမ်းဆောင်နိုင်စရာ ရှိပါသည်။)

တရားတော်များ ပျောက်ကွယ်မသွားအောင်။ ။ (၂) နံပါတ်တာဝန်ကို စာသင်တိုက်များ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသော စာချဆရာတော်များသည် ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစာချဆရာတော်များသည် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကို အထက်တန်း အဘိဓမ္မာသုတ္တန် နိကာယ်ကြီးများတိုင်အောင် ပို့ချခြင်း၊ လွယ်ကူသော

သင်နည်း ချနည်းများကို စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ထိုကဏ္ဍများမှ ထုတ်နှုတ်၍ လူဝတ်ကြောင်များ နားလည်အောင် ရေးသားပေးခြင်း၊ ဟောပြော ပေးခြင်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် တရားတော်များ ပျောက်ကွယ်မသွား အောင်၊ ပျက်ပြယ်၍ မသွားအောင် တာဝန်ဆောင်သင့်ကြပါသည်။

အဆုံးအမတော်အတိုင်း ကျင့်ရေး။ ။ (၃) နံပါတ် တာဝန်မှာ ဒားလုံး သံသာတော်များ၏ တာဝန်ဟု ဆိုရပါမည်။ သို့သော် အရေးကြီးသော ဆိုလိုချက်မှာ စာပေပိဋကတ်၌ ကျမ်းကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များထည်းမှ ပင် ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်ကို ညွှန်ပြ၍ ကိုယ်တိုင်လည်း ကျင့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ် အတော်များများ အစုအဝေးနှင့် ရှိစေလိုပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ သည်ပင် ခေတ်စာမေးပွဲများကို၎င်း၊ သာမုနာမုနိစွစုကို၎င်း၊ လျစ်လျူ ရှုကာ ပိဋကတ်တော်များကို ပို့ချခြင်း၊ သင်ယူခြင်း၊ ပဋိပတ်ကို အချိန် မှန်မှန် ကိုယ်တိုင်ကျင့်ခြင်း၊ ရေးသားခြင်း၊ ဟောပြောခြင်း ဤနည်း အားဖြင့် တာဝန်ဆောင်များ ဖြစ်စေလိုပါသည်။

အခြေခံ အလုပ်ကျောင်းတိုက်။ ။ ထိုတာဝန် ၃-မျိုးကို လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်နေသော နည်းလမ်းကိုလည်း သင်ပြနေသော ကျောင်းတိုက် ကြီးတွေ တော်တော်များများရှိဘို့ လိုပါသည်။ ထိုကျောင်းတိုက်မျိုး များလေ အမျိုးဘာသာ သာသနာ ခိုင်မြဲလေဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထို အခြေခံ ကျောင်းတိုက်၌ အသီးအသီး တာဝန်ဆောင်နေကြသော အရှင်မြတ်တို့သည် ဘုန်းကံထင်ရှားမှု၊ နာမည်ကျော်ကြား ထင်ရှားမှု တို့ကို လုံးလုံးလျစ်လျူရှု၍ အမျိုးဘာသာ သာသနာတော်ကြီးပွားမှု ကိုသာ ဂရုပြုသော အထက်တန်းစိတ် ထားနိုင်သူများ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ပါရမီဖြည့်နေသူဟု မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်သူများသာ ဖြစ်ထိုက်ပါသည်။

သာသနာ့ သမ္ပဒါ ၃-ပါး။ ။ လောက၌ မိမိတို့ဘာသာကို ဘာသာ တိုင်းက “သာသနာ” ဟု ယူဆကြ၏။ ထိုသာသနာ၏အစစ်အမှန်ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ဤသာသနာ့သမ္ပဒါ ၃-ပါးဖြင့် စစ်တမ်းထုတ်ရပါသည်။ (၁) ဗုဒ္ဓ၏အစစ်အမှန်ဖြစ်ခြင်း၊ (၂) တရားတော်၏ ဤဘဝ နေ့ရက်

သတ္တမတန်း

ဘဝ ၂ ဌာနလုံးအတွက် စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်ခြင်း၊
 (၃) သံဃာဟု ခေါ်ရသော တပည့်များ၏ သာသနာ့တာဝန်ကို ဆောင်သောအားဖြင့် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း။ ဤ ၃-ပါးစုံမှ သာသနာ့ ကောင်း သာသနာ့စစ်ဟု ဆိုရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သံဃာ တော်အများသည် ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သုဓမ္မ ဖြစ်သော တရားတော်ကို မကွပ်မပ မတိမ်ကောရအောင် သုသံဃ ပြုသအောင် ကိုယ်စီကိုယ်၌ တာဝန်ဆောင်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာ လောကေ၊ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတာ။
 သံဃဿ သုပ္ပဋိပတ္တိ၊ သော သာသနသမ္ပဒါ။

လောကေ-သူလဲဘုရား၊ ငါဘုရားဟု၊ ဝါကြားနေရာ၊ ဤကမ္ဘာလောက ကြီး၌၊ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာ-ဘုရားခေါ်ရ၊ ထိုဗုဒ္ဓက၊ မုချပိုင်နင်း၊ သိမြင်တော်မူနိုင် ခြင်း၎င်း၊ ဓမ္မဿ-ကရုဏာလုံဆော်၊ မေတ္တာတော်ဖြင့်၊ ထုတ်ဖော်ဟောကြား၊ မြတ်တရား၏၊ သုဓမ္မတာစ-ခုနောက်ဘဝ၊ သုခရဘိ၊ ညွှန်ပြသွယ်သွယ်၊ တကယ် စစ်မှန်သော တရားတော်ဖြစ်ခြင်း၎င်း၊ သံဃဿ-သာသနာ့ဝန်ထမ်း၊ ရဟန်းဟု ခေါ်၊ သံဃာတော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်း၏၊ သုပ္ပဋိပတ္တိစ-တရားတော် များ၊ ကွယ်မသွားဘို့၊ စိတ်ထားကိုတင်း၊ ကောင်းမွန်စွာကျင့်ကြံခြင်း၎င်း၊ သော-ဤသည့် ၃-ပါး၊ ရတနာများ၏၊ မမှားအစစ်၊ အမှန်ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သာသနသမ္ပဒါ-သာသနာခေါ်ရ၊ ဆုံးအမ၏၊ လုံးဝပြစ်ကင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း ပါပေတည်း။

နိဂုံး။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်သည် ရှေးရှေးကလည်း တခါတခါ မွေးမြှုပ်ခဲ့ပါ၏။ ထိုသို့ မွေးမြှုပ်တိုင်းပင် ခေါင်းဆောင်ဆရာ၊ ခေါင်းဆောင် ဒကာတို့သည် အသက်ပေး၍ သာသနာရေးကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြ၏။ အရှင် မဟာကဿပမှစ၍ အရှင်အရဟံတိုင်အောင် ထင်ရှားသော ရဟန္တာများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဝယ် သာသနာပြု မင်းမှူးမတ်များ တိုင်းသူပြည်သားတို့ သာသနာ ရေး စောင့်ရှောက်ခဲ့ပုံကို စဉ်းစားပါ။

ဤသို့လျှင် သာသနာဝင် တလျှောက်၌ ငှက်ပျံသည့်ပမာ နိမ့်ချည်မြင့်ချည် ဖြစ်လာခဲ့သော သာသနာတော်ကို အသက်ပေး၍ သာသနာ့တာဝန် ထမ်းနေ ကြသော ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့်တကွ “အဘူတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ- ယနေကစ၍ အရိယာသံဃာတော်ကို အသက်အပ်လျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု သရဏကို ယူထားကြသော ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းတို့သည် တဖြည်းဖြည်း အားပျော့ကာ ကွယ်ဘို့ရန်ဘက်သို့ ရှေးရှု နေသော သာသနာတော်ကို ညီတူညီမျှ ထမ်းလိုက်ကြလျှင် မုချဒဏ်ပြန်၍ တက်လာပါလိမ့်သတည်း။ (သာသနာ၌ ပြုပြင်စရာများကို အနာဂတ် သာသနာ့နောက်ပိုင်း၌ အပြည့်အစုံ ပြထားပြီ။)

အတူမဲ့ သံဃရတနာ

ခိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိသမ္ဘဝံ၊
 ဝိရတ္တစိတ္တာ-ယတိကေ ဘဝသ္မိံ၊
 တေ ခိဏဗီဇာ အဝိရုဠိ ဆန္ဒာ၊
 နိဗ္ဗန္တိ ဓီရာ ယထာယံ ပဒီပေါ၊
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝဏ္ဏိ ဟောတု။

ယေသံ ဓီရာနံ-အာသဝေါ ငှ-တန်၊ ကုန်ရာဇုန်သည်၊ နိဗ္ဗာန်မြင်သိ၊ အကြင် ရဟန္တာ ပညာရှိတို့၏။ ပုရာဏံ-ဘဝါ ဘဝ၊ သံဃာရက၊ ပြုခဲ့သမျှအတန် တန်၊ အဟောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ် အံကုသိုလ်ကံသည်။ ခိဏံ-အစေးတဏှာ၊ ကင်းစင်ကွာသဖြင့်၊ ကောင်းစွာပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခဲ့လေပြီ။ နဝ-ရဟန္တာဖြစ်မှ၊ အသစ်ရသည်၊ ပုညကောင်းမှု၊ အစုစုသည်လည်း၊ နတ္ထိသမ္ဘဝံ-သတ္တိအနှစ်၊ မကျန်ရစ်ဘဲ၊ ဖြစ်ကာမတ္တ၊ ဖြစ်ရုံမျှသာ ရှိတော့၏။ အာယတိကေ-နောက် နောင်အခါ၊ ပေါ်လာမည်ဖြစ်သော၊ ဘဝသ္မိံ-ဘဝဖန်ခါ၊ သံဃရာ၌၊ ဝိရတ္တ- စိတ္တာ-တပ်မက်ခင်မင်၊ လိုချင်သောအား၊ စိတ်သားမရှိကြတော့ကုန်၊ တေ ဓီရာ- အာသဝေါကုန်ခန်း၊ ရဟန္တာထိုထို၊ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ခိဏဗီဇာ-ကုန် ခန်းခြောက်သွေ့၊ မျိုးစေ့သန္ဓေ၊ တည်နေခြင်းမရှိကြကုန်သည်။ အဝိရုဠိဆန္ဒာ- ဘဝထိုထို၊ စည်ပင်လိုဘိ၊ အာသာဆန္ဒမရှိကြကုန်သည်။ (ဟုတော-ဖြစ်၍) အယံ

သတ္တမတန်း

ပဒီပေါ-တောက်ပလျှည်း၊ ဤဆီမီးသည်၊ (နိဗ္ဗုတော)ယထာ-ထိုဤ မရောက်၊
 ငြိမ်းပြီးနောက်ဝယ်၊ ကင်းပျောက်ချုပ်ငြိမ်း၊ ရုပ်သိမ်းရသကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗန္တိ-ထိုဤ
 ဘဝ၊ မရောက်ကြဘဲ၊ အေးမြပုံသေ၊ ငြိမ်းကြပေတော့သတည်း။...သံဃေ-
 အရိယာများတွင်၊ ထိပ်တန်းတင်ဘို့၊ အရှင်ရဟန္တာ၊ သံဃာတော်မြတ်၌၊ ပဏီတံ-
 အောက်အရိယာ၊ များသံဃာထက်၊ ကံသာမြတ်မှုန်၊ တုဘက်လွန်သော၊ ဣဒမ္ပိ
 ရတနံ-ရတနာဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းထက်ကောင်းသည့်၊ ဂုဏ်ပေါင်းကိုခြံ၊ ကံ
 ဟူသမျှ၊ ကုန်ရခြင်းစသော ဂုဏ်သည်၊ အတ္တိ-စင်စစ်ကေန၊ အမှန်မသေ၊ ရှိပါ
 ပေ၏။ တေတန သစ္စေန-မှန်ကန်လှစွာ၊ ဤဝစီသစ္စာကြောင့်၊ ပါဏီနံ-ဘေးရန်
 ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းကြလို့၊ များလူဗိုလ်တို့အား၊ သုဝတ္ထိ-တင့်တယ်ဘို့ရန်၊
 အတန်တန်ဖြင့်၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းခြင်းသည်၊ ဟောတု-စင်စစ်မသေ၊
 ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

ခီဏံ ပုရာဏံ။ ။ သူ့သူငါငါ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ရှိနေသော တဏှာ
 သည် စိုစိုဖပ်ဖပ် စေးကပ်ခြင်းသဘော ရှိ၏။ ယခုဘဝ၌ ရူပသဒ္ဒစသည့်
 အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သို့ ကပ်၍ကပ်၍ နေကြခြင်းသည် ဤတဏှာ
 အစေးကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ တဘဝ ကုန်ခါနီးဝယ် ပြတ်၍မသွားအောင်
 နောက်ဘဝသို့ ကပ်ငြိခြင်းမှာလည်း ဤတဏှာသဘောပင်တည်း။ ပြုခဲ့
 သမျှ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည် ထိုတဏှာငြိကပ်ရာသို့လိုက်၍ အကျိုး
 ပေးရ၏။ အကုသိုလ်ကံသော်မှလည်း သေခါနီး၌ ထင်လာသော
 မကောင်းအာရုံကို အကောင်းထင်၍ တဏှာဖြင့်ငြိကပ်တတ်သေး၏။
 ဥပမာ-ပင်လယ်ထဲ၌ ရေနစ်ရာဝယ် အငပေါ်သို့ပေါ်လာခိုက် တွေ့ရ
 သော မိကျောင်းကိုပင် အားကိုးဘွယ်ထင်၍ ဖက်ထားသကဲ့သို့တည်း။
 ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်ကံကလည်း တဏှာငြိကပ်ရာ ဘဝသို့လိုက်၍
 အကျိုးပေးရသည်။ ရဟန္တာဖြစ်သောအခါ ထိုတဏှာအစေး ကုန်သော
 ကြောင့် ဘဝများစွာက ပြုအပ်ခဲ့သော ကံတို့သည်လည်း ကပ်ငြိစရာ
 တဏှာအဖေပေါ် မပါသဖြင့် အကျိုးမပေးနိုင်ရကား “ကုန်သွားပြီ” ဟု
 ဆိုရတော့သည်။

ဓုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နဝံ နတ္ထိသမ္ဘဝံ။ ။ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဘုရားရှင်ကို ပူဇော်မှု၊ တရားဟောမှု၊ ကျမ်းစာပို့ချမှု၊ ဂီလာနကို ပြုစုမှုစသော အသစ်ဖြစ်သော ကောင်းမှုတွေ ရှိပါပေ၏။ ရဟန္တာဖြစ်မှ ပြုအပ်သော တိုကောင်းမှု များလည်း တဏှာအစေး မပါဘဲဖြင့် ကပ်စရာအခံရုံ ကပ်စရာဘဝ မရှိသောကြောင့် ရဟန္တာတို့ဆန္ဒတိုဝယ် သမ္မာသတ္တိ မကျန်တော့ရကား ထင်ရှားရှိသည်ဟု မဆိုရ။ ဖြစ်ကာမတ္တ၊ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးရတော့သည်။ [အကျိုးမပေးတော့-ဟူလိ။]

ဝိရတ္တဝိဟ္တာယကိကေ ဘဝသ္မိံ။ ။ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုတဏှာအစေး မရှိသောကြောင့် နောက်ဘဝ၌ ငြိုကပ်သောစိတ် တပ်မက်သောစိတ် နောက်ဘဝကို လိုချင်သောစိတ် မရှိကြတော့။

ဘေ ခိဏဗီဇာ။ ။မျိုးအဖြစ်ဖြင့် ထားအပ်သော သစ်စေ့တို့သည် မပျက်မစီးမှ အပင်ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြ၊ အသီးအပွင့်ကို သီးပွင့်စေနိုင်ကြ၏။ ထိုမျိုးစေ့ကို ပြုတ်၍ဖြစ်စေ၊ မီးဖုတ်၍ဖြစ်စေ၊ ဖျက်ဆီးလိုက်သောအခါ အပင်ကို မပေါက်စေနိုင်၊ ထို့အတူ တဘဝဆုံးပြီးနောက် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်စိတ်သည် ထိုဘဝ၌ ခန္ဓာသစ်ပင် ပေါက်ဘို့ရာ မျိုးစေ့နှင့် တူ၏။ ကံက ကုန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့လည်း မကျန်တော့ချေ။ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ မကျန်သောကြောင့် ဘဝတည်းဟူသော သစ်ပင်လည်း မပေါက်နိုင်တော့။

အဝိရုဠိဆန္ဒာ။ ။ရဟန္တာမဖြစ်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘဝအသစ် ဝယ် ခန္ဓာအသစ် ရဘို့ရာ တဏှာဆန္ဒ ပြင်းပြကြ၏။ ကောင်းရာ သုဂတိသို့ ရောက်ဘို့ရန် စိတ်ညှိတ်ကြ၏။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ဖြစ်စေကာမူ ဘဝအသစ် စည်ပင်ဘို့ရာ အာသာဆန္ဒ ရှိကြသေး၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား တဏှာကုန်ခန်းပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဘဝအသစ် နောက်ထပ်ဖြစ်၍ စည်ပင်လိုသော အာသာ ဆန္ဒ မရှိကြတော့ချေ။

သတ္တမတန်း

နိဗ္ဗန္တိဓီရာ ယထာယံ ပဒီပေါ။ ။ ထိုသို့ ဘဝအသစ်ဖြစ်၍ စည်ပင်ဘို့ရန် ဆန္ဒမရှိသောကြောင့် လက်ရှိဘဝ၏ နောက်ဆုံးစုတိစိတ် ချုပ်သော အခါ ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းရုံသာ ရှိတော့၏။ ဥပမာ-တောက်နေသော ဆီမီးရောင်သည် ငြိမ်းသွားသောအခါ နောက်ထပ် ဘယ်နေရာ၌ ရောက်နေသည်-ဟု မဆိုရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက်၌လည်း ရုပ်နာမ်အနေအားဖြင့် မည်သည့်နေရာအရပ်သို့ ရောက်နေသည်ဟု မဆိုရတော့ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူချိန်၌ ထွန်းထားအပ်သော ဆီမီးတပွင့်သည် ငြိမ်းသွား၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆီမီးငြိမ်းပုံကို ဥပမာပြု၍ ရဟန္တာများ၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းဟူသော ငြိမ်းအေးပုံကို ဟောပြောတော်မူ၏။ သို့သော် ဆီမီးငြိမ်းရာ၌ အဆက်အစပ် မကျန်တော့ဘဲ လုံးဝ ငြိမ်းသွားသော်လည်း ရဟန္တာများ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ကား ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသာ ငြိမ်း၍ သမ္မရာယိကနိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကား ကျန်ရစ်ပါသေးသည်။

အမှာ။ ။ ဤ သံဃရတနာတော်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မှန်ကန်သော စာရားရတနာကြောင့် ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရတနာကိုပြုရာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ အခန်း၌ ဗုဒ္ဓ၏ ဉာဏ်တော်အစွမ်းကို မှန်းဆဘို့ရာ သံဃာ့ရတနာကိုလည်း ပြုလိုက်ရပါသည်။

ရတနာ ၃-ပါး။ ။ ကောင်းကင်၌ လမင်းသည် အရောင်ထွက်သော ကြောင့်သာ ထင်ရှား၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရတနာ လမင်းလည်း တရားရောင်ခြည် အသိလိကြောင့်သာ ထင်ရှားတော်မူ၏။ လမင်းသည် ကြယ်တာရာတွေ ဝန်းရံနေသောအခါ သာ၍ တင့်တယ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရတနာလမင်းလည်း အရှင်သာရိပုတြာ, အရှင် မောဂ္ဂလ္လာန် အရှင်မဟာကဿပစသော အရိယာသံဃာ ရတနာကြယ်တွေ ဝန်းရံနေသောကြောင့် သာ၍ပင် တင့်တယ်ပါသည်။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပေါ်လွင်အောင် ရတနာ့သုတ်တော်၌ လာသော ၃-ဂါထာကို ဖော်ပြ ထားပါသည်။

သရဏ ၃-ပါး။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် အရိယာသံဃာတည်းဟူသော ကြယ်ပေါင်းခသည့် ဗုဒ္ဓလမင်း၏ တရားတည်းဟူသော လရောင်တွင် အစဉ်မရွှေ့ ပျော်မွေ့နေကြရသောကြောင့် ထိုကိုးကွယ်ရာရတနာ ၃ သွယ် သည် ငါ၏စိတ်ဝယ် အမြဲ စံပယ်နေပါ တကားဟု အားရပါးရ ဝမ်းမြောက်ကြပါလော။

(ဆောင်) ဘုရားလမင်း၊ တရားလင်းရုံ၊ ခပင်း ရံကာ၊ ကြယ် သံဃာ ဖြင့်၊ လွန်စွာတင့်တယ်၊ ငါ့စိတ်ဝယ်၊ စံပယ်တည်ရှိသည်။

သတ္တမတန်း

အကျယ်ညွှန်ပြချက်ပြီး၏။

စိတ်ကောင်းရှိဘို့က ပဌမ

ဤကျောင်းတိုက်မှာ နေလိုယင် “အကြီးက အငယ်ကိုနှိမ်၊ အငယ်က အကြီးကို မရိုသေဆိုတဲ့စိတ်မျိုး၊ ကိုယ်ထက်သာသူကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာစိတ်၊ ဉာဏ်ဝီရိယကောင်းတဲ့သူကို တိုးတက်မှာစိုးတဲ့ မစ္ဆရိယစိတ်၊ အလွန်ထင်ရှား သိသာတဲ့ တဏှာရာဂစိတ်၊ ဂုဏ်နဲ့လာဘ်ကို အလွန်လိုလားတဲ့ လောဘစိတ်၊ ပြင်းထန်တဲ့ ဒေါသစိတ်၊ မာန်မာနစိတ်စတဲ့ စိတ်မျိုးတွေ မဖြစ်စေဘဲ၊ ဆရာပီပီ တပည့်ပီပီ ရိုသေလေးစားတဲ့ မေတ္တာစိတ်၊ မကျန်းမာသူကို သနားတဲ့ ကရုဏာ စိတ်၊ သူတပါး ပညာတတ်သည်ကို လာဘ်ပေါသည်ကို ဝမ်းမြောက်တဲ့ မုဒိတာစိတ်၊ ဘုရားဝေယျာဝစ္စကို စိတ်ပါလက်ပါ ပြုလိုတဲ့စိတ်၊ သဒ္ဓါတရား ကောင်းတဲ့စိတ်၊ ပျော့ပျောင်းနူးညံ့တဲ့စိတ်၊ အပါယ်လေးပါးကြောက်တဲ့စိတ်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်လိုလားတဲ့စိတ် စတဲ့စိတ်မျိုးတွေ ရှိရမယ်။

“တဘဝသံသရာ” ၃၆၅-တွင် ကြည့်ပါ။

အဋ္ဌမတန်း

(ဥပါသက)

အကျဉ်း။

«ရတနာ ၃-လီ ယုံကြည်သိ၍၊ ဆည်းကပ်မိတဲ့ ထိုသူသာ၊
သရဏဂုံ တည်သူမှတ်လို့၊ ဥပါသက ခေါ်အပ်စွာ၊
သီလငါးတန်စင်ကြယ်ပြီး၍၊ အသက်မွေးလည်း ကောင်းဘို့ရာ၊
အကျိုးနှင့်ကံဝေဘန်တတ်အောင်၊ တရားဖတ်ကြ မှတ်ကြပါ။»

လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တုန်း

ဝိနည်းတော်အတိုင်းနေ၍ အာပတ်မသင့်အောင် စောင့်စည်းခြင်း၊ အာပတ်သင့်မိယင် “မိမိမှာ မည်သည့်အာပတ်သင့်မိပါပြီ၊ နောင်အခါ မသင့်အောင် စောင့်စည်းပါမည်” လို့ လျှောက်သောအားဖြင့် ဒေသနာကြားခြင်း၊ သံသိက ပစ္စည်းဝေမှု တရားဆုံးဖြတ်မှု စသည်၌ အဂတိမလိုက်ခြင်း၊ ဤဂုဏ်အင်္ဂါ ရှိသူကို “လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ “အနာဂတ်ကာလ၌ အဲဒီ လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်သာ (ဗုဒ္ဓ) သာသနာတော် မကွယ်အောင် စောင့်ရစ်လိမ့်မယ်” လို့ ကြွေးကြော်တော်မူခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် စိတ်ကောင်းရှိနေရုံတွင် မပြီးဘဲ ဝိနည်းလေးစားမှုပါ အရေးကြီးသောကြောင့် “ဝိနည်းလေးစားဘို့က ဒုတိယ” လို့ ရေးထားပါတယ်။

“တဘဝသံသရာ” ၃၆၆-တွင် ကြည့်ပါ။

အဋ္ဌမတန်း

အကျယ်သိဘွယ်

(အဋ္ဌမတန်း လေ့လာဘို့ရာ ဥပါသကာတို့၏ ဆိုင်ရာ တရားများကို ပြထားသည်။)

ရတနာ

ရတနာရှိသူ၏စိတ်ကို မွေ့လျော်ပျော်ရွှင်စေတတ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ အရာ ဝတ္ထုကို “ရတနာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုရတနာ လက္ခဏာ (အမှတ်အသား) ကား—
(၁) အလေးအမြတ် အပြုခံရခြင်း၊ (၂) အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်ခြင်း၊
(၃) အတူမရှိ- အသာဆုံးဖြစ်ခြင်း၊ (၄) တွေ့ခဲကြုံခဲ ရခဲခြင်း၊ (၅) အောက်တန်းသမား အညံ့စား မဟုတ်သူတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်ခြင်းများ တည်း။

(ဆောင်) အလေးပြုအပ်၊ ဖိုးမဖြတ်တည်း၊ နှိုင်းအပ်ပြိုင်ဘွယ်၊ မရှိကွယ် သဒ္ဓါ၊ မလွယ်တွေ့ဘို့၊ ရှေးကံချိုသည်၊ လူတို့သုံးစရာ၊ မဟုတ် ပါသည်၊ ရတနာပစ္စည်း- ခေါ်သတည်း။

ဗုဒ္ဓရတနာ။ ။(၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အလေးအမြတ် ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအထံတော်သို့ သွားကြသော လူ နတ်အများသည် ပေါ့ ခပါ့ဆဆ မသွားကြ။ အလွန်ရှိသေစွာ ရှိခိုး၍ လေးလေးမြတ်မြတ် ချဉ်းကပ်ကြသည်။ ထိုသို့လေးလေးမြတ်မြတ် ဆည်းကပ်ချင်လောက် အောင်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မျက်နှာတော်မှစ၍ ကျက်သရေ မင်္ဂလာ ရှိပါပေသည်။ စကားတော် တရားတော်ကို ဟောတော်မူ သောအခါ ကြားနာရသူတို့မှာ စိတ်၏ အေးမြချမ်းသာမှု အသိဉာဏ် တိုးတက်မှုကို ရသောကြောင့် ပဌမအကြိမ် လေးလေးမြတ်မြတ် ဆည်း ကပ်ပြီးသူသည် နောက်ထပ်လည်း ဆည်းကပ်ချင်စိတ် ဖြစ်နေ တော့၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(၂) ဗုဒ္ဓရတနာသည် အလွန် အဖိုးထိုက်တန်၏။ ဥပမာ- လောက၌ ရတနာဟုခေါ်ရသော စိန် ကျောက်တို့သည်၎င်း၊ ဆင်ပျံတော် မြင်းပျံတော် တို့သည်၎င်း အဖိုးမဖြတ်နိုင်၊ အလွန် အဖိုးတန်သကဲ့သို့တည်း။ ထိုကဲ့သို့ အဖိုးထိုက် တန်ခြင်းမှာလည်း ထိုရတနာအတွက် ဥစ္စာရှင်မှာ စိတ်ချမ်းသာမှု၊ ထိုရတနာ ကြောင့် အကျိုးရမှုကို လိုက်၍ဖြစ်၏။ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါဟူသော ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမတို့သည် ဘုရားရတနာကို ဖူးမြော်ရသော ပဌမအကြိမ်မှာပင် သောတာပန်များ ဖြစ်ကြ၏။ သောတာပန် ဖြစ်လျှင်ပင် ဘဝသံသရာ၌ တွေ့ကြုံရမည့် ဒုက္ခများစွာတို့မှ ကင်းလွတ်ရငြိမ်း၍ လွန်စွာကြီးမားသော အကျိုးကိုရကြ၏။ ထိုသို့အကျိုးရသည့်ပြင် ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်နေရသည်မှာလည်း လွန်စွာ စိတ်ချမ်းသာ၏။ ထို့ကြောင့် ထို ကျောင်း ဒကာ၊ ကျောင်းအမတို့အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ရတနာတော် ဖြစ်ပါပေသည်။

(၃) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဘူမရှိ ကမ္ဘာလောက၌ အသာဆုံး ဖြစ်တော် မူ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သီလတော်၊ သမာဓိတော် ပညာတော် စသော ဂုဏ်တော် များကဲ့သို့ ပြည့်စုံလုံလောက်သောဂုဏ်သည် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမရှိ။ ထို့ကြောင့် သီလစသော ဂုဏ်တော်အားဖြင့် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်မျှ တူတော်မမူရကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဘူမရှိသော ရတနာတော် ဖြစ်ပါပေသည်။ ဥပမာ- ပြည်တန်သော ပဒမြား ရဟနာ၌ အခြားသော တန်းတူရတနာ မရှိတော့ သကဲ့သို့တည်း။

(၄) ပြည်တန်သော ပဒမြား ရတနာသည် တွေ့ဘို့ကြုံဘို့ ခဲယဉ်းသကဲ့သို့ တို့အတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်လည်း ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာအောင် ပါရမီဖြည့်တော်မူပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်တော်မူသောကြောင့် တွေ့ကြုံဘို့ ဖူးတွေ့ရဘို့ အလွန်ခဲယဉ်းပေသည်။ ငါတို့ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ပါရမီဖြည့်တော်မူရာ ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလအတွင်း၌ ဘုရားရှင်ပေါင်း ၂ကျိပ် ၄ ဆူသာ ပွင့်တော် မူခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ငါတို့ ဘုရားအလောင်းတော်သည်ပင် ပါရမီဖြည့်တော် မူစဉ်က ဗုဒ္ဓရတနာကို နှစ်ဆယ့်လေးကြိမ်သာ ဖူးတွေ့တော်မူခဲ့ရလေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

(၅) လောက၌ စိန်ကျောက်စသောရတနာသည် သာမန်လူ အောက်တန်းလူတို့၏ အသုံးအဆောင်မဟုတ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာကြွယ်ဝသူတို့၏သာ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလည်း ရှေးရှေးက ဘုန်းကံပါလာသူတို့၏ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ဘို့ရာသာ ဖြစ်၏။ “ရှေးရှေးက ဘုန်းကံပါလာသူ” ဟူရာ၌ ပစ္စည်းပေါများသူကို မဆိုလို၊ ဘုရားကို ကိုးကွယ်ဘို့ရန် ကံပါသူကို ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် လူအနေအားဖြင့် အထက်တန်းကျသော်လည်း ရှေးကံမပါလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို အယုံအကြည်မရှိသောကြောင့် ကိုးကွယ်မှု ဆည်းကပ်မှုကို မပြုဖြစ်တော့ချေ။

ဓမ္မရတနာ။ ။ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်များနှင့် မဂ်တရား ဖိုလ်တရား နိဗ္ဗာန်တရားတော်များကို “ဓမ္မ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဓမ္မသည် (၁) ရိုသေလေးမြတ်စွာ နာယူမှတ်သားအပ်၏။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို သိဘို့ရန်လည်း ရိုသေလေးမြတ်စွာ ကျင့်အပ်၏။ (၂) တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်လောက်အောင် အဖိုးထိုက်တန်၏။ (၃) မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားတော်များကို မဆိုထားဘိ ပိဋကတ်တရားတော်များသည်ပင် အတူမရှိ အသာဆုံးတရားတော်ဖြစ်၏။ (အခြားဘာသာ တရားနှင့် ယှဉ်ကြည့်ပါလေ။)

(၄) ထိုဘုရားတော်သည် ဘုရားပွင့်တော်မူမှ ကြားရ သိရသော တရားတော်များဖြစ်ရကား ဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ဘို့မလွယ်သလို တရားတော်လည်း ကြားနာဘို့မလွယ်ကူချေ။ (၅) ထိုတရားတော်ကို ရှေးကံမပါသော အောက်တန်းလူများ မသိနိုင်မသုံးစွဲနိုင်၊ ရှေးကံပါသော အထက်တန်းလူများ၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် တရားတော်သည် ရတနာ၏ဂုဏ်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် “ဓမ္မရတနာ” ဖြစ်ပါပေသည်။

သံဃာ့ရတနာ။ ။အရိယာဖြစ်ပြီးသော သံဃာတော်ကိုသာ ရတနာသုတ် ပရိတ်တော်၌ “ရတနာ” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုသံဃာ့ရတနာသည်လည်း (၁) ရိုသေလေးစားထိုက်၏။ မရိုမသေလုပ်လျှင် ထိုမရို

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သေသုမ္မာ ဤလောက၌ ကြီးပွားခြင်း၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၏။ နောင် သံသရာ၌လည်း မကောင်းကျိုးကို ခံရမည်သာ။ (၂) ထိုအရိယာ သံဃာတော်ကို ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူမှာ နောင် သံသရာအကျိုးကို ပေးနိုင်၏။ ထိုအကျိုးကား တန်ဖိုးဖြတ်၍ မရနိုင် သော အကျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအကျိုးကို ပေးနိုင်သော အရိယာ သံဃာတော်လည်း တန်ဖိုးဖြတ်၍မရနိုင်လောက်အောင် အပိုးတန်ပါ ပေသည်။

(၃) သုပ္ပဋိပန္န-ကောင်းစွာကျင့်သော၊ ဥပုပ္ပဋိပန္န-လူတို့ အထင် ကြီးဘို့ရာ ပရိယာယ်ဟန်မပါဘဲ ရိုးရိုးဖြောင့်ဖြောင့် ကျင့်သော၊ ဥာယပ္ပဋိပန္န-လောက၌ ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘအကျိုးကို၎င်း၊ သံသရာ၌ ခံစားရမည့်အကျိုးကို၎င်း လုံးလုံးမမြှော်ကိုးဘဲ နိဗ္ဗာန် အကျိုးအတွက် သက်သက်ကျင့်သော၊ သာမိစိပုပ္ပဋိပန္န-လူတို့၏ ရိုသေ လေးစားမှုကို ခံနိုင်လောက်အောင် ကျင့်သော သံဃာတော်သည် ဘုရားရှင်၏ အရိယာရဟန်းတော်များမှတစ်ပါး အခြားဘာသာ၌ မရှိနိုင်။ ထို့ကြောင့် အရိယာသံဃာတော်သည် အဘူမရှိ အသာဆုံး ဖြစ်ပါပေသည်။

(၄) သံဃာ့ရတနာသည် ဗုဒ္ဓရတနာ ပေါ်ထွန်းချိန်၌သာ တွေ့ရ ကြုံရပူးမြင်ရသောကြောင့် အလွန်တွေ့ကြုံခဲသော ရတနာပင်ဖြစ်၏။ (၅) ထိုသံဃာ့ရတနာကို ရှေးရှေးက ဘုန်းကံပါသူ၊ အထက်တန်း လူတို့သာ ဖူးတွေ့နိုင်၊ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်နိုင်သောကြောင့် သံဃာ့ ရတနာသည် အထက်တန်းလူတို့၏ အသုံးအဆောင်သဘွယ် ဖြစ် ပေသည်။

ဥပါသကာ။ ။ ထိုရတနာ ၃-ပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို သဒ္ဓါတရားဖြင့် ယုံကြည်၍ ဥာဏ်ဖြင့်လည်း ထိုဂုဏ်တော်များကို အထိုက်အလျောက် သိသောကြောင့် “ဘုရားကို ကိုးကွယ်ပါ၏။ တရားတော်ကို ကိုးကွယ်

အဋ္ဌမတန်း

ပါ၏။ အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟုဆို၍ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်သူကို “ဥပါသကာယောကျ်ား၊ ဥပါသိကာမိန်းမ” ဟု ခေါ်ရ၏။ (ဥပ-ရတနာ ၃-ပါး၏အနီးသို့ ကိုယ်ဖြင့်လည်း ကပ်ရောက်၊ နှုတ်ဖြင့်လည်း ချီးကျူးပြောဆိုသောအားဖြင့် ကပ်ရောက်၊ စိတ်ဖြင့် လည်း အာရုံရောက်၍+အာသက-နေတတ်သူ။)

သရဏ။ ။ “သရဏ” ဟူသော ပါဠိသည် မြန်မာလို “ဒုက္ခကိုဖျောက် သုခ ရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တတ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြု၏။ ဘုရား တရား အရိယာသံဃာဟူသော ရတနာ ၃-ပါးကို “သရဏ” ဟု ဆိုသည်။ ဘုရားရှင်သည် ဓမ္မရတနာအခင်း၌ ပြခဲ့သော တရားတော်များကို ဟောတော်မူ၍ ကိုးကွယ်သူတို့အား ယခုဘဝ နောက်ဘဝ၌ ဒုက္ခကို ပယ်ဖျောက်၍ သုခရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ တရား တော်ကား မိမိကိုကျင့်သူအား ယခုဘဝ နောက်ဘဝ၌ ဒုက္ခကိုဖျောက် သုခရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ (ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မာစာရိံ - တရားကျင့်သူကို တရားကပြန်၍ စောင့်ရှောက်၏။) အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော သံဃာတော် များလည်း လယ်ယာမြေကောင်း ပမာ ကောင်းမွန်စွာကျင့်၍၎င်း၊ တရားတော်ကို ဟောပြော၍၎င်း ကိုးကွယ်သူ တို့အား အကျိုးများအောင် စောင့်ရှောက်တော်မူကြပေသည်။

ကိုးကွယ်ရာ။ ။ “သရဏ” ဟူသော ပါဠိသည် “ကိုးကွယ်ရာ” ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဘုရား တရား အရိယာသံဃာတော်များသည် လူတို့၏ ကိုး = (ဘေးရန်မရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်) အားကိုးစရာလည်းဖြစ်၏။ ကွယ် = ဘေးရန်ပေါ်လာသောအခါ ထို ဘေးရန်ကို ကွယ်ကာစရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ရတနာ ၃-ပါးကို ယုံကြည်သူ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမတို့သည် လောကီဒုက္ခ နှင့် တွေ့ရသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်ကို နှလုံးသွင်း၍၎င်း၊ ဗုဒ္ဓစာပေများကို ကြည့်ရှု၍၎င်း ထိုဒုက္ခမှ သက်သာနိုင်သမျှ သက်သာ အောင် ကာကွယ်ရှာကြလေသည်။ ထိုသို့ ကာကွယ်သည့်အတွက်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ထိုဒုက္ခ၏သက်သာခြင်း၊ ထိုဒုက္ခမှလွတ်သင့်လျှင် လွတ်လာခြင်းသည် ရှေးကံလည်းပါ၊ တရားတော်၏ အကွယ်အကာလည်း ပါသော ကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဘုရား၊ တရား၊ အရိယာသံဃာတော် များ၏ဒုက္ခကို ကာကွယ်ခြင်းမှာ တကယ်လက်တွေ့ကျမှ ကာကွယ်ခြင်း ထက် ဒုက္ခမရောက်မီက ထိုဒုက္ခမျိုးမရောက်ရအောင် ကြိုတင်၍ ကာကွယ်ခြင်းက လိုရင်းဖြစ်ပါသည်။ (ဤနေရာဝယ် ပရိတ်တရား တော်များ၏ ဘေးရန်အန္တရာယ်ကာကွယ်ပုံ၊ မေတ္တာတရား၏ ဘေးရန် အန္တရာယ်ကာကွယ်ပုံများကို စဉ်းစားကြ ကြားနာကြပါလေ။)

သရဏဂုံတည်သူ။ ။ (သရဏ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ + ဂမန(ဂုံ)သိသောစိတ်။)

“ဘုရားတရား အရိယာသံဃာတော်များသည်ကိုးကွယ်ရာဖြစ်ပေသည်” ဟု ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ၊ သိသောဉာဏ်၊ ထို ၂-မျိုးလုံးဖြစ်စေ၊ တမျိုး ဖြစ်စေ ပါရှိသောစိတ်ကို “သရဏဂမန” ဟု၎င်း၊ “သရဏဂုံ” ဟု၎င်း ခေါ်၏။ ထိုသရဏဂုံ စိတ်မပျက်ဘဲ အမြဲတည်ရှိနေသော ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမကို “သရဏဂုံတည်သူ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသည်ဖြင့် မဆိုသော်လည်း “သရဏဂုံတည်သူ” ဟုကား ဆိုနိုင်ပါပြီ။ ဥပမာ—“ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု မဆိုသော်လည်း သူ့ အသက် မသတ်ဘို့ရန် ရှောင်ကြဉ်လျှင် ထိုသီလရှိသူ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဆောက်တည်ပါ။ ။ သို့သော် သီလကို ဆောက်တည်သကဲ့သို့ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသည်ဖြင့် ပါဠိလိုဖြစ်စေ၊ “ဘုရားကိုကိုးကွယ်ပါ၏” စသည်ဖြင့် မြန်မာလိုဖြစ်စေ၊ (အခြားဘာသာ တမျိုးမျိုးဖြင့်ဖြစ်စေ) ရွတ်ဆိုလိုက်ရသေး၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုခြင်းကို “သရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ သီလကို တကြိမ်တခါ ဆောက်တည်ထားလျှင် သီလမပျက်သမျှ အမြဲတည်သကဲ့သို့ သရဏဂုံကိုလည်း တကြိမ်ဆောက် တည်ထားလျှင် ယုံကြည်စိတ် မပျောက်သမျှ သရဏဂုံ မပျက် တောပါ။

အခြားကိုးကွယ်မှ ပျက်။ ။ ရတနာ ၃-ပါးကို မယုံကြည်တော့ဘဲ အခြား ဘုရားကိုဖြစ်စေ၊ နတ်စသည်ကိုဖြစ်စေ တကယ်ယုံကြည်၍ ကိုးကွယ် သောအခါ သရဏဂုံပျက်၏။ သူတို့၏အယူကို ယုံကြည်မှုမရှိဘဲ “ဆရာ ဖြစ်ဘူး၍ ကန်တော့ခြင်း၊ လောကီအကျိုး တမျိုးမျိုးကို ပေးလိမ့်မည် ထင်၍ ကိုးကွယ်ခြင်း” စသည်ကို ပြုသည့်အတွက်ကား သရဏဂုံ မပျက်ပါ။ (သာမညဗလသုတ် အဋ္ဌကထာ။)

သီလစင်ကြယ်ခြင်း။ ။ “မိမိကိုယ်ကို သရဏဂုံတည်သော ဥပါသကာ ဥပါသိကာမ” ဟု ဆိုသူသည် “ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်း” စသော ငါးပါးသီလကို စင်ကြယ်စွာ စောင့်ထိန်းရ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သရဏဂုံသီလကို ဆောက်တည်ရာ၌ သရဏဂုံကိုရှေးဦးစွာ ဆောက်တည် ပြီးနောက် ငါးပါးသီလကို ဆက်၍ဆောက်တည်လေ့ ပြုကြသည်။ “စောင့်ထိန်း” ဟူရာ၌ ပေါ့ပေါ့ဆဆ မဟုတ်ဘဲ ခါးဝတ်ကဲ့သို့ လုံခြုံအောင် စင်စင်ကြယ်ကြယ် စောင့်ထိန်းရသည်။

ခါးဝတ်ပမာ။ ။ ကိုယ်၌ ဝတ်အပ်သောအဝတ်သည် အထက်ကဖြစ်စေ၊ အောက်ကဖြစ်စေ စုတ်ပြတ်နေလျှင် ကြည့်၍မကောင်းသကဲ့သို့ ငါးပါး သီလလည်း အာသီလဖြစ်စေ၊ အဆုံးသီလဖြစ်စေ ပျက်နေလျှင် မကောင်းပါ။ ကိုယ်အဝတ်သည် အလယ်၌ ပေါက်နေသော်၎င်း၊ အစွန်းအစက် အကွက် ထင်နေသော်၎င်း ကြည့်၍မကောင်းသကဲ့သို့ ငါးပါးသီလလည်း အလယ်သီလ ပျက်သော်၎င်း၊ မစင်မကြယ် ညှိုးနွမ်းနေသော်၎င်း မကောင်းပါ။

ရတနာနှင့် စဏ္ဍာလ။ ။ ငါးပါးသီလကို စင်ကြယ်အောင် စောင့်ထိန်း သူကို “ဥပါသကာ ရတနာ” ဟု ခေါ်ရ၏။ “ရတနာ” ဟူသည် လူ အများ၏ နှစ်သက်စရာ ဖြစ်သကဲ့သို့ သရဏဂုံတည်၍ ငါးပါးသီလ စင်ကြယ်သူလည်း လူသာမက ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ် စသော နတ်အများ၏ နှစ်သက်စရာ ရတနာတမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ သီလမလုံခြုံသူကိုကား “ဥပါသကာ စဏ္ဍာလ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ဒွန်းစဏ္ဍား ကဲ့သို့ကြမ်းတမ်းသော ယုတ်ညံ့သော ဥပါသကာဟု ဆိုလိုသည်။

သီလစင်ကြယ်ရကျိုး။ ။ရဟန်းတို့... သီလ၏ ပြည့်စုံစင်ကြယ်သောကြောင့် ရနိုင်သော အကျိုးတရားတို့သည် ငါးပါးရှိကုန်၏။ (၁) သီလပြည့်စုံသူသည် မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ နေလေ့ရှိခြင်းကြောင့် အသုံးအဖြုန်း မများရကား များစွာသော စည်းစိမ်ကို စုဆောင်းမိ၏။ (၂) လူတော်လူကောင်း တယောက်ဟု နာမည်ကျော်ကြား ထင်ရှား၏။ (၃) မည်သည့် ပရိသတ်၊ မည်သည့် အစည်းအဝေးမဆို မျက်နှာမပျက်ရဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ သွားနိုင်ဝင်နိုင်၏။ (၄) သေခါနီးရောက်သော်လည်း သတိမပျောက်ဘဲ မတွေ့မဝေ ကြည်ကြည်လင်လင်နှင့် သေရ၏။ (၅) သေပြီးနောက်လည်း ကောင်းသော ဘဝသို့ ရောက်ရ၏။ ဤသို့ အကျိုးငါးပါးရှိကုန်၏။ (ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပံ၊ အက္ခောသကဝဂ်၊ သီလသုတ်။)

အသက်မွေးစင်ကြယ်မှု။ ။ဥပါသကာသည် ငါးပါးသီလ လုံ့သော်လည်း အသက်မွေးမှု (ဝမ်းကျောင်း) အတွက် အလုပ်အကိုင် လုပ်ရာ၌ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၍ လိုပါသေးသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မစင်ကြယ်လျှင် ငါးပါးသီလကိုလည်း ပျက်ပြယ်စေရာ ရောက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့ မလုပ်အပ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အရောင်းအဝယ်တို့ကား....

မပြုလုပ်အပ်သော အရောင်းအဝယ် ငါးမျိုး

(၁) သတ္တဝါဏီဇ္ဇ- လက်နက်ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ (ဓား လှံ သေနတ် စသော လက်နက်ကိုလုပ်၍ရောင်းခြင်း၊ တဆင့်ဝယ်၍ ရောင်းခြင်းတည်း၊ မိမိရောင်းအပ်သော လက်နက်ဖြင့် သူတပါးကိုသတ်လျှင် လက်နက်ရောင်းသူ မှာလည်း အကုသိုလ်ပြစ် မကင်းပါ။)

(၂) သတ္တဝါဏီဇ္ဇ- သတ္တဝါကို ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ (ပြည့်တန်ဆာလုပ်၍ ရန်ဖြစ်စေ၊ အစေအပါး ကျွန်ုပ်တို့ရန်ဖြစ်စေ လူသတ္တဝါကို အရောင်းအဝယ် လုပ်ခြင်းတည်း၊ ထိုအရောင်းခံရသူ၏ ဒုက္ခရောက်မှု၌ ရောင်းသူလည်း တဝန်မကင်းပါ။)

အဋ္ဌမတန်း

(၃) မိသဝါဏိဇ္ဇ— အသားကို ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ (သတ်၍ အသားစားဘို့ ရန် နွား ကျွဲ ကြက် ဝက် ငှက်တို့ကို အရောင်းအဝယ် လုပ်ခြင်း။) ဝယ်သူက သတ်၍ရောင်းရာ၌ မူလက ရောင်းသူလည်း တာဝန်မကင်းပါ။ သူတို့ဘာသာ သတ်ပြီးမှ အရောင်းအဝယ် (အသားသယ်) လုပ်ရာ၌ကား အပြစ်မရှိနိုင်ပါ။ သို့သော် မြန်မြန်သတ်ပေးဘို့ကား မတိုက်တွန်းရ။

(၄) မဇ္ဇဝါဏိဇ္ဇ— သေရည် အရက် ဘိန်း ကဇော် လှော်စာ စသည်ကို ရောင်းမှု၊ (ကိုယ်တိုင်လုပ်၍ ရောင်းခြင်း၊ တဆင့်ဝယ်၍ ရောင်းခြင်းအားလုံးပင် ပါဝင်သည်။)

(၅) ဝိသဝါဏိဇ္ဇ— သေစေတတ်သော အဆိပ်ကို ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ (“အဆိပ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဆေးဖော်ဘို့ရန် ရောင်းခြင်း” ကို မဆိုလို၊ ထို အဆိပ်ဖြင့် သေအောင်ရည်ရွယ်၍ ရောင်းခြင်းကိုသာ တားမြစ်ပါသည်။)

အချုပ်မှာ = မိမိအလုပ်ကြောင့် လူအများ၌ အကုသိုလ်တိုးပွားဘွယ်ရှိလျှင်၎င်း၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲစရာရှိလျှင်၎င်း ဥပပါသကာသည် ထိုပစ္စည်းကို အရောင်း အဝယ် အလဲအလှယ်မလုပ်သင့် ဟု ဆိုလိုပါသည်။

အကျိုးနှင့်ကံ ဝေဘန်တတ်အောင်။ ။ ဥပပါသကာသည် (၁) ရတနာ ၃-ပါးကို ကိုးကွယ်ခြင်း၊ (၂) ၅-ပါးသီလလုံခြုံခြင်း၊ (၃) အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် မိစ္ဆာဇီဝကို ရှောင်၍ သမ္မာအာဇီဝ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊ ဤ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးသောအခါ ကံကောင်းကံဆိုး အမျိုးမျိုးကို ခွဲခြားဝေဘန်တတ်ဘို့ရာ၎င်း၊ ထိုကံများ၏ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုး ပေးပုံကို ခွဲခြားဝေဘန်တတ်ဘို့ရာ၎င်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များကို ဖတ်ရသည်၊ ကြားနာမှတ်သားရသည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ အယူမှား ၁၀-မျိုး

၁။ နတ္ထိ ဒိန္နံ = လှူခြင်း၏အကျိုး မရှိ၊ (ယခုဘဝ၌ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းကြောင့် နောက်နောက်ဘဝ၌ ကောင်းကျိုးမရနိုင်။)

၂။ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ=အကြီးအကျယ် ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ (ခနရှင် ဖြစ်၍ အကြီးအကျယ် အလှူပေးခြင်းကို “ယဇ်ကြီးပူဇော်ခြင်း”ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ပူဇော်ခြင်းကြောင့် နောက်နောက်ဘဝ၌ အကျိုးမရှိ။)

၃။ နတ္ထိ ဟုတံ=ယဇ်ငယ်ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ (လက်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ဧည့်သည်အား ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်းကဲ့သို့ အနည်းငယ် ပူဇော်ခြင်းကို ဆိုသည်။ ထို ပူဇော်ခြင်းကြောင့်လည်း နောက်နောက်ဘဝ၌ အကျိုးမရှိ။)

၄။ နတ္ထိ သုကတဒုက္ခဋ္ဌာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော=ကောင်းစွာပြုအပ်၊ မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကံတို့၏အကျိုးရင်း၊ အကျိုးဆက်မရှိ၊ (သုစရိုက် ၁၀ ပါး၊ ပုညကြိယဝတ္ထု ၁၀-ပါးကို “သုကတကမ္မ-ကောင်းမှု”၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကို “ဒုက္ခဋ္ဌကမ္မ-မကောင်းမှု”ဟု ခေါ်၏။ ထိုကံတို့၏ တိုက်ရိုက်ပေး နိုင်သော အကျိုးဖလ၊ ဆက်သွယ်၍ပေးနိုင်သော အကျိုးဝိပါကလည်း မရှိ။)

၅။ နတ္ထိ အယံ လောကော=ဤလောက ဤဘဝမရှိ၊ (တခြားဘဝရှိမှ “ဤဘဝ”ဟု ခေါ်နိုင်ရကား တခြားဘဝမရှိသောကြောင့် “ဤဘဝ”ဟု ခေါ်စရာလည်း မရှိ။ “ဘဝ”ဆိုသည်မှာ တခုသာရှိ၏။ ထိုတခုဆုံးလျှင် နောက် ထပ်ဘဝ မရှိတော့ဟု ဆိုလိုသည်။)

၆။ နတ္ထိ ပရော လောကော=အခြားဘဝမရှိ၊ (ဤလူ့ဘဝအပြင် တခြား ဘဝတမျိုး မရှိ၊ ဤလူ့ဘဝ၏ နောက်၌လည်း ဘဝတရပ် နောက်ထပ်ဖြစ်စရာ မရှိ၊ ဤဘဝဆုံးလျှင် ပြတ်တော့၏-ဟု ဆိုလိုသည်။)

၇။ နတ္ထိ မာတာ=အမိမရှိ၊ (မွေးသောမိခင် ရှိမှန်းသိ၏။ သို့သော် ထို မိခင်၌ သားသမီးဝတ်ကျေအောင် ပြုစုသော်လည်း နောက်နောက်ဘဝ၌ အကျိုးမရှိ-ဟု ဆိုလိုသည်။)

၈။ နတ္ထိ ပိတာ=အဘမရှိ၊ (အဖေရှိမှန်းသိ၏။ သို့သော် ထိုအဖေ၌ ဝတ်ကျေအောင် ပြုစုသော်လည်း နောက်နောက်ဘဝ၌ အကျိုးမရှိ-ဟု ဆိုလိုသည်။)

၉။ နတ္ထိ သတ္တာ သြပပါတိကာ=တခြားဘဝ၌ သေပြီး၍ ဤဘဝ၌ ဖြစ်လာနိုင်သော သတ္တဝါမရှိ၊ (ဖြစ်ရာဘဝ၌ တကြိမ်သာဖြစ်၍ နောက်ထပ် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပြတ်သွားသောကြောင့် အခြားဘဝမှ ဤဘဝသို့ ရောက်လာနိုင်သူ မရှိ-ဟု ဆိုလိုသည်။)

၁၀။ နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ
 ဒုမဉ္ဇေ လောကံ ပရဉ္စေ လောကံ သယံ အဘိညာ သန္တိကတာ ပဝေဒေန္တိ=
 ဤဘဝ နောက်ဘဝကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ (မျက်စိအောက် ရောက်နေသကဲ့သို့
 မျက်မှောက်ပြု၍) သူတပါးတို့ကို တဆင့်သိဘို့ ဟောပြောနိုင်လောက်အောင်
 ကောင်းစွာကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြကုန်သောရဟန်းဆိုသူ ပုဏ္ဏားဆို
 သူများ လောက၌ မရှိကြ၊ (တိကအင်္ဂုတ္တိရိ၊ တတိယပံ၊ အာပါယိကဝဂ်။)

အချုပ်။ ။ ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ ယူပုံဆယ်ပါးကို ခြုံ၍ စဉ်းစားလျှင် “နောက်
 ဘဝမရှိ” ဟူသော အယူနှင့် “အလုံးစုံကို အကုန်သိသော ဘုရားမရှိ”
 ဟူသော အယူသာ အချုပ်အခြာဖြစ်၏။ “နတ္ထိဒိန္နံ-လှူခြင်းကြောင့်
 အကျိုးမရှိ” စသော အယူတို့မှာ ထို ၂-မျိုး၏ အကျယ်အဝေးပိုမို
 သာတည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ။ “သတ္တဝါ” ဟူသမျှသည် တဘဝ၌ ပြတ်စဲ၍မသွား၊ နောက်
 နောက်ဘဝ၌ ဆက်ကာ ဆက်ကာ (ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ) ဖြစ်ရ
 သေး၏။ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ မိမိပြုအပ်ပြီးသောကံကြောင့်သာ ဖြစ်ရ၏။
 မည်သူမျှ ဖန်ဆင်း၍ မပေးနိုင်—ဟူသော အယူကို “သမ္မာဒိဋ္ဌိ-
 မှန်သောအယူ” ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက “နတ္ထိ-မရှိ” ဟု
 ယူသမျှ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိက “အတ္တိ-ရှိ၏” ဟု ယူသည်။ ထို့ကြောင့် နတ္ထိနေရာ
 ၌ အတ္တိကိုသွင်း၍ “အတ္တိ ဒိဋ္ဌိ အတ္တိ ယိဋ္ဌိ” စသည်ဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ
 ၁၀-မျိုးကိုလည်း မှတ်ပါ။

အယူမှားခြင်း၏ အပြစ်။ ။ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို ခွဲခြားဝေဘန်၍ မသိ
 တတ်သူသည် မကောင်းသောအမှုကိုလည်း အကောင်းထင်တတ်၏။
 ကောင်းသောအမှုကိုလည်း မကောင်းထင်တတ်၏။ ထိုသို့ အထင်မှား
 မှ အယူလွဲမှုကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ခေါ်၏။ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် သာမန် အပြစ်
 မဟုတ်ပါ။ မိမိအတွက် ဘဝအဆက်ဆက် နစ်နာစေနိုင်သော အပြစ်
 ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါတရားတော်ကို ဖတ်ပါ....

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဘိက္ခုတို့...အယူမှားခြင်းဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလောက် မဖြစ်သေး
သော အကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော တရား၊ ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်ကို
တိုးပွားစေနိုင်သော တရားကို ငါဘုရားမြင်တော်မမူ။

ဘိက္ခုတို့...မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ ထိုမိစ္ဆာအယူနှင့်စပ်၍ ပြုပြုအပ်သမျှ
ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုသည်၎င်း၊ ထိုအမှုတို့ကို ပြုရာဝယ် အရင်းခံ
စေတနာသည်၎င်း၊ ထိုစေတနာအလျောက် တောင့်တမှု ဆုတောင်းမှု
သည်၎င်း၊ ထိုတောင့်တမှု ဆုတောင်းမှုအားလျော်စွာ စိတ်နေ
စိတ်ထားသည်၎င်း၊ ထိုစိတ်နှင့်အတူဖြစ်ကြသော စေတသိက်အများ
သည်၎င်း (ထိုအားလုံးပင်) နောက်နောင်အခါ မကောင်းသော
အကျိုး ဆင်းရဲသောအကျိုးကို ရဘို့ရာသာ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဥပမာ....တမာစေ့ ခဝဲခါးစေ့ ဗူးခါးစေ့သည် စိုသောမြေ၌ စိုက်ပျိုး
ချထားအပ်သောအခါ မြေ၏ အဆီဩဇာ၊ ရေ၏ အဆီဩဇာကို
စုတ်ယူ၏။ ထိုစုတ်ယူအပ်သမျှ မြေဆီ ရေဆီသည် ခါးသောအကျိုးကို
သာ ဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။ (အယူအဆမှားနေခြင်းသည် အခါးစေ့နှင့်
တူ၏။ အယူအဆမှားခြင်းဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြောင့် ဒိဋ္ဌိနှင့်ဖြစ်သော
စေတနာစသော တရားတို့ မကောင်းကျိုးပေးရခြင်းသည် အခါးစေ့
ကြောင့် မြေဆီ ရေဆီတို့၏ အခါးအကျိုးကို ပေးရခြင်းနှင့်တူ၏။
ကေအင်္ဂုတ္တိရုံ၊ ကေခမ္မဝဂ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသုတ်၊) ဤတရားတော်အရ အယူ
မှားယွင်းမှုဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် သာမန်အပြစ်မဟုတ်၊ ဘဝအဆက်
ဆက် နစ်နာစေနိုင်သော အပြစ်ကြီးဖြစ်ကြောင်းကို သိပါ။

အယူမှန်ခြင်း၏ အကျိုး။ ။အယူမှန်ခြင်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိဟုခေါ်၏။ ထို
သမ္မာဒိဋ္ဌိကား မိမိကိုအခြေခံ၍ ပြုပြုအပ်သမျှ ကိုယ်မှုနှုတ်မှု စိတ်မှု
ကို၎င်း၊ ထိုအမှုကိုပြုရာဝယ် အရင်းခံ စေတနာကို၎င်း၊ ထိုစေတနာကို
အကြောင်းပြု၍ တောင့်တမှု ဆုတောင်းမှုကို၎င်း၊ ထိုတောင့်တမှုအား
လျော်စွာစိတ်အနေအထားကို၎င်း၊ ထိုစိတ်ထိုအယူနှင့်အတူဖြစ်ကြသော
စေတသိက်အများကို၎င်း မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြစ်စေနိုင်ရကား မိမိအတွက်
ဘဝအဆက်ဆက်၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရဘို့ရာသာ ဖြစ်လေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

ဥပမာ သရက်ချိုစေ့ သလေးမျိုးစေ့ စပျစ်စေ့ကို စိုသောမြေ၌ ချထားလိုက်လျှင် ထိုအစေ့သည် မြေဆီရေဆီကို စုတ်ယူ၏။ ထိုစုတ်ယူအပ်သမျှ သော အဆီသည် ချိုဆိမ့်သော အသီးကိုသာ ဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ သည် အချိုမျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် အတူဖြစ်သော စေတနာစသည် တို့၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဖြစ်စေခြင်းသည် မြေဆီရေဆီတို့၏ ကောင်းသော အရသာကို ဖြစ်စေခြင်းနှင့်တူ၏။.... ကေအင်္ဂုတ္တိရုံ၊ ကေဓမ္မဝဂ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတ်။)

ကြောင်းကျိုးတူပုံ။ ၊ ကောင်းသောမျိုးစေ့သည် ကောင်းသော ချိုဆိမ့် သော အသီးကိုသာသီးစေ၍ မကောင်းသော ခါးသော မျိုးစေ့သည် အခါးသီးကိုသာ သီးစေသကဲ့သို့ ကောင်းသောကံသည် ကောင်းကျိုးကို ဆောင်၍မကောင်းသောကံကား မကောင်းကျိုးဆောင်မည့်အကြောင်း ကိုကောင်းကောင်း နားလည်သော ဥပါသကာကောင်း ဖြစ်ဘို့ရန် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်ကို တော်တော်များများ ပြပါမည်။

(ဆောင်) ခါးသောအမျိုး၊ စိုက်ကြဲပျိုးလျှင်၊ အကျိုးပြီးစီး၊ အခါးသီးသို့ ကိုယ်ထည်းစိတ်၌၊ အကုသိုလ်စိုက်သော်၊ နောက်လိုက်အကျိုး၊ မကောင်းဆိုးတည်း။ အချိုမျိုးစေ့၊ စိုက်ပျိုးလေ့က၊ မရွေ့ အပြီး၊ အချိုသီးသို့ ထိုနည်းပညာ၊ စိုက်ပျိုးကမူ၊ မုချမသွေ၊ ကောင်းကျိုးဝေမည်။ ပျိုးစေလူပေါင်း မျိုးစေ့ကောင်း။ (ဓမ္မပဒ)

အရှုံးအမြတ်။ ။ “ပရလောကရှိ၏” ဟု ယူသူတို့သည် ပရလောက၌ ဖြစ်ရ ဦးမည်ကို တွေး၍ ဤဘဝ၌ ကောင်းသော အလုပ်ကို လုပ်၏။ ထို့ကြောင့် လူကောင်းတယောက် ဖြစ်နိုင်၏။ “ပရလောကမရှိ” ဟု ယူသူကား ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ မိမိအကျိုးရှိလျှင် လုပ်မည် ဖြစ်၍ ဤဘဝမှာပင် ယုံကြည်စိတ်ချဘို့ မရှိသော လူတယောက် ဖြစ် နိုင်၏။ အကယ်၍ ပရလောကရှိလျှင် လူကောင်းဖြစ်သူမှာ ကောင်းရာ ဘဝရောက်ဘို့သာရှိ၏။ မကောင်းသူကား အပါယ်ဘဝသို့ သွားရဘို့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် “ပရလောက မရှိ” ဟု ယူသူသည် ဘဝ ၂-ဘက်လုံး

အရှုံးထွက်၍ “ပရလောကရှိ၏” ဟု ယူသူကား ဘဝ ၂-ဘက်လုံး အကောင်းထွက်၊ အမြတ်ထွက် နိုင်ပေသည်။

ခန္ဓာ ၅-ပါး

နောက်၌လာမည့် တရားတော်များကို နားလည်ဘို့ရာ ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ အကြောင်းကို နည်းနည်းပါးပါး နားလည်ထားသင့်၏။ “ခန္ဓာ” ဟူသော ပါဠိစကားသည် “အစု” ဟု အနက်ထွက်၏။ မိမိတို့ ကိုယ်၌ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာအားဖြင့် ခန္ဓာ ၅-ပါးရှိ၏။ မြန်မာလို “ရုပ်အစု၊ ဝေဒနာအစု၊ သညာအစု၊ သင်္ခါရအစု၊ ဝိညာဉ်အစု” တို့တည်း။

ရူပက္ခန္ဓာ။ ။(ခန္ဓာသဒ္ဒါသည် “အစု” ဟူသော အနက်ကို ပြ၏။) ဤကိုယ်ဝယ် ယခုစာကြည့်နေချိန်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်၊ ရှေးကဖြစ်ခဲ့သော အတိတ်ရုပ်၊ နောက်ဖြစ်လတံ့သော အနာဂတ်ရုပ်ဟု ရုပ် ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုရုပ် ၃-မျိုးကို စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် စုလိုက်သောအခါ ရုပ်အစု(ရူပက္ခန္ဓာ) ဟုခေါ်၏။ (ယခုဖြစ်နေသော ရုပ်အစုကို ရူပက္ခန္ဓာဟု မခေါ်၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ရုပ် ၃-မျိုးအစုကိုသာ “ရူပက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်ကြောင်း မှတ်ခဲ့ပါ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာစသည်၌လည်း ဤနည်းသာတည်း။)

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ။ ။ဤကိုယ်၌ အချိန်ရှိသမျှ အာရုံတွေကို ခံစားသော (မကောင်းလျှင် ဆင်းရဲစွာ ခံစား၍၊ ကောင်းလျှင် ချမ်းသာစွာခံစားလျက်၊ ကောင်းမကောင်း မထင်ရှားလျှင်လည်းသင့်တော်ရုံခံစားသော) ဝေဒနာဟုခေါ်အပ်သော စေတသိက် တမျိုးရှိ၏။ ထိုဝေဒနာကိုလည်း ယခုမှစ၍ ရှေးရှေးက ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အတိတ်ဝေဒနာ၊ ယခုမှစ၍ နောက်နောက်၌ ဖြစ်ပျက်လတံ့သော အနာဂတ်ဝေဒနာ၊ ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဝေဒနာ၊ ဤသုံးခုကို စိတ်ကူးဖြင့် စုကြည့်သောအခါ ဝေဒနာအစုအဝေးကြီးပေါ်လာ၏။ ထိုဝေဒနာအစုကို “ဝေဒနာက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်သည်။

အဋ္ဌမတန်း

သညာက္ခန္ဓာ။ ။ ဤကိုယ်၌ အချိန်ရှိသမျှ အာရုံတွေကို တခုပြီးတခု ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်စေ၊ မထင်မရှားဖြစ်စေ မှတ်သားနေသော စေတသိက် တမျိုးရှိ၏။ ထိုသညာကိုလည်း အတိတ်သညာ၊ အနာဂတ်သညာ၊ ပစ္စုပ္ပန်သညာ၊ ဤသုံးခုကို စိတ်ကူးဖြင့် စုကြည့်သောအခါ သညာ အစုအဝေးကြီး ပေါ်လာ၏။ ထိုသညာအစုကို “သညာက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်သည်။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ။ ။ ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုကို ပြုစီမံတတ် (ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်တတ်)သော စေတနာကို သင်္ခါရဟုခေါ်၏။ ထိုစေတနာကို ပခာနအားဖြင့် နာမည်တပ်၍ ဝေဒနာသညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက် များကိုလည်း သင်္ခါရအတွင်း၌ သွင်းထားသည်။ ထိုသင်္ခါရကိုလည်း အတိတ်သင်္ခါရ၊ အနာဂတ်သင်္ခါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရ ဤသုံးခုကို စိတ်ကူးဖြင့် စုကြည့်သောအခါ သင်္ခါရ အစုအဝေးကြီး ပေါ်လာ၏။ ထိုသင်္ခါရအစုကို “သင်္ခါရက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်သည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ။ ။ ဤကိုယ်၌ အချိန်ရှိသမျှ ဟိုအာရုံသိ၊ သည်အာရုံသိနှင့် တခုခုအမြဲရနေအောင် သိသောအသိကို “ဝိညာဏ = ဝိညာဉ် = စိတ်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝိညာဉ်ကိုလည်း အတိတ်ဝိညာဉ်၊ အနာဂတ်ဝိညာဉ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဝိညာဉ် ဤသုံးခုကို စိတ်ကူးဖြင့် စုကြည့်သောအခါ ဝိညာဉ် အစုအဝေးကြီး ပေါ်လာ၏။ ထိုဝိညာဉ်အစုကို “ဝိညာဏက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်သည်။

ရုပ်နာမ်အခွဲ

အများမပျက်စိဖြင့်မြင်လျှင် သိနိုင်လောက်အောင် အထင်အရှား ဖောက်ပြန်တတ်၊ ပြောင်းလဲတတ်သော တရားကို ပါဠိလို “ရူပ”၊ မြန်မာလို “ရုပ်” ဟု ခေါ်၏။ ဤကိုယ်ကြီးလည်း ရုပ်ခန္ဓာတွေ ဖုပေါင်းနေသော အရာဝတ္ထု သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓာကိုယ် ရုပ်အစုသည် အအေးမိလျှင်လည်း နဂိုရ်အတိုင်းမှ ပြောင်းလဲ၍ အအေးဖျား၊ ဖျားသော ရုပ်တွေဖြစ်၏။ အပူမိလျှင်လည်း အအေးရုပ်မှ ပြောင်းလဲ၍ အပူဖျား၊ ဖျားသော ရုပ်တွေဖြစ်၏။ မှက်

စသည်ကိုက်လျှင်၎င်း၊ နေပူလေပူ မိလျှင်၎င်း၊ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ၍ အဖုအပိမ့် စသည်ဖြစ်၏ ဤသို့ အများသိသာအောင် ထင်ထင်ရှားရှား ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် “ရူပ=ရုပ်” ဟု ခေါ်ရသည်။

နာမ်ခန္ဓာလေးပါး။ ။ ထိုထိုအာရုံသို့ ညွတ်တတ်သော (အာရုံကိုယူတတ်သော) တရားကို ပါဠိလို “နာမ”၊ မြန်မာလို ‘နာမ်’ဟု ခေါ်၏။ စိတ်သည် အာရုံမရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်၊ အမြဲအာရုံတခုခုသို့ ညွတ်နေ၏။ “ညွတ်”ဆိုသည်ကား အာရုံကိုယူခြင်းတည်း။ စိတ်က အာရုံသို့ညွတ်နေလျှင် စိတ်၏နောက်လိုက်ဖြစ်သော စေတသိက်များလည်း ညွတ်နေတော့၏။ ထို့ကြောင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာနှင့် နောက်လိုက်ဖြစ်သော ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ကို “နာမ်ခန္ဓာ”ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့လျှင် ဤကိုယ်၌ အချုပ်အားဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာ (ရုပ်နှင့် နာမ်) နှစ်မျိုးသာရှိသည်။

အကျိုးနှင့် အကန်း။ ။ ငကျိုးနှင့် ငကန်း မသန်မစွမ်းသူနှစ်ယောက်သည် စရပ်တခု၌နေကြစဉ် အတော်ဝေးသောနေရာ၌ ထမင်းကျွေးသော အလှူရုံရှိသည်ဟု ကြားရ၏။ ထိုအရပ်သို့သွားဘို့ရာ တယောက်ချင်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် သူတို့နှစ်ယောက် တိုင်ပင်သောအခါ ကိုယ်စွမ်းသော တာဝန်ကို ကိုယ်ထမ်း၍ ပူးပေါင်းသွားဘို့ ဆုံးဖြတ်ကြ၏။ ထို့နောက် ငကန်းက ငကျိုးကို ထမ်း၏။ ငကျိုးက ငကန်း၏ လည်ကုပ်ပေါ်၌ ခုထိုင်၍ “ဝဲဘက်သွားလိုက်ပါ။ ယာဘက်သွားလိုက်ပါ။ ချိုင့်ရုံတယ်။ စမ်း၍ဆင်းပါ။ ကုန်းရုံတယ်။ ဖြည်းဖြည်းတက်ပါ” ဤသို့ပြော၍ ငကန်း၏ ဦးခေါင်းကိုကိုင်ကာ လက်ဖြင့်လည်း အချက်ပေး၏။ သူတို့နှစ်ယောက်တွင် တယောက်ယောက်က တာဝန်မကျေလျှင် နှစ်ယောက်လုံး မသက်သာချေ၊ မတော်တဆ ငကန်းစလဲလျှင် ငကန်းလည်းကျိုး၍ ငကျိုးလည်းထပ်၍ကျိုးဘို့သာ ရှိတော့၏။ ထို့ကြောင့် သူတို့နှစ်ယောက်သည် အလွန်ဂရုစိုက်စွာ တာဝန်ကျေအောင် ရှက်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် အလှူရုံသို့ ရောက်သွား၍ ချမ်းသာသူရရှိကြပေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

ရုပ်အကန်း နာမ်အကျိုး

ရုပ်ခန္ဓာသည် အကန်းနှင့်တူ၏။ ဘာကိုမျှမသိတတ်၊ (မမြင် မကြား မနံ မထိ အရသာကို မသိတတ်)။ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည် သိတတ်သော်လည်း သူ့ချည်းမသိနိုင်၊ မြင်သိ-သိသောစိတ်သည် စက္ခုပသာဒရုပ်ကို မှီရမှ သိနိုင်၏။ ကြားသိ-သိသောစိတ် စသည်တို့လည်း ထို့အတူပင် ဆိုင်ရာရုပ်တခုခုကို မှီရမှ သိနိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည် အကျိုးနှင့်တူ၏။ ယခုအခါ ထိုထိုကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုဟူသမျှသည် ရုပ်ချည်းလည်းမဖြစ်နိုင်၊ နာမ်ချည်းလည်း မဖြစ်နိုင်၊ ရုပ်နှင့်နာမ် ပူးပေါင်း၍ အကြောင်းညီညွတ်မှသာ ဖြစ်နိုင်ကြပေသည်။ (ဤမျှသာ သိနှင့်ပါဦး၊ ဤထက်အကျယ်သိဘွယ်ကို “သူငါမဟုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်” အခန်းကျမှ သေချာစွာ သိရပါလိမ့်မည်။)

စိတ်သာ ပခာန

ရုပ်နှင့်နာမ် နှစ်ပါးတို့တွင် ရုပ် (ကိုယ်) ခန္ဓာကြီးသည် အိမ်နှင့်တူ၏။ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကား ထိုအိမ်၌ နေသူများနှင့်တူ၏။ ထိုနာမ်ခန္ဓာလေးပါးတွင်လည်း “စိတ်” ဟူသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် အုပ်ချုပ်သော အိမ်ရှင်ကဲ့သို့ အချုပ်အခြာဖြစ်၏။ စိတ်ကိုကောင်းအောင်ထားတတ်သူမှာ ထိုစိတ်အလိုအတိုင်း နာမ်ခန္ဓာသုံးပါးလည်း လိုက်ရသောကြောင့် နာမ်ခန္ဓာအားလုံး အကောင်းချည်းဖြစ်၏။ စိတ်နှင့်တကွ နာမ်ခန္ဓာအားလုံး ကောင်းနေလျှင် ရုပ်ခန္ဓာလည်း ရိုးသားသောရုပ်၊ ဖြူစင်ဖြောင့်မတ်သောရုပ်များ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်ကောင်းလျှင် ကာယကံ (ကိုယ်အမှု)လည်း ကောင်း၏။ ဝစီကံ(နှုတ်အမှု)လည်း ကောင်း၏။ ကိုယ်နှုတ်မပါဘဲ စိတ်သက်သက်ဖြင့် ကြံစည်ရသော မနောကံ(စိတ်အမှု)လည်း ကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ရော နာမ်ရော တကိုယ်လုံး အကောင်းဖြစ်ဘို့ရာ စိတ်ကောင်းထားဘို့ ကြိုးစားကြရသည်။

တရားတော်။ ။ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော နာမ်ခန္ဓာတို့သည် စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ရှိကြကုန်၏။ စိတ်သာလျှင် လှုံ့ဆော်ပေးမည့်တရား ရှိကုန်၏။ စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသည်တို့ကြောင့် ပျက်စီးနေသော

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မကောင်းစိတ်ဖြင့်ပြောလျှင်၎င်း၊ ပြုလျှင်၎င်း၊ ကြံလျှင်၎င်း ထိုသူ
နောက်သို့ ဒုက္ခသည် အခွင့်သာလျှင်ဖြစ်ဘိရာ လိုက်ပါနေ၏။ ဥပမာ....
လှည်းဝန်ကို ဆောင်ယူ၍သွားနေသော ဝန်ဆောင်နွား၏ နောက်သို့
လှည်းဘီးပါနေသကဲ့သို့တည်း။ (ဓမ္မပဒပါဠိတော်။)

တရားတော်။ ။ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော နာမ်ခန္ဓာတို့သည်
စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ရှိကြကုန်၏။ စိတ်သာလျှင်
လှုံ့ဆော်ပေးမည့်တရား ရှိကြကုန်၏။ စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရကုန်၏။
အနဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်တို့ကြောင့် ကြည်လင်နေသော
စိတ်ကောင်းဖြင့်ပြောဆိုလျှင်၎င်း၊ ပြုလုပ်လျှင်၎င်း၊ ကြံစည်လျှင်၎င်း၊
ထိုသူ နောက်သို့ သုခသည် အစဉ်လိုက်ပါနေ၏။ ဥပမာ... ခရီးသွား
သူ၏နောက်သို့ လူ၏အရိပ်သည် လိုက်ပါနေသကဲ့သို့တည်း။ (ဓမ္မပဒ
ပါဠိတော်။)

ကံဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ

ဓမ္မပဒတရားတော်နှစ်ပုဒ်ဝယ် “ဒုက္ခသည်၎င်း၊ သုခသည်၎င်း၊ လိုက်ပါ
နေသည်” ဟု ဟောတော်မူရာ၌ ဒုက္ခပေးမည့်အကုသိုလ်ကံလိုက်ပါနေသည်ကို
“ဒုက္ခလိုက်နေသည်” ဟု၎င်း၊ သုခပေးမည့်ကုသိုလ်ကံလိုက်ပါနေသည်ကို “သုခ
လိုက်နေသည်” ဟု၎င်း ဟောတော်မူလိုသည်။ ထိုသို့ဟောတော်မူလိုလျှင်
“ကံ” ဆိုသောတရားသည် “အဘယ်တရားနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေ
ကား.... “ကံ” ဟူသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်လျက်ပါသော စေတနာ
စေတသိက်တည်း။ စိတ်က ခေါင်းဆောင်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ပြုသော်လည်း
တကယ်အလုပ်-လုပ်သောတရားသည် စေတသိက်အများတွင် စေတနာ
စေတသိက်တည်း။ ကောင်းမှု မကောင်းမှုပြုသမျှ၌ စေတနာညံ့လျှင် ထိုအမှု
လည်း သေးငယ်၏။ စေတနာထက်သန်လျှင် ထိုအမှုလည်း ကြီးကျယ်၏။
စေတနာသည် မိမိတာဝန်ကိုလည်း ဆောင်၏။ အခြားတရားတို့ကိုလည်း
ဆိုင်ရာတာဝန်ကိုဆောင်ဘိရန် လှုံ့ဆော်၏။ ဤသို့လျှင် အလုပ်တခုလုပ်ရာ၌
စေတနာ၏သတ္တိသည် အားကြီးရကား ထိုစေတနာကိုပင် “ကံ = အလုပ်ရှင်၊

အမှုသည်”ဟု အသိအမှတ်ပြုရသည်။ (စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ= ရဟန်းတို့ စေတနာကို ကံ-ဟု ငါ့ဘုရားမိန့်တော်မူသည်။)

ကံ၏သတ္တိလိုက်ပါနေပုံ။ ။ “ကံသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာ စေတသိက်ဖြစ်လျှင် အခြားနာမ်တရားတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီးလျှင် ချက်ခြင်း ချုပ်သွားသည် မဟုတ်လော့။ အဘယ်သို့ လိုက်ပါနေသနည်း”ဟု မေးဘယ်ရှိ၏။ အဖြေကား....ကံဟု ခေါ်အပ်သော စေတနာသည် ဖြစ်ပြီးလျှင် ချက်ခြင်းချုပ်သော်လည်း ကံ၏သတ္တိကား ကျန်ရစ်၏။ ထိုကျန်ရစ်သောသတ္တိသည် အကျိုးပေးဘို့ရန် အစွမ်းမကုန်သေးသမျှ အမြဲလိုက်ပါ၍နေသည်။ ထင်ရှားစေအံ့။ လူတယောက်သည် ကလေး ဘဝ၌ သူငယ်တန်းမှစ၍ ပညာသင်၏။ ထိုသူငယ်သည် အတန်းအဆင့် ဆင့်တက်၍ နောက်ဆုံးအတန်းထိအောင် သင်၏။ ထိုသူငယ်၏ ရှေးရှေး အတန်း၌ သင်ခဲ့သောစာတွေသည် တချို့မှာ သူ့ကိုယ်တိုင် သတိမရ သော်လည်း သင်ယူအပ်ပြီးသောပညာ၏ အသိဉာဏ်သတ္တိကား သူ၏ သန္တာန်၌ လိုက်ပါနေသည်သာ။ ထို့ကြောင့် တတန်းထက်တတန်း တက်ရာ၌ အသိဉာဏ်လည်း အဆင့်ဆင့်ကြီးထွားလျက် လာလေသည်။ ထို့အတူ ကံတရားသည် ဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်သွားသော်လည်း ထိုကံ၏ သတ္တိကား ကံပြုသူ၏သန္တာန်၌ ကျန်ရှိရစ်သည်သာ။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းညီညွတ်သောအခါ ထိုသူ၏ကံသည် ထိုသူ့ သန္တာန်မှာ အကျိုးကို ဖြစ်စေရသည်။

ဥပမာတနည်းကား။ ။ လူတယောက်အား ငယ်စဉ်က ကျန်းမာရေး ဆေးအစာတို့ကို လူကြီးများက ဂရုစိုက်၍ ကျွေး၏။ ထိုဆေး ထို အစာတို့သည် စားပြီး၍ ရက်အနည်းငယ်ကြာလျှင် ဝမ်းထည်း၌ ကုန် သွားသော်လည်း ထိုဆေး ထိုအစာ၏ ကျန်းမာစေနိုင်သော သတ္တိမှာ ထိုသူ၏သန္တာန်၌ ကျန်ရှိရစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူသည် နောင်အခါ၌ ကျန်းမာသူဖြစ်ရ၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်က အပျော်အပါး လိုက်စားသူ သေရည်အရက်ကို အလွန်အကျွံ သောက်စားသူလည်း ထိုပျော်ပါး

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သောက်စားမှုတို့၏ မကောင်း သတ္တိသည် ကျန်ရှိရစ်သောကြောင့် နောင်အခါ မကျန်းမာသဖြစ်ရ၏။ ထို့အတူ ကံတရားတို့လည်း သတ္တိ ကျန်ရှိရစ်သောကြောင့် သတ္တိမကုန်သမျှ ထိုသူ့အား ကုသိုလ်ကံသည် ကောင်းကျိုးပေး၍ အကုသိုလ်ကံလည်း မကောင်းကျိုးပေးလေ တော့သည်။

တဘဝခေါ်ပုံ။ ။ “တဘဝ” ဟူသည် ကံဘဝ၏ သတ္တိကြောင့်ရရှိသော အစဆုံး ရုပ်နာမ်နှင့် နောက်ဆုံးရုပ်နာမ်တို့၏အကြား၌ ရုပ်နာမ် အဆက်ဆက်ဖြစ်ပျက်နေသော အစဉ်သာတည်း။ အစဆုံးရုပ်နာမ်မှစ၍ ရုပ်ခန္ဓာအစဉ်သည်၎င်း၊ နာမ်ခန္ဓာအစဉ်သည်၎င်း “ဖြစ်+ပျက်၊ ဖြစ်+ပျက်” ဟု လာခဲ့ရာ ထိုဘဝကိုစီမံသော ကံက (အစွမ်းကုန်သော ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားကံတို့က နှောင့်ယှက်သောကြောင့် ဖြစ်စေ) နောက်ဆက်ဆက်၍ မစီမံနိုင်သောအခါ ထိုကံနှင့်ဆက်သွယ်နေသော ရုပ်ခန္ဓာအစဉ်၊ နာမ်ခန္ဓာအစဉ်သည် ရပ်တံ့တော့၏။ ထိုရပ်တံ့ခြင်းကို “တဘဝဆုံးသည်” ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

တဘဝဆက်ပုံ။ ။ ထိုသို့ ဆုံးသည်နှင့်ဘပြိုင်နက် နောက်ထပ် ကံအသစ် တခုက ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာအသစ်ကို ဆက်၍ စီမံပြန်၏။ “ဆက်” ဟူရာ၌ အနည်းငယ်မျှအကြားကာလမရှိဘဲ ရှေ့ဘဝနောက်ဆုံး (စုတိ)နှင့် နောက်ဘဝအစဆုံး ပဋိသန္ဓေသည် တဆက်ထည်းကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် ဆက်စပ်၍နေ၏။ ပဋိသန္ဓေဟူသော ပါဠိစကား သည်ပင် မြန်မာလို “ဆက်စပ်” ဟု အနက်ထွက်၏။ “ရှေ့ဘဝ အပြတ် တွင် မပြတ်အောင်ဆက်စပ်သောတရား” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ စီမံ၍ ရအပ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအသစ်ကိုပင် “ဟဘဝစ၍ ဖြစ်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း” ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြရပြန်သည်။

နောက်နောက်ဘဝသို့ သတ္တိပါနိုင်ပုံ။ ။ ဘဝတခု၏အတွင်း၌ ကံတခုခုကို ပြုတိုင်း ထိုကံ၏သတ္တိသည် ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တွင် ပါဝင်လျက် နေ၏။ တဘဝအဆုံးဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၌လည်း ထိုသတ္တိပါ၏။ ကံ အသစ်က စီမံအပ်သောဘဝအသစ်၌လည်း ထိုသတ္တိသည် ဆက်၍

ပါနေ၏။ ဘဝပေါင်းများစွာဝယ် ကံပေါင်းများစွာ ပြုထားသော
 ကြောင့် သတ္တိပေါင်းများစွာလည်း ဆက်ကာဆက်ကာ ပါနေသည်
 သာ။ ထို့ကြောင့် ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုးသောကံ၏ သတ္တိ
 သည် ကံပြုသူ၏ ခန္ဓာအစဉ်၌သာ ပါနေသောကြောင့် အခွင့်သင့်၍
 အကျိုးပေးခွင့်ကြုံသောအခါ ထိုကံပြုသူ၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ ကောင်းကျိုး
 မကောင်းကျိုးကို ပေးလေတော့၏။ ဤစကားအရ “ဆရာမိဘတို့
 ပြုသောကံကို တပည့်သားသမီးတို့က တိုက်ရိုက်မခံစားရ။ ဘဝတခု၌
 အတူဆုံကြသောအခါ၌မူ သွယ်ဝိုက်၍ကား ခံစားကြရသည်” ဟု
 မှတ်ပါ။

ပါရမီသတ္တိများ။ ။ “ကံ၏သတ္တိ” ဟုရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုမရည်ရွယ်ဘဲ ဘဝ
 အဆက်ဆက် ချမ်းသာဘို့ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ပြုအပ်သော ကံတို့၏
 သတ္တိသည် သူတို့စွမ်းနိုင်သမျှ အကျိုးပေးပြီးသောအခါ သတ္တိလည်း
 ပြယ်သွားတော့၏။ “ကံအရှိန်ကုန်သဖြင့် နောက်ထပ် အကျိုးမပေး
 တော့” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဘဝအဆက်ဆက်၌ ခံစားဘို့ကို မရည်ရွယ်ဘဲ
 မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ကေနံ့မျက်မှောက်ပြုလိုသောဆန္ဒဖြင့် ပြုအပ်သော
 ကုသိုလ်ကံတို့ကို “ပါရမီကုသိုလ်” ဟု ခေါ်၏။ “ရည်ရွယ်ချက်မြင့်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ + ကုသိုလ်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုပါရမီကုသိုလ်ကံကား ရည်ရွယ်
 ချက်မပြည့်စုံသေးသမျှ အစဉ်လိုက်ပါနေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရား
 အလောင်းတော်၏ အလှူန် မြင့်မြတ်သော ပါရမီကုသိုလ်တော်
 များသည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကာလအတွင်းဝယ် သတ္တိ
 မပြယ်ဘဲ လိုက်ပါနေရကား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူမှ
 သို့မဟုတ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူမှ သတ္တိများကုန်လေတော့သည်။

ယောကျ်ားဘဝဆက်ပုံ

ယောကျ်ားသည် ယောကျ်ားဖြစ်ချင်စိတ်၊ ယောကျ်ားလိုဝတ်ချင် စားချင်
 ခံစားချင်စိတ်ရှိ၏။ ထိုစိတ်ခတ်သတ္တိသည် ယောကျ်ားသန္တာန်၌ အမြဲရှိနေရကား
 ကုသိုလ်ကံကို ပြုသောအခါ ထိုကံ၏သတ္တိ၌ ယောကျ်ား၏ စိတ်ခတ်သတ္တိက

တုံ့ဖက်ပါရှိသောကြောင့် ထိုကုသိုလ်ကံသည် ယောကျ်ားဖြစ်ဘို့ရန်သာ စီမံရ၏။ “သူများမယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်ခြင်း” စသော အကုသိုလ်ကံမရှိသော ယုတ်သမ္မု ယောကျ်ားသည် မိန်းမဘဝ၌ မဖြစ်တော့။ ထို့ကြောင့်ပင် ယောကျ်ားဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသော ဘုရားအလောင်း၊ အာသဝက မဟာသာဝကအလောင်းတို့သည် ဆုတောင်းသည့်ဘဝ၌လည်း ယောကျ်ား၊ နောက်ဆုံးဘဝ၌လည်း ယောကျ်ားပင် ဖြစ်ကြရလေသည်။ ကာမေသုခိစ္ဆာစာရ အကုသိုလ်ကံ နှောင့်ယှက်လျှင်ကား မိမိက မဖြစ်ချင်သော်လည်း မိန်းမဖြစ်ရတော့သည်သာ။ ထို့ကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းသည်ပင် ကာမေသုခိစ္ဆာစာရ အကုသိုလ်ကံ၏ နှောင့်ယှက်မှုကြောင့် မိန်းမဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ရဘူးလေသည်။ (နေမိဇာတ်တော်ကို ဖတ်ပါ။)

မိန်းမဘဝ ဆက်ပုံ

မိန်းမသည် မိန်းမစိတ်သာရှိတတ်၏။ မိန်းမလိုဝတ်ချင် စားချင် ခံစားချင်၏။ ထိုစိတ်ဝတ်သတ္တိသည် မိန်းမသန္တာန်အမြဲပါရှိနေရကား ပြုအပ်သမျှကံလည်း ထိုသတ္တိနှင့်တုံ့ဖက်နေရသောကြောင့် အဆက်ဆက်ဘဝတို့၌ (မိန်းမဘဝကို မစက်ဆုပ်သမျှ) မိန်းမဖြစ်အောင်သာ အကျိုးပေးရတော့၏။ ထို့ကြောင့် ယသော်ဓရာ အလောင်းသည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းလောက်က “သူမိတ္တာ” အမျိုးသမီးဖြစ်၍ ဘုရားအလောင်းနှင့်အတူ ဖြစ်လိုသောဆန္ဒဖြင့် ကုသိုလ်ပြုခဲ့၏။ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအကွင်း၌လည်း မိန်းမအဖြစ်ဖြင့် ကျင်လည်ကာ နောက်ဆုံး၌ ယသော်ဓရာဖြစ်လာရပေသည်။ မိန်းမဘဝကို စက်ဆုပ်၍ ယောကျ်ားဘဝကိုရအောင် စိတ်ညှတ်လျှင်ကား မိန်းမ၏စိတ်ဝတ်သတ္တိမရှိတော့သဖြင့် ပြုအပ်ပြီးကံတို့က ယောကျ်ားဘဝကို ပြောင်းလွှဲ၍ ပေးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ယောကျ်ားဘဝကို အလိုရှိနေသောမိန်းမသည် မိမိ၏ လက်ရှိယောကျ်ားကို ဝတ္တရားကျေအောင် ပြုရုံဖြင့်ပင် နောက်တကြိမ် ယောကျ်ားဘဝကို ရနိုင်ပေသည်။

ဆန္ဒ၏သတ္တိသည် လိုက်ပါနေပုံ။ ။ ဘုရားရှင်၏ ဘုရားဖြစ်တော်မူလိုသော ဆန္ဒတော်သည် လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းက ဖြစ်ခဲ့၏။

အဋ္ဌမတန်း

ထိုဆန္ဒတော်၏ ဓာတ်သတ္တိသည် ပါရမီကောင်းမှုများကို ပြုတိုင်း ပါနေ၏။ ဘုရားအလောင်းကိုယ်တော်တိုင်က ငါသည် ဘုရားအလောင်း ဟု မသိသေးသော်လည်း ဆန္ဒတော်၏သတ္တိကား ပါမြဲပါနေသည်သာ။) အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပညာကြီးလိုသော ဆန္ဒတော်ဖြင့် ဆုတောင်းခဲ့၏။ ဆန္ဒတော်၏သတ္တိသည် အမြဲပါရှိနေသောကြောင့် နောက်ဆုံးဘဝ၌ ပညာတေဒဂ်ရ ရဟန္တာကြီး ဖြစ်ရပေသည်။ အရှင်မောဂ္ဂလဒန်သည် တန်ခိုးကြီးရဟန္တာဖြစ်လိုသော ဆန္ဒတော်ဖြင့် ဆုတောင်းခဲ့၏။ ကောင်းမှုပြုတိုင်းလည်း ထိုဆန္ဒ၏ သတ္တိပါရှိနေရကား နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဆန္ဒတော်ပြည့်၍ တန်ခိုးအရာ တေဒဂ်ရ ရဟန္တာကြီး ဖြစ်ရပေသည်။ ယသော်ဓရာ၊ ခေမာ၊ ဥပ္ပလဝဏ်၊ ဝိသာခါစသော အမျိုးသမီးများ၏ ဆန္ဒအတိုင်း ပြည့်ကြပုံမှာလည်း ကောင်းမှုပြုတိုင်း ထိုဆန္ဒ၏ ဓာတ်သတ္တိပါရှိနေသောကြောင့်သာဟု သိကြပါလေ။

မကောင်းသတ္တိလည်း လိုက်ပုံ။ ။ ကောင်းသော စိတ်ဓာတ်၏ သတ္တိသာ လိုက်ပါသည်။ ဟုတ်သေး၊ မကောင်းသော စိတ်ဓာတ်၏သတ္တိများလည်း လိုက်ပါနေ၏။ အရှင်ဒေဝဒတ်သည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ပါပေ။ ယခုအခါ အဝိစိ၌ဖြစ်နေရသော်လည်း အဝိစိမှလွတ်သောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ဘို့ရန် သေချာနေသောပုဂ္ဂိုလ်ပေတည်း။ သို့သော် လွန်ခဲ့သော သုံးကမ္ဘာလောက်ကမှ ဘုရားအလောင်းတော်နှင့် ရန်စဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် (ထိုရန်ငြိုးလည်း ဘုရားအလောင်းကမဖွဲ့၊ သူကသာဖွဲ့သောကြောင့်) တွေ့လေရာဘဝ၌ ဘုရားအလောင်းကို ရန်သူဟုပင် ယူဆခဲ့၏။ နောက်ဆုံးဘဝ၌ တဝမ်းကွဲနှောင်တော် ညီတော် ဖြစ်ပါလျက် ဘုရားရှင်၏ဘုန်းတော် ဉာဏ်တော်ကိုလည်း အတော်များများသိပါလျက် ရှေးကရန်ငြိုးဖွဲ့ခဲ့သော ဒေါသ၏သတ္တိသည် အမြဲပါရှိနေရကား ရန်သူ၏အလုပ်ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဘက်အမှုများကို ပြုဖြစ်အောင်ပြုလေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် မကောင်းသောစိတ်၏ ဓာတ်သတ္တိလည်း ပါရှိနေကြောင်းကို ချဲ့ထွင်ကြည့်ကြပါလေ။

စရိုက်အမျိုးမျိုးဖြစ်ရပုံ။ ။ ရှေးရှေးဘဝက စိတ်စေတသိက်တို့၏ ဓာတ်သတ္တိတွေ ကူးစက်ပါလာသောကြောင့်ပင် ယခုဘဝ၌ တမိသားချင်း

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တူပါလျက် တယောက်က တဏှာရှုဂလောဘအားကြီးသူ ဖြစ်နေ၏။ ထိုသူ့ကို “ရာဂစရိုက်ရှိသူ=ရာဂအဖြစ် အားကြီးသူ” ဟု ခေါ်၏။ တယောက်က ဒေါသအားကြီးသူဖြစ်နေ၏။ ထိုသူ့ကို “ဒေါသစရိုက် ရှိသူ=ဒေါသအဖြစ်အားကြီးသူ” ဟု ခေါ်၏။ တယောက်က မောဟ အားကြီးသူဖြစ်နေ၏။ ထိုသူ့ကို “မောဟစရိုက်ရှိသူ=ထုံထိုင်းဖျင်း အသူ” ဟု ခေါ်၏။

တချို့မိသားစုတစ်လည်း တယောက်က သဒ္ဓါတရားကောင်းသူ ဖြစ်နေ၏။ ထိုသူသည် “သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသူ=အပေးအကမ်းဝါသနာပါသူ ဘုရား တရား သံဃာကြည်ညိုသူ” ဟု ထင်ရှား၏။ တယောက်က ပညာ ကောင်းသူ ဖြစ်နေ၏။ ထိုသူသည် “ပညာစရိုက်ရှိသူ=အသိအလိမ္မာ များသူ အရာရာစဉ်းစားတတ်သူ ပညာလိုက်စားသူ” ဟု ထင်ရှား၏။ တယောက်ကား ဝိတက် (အကြံ) များပြီး အလုပ်မတိုင်သူဖြစ်နေ၏။ တချို့မှာ ကယ်တရားလွန်ကဲသည်ဟု မထင်ရှား၊ တချို့ကား “ရာဂလဲ ကြီး ဒေါသလဲကြီး သဒ္ဓါလဲကောင်း ပညာလဲကောင်း” စသည်ဖြင့် ရောရောနှောနှော စရိုက်ပါသူဖြစ်၍ ဤသို့လျှင် ဘဝအဆက် ဆက်သို့ စိတ်ခတ်သတ္တိ ကူးစက်နိုင်သည်အားလျော်စွာ ရှေးရှေးက ဇာတ်သတ္တိပါသည့်အတိုင်း ယခုအခါ စိတ်အမျိုးမျိုးရှိသူတွေကို တွေ့ကြ ရပေသည်။

မကောင်းသတ္တိလျော့စေ။ ။ “လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဝိတက်” ဟူသော စရိုက်များသည် မကောင်းသောဇာတ်သတ္တိတွေ ဘဝ ဆက်တိုင်း လိုက်ပါစေနိုင်၏။ ထိုသို့လိုက်ပါလျှင် နောက်နောက်ဘဝ တို့၌လည်း လောဘကြီးသူ၊ ဒေါသကြီးသူ၊ မောဟကြီးသူ၊ ဝိတက် များသူဖြစ်ဦးမည်သာ။ ယို့ကြောင့် တရားမှန်ကိုနာယူ၍ အထိုက် အလျောက်သိသော ယခုလိုဘဝ၌ မကောင်းသော ဇာတ်သတ္တိတွေ အဆက်ဆက် မတိုးပွားစေနိုင်အောင် (အကုန်အစင်ကင်း၍ မသွား သော်လည်း သတ္တိပြယ်တန်သမျှ ပြယ်သွားအောင်) ကြိုးစားဘို့တာဝန် ရှိ၏။ မိန်းမ၏ခတ်သတ္တိအဆက်ဆက်ပါလာသူသည်ပင် မိန်းမဘဝကို

အဋ္ဌမတန်း

အပြစ်မြင်၍ ကုသိုလ်ပြုမှုကြောင့် မိန်းမ၏ ဓာတ်သတ္တိပြယ်ကာ ယောက်ျား၏ဓာတ်သတ္တိသို့ ပြောင်းလာနိုင်သေးလျှင် မိမိ၏ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟသတ္တိများ ပြယ်သွားအောင် အဘယ်မှာ မတတ်နိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။

မှတ်ချက်။ ။ တဏှာရာဂ လောဘသတ္တိပြယ်အောင် ဆံပင်မွှေးညှင်းစသော သုံးဆွဲနှစ်ကောဠာသနှင့် သူသေကောင်ကို အာရုံပြုသော အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများရ၏။ ဒေါသသတ္တိပြယ်အောင် မေတ္တာကို နှလုံးသွင်းရ၏။ မောဟသတ္တိပြယ်အောင် အာနာပါဏကို အားထုတ်ရ၏။ ဝိတက်သတ္တိပြယ်အောင်လည်း ဝိတက်၏ တောင်တောင်ဤဤ ကြံစည်မှုကို ငြိမ်သက်သွားအောင် အာနာပါဏကိုပင် အားထုတ်ရသည်။

ကောင်းသော သတ္တိတိုးစေ။ ။ “သဒ္ဓါပညာ” ဟူသော စရိုက်နှစ်ပါးကား တိုးလေ ကောင်းလေဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏စိတ်အစဉ်၌ သဒ္ဓါဓာတ် တိုးပွားအောင် ဘုရားဂုဏ်တော်များကို အခါခါအောက်မေ့ရ၏။ ထိုအခါ ဘုရားကိုတိုး၍ ကြည်ညိုသောသဒ္ဓါတရား တိုးပွား၏။ ဘုရား ကြည်ညိုလျှင် ဘုရားတရားတော်များကို၎င်း၊ ကောင်းမွန်စွာကျင့်သော သံဃာတော်များကို၎င်း တိုး၍ကြည်ညို၏။ ထိုအခါ သာသနာတော်ကို ကြာရှည်စွာ တည်စေလို ကျက်သရေရှိစေလိုသော ဆန္ဒလည်း တိုးပွားလာ၏။ ထိုသဒ္ဓါဓာတ်နှင့် ကောင်းသော ဆန္ဒဓာတ်များ ကိန်းအောင်းနေသူသည် ဘဝအဆက်ဆက်၌ အယူမှားသူလည်း မဖြစ်နိုင်။ ပါရမီကုသိုလ်ကိုချည်းသာပြု၍ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုဘို့သာ ရှိတော့၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသော သဒ္ဓါဓာတ်တိုးသည်ထက် တိုးအောင် အမျိုးမျိုးကြိုးစားသင့်ကြသည်။

သူများယောင်တိုင်း မယောင်သင့်

ယခုခေတ်၌ ပကာသန(ဂုဏ်ဖေ) ကောင်းမှုတွေ သောင်းကျန်းလျက် ရှိ၏။ (၁) ဘုရားပွဲ၊ (၂) ကျောင်းပွဲ၊ (၃) ရှင်ပြုပွဲ၊ (၄) အလှူဒါနအမျိုး

မျိုးပွဲ၊ (၅) မသာအသုဘပွဲ၊ (၆) ဘုန်းကြီးပြန်ပွဲ၊ (၇) စာပြန်ပွဲ၊
 (၈) ဆရာတော်ပူဇော်ပွဲ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပွဲအမျိုးမျိုးရှိ၏။ ကုန်ကျစရိတ်များ
 လည်းပွဲတိုင်းမှာမနည်းလှ၊ ထိုပွဲတို့၏ အကျိုးအပြစ်နှင့် လမ်းမှန်သောလုပ်နည်း
 တချို့ကို အနာဂတ် သာသနာစာအုပ်၌ ပြခဲ့ပါပြီ။ ထိုပွဲများလုပ်ရာ၌ ခေါင်း
 ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် နောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ၌ စိတ်အမျိုးမျိုးရှိကြပေလိမ့်မည်။ ထိုစိတ်
 အမျိုးမျိုးတို့တွင် ဂုဏ်ပကာသနမမက်သူတချို့မှာ ရှေ့နောက်ကုသိုလ် အပြည့်
 အစုံရမည်ဖြစ်သော်လည်း တချို့မှာကား တကယ်ကုသိုလ်စိတ်၏ ရှေ့အဖို့၌
 ဂုဏ်ဖော်လိုသော လောဘစိတ်က ခြံ့ရုံနေတတ်၏။ ကုသိုလ်ပြုပြီးနောက်၌လည်း
 ထိုကုသိုလ်က ကောင်းမွန်စွာ အထမြောက်လျှင် ကြားဝါချင်သော လောဘ
 စိတ်က ခြံ့ရုံနေတတ်ပြန်၏။ ကောင်းမွန်စွာ အထမြောက်လျှင်လည်း စိတ်
 မကောင်းဖြစ်သော စိတ်ဆိုးသော ဒေါသစိတ်က လိုက်ပါလျက် ရှိတတ်၏။

ဂုဏ်ဖော်ကောင်းမှု သတိပြု။ ။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုသူ့ စိတ်အစဉ်ဝယ်
 လောဘခတ်သတ္တိ သို့မဟုတ် ဒေါသခတ်သတ္တိများလည်း မူလ
 ရှိရင်းစွဲအပေါ်တွင် ပို၍အစွမ်းထက်လာ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဘဝအဆက်
 ဆက် ကုသိုလ်ပြုသမျှ၌ ထိုကဲ့သို့ မကောင်းတရားတွေ ဝန်းရံ၍
 နေဦးလတံ့၊ ထိုပကာသနကုသိုလ်သည် အခွင့်သာသော ဘဝ၌ အကျိုး
 ပေးလျှင်လည်း ထိုအကျိုးကြောင့် လောဘကြီးသူ ဖြစ်လတံ့၊ သို့မဟုတ်
 ဒေါသကြီးသူဖြစ်အောင် အကျိုးပေးလတံ့၊ ထိုလောဘ၊ ဒေါသတွေ
 ခြံ့ရုံနေသော ကောင်းမှုသည် ထိုသူ့ကို သံသရာဝဋ်ဝယ် တလည်ထည်း
 လည်နေစေမည်သာ ဖြစ်ရကား ထိုကောင်းမှုမျိုးသည် အရိယာ
 ဖြစ်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဓာတ်သတ္တိကူးစက်လိုက်ပါ
 နေပုံကို သဘောပေါက်နေသူမှန်လျှင် ဂုဏ်ဖော်ကောင်းမှုကို ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ဘာဝနာတိုင်အောင် မပြုမိဘို့ရန် သူများယောင်တိုင်း ယောင်ရမ်းပြီး
 မလုပ်မိဘို့ရန် အမြဲသတိပြုသင့်ကြပါသည်။ (မိမိကုသိုလ်ကို မိမိ
 သာယာမှု လောဘမျိုးကား ပုထုဇဉ်ကိုမဆိုထားဘိ၊ အနာဂါမ်
 တိုင်အောင် ရှိပါသေး၏။ ထိုလောဘမျိုးကို ဂုဏ်ဖော်လောဘနှင့်
 မရောပါနှင့်)။

အဋ္ဌမတန်း

ကံအကျိုးပေးခြင်း၏ အကြောင်း။ ။ “ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ဝယ် ကံ၏ အစွမ်းသတ္တိသည် ဆိုင်ရာအကျိုးကို မပေးရသေးသမျှ သတ္တိမပြုပေဘဲ အစဉ်တစိုက် အရိပ်လိုက်သလို လိုက်ပါနေကြလျှင် ဘယ်လိုအခါ ကျမှ အကျိုးပေးကြသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား....ကုသိုလ်ကံသည် သူနှင့်သင့်လျော်အောင် သမ္ပတ္တိဆိုက်နေသော အခါကျမှ ဆိုင်ရာအကျိုးကိုပေး၍ အကုသိုလ်ကံကလည်း သူနှင့်သင့်လျော်အောင် ဝိပတ္တိဆိုက်နေသောအခါကျမှ ဆိုင်ရာအကျိုးကိုပေးသည်။ ထို့ကြောင့် သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိအကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းနားလည်ဘို့ လိုပါသည်။

သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိ

ပြည့်စုံခြင်း ကောင်းခြင်းကို “သမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသမ္ပတ္တိသည် ဂတိ၊ ဥပဓိ၊ ကာလ၊ ပယောဂအားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ ပျက်စီးခြင်းကို “ဝိပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝိပတ္တိလည်း ထိုလေးပါးပင်တည်း။ ထို့တွင် ‘ဂတိ’ ဟူသည် ရောက်အပ် ရအပ်သော ဘုံဘဝတည်း။ “ဥပဓိ” ဟူသည် ရုပ်အဆင်းတည်း။ “ကာလ” ဟူသည် အုပ်ချုပ်သော မင်းခေါင်းဆောင်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရာခေါင်းဆောင်ရာ အခါတည်း။ “ပယောဂ” ဟူသည် ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်း ကာယပယောဂ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်း ဝစီပယောဂ၊ စိတ်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်း မနောပယောဂ တည်း။ (ထို ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဉာဏ်ပီရိယသတိကို လည်း “ပယောဂ” ဟု ခေါ်ရသည်။)

ဂတိသမ္ပတ္တိ။ ။ လူ့ဘဝ နတ်ဗြဟ္မာဘဝကို “ဂတိသမ္ပတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ သတ္တဝါတယောက်၌ ဘဝများစွာ သံသရာဝယ် အမျိုးမျိုးသော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံများ ပါရှိကြ၏။ ထိုကံတို့တွင် ဂတိသမ္ပတ္တိသို့ ရောက်နေရသောအခါ အကုသိုလ်ကံတွေ အကျိုးပေးခွင့်များစွာ မရဘဲ ကုသိုလ်ကံတို့သာ အကျိုးပေးခွင့်များစွာရ၏။ ထို့ကြောင့် လူ့ဘဝ၌ “ဆင်းရဲပါသည်” ဟု ဆိုရသော်လည်း တိရစ္ဆာန်တို့ ဆင်းရဲ သလောက် မဆင်းရဲနိုင်ပေ။ “ချမ်းသာပါပေသည်” ဟု ဆိုရသူတို့ကား အမျိုးမျိုးချမ်းသာခွင့် ရကြပေသည်။ ဘုမ္မစိုး ရုက္ခစိုးနတ်များမှာ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

လူများကဲ့သို့ ဆင်းရဲသေး၏။ အထက် နတ်ဗြဟ္မာတို့မှာမူ ဆင်းရဲစရာ အလွန်အလွန် နည်းပါး၍ ချမ်းသာမှုတွေကား အလွန်အလွန် ကြီးမား ပါပေသည်။

ဂတိဝိပတ္တိ။ ။ ငရဲတိရစ္ဆာန် ပြုတ္တာဘဝကို “ဂတိဝိပတ္တိ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထိုဂတိ၌ဖြစ်ခိုက်၌ကား မိမိသန္တာန်၌ပါရှိသော ကုသိုလ်ကံများသည် အကျိုးပေးခွင့်များစွာမရဘဲ အကုသိုလ်ကံတွေသာ အကျိုးပေးခွင့် များစွာရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဘဝတို့တွင် ငရဲပြုတ္တာဘဝတို့၌ “ချမ်းသာ ပါပေ” ဟု ဆိုရလောက်အောင်မရှိ။ တရံတခါ ဒုက္ခသက်သာရုံသာ ရှိ၏။ ဆင်းရဲစရာရှိလျှင်ကား အစွမ်းကုန်ဆင်းရဲကြရတော့၏။ တိရစ္ဆာန် တချို့သည် ချမ်းသာခွင့်ရကြပါသေး၏။ သို့သော် လူများ နတ်များ ချမ်းသာသလောက်ကား မချမ်းသာနိုင်။ ဆင်းရဲစရာတွေကား အလွန် များ၏။ လူတို့အနီးအပါး၌ ခွေး နွား ကြက် ဝက် စသော တိရစ္ဆာန် များ ဆင်းရဲပုံ အရိုက်အနှက် အသတ်အဖြတ်ခံရပုံတို့ကို ကြည့်ပါ။

အမှာ။ ။ ဤနည်းအတိုင်း ကာလသမ္ပတ္တိနှင့် ကြုံသောအခါ ဥပဓိ သမ္ပတ္တိနှင့်ကြုံသောအခါ ပယောဂသမ္ပတ္တိနှင့် ကြုံသောအခါတို့၌ ကုသိုလ်ကံများ အခွင့်သာ၍ ကာလဝိပတ္တိ၊ ဥပဓိဝိပတ္တိ၊ ပယောဂ ဝိပတ္တိနှင့်ကြုံသောအခါ အကုသိုလ်ကံများ အခွင့်သာပုံကို သိပါလေ။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ကံအခန်း၌ ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ မှီး၍ အကျယ်ပြန့်ပါပြီ။

အကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးပေး

တချို့က အကုသိုလ်အလုပ်ကိုလုပ်မှ စီးပွားတက်၍ ကောင်းသောအလုပ် ကို ပြောင်းလဲ၍လုပ်သောအခါ စီးပွားဆုတ်ယုတ်သောကြောင့် “အကုသိုလ် အလုပ်နှင့် အကျိုးပေးသည်” ဟု ပြောကြ၏။ အကုသိုလ်မှန်လျှင် ကောင်း သော အကျိုးကို မပေးပါ။ အကုသိုလ်အလုပ်ဖြင့် အကျိုးပေးသူမှာ ထိုသူ၏အကုသိုလ်အလုပ်က ရှေးက ကုသိုလ်ကံအခွင့်သာအောင် ပြုပေးခြင်း မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးကုသိုလ်ကံအခွင့်သာအောင် ပြုပေးသော အကုသိုလ် အလုပ်ကိုပင် “ပယောဂသမ္ပတ္တိ” ဟု ဆိုရပါသည်။

အဋ္ဌမတန်း

သို့သော် ထိုအကုသိုလ်အလုပ်သည် ကံအသစ်ဖြစ်ပြန်ရကား ထိုအလုပ်က နောက်နေ့ခက်ဘဝ၌ မကောင်းကျိုးပေးပါလိမ့်မည်။ တချို့မှာမူ ယခုဘဝ၌ပင် ရှေးအကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာအောင် ရေလာမြောင်းပေးပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ယခုဘဝအကုသိုလ်သည် ရှေးအကုသိုလ်ကံအား အကူအညီပြုပါလိမ့်မည်။ ဥပမာ...လူတယောက်သည် ခိုးဝှက်တိုက်ခိုက်၍ ရှေ့ငွေရ၏။ ထိုရှေ့ငွေရခြင်း သည် ရှေးကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ရှေးကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာအောင် ပြုပေးသော ခိုးမှုတိုက်မှုကား အကုသိုလ်ကံ အသစ်ဖြစ်သောကြောင့် ယခု ဘဝမှာပင် ဥစ္စာရှင်က လက်ဦး၍ အသတ်ခံရခြင်းအကျိုး၊ ထောင်ဒဏ်ခံရခြင်း အကျိုးများကိုပေးဘို့ရန် ရှေးအကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာအောင်လည်း ပြုပေးပြန် သကဲ့သို့တည်း။

ပြည့်တန်ဆာမ အထင်မှားပုံ။ ။ဒဏ္ဍကိမင်း၏ နိုင်ငံ၌ ဥယျာဉ်ဝယ် “ကိသဝဏ္ဏ” မည်သော သူတော်ကောင်းရသေ့တပါး သီတင်းသုံးနေ၏။ ထိုမင်းသည် ရာထူးဖြင့် ချီးမြှောက်ထားသော ပြည့်တန်ဆာမ တယောက်ကို ရာထူးမှချထား၏။ ထိုပြည့်တန်ဆာမသည် ထိုဥယျာဉ်၌ လှည့်လည်သောအခါ ‘သူတော်ကောင်းရသေ့ကိုမြင်၍ “ဤသူဟာ သူယုတ်မာဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ထင်မှားလေသည်။ ထိုနေ့ခက် “သူ့မှာ မကောင်းမှုအညစ်အကြေးတွေ ရှိသောကြောင့် ရာထူးမှအချခံရသည်။ ငါ၏အညစ်အကြေးတွေကို ဒီရသေ့အပေါ်မှာ မျှောမည်” ဟု ကြံစည် ကာ...ဒန်ပူဝါးပြီးလျှင် တံထွေးအပြစ်အခဲကို ရသေ့၏ဆံကျစ်ပေါ်၌ ထွေးချ၏။ ဒန်ပူကိုလည်း ဦးခေါင်းပေါ်၌ ပစ်ချ၏။ ထိုသို့ပြုခြင်းကို ပင် “သူ၏အပြစ်တွေကို ထားပစ်ခဲ့ပြီ” ဟု ယူဆ၍ ဦးခေါင်းလျှော်ကာ ပြန်လာလေ၏။ ထိုအချိန်မှာပင် ရှင်ဘုရင်သည် ထိုပြည့်တန်ဆာမကို သတိရ၍ အခေါ်ခိုင်း၏။ ရောက်လာသောအခါ မူလရာထူးကို ပြန်၍ ပေးလေသည်။ ဤသို့ ထန်းသီးကြေခိုက် ကျီးနင်းခိုက်ကဲ့သို့ ကြုံကြိုက် သွားသည်ကိုပင် ရသေ့အပေါ်၌ မကောင်းမှုမျှောပစ်ခဲ့သောကြောင့် “မကောင်းမှုကုန်၍ ကောင်းကျိုးရသည်” ဟု ထင်မှားလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပုရောဟိတ်နှင့်မင်း အတုလိုက်ပုံ။ ။ထိုတိုင်းပြည်၌ ပုရောဟိတ်ကိုလည်း ရှင်ဘုရင်က ရာထူးမှချထား၏။ ပုရောဟိတ် ပြည်တန်ဆာဟံသွား၍ ရာထူးပြန်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးသောအခါ ရသေ့အပေါ်၌ မကောင်းမှုတွေ့ရမှသာပစ်လိုရာထူးပြန်ရကြောင်းကို ပြော၏။ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားလည်း ထိုပြည်တန်ဆာ၏နည်း အတိုင်း ပြုပြီး၍ မကြာမီပင် ရာထူးပြန်ရလေသည်။ ထိုနောက် ရှင်ဘုရင်သည် စစ်တိုက်ထွက်ဘို့ရန် ကိစ္စကြုံလာ၏။ ထိုရှင်ဘုရင်အား ပုဏ္ဏားကအကြံပေးသည်မှာ စစ်တိုက် ခါနီး၌ စစ်သားအားလုံး ဥယျာဉ်ထဲ၌နေသော ရသေ့အယုတ်ထံ မကောင်းမှုမျှောဘို့ရန် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအကြံကို သဘောတူ၍ ရှင်ဘုရင်နှင့်တကွ စစ်တိုက်ထွက်မည့်စစ်သားအားလုံးပင် ဥယျာဉ်သို့ ဝင်ကာ ရသေ့အရှင်မြတ်၏ ဆံကျပ်ပေါ်၌ ရှင်ဘုရင်ကရ၍ တံထွေး အတုံးအတစ်တွေကို ထွေးချပြီးလျှင် ဒန်ပူတွေကိုလည်း ရသေ့၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ ပစ်ချကြပြီးလျှင် အားလုံး ဦးခေါင်းလျှော်ကြ လေသည်။

စစ်သူကြီး လာ၍ပြုစုခြင်း။ ။အားလုံး စစ်ထွက်သွားသောအခါ ကျန်နေ ရစ်သော စစ်သေနာပတိသည်နဂိုရ်ကပင်ရသေ့အရှင်ကို ကြည်ညိုနေသူ ဖြစ်ရကား ဒန်ပူတွေကို ဖယ်ရှား၍ကောင်းမွန်စွာ ရေချိုးပေးပြီးလျှင် “ရှင်ဘုရင်အတွက် ဘယ်လိုများဖြစ်ရာရှိပါသနည်းဘုရား” ဟု မေး လျှောက်လေသော် “ငါ့မှာ ဒေါသမဖြစ်ပါ။ သို့ရာတွင် နတ်တို့ကား အလွန်စိတ်ဆိုးကြသည်။ ခုနစ်ခြောက်နေ့၌ တတိုင်းပြည်လုံး တိုင်းပြည် မဟုတ်တော့ဘဲ တောကြီး ဖြစ်သွားလိမ့်မည်။ အသင်စစ်သူကြီးကား မိမိစကား နားထောင်မည့်သူများကိုခေါ်၍ အမြန်ပြေးလော့” ဟု မိန့် တော်မူ၏။ စစ်သူကြီးသည် သားမယားကိုခေါ်၍ အခြားတိုင်းပြည်သို့ ထွက်ပြေးလေ၏။ ကိုသဝဏ္ဏရသေ့ကိုလည်း ရသေ့ဆရာကြီးက ရသေ့ ငယ်နှစ်ပါးကို စေလွှတ်၍ ညောင်စောင်းဖြင့် အယူခိုင်းရ၏။ ထိုရသေ့ လည်း မကြာမီ ကွယ်လွန်ရှာလေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

တိုင်းပြည်ပျက်ပုံ။ ။ရှင်ဘုရင်သည် စစ်အောင်၍ ပြန်လာ၏။ စစ်အောင်ခြင်းကိုပင် အယုတ်တမာ ရသေ့အပေါ်၌ မကောင်းမှုတွေ မျှောပစ်ခြင်းကြောင့် အောင်သည်ဟု ယူဆ၏။ မကြာမီပင် ရွာရိုးရွာစဉ် မိုးကြီးရွာ၍ သင်းချိုင်း၌ရှိသော သူသေကောင်တွေ မျှောသွားကုန်၏။ ထိုနောက် သဲဖြူမိုးရွာ၏။ ထိုနောက် သဲဖြူအထက်ဝယ် ပန်းမိုးရွာ၏။ ပန်းတွေအထက်၌ ပဲစေ့ မိုးကလေးတွေ ရွာချ၏။ ပဲစေ့ အထက်၌ ရွှေဒဂါး ငွေဒဂါးမိုးရွာ၏။ လူတို့သည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်၍ ကောက်ယူနေကြစဉ် အလှုံတောက်သော လက်နက်မိုးကြီး ရွာချလေသည်။ လူတွေ အပိုင်းအပိုင်းပြတ်၍ သေသောအခါ မီးကျိုးခဲ မိုးကြီး ရွာချ၍ အားလုံး မီးသင်္ဂြိုဟ်ပြီးဖြစ်ကာ တိုင်းပြည်တခုလုံး လူမရှိသော တောကြီး ဖြစ်သွားလေသည်။ (သရဘင်္ဂဇာတ်) ဉာဏ်အားနည်းသူတို့ (လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန) စသည့် အမှောင်တရား ဦးစီးမှုကြောင့် အတုခိုးမှားမိသဖြင့် အများပျက်စီးရသည်ကို သတိမူသင့်သည်။

ကံသည် ချက်ခြင်းအကျိုးမပေး

အကုသိုလ်ကံသည် ပြု၍ပြီးလျှင် ယခုချက်ခြင်း အကျိုးမပေးနိုင်။ အတော်ကြာမှ ပေးနိုင်၏။ ဥပမာ.... နွားမမှညှစ်ပြီးခါစ နို့ရည်သည် ချက်ခြင်း အချဉ်နံ့ကိုမလွှတ်သေး၊ တရက်လောက်ကျော်၍ အတော်ကြာမှ အချဉ်နံ့ကိုလွှတ်သကဲ့သို့ တည်း။ ထိုအကုသိုလ်သည် အကျိုးမပေးရသေးလျှင် ပြာဖုံးထားအပ်သော မီးခဲအစုကဲ့သို့ ဖုံးလျက်ပင် အကုသိုလ်ရှင်ကို ပူလောင်လျက် လိုက်ပါနေလေသည်။ (ဓမ္မပဒ၊ ဗာလဝဂ်၊ ၇၁၊ ဂါထာ။)

မကောင်းမှုကို ပျားသကာလိုထင်။ ။အကုသိုလ်ကံသည် ချက်ခြင်း အကျိုးမပေးနိုင်သည့်အတွက် မကောင်းမှု ပြုတုန်းဝယ် သာယာဘွယ် အရသာကို ပျားသကာလိုထင်မှတ်၍ အထပ်ထပ်ပြုမိကြတော့သည်။ ထိုမကောင်းမှု အကျိုးပေးသော အခါ၌ကား မကောင်းမှုပြုစဉ်က သာယာခွဲသော သုခနှင့် မကာမိအောင် ဒုက္ခအကြီးအကျယ်ကိုခံရလေတော့သည်။ (ဓမ္မပဒ၊ ဗာလဝဂ်၊ ၆၉၊ ဂါထာ။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မိုက်မှန်းသိလျှင် လိမ္မာနိုင်သေး၏။ ။မကောင်းမှု ဒုစရိုက်တွေကို ပြုကျင့်
 နေသော်လည်း “ငါဟာ လူမိုက်ဘဲ” ဟု မိမိကိုယ်ကို သိနေသူသည်
 တဖြည်းဖြည်း ထိုမကောင်းမှုကို စွန့်နိုင်စရာရှိ၏။ ထိုသို့စွန့်နိုင်သော
 အခါ လူလိမ္မာဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။ မကောင်းမှုတွေကိုပြုကာ လူမိုက်
 ဖြစ်ပါလျက် မိမိလုပ်ဆွဲမှုကို အကောင်းဟုယူဆ၍ မိမိကိုယ်ကို လူလိမ္မာ
 ဟု ထင်နေသူကား သူ့အလုပ်ကို ဘယ်တော့မှ စွန့်မည်သူ မဟုတ်သော
 ကြောင့် လူလိမ္မာမဖြစ်။ စင်စစ် ဗာလသာဖြစ်နေတော့သည်။ (ဓမ္မပဒ၊
 ဗာလဝဂ်၊ ၆၃၊ ဂါထာ။)

ဗာလ၏ အကောင်းဟူသမျှ မကောင်းဘို့သာ။ ။မကောင်းတာကိုပြု၊
 မကောင်းတာကိုပြော၊ မကောင်းတာကို ကြံလေ့ရှိသော ဗာလသည်
 လောက၌ တတ်သင့်သော သိပ္ပံ ဝိဇ္ဇာတို့ကိုတတ်လျှင် ထိုအတတ်ကြောင့်
 သာ၍ မကောင်းမှုကိုပြုတတ်၏။ ရာထူးရလျှင် အခြွေအရံများလျှင်
 စည်းစိမ်ပေါလျှင် ထိုရာထူး အခြွေအရံ စည်းစိမ်အတွက် သာ၍
 မကောင်းမှုကိုပြုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဗာလဖြစ်သူသည် ကောင်းသော
 အကျိုးကိုရစေကာမူ သူ့အတွက် အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာတည်း
 ဟူသော ဦးတိမ်ကို အောက်သို့ငိုက်စိုက်ကျစေကာ ဖြူစင်သောကုသိုလ်
 အစုတွေ ပျက်ဘို့ရာသာ ဖြစ်လေတော့သည်။ (ဓမ္မပဒ၊ ဗာလဝဂ်၊ ၇၂၊
 ဂါထာ။)

ကာမကုသိုလ် အကျိုးကိုသတိထား။ ။ယခုအခါလူအများပြုနေကြသော
 ကုသိုလ်ကံသည် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံများတည်း။ ထိုကံမျိုးသည်
 အကျိုးပေးသောအခါ “အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာ
 ကြီးခြင်း၊ အခြွေအရံများခြင်း၊ အစိုးရခြင်း” ဟူသော အရင်းခံအကျိုး
 ငါးပါးနှင့် ခံစားဘို့ရာ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့်
 အခြားကောင်းသော အရာများကို အကျိုးပေး၏။ အမြော်အမြင်
 ရှိသော ရဟန်းရှင်လူခပ်သိမ်းသည် ထိုအကျိုးပေးသမျှကိုသတိထား၍
 အသုံးပြုသင့် သလောက်သာ အသုံးပြုရာ၏။ လက်ခံသင့်သလောက်
 သာ လက်ခံရာ၏။ ထိုသို့သတိမထားဘဲ အမှတ်တမဲ့ သုံးစွဲလက်ခံလျှင်

အဋ္ဌမတန်း

ထိုကောင်းကျိုးသည်ပင် မကောင်းကံများ အခွင့်ရအောင် သွေးဆောင် သကဲ့သို့ ဖြစ်နေတတ်သည်။

အဆင်းလှခြင်း၌ သတိထားဘွယ်။ ။ အဆင်းလှခြင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခြင်းဖြစ်၍ ကောင်းကျိုးပင်တည်း။ သို့သော် အဆင်းလှသူ သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အနေအထိုင် အသွားအလာမှစ၍ သိက္ခာရှိရှိ ဣန္ဒြေရရ နေဘို့ရန် သတိထားသင့်ပါလျက် ထိုသို့သတိမထားဘဲ သူများက အရေးပါသည်ကို အကောင်းကြီးထင်ကာ သာယာမိပါလျှင် ဤဘဝတွင်ပင် ပျက်စီး၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖျောက်ဘို့ရာ အကုသိုလ်ကံများ အခွင့်သာတတ်လေသည်။ ဥပမာ— ရုပ်ချောသော မိန်းကလေးကို လှလင်အများက ဝိုင်း၍ အရေးပါသောအခါ ထိုသူမသည် အလွန် သိက္ခာရှိစွာဖြင့် နေတတ်မှသင့်တော်၏။ သူတို့၏ အရေးပါမှုကို သာ ယာ၍ ပျော်ပျော်ကလေး နေမိလျှင် မကြာခင် ဒုက္ခရောက်ရခြင်းမျိုး တည်း။ ရုပ်ချောသော ယောက်ျားကလေးများလည်း ဤနည်းပင်။ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း သူတော်ကောင်းသော်မှ တခုသောဘဝဝယ် ရုပ်ချောသည့်အတွက် မိန်းမတွေက အရေးပါကြသည်ကို သတိမထားဘဲ ပြန်၍ လိုက်စားမိသောကြောင့် ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကံတွေကို ပြုမိသည့် အတွက် ငရဲ၌ဖြစ်ကာ အတော်ကြာကြာ ဆက်၍ မိန်းမဖြစ်ရာ၊ မိန်းမ မဟုတ် ယောက်ျားမဟုတ်သော ပဏ္ဍုက်ဖြစ်ရာ၊ မိန်းမယောက်ျား အင်္ဂါ နှစ်မျိုးစုံပါသူဖြစ်ရနှင့် ရုပ်ချောခြင်း၏ အပြစ်ကို အတော်ခံလိုက် ရပေသေးသည်။

အားလုံးအကျိုးများ နှစ်စွန်းထွက်ပုံ။ ။ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ အခြွေအရံ များခြင်း၊ ရာထူးဂုဏ်သိရိ ကြီးခြင်းများလည်း သတိထားတတ်သူ အမြော်အမြင်ရှိသူတို့မှာ အဆက်ဆက်ကောင်းကျိုးရ၍၊ သတိမထား တတ်သူ အမြော်အမြင်မရှိသူတို့မှာ အကုသိုလ်တွေ အခွင့်သာတတ် သောကြောင့် အားလုံးသောအကျိုးတွေ နှစ်ဖက်အစွန်းထွက်နေပုံကို ချဲ့ထွင်၍ ကြည့်ကြပါလေ။ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဠဗ္ဗဟူသော အမြင်အာရုံကောင်းတွေ ပေါများနေခြင်း၌လည်း ထို့အတူပင် အစွန်း နှစ်ဖက် ထွက်နေသည်သာ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ရသာရုံ။ ။အစားကောင်း အသောက်ကောင်းများကို စားသောက်နေရခြင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးပေးခြင်းတည်း။ သို့သော် ကောင်းသော အစားအသောက်တို့ကို နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် မစားမသောက်ဘဲ အလွန်အမင်းစားသောက်ခြင်းကြောင့် အစာမကြေဘဲရောဂါရတတ်၏။ ထိုအခါ အကုသိုလ်ကံအခွင့်သာ၍ ထိုရောဂါဒဏ်ကို အတော်ခံရရုံမက တချို့မှာ ထိုရောဂါကြောင့်ပင် သေရတတ်၏။ ယခုအခါ အသောက်လွန်ပြီးလျှင် အန်ဖတ်ဆို့၍ သေရခြင်း၊ ဝေဿန္တရာဇာတ်၌ ဇူဇကာပုဏ္ဏားသည် အစားကောင်းတွေကို အလွန်အမင်းစားမိသောကြောင့် စားပို့နှင့်၍ သေရခြင်းများလည်း ဤသဘောပင် ဖြစ်သည်။

ဖောဠဗ္ဗာရုံ။ ။ရှင်ဘုရင်ဆိုသည့် မိဖုရားတွေများခြင်းသည် ကုသိုလ်အကျိုးပေးခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မိဖုရားများမှုကြောင့် ကောင်းကျိုးမရဘဲ ဆိုးကျိုးတွေရတတ်ပုံကို မြန်မာရာဇဝင်ဖြင့် စိစစ်ကြည့်ပါ။ ယောက်ျားတယောက်၌ မိန်းမအများ ရှိခြင်းသည်လည်း ကုသိုလ်အကျိုးပေးသဖြင့် ထိုအာရုံများပိုလာခြင်းပင်တည်း။ ထိုသို့ ပိုသည့်အတွက် ဗျာများ၍ ဒုက္ခလည်းတိုးပွား အကုသိုလ်လည်း တိုးပွားပုံမှာ အများမျက်မြင်ပင် ဖြစ်၏။ မိန်းမဖြစ်သူသည် မိမိယောက်ျားဖြင့် တင်းမတိမ်ဘဲ အပိုခံစား၏။ ခံစားရမှုကို သုခဟုဆိုရသော်လည်း ထိုသုခနောက်က ဒုက္ခတွေ့မဆုံးနိုင်အောင် ပါဘတ်လေသည်။

ဘုန်းကံရှင်။ ။ရှေးကုသိုလ်အကျိုးပေး၍ ဘုန်းရှင် ကံရှင် ဓနရှင်ဖြစ်နေသူတယောက်ကို ဆိုင်ရာကဝိုင်း၍ မြှောက်သောကြောင့် ဟိုအလုပ် ဒီအလုပ်တွေကို လုပ်ခြင်း၊ ကျောင်းဒကာ ဘုရားဒကာ အလှူဒကာ လုပ်လို၍ ကိုယ်မနိုင်သော ဒါနကိုပြုခြင်းတို့ကြောင့် တဘဝအတွင်း မဲ့၍ အကုသိုလ်အခွင့်သာပုံ၊ ရှေးကုသိုလ်ကံ အခွင့်ပေးသဖြင့် တရားဟောကောင်း စာချကောင်း ဘုန်းကြီးသော ဘုန်းတော်ကြီးတပါးကို ရဟန်းရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူတို့က ဝိုင်း၍ မြှောက်သဖြင့် အကုသိုလ်အခွင့်သာ၍ မကျန်းမမာဖြစ်ရရုံမက ပြန်တော်မူသည်အထိ ဖြစ်ရပုံတို့မှာ ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးသည်ကို သတိမထားခြင်းကြောင့်သာတည်း။

အဋ္ဌမတန်း

ထို့ကြောင့် “ဒကာကိုဆရာက မြှောက်လျှင်လဲရော၊ ဆရာကိုဒကာက မြှောက်လျှင် လဲရော” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြလေသည်။ (မထနိုင်အောင် ပြန်တော်မူသည်ကို “လဲရော” ဟု ဆိုသည်။)

စက်လေးပါး။ ။ ယခုအခါ စက်(ဘီး) များသည် လှည့်လည်သွားလာ ဘို့ရန် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သံသရာလမ်းတလျှောက်ဝယ် ဆိုင်ရာဘဝသို့ ရောက်လျက် နိဗ္ဗာန်အထိ အဆက်ဆက်လှည့်လည်ကြောင်း ကောင်းမှု များကို “သမ္ပတ္တိစက်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသမ္ပတ္တိစက်သည် ပဋိရူပဒေသဝါသစက်၊ သပ္ပုရိသုပနိဿယစက်၊ အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက် ပုဗ္ဗေစကတ ပုညတာပက်အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ (မင်္ဂလသုတ် “ပဋိရူပဒေသဝါသော စ” ဂါထာ၌လာသော သုံးပါးတွင် သပ္ပုရိသုပနိဿယစက်ကို ထပ်၍ထည့်လျှင် လေးပါးဖြစ်သည်။)

စက်ချင်းဆက်သွယ်နေပုံ။ ။ သင့်တင့်လျောက်ပတ် 'ကောင်းသောအရပ်' ကို ပဋိရူပဒေသဟု ခေါ်၏။ ထိုအရပ်မျိုး၌ နေရခြင်းကို ပဋိရူပဒေသဝါသ ဟု ခေါ်၏။ သူတော်သူမြတ်ကို မှီခိုရ ဆည်းကပ်ရခြင်းကို သပ္ပုရိသုပနိဿယဟု ခေါ်၏။ မိမိ၏ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ကောင်းစွာထားခြင်းကို (စိုက်ထားတတ်ခြင်းကို) အတ္တသမ္မာ ပဏိဓိဟု ခေါ်၏။ ရှေးရှေးဘဝ၌ ကောင်းမှုကုသိုလ် ပြုခဲ့ဘူးခြင်းကို ပုဗ္ဗေ စကတပုညတာဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗေ စကတပုညတာ စက်ရှိသူသည် ပဋိရူပဒေသ၌ ဖြစ်ရ နေရ၏။ ပဋိရူပဒေသ၌ ဖြစ်ရနေရသူသည် သူတော်သူမြတ်ကို မှီခိုရ ဆည်းကပ်ရ၏။ သူတော်သူမြတ်ကို မှီခိုဆည်းကပ်ရသူသည် (တရား နာရ၊ အဆုံးအမခံရသောကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်မှန်းသိရကား) မိမိ၏ကိုယ်ကိုလည်း ကောင်းအောင် (အပြစ်မရှိအောင်) ထားတတ်၏။ မိမိ၏စိတ်ကိုလည်း ကောင်းမှုကုသိုလ်၌သာ ရောက်နေအောင် ထား တတ်၏။ ထိုသို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးကို ကောင်းစွာထားခြင်း ဟူသော အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စက်သည်ပင် ကုသိုလ် ဖြစ်နေရကား နောက်နောက် လာမည့်ဘဝအတွက် ပုဗ္ဗေ စကတပုညတာ ဖြစ်ပြန်၏။ ဤစက်ကြောင့် နောက်ဘဝ၌ ပဋိရူပဒေသဝယ် ဖြစ်နိုင်ရကား ဤဘဝက အတ္တသမ္မာ

ပဏိဓိစက်သည် နောက်ဘဝ၌ ပဋိရူပဒေသဝါသစက်နှင့် ဆက်သွယ်
နေပြန်၏။ ဤသို့လျှင် သမ္ပတ္တိစက် လေးပါးသည် တပါးနှင့်တပါး
ဆက်သွယ်ကာ” နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် အဆက်ဆက်လည်နေ
လေတော့သည်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ စက္ကဝဂ်၊ စက္ကသုတ်။)

ပဋိရူပ ဒေသဝါသ

(ပဋိရူပ-သင့်တော်သော + ဒေသ-အရပ်၌ + ဝါသ = နေရခြင်း) ပညာသင်လို
သူတို့အတွက် ပညာကောင်းကောင်း ပေးနိုင်သော ဆရာကြီးတို့၏ တိုင်းပြည်
မြို့ရွာဒေသသည်၎င်း၊ ထိုအရပ်နှင့် နီးသောအရပ်သည်၎င်း၊ စာသင်ကျောင်း
ကောင်းနှင့်နီးသောနေရာသည်၎င်းပဋိရူပဒေသဖြစ်၏။ စီးပွားရှာလိုသူတို့အတွက်
စီးပွားရှာ၍ကျောင်းသော၊ အလုပ်အကိုင် ပေါ်များသော၊ အရောင်းအဝယ်
ဖွံ့ဖြိုးသော၊ လယ်ယာကောင်းကျန်းရှိ၍ မိုး၊ ရေ ရနိုင်သော မြို့ရွာဒေသသည်
ပဋိရူပဒေသဖြစ်၏။

ကျန်းမာရေး လိုက်စားသူတို့အတွက် ဥတု ရေမြေ အစာကောင်းသော
မြို့ရွာဒေသသည် ပဋိရူပဒေသဖြစ်၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လိုလားသူတို့အတွက်
သံဃာတော်ကောင်း ဘုန်းတော်ကြီးကောင်းရှိ၍ ရပ်သူရွာသား မြို့သမ္မုသား
လူအများတွင်လည်း လူကောင်းအများစု၏ နေထိုင်ရာ မြို့ရွာဒေသသည်
ပဋိရူပဒေသဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိရူပဒေသကို ရှာဖွေရာ၌ ပြခဲ့သောအကောင်း
စုတွင် လေးမျိုးလုံးစုံလျှင် အကောင်းဆုံး ပဋိရူပဒေသဟုဆိုရ၏။ လေးမျိုးလုံး
မစုံစေကာမူ မိမိအလိုရှိအပ်သော အကျိုးတမျိုးကို ပေးနိုင်လျှင်လည်း ပဋိရူပ
ဒေသဟုပင် ဆိုရပေသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်တန်းပညာ လိုလား၍ ပိုက်ဆံ
တတ်နိုင်သူတို့သည်၎င်း၊ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးကုသိုရန် တတ်နိုင်သူတို့
သည်၎င်း၊ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရလေသည်။ နိုင်ငံခြား မသွားနိုင်သူတို့လည်း
မိမိနိုင်ငံတွင်း၌ တက္ကသိုလ်ကျောင်းရှိသော မြို့သို့၎င်း၊ ဆေးဆရာကောင်း
ကောင်းရှိသော အရပ်သို့၎င်း သွားကြရလေသည်။

ဤနိုင်ငံ၏ ပဋိရူပ ဒေသဖြစ်ပုံ။ ။ ကုသိုလ်ရဘို့ အတွက်ကား ဤမြန်မာ
နိုင်ငံသည် ပဋိရူပဒေသဖြစ်၏။ ချဲ့ဦးအံ့၊ ဤနိုင်ငံ၌ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ

အဋ္ဌမတန်း

၏ တရားတော်လည်း တည်ရှိနေသေး၏။ ထိုတရားတော်ကို အခြေခံမှ စ၍ နားလည်သော ဆရာတော်ကြီးများလည်း ရှိသေး၏။ မိဘတချို့ သည်ပင် သားသမီးများကို ကုသိုလ် အကုသိုလ်ခွဲခြား၍ ပြောနိုင်ကြ သေး၏။ ထိုသို့ပြောနိုင်ရုံတွင်မက တချို့မှာ ကိုယ်တိုင်လည်း ကုသိုလ် ကောင်းမှုကို ပြုနေကြ၏။ အချိန်အခါလိုက်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုဘို့ရန် ရှေးရှေးက ဆရာမိဘတို့၏ ရိုးရာအစီအစဉ်များလည်း ရှိနေ သေး၏။

မှန်၏။ ရှေးရှေးက ဆရာသမား မိဘများတို့သည် အခါအားလျော်စွာ ဒါနပြုလေ့ရှိကြ၏။ တတ်နိုင်သတို့က လူအများ တည်းခိုဘို့ရန်နှင့် ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ဘို့ရန် ရွာ၏အနီး၌ စေတီပုထိုး တည်ထားကြ၊ ဖရပ်တန်ဆောင်း များ ဆောက်ထားကြ၏။ ရေတွင်းရေကန် တူးဖော်ထားကြ၏။ ခရီးသွား ဧည့်သည်တို့က ထိုစရပ်၌တည်းခိုရင်း လမ်းပန်းအကြောင်းအကျန်ကို တောင်း၍ စားတတ်ကြ၏။ ရွာတွင်းဝင်၍တောင်းလျှင် စားလောက်အောင်လည်းရကြ၏။ ရပ်သူရွာသားတို့သည် နေ့စဉ် ငါးပါးသီလကို လုံခြုံအောင် ကြိုးစားကြ၏။ အခါအားလျော်စွာ နေ့ရက်သတ်မှတ်၍ ရှစ်ပါးသီလ ဥပုသ်ကိုလည်း စောင့် ကြ၏။ ထိုဥပုသ်နေ့၌ ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာသမား သံဃာများအထံသွား၍ ဒါနပြုကြ တရားနာကြ၏။ တရားမေးကြ၏။ ဆရာသမား သံဃာတော်များ ကလည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် နားလည်အောင် တရားဟောတော်မူကြ တရား စကား ပြောတော်မူကြ၏။

ဥပုသ်နေ့မဟုတ်သောရက်များ၌လည်း ကလေးအများပင် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသို့သွား၍ပညာသင်ကြရ၏။ ဆရာဘုန်းတော်ကြီးများသည် ထိုကလေး တို့အား ပညာသင်ပေးရုံမက ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကျိုးအပြစ်ကိုပါ ပြော ပြ၍ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူကြ၏။ ထိုသို့ ဘုန်းတော်ကြီးထံမှ ပညာရမှု၊ အလိမ္မာရမှုကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီးများလည်း အကယ်ပင် အကြည်ညိုခံကြရ ပေသည်။ လူအများစုလည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ဒါန သီလမှစ၍ လူကြီး သူမတို့ကို လေးစားရိုသေမှုတိုင်အောင် မြှင့်မြှင့်ဆိုင်ဆိုင် ပြုကြ၏။ အကုသိုလ်ကို မရှောင်နိုင်သော်လည်း ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မပြုကြ။ အများကို ရှက်လျက်ပင် ခပ်ရွံရွံသာ

ပြုဝံကြ၏ လာဘ်ရမှု၊ မရမှု၊ ဆင်းရဲမှု ချမ်းသာမှုစသော လောကဓမ်နှင့် ကြုံလာလျှင် အနိစ္စဘဲ၊ ဒုက္ခဘဲဟု မှတ်စွဲနေကျဖြစ်သော တရား၏ ထောက်ခံမှုကြောင့် အလွန်ကြီး မတုန်လှုပ်ကြ၊ တုန်လှုပ်စေကာမူ မကြာမီ သက်သာရာ ရကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုရှေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရာဇဝတ်မှုနည်းပါးလှ၏။ ထိုကဲ့သို့ မိချိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အလေ့ကောင်း ထုံးစံကောင်းတချို့သည် ယခုအခါ ပျက်ပြယ်လာသော်လည်း အခြားထိုင်းပြည်နှင့်စာလျှင် အတော် ကျေနပ်ဘွယ် ရှိပါသေး၏။ အကယ်၍ ပြုပြင်နိုင်ပါကား ရှေးကကောင်းပြီး သော ရိုးရာထွင် တချို့ကို သဘာဝကျအောင် ပြုပြင်၍ အပွန်းတင်ပေးရုံမျှဖြင့် အလွန်ကောင်းသော ပဋိရူပဒေသ ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။

သပ္ပုရိသုပနိဿယ

(သပ္ပုရိသ- လူကောင်းသူကောင်းကို + ဥပနိဿယ-အမှီချခြင်း) သတ္တဝါ တိုင်းပင် လူဖြစ်လာကတည်းကစ၍ အမှီကောင်းရဘို့လို၏။ ထိုအမှီကောင်း မှာလည်း ကျန်းမာရေး နားလည်သောအမှီကောင်း၊ (ပညာရေးကို မိမိမတတ် သော်လည်း သင်ပေးလို့၊ ကျောင်းသားလိုသော မိဘ) ပညာရေးအမှီကောင်း၊ အထိုက်အလိုက် ပစ္စည်းရှိသော စီးပွားရေး အမှီကောင်းများလည်း အရေး တကြီး လိုလားအပ်သော အမှီကောင်းများ ဖြစ်ပါပေသည်။ သို့သော် နောင် သံသရာအဘွက် အဆက်ဆက်အားဖြင့် သမ္မုတ္တိစက် လှည့်လည်နေဘို့အမှီကောင်း မှာ သူတော်ကောင်း ပညာရှိသာတည်း။ ထိုသူတော်ကောင်း ပညာရှိလည်း ပြန်သော ပဋိရူပဒေသ၌သာ ရနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိရူပဒေသ ဝါသ သမ္မုတ္တိစက်သည် သပ္ပုရိသုပနိဿယစက်လည်အောင် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။

အတ္တသမ္မာပဏိဓိ

(အတ္တ-မိမိ၏ ကိုယ်စိတ်နှစ်မျိုးလုံးကို + သမ္မာ- ကောင်းမွန်စွာ + ပဏိဓိ- ထားခြင်း) ကိုယ်ကို ကောင်းစွာထားသူသည် ရဟန်းသံဃာ ဆရာ မိဘ လူကြီးသူမတို့နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ ရှိသေသော အမှုအရာ လေးစားသောအမှုအရာ ဂရုစိုက်သော ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာဖြင့် ဆက်ဆံ၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထား

သူသည် စီးပွားရှာမှီးရာ မောင်းသင်းဆက်ဆံရာတို့၌ ဝိသမလောဘဟု ခေါ်
 သော လွန်ကဲသောလောဘ၊ မတရားသော လောဘကို မဖြစ်အောင် သတိ
 ထား၏။ အဓမ္မရာဂဟု ခေါ်သော မတရားသော တဏှာရာဂကို မဖြစ်အောင်
 သတိထား၏။ ကိုယ့်ထက်သာ မနာလိုသော ဣဿာ၊ သူတပါးကို မချမ်းသာ
 စေလိုသော မစ္ဆရိယ၊ ဟန်ကြီးပန်ကြီးလုပ်တတ်သော မာနတို့ကို မဖြစ်အောင်
 သတိထား၏။

အလွန်ပြင်းထန်သော ဒေါသကို မဖြစ်အောင် ချုပ်တည်း၍ 'သည်းခံခြင်း
 ခံဒွိ'ကို ဖြစ်စေ၏။ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ကျန်းမာကြ ချမ်းသာကြဘို့ရန် မေတ္တာ
 တရားကို ဖြစ်စေ၏။ ဆင်းရဲသူကို မြင်ရကြားရလျှင် သနားကရုဏာဖြစ်၏။
 ချမ်းသာသူကို မြင်ရကြားရသော် ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာဖြစ်၏။ အရာရာ၌
 စဉ်းစားနှိုင်းချိန်တတ်သော ဉာဏ်ကို ရှေ့သွားပြုစေ၏။ ဤသို့ လောဘကြမ်း
 ဒေါသကြမ်းနှင့် ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ မာနတို့ကို မဖြစ်အောင် သတိထား၍
 ခံဒွိ မေတ္တာ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းသည် စိတ်ကောင်းထားခြင်း
 ပိုင်တည်း။ ထိုတရားကောင်းစုကို အခြေခံပြုပြီးမှ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို
 ပွားများနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်းသော စိတ်ကောင်းထားခြင်းပေတည်း။

ကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာမထားသူ။ ။ ကိုယ်ကို ကောင်းစွာမထားသူသည်
 နှုဟန်းကောင်း သံဃာကောင်း ဆရာကောင်းတို့နှင့်၎င်း၊ မိဘဆွေမျိုး
 ထည်းမှူးကြီးသူများနှင့်၎င်း၊ လူကြီး သူမတို့နှင့်၎င်း တွေ့ရာကြုံရာ
 ဆက်ဆံရာတို့၌ ရိုသေသော လေးစားသော အမူအရာ ဂရုစိုက်သော
 အမူအရာကို မပြုဘဲ ဂရုမစိုက်သည့် အနေအားဖြင့် ဆက်ဆံ၏။ စိတ်ကို
 ကောင်းစွာမထားသူလည်း အဓမ္မရာဂ (ရာဂဖြစ်စရာ မဟုတ်သူတို့၌
 ရာဂ) ဖြစ်၏။ ဝိသမလောဘ (ကိုယ့်တွက် သူ့တွက် မမျှဘဲ) ကိုယ်က
 ချည်းလိုချင်၏။ ဒေါသကြီး၏။ စိတ်တို၏။ သည်းခံလိုသော ခန္တိမရှိ၊
 ကိုယ့်ထက်သာလျှင် မနာလို၊ (ဣဿာ) ဖြစ်၏။ သူတပါးချမ်းသာ
 မည်ကို မလိုလားသော (မစ္ဆရိယ) ဖြစ်၏။ သူတပါးအပေါ် မောက်
 မော်ဝါကြွား၏။ အတ္တုက္ကံသန (မိမိကိုယ်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍)
 စကားပြော၏။ ပရဝမ္ဘန (သူတပါးကို အပြစ်ပြော၍ နှိမ်ချ၍)

စကားပြော၏။ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ မရှိ၊ ထိုသို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးကို ကောင်းအောင် မထားသည့် အတ္တသမ္မာ ပဏိဓိစက် ပျက်နေရကား နောက်နောက်ဘဝ၌ ပဋိရူပဒေသကိုရခြင်းမှ စ၍ သမ္ပတ္တိစက် လည်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။

စိတ်ကောင်းမထားခြင်း၏ အပြစ်။ ။လောက၌ အတူခိုးဘက် ခိုးသူ နှစ်ယောက်ရှိရာ တယောက်က သစ္စာဖောက်၍ အခြားတယောက် ပျက်စီးအောင်ပြုလျှင် သို့မဟုတ် ရန်သူတယောက်က မိမိကို ပျက်စီး အောင်ပြုလျှင် ဥစ္စာကုန်အောင် ထောင်ကျအောင် အသတ်ခံရအောင် အထိသာပြုနိုင်၏။ နောက်နောက်ဘဝ၌ အပါယ်ကျအောင် အဆက် ဆက် ဒုက္ခရောက်အောင်ကား မပြုနိုင်ချေ။ မိမိစိတ်ကို မကောင်းအောင် ထားခြင်းကား ဤဘဝ၌လည်း ထောင်ကျအောင်၊ စီးပွားပျက်အောင် သေအောင်ပြုနိုင်၏။ နောက်ဘဝ အဆက်ဆက်လည်း ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဖြစ်အောင်၊ လူဆင်းရဲဖြစ်အောင် ပြုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့်မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာမထားခြင်းသည် မိမိကို နှိပ်စက်သော ဤဘဝ ရန်သူ ထက်ပင် ကြောက်စရာကောင်းပေသည်။ (ဓမ္မပဒ၊ စိတ္တဝဂ်၊ ၃၂-ဂါထာ။)

စိတ်ကောင်းထားခြင်း၏အကျိုး။ ။လောက၌ “မိမိကို ချစ်ပါပေ” ဟု ဆိုရသော မိဘဆွေမျိုးတို့သည် မိမိကို ချမ်းသာစေလိုလျှင် တသက် လျာမျှ ချမ်းသာအောင် စီးပွားဥစ္စာကို ပေးနိုင်ကြ၏။ ချမ်းသာအောင် ပေးရာ၌ကား စကြာမင်းဖြစ်အောင်အထိ မပေးနိုင်ကြ။ မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းကား သုဂုဏ်တရား၊ ပုညကြိယ ဝတ္ထုဆယ်ပါး၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ဖြစ်သောကြောင့် ဤဘဝ၌လည်း စိတ်ချမ်း သာမှုကို ပေးနိုင်၏။ နောင်သံသရာ ဘဝအဆက်ဆက်၌လည်း လူ နတ် ချမ်းသာကို ပေးနိုင်၏။ မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ပါရမီဖြည့်လိုသော စိတ် ကောင်းထားခြင်းကား နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအထိ ကောင်းကျိုးကို ပေး နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်ကောင်းထားခြင်းသည် မိဘဆွေမျိုးတို့ပေးနိုင် သော သုခထက် သာလွန်သော သုခကိုပင် ပေးနိုင်ပေသည်။ (ဓမ္မပဒ၊ စိတ္တဝဂ်၊ ၃၃-ဂါထာ။)

အဗ္ဗမတန်း

ယဉ်ကျေးမှု

အတ္တသမ္မာ ပဏိဓိစက်နှင့် ပြည့်စုံ၍ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာကို ကောင်းကောင်းထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် “ယဉ်ကျေးသော ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်ရ၏။ ရှေးခေတ်က ဆင်မြင်းကို အသုံးပြုကြ၏။ ရှင်ဘုရင်များ၏ စီးတော် ဆင်မြင်းတို့သည် သတ္တိရှိ၍ အထူးယဉ်ကျေးသော ဆင်မြင်းများသာ ဖြစ်ရ၏။ ပရိသတ် ဗိုလ်ပုံအလယ်၌ ထိုယဉ်ကျေးသော ဆင်မြင်းကိုသာ အသုံးပြုရ၏။ သတ္တိရှိသော်လည်း မယဉ်ကျေးသော၊ ယဉ်ကျေးသော်လည်း ပရိသတ်ကြီးကို ကြောက်တတ်သော ဆင်မြင်းကို အသုံးမပြုကြချေ။ ထို့အတူပင် တကယ်ပညာရှင်တို့ အလယ်ရောက်သောအခါ ကိုယ် နှုတ် စိတ်ပါ ယဉ်ကျေး၍ ပညာရဲရင့် သူတို့သာ ပွဲလယ်တင်ကြပေသည်။ ယဉ်ကျေးသော်လည်း ပညာမရှိ၊ ပညာရှိသော်လည်း မယဉ်ကျေးသူတို့မှာ ပွဲလယ်မတင်နိုင်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုကို အရည်အချင်းကောင်းတခုဟု သဘောကျ၍ ယဉ်ကျေးအောင် ကြိုးစားသင့်ပါသည်။

ကိုယ်နှုတ်ယဉ်ကျေးမှု။ ။ ကာယ ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ဝစီ ဒုစရိုက်လေးပါးကို မပြုဘဲ ကာယသုစရိုက် ဝစီသုစရိုက်တို့ကိုပြုလျှင် “ကိုယ်နှုတ်အားဖြင့် ယဉ်ကျေးသူ” ဟု ခေါ်နိုင်ပါ၏။ သို့သော် မျိုးရိုးအလိုက် ဆုံးမထားသော ကိုယ်ကျင့်ဝိနည်းကို နားလည်၍ ထိုအတိုင်း ပြုကျင့်မှသာ ယဉ်ကျေးသူအစစ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝိနည်းတရားတော်သည် ကိုယ်နှင့် နှုတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ညွှန်ပြသောကြောင့် လူများလည်း လူနှင့်ဆိုင်ရာဝယ် လိုက်နာပြုကျင့်ထိုက်လှပေသည်။ (လူများနှင့်လျော်အောင် ဝိနည်းတော်မှယူ၍ အချုပ်မျှကို ထုတ်ပြပါမည်။)

အဝတ်ယဉ်ကျေးမှု။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရဟန်း သာမဏေများအတွက် အတွင်းဝတ် (သင်းပိုင်) အပေါ်ခြုံ (ကေသီ) တို့ကို အရွယ်အစား အသွေးအရောင်နှင့်တကွ ဝတ်ပုံဝတ်နည်းများကိုပါ ယဉ်ကျေးအောင် ညွှန်ပြတော်မူ၏။ ရွာထည်း မြို့ထည်းသို့ သွားသောအခါ သာ၍ ယဉ်ကျေးအောင် ညွှန်ပြတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် လူဝတ်ကြောင့် ဖြစ်ကြသော ဥပါသကာ- ဥပါသိကာမတို့လည်း အဝတ်ကို ဂရုစိုက်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သင့်၏။ အသွေးအရောင်ကိုပင် မိမိတို့အရွယ်နှင့် လိုက်အောင် သတိထား
 သင့်၏။ မိမိ၏ ကိုယ်ဝတ်များကို ညှစ်ပေ၍ မနေအောင် နံစော်၍
 မနေအောင် ဗွတ်လျော်မှု မီးအိုးတိုက်မှုကို ပြုသင့်၏။ ဝတ်သောအခါ
 လည်း ဒေသထုံးစံအလိုက် ကျကျနန သေသေသပ်သပ် ဝတ်သင့်၏။
 မြို့ပြုလူကြီးများ၏ ဝတ်လေ့ကိုလည်း ကျေးလက်က အတုယူ၍ ဝတ်
 သင့်၏။ ထိုသို့ဝတ်တတ်မှ ယဉ်ကျေးသောဝတ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။
 (“ငါက ဟန်မလုပ်ချင်ဘူး” ဆို၍ ကပြစ်ကညစ် တော်သလိုဝတ်ခြင်း
 သည် ယဉ်ကျေးခြင်းမဟုတ်။ ရိုင်းစိုင်းခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခု
 ခေတ်၌ မလုံမမြို့ ဝတ်ခြင်းလည်း ယဉ်ကျေးခြင်း မဟုတ်ပါ။)

အစားယဉ်ကျေးမှု။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရဟန်း သာမဏေများအတွက်
 အစားအသောက် ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်း ညွှန်ပြတော်မူ၏။ ဆွမ်းစားမည့်
 ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆွမ်းခွက်သည်းမှယူသောအခါ အစမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း
 ယူရ၏။ လက်ထည်း၌ ဆွမ်းလုပ်ပွဲသောအခါ စွမ်းနိုင်သမျှ သပ်သပ်
 ယပ်ယပ်ရှိအောင် ပြုရ၏။ ဆွမ်းလုပ်ကိုလည်း မကြီးလွန်းစေရ။ ထို
 ဆွမ်းလုပ်ကို ပါးစပ်အတွင်းသို့ သွင်းသောအခါ ပါးစပ်အနားသို့
 ဆွမ်းလုပ်မရောက်မီ ပါးစပ်ကို ဟ၍မထားရ။ ပါးစပ်အနားရောက်မှ
 ပါးစပ်ဟ၍ လက်ဖြင့်သွင်းထည့်ရသည်။ လျှာဖြင့်ကော်၍ မယူရ။
 ပါးစပ်အတွင်း ရောက်သောအခါ တဖက်သော ပါးစောင်ကို ဖောင်း၍
 မနေစေရ။ ပါးစပ်အတွင်း၌ ဆွမ်းလုပ်ရှိနေ၍ စကားပြီသအောင်
 ပြောတို့မဖြစ်လျှင် စကားမပြောရ။ ဟင်းရည် သောက်သောအခါ
 ရှူးရှူးမမြည်စေရ။ လက်၌ ပေနေသည်ကို လက်ချောင်းဖြင့် ပွတ်၍
 ချရ၏။ လက်ကိုမခါရ။ (ဇွန်းပန်းကန်များရှေးခေတ်ကမလိုသောကြောင့်
 အဘူးပညတ်တော် မူချက်မရှိသို့သော် ယခုအခါ ဇွန်းပန်းကန် ရှိနေပြီ
 ဖြစ်၍ အသံတိတ်နိုင်သမျှ တိတ်စေတို့လိုသည်။)

ဥပါသကာ- ဥပါသိကာမတို့လည်း စားသောက်မှု၌ ဘုရားအလိုတော်သိ၍
 ငြိမ်သက်စွာ စားသောက်နိုင်မှ ယဉ်ကျေးသော စားသောက်ခြင်းဟု ဆိုရပါ
 မည်။ ယခုအခါ စကားပြောသံ ဇွန်းသံ ပန်းကန်သံ ဆူညံစွာဖြင့် ပါးစပ်ကလည်း

အဋ္ဌမတန်း

တပျပ်ပျပ်မြည်အောင် စားသောက်ခြင်း လက်ကိုလှုပ်ရမ်း ခါပစ်ခြင်းကား ရိုင်းစိုင်းခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ဇွန်းကိုသုံးရာ၌ သူ့ ဇွန်းဖြင့် ကိုယ်ကဟင်းရည်သောက် ကိုယ့်ဇွန်းဖြင့် သူက ဟင်းရည်သောက်ခြင်းဖြင့် ပါးစပ်၌ရှိသော အစာချင်း ရောနှောသည်မှာလည်း မယဉ်ကျေးပါ။ လူတယောက်လျှင် ဇွန်းတချောင်းစီ ရှိသင့်ပါသည်။ ဇွန်း ခက်ရင်း တူ စသည်တို့ဖြင့် စားလျှင်လည်း သူ့နည်းနှင့်သူ ယဉ်ကျေးမှုရှိဘို့ သတိပြုသင့်ကြပါသည်။

အစာရေတို့၏ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်မှု။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် “ထင်ရှားသော မြူမှုန်ပါရှိသောရေကို မသောက်ရ၊ မြူမှုန်ကို စစ်ပြီးမှ သောက်ရမည်” ဟု ပညတ်တော်မူ၏။ သူပေးလှပေး စားရသောဘဝ၌ လတ်ဆတ်မှု ပူနှေးမှုကိုကား ပညတ်၍မဖြစ်နိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ပူနှေးသောအစာ လတ်ဆတ်သောအစာတို့၌ အဘိဓမ္မာ သဘောအားဖြင့် အဆီဩဇာ ကောင်းနေမည်ကို သိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဆရာသမား ကောင်းတို့၏ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်သော အစာကို စားဘို့ရန် ညွှန်ပြ ချက်ကို နှစ်နှစ်သက်သက် လိုက်နာသင့်ကြပါသည်။ မည်သည့်အစာ အရည်မဆို မိမိနှင့်သင့်- မသင့်ကို နှိုင်းချိန်တတ်သောဉာဏ်နှင့် သတိရှိဘို့ ကိုလည်း သုတ္တန်တရားတော်၌ အထူးဟောတော် မူသည့်ပြင် သင့် တော်သော အစာအရည်ကိုပင် ဝမ်းအပြည့် မစားမသောက်လိုက်ဘဲ လျော့၍စားသောက်ဘို့ရန် သတိပေးတော်မူပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဥပါသကာ ဥပါသိကာမ ဘုရားအလိုတော်ကို သိ၍စားသောက်မှု၌ သတိရှိကြပါစေ။

စားပြီးယဉ်ကျေးမှု။ ။စားပြီးသောအခါ ပါးစပ်နှင့်လက်ကို သန့်ရှင်း အောင် ဆေးရပါသည်။ လက်ကို ဟင်းစော်မနံအောင် ဆပ်ပျာဖြင့် ဆေး၍ ပါးစပ်ကိုလည်း မနံအောင် ဆေးရပါသည်။ သွားတို့၏ အကြား၌ အသားဖိတ် ဟင်းဖိတ်မရှိအောင်လည်း ဂရုစိုက်သင့်ပါသည်။ စားပြီးချိန်သာမက အိပ်ရာမဝင်မီ၌၎င်း၊ အိပ်ရာထ၍ မျက်နှာသစ် ချိန်၌၎င်း သွားနှင့်လျှာကို သန့်ရှင်းအောင် ဆားဖြင့်ဖြစ်စေ သွားတိုက် ဆေးဖြင့်ဖြစ်စေ သွားကိုတိုက်၍ လျှာကို ဖြစ်ရပါသည်။ ဤအပြုအမူ များကို ယဉ်ကျေးမှုဟု ယူဆကြပါလေ။

အိပ်နည်းအပျိုးပျိုး

“ပက်လက်အိပ်ခြင်း၊ မောက်လျက်အိပ်ခြင်း၊ ကျေး၍အိပ်ခြင်း၊ ခေါင်းမြီး ခြုံ၍အိပ်ခြင်း၊ စောင်း၍အိပ်ခြင်း” အားဖြင့် အိပ်ခြင်းအပျိုးပျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်....

ပက်လက်နှင့် မောက်လျက်အိပ်။ ။ပက်လက်အိပ်ခြင်းသည် သူ့သေနှင့် တူသောကြောင့် ကြည့်၍မကောင်း၊ တခါတရံ အမြင်မတော်ဘဲလည်း ဖြစ်တတ်၏။ ကျမ်းစာတို့၌ကား ဤပက်လက်အိပ်ခြင်းကို “ပြိတ္တာတို့ အိပ်နည်း” ဟုဆို၏။ ပြိတ္တာတို့သည် အသားမရှိဘဲ အရိုးနှင့် အရေသာ ရှိသောကြောင့် စောင်း၍မအိပ်နိုင်ရကား ပက်လက်သာလျှင် အိပ်ကြ ရသကဲ့၊ မောက်လျက်အိပ်ခြင်းလည်း မကောင်း၊ မျက်နှာကို ခေါင်းအုံး ဖြင့်ကပ်၍ ထားရသောကြောင့် အသက်ရှူရသည်မှာလည်း မချောင့် လည်၊ အိပ်ရာမှထသောအခါ မျက်နှာသည် အမ်းတန်းတန်းနှင့် ဖော ရောင်သလို ဖြစ်နေတတ်၏။

ကျေးခြင်းနှင့် ခေါင်းမြီးခြုံ။ ။ကျေး၍ အိပ်ခြင်း၌လည်း အပြစ်ရှိ၏။ သွေးလေတို့သည် ခြေဖျားတိုင် လျှောက်ရာဝယ် ကျေးထားသည့် အကွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်၏။ ဦးခေါင်းကိုခြုံ၍ အိပ်ခြင်းလည်း မကောင်း၊ အသက်ရှူ ရှိက်သောအခါ နှာခေါင်း၌ လေအဝင်အထွက် ရှိ၏။ ခေါင်းမြီးခြုံထားလျှင် ရှိက်၍ထုတ်လိုက်သော ကိုယ်တွင်းမှ မသန့်ရှင်းသော လေတို့ကိုပင် ပြန်၍ရှူရသောကြောင့် လေကောင်း လေသန့်တို့ ဝမ်းတွင်းသို့ မဝင်နိုင်ရကား ကျန်းမာခြင်း၏ အနှောင့် အယှက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအိပ်ခြင်းအားလုံးကို မယဉ်ကျေးသော အိပ်ခြင်းဟုမှတ်ပါ။

ယဉ်ကျေးသော အိပ်ခြင်း။ ။ခြေနှစ်ဖက်ကို ဆန့်လျက် ခေါင်းမြီးမခြုံဘဲ စောင်း၍အိပ်ခြင်းကို “ယဉ်ကျေးသော အိပ်ခြင်း” ဟု အသိအမှတ် ပြုကြ၏။ ထိုသို့ စောင်း၍အိပ်ရာဝယ် သမီးခင်ပွန်း ယှဉ်၍ အိပ်ရာ၌ ယောက်ျားသည် လက်ဝဲဘက်ကို အောက်ထားလျက် မိန်းမသည် လက်ျာဘက်ကို အောက်ထားလျက် စောင်း၍ အိပ်လေ့ရှိကြသကဲ့၊ ဘုရားရှင်ကား လက်ျာဘက်တော်ကို အောက်ထား၍ လက်ျာ ခြေ

အဋ္ဌမတန်း

ဘဝါးပေါ်တွင် လက်ဝဲခြေတော်ကို အနည်းငယ် ပိုလွန်နေအောင် တင်တော်မူလျက် လျှော့ခင်းတော်မူလေ့ရှိသည်။ ဤသို့လျှင် ခြေကို ဆန့်၍ ခေါင်းမြီးမမြှင့်ဘဲ (ဦးခေါင်းလျှင် ပုဝါဖြင့်ပတ်လျက်) စောင်း၍ အိပ်ခြင်းကိုသာ ယဉ်ကျေးသော အိပ်ခြင်းဟုမှတ်ပါ။

အပြောယဉ်ကျေးမှု။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကျောင်းတိုက်တွင်း၌ အသံ ကျယ်ကျယ် စကားပြောမှုကို လိုလားတော်မမူ၊ (ပဉ္စမတန်း၌ “ဆိတ် ငြိမ်မှု” ဟု ခေါင်းတပ်၍ ပြခဲ့ပြီ)။ ထိုသို့ လိုလားတော်မမူသော်လည်း သိက္ခာပုဒ်တရပ် အနေအားဖြင့် ပညတ်၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဩဝါဒ အနေအားဖြင့်သာ သုတ္တန်တရားတော်များ၌ ဟောတော် မူသည်။ မြို့ရွာအတွင်း၌ကား ရဟန်းသာမဏေများသည် “တိုးတိုး သာသာ စကားပြောရမည်၊ ကျယ်စွာ စကားပြော၊ ကျယ်စွာရယ်လျှင် အာပတ်သင့်၏” ဟု ပညတ်တော်မူပါသည်။ ခေတ်မှီအထက်တန်း စာသင်ကျောင်းများ၌လည်း စာကိုတိုးတိုး အံစေရုံမက အများ ပေါင်း၍ စာကျက်ရသော ခန်းဆောင်၌မူ တချို့ကျောင်းများ၌ စာကျက်ရာဝယ် အသံပင်မထွက်စေရပါ။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ယဉ်ကျေးမှု လောကီ အထက်တန်း လူတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု နှစ်မျိုးလုံး၌ပင် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်မှုကို လိုလားသောကြောင့် “ကျယ်လောင် ကျယ် လောင် စကားပြောမှုကို ရိုင်းစိုင်းမှု” ဟု မှတ်ကြပါလေ။

စကားအသုံး ယဉ်ကျေးမှု။ ။ စကားအပြောကို အသံမကျယ်စေရုံသာ မက စကားအသုံးအနှုန်း ယဉ်ကျေးမှုလည်း လိုပါသေး၏။ ရဟန်း သံဃာအချင်းချင်း စကားပြောရာ၌ “အရှင်ဘုရား၊ ဘုန်းကြီးဘုရား၊ တပည့်တော်၊ ဘုရားတပည့်တော်၊ တပည့်တော်များ” စသည်ဖြင့် သုံးစွဲခြင်းကို ယဉ်ကျေးသည်ဟု အသိအမှတ်ပြု၍ “ကိုယ်တော်က၊ မင်း၊ ငါ၊ ဟေ့လူ” စသော အသုံးအနှုန်းကို ရိုင်းသည်ဟု အသိအမှတ် ပြုရသကဲ့သို့ ထိုအဘူ ရဟန်းသံဃာ ဆရာသမားနှင့် လူဝတ်ကြောင် ပြောနည်း၊ လူအချင်းချင်းပြောနည်း၊ မိဘနှင့် သားသမီး ပြောနည်း၊ ဆွေမျိုးချင်း ခေါ်နည်း၊ မိတ်ဆွေချင်း ခေါ်နည်း၊ ပြောနည်းများ

ရှိသေး၏။ ထို့ပြောနည်းများ၌ ခေတ်အလိုက် အရပ်ဒေသအလိုက် ခေါ်တတ် ပြောတတ်ခြင်းကို “စကားသုံး ယဉ်ကျေးခြင်း” ဟု ဆိုလို သည်။ ထိုသို့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သုံးနှုန်းတတ်အောင် ရဟန်း ဆရာ လူဆရာနှင့် မိဘဆွေမျိုးတို့က သင်ပြသင့်ကြပါသည်။ (အခြေပြု မင်္ဂလသုတ် သုဘာသိတာဝါစာ အခန်းကိုကြည့်ပါ။)

ဆက်ဆံရေး ယဉ်ကျေးမှု။ ။ အဆင့်အတန်း မြင့်၍ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးများကို ယုံလည်းယုံကြည်၊ ယုံကြည်သည့်အတိုင်းလည်း ကောင်းမှုကုသိုလ်များကို ပြုနေသော ဥပါသကာ - ဥပါသိကာမသည် မိမိနှင့် တွေ့ကြုံရာ ဆက်ဆံရသော ရဟန်း ရှင် လူတို့ဝယ် အထက် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆက်ဆံရာ၌ ဝိုသေခြင်း ကိုင်းရှိုင်းခြင်း မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချခြင်းအားဖြင့် ဆက်ဆံရပါသည်။ စကားကိုလည်း မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချ၍ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ပြောရပါသည်။ တန်းတူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆက်ဆံရာ၌ မေတ္တာ မုဒိတာကို ရှေ့ထား၍ သူ၏အကျိုးစီးပွားကို ကူညီ ဆောင်ရွက်သောအားဖြင့် ဆက်ဆံရပါသည်။ စကားအပြောကိုလည်း ဖေဖေရွရွ ဝင်ဝင်မင်မင် အမူအရာဖြင့် ပြောတတ်ရပါသည်။ အောက်လူများနှင့် ဆက်ဆံရာ၌ကား မေတ္တာ ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ ပေးကမ်းခြင်း စောင့်ရှောက်ခြင်း ချီးမြှောက်ခြင်းအားဖြင့် ဆက်ဆံ ရပါသည်။ အားလုံးဆက်ဆံရာ၌ပင် စကားအပြောကိုမူ ကြင်နာသော အမူအရာ ညွှာကာသောအမူအရာဖြင့် ပြောရပါသည်။ (ဤပြောနည်း ဆက်ဆံနည်းကို မိဘတိုးဘွား ဆရာသမား ကောင်းတို့က နေ့စဉ် လက်တွေ့ သင်ပြသို့လည်း လိုပါသည်။)

စကားခြောက်ခုနိုး လှည့်ထွန်း

“နားခံသာ၊ မခံသာ ချစ်စရာကောင်း၊ မကောင်း၊ အကျိုးရှိ မရှိ” ဤ သုံးချက်ကို မူထား၍ စကားခြောက်မျိုးရှိသည်ကို “စကားခြောက်ခုနိုး လှည့် ထွန်း” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

၁။ မဟုတ်မမှန်သော၊ ကြားရသူလည်း နားမခံသာသော အကျိုးမရှိ သော စကား၊ (ယခုအခါ မဟုတ်မမှန် ဆဲသော စကားမျိုးတည်း။)

အဋ္ဌမတန်း

- ၂။ ဟုတ်မှန်သော၊ ကြားရသူမှာ နားမခံသာသော၊ အကျိုးမရှိသော စကား၊ (ကန်းသူကို အကန်းဟု ဆဲသောစကားမျိုး။)
- ၃။ ဟုတ်မှန်သော၊ အကျိုးလည်းရှိသော၊ သို့ရာဝယ် နားမခံသာသော စကား၊ (သားသမီး တပည့် စသူတို့ မိုက်မဲနေလျှင် သူ၏ မိုက်ပုံကို ပြောပြ၍ ဆုံးမသောစကား။)
- ၄။ မဟုတ်မမှန်သော၊ အကျိုးမရှိသော၊ သို့ရာဝယ် နားထောင်၍ ကောင်းသောစကား၊ (အကျိုးမရှိသော ဧဏ္ဍာရိဝတ္ထုမျိုး။)
- ၅။ ဟုတ်မှန်သော၊ အကျိုးမရှိသော၊ နားထောင်၍ကောင်းသောစကား၊ (မှန်၍ အတုယူစရာ မဟုတ်သော သူတပါး၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရယ် ရယ်မောမော ပြောအပ်သော စကားမျိုး။)
- ၆။ ဟုတ်မှန်သော၊ အကျိုးလည်းရှိသော၊ နားထောင်၍လည်း ကောင်းသောစကား၊ (ဘုရားရှင်၏ တရားတော် စသောစကား၊ လူကြီး များက လိမ္မာသော ကလေးကို သာ၍ လိမ္မာအောင် ချီးမွမ်းလျက် ပြောဆိုဆုံးမသော စကားမျိုး။)

ဤသို့ စကားခြောက်ခုနှင့် လူ၌ထွန်းသော်လည်း ဘုရားရှင်သည် ဟုတ်မှန်၍ အကျိုးရှိသော (၃) (၆) စကားနှစ်ခုနှင့်ကိုသာ မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့မိန့်တော်မူရာ၌ အခါကာလလိုက်၍ မိန့်သင့်မှ မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ယဉ်ကျေးသော ဥပါသကာ- ဥပါသိကာမသည် စကား အပြောအဆို သတိထား၍ ဟုတ်မှန်ကျိုးရှိသော စကားကိုသာ ပြောသင့်သောအခါ ပြောသင့်သောနေရာ (လူ-ပရိသတ်တို့၌) ပြောထိုက်ပါသည်။ ထိုသို့ပြောတိုင်းလည်း မိမိကိုယ်ကိုမြှောက်သော အတ္တုက္ကံသာ စကား သူတပါးကိုနှိမ်သော ပရဝတ္တန စကားမျိုးကို အထူးအကြောင်း မရှိလျှင် ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ရှားဘို့ရန် သတိထားလျက် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြောတတ်ဘို့ရန် အလေ့အထလုပ်သင့်ကြပါသည်။ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဂုဏ်ဖော်၍ အကျိုးရမည့်ကိစ္စ၊ သူတပါးကို ရှုတ်ချမှ အကျိုးရမည့်ကိစ္စ၌ကား အမှန်အတိုင်း ဂုဏ်ဖော်နိုင် ရှုတ်ချနိုင်ပါ၏။ သို့သော် ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြပါလေ။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာဝတ္ထု

သုတော်စင် ပိသားတစု။ ။ သာဝတ္ထုမြို့၌ ငါးပါးသီလနှင့်တကွ အမြဲ ဒါနဝတ်ရှိကြသော ခေါင်းဆောင် သာသနာပြု ဥပါသကာတို့သည် ငါးရာလောက်ရှိကုန်၏။ တယောက်ယောက်လျှင် နောက်လိုက်အဖော် ဥပါသကာ ငါးရာစီရှိကုန်၏။ ထိုဥပါသကာတို့တွင် အကြီးဆုံး ဥပါသကာကို “မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဥပါသကာ၌ သားခုနစ်ယောက်၊ သမီးခုနစ်ယောက်ရှိ၏။ ထိုသားသမီးများလည်း အဖကဲ့သို့ တရားရှိသော၊ ယဉ်ကျေးသော၊ ဥပါသကာ ဥပါသိကာမများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် သားသမီး ဇနီးနှင့်တကွ တကျိပ်ခြောက်ယောက်လုံးပင် သီလရှိ၍ ဒါနမူ၌ မွေ့လျော်သော သုတော်ကောင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဥပါသကာ စုတေခါနီး။ ။ မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာသည် အသက်အရွယ်ကြီး၍ စုတေခါနီးသောအခါ သေရာညောင်စောင်း၌ လျောင်းနေစဉ် တရားနာလိုသော ဓာန္တုဖြင့် ရဟန်းတော်များကိုပင့်၍ သတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်ကို နာနေလေသည်။ ထိုအခါ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှ နတ်ရထားခြောက်စင်းသည် သူ၏အိပ်အလက် ကောင်းကင်၌ ရောက်လာ၏။ ရထား၌ပါလာသော နတ်သားတို့သည် “မိမိတို့ နတ်ပြည်သို့ ဆောင်ယူမည်” ဟု အသီးအသီး ပြောဆိုသံကို တရားနာနေသော ဥပါသကာကြား၍ “ခေတ္တဆိုင်းကြပါဦး” ဟု တားမြစ်လေသည်။

သားသမီးများငိုခြင်း။ ။ “ဆိုင်းငံ့ကြပါဦး” ဟူသော စကားကို ရဟန်းတို့က မိမိတို့အား ပြောသည်ထင်၍ ရွတ်နေသော သုတ္တန်ကို ရပ်ဆိုင်းထားလိုက်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ သားသမီးတို့က “ငါတို့အဖသည် ရှေးရှေးက တရားနာလို့ အားမရပါဘဲ ယခုမှ သေရမည်ကို ကြောက်သောကြောင့် တရားကို တားမြစ်ရှာသည်” ဟု ထင်၍ ငိုကြွေးကြလေသည်။ ရဟန်းတော်များလည်း “သားသမီးတွေ ငိုနေလျှင် ငါတို့ ဆက်လက်၍ ရွတ်ဆိုဘို့မသင့်” ဟု ယူဆ၍ ပြန်ကြွကြလေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

သတိရလာခြင်း။ ။ ဥပါသကာသည် နတ်သားတို့ကို တားမြစ်စဉ်က သတိလစ်သွားရာမှ ပြန်၍ သတိရသောအခါ ငိုနေသော သားသမီးများကို “ဘဒ္ဒကြောင့်ငိုကြရသလဲ” ဟု မေးလေသော် “တရားတော်ဟောရွတ်ဘို့ သံဃာတော်များကိုပင့်၍ တရားနာနေစဉ် ဆိုင်းငံ့ကြပါဦး” ဟု တားသောကြောင့် သေရမှာကြောက်၍ တားသည်ဟု ထင်သဖြင့် ငိုကြပါကြောင်းကို ပြောပြကြလေသည်။

ပန်းကုံးစွပ်စေခြင်း။ ။ ထိုအခါ “ရဟန်းတော်များကို တားခြင်းမဟုတ်၊ နတ်ရထား နတ်သားတို့ကို တားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောလေသော် “ဘယ်မှာလဲ နတ်ရထားတွေ၊ သားတို့သမီးတို့ မမြင်ကြရပါကကား” ဟု ပြန်၍မေးသောအခါ “ဘယ်နတ်ပြည်ဟာ မေ့လျော်စရာ အကောင်းဆုံးလဲ” ဟု မေးလေသည်။ ဘုရားအလောင်းနှင့် ဘုရားမယ်တော် ခမည်းတော်အလောင်းတို့ နောက်ဆုံးဘဝ၌ နေရာဖြစ်သော တုသိတာနတ်ပြည်သည် မေ့လျော်စရာကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်” ဟု ပြောကြလေသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ငါတို့ကုံးထားသော ပန်းကုံးကို “တုသိတာနတ်ရထား၌ ချိတ်ပေါ်စေသား” ဟု ခိဋ္ဌာန်၍ ပစ်လိုက်ကြဟု ပြောသည့်အတိုင်း သားသမီးထည်းမှ တယောက်က ခိဋ္ဌာန်၍ ပစ်လိုက်ရာ တုသိတာနတ်ရထား၌ ဆွဲချိတ်၍ နေလေသည်။ သားသမီးတို့သည် ပန်းကုံးကိုသာ မြင်ကြရ၏။ ရထားကိုကား မမြင်ကြရပေ။

တုသိတာရောက်ခြင်း။ ။ ထို့နောက် သားသမီးတို့အား “ထိုထို ဤဤ ကြံစည်ကြောင့်ကြ မနေရစ်ကြနှင့်၊ ငါသည် တုသိတာနတ်ပြည်သို့ သွားမည်။ အသင်တို့လည်း ငါ၏အထံ၌ ဖြစ်လိုကြလျှင် ငါပြုသလို ကောင်းမှုများကိုသာ ပြုရစ်ကြ” ဟု ဩဝါဒပေးပြီးလျှင် မကြာခင် စုတေ၍ တုသိတာနတ်ရထား၌ နတ်သားအဖြစ်ဖြင့် ပါသွားလေသည်။

တရားတော်။ ။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုနေသော လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်သူသည် ကောင်းသောအမှုကို ပြုနေရသည့်အတွက် ဤဘက်ဘဝ၌ လည်း ဝမ်းသာရွှင်ပြချမ်းသာရ၏။ တမလွန်နောက်ဘဝ၌လည်း ကောင်းသောအကျိုးကို ခံစားရသောကြောင့် ဝမ်းသာရွှင်ပြ ချမ်းသာရ၏။

ဓမ္မကဥပါသကာသင်ခန်းစာ

ဓမ္မကဥပါသကာသည် မိမိ၏သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ကုသိုလ်ကံကို မြင်ရ၍ သေခါနီးရောက်သော်လည်း စိတ်အားမငယ်သည့်အပြင် အလွန် ကြည်လင်ရှင်ပျ ဝမ်းမြောက်၍ နေရလေသည် (ဓမ္မပဒ၊ ယမကဝဂ်၊ ဓမ္မကဥပါသကာဝတ္ထု။)

(ဆောင်) ကောင်းမှုဆုဆု၊ ပြုပြုသူကား၊ ကြည်ဖြူရှင်ပျ၊ ခုဘဝ၌၊ ပြုရ သည်မှာ၊ ဝမ်းမြောက်စွာနှင့်၊ နောင်ခါဘဝ၊ အကျိုးရလည်း၊ သုခကိုမြင်၊ ဝမ်းမြောက်ပင်တည်း၊ သို့လျှင်နှစ်ဖက်၊ ကောင်း ကျိုးထွက်သဖြင့်၊ ကိုယ်တွက်ခုနောက်၊ အားကိုးလောက်သည်၊ မကြောက်နေရဲ သေရဲတည်း။

နန္ဒိယဥပါသကာဝတ္ထု

နန္ဒိယသတို့သား။ ။ ဗာရာဏသီမြို့၌ ရတနာသုံးရပ်ကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ် ၍ သဒ္ဓါတရားကောင်းသော မိဘနှစ်ဦးဝယ် “နန္ဒိယ” မည်သော သတို့ သားတယောက် ထွန်းကားလေသည်။ ထိုနန္ဒိယသည် မိဘများကဲ့သို့ သဒ္ဓါတရားပြည့်စုံ၍ ရဟန်းသံဃာကောင်းများကို ဆွမ်းစသောလှူဒါန် ဝတ္ထုဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးလေ့ရှိ၏။ မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်သောအခါ၌ ကား အကြီးအကျယ်ဒါနရှင်ဖြစ်၍ ရဟန်းသံဃာများသာမက တောင်း ရမ်းစားသောက်သူများနှင့် ခရီးသွားခည့်သည်များအတွက်ပါ အိမ် ပေါက်၌ ချက်ပြုးသောထမင်းအိုးများကို အမြဲထားလေသည်။

ကျောင်းလူခြင်း။ ။ နောင်အခါ၌ ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်ကျောင်းတိုက်ဝယ် တံခါးမုခ်လေးခုပါသော လေးခန်းတန်းလျားရှည်ကျောင်းကို ဆောက် ၏။ အခန်းတိုင်း၌ အိပ်ရာခင်း ထိုင်ခုံစသည်ကို အပြည့်အစုံထား၍ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အား (အညူ၏ အထိမ်းအမှတ်ရေနှင့် တကွ) လှူဒါန်းလေသည်။ ထိုအခါ အလှူရေသည် ဘုရားရှင်၏ လက်ကော်၌ တည်သည်နှင့်တပြိုင်နက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌လည်း နန္ဒိယဥပါသကာအတွက် အသုံးအဆောင်နှင့်တကွ ကြီးကျယ်သော ဘုံဗိမာန်ပေါက်လေသည်။

အရှင်မောဂ္ဂလာန် မြင်တော်မူခြင်း။ ။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်သည် နတ်ပြည် သို့ ကြွတော်မူသောအခါ ရှေးကမတွေ့ဘူးသော ဗိမာန်အသစ်ကို မြင်ရ၍ အခြားနတ်များကို မေးတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ “လူ့ပြည်မှာ ရှိနေသေးသော နန္ဒိယဥပါသကာ၏ ဗိမာန်ဖြစ်ကြောင်းကို လျှောက်ကြ လေသည်။ ထိုဗိမာန်၌ ရောက်နှင့်နေသော နတ်သမီးများလည်း အရှင် မောဂ္ဂလာန်ကိုမြင်၍ ဗိမာန်မှဆင်းလာကြပြီးလျှင် “တပည့်တော်မ တို့သည် နန္ဒိယဥပါသကာ၏ အလုပ်အကျွေးများ ဖြစ်ကြပါကြောင်း၊ ဥပါသကာမလာနိုင်သေး၍ အလွန်မျှင်းရိကြကြောင်း၊ မြန်မြန်လာဘို့ ရန် အကြောင်းကို လျှောက်လိုက်ကြလေသည်။

ဘုရားရှင်အား လျှောက်ခြင်း။ ။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်သည် လူ့ပြည်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ဘုရားအထံတော်ကြွ၍ “မြတ်စွာဘုရား... ကောင်းမှုရှင်က လူ့ပြည်မှာရှိနေစဉ် နတ်ပြည်၌ နတ်စည်းစိမ် ဖြစ်နှင့် နိုင်ပါသလော” ဟု လျှောက်လေသည်။ ဘုရားရှင်ကလည်း “မောဂ္ဂ- လာန်... ဘာကြောင့် ငါ့ကိုမေးနေရသေးသလဲ၊ နန္ဒိယ၏ နတ်စည်းစိမ် ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ခဲ့ရသည်မဟုတ်လော” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အောက် ပါတရားတော်ကို ဟောတော်မူသည်။

တရားတော်။ ။ တနယ်တကျေး အရပ်ဝေး၌ ကြာမြင့်စွာကဲ့၍နေပြီးမှ ကျန်းကျန်းမာမာနှင့် ပြန်၍ရောက်လာကြောင်းကို ကြားရသောအခါ ထိုသူ၏ဆွေမျိုးသားချင်း မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတို့သည် အိမ်ဝင်းမှ အပြင်ဘက်သို့ အပြေးအလွှားထွက်လာ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကြိုဆို ကြ အိမ်ဘွင်းမှ မထွက်နိုင်သတို့ကလည်း ဝမ်းမြောက်စွာ လက်ခံကြ သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤဘဝမှ တမလွန်ဘာသို့သွားသော ကောင်းမှုရှင် ကိုလည်း သူပြုထားသောကောင်းမှုတို့က အလွန်ချစ်ကြသော ဆွေမျိုး တွေပမာ ကြိုဆိုကြ လက်ခံကြပေသည်။ (ဓမ္မပဒ၊ ပိယဝဂ်၊ နန္ဒိယဝတ္ထု။)

(ဆောင်) ကဲ့၍ရှည်ကြာ၊ ကျန်းမာစွာဖြင့်၊ ပြန်လာတုံလှ၊ ချစ်ခင်သတို့၊ ကြည်ဖြူရှင်ပျ၊ ကြိုဆိုကြသို့၊ ပုညကောင်းမှု၊ အကြောင်း စုလည်း၊ ထိုသူ ရောက်စရာ၊ နောက်ဘဝက၊ အားရနှစ်လို့၊ ဆီး၍ကြိုသည်၊ အို...အို...အားကိုးဘွယ်တကား။

ကာဠိဥပါသိကာမဝတ္ထု

သဋ္ဌေးသမီးကာဠိ။ ။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ကိုယ်ဝန်အရင်းအမာနှင့် ကာဠိမည်
 သော သဋ္ဌေးသမီးသည် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဝယ် အာသဠိနက္ခတ်ပွဲသဘင်
 ဆင်ယင်နေသော တမြို့လုံးကိုကြည့်လို၍ သူတို့၏ပြာသာဒ် အထက်
 ထပ်သို့တက်ပြီးလျှင် လေသာတံခါး၌ လေညှင်းခံလျက် မြို့၏သာယာ
 ပုံကို ကြည့်ရှုနေလေသည်။ ထိုအချိန်၌ သာတာဂီရိ ဟေမဝတမည်သော
 နတ်စစ်သူကြီးနှစ်ယောက်လည်း နောက်ပါအခြေအရံ ငါးရာစီရှိသော
 နတ်များနှင့်အတူ ထိုပြာသာဒ်၏ အထက်ကောင်းကင်ဝယ် ဆုံမိကြ
 လေသည်။

နတ်စစ်သူကြီးများ၏ ရှေးအဖြစ်။ ။ ဤနတ်စစ်သူကြီး နှစ်ယောက်တို့
 သည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသောအခါ ရဟန်း
 ပြုကြ၍ ပိဋကတ်ကျမ်းကျင်သော ပညာရှိသူတော်ကောင်းကြီးများ
 ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ တပါးတပါးလျှင် အခြေအရံလည်း ငါးရာစီရှိ၏။
 ဝိနည်းဆုံးဖြတ်မှု၌ အလွန်ကျမ်းကျင်တော်မူကြ၏။ တနေ့သ၌ကား
 အဓမ္မဝါဒီ (မတရားပြောလေ့ရှိသော) သူ့မှာ အမှုတခုလည်းရှိနေ
 သော ရဟန်းတပါးသည် မိမိတို့အထံ တပည့်ခံလာ၏။ ထိုရဟန်းသည်
 သူ့အမှုကို အခြားရဟန်းတို့က တရားစွဲသောအခါ သူ့ရှုံးမည်ကိုမြင်၍
 (သူ့တရားကို အဆုံးအဖြတ်မပေးဘို့ရန်) အဖန်ဖန်တောင်းပန်၏။ ဆရာ
 တော်ကြီးနှစ်ပါးလည်း ပဌမ၌ ထိုရဟန်းတောင်းပန်သည်ကို လက်မခံ
 ကြ။ သို့သော် ထပ်ကာထပ်ကာ တောင်းပန်သောကြောင့် တပည့်
 လည်းဖြစ်နေသော ထိုရဟန်းကို ငဲ့သောအားဖြင့် အခြားရဟန်းတို့က
 တရားစွဲလာသောအခါ အဆုံးအဖြတ်မပေးဘဲ ရှောင်လွှဲနေလိုက်ကြ၏။
 ထိုအဂတိလိုက်မှုကြောင့် ဓမ္မဝါဒီရဟန်းကောင်းကလေးသည် “ယခု
 အခါ သာသနာတော်ကွဲပါပေါ့” ဟု ပြောဆိုငိုကြွေးရှုံးခဲ့သည်။ ဆရာ
 တော်ကြီးနှစ်ပါးလည်း ထိုအခါကျမှ နောင်တရ၍ စိတ်မချမ်းမသာ
 ဖြစ်ကြ၏။ အချိန်ကျ၍ ပြန်လွန်တော်မူကြသောအခါ သီလ သမာဓိ
 ပညာရှိပုံအတိုင်း ဖြစ်ရလျှင် အထက်နတ်ပြည်၌ ဖြစ်နိုင်စရာရှိ၏။

သို့သော် ထိုအဂတိအပြစ်ကြောင့် အထက်နတ်ပြည်၌ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ဆရာတော်တပါးသည် ဟိမဝန္တာဝယ် ဟေမဝတတောင်၌ ယက္ခ အမျိုးတူင်ပါဝင်သောနတ်သူကြီးဖြစ်၏။ ဆရာတော်တပါးကား မဇ္ဈိမ ဒေသ၌သာ တတောင်ဝယ် သာတာဂိရမည်သော နတ်သူကြီးဖြစ်လေ သည်။ သူတို့၏တပည့်များလည်း သူတို့ဆရာ နတ်စစ်သူကြီးများအထံ၌ ဖြစ်ကြလေသည်။

တွေ့ဆုံကြခြင်း။ ။ ထိုနတ်စစ်သူကြီး နှစ်ယောက်သည် ဟိမဝန္တာဝယ် စည်းဝေးနေကျဖြစ်သော နတ်အစည်းအဝေး၌ တွေ့ကြသောအခါ တယောက်တယောက်ကိုမှတ်မိကြသဖြင့် ကဿပဘုရားရှင်၏သာသနာ တော်ဝယ် အနှစ်နှစ်သောင်းကြာအောင် ရဟန်းဘဝ၌ တရားနှင့် နေခဲ့ကြပါလျက် အောက်တန်းယက္ခ အမျိုးမှာ ဖြစ်လာရပုံကိုတေးကာ နှစ်ယောက်လုံး ဆွေးရှာကြလေသည်။ သို့နောက် “မိမိနေရာဒေသ၌ အထူးအဆန်း တွေ့ရလျှင် အကြောင်းကြားကြစတမ်း” ဟု ကတိထား လျက် အချင်းချင်း ကူးလူးဆက်ဆံရင်းပင် ငါတို့၏ ဘုရားရှင်လက်ထက် တော်သို့ ရောက်လာကြလေသည်။

ဆုံမိခြင်း၏အကြောင်း။ ။ ဘုရားရှင်သည် ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ မိဂဒါဝုန် တောဝယ် ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတော် မူရာ အရပ်သို့ ဟိမဝန္တာ၌နေသော ဟေမဝတ နတ်မင်းသည် မရောက် လာ။ ဟိမဝန္တာ၌ကား ခါတိုင်းထက် ထူးခြားသော သာယာကြည်နူး ဘွယ်တွေ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဟေမဝတနတ်မင်းသည် ထိုကြည်နူး ဘွယ်ကို မိတ်ဆွေ သာတာဂိရ နတ်မင်းအား ပြုလိုသည့်အတွက် နောက် ပါ အခြံအရံနှင့်အတူ သာတာဂိရ နတ်မင်းဆီသို့ ထွက်ခဲ့လေသည်။ သာတာဂိရ နတ်မင်းလည်း ဘုရားရှင်၏ ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကို ကြားနာပြီးသောအခါ မိမိမိတ်ဆွေအား ဘုရားရှင်၏ အကြောင်းကို ပြောပြလိုသည့်အတွက် ဟေမဝတ နတ်မင်းရှိရာသို့ နောက်ပါ နတ် များနှင့်အတူ ခရီးထွက်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ အသီးအသီး ကိုယ် ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် ခရီးထွက်လာခဲ့ကြရာ ကာဠိ သဌေးသမီး၏ ပြာသာဒ်အထက် ကောင်းကင်မှာ တွေ့ဆုံမိကြလေသည်။

ဘုရားဖူးခေါ်ခြင်း။ ။ တွေ့လျှင်တွေ့ခြင်း ဟေမဝတ နတ်မင်းကစ၍ ဟိမဝန္တာ၌ ထူးထူးခြားခြားအံ့ဩဘွယ်များ ဖြစ်သောကြောင့် မိတ်ဆွေ အား မြင်စေလို၍ အခေါ်လာရကြောင်းကို ပြောသောအခါ သာတာဂိရ နတ်မင်းက ပြန်၍ပြောသည်မှာ မိတ်ဆွေ ဟိမဝန္တာမှာသာ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါ။ တကမ္ဘာလုံးပင် ထူးထူးခြားခြား အံ့ဩဘွယ်များ ဖြစ်နေပါသည်။ လောက၌ အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သော ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ထွန်းပေါ်နေပါပြီ။ ယနေ့ မွေ့ကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူရာ နေ့ထူး နေ့မြတ် ဖြစ်သောကြောင့် လောကဓာတ် တသောင်းလုံးမှာ အံ့ဩဘွယ်သာယာမှုတွေ ဖြစ်နေပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အံ့ဩဘွယ်တွေဖြစ်၍ နေ့တန်းဝယ် တရားနာဘို့ အကောင်းဆုံးလည်း ဖြစ်နေသော လပြည့် ဥပုသ်နေ့မှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဇေတိတမဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ဘို့ရာ လိုက်ခဲ့ပါလော့။

ချက်ချင်းမလိုက်။ ။ ဟေမဝတနတ်သည် သာတာဂိရ နတ်ထက် တန်ခိုးလည်းကြီး၏။ ပညာလည်းထက်၏။ ထို့ကြောင့် သာတာဂိရ နတ်က ဘုရားဖူးလိုက်ဘို့ရန် ခေါ်သော်လည်း လိုက်ဘို့ရန် ချက်ခြင်း ဝန်မခံသေး။ လောက၌ ဘုရားအတူ တရားအတူတွေ့ များသောကြောင့် ဘုရားအတူကို ဖူးမိလျှင် မိမိပါ ရှက်စရာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားစစ်မစစ်ကို သိဘို့ရန် မေးခွန်းများစွာကို မေးလေသည်။

ဟေမဝတနှင့် သာတာဂိရ အမေးအဖြေ

ဟေမဝတ မေး။ ။ အို သာတာဂိရ... ဘယ် နှယ်ပါလဲ၊ အသင်၏ ဘုရား ဆိုသည် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ အရင်းအဖျား မခွဲခြားဘဲ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ထားနိုင်ပါ ရဲ့လား၊ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါ ဝမ်းသာ အားရ သောမနဿ လောဘမဖြစ်ဘဲ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါ လည်း ဝမ်းနည်းပက်လက် မနှစ်သက်သော ဒေါသမဖြစ်ဘဲ စိတ်အကြံ ကို မိမိ၏ ကောင်းသော အလိုအတိုင်း ထားနိုင်ပါ၏လော့၊ ဤသို့ မေးလေသည်။

အဋ္ဌမတန်း

ကစွဲ မနော သုပဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။

အထော ဣဋ္ဌေ အနိဋ္ဌေ စ၊ သင်္ကပ္ပဿ ဝသိကတာ။

သာတာဂီရ- ကျွန်ုပ်ကိုယ်အား၊ ကျိုးလိုလား၍ ဘုရားဖူးခေါ် အဆွေ
တော်မြတ်၊ အို... သာတနတ်၊ ကစွဲ- ကျွန်ုပ်စိတ်တိုင်း၊ သံသယရှင်းဘို့၊
ပွင့်လင်းသေချာ၊ မေးမြန်းလိုပါ၏၊ အဿ ဗုဒ္ဓဿ- အသင့်အလို လွန်ကြည်ညို၍
ကျွန်ုပ်ကိုညွှန်ကြား ထိုဘုရား၏၊ သဗ္ဗဘူတေသု- ကြီးကြီးငယ်ငယ် သွယ်သွယ်
များစွာ သတ္တဝါဟူသမျှတို့၌၊ တာဒိနော- အရင်းအဖျား မခွဲခြားဘို့ တရား
ကိုထုံ တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ မနောသုပဏိဟိတော- မလှုပ်
မရွှား အမြဲအားဖြင့် စိတ်ထားညီတူ တည့်မတ်တော်မူပါ၏လော။

အထော- ထိုမှတစ်ဆင့် သိဘို့မှန်း၍ စုံစမ်းစရာ ပြဿနာ ရှိပါသေး၏၊
အဿ ဗုဒ္ဓဿ- အသင့်အလို လွန်ကြည်ညို၍ ကျွန်ုပ်ကိုညွှန်ကြား ထိုဘုရားသည်၊
ဣဋ္ဌေ စ- နှစ်သက်ဘွယ်စုံ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် ကြုံလာကာလ ခါသမယ၌၎င်း၊ အနိဋ္ဌေ
စ- မနှစ်သက်စရာ အနိဋ္ဌာနှင့် ကြုံရာကာလ ခါသမယ၌၎င်း၊ သင်္ကပ္ပ-
လောဘ ဒေါသ- မဖြစ်ရအောင် နိစ္စဓိဋ္ဌာန် စိတ်အကြံတို့ကို၊ ဝသိကတာ-
မိမိလိုရာ အသင့်ပါဘို့ ကောင်းစွာပြည့်စုံ ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်ပါကုန်၏လော။

သာတာဂီရအဖြေ။ ။(ဤသို့ မေးသောအခါ သာတာဂီရသည် ဘုရား
ရှင်ကို ဖူးမြင်ခဲ့ရပြီးဖြစ်၍ “ဘုရားရှင်၌ ကောင်းသော ဂုဏ်တော်များ
အပြည့်အစုံရှိသည်” ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပင်ဖြေဆို
လေသည်) အို ဟေမဝတ.... ကျွန်ုပ်၏ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့
အပေါ်၌ အရင်းအဖျား မခွဲခြားဘဲ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းထား
တော်မူပါသည်၊ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါ ဝမ်းသာအားရ လောဘ
မဖြစ်ဘဲ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါလည်း ဝမ်းနည်းပက်လက် မနှစ်
သက်သော ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ ဖြစ်တော်မူမူပါ၊ စိတ်အကြံတို့ကို
မိမိအလိုအတိုင်း ကောင်းအောင် ထားတော်မူနိုင်ပါသည်။

မနော စဿ သုပဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
အထော ဣဋ္ဌေ အနိဋ္ဌေ စ၊ သင်္ကပ္ပဿ ဝသိကတာ။

ဟေမဝတ- ဘုရားဂုဏ်တော် သိရန်မြှင့်၍ မေးဖော်ရလတ် အို...
ဟေမနတ်၊ အဿ ဗုဒ္ဓဿ- သိဘွယ်အားလုံး အစဆုံးအောင် သိမ်းကြုံးသိမြင်
ထိုဘုရားရှင်သည်၊ သဗ္ဗဘူတေသု- ကြီးကြီးငယ်ငယ် သွယ်သွယ်များစွာ
သတ္တဝါဟူသမျှတို့၌၊ တာဒိနော- အရင်းအဖျား မခွဲခြားဘို့ တရားကိုထုံ
တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ မနောသုပဏိဟိတော- မလှုပ်မရှား
အမြဲအားဖြင့် စိတ်ထားညီတူ တည့်မတ်တော်မူပါ၏။

အထော- ထိုမှတစ်ဆင့် သိဘို့မှန်း၍ မေးမြန်းသမျှ အဖြေကိုပြပါဦးအံ့၊
အဿ ဗုဒ္ဓဿ- အားလုံးသိရန် သိပြီးမှန်သဖြင့် ကေန်မုချ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသော
ထိုအရှင်မြတ်သည်၊ ဣဋ္ဌေ စ- နှစ်သက်ဘွယ်စုံ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် ကြုံရာကာလ ခါသမယ၌
၎င်း၊ အနိဋ္ဌေ စ- မနှစ်သက်စရာ အနိဋ္ဌာနှင့် ကြုံရာကာလ ခါသမယ၌၎င်း၊
သင်္ကပ္ပါ- လောဘ ဒေါသ မဖြစ်ရအောင် နိစ္စဓိဋ္ဌာန် စိတ်အကြံတို့ကို၊ ဝသိ
ကတာ- မိမိလိုရာ အသင့်ပါဘို့ ကောင်းစွာပြည့်စုံ ပြုအပ်ပြီး.... ဖြစ်ပါကုန်
သတည်း။

ဟေမဝတမေး။ ။အို သာတာဂီရ... မေးပါရစေဦး၊ မိတ်ဆွေ၏ ဘုရား
ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သူ့ဥစ္စာကို မတရားယူခြင်းဟူသော အဒိန္နာ
ဒါနမှ ရှောင်ပါ၏လော၊ သတ္တဝါတို့၌ ညှဉ်းဆဲမှု မရှိအောင် စောင့်
စည်းလျက် ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ပါ၏လော၊ မိန်းမတို့နှင့် ကင်း
ကွာ၍ အဗြဟ္မ စရိယမှ ရှောင်ပါ၏လော၊ (ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ
ရှောင်ပါ၏လော-ဟု မေးသည်) ထိုကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ဝေးစွာ
ရှောင်ကြဉ်ကာ ဈာန်ဝင်စား နိုင်ပါ၏လော။

ကစ္ဆိ အဒိန္နံ နာဒိယတိ၊ ကစ္ဆိ ပါဏေသု သညတော။
ကစ္ဆိ အာရာ ပမဒမ္ပာ၊ ကစ္ဆိ ဈာန် န ရိဉ္စတိ။

သာတာဂီရ-မေးသမျှအထွေထွေ ဖြေဆိုပေး၍ မိတ်ဆွေအမြတ် အို...
သာတနတ်၊ ကစ္ဆိ-ကိုယ်မှုဆိုင်ရာ သိလိုပါသဖြင့် ကေရင်းစွာစုံစမ်း မေးမြန်းလို

ပါ၏။ သော ဗုဒ္ဓေါ-အသင့်အလို ဘုရားဆိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင် ထိုအရှင်သည်။ အဒိန္နံ-မျက်မှောက်ကြည်ဖြူ လက်ရောက်ယူ၍ မလ္လာမကပ် မပေးအပ်သောဥစ္စာကို၊ န အာဒိယတိ-ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ဖျက်တန်ဖျက်၍ နှိပ်စက်ကလူ မယူဘဲ ရှောင်ပါ၏လော။ ကစ္စိ-ကိုယ်မှုဆိုင်ရာ သိလိုပါသဖြင့် ထပ်ကာစုံစမ်း မေးမြန်းလိုပါ၏။ သော ဗုဒ္ဓေါ-အသင့်အလို ဘုရားဆိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင် ထိုအရှင်သည်။ ပါဏေသု-ကြီးကြီးငယ်ငယ် သွယ်သွယ်များစွာ သတ္တဝါဟူသမျှတို့၌ သညတော-မေတ္တာစိတ်ကွက် မနှိပ်စက်ဘဲ နှစ်သက်ကြည်ဖြူ စောင့်စည်းတော်မူပါ၏လော။

ကစ္စိ-ကိုယ်မှုဆိုင်ရာ သိလိုပါသဖြင့် ထပ်ကာစုံစမ်း မေးမြန်းလိုပါ၏။ ပမဒမ္မာ-သူတော်တရား မေ့လျော့သွားအောင် ဖမ်းစားနိုင်တောင်း မိန်းမ အပေါင်းမှ၊ အာရာ-လူသူခပင်း ယုံမှားကင်းဘို့ သန့်ရှင်းလှစွာ ဝေးကွာတော်မူပါ၏လော။ ကစ္စိ-ထိုမှတစ်ဖန် အားလုံးစုံအောင် ချိုး၍စုံစမ်းမေးမြန်းလိုပါ၏။ သော ဗုဒ္ဓေါ-အသင့်အလို ဘုရားဆိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင် ထိုအရှင်သည်။ ဈာန်-ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ စိတ်မှာလုံ၍ အပုံဖုံပူး ဈာန်တရားကို၊ န ရိဇ္ဇတိ-ကိုယ်တော်စိတ်မှ မဆိတ်ရအောင် နိစ္စမကွာ ပြုစုမိန်းနိုင်ပါ၏လော။

သုတဂါရုဗြေ။ ။ အိုဟေမဝတ... ကျွန်ုပ်၏ ဘုရားရှင်သည် မလ္လာဒါန်း မပေးကမ်းအပ်သော သူဥစ္စာကိုယူတော်မမူဘဲ အဒိန္နာဒါနအမှုမှ လည်း စင်ကြယ်တော်မူပါသည်။ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာ ကရုဏာဖြင့် ညွှာတာစောင့်ရှောက်တော်မူကာ ပါဏာတိပါတအမှုမှလည်း စင်ကြယ်တော်မူပါသည်။ မိန်းမတို့နှင့်ကင်းဝေးတော်မူကာ အဗြဟ္မစရိယမှလည်း စင်ကြယ်တော်မူပါသည်။ ထိုဒုစရိုက်သုံးဖြာ ရှောင်ကြဉ်ကာဖြင့် ဘာဝနာမှန်မှန်ပူး၍ ဈာန်တရားလည်း ဆိတ်သျှဉ်းတော်မူပါ။

န သော အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ အထော ပါဏေသု သညတော။
အထော အာရာ ပမဒမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဈာန် န ရိဇ္ဇတိ။

ဟေမဝတ-ဗုဒ္ဓအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိလို အိုအဆွေမြတ် ဟေမနတ်၊ သော ဗုဒ္ဓေါ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု မြဲစွာမှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရား

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

သည်။ အဒိန္နံ-မျက်မှောက်ကြည်ဖြူ လက်ရောက်ယူ၍ မလှူမကပ် မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ န အာဒိယတိ-ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ဖျက်တန်ဖျက်၍ နှိပ်စက်ကလူ ယူတော်မမူပါ။ ပါဏေသု-ကြီးကြီးငယ်ငယ် သွယ်သွယ်များစွာ သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌၊ သညတော-ကရုဏာထား မေတ္တာပွား၍ သနားကြည်ဖြူ စောင့်စည်း တော်မူပါ၏။ ပမဒမ္မာ-သူတော်တရား မေ့လျော့သွားအောင် ဖမ်းစားနိုင် တောင်း မိန်းမအပေါင်းမှ၊ အာရာ-လူသူခပင်း ယုံမှားကင်းဘို့ သန့်ရှင်းလှစွာ ဝေးကွာတော်မူပါ၏။ သော ဗုဒ္ဓေါ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု မြဲစွာမှတ်သား ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဈာန်-ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ စိတ်မှာထုံ၍ အဖုံဖုံပွား ဈာန် တရားကို၊ န ရိဇ္ဇတိ-ကိုယ်တော် စိတ်မှ မဆိတ်ရအောင် နိစ္စမကွာ ပြုစုမ်း နိုင်ပါသတည်း။

ဟေမဝတမေး။ ။ အို သာတာဂိရ...မေးပါရစေဦး၊ ဘယ်နှယ်ပါလဲ... မိတ်ဆွေ၏ဘုရားဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မုသားစကားကို မပြောဘဲ ရှောင်ပါ၏လော၊ သူတပါးကို နှိပ်စက်လို၍ ဆဲဆိုခြင်းဟူသော ဖရုသ ဝါစာမှ ရှောင်ပါ၏လော၊ သူတပါးတို့ ကဲ့ပြားဘို့အကြောင်း မကောင်းသော ပိသုဏဝါစာကိုလည်း မပြောဆိုဘဲ ရှောင်လွှဲပါ၏ လော၊ အကျိုးမရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိ၍ အဆန်မပါသော စပါး အပိန်အဖျင်းပမာ ပိန်ဖျင်းသော သမ္ပပ္ပလာပစကားကို မပြောဆိုဘဲ ရှောင်လွှဲပါ၏လော၊ ဤသို့ ဝစီဒုစရိုက်မှ စင်ကြယ်-မစင်ကြယ်ကို မေးသည်။

ကစ္စိ မုသာ န ဘဏတိ၊ ကစ္စိ န ခိဏဗျပုထော။
 ကစ္စိ ဝေဘူတိယံ နာဟ၊ ကစ္စိ သမ္ပံ န ဘာသတိ။

သာတာဂိရ-ကျွန်ုပ်အကျိုးကို တကယ်လို၍ မေးဆိုသမျှ ဖြေဖော်ရသည့် သဒတမည်မှတ် အဆွေနတ်၊ ကစ္စိ-နှုတ်မှုဆိုင်ရာ သိလိုပါသဖြင့် ကောင်းစွာ စုံစမ်း မေးမြန်းပါရစေ၊ သော ဗုဒ္ဓေါ-မိတ်ဆွေအလို ဘုရားဆိုသည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ် မြတ် လောကနတ်သည်၊ မုသာ န ဘဏတိ-အမှားကိုပင် အမှန်ထင်အောင် မျက်မြင်လှည့်စား မုသားမပြောဘဲ ရှောင်လွှဲပါ၏လော၊ ကစ္စိ-နှုတ်၏ဆိုင်ရာ

အဋ္ဌမတန်း

သိလိုပါသဖြင့် ထပ်ကာစုံစမ်း မေးမြန်းပါရစေ။ သော ဗုဒ္ဓေါ-မိတ်ဆွေအလို ဘုရားဆိုသည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ် လောကနတ်သည်၊ န ခီဏဗျပ္ပထော-သုတပါးကို နှိပ်စက်လို၍ ဆဲဆိုသောအား ဖရုသစကားမရှိဘဲ ရှောင်လွဲပါ၏လော။ ဝေဘူတိယံ-ချစ်သူနှစ်ယောက် ကဲ့သွားလောက်အောင် မထောက်မထား ကုန်း တိုက်စကားကို၊ ကစ္စိ န အာဟ-ကရုဏာရော မေတ္တာနှော၍ မပြောဆိုဘဲ ရှောင်လွဲပါ၏လော။ သမ္မု-သူဖျင်းအပေါင်း နားထောင်ကောင်းလည်း ကျိုး ကြောင်းလွတ်ကင်း ပိန်ဖျင်းသောစကားကို၊ ကစ္စိ န ဘာသတိ-နားထောင် သူကို ပျော်စေလိုသဖြင့် မဆိုမိဘဲ ရှောင်လွဲပါ၏လော။

သဘာဝဂီရဖြေ။ ၊ အို ဟေမဝတ....ကျွန်ုပ်၏ဘုရားရှင်သည် သုတပါး အထင်မှားအောင် ဘယ်အခါမျှ မုသားမပြောပါ။ သုတပါးကို နှိပ်စက်လို၍ ဆဲဆိုသော ဖရုသဝါစာကိုလည်း မပြောပါ။ ချစ်သူ နှစ်ယောက် ကဲ့သွားလောက်အောင် ကုန်းတိုက်သော (ရန်တိုက်သော) စကားကိုလည်း မပြောပါ။ ကလေးသူငယ်များနှင့် လူဖျင်းလူပေါ့တို့ နားထောင်၍ ကောင်းရုံသာဖြစ်သော (အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိ အကျိုး မရှိသော) သမ္မုပုလောပစကားကိုလည်း ဘယ်အခါမျှ ပြောဟောတော် မမူဘဲ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးလုံးမှ ရှောင်တော်မူပါသည်။

မုသာ စ သော န ဘဏတိ၊ အထော န ခီဏဗျပ္ပိထော။
 အထော ဝေဘူတိယံ နာဟ၊ မန္တာ အတ္ထံ သော ဘာသတိ။

ဟေမဝတ-ဘုရားအကြောင်း ထပ်လောင်းသိလို အိုအဆွေမြတ် ဟေမ နတ်၊ သော ဗုဒ္ဓေါ-ကျွန်ုပ်စိတ်တွင် ဗုဒ္ဓပင်ဟု အစဉ်မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရား သည်၊ မုသာ စ-လူနတ်အများ အထင်မှားဘို့ မုသားခေါ်မည် လိမ်လည် သောစကားကိုလည်း၊ န ဘဏတိ-ကိုယ်တူက သူ တူက သစ္စာဖျက်၍ နှုတ်ထွက် မလျော် ပြောဆိုတော်မမူပါ။ အထော-နှုတ်၏ဆိုင်ရာ စင်ကြယ်ပါကြောင်း ထပ်လောင်းသိစရာ ဖြေဆိုပါဦးအံ့။ သော ဗုဒ္ဓေါ-အကျွန်ုပ်စိတ်တွင် ဗုဒ္ဓ ပင်ဟု အစဉ်မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရားသည်၊ န ခီဏဗျပ္ပထော-သုတပါးကို နှိပ်စက်လိုသဖြင့် ဆဲဆိုသောအား ဖရုသစကားလည်း ရှိတော်မမူပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်းခန်းစာ

အထော- ထိုမှတစ်ခန်း သိဘို့မှန်း၍ မေးမြန်းသမျှ အဖြေကို ပြပါဦးအံ့။
 သော ဗုဒ္ဓေါ- ကျွန်ုပ်စိတ်တွင် ဗုဒ္ဓပင်ဟု အစဉ်မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရားသည်၊
 ဝေဘူတိယံ- ချစ်သူအများ စိတ်နေခြားလျက် ကဲ့ပြားအောင်ပြော ကုန်း
 တိုက်သောစကားကို၊ န အာဟ- မပြောဆိုဘဲ ရှောင်လွှဲတော်မူပါ၏။ သော
 ဗုဒ္ဓေါ- ကျွန်ုပ်စိတ်တွင် ဗုဒ္ဓပင်ဟု အစဉ်မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရားသည်၊ မန္တာ
 မန္တာယ- ထောက်ထားရှုမြှော် ပညာတော်ဖြင့် မြှော်ခေါ်သပ်ယပ် ဆုံးဖြတ်
 တော်မူပြီး၍သာ၊ အတ္ထံ- လူနတ်အများ ချမ်းသာပွားဘို့ တရားပြည့်ကြွယ်
 အဓိပ္ပာယ်ရှိသော စကားကို၊ ဘာသတိ- ကရုဏာလုံ့ဆော် မေတ္တာတော်ဖြင့်
 ထုတ်ဖော်ကျူးသိ ဟောမိန့်တော် မူပါသတည်း။

ဟေမဝတမေး။ ။အို သာတာဂိရ ဘယ်နှယ်ပါလဲ မိတ်ဆွေ၏
 ဘုရားရှင်သည် ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ အဘိဇ္ဈာဖြင့်
 မတပ်မက်ဘဲ ရှောင်လွှဲနိုင်ပါ၏လော၊ ဒေါသ ဗျာပါဒကင်း၍ ကြည်
 လင်သန့်ရှင်းသော စိတ် ရှိပါ၏လော၊ မိစ္ဆာ မောဟကို ကျော်လွန်ကာ
 သမ္မာ အယူရှိပါ၏လော၊ သိဘွယ် မြင်ဘွယ် အသွယ်သွယ်တို့၌ ဉာဏ်
 စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုထင်ထင် သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်တော်ရှိပါ၏လော၊
 ဤပြဿနာဖြင့် “မနောကံ သုံးပါးမှ စင်ကြယ်၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 ရှိပါ၏လော” ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်သည်။

ကစ္စိ န ရဇ္ဇတိ ကာမေသု၊ ကစ္စိ စိတ္တံ အနာဝိလံ။
 ကစ္စိ မောဟံ အတိက္ကန္တော၊ ကစ္စိ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

သာတာဂိရ- မေးသမျှအထေ့ထေ့ ဖြေဆိုပေသည့် အိုမိတ်ဆွေမြတ်
 သာတနတ်၊ သော ဗုဒ္ဓေါ- အသင့်အလို ဘုရားဆိုသည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ် လောက
 နတ်သည်၊ ကာမေသု- နှစ်သက်ဘွယ်ရာ၊ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌။ ကစ္စိ
 န ရဇ္ဇတိ- ယုတ်ညံ့စိတ်မှာ အဘိဇ္ဈာဖြင့် သာယာနှစ်သက် မတပ်မက်ဘဲ
 ရှောင်လွှဲနိုင်ပါ၏လော၊ စိတ္တံ-အာရုံအလိုက် ဖြစ်ပျက်ထိုက်သည့် ကိုယ်၌ပါဝင်
 စိတ်အစဉ်သည်၊ ကစ္စိ အနာဝိလံ-ဗျာပါဒဟု ဒေါသမှုကြောင့် ဇနာက်ကျမထေ့
 ကြည်လင်၍နေပါ၏လော။ မောဟံ-အများကိုပင် အမှန်ထင်၍ အမြင်လွှဲစွာ
 ယူမိစ္ဆာကို၊ ကစ္စိ အတိက္ကန္တော-သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်၍ အသိမှန်စွာ လွန်

အဋ္ဌမတနိ၊

မြောက်တော်မူပါ၏လော။ ကစ္စိ-ကိုယ်နှုတ်စိတ်မှာ သန့်ရှင်းပါလည်း ပညာ အရေး ထပ်၍ မေးပါရစေဦး။ သော ဗုဒ္ဓေါ- အသင့်အလို ဘုရားဆိုသည့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် လောကနတ်သည်။ ဓမ္မေသု-သိသင့် သိဘွယ် သွယ်သွယ်များလှ တရားဟူသမျှတို့၌၊ စက္ခုမာ-ဥာဏ်ရောင်ပဝင်း အားလုံးလင်း၍ သန့်ရှင်းကြည် လင် မြင်တော်မူနိုင်ပါ၏လော။

သဘာဝိရဖြေ။ ။အို ဟေမဝတ...ကျွန်ုပ်၏ ဘုရားရှင်သည် နှစ်သက် ဘွယ်ရာ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ အတိဇ္ဈာဖြင့် တပ်မက်ခြင်း မရှိပါ။ စိတ်သည်လည်း ဒေါသဗျာပါဒကင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင် နေပါ၏။ မိစ္ဆာအယူကိုလည်း လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သိဘွယ် တရားဟူသမျှတို့၌ သဗ္ဗညုတ ဥာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုတော်မူကာ သိတော်မူပါသည်။

န သော ရဇ္ဇတိ ကာမေသု၊ အထော စိတ္တ အနာဝိလံ။
သဗ္ဗမောဟံ အတိက္ကန္တော၊ ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

ဟေမဝတ-ဘုရားကြောင်းအရာ ထပ်လောင်းကာဖြင့် ကောင်းစွာသိလို အိုအဆွေမြတ် ဟေမနတ်၊ သော ဗုဒ္ဓေါ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု သေချာ မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရားသည်။ ကာမေသု-နှစ်သက်ဘွယ်ရာ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ န ရဇ္ဇတိ-အတိဇ္ဈာဖြင့် သာယာနှစ်သက် တပ်မက်တော် မမူပါ။

အထော-ထိုမှတစ်ဆင့် သိဘို့မှန်း၍ မေးမြန်းသမျှ အထေ့ထေ့ ဖြေဆိုပါအံ့။ စိတ္တ-အာရုံအလိုက် ဖြစ်ပျက်ထိုက်သည့် ကိုယ်၌ပါဝင် စိတ်အစဉ်သည်။ အနာ-ဝိလံ-ဗျာပါဒဟု ဒေါသမှုကြောင့် နောက်ကျမထေ့ ကြည်လင်၍နေပါ၏။ သဗ္ဗမောဟံ-သိဘွယ်အများ ကွယ်ကာထားလျက် ဥာဏ်အားကိုဖုံး မောဟ အားလုံးကို၊ အတိက္ကန္တော-သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဥာဏ်စွမ်းရှိသဖြင့် အသိမှန်စွာ လွန်မြောက် ပြီးဖြစ်ပါ၏။ ဓမ္မေသု- သိသင့် သိဘွယ် သွယ်သွယ်များလှ တရားဟူသမျှ တို့၌၊ စက္ခုမာ ဥာဏ်ရောင်ပဝင်း အားလုံးလင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင် မြင်တော် မူနိုင်ပါသတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဟေမဝတမေး။ ။(ဟေမဝတနတ်မင်းသည် ရှေးရဟန်းတော် ဘဝတုန်းက ဘုရားအကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ သိဘူးသူဖြစ်ရကား ဘုရားအစစ်၌ရှိထိုက်သော ဂုဏ်တော်များကို မေးမြန်းပြန်လေသည်)။ အိုသာတာဂီရ....ထိုဘုရားရှင်သည် ဝိဇ္ဇာနှင့်ပြည့်စုံပါရဲ့လော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အကျင့်စရုဏ်နှင့်ပြည့်စုံပါရဲ့လော၊ ကိလေသာ အာသဝေါ ကုန်ခန်းပါပြီလော၊ နောက်တဖန်ဖြစ်ဘို့ရာ ဘဝမရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါ၏လော။

ကစ္စိ ဝိဇ္ဇာယ သမ္ပန္နော၊ ကစ္စိ သံသုဒ္ဓစရဏော။
 ကစ္စိယ အာသဝါ ခိဏာ၊ ကစ္စိ နတ္ထိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

သာတာဂီရ-ကျွန်ုပ်မေးသမျှ ဖြေဖော်ရသည့် သာတမည်မှတ် အိုအဆွေ နတ်၊ ကစ္စိ-ဘုရားအကြောင်း နားထောင်ကောင်းသဖြင့် ထပ်လောင်းသိစရာ မေးလိုပါ၏။ သော ဗုဒ္ဓေါ-အကျွန်ုပ်မှာလဲ ဘုရားဘဲဟု စိတ်ထဲထင်မြင် ထိုအရှင် မြတ်သည်။ ဝိဇ္ဇာယ-ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် အားလုံးလှစ်၍ စနစ်မှန်မှန် သိတတ်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-အတွင်းသန္တာန် မကြွင်းကျန်ဘဲ အမှန် ဥသံ ပြည့်စုံပါ၏လော၊ ကစ္စိ သံသုဒ္ဓစရဏော-ကိုယ်စိတ်သီလ အာဟာရနှင့် ထကြွနှိုးကြား မြတ်တရား၌ ကြိုးစားဆင့်ဆင့် စင်ကြယ်သောအကျင့်လည်း ရှိပါ၏လော၊ အာသဝါ-ဘဝများစွာ သံသရာက ကိုယ်မှာစွဲထုံ အဖုံဖုံသော ကိလေ သာတို့သည်၊ ကစ္စိ ခိဏာ-အငွေ့အသက်မျှ မကျန်ရအောင် လုံးဝကင်းမြူ ကုန်ခန်းပါကုန်၏လော၊ ပုနဗ္ဘဝေါ-ဤခန္ဓာဇာတ် ကုန်ဆုံးလတ်က နောက် ထပ်တဖြစ် ဘဝအသစ်သည်၊ ကစ္စိ နတ္ထိ-အဝိဇ္ဇာကင်း တဏှာရှင်း၍ အလျင်း သေချာ မဖြစ်ဘဲရှိပါ၏လော။

သာတာဂီရဖြေ။ ။အို ဟေမဝတ....ကျွန်ုပ်၏ ဘုရားရှင်သည် ဝိဇ္ဇာနှင့် လည်း ပြည့်စုံပါ၏။ အကျင့်စရုဏ်လည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပါ၏။ ကိလေသာအာသဝေါတို့လည်း ကုန်ပါပြီ၊ နောက်ထပ်ဖြစ်ဘို့ရာ ဘဝ အသစ်လည်း မရှိတော့ပါ။

အဋ္ဌမတန်း

ဝိဇ္ဇာယ စေဝ သမ္ပန္နော၊ အထော သံသုဒ္ဓစရဏော။
သဗ္ဗဿ အာသဝါ ခိဏာ၊ နတ္ထိ တဿ ပုနပ္ပဝေါ။

ဟေမဝတ-ဘုရားအကြောင်း ကောင်းထက်ကောင်းသည့် ဂုဏ်ပေါင်းသိလို အိုအဆွေမြတ် ဟေမနတ်၊ သော ဗုဒ္ဓေါ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု သေချာ မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရားသည်၊ ဝိဇ္ဇာယ စေဝ-ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် အားလုံး လှစ်၍ စနစ်မှန်မှန် သိတတ်သောဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့်လည်း၊ သမ္ပန္နော-အတွင်း သန္တာန် မကြွင်းကျန်အောင် အမှန်ဥဿုံ ပြည့်စုံတော်မူပါ၏။ အထော သံသုဒ္ဓစရဏော-ထိုမှတစ်ပါး အကျင့်များလည်း ထူးခြားစင်ကြယ် ပြည့်ကြယ် တော်မူပါ၏။ အဿ ဗုဒ္ဓဿ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု သေချာမှတ်သား ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗာ အာသဝါ-ဘဝါဘဝ သံသာရက စွဲသမျှအထံ အဖုံဖုံသော ကိလေသာတို့သည်၊ ခိဏာ-အငွေ့အသက်မျှ မကျန်ရအောင် လုံးဝ ကင်းမြု ကုန်ခန်းပါကုန်ပြီ၊ တဿ ဗုဒ္ဓဿ-ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာဟု သေချာ မှတ်သား ထိုမြတ်ဘုရား၏၊ ပုနပ္ပဝေါ-ဤခန္ဓာဇာတ် ကုန်ဆုံးလတ်က နောက် ထပ်တဖြစ် ဘဝအသစ်သည်၊ နတ္ထိ-အဝိဇ္ဇာကင်း တဏှာရှင်းသဖြင့် အလျင်း သေချာ မဖြစ်နိုင်ပါတော့သတည်း။

ဟေမဝတ၏ ဝမ်းမြောက်စကား။ ။ ထိုသို့မေးဖြေ ပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံသုံးပါးလုံး သန့်ရှင်းစင်ကြယ် တော်မူပုံကို၎င်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပုံကို၎င်း၊ ကိလေသာ အာသဝေါကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုံကို၎င်း သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်စက္ခု ဖြင့် အရာရာကို ကြည့်ရှုထင်ထင် သိမြင်တော်မူပုံကို၎င်း နောက်ထပ် ဘဝအသစ် ဖြစ်ဘုံရာမရှိပုံကို၎င်း သိရသောကြောင့် သာတဂီရ နတ်အား အသင်ချီးမွမ်းတာ မှန်ပါပေတယ်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဝန်ခံလေသည်။ ထို့နောက် ရှေးဘဝတုန်းက သိခဲ့ရသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ၏ ဂုဏ်တော်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကာ ဘုရားဖူးသွားကြဘို့ မပြုလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဧကီဇာသံ ကံသံ ဝီရံ၊ အပ္ပါဟာရံ အလောလုပံ။
မုနိံ ဝနသ္မိံ ဈာယန္တံ၊ ဧဟိ ပဿာမ ဂေါတမံ။

ဧကီဇာသံ - ဧကီမည်ရ သားကောင်လွှာ၏ ကျနကျစ်လုံး ခြေသလုံးသဖွယ် တင့်တယ်သော ခြေသလုံးလည်း ရှိတော်မူပေထသော၊ ကံသံ- ဆူကြုံနိမ့်မြင့် အဆင်သင့်၍ အတင့်အတယ် သပ္ပာယ်သော ကိုယ်အင်္ဂါလည်း ရှိပေထသော၊ ဝီရံ- တွင်းပနှစ်တန် ကိုယ်တော် ရန်ကို ပယ်လှန်နိုင်သဖြင့် ရဲရင့်တော်မူထသော၊ အပ္ပါဟာရံ- ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် သင့်မသင့်ကို နှိုင်းချင့်သောအား နည်းပါး သော အာဟာရလည်း ရှိတော်မူထသော၊ အလောလုပံ- စားသောက်သမျှ အာဟာရ၌ ဆန္ဒတော်ကင်း လော်လီခြင်းလည်း မရှိထသော၊ မုနိံ - ရဟန်း အများ ဦးထိပ်ထူးဘို့ ဘုရားစင်စစ် မုနိလည်း ဖြစ်ပေထသော၊ ဝနသ္မိံ - လူသူအပေါင်း မခိုအောင်းသဖြင့် ကိန်းအောင်းစဘွယ် တောအလယ်၌၊ ဈာယန္တံ- ဈာန် သမာပတ် စိတ်တော်မြတ်ဖြင့် မပြတ်မေ့လျော် နေထိုင် တော်မူထသော၊ ဂေါတမံ- အနွယ်တော်အရ ဂေါတမဟု လောကထွတ်တင် ရှင်ပင်မြတ်ဘုရားကို၊ ဧဟိ ပဿာမ- လိုက်ခဲ့ခုလော သင်နှင့်ငါတို့ ကောင်းစွာ ဦးတင် ဖူးမြင်ချေကြစို့တကား။

သီဟံ ဝေကစရံ နာဂံ၊ ကာမေသု အနပေက္ခိနံ။
ဥပသင်္ကမ္ပ ပုစ္ဆာမ၊ မစ္စုပါသပမောစနံ။

သီဟံ- ချဉ်းကပ်ဘို့ရာ ခဲဟဉ်းစွာသည့် ရှိန်ဝါထန်ပြင်း ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့၊ ဝေကစရံ- မခေါအပို ဖေါမလိုဘဲ တကိုယ်တည်းသာ သွားလာလှည့်လည် တော်မူထသော၊ နာဂံ- ဆင်ပြောင်တမျှ ငြိမ်သက်သော လှမ်းကြွခြင်းလည်း ရှိထသော၊ ကာမေသု- လူနတ်အများ လွန်လိုလားသည့် ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အနပေက္ခိနံ- နောက်နောင်ကာလ ခံစားရဘို့၊ ခုကရော်ရမ်း မြော်မှန်းခြင်းလည်း မရှိထသော၊ ဂေါတမံ- အနွယ်တော်အရ ဂေါတမဟု လောကထွတ်တင် ရှင်ပင်မြတ်ဘုရားကို၊ ဥပသင်္ကမ္ပ- အထံတော်မြတ် ငါတို့ ကပ်၍၊ မစ္စုပါသ ပမောစနံ- သုံးဘုံသေမင်း သူ့ကျော့ကွင်း၏ လွတ်ကင်း နိုင်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို၊ ပုစ္ဆာမ- ဖြေဆိုသမျှ နာယူရအောင် မြက်ဟလှစ်ဖို့ လျှောက်ချေကြစို့ တကား။

အဋ္ဌမတန်း

ကာဠိ သောတာပန်တည်ခြင်း။ ။ ကာဠိအမျိုးသမီးသည် ထိုနတ်စစ်သူကြီး နှစ်ယောက်တို့၏ မေးကြဖြေကြရာဝယ် ဘုရားဂုဏ်တော်များကို အစ အဆုံး နားစိုက်နေလေရာ နားထောင်ရင်း နားထောင်ရင်းပင် “အော် ဗုဒ္ဓဆိုတာ ဤမျှလောက် ထူးခြားသော ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံတော် မူပါတကား” ဟု အားရနှစ်သက်သော ပီတိဖြစ်လာရကား ထိုဘုရား ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြုသော ပီတိအဟုန်ကြောင့် ကိလေသာ နိဝရဏ တွေကွာ၍ ထိုနေရာ၌ပင် သောတာပန် ဖြစ်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤကာဠိအမျိုးသမီး၏ သောတာပန် ဖြစ်ပုံကို စဉ်းစား ရ၏။ အမျိုးသမီးသည် ဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ဘူးသေးပါ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူသော ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို သူ့ကိုယ်တိုင် ကြားနာ ဘို့မှာ ဝေးပါသေး၏။ သို့ပါလျက် ထိုနတ်စစ်သူကြီးတို့၏ အမေးအဖြေ စကား၌ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို ကြားရုံမျှဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို မှန်း၍ ကြည်ညိုကာ ဖြစ်လာသောပီတိဖြင့် ကိလေသာကိုခွါ၍ အရိယာ ဥပါသိကာ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ထူးခြားသော မှတ်သားဘွယ် ဖြစ်ပါ ပေသည်။ သို့ရာဝယ် ထိုအမျိုးသမီးမှာ ကမ္ဘာတသိန်း ကာလကြာ အောင် ပါရမီဖြည့်ခဲ့ပြီးသူကား ဖြစ်ပါပေသည်။

သောတာပန် ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ဤကာဠိ အမျိုးသမီး၏ သောတာပန်ဖြစ်ပုံနှင့် စပ်၍ သောတာပန် ဖြစ် နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း သိထိုက်ပါသည်။ (၁) သူတော်ကောင်း တို့ကို ပေါင်းသင်းဆည်းကပ်ခြင်း၊ (၂) သူတော်ကောင်း တရားကို ကြားနာ ခြင်း၊ (၃) ကောင်းသော နှလုံးသွင်းရှိခြင်း၊ (၄) လောကုတ္တရာတရားနှင့် သင့်လျော်သော အကျင့်ကိုကျင့်ခြင်း၊ ဤလေးပါးသည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်း၊ (သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း၏) အကြောင်းများဖြစ်သည်။ (သောတာ ပတ္တိသံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်။)

ကာဠိအမျိုးသမီး။ ။ ကာဠိ အမျိုးသမီးသည် ထိုည၌အခါဝယ် (၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အကြောင်းအရာကို မေးဖြေမည့် နတ်စစ်သူကြီးများနှင့်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အဆင်သင့် ကြုံကြိုက်မိ၏။ ထိုသို့ကြုံကြိုက်ခြင်းသည်ပင် သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းမိခြင်းတည်း။ (၂) ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို ကြားနာရ၏။ (၃) ထိုဂုဏ်တော်ကို စိတ်စိုက်၍ နားထောင်လိုခြင်းသည် ကောင်းသောနှလုံးသွင်းပင်တည်း။ (၄) ထို နှလုံးသွင်း အားလျော်စွာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြင့် ရိုသေစွာ နားစိုက်နေခြင်းသည် လောကုတ္တရာ တရားနှင့် သင့်လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် (ရှေးရှေးကလည်း ကမ္ဘာတသိန်းမျှ ပါရမီဖြည့်ခဲ့သော အမျိုးသမီးသည်) လွယ်ကူစွာ သောတာပန် ဖြစ်ရပေသည်။

သောတာပန်၏ အင်္ဂါ

“သောတာပန်ဖြစ်သူ” ဟု အသိအမှတ်ပြုဘို့ရာ အင်္ဂါလက္ခဏာသည် (၁) ဘုရားရှင်၌ ဉာဏ်ဖြင့်စူးစိုက်၍ ကြည်ညိုခြင်း၊ (၂) ဘုရားရှင်၏ ဟောအပ်သော တရားတော် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားတော်၌ ဉာဏ်ဖြင့်စူးစိုက်၍ ကြည်ညိုခြင်း၊ (၃) အရိယာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်း သံဃာတော်၌ ဉာဏ်ဖြင့်စူးစိုက်၍ ကြည်ညိုခြင်း၊ (၄) ငါးပါးသီလ မပြတ်မကြီး မညှိုးမနွမ်းဘဲ သမာဓိ၏ အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိခြင်း၊ ဤလေးပါးသည် သောတာပန်၏ အင်္ဂါလက္ခဏာများတည်း။ (မဟာဝဂ္ဂ၊ သောတာပတ္တိ သံယုတ် ပါဠိတော်။)

ကာဠီ၏ သောတာပန် လက္ခဏာ။ ။ ကာဠီ အမျိုးသမီး၌ ထိုလက္ခဏာလေးပါးတွင် (၁) ဘုရားရှင်၌ ဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်၍ ကြည်ညိုခြင်း ဟူသော ပဌမလက္ခဏာသည် ပီတိဖြစ်လောက်အောင် ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် ထင်ရှား၏။ (၂) သူကိုယ်တိုင် သောတာပန်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရသောကြောင့် တရားတော်၌ ဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်၍ ကြည်ညိုမှုလည်း ရှိမည်သာ။ အရိယာ သံဃာတော်ကို မမြင်ရသေး၍ (၃) နံပါတ်အင်္ဂါ မထင်ရှားသေးသော်လည်း ‘ဖူးမြင်ရသောအခါ ဧကန်ကြည်ညိုမည်သာ။ (သူ၏ ကိုယ်ဝန်သည်ပင် ဖွားမြင်၍ ကြီးရင့်သောအခါ အရှင်သောဏဟု ထင်ရှားသော ရဟန္တာတပါး ဖြစ်လေသည်။) (၄) သောတာပန် ဖြစ်သည်မှစ၍ ငါးပါးသီလလည်း လုံခြုံမည်သာ။

ဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပုံ။ ။ပါဠိတော်များ၌ “အဝေဇ္ဇ- ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ + ပသာဒေါ-ကြည်ညိုခြင်း” ဟု ရှိ၏။ ထိုကြည်ညိုခြင်းကိုပင် “ဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်၍ကြည်ညိုခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။ သောတာပန်ဖြစ်သောအခါ ဘုရားအစရှိသော ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုခြင်းသည် အလွန်စွဲစွဲမြဲမြဲ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှိ၏။ ဘုရားရှင်ကို သူတပါးက “ဘုရားအစစ်မဟုတ်ပါ” ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုသူ၏ စကားကြောင့် ဘုရားကိုကြည်ညိုမှု ပျက်၍ မသွား၊ တရားတော်နှင့် အရိယာ သံဃာတော်ကို ကြည်ညိုရာ၌လည်း (မည်သူကပင် မကြည်ညိုအောင် ဖျက်စေကာမူ) ပျက်ပြယ်၍မသွား၊ ဤမျှလောက် ခိုင်မြဲသော ကြည်ညိုမှုသဒ္ဓါ တရားကို ဉာဏ်ဖြင့်စူးစိုက် သော ကြည်ညိုခြင်းဟု ဆိုလိုပါသည်။

သုရမ္မဋ္ဌအကြောင်း

သာဝတ္ထိမြို့ဝယ် “သုရမ္မဋ္ဌ” မည်သော အမျိုးသား တယောက် ရှိ၏။ မူလက တိတ္ထိဆရာကြီးများ၏ တပည့် ဒါယကာဖြစ်သူတည်း။ တနေ့သ၌ ဘုရား ရှင်သည် သူ၏အိမ်ပေါက်သို့ ဆွမ်းခံကြရောက်တော်မူ၏။ သုရမ္မဋ္ဌသည် ဘုရား ရှင်၏ အမျိုးမြတ်ပုံ၊ အများက ကြည်ညိုပုံကိုထောက်၍ မလှူဘဲနေလျှင် မသင့် သောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သပိတ်တော်ကိုယူကာ အိမ်သို့ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်လေ သည်။ ဘုရားရှင်သည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး၍ ပြီးသောအခါ သုရမ္မဋ္ဌအား (သူ၏ စိတ်နှင့် ကိုက်ညီသော) တရားကို ဟောတော်မူလေရာ တရားတော်အဆုံးတွင် သောတာပန် တည်လေသည်။ အင်္ဂုတ္တိုရ် တေဒဂ္ဂဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ။)

မာရ်နတ်လာ၍စမ်းပုံ။ ။ဘုရားရှင် ပြန်ကြွသောအခါ မာရ်နတ်သည် သုရမ္မဋ္ဌကို တရားထူးရ-မရ စုံစမ်းလို၍ ဘုရားပုံတော်သဏ္ဌာန် (တူနိုင် သမျှတူအောင်) ဖန်ဆင်းပြီးလျှင် သုရမ္မဋ္ဌ၏ အိမ်ပေါက်ဝသို့ သွား လေ၏။ သုရမ္မဋ္ဌသည် “ဘုရားရှင် ပြန်ကြွလာသည်” ဟု ကြား၍ အိမ် ပေါက်သို့သွားကာ ကြွလာခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးလျှောက်သော အခါ “သုရမ္မဋ္ဌ.... တရားဟောတော် မူတုန်းက အလုံးစုံသော ခန္ဓာ ငါးပါးတို့သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဖြစ်ကြတယ်” လို့ အမှတ်တမဲ့ ဟောလိုက်မိတယ်။ အဲဒီအတိုင်း မဟုတ်ဘူး၊ တချို့ခန္ဓာများကတော့

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

“နိစ္စ၊ စုဝ, သဿတ (မြဲခြင်း ခိုင်ခံ့ခြင်း အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှား ရှိခြင်း) သဘောရှိကြတယ်” ဟု ပြောလေသည်။ ထို့အခါ “ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်တို့မှာ အမှတ်တမဲ့ ဟောပြောတော်မမူတန်ရာ” ဟု စဉ်းစား ရှိ “အသင်ဟာ မာရ်နတ် မဟုတ်လား” ဟု မေးသောအခါ ဟုတ် ကြောင်းကို ဝန်ခံ၍ ကွယ်ပျောက်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝတ္ထုကိုထောက်၍ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသူ၏ ရတနာ သုံးပါး၌ ယုံကြည်မှုသည် ခိုင်မြဲကြောင်း သဒ္ဓါပျက်အောင် သူတပါး ကဖျက်သော်လည်း သဒ္ဓါမပျက်ဘဲ ခိုင်မြဲစူးစိုက်နေကြောင်း ထင်ရှား ပေသည်။ ရတနာသုံးပါး၌ သဒ္ဓါတရား စွဲမြဲရုံသာမက ငါးပါးသီလ ကိုလည်း ဤဘဝအတွက် မဆိုထားဘိ၊ နောက်နောက်ဘဝ အဆက် ဆက်၌လည်း မဖျက်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ငါးပါးသီလကို အရိယကန္တ (အရိယာတို့ နှစ်သက်အပ်သော သီလ) ဟု ခေါ်သည်။ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသူတို့၏ အပါယ်မကျတော့ခြင်းမှာလည်း အပါယ်ကျလောက် သော အကုသိုလ်ကိုမပြုဘဲ ရှောင်နိုင်လောက်အောင် ဤငါးပါးသီလက လုံခြုံနေသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

သောတာပန်နှင့်တူသူ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာလူမျိုးတို့သည် သောတာ ပန် အဖြစ်သို့ မရောက်ကြသေးသော်လည်း ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာကို ယုံကြည်မှု၌ သောတာပန်လောက်နီးနီး ခရီးရောက်လျက် ရှိကြပေသည်။ “အသင်၏ ဗုဒ္ဓကိုဗုဒ္ဓမဟုတ်ပါဘူး” ဟု ပြောပါ။ ပြောလျှင် အသင့်အား မည်သည့် အကျိုးကျေးဇူးကို ပေးပါမည်၊ မပြောလျှင် အသင်၏အသက်ကို သတ်မည်” ဟု အာဏာရှိသူ အတင်းခိုင်းစေကာမူ များစွာသော ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တို့သည် ဘုရားရှင်တော်ကို ဗုဒ္ဓမဟုတ်” ဟု မပြောနိုင်ကြ။ အသက်ကိုပင် အသေခံကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် “များစွာသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အပေါ်၌ ယုံကြည်မှုကို သောတာပန်လောက်နီးနီး ခရီးရောက်နေသည်” ဟု ဆိုပါသည်။

အဓိကရုဏ်းတုန်းက။ ။ အတော်ကြာပြီးသော အခါက ဤမြန်မာနိုင်ငံ တွင် ဘာသာရေး အဓိကရုဏ်းတခု ဖြစ်ခဲ့ဘူး၏။ ထို့အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ

ဝင် မဟုတ်သော ဆရာများအထံ၌ ဆေးကုနေကြသော အရေဖျား ရောဂါရှိသူတို့သည် “အသက်သေချင် သေပါစေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုတော့ အထိမခံနိုင်ဘူးပါ” ဟု ကြေးကြော်ကာ ထိုဆေးကုရာဌာနမှ တစု တဝေးကြီး ထွက်ခွါ၍ ကိုယ်စီကိုယ်၌ ဒုတ်ကိုင်ရှာကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ယုံကြည်မှု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ထိန်းသိမ်းမှု သည် ဤမျှလောက်ပင် စွဲမြဲပါပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ထောင်မင်းကြီးက မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဘာသာရေး စွဲမြဲမှုကို ချီးကျူး စကား ရေးသားရပါသည်။ ရေးသားပုံကို စတုတ္ထတန်း သင်ခန်းစာ အဆုံး၌ ပြထားပါသည်။)

ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကိုသိပါ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့် ဘာသာကို လေးစားကြသူ ရဟန်းရှင်လူတို့သည် ဘာသာရေး ကိစ္စတိုင်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော်ကို အတိအကျသိသင့်ပါသည်။ (အတိအကျသိအောင် အနာဂတ် သာသနာရေးကျမ်း၌၎င်း၊ ရှေးရှေး သင်တန်းများ၌၎င်း ပြထားပါသည်။) ထိုသို့ အတိအကျသိ၍ အတိအကျလုပ်မှသာ မိမိတို့ဘာသာကို မိမိတို့ ထိန်းသိမ်းနိုင်စရာ ရှိပါသည်။ (ထိုသို့ ထိန်းသိမ်းနည်းကိုလည်း ရှေးအတန်းများ၌ ပြထားပါသည်။) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော် မဟုတ်သော အပိုဒါနမှုများကိုပြု၍ ပဲ့လမ်းသဘင်များဖြင့် အပျော် ဘာသာရေးပွဲများ လုပ်ကြလျှင် “သံကိုသံဖျက် သံချေးတက်” သကဲ့သို့ အလွန်ယုံကြည်အပ်သော မိမိတို့ ဘာသာကို မိမိတို့ပင် ဖျက်ဆီးရာ ရောက်ပါလိမ့်မည်။

စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟော။ ။ယခုခေတ်၌ လူအများတို့သည် ရုပ် ခန္ဓာကို လှပချောမွေ့အောင် ပြင်ဆင်ကြသော်လည်း စိတ်ကိုကား လူအများမမြင်နိုင်သောကြောင့် ပြင်ဆင်သူနည်းလှ၏။ အမှန်အားဖြင့် ရုပ်ချောဘို့ထက် စိတ်ချောဘို့က အရေးကြီးပါသည်။ ဘာကြောင့် နည်း....ဤရုပ်ခန္ဓာသည် နောက်ဘဝသို့ ကူးစက်၍ မဆက်နိုင်ပါ။ စိတ်ကား ဤဘဝ၌ လောဘကြီးလျှင် ထိုလောဘဓာတ်သည် နောက် ဘဝသို့ ဓာတ်ဆက်၍ လောဘကြီးသူဖြစ်နိုင်၏။ ဤဘဝ၌ ပညာကြီး

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

လျှင် အဆင်ခြင် အစဉ်းစားကောင်းလျှင် ထိုဉာဏ်ခတ်သည် နောက်
ဘဝသို့ ကူးစက်၍ ဉာဏ်ကြီးသူဖြစ်နိုင်၏။ ဤဘဝ၌ သောတာပန်
ဖြစ်၍ ငါးပါးသီလမြဲသူသည် နောက်ဘဝ အဆက်ဆက်၌လည်း
ငါးပါးသီလမြဲသူဖြစ်ကာ အပါယ်သို့ မကျနိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့်
ရုပ်ကောင်းဘို့ထက် စိတ်ကောင်းဘို့ အရေးကြီးကြောင်း သိသာ
ပါသည်။

မဟာနာမ်လျှောက်ပုံ

ဘုရားရှင်၏နောင်တော် မဟာနာမ်မင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်အား လျှောက်
ထားသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား....ဒကာတော်သည် မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ ရဟန်း
တော်များကို၎င်း ဖူးမြော်ပြီး၍ ညနေအခါ ကပ္ပိလဝတ်မြို့တွင်းသို့ ဝင်သွား
လျှင် လမ်း၌တွေ့ရသော ဆင် မြင်း ရထားလှည်း လူများကိုရှောင်ရ တိမ်းရ
ပါသည်။ ထိုသို့ ရှောင်ရင်း တိမ်းရင်း သွားနေခိုက်မှာ ဘုရား တရား သံဃာ
တော်များကို သတိမရနိုင်ဘဲ ရှိပါသည်။ ထိုအချိန်မျိုး၌ သေ၍သွားလျှင်
အဘယ်ဂတိသို့ ရောက်သွားစရာ ရှိပါသနည်း။ ဤသို့ လျှောက်ထား
လေသည်။

ဘုရားရှင် ပြောတော်မူပုံ။ «မဟာရာဇာ....မကြောက်ပါနှင့် မဟာ
ရာဇာ....မကြောက်ပါနှင့် အသင်၏အတွက် ဆိုးဝါးသော သေခြင်း
မျိုး ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ အသင်၏စိတ်ကို သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ
ပညာတို့ဖြင့် ကြာမြင့်စွာထုံ၍ ထားအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်အသင်
၏ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကို ဤဘဝ၌ ကျိုး လင်းတ ခွေးတို့ စားရစ်ကြလိမ့်မည်။
သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာတို့ဖြင့် ထုံအပ်သော စိတ်ကား (ဓာတ်
သတ္တိကူးစက်သောအားဖြင့်) အထက်သို့ တက်သွားပါလိမ့်မည်။
ဥပမာ....ထောပတ်အိုးတလုံးကို နက်လှစွာသော ရေ၌ နှစ်၍ခွဲလိုက်
သောအခါ အိုးခြမ်းကွဲတွေ့ အောက်သို့ ကျသွား၍ ထောပတ်တို့ကား
ရေ၏အထက်သို့ ပေါ်တက်လေသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ဤသို့ ဟော
တော်မူပါသည်။ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သရဏနိဝဂ်။)

နိဂုံး။ ။အို ဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့... ဤအဋ္ဌမဆင့် ဆုံးသည့်တိုင် အောင် သိဘွယ်များကိုသိ၍ သိသည့်အတိုင်း လိုက်နာကြပါလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်ဖြစ်ဘို့ရာ ဂုဏ်အင်္ဂါပြည့်စုံပါပြီ။ သို့သော် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များကား ကြည့်ရှုမှတ်သားနိုင်လေ အသိဉာဏ် သန့်ရှင်းလေဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့အသိဉာဏ်သန့်ရှင်းသည်ထက် သန့်ရှင်းဘို့ရာ သံဂါယနာတင် မြန်မာပြန် စာအုပ်များမှ သုတ္တန်မြန်မာပြန်များကို အချိန်ရလျှင် ကြည့်ရှုကြပါကုန်။ မိမိကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဘိဓမ္မာကို အထက်တန်းများ အတွက် အသိဉာဏ်လွယ်ကူအောင် စိစစ်ဘို့ရာ တာဝန်ရှိသေးသောကြောင့် ဥပါသကာတို့ သိဘွယ်တရားတော်များကို ဤမျှဖြင့် ရပ်တန့်ရပါတော့မည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကို ကူညီထောက်ပံ့ကြရင်းပင် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းကာ ရတနာဝင်သူတော်စင်ဖြစ်သော ဥပါသကာ ဥပါသိကာမအများ ဖြစ်ကြပါစေသား။

အဋ္ဌမတန်းအတွက်

အကျယ်ညွှန်ပြချက် ပြီး၏။

ဆရာတော်များရဲ့အရှိန်

“မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်များရဲ့ ပဋိပတ်ကျင့်တော်မူပုံကို ကြည်ညိုလွန်းလို့ ကျောင်းတိုက်သံဃာအားလုံးအား ဝိနည်းသီလကိုမှတ်တမ်းပြီး ပဋိပတ်ကျင့်ကြဘို့ကိုလဲ အမြဲ သတိပေးပါတယ်။ ပခုက္ကူဆရာတော်များနဲ့ အဘယာရာမဆရာတော်၊ မြောင်းမြဆရာတော်များရဲ့ အဂတိမလိုက်စားဘဲ လုလ္လဝီရိယကြီးစားတော်မူပုံကို အားရလွန်းလို့ ယခုအရွယ်တိုင်အောင် ဇုံလုလ္လ အပြည့်အဝဖြင့် သာသနာ့အရေးကို ကြိုးစားနေရပါတယ်။ ထိုဆရာတော်များအရှိန်ကြောင့် ကြိုးစားသလောက် အရာထင်နေပါတယ်ဘုရား။

(တဘဝသံသရာ-၃၂၉)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ ညွှန်ပြချက်

ဤကျမ်းစာကို မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ ဦးဆောင်သူများ သိသာရန် ညွှန်ပြချက်ဟူ၍ ၃-ပိုင်းခွဲခြား၍ တအုပ်စီ-စီစဉ် ရိုက်နှိပ်ပေးသင့်ပါသည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဦးစားပေး လေ့လာလိုသူများ အလွယ်လေ့လာခွင့်ရရန် စီစဉ်လိုက်ရသဖြင့် တပေါင်းတည်း စုပေါင်း၍ တအုပ်တည်း ရိုက်နှိပ်လိုက်ရ ပါသည်။

အချို့စာများလည်း ထပ်နေသလိုထင်ရပါသည်။ ဆရာတော် သည် မိမိသဘောတော်အတိုင်း ကိုယ်တော်တိုင် စိတ်တိုင်းကျ ရေးသားထားသောစာများဖြစ်၍ တလုံးတပါဒမျှ ဖြုတ်ခြင်း မပြုဘဲ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အဆင့်ဆင့်သိက္ခာ

- ၁။ သရဏဂုံ ၃-ပါး (ဆောက်တည်ပုံ)
- ၂။ ငါးပါးသီလ၊
- ၃။ ဒုစရိုက်၊ သုစရိုက် ၁၀-ပါးစီ
- ၄။ ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါး
- ၅။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး
- ၆။ ကိုယ်ကျင့်သုတ္တန်တရားများ
- ၇။ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်ပုံ
- ၈။ ကံနှင့် ကံအကျိုးပေးပုံ
- ၉။ သံသရာကျင်လည်ရပုံ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါန်)
- ၁၀။ သံသရာမှ ကျွတ်လွတ်ပုံ (သစ္စာ ၄-ပါး)

အကျယ်ညွှန်ပြချက်

- ၁။ (က) တရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိအနက်၊
ပါရမီဆယ်ပါး ဖြည့်တော်မူပုံ၊
တရားအဖြစ်တော်စဉ် ဗုဒ္ဓဝင်အကျဉ်း။
- (ခ) တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး ပါဠိအနက်၊
တရားတော်၏အရသာ နည်းနည်းပါးပါး၊
စာသင် စာချတရား၊ ဟောတရား၊ နာတရား၊
ကျင့်တရား၊ ရ တရားထူး၊ နည်း နည်း ပါး ပါး။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- (ဂ) သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိအနက်၊
သမ္မုတိသံဃာနှင့် ပရမတ္ထ (အရိယာ) သံဃာ၊
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၌ အရိယာ သံဃာ၊
အသ္မုဒါနပြုရာ၌ သမ္မုတိသံဃာ၊
ပုဂ္ဂိုလ်တပါးကိုးကွယ်ရာ၌ သီလသမာဓိ ပညာရှိ။
- (ဆ) သရဏဂုံ တည်သူ၏ ဝတ္ထုတိုကလေးများ။
၂။ ငါးပါးသီလ၏ ပါဠိနှင့် မြန်မာပြန်၊
ငါးပါးသီလပျက်ခြင်း၏ အပြစ်နှင့်
စောင့်ထိန်းခြင်း၏ အကျိုး၊ ဝတ္ထုတိုကလေးများ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအခန်း၌ သရဏဂုံ ၃-ပါးနှင့် ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ပုံ အစဉ်ကိုပါ လေ့လာစေသင့်၏။

- ၃။ (က) ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ခတ်ကျယ်ကျယ်၊
- (ခ) သုစရိုက် ၁၀-ပါး ခတ်ကျယ်ကျယ်၊
- (ဂ) ဝတ္ထုတိုကလေးများ။

ပုညကြိယာဝတ္ထု ဆယ်ပါး

၄။ ဒါန။ ။ ပကာသနဒါနပြုပုံ၊ နောက်ဘဝခံစားဘို့ဒါနပြုပုံ၊
နိဗ္ဗာန်မှန်း၍ ဒါနပြုပုံ၊ သူချမ်းသာအောင် ဒါနပြုပုံ၊
ဒါနအကျိုး။

သီလ။ ။ ငါးပါးသီလနှင့် ရှစ်ပါးသီလ (ဥပုသ်) စောင့်ရာ၌လည်း
ပကာသန၊ နေ့ရက်ဘဝစည်းစိမ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ စိတ်စင်ကြယ်ဘို့
ဟု ရည်မှန်းပုံအမျိုးမျိုးနှင့် သီလအကျိုး။

ဘာဝနာ။ ။ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းများပုံ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ဆင်ခြင်မှုကို
ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းခေါ်ပုံ၊ ဤဘာဝနာ၌လည်း ပကာ
သနစသည် ရှိနိုင်ပုံ၊ စိတ်မြင့်မြတ်အောင် ဘာဝနာပွားပုံ
နှင့် ဘာဝနာအကျိုး။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အဆင့်ဆင့်သိဘွယ်

အပစာယန။ ။အသက်ကြီးသူ ဂုဏ်ကြီးသူတို့အား ရိုသေလေးစားခြင်းနှင့် လောကသံသရာအကျိုးရပုံ။

ဝေယျာဝစ္စ။ ။သူတပါး၏ ကုသိုလ်ရေး၌ ဝိုင်းဝန်းကူညီခြင်းနှင့် လောကသံသရာအကျိုးရပုံ။

ပတ္တိဒါန။ ။မိမိကုသိုလ်ကို အမျှဝေခြင်းနှင့် အကျိုးရပုံ။

ပတ္တာနုမောဒန။ ။သူတပါးက အမျှဝေသောအခါ ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရပုံ။

ဓမ္မဿဝန။ ။တရားနာခြင်းနှင့် တရားနာရကျိုး။

ဓမ္မဒေသနာ။ ။တရားဟောခြင်းနှင့် တရားဟောရကျိုး။

ဒိဋ္ဌိဇုကမ္ပ။ ။အယူမှန်ခြင်းနှင့် အယူမှားခြင်း၏ ထူးခြားပုံ။

၅။ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာတို့၏ လူကောင်းသူကောင်း၌ ရှိသင့်ပုံ အကျိုးရပုံ။

၆။ လူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော—

- (က) လောကခမ်ကြောင့် မတုန်လှုပ်တရား၊
- (ခ) ပဋိရူပဒေသဝါသ စသော စက် ၄-ပါးတရား၊
- (ဂ) သမ္ပဒါ ၄-ပါးတရား၊
- (ဃ) အပါယ် ၄-ပါး၏ ဒုက္ခပြုတရား၊
- (င) သုဂတိဘဝတို့၏ သုခပြုတရားစသည်။

- ၇။
- (က) စိတ်စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ရုပ်တရား နာမ်တရား။
 - (ခ) ထိုတရား ၂-ရပ်ပေါင်းစပ်၍ သတ္တဝါခေါ်ပုံ။
 - (ဂ) ထိုတရားတို့ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း။

- ၈။
- (က) ကံ၏ သတ္တိ ပါရှိနေပုံ၊
 - (ခ) ကံ၏ ဆိုင်ရာ အကျိုးများ၊
 - (ဂ) ဥာဏ် ဝီရိယ ပါမှ ကံအကျိုးပေးခွင့်ရပုံ၊
 - (ဃ) ဝတ္ထုများ။

၉။ (က) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကိုသိမှ သံသရာကျင်လည်ပုံ သိနိုင်ခြင်း၊

(ခ) ပဋိသန္ဓေ တည်နေပုံ၊

(ဂ) စုတေ၍ တဘဝ ရောက်ပုံ။

၁၀။ (က) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကိုသိမှ သံသရာမှ လွတ်ပုံသိနိုင်ခြင်း၊

(ခ) သစ္စာ ၄-ပါး၊

(ဂ) မဂ္ဂသစ္စာရမှ နိဗ္ဗာန်မြင်ပုံ၊

(ဃ) မဂ္ဂသစ္စာရဘို့ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်း တမျိုးမျိုး အားထုတ်ပုံအစဉ်။

အမှာ။ ။လူတယောက်သည် ကလေးဘဝမှစ၍ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်း ပညာကို သင်ရင်း ဤတရားများကို လေ့လာဘို့မှာ လွယ်မည်မထင်ပါ။ ဤတရားများတွင် (ဂ) နံပါတ်အထိ လောက်သာ ကျောင်း၌ သင့်တော်ရုံ သိဘို့ သင်၍ ကျောင်းမှ ထွက်သောအခါ ထိုအားလုံးကိုပင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်လုပ်ရင်း ဘုန်းတော်ကြီးများထံ ထပ်မံလေ့လာနိုင်မှသာ အသိဉာဏ် ရှင်းစရာရှိပါသည်။ ထိုအားလုံးကို သိမှလည်း မိမိ၏ဗုဒ္ဓသာဝက (ဘုရားရှင်၏ တပည့်-ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ) ဖြစ်ရခြင်း၏ အကျိုးကို နားလည်ကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြင့် အကုသိုလ်ရှောင်ရှား၍ ကုသိုလ်ပါရမီ တိုးပွားအောင် ကြိုးစားသူ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါသည်။

(ပုံ) အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
တော်သလင်းလ

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အခြေခံနိဒါန်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့၏ ဤဘဝ နောက်ဘဝတို့၌ ချမ်းသာ သုခရဘို့အကျိုးငှါ ပွင့်တော်မူလာ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် မှန်မှန်ကန်ကန် လိုက်နာပါမူ လိုက်နာသူတိုင်းကို ချမ်းသာစေနိုင်ပါသည်။
- ၂။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းများ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်ကို လူဝတ်ကြောင်များ သိထိုက်သမျှသိဘို့ရန် သင်ပြ၍ ကျင့်နိုင်သမျှ ကျင့်ဘို့ရန်လည်း လက်တွေ့ အလေ့အကျင့်လုပ်စေသင့်ပါသည်။
- ၃။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားသည် အလွန်သိမ်မွေ့၏။ ထိုသိမ်မွေ့သောတရားကို ငြိမ်သက်သောနေရာဝယ် အေးအေးဆေးဆေးနှင့် ပြေးပြေးသာသာ ပြောပေးမှ (ထိုပြောချိန်လည်း ၁၅-မိနစ် သို့မဟုတ် မိနစ် ၂၀-ထက် မကြာစေမှ) ကလေးများ စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် တရားတော်ကိုသင်ပြရာဌာနသည် အခြားစာသင်ခန်းများနှင့် မနီးကပ်သော ဓမ္မာရုံလိုနေရာမျိုး၌ ရှိသင့်ပါသည်။
- ၄။ ဘုရားပုံတော်ကို အမြဲလေးစားနိုင်သော ဓမ္မာရုံလိုနေရာမျိုး၌သာ တားသင့်ပါသည်။ ဝါသနာပါသော ကလေးများသည် အားလပ်ချိန်၌ ဓမ္မာရုံသို့ ခေတ္တခဏသွားပြီးလျှင် ဘုရားရှင်ကို အာရုံပြုပါစေ။ အာရုံပြုချင်အောင်လည်း အလွန်သာယာအောင် ပြင်ထားပါ။ ဘုရားရှိခိုးဘို့ရန် အတင်းအကြပ် မပညတ်ပါနှင့်။
- ၅။ သူငယ်တန်း ကလေးများရော အထက်တန်း ကလေးများပါ နံနက် စာသင်ခန်း၌ မိမိအတန်းထည်းဝယ် သရဏကံ ၃-ပါးကို ပါဠိမြန်မာ ၂-မျိုးလုံး ကောင်းစွာညီညီ လက်အုပ်ချီ၍ ရွတ်ပါစေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

၆။ ကျောင်းသွား ကျောင်းပြန်၌လည်း အိမ်က မိဘဘိုးဘွားများကို “ကျောင်းသို့သွားပါမည်” ဟု ရိုသေစွာ ခွင့်တောင်း၍ “ကျောင်းကပြန်လာပါပြီ” ဟု ရိုသေစွာ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိပါစေ။ (ဖြစ်နိုင်လျှင် ဆရာကြီးကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ “ပြန်ပါဦးမည်” ဟု ခွင့်တောင်းသင့်၏။)

၇။ များစွာသော မြန်မာလူမျိုးတို့သည် အိမ်တွင်းအိမ်ပြင်နှင့် အခြားနေရာတို့၌ သန့်ရှင်းမှုကို ဂရုမစိုက်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် အလေ့အကျင့် ရအောင် ကလေးများကို သူငယ်တန်းမှစ၍ ခန္ဓာကိုယ်သန့်ရှင်းမှု၊ အဝတ်အစားသန့်ရှင်းမှု၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ အညစ်အကြေးများကို သီးသန့်ထားသောနေရာ၌သာ စွန့်ကြဲ၍ အလေ့အကျင့်လုပ်ပေးပါ။

၈။ ကလေးများအတွက် ကျက်မှတ်ဘွယ်ရာ အခြားဘာသာတွေများနေပြီဖြစ်သောကြောင့် တရားတော်အတွက် နှုတ်ရကျက်ဘွယ်တွေ့မများစေသင့်ပါ။ ဆရာကသာ တနေ့တမျိုးလောက် ပြောပေး၍ ကလေးများကိုလည်း နောက်နောက်ရက်များ၌ ပြောအပ်ပြီးသော် အကြောင်းအရာကို အပြောခိုင်းပါ။ လက်တွေ့ကျင့်၍ဖြစ်နိုင်သော အချက်များကိုလည်း လက်တွေ့ကျင့်၍ရန် သင်ပြပါ။ ဥပမာ—“သရဏဂုံကို သင်ပြရာ၌ လက်အုပ်ချီ၍ ရတနာ (၃) ပါးကို အရိုအသေပြုစေခြင်း” စသည်မျိုးတည်း။

၉။ ကလေးများ၏စာရိတ္တမှစ၍ တတိုင်းပြည်လုံး စာရိတ္တပျက်ပြုန်းလာခြင်း၏ အကြောင်းမှာ တရားတော်ကို နားမလည်မှုသာမက သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာဖြစ်နေကြသော တရားတော်ကို သင်ပေးသော ဆရာအချို့၊ တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်အချို့နှင့် လူကြီးမိဘများကိုယ်တိုင် စာရိတ္တပျက်ပြားမှုလည်း အကြောင်းတရပ် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဆရာတော် သံဃာတော်အချို့နှင့် နိုင်ငံရေးသမားအချို့၏ စာရိတ္တချို့ယွင်းမှုမှာမူ (ကလေးတွေကို မည်သို့ပင် ပြုပြင်သော်လည်း မရနိုင်လောက်သော) အချုပ်အခြာ အကြောင်း

အခြေခံနိဒါန်း

များ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခေါင်ကစ၍ စာရိတ္တမိုးယိုနေသော ဤနိုင်ငံတွင် တိုင်းသူပြည်သားအားလုံးပင် ညီညာဖြူဖြူ စာရိတ္တပြင်နိုင် မှသာ ကျောင်းနေကလေးများအပေါ်၌ စာရိတ္တပြုပြင်မှု အထမြောက် စရာရှိပါသည်။

၁၀။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်သည် လိုက်နာ၍ ကျင့်သူတိုင်းကို ဒုက္ခမှလွတ်မြောက်အောင် ဆောင်နိုင်သော တရားတော်ဖြစ်ရကား တယောက်ကျင့်လျှင် တယောက်အကျိုးရ၊ အများကျင့်လျှင် အများ အကျိုးရ ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ဆရာများသည် မိမိကို ပဓာန ထား၍ လိုက်နာသူတွေ များနိုင်သမျှများအောင် တရားတော်ကို လေးလေးစားစား သင်ပြသင့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အိုးလုပ်သမား၏ အိုးမဖုတ်မီအိုး၌ ခပ်နှိပ်အပ်သော အမှတ်တံဆိပ်သည် အိုးကဲ့သည့်တိုင် အောင် မပျက်နိုင်သကဲ့သို့ ဘာသာစိတ် ဘာသာသွေးလည်း တသက် လုံးမပျက်နိုင်အောင် ကျောင်း၌နေစ သူငယ်တန်းကပင် ကောင်းမွန် သောတရားတော်၏ အမှတ်တံဆိပ်ကို ခပ်နှိပ်ကြပါလေ။

ရေးသားပုံ အစီအစဉ်

- ၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ဘို့ရာ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ တည်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် သူငယ်တန်း၌ သရဏဂုံ (၃) ပါးဆောက်တည်ဘို့ရန် ညွှန်ပြ ရပါသည်။
- ၂။ သရဏဂုံတည်သူကို ငယ်သည်ဖြစ်စေ ကြီးသည်ဖြစ်စေ “ဥပါသကာ ဥပါသိကာ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထိုဥပါသကာယောက်ျား၊ ဥပါသိကာ မိန်းမသည်ငါးပါးသီလလုံခြုံမှုဥပါသကာဂုဏ်မြောက်နိုင်သောကြောင့် ပဌမတန်း၌ (၅)ပါးသီလဆောက်တည်ပုံကို၎င်း၊ အဓိပ္ပာယ်နားမလည် သော ငယ်စဉ်ကပင် ဂုဏ်တော်များကို ရှုတ်လေ့ရှိစေလိုသောကြောင့် ဂုဏ်တော်ပါဠိများကို၎င်း အရကျက်ဘို့ ညွှန်ပြလိုက်ပါသည်။
- ၃။ ထို့နောက် ဘုရားအကြောင်းကို တော်တော်တန်တန် နားလည်စေလို သောကြောင့် ဒုတိယတန်း၌ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေနှင့် ဘုရားဂုဏ်တော်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အနက်ကို၎င်း၊ မြန်မာလို ငါးပါးသီလဆောက်တည်ပုံကို၎င်း ဘုရား
ကိုးကွယ်လျှင် ဒုစရိုက်ကိုစွမ်းနိုင်သမျှ ရှောင်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်
ဒုစရိုက်သုစရိုက်ကို၎င်း ပြလိုက်ပါသည်။

၄။ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်းတိုး၍ ဗုဒ္ဓဘာသာရိုးရာကိုလည်း နားလည်စေ
လိုသောကြောင့် တတိယတန်း၌ တရားဂုဏ်တော်အနက်ကို၎င်း သြကာ
သမှစ၍ ဒုစရိုက် သုစရိုက်အကျယ်ကို၎င်း ပုညကြိယဝတ္ထု (၁၀·ပါး)
ကို၎င်း ပြလိုက်ပါသည်။

၅။ ထို့နောက် စတုတ္ထတန်းမှ ကျောင်းထွက်ရသောသူငယ်သည် ဘာသာ
ရေးအခြေခံ လုံလောက်ပြီးဖြစ်စေလိုသောကြောင့် စတုတ္ထတန်း၌
သံဃာဂုဏ်တော်အနက်နှင့် ရှစ်ပါးသီလခံယူနည်းကို၎င်း၊ မင်္ဂလာသုတ်
ပါဠိအနက်ကို၎င်း ပြ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်၌ မသိလျှင်မဖြစ်
သော ဗြဟ္မစိုရ်တရားကို၎င်း ပြထားပါသည်။

၆။ ပဉ္စမတန်းမှစ၍ သတ္တမတန်းအထိ၌ကား ပြအပ်ပြီးသော ဘာသာရေး
ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာစုကို ပို၍ရှင်းလင်းစွာ နားလည်စေလိုသော
ကြောင့် ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာအကြောင်းကို
ပင် ထပ်လောင်း၍ ခတ်ကျယ်ကျယ်ပြထားပါသည်။

၇။ ထို့နောက် ဥပါသက-ဥပါသိကာမတို့၏ ရှေ့အတန်းများထက် ဘာသာ
ရေးအသိပို၍လာဘို့ရာ အဋ္ဌမတန်းကို ဥပါသကအခန်းအဖြစ်ဖြင့်
သတ်မှတ်လျက် ထိုအခန်း၌ ကံအကြောင်းကိုလည်း အတော်စုံလင်စွာ
ပြထားပါသည်။

၈။ ထိုမျှအထိ အသိဉာဏ်ရှိပြီးသူသည် ဝိပဿနာအကြောင်းကို လေ့လာ
လို အားထုတ်လိုလျှင် ရုပ်နာမ်အသိဉာဏ်ကို အခြေခံရစေလိုသော
ကြောင့် နဝမတန်းမှစ၍ အထက်တန်းများ၌ ဥပါသကာ ရုပ်နာမ်
အကြောင်းကို အဆင့်ဆင့်ပြ၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ဓမ္မစကြာ၊ အနတ္တ
သုတ်တို့ဖြင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာကို ပြီးဆုံးစေပါသည်။

အခြေခံနိဒါန်း ပြီး၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာလက်စွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သူငယ်တန်း

- (၁) သရဏဂုံ (၃) ပါး (ပါဠိ၊ မြန်မာ)။
- (၂) ငါးပါးသီလပျက်သူတို့ ငရဲခံရပုံ။
- (၃) သီလရှိသူတို့ နတ်ပြည်၌ စံရပုံ။
- (၄) သီလပျက်သူတို့ လူ့ဘဝပြန်ရသောအခါ ဖြစ်ရသောမကောင်းကျိုး။
- (၅) သီလရှိသူတို့ လူ့ဘဝပြန်ရသောအခါ ဖြစ်ရသောကောင်းကျိုး။

သင်နည်းမှတ်ချက်

အမှာ။ ။ ဤသူငယ်တန်း၌ ကလေးများစာမဖတ်တတ်သေးသောကြောင့် နှုတ်တက်ရထိုက်သောစာကို ဆရာက နှုတ်ဖြင့်ချပေးရပါမည်။ ထို့ကြောင့် သရဏဂုံ (၃) ပါးကို ပီပီသသ ပါဠိ-မြန်မာ (၂) မျိုးဖြင့် ချပေးပါ။ (၄-၅) အတွက် “ပါဏာတိပါတ်-သူ့သက်သတ်က” စသော လင်္ကာကိုလည်း ချပေးပါ။

(၁) ဗုဒ္ဓ။ ။ ဘုရားရှင်၏အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှပြောပါ။ သုမေဓာဘဝ၌ တောထွက်ပုံအကျဉ်း၊ ဒီပင်္ကရာဘုရားအထံ၌ ဗျာဒိတ်ခံတော်မူပုံအကျဉ်း၊ နောက်နောက်ဘဝ၌ ဒါနပြုပုံအကျဉ်း၊ သီလစောင့်ပုံအကျဉ်း စသည်ကိုပြောပြ၍ သိဒ္ဓတ်မင်းသားဘဝကို ပြောပြပါ။ ထိုနောက် သူ့အိုစသည်ကိုမြင်၍ တောထွက်တော်မူပုံအကျဉ်း၊ ဘုရားဖြစ်ပုံအကျဉ်းကို တနေ့လျှင် တခန်းမျှ ပြောပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဓမ္မ။ ။ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမကိုတရားဟုခေါ်ကြောင်း၊ ထိုတရားတော်ကို “ဗုဒ္ဓဘာသာ” ဟု ခေါ်ကြောင်း၊ ထိုဘာသာယုံကြည်သူကို “ဗုဒ္ဓဘာသာအယူရှိသူ” ဟု ခေါ်ကြောင်း ပြောပြပါ။ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်တွင် “သတ္တဝါတို့ကို သနားရမည်” ဟု ပါရှိ၏။ သူတပါးကို မသနားသောကလေးနှင့် သနားသောကလေးကို ယှဉ်ပြ၍ “ဘယ်သူက လူကောင်းလဲ” ဤသို့ စသည်ဖြင့် အဒိန္နာဒါန စသည် ဆိုင်ရာများကိုလည်း မေး၍ တနေ့တမျိုးမျှ ငါးပါးသီလ သဘောပေါက်အောင် ပြောပြပါ။

သံဃ။ ။ ဘုရား အဆုံးအမတော်ကို လူဝတ်ကြောင်များထက် ပို၍ လိုက်နာရသော (မလိုက်နာလျှင် အပြစ်ရှိသော) ရဟန်းတော်များ အစုအဝေးကို “သံဃာ” ခေါ်ကြောင်း ပြောပါ။ (လူများတွင် မိဘဆရာတို့၏ စကားကို နားမထောင်သူ မလိုက်နာသူ လူတေလေများ ရှိကြသကဲ့သို့) သံဃာတွင်လည်း ဘုရားစကားတော်ကို နားမထောင်သော သံဃာများရှိပုံ၊ (လူများတွင် ဆရာ မိဘစကားကို အပြည့်အစုံ လိုက်နာသော လူကောင်းများရှိသကဲ့သို့) ဘုရားစကားတော်ကို လိုက်နာသောကြောင့် တရားထူးရ၍ စိတ်ထားဖြူစင်သော သူတော်စင် အရိယာ သံဃာများလည်းရှိပုံ၊ ထိုသံဃာတော်အများက ဘုရား အဆုံးအမဖြစ်သော တရားတော်များကို ပျောက်ပျက်မသွားအောင် စောင့်ရှောက်နေကြပုံ၊ “သံသံ သဒုဏံ ဂစ္ဆာမိ” ဟု ဆို၍ ကိုးကွယ်ရာ၌ အရိယာ သံဃာတော်များကို ကိုးကွယ်ရပုံကို ပြောပြပါ။

(၂) ဤနံပါတ်အတွက် ကားချပ် ခတ်ကြီးကြီးလုပ်၍ ပြသင့်ပါသည်။ ဘုရား တရား သံဃာ အကြောင်းကို ရက်အတော်များများပြော၍ နားလည်လောက်မှ ငရဲခံရပုံကို ကားချပ်ပြု၍ တနေ့ တဝတ္ထုစီလောက် ပြောပါ။ ကလေးများကိုလည်း တယောက်တလှည့် ဝတ္ထုအပြောခိုင်းပါ။ ဂိဇ္ဈကုဋ် ပြိတ္တာများ၏ ကားချပ်လည်း လိုသည်။)

(၃) ဤနံပါတ်အတွက်လည်း ကားချပ်ခတ်ကြီးကြီးလုပ်၍ ပြသင့်ပါသည်။ ငရဲခန်း ဝတ္ထုကို တော်တော်နားလည်လောက်မှ နတ်ပြည်၌ စံရပုံကို ကားချပ်

ပြန် တနေ့ တဝတ္ထုစီလောက် ပြောပါ။ ကလေးများကိုလည်း တယောက် တလှည့် ဝတ္ထုအပြောခိုင်းပါ။

(၄) ဤနံပါတ်အတွက် “ပါဏာတိပါတ်၊ သုသက်သတ်က” စသော လင်္ကာကို ရအောင်ချပေးပါ။ နတ်ပြည်ဝတ္ထုများကို တော်တော်နားလည် လောက်မှ ရှေးဘဝက သီလပျက်သူတို့ လူ့ဘဝ၌ဖြစ်သောအခါ မကောင်းကျိုး ရပုံကို ယခုလူတွေကို ညွှန်ပြ၍ တနေ့တပိုဒ်စီလောက် ပြောပါ။

(၅) သီလပျက်သူ၏ အပြစ်ကို တော်တော်နားလည်လောက်မှ ရှေးဘဝက သီလရှိခဲ့သူတို့ လူ့ဘဝ၌ ဖြစ်သောအခါ အကျိုးရပုံကို (ယခု လူများကိုညွှန် ပြ၍) တနေ့တပိုဒ်စီလောက် ပြောပါ။ ဥပမာ—ပါဏာတိပါတ်၊ သုသက်သတ်၏ ပြောင်းပြန် သူ့အသက်မသတ်ခဲ့လို့ မျက်စိ နား နှာ အင်္ဂါပြည့်စုံပုံကို ပြော ခြင်းမျိုး စသည်တည်း။

နိဂုံး။ ။ သရဏဂုံ အကျိုးကို လက်တွေ့ခံစားရသော ဒါရု-သာကဋီက ဝတ္ထုကို ပြောပြ၍ ကလေးများအား အောက်ပါကဗျာကို စိတ်ပါ လက်ပါ ဆိုပါစေ။

အတိုင်။ ။ မိုးချုပ်နေဝင် ပြင်မထွက်နှင့်၊ သူရဲသူဘက် ဆွဲတတ်တယ်။

အဖေဂါက်။ ။ မဆွဲနိုင်အောင် ဘုရားပေးတဲ့၊ တရားဆေးနဲ့ ပေါက်လိုက် မယ်။

အတိုင်။ ။ တရားဆေးဟာ ဘယ်မှာတုန်းကဲ့၊ ငါ့လဲ ပေးအုန်း(မောင် မောင်) ရယ်။

အဖေဂါက်။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ၊ သံဃံ ရွတ်ကဲ့၊ သူရဲလွတ်လို့ ပြေးလိမ့်မယ်။

သံပြိုင်ညီညီ လက်အုပ်ချီ၍ ရွတ်ပါစေ

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။

သုတေသနတန်း ပြီး၏။

မေတ္တာအစစ်

၁။ မေတ္တာအစစ်ဆိုတာ ကိုယ်ကျိုးကို ပခာနမထားဘဲ သူ့အကျိုးကိုသာ ပခာနထားတဲ့သဘောတရား ဖြစ်ပါတယ်။ ရဟန်းသံဃာတော်မှန်လျှင် ကိုယ့်အတွက်က မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သာ ဖြစ်ထိုက်ပါတယ်။ ကျန်အလုပ်တွေမှာ ဝိနည်းတော်ကို မှုသားပြီး သတ္တဝါအကျိုးများအောင် လုပ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒကာ-ဒကာမများနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့အခါမှာ သူတို့ကို အကုန်အကျမများသော နေ့စဉ်ဆွမ်းလောင်းနေကြတာကိုပင် ရောမကျေးဇူးရှင်တွေလို သဘောထားနိုင်ပါတယ်။

၂။ ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲ စသော အပိုကုန်ပြီး ဘုရားအလိုတော်မကျတဲ့ ပွဲတွေ အကုသိုလ်တောင်ဖြစ်သေးတဲ့ပွဲတွေကို မေတ္တာရှင်က မတိုက်တွန်းရုံမက တားပင် တားမြစ်ရပါတယ်။ ဒကာ-ဒကာမတွေကို ဒါနနှင့် သီလတွင် သီလက (၁) နံပါတ် ဒါနက (၂) နံပါတ် ဖြစ်ပုံကို ဟောရပါတယ်။ ငါးပါးသီလမရှိယင် ဒါနရှင်ကြီးပင်ဖြစ်သော်လဲ ငရဲကျနိုင်ပုံ၊ ဒါနမရှိသော်လဲ ငါးပါးသီလရှိ၍ ငါးပါးသီလတွင်မပါသော ဒုစရိုက်များကို ရှောင်နိုင်ယင် ငရဲမကျနိုင်ပုံတို့ကို ဝတ္ထုကြောင်းနှင့်တကွ ဟောရပါတယ်။

၃။ လူ့အဆင့်အတန်းလိုက်ပြီး သီလရှိသူကိုသာ ဒါနနဲ့ ဘာဝနာကို ပြုလုပ်တတ်ဖို့ ဟောရပါတယ်။ မေတ္တာမရှိယင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မိမိရဘို့ တခုသာ ကြည့်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုကြည့်မှုကြောင့် သာသနာတော်ကိုပါ အထင်သေးခံရတတ်ပါတယ်ဘုရား၊ ဒါကြောင့် ရဟန်းသံဃာများအတွက် မေတ္တာဘာဝနာကိုလဲ ကျမ်းစာက ညွှန်ပြထားပါတယ်။

၄။ လူဝတ်ကြောင်များလဲ မေတ္တာဘာဝနာကို လေ့လာထားယင် မတရားစီးပွားရှာမှု၊ သွေးစုပ်မှုမရှိဘဲ သမ္မာအာဇီဝဖြစ်အောင် အသက်မွေးနိုင်ကြမှာ ပါဘဲ။ မတရားလောဘနဲ့ ပြင်းထန်သောဒေါသလဲမရှိတော့ဘဲ အိမ်တွင်းရေး သာယာရုံမက ပြည်တွင်းရေးပါ သာယာစေနိုင်ပါတယ်။

ပဌမတန်း

- (၁) ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်
- (၂) ဘုရားဂုဏ်တော် (၉) ပါးပါး
- (၃) တရားဂုဏ်တော် (၆) ပါးပါး
- (၄) သံဃာဂုဏ်တော် (၉) ပါးပါး
- (၅) သရဏဂုဏ် (၃) ပါးနှင့် (၅) ပါးသီလ ဆောက်တည်ပုံ မြန်မာပြန်
(ဩကာသနှင့် သီလတောင်း မပါသေး)
- (၆) စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ် သံပေါက်များ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

အမှာ။ ။ဤအတန်း၌လည်း ကလေးများသည် စာကို မဖတ်တတ်သေးပါ။ ထို့ကြောင့် ဂုဏ်တော် ပါဠိများနှင့်တကွ (၅-၆) နံပါတ် စာများကို ဆရာက တနေ့လျှင် နည်းနည်းစီ (မရမချင်း) ချပေးရပါမည်။

(၁) ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်ကို သင်ပြရာ၌ ကားချပ်လုပ်၍ ပြသင့်ပါသည်။ ထိုကားချပ်ကိုလည်း လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ လင်္ကာများကို မှုထား၍ လုပ်သင့်ပါသည်။ “သုံးလှူရှင်ပင် ကျွန်ုပ်ထိပ်တင်” စသော ထိုလင်္ကာများကို ကလေးတို့အား သံနေသံထားနှင့် ချပေး၍ ထိုလင်္ကာ၏ အကြောင်းအရာကို ကားချပ်ပြု၍ ပြောသင့်ပါသည်။

ရုပ်ပုံ။ ။ထိုကားချပ်များ၌ ရုပ်ပုံမှာ ကုလားပုံ မြန်မာပုံ (၂) မျိုးတွင် အများသဘောကျသလို ရေးသင့်၏။ မည်သို့ပင် ရေးသည်ဖြစ်စေ ပုံတို့ကိုကား လှူနိုင်သမျှလှအောင် ရေးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ ရေးပြီးနောက် တိုင်းပြည်ကိုပင် ဖြန့်သင့်ပါသည်။

(၂၊ ၃၊ ၄) ဂုဏ်တော်ပါဠိများကို ကလေးများ နားမလည်သေးသော်လည်း ရတနာ (၃) ပါး ကိုးကွယ်သူမှန်လျှင် ငယ်ငယ်ကပင် နှုတ်တက်ရစေလိုသောကြောင့် ညွှန်ပြရပါသည်။

(၅) သရဏဂုံယူပုံ သီလဆောက်တည်ပုံကိုကား မြန်မာလိုသာ ပဌမစ၍ သင်ပေးသင့်ပါသည်။ နောက်အတန်းများကျမှ သြကာသစသည်နှင့်တကွ ပါဠိလို ဆောက်တည်ပုံကို သင်သင့်ပါသည်။

(၆) ကမ္မဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော်သည် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကိုသိသော ကမ္မဿကတဉာဏ်၏ အခြေခံဖြစ်၏။ သံပေါက်ကလေးများကို ရတနာဂုဏ်ရည်၌ ရေးထားပါသည်။ ကလေးများ နှုတ်တက်ရအောင် ကျက်စေ၍ နားလည်လောက်ရုံ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ပြောပြပါ။

နိဂုံး။ ။ (က) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အကြောင်းအရာကိုသိလေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ယုံကြည်လေ ကြည်ညိုလေ လေးစားလေ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ယုံကြည်လေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားခမ္မကို နှစ်သက်လေ လိုက်နာချင်လေ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကလေးများအား အတန်းတိုင်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အကြောင်းအရာကို တမျိုးပြီး တမျိုး တိုး၍တိုး၍ သင်ပြလိုက်ပါသည်။

(ခ) “ဣတိပိသေဒ ဘဂဝါ” စသော ဂုဏ်တော်များသည် အားအားရှိတိုင်း ရွတ်နေလျှင် မိခင်စိတ်ကို ချမ်းစေပါလိမ့်မည်။ ဘုရား တရား အရိယာ သံသာတော်များ၏ ဂုဏ်တော်ကို ကောင်းကောင်းသိ၍ ရွတ်ဆိုနေသူ အတုတ်မှ ဘေးရန် အန္တရာယ်များကိုပင် ကာကွယ်နိုင်စရာ ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးဘဝကစ၍ ဂုဏ်တော်ပါဠိများကို ရွတ်ဆိုလေ့ရှိအောင် အလေ့အထ ပြုသင့်ပါသည်။

အချုပ်။ ။ ဗုဒ္ဓကြောင်းရာ ကောင်းစွာသိမှ၊ ဗုဒ္ဓကိုလည်း ကြည်ညိုမည်။
ကြည်ညိုသူက ဟောညွှန်ပြမှ၊ စိတ်က နှစ်ချိုက်လိုက်ကြသည်။
ဂုဏ်တော်တန်တန် မှန်မှန်ရလို့၊ ခဏခဏ ရွတ်သင့်သည်။
ရွတ်သော်ရန်စွယ် အန္တရာယ်ကင်းလို့၊ ကောင်းခြင်းသူခရလိမ့်မည်။

ပဌမတန်း ပြီး၏။

ဒုတိယတန်း

- (၁) ဗုဒ္ဓဝင်္ဂ အမေးအဖြေ။
- (၂) ဘုရားဂုဏ်တော် (၉) ပါးအနက်။
- (၃) အဟံ ဘန္တေ-စသော သီလတောင်း၊ သရဏဂုံသီလ။
- (၄) ဒုစရိုက် (၁၀) ပါး။
- (၅) သုစရိုက် (၁၀) ပါး။

သင်နည်းမှတ်ချက်

(၁) ရေးပြီးစာအုပ်ရှိသည်၊ သံပေါက်ကို ဆရာ့ရှေ့မှာ ဖတ်ပါစေ၊ (အရကျက်ဘို့ မတိုက်တန်းပါနှင့်၊ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသော ကလေးသည် ဖတ်ရင်း ဖတ်ရင်း နှုတ်ရဖြစ်ပါလိမ့်မည်) ဆရာက အဓိပ္ပာယ်ပြောပါ။

- (၂) ရတနာ့ဂုဏ်ရည်မှ အနက်ကို ကျက်ပါစေ၊ ဆရာကအဓိပ္ပာယ်ပြော။
- (၃) သြကာသ—စသော ဘုရားရှိခိုး မပါစေသေးဘဲ၊ မြန်မာလိုသက်သက် သီလတောင်း၊

နမော တဿ အတွက် ပါဠိနှင့် မြန်မာပြန်။ (“သရဏဂုံ၊ ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ပုံ မြန်မာ” လို့မှာ ရှေ့အတန်း၌ပါခဲ့ပြီ၊ ထိုအားလုံးကို ဆက်ဆိုပါစေ။) သရဏဂုံတည်သော အမျိုးသားနှင့် ငါးပါးသီလ လုံသော အမျိုးသားဝတ္ထုကို ပြောပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်စွဲနံပါတ် ၂-ပဌမတွဲ စာအုပ်မှာ ပါသည်။

- (၄) ဒုစရိုက် (၁၀) ပါးကို ပါဠိမြန်မာ ၂-မျိုးလုံး ရေတွက်တတ်ပါစေ။
- (၅) သုစရိုက် (၁၀) ပါးကို ပါဠိမြန်မာ ၂-မျိုးလုံး ရေတွက်တတ်ပါစေ။

ထိုသို့ ရေတွက်တတ်သော ကလေးတို့အား ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ ဒုတိယ တန်း၌ ပြုထားသော (၁၇) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအကြောင်းမှစ၍ (၃၆) အထိ တနေ့တမျိုး သင့်သလိုယူ၍ ပြောပေးပါ။

နိဂုံး။ ။ဘုရားစစ် တရားမှန် အရိယာ သံသာမှန်ကို ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ၊ နားလည်သော အသိဉာဏ်ဖြင့် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူကို “သရဏဂုံတည်သူ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ရတနာ (၃) ပါးကို ယုံကြည်မှုမပျက်သမျှ သရဏဂုံလည်း တသက်လုံးမပျက်ဘဲ တည်နေ၏။ သရဏဂုံတည်သူကို “ဥပါသကာ” ဟုခေါ်၏ (ဥပါသကာ = ရတနာ (၃) ပါးကို ဆည်းကပ်သူ။)

ထိုဥပါသကာသည် ငါးပါးသီလကို စောင့်ထိန်းနိုင်အောင် ကြိုးစား ရသည်။ ငါးပါးသီလမျှ မလုံခြုံသော ဥပါသကာကို “ဥပါသကာ အညံ့စား” ဟု ဆိုရသည်။ ငါးပါးသီလတွင် မပါဝင်သော ပိသုဏဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာ၊ သမ္မပ္ပလာပ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒုစရိုက်တို့ကိုလည်း မဖြစ်အောင် စောင့်စည်းရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအတန်း၌ ဥပါသကာစစ်စစ် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း အကျင့်များကို ပြလိုက်ရပေသည်။

အချုပ်။ ။ သရဏဂုံ တည်ရုံမျှဖြင့်၊ ဥပါသကာ ဖြစ်ပါပြီ။
ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ လုံခြုံကြဘို့၊ ငါးပါးသီလ ပဉ္စသီ။
ဒုစရိုက်တွေ ရှောင်သွေခွဲလို့၊ သုစရိုက်လဲ စုံအညီ။
ခါးဝတ်ကိုယ်ထည် ပမာစွဲ၍၊ အခါမစဲ ထိန်းရသည်။

ဒုတိယတန်း ပြီး၏။

တတိယတန်း

- (၁) တရားဂုဏ်တော် (၆) ပါးအနက်၊
- (၂) သြကာသမှစ၍ ပါဠိလို သရဏဂုံ သီလယူပုံ၊
- (၃) ဒုစရိုက် သုစရိုက် အကျယ် (၄၀) စီ၊
- (၄) ပုညကြိယဝတ္ထု (၁၀) ပါး။

သင်နည်းမှတ်ချက်

- (၁) ရတနာ့ဂုဏ်ရည်မှယူ၍ အနက်ကို ကျက်ပါစေ၊ တရားဂုဏ်တော် (၆) ပါးကိုလည်း ရေတွက်တတ်ပါစေ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာက ပြောပေးပါ။
- (၂) သြကာသ စသည်၌ပါသော အပါယ် (၄) ပါး စသည်ကို ဆရာက အကျဉ်းမျှ ပြောပေးပါ။
ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၌၎င်း၊ ပဌမတန်းနှင့် တတိယတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်စွဲစာအုပ်များ၌၎င်း ပါသည်။
- (၃) ကလေးများကိုယ်တိုင် ရေတွက်တတ်ပါစေ၊ မကောင်းမှု ဒုစရိုက် များကို ကိုယ်တိုင်လည်း မပြုရ၊ သူတပါးကိုလည်း အပြုမခိုင်းရ၊ သူတပါးတို့ ပြုချင်လာအောင်လည်း အကျိုးကျေးဇူးကို ပြောမပေးရ၊ သူတို့ဘာသာ ပြုနေသည်ကိုလည်း ဝမ်းမြောက် မနေရဟု “ကိုယ်တိုင်ပြုငြား” စသော လက်ခံပိုဒ်ကို ချပေး၍ နားလည်ပါစေ၊ သုစရိုက်ကိုကား ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း စသော (၄) မျိုးလုံး ပြုရကြောင်းကိုလည်း ပြောပေးပါ။
- (၄) ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၌၎င်း၊ ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာ၌၎င်း၊ စတုတ္ထတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်စွဲ၌၎င်း ပါသည်၊ ပါဠိမြန်မာ (၂) မျိုးလုံး ကလေးများ ရေတွက်တတ်ပါစေ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာက ပြောပေးပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

နိဂုံး။ ။(က) တရားဂုဏ်တော်သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကုတ္တရာ တရားအတွက်သာ များ၏။ သို့သော် ပိဋကတ်တရားတော်များလည်း ကြားနာနေရလျှင် စိတ်ချမ်းသာ၏။ ထိုတရားတော်အတိုင်း ဒါနပြုနေ လျှင်လည်း စိတ်ချမ်းသာ၏။ ဧဆေးဆေး ကျင့်သောအားဖြင့် ဥပုသ် စောင့်နေရလျှင်လည်း ချမ်းသာ၏။ တဏှာလောဘဖြစ်၍ စိတ်ဆင်းရဲ နေသူသည် တဏှာလောဘကို (တရားတော်နှင့်အညီ) ပယ်လိုက်လျှင် လည်း စိတ်ချမ်းသာ၏။

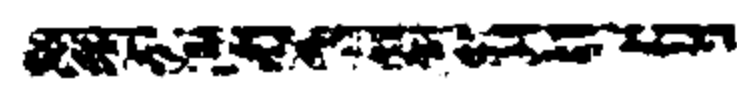
(ခ) ဤမျှလောက် ချမ်းသာစေနိုင်သော တရားတော်ကို အလွဲ သုံးစားလုပ်သကဲ့သို့ အသံကောင်း အဆွဲအငင်ကောင်းတို့၏ တရားဟော သံကို ဇိမ်ခံကြခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်ရာ၊ တရားထိုင်ရာတို့၌ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြုလုပ်ကြခြင်း၊ ဘုရားပူဇော်ပွဲဟု နာမည်ခံ၍ ပွဲသဘင်ဇာတ်အငြိမ့် တို့ကို တခြံမ့်ခြံမ့်ခံလျက် တဏှာ လောဘ ဒေါသသည် တိုးပွား အောင် ဘာသာဇရားကို ဖျက်ဆီးနေကြခြင်း၊ ဤအကြောင်းတို့ကြောင့် တရားအချာသာ မပေါ်တော့ဘဲ နိုင်ငံခြားသားတို့နှင့် နိုင်ငံတိုင်း ခေတ်လူများ၏ အမျိုးမျိုးဝေဘန်မှုကို ခံရရုံမက ဘုရားရှင်ကိုပင် အစော်ကားခံရလေတော့သည်။

(ဂ) ယခုလာမည့် အနာဂတ်ခေတ်၌ ဘုရားအလိုတော်ကျဖြစ် သော တရားဟော တရားနာ တရားကျင့်ခြင်းတို့ဖြင့် ဘာသာကြွေးကို ပြန်၍ဆပ်နိုင်အောင် ပြုပြင်နိုင်မှသာ မိမိတို့ တာဝန်ကျေစရာရှိသော ကြောင့် ရဟန်းသံဃာဆရာတော်တိုင်း ကြိုးစား၍ ပြုပြင်သင့်ကြ ပါသည်။

အချုပ်။ ။တရားစစ်မှန် ကျင့်ကြံကြမှ၊ ချမ်းသာသုခရနိုင်မည်။
တရားတုတေ့ ကျင့်နေကြလို့၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြယ်ရသည်။
ယခုမြန်မြန် အမှန်လမ်းသို့၊ တဖန်လှမ်းဘို့ ချိန်တော်ပြီ။
သို့မှ တိုင်းပြည်ဘာသာရေးကြောင့်၊ သာယာအေးဆေး ရှိလိမ့်မည်။

တတိယတန်း ပြီး၏။

စတုတ္ထတန်း

- (၁) သံသဒ္ဓဂုဏ်တော်အနက်၊
- (၂) ရှစ်ပါးသီလခံယူနည်း၊
- (၃) မင်္ဂလသုတ်ပါဠိအနက်၊
- (၄) ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး၊

သင်နည်းမှတ်ချက်

- (၁) ရတနာဂုဏ်ရည်အနက်ကို ကျက်ပါစေ၊ ဆရာက အဓိပ္ပာယ် ပြောပေးပါ။
- (၂) (က) သြကာသမှစ၍ ရှစ်ပါးသီလ ယူတတ်ပါစေ။
(ခ) ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ စတုတ္ထတန်း၌ ပါသော (၁၂) ဥပုသ်စောင့်ပုံအကြောင်း။ (၁၃) ဥပုသ်စောင့်ဖတ်စာ၌ပါသော အဓိပ္ပာယ်များကို ဆရာက ပြောပေးပါ။
- (၃) မင်္ဂလသုတ် ပါဠိအနက်ကို အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်၌ ပါသည့်အတိုင်း အရကျက်စေ၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာက ပြောပေးပါ။ စတုတ္ထတန်း မင်္ဂလသုတ်ဖတ်စာ၌ ပါသော အဓိပ္ပာယ်ထူးရာကိုလည်း ပြောသင့်လျှင် ပြောပေးပါ။
- (၄) ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ စတုတ္ထတံ့ နံပါတ် (၃) ပါဠိကိုကျက်၍ (၁၀) နံပါတ်အတိုင်းအနက်ဆိုတတ်၊ မြန်မာလိုလည်း မေတ္တာပို့တတ်ပါစေ။

နိဂုံး။ ။ ဤစတုတ္ထတန်းကို သင်၍ ပြီးဆုံးသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သိဘွယ်ရာအခြေခံ ကိုယ်ကျင့်တရားများကို သိပြီးဖြစ်လေပြီ။ သိသည့်အတိုင်း ကျင့်ခြင်း မကျင့်ခြင်းမှာ ထိုသူငယ်၏ တာဝန်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းမှထွက်သောအခါ ဆရာသမားကောင်းဖြစ်သော ဘုန်းတော်ကြီးများထံ အလုပ်အကိုင်အားသော နေ့ရက်များ၌၎င်း၊ ဥပုသ်နေ့ဝယ် ဥပုသ်စောင့်ရင်း၎င်း တရားတို့ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင် ထပ်ဆင့်ကြိုးစားဘို့ လိုပါသည်။

ဘုန်းကြီးကောင်းရှိကျိုး။ ။ဘုရားရှင်သည် ဘုန်းတော်ကြီး ကောင်းကောင်းရှိသော မြို့ရွာနယ်ပယ်တို့၌ အကျိုးရပုံကို (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ တိကာ၊ ပဌမပဏ္ဏာသ၊ ၅-ဝဂ်၊ ဆဋ္ဌသုတ်၌) ဟောတော်မူပါသည်။ ဟောတော်မူပုံမှာ ဘိက္ခုတို့...အကြင်ရွာကို ဖြစ်စေ၊ အကြင်နိဂုံး (မြို့)ကို ဖြစ်စေ၊ သီလရှိသော ရဟန်းတို့ မှီတင်းနေထိုင်ကြကုန်၏။ ရဟန်းကောင်းတို့နေထိုင်ရာ ထိုရွာ၌ (ထိုနိဂုံးမြို့၌) လူတို့သည် (၁) ကိုယ်အနေအားဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများစွာ တိုးပွားကြကုန်၏။ (၂) နှုတ်အပြောအားဖြင့်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုများစွာ တိုးပွားကြကုန်၏။ (၃) စိတ်အကြံအားဖြင့်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစွာ တိုးပွားကြလေသည်။

ဤတရားတော်နှင့်အညီ ရှေးခေတ်က မြန်မာမြို့ရွာတိုင်း၌ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် မြို့ရွာနေသူလူအများကို စာရိတ္တကောင်းအောင် ဆုံးမတော်မူခဲ့ကြ၏။ ကလေးသူငယ်များကို ထိုခေတ်အလိုက် စာပေပညာများကိုလည်း သင်ပြတော်မူခဲ့ကြ၏။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ စိတ်သစ် လူသစ်ထူထောင်လိုလျှင် ကျေးရွာများ၌ အခြေခံပညာနှင့် စာရိတ္တကို တာဝန်ယူနိုင်လောက်သော ဘုန်းကြီးကောင်းကောင်းရဘို့ အရေးကြီးလှပေသတည်း။ (ထိုသို့ ဘုန်းကြီးကောင်း ရဘို့ရန်လည်း အခြေခံကျောင်းတိုက်ကြီးတိုက် တည်ထောင်၍ စီစဉ်လျှင် ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပေသည်။)

အချုပ်။ ။အောက်တန်းမှာ ဝယ် သိဘွယ်ဆုံးလို့၊ နိဂုံး၌ အုပ်တော့မယ်။

သိရုံမျှနွယ် တယ်မကောင်းဘဲ ၊ လူကောင်းဖြစ်ဘို့ လိုကြတယ်။ လူကောင်းဖြစ်အောင် ဆရာမြတ်သို့၊ မကြာကပ်လို့ မေးပါကွယ်။ မေးသော်ဖြေရန် ဆရာကောင်းလဲ၊ တရွာတကျောင်း ရှိသင့်တယ်။

စတုတ္ထတန်း ပြီး၏။

ပဉ္စမတန်း

ဗုဒ္ဓရတနာ

- (၁) လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးကြောင့်၊ အသက်ပေး၍ ပါရမီ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက၊ နောက်ဆုံးအထိ ဖြည့်ခဲ့သည်။
- (၂) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်လာခြင်းကြောင့်၊ လူနတ်ခပင်း အလီလီ။ ဉာဏ်စက္ခုတွေ ကိုယ်စီရလို့၊ ချမ်းသာသူ ဖြစ်ရမည်။
- (၃) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ စိတ်တော်ရင်းက၊ သန့်ရှင်းတိတ်ဆိတ် ဖြစ်ချင်သည်။ သာယာဆိတ်ငြိမ် တိတ်ချိန်ကျမှ၊ သမာဓိက ဖြစ်နိုင်သည်။
- (၄) ပွက်လောဆူညံ လူသံပဲ့တို့၊ ကျောင်းဘုရားထံ လုပ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓအလို တွင်းလူဖျက်သို့၊ ဘာသာပျက်၍ ခက်လိမ့်မည်။

အကျယ်မှတ်ချက်

(၁) ရဟန်းတို့...လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဖြစ်ထွန်းလာလျှင် လူနတ်-ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ များပြားဘို့ရာ၎င်း၊ သတ္တဝါတို့ကို သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ဘို့ရာ၎င်း၊ ကျွတ်ထိုက်သော လူနတ် ဗြဟ္မာတို့၏ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှါ၎င်း၊ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာရ ပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းဆိုသည်မှာ ကိလေသာကုန်စင်၍ အစုံအလင် သိမြင်နိုင်သော တထာဂတ (ဘုရား)ပင် ဖြစ်သည်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဧကနိပါတ်၊ ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်။)

မှတ်ချက်။ ။(ဤသုတ္တန်ပါဠိတော်နှင့်အညီ) ရှေ့အတန်း၌ ပြခဲ့သော ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်မှ ဘုရားဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ် မြတ်သည် သတ္တဝါအများ၏ ချမ်းသာဘို့အကျိုးငှါသာ ဖြစ်ရကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမတော်အစစ်အမှန်သည်လည်း သတ္တဝါအများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ညွှန်ပြသော သြဝါဒတော်များသာ ဖြစ်ရပေမည်။

မုဒ္ဒတာသာသင်ခန်းစာ

ထိုသြဝါဒတရားကော်များကို တာဝန်ယူ၍ ကျင့်ကြံပို့ချဟောပြောကြသော သံဃာတော်အစစ်အမှန်သည်လည်း လူအများကို သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်တတ်သော သံဃာတော်များသာဖြစ်ရပေမည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ဘုရားသာသနာတော် အစစ်အမှန်သည် ကိုးကွယ်သူလူများအပေါ်၌ တာဝန်တမျိုးပိုလာစေသော သာသနာဝန်လေးကြီး မဟုတ်နိုင်ရာ၊ စင်စစ်သော်ကား လူဝတ်ကြောင့် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က သာသနာ့တာဝန်ကို ပစ္စည်း (၄) ပါးဖြင့် ထမ်းဆောင်ရာဝယ် ဝန်ပေါ့ပေါ့နှင့် ဆောင်နိုင်၊ လောကကျိုး ဓမ္မကျိုး (၂) မျိုးလုံး ပေးနိုင်သော သာသနာတော်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

- (၂) ရဟန်းတို့...ကိလေသာကုန်စင်၍ အစုံအလင်သိမြင်နိုင်သော တထာဂတအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူခြင်းကြောင့်(လောက၌) ကြီးစွာသော ဥာဏ်စက္ခု၊ ကြီးစွာသော ဥာဏ်အရောင်၊ ကြီးစွာသော ဥာဏ်အလင်း ဖြစ်ပေါ်လာပေသည်။ (ဧကနိပါတ် ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်၊ (၆) သုတ်)။

မှတ်ချက်။ ။ ဤပါဠိတော်နှင့်အညီ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာခြင်းသည် သတ္တဝါတို့မှာ ဥာဏ်မျက်စိကြီးကျယ်ဘို့ရာသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က သတ္တဝါတို့၏ သုခရဘို့ အကျိုးငှါ ကိုယ်တော်တိုင်က ကျင့်၍ပေးတော်မူ၊ သုခဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒုက္ခမှလွတ်ကြောင်း ကောင်းသောအသိဥာဏ်ကိုသာ ပေးတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပေးတော်မူရာ ဝယ် ဒုက္ခမှလွတ်ဘို့ရန်လည်း ကိုယ်တော်တိုင် ဒုက္ခခံ၍ ပေးတော်မူ။

- (က) လောက၌ ကြီးပွားချမ်းသာဘို့ရာ အလိမ္မာဥာဏ်ကို ပေးတော်မူခြင်း။
- (ခ) နောက်နောက် ဘဝချမ်းသာဘို့ရာ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို သိသောဥာဏ် (ကမ္မဿကတဥာဏ်)ကို ပေးတော်မူခြင်း။
- (ဂ) လောကမှ ထွက်မြောက်ဘို့ရန် ဝိပဿနာဥာဏ် မဂ်ဥာဏ်-ဖိုလ်ဥာဏ်ကို ပေးတော်မူခြင်းအားဖြင့် အကျဉ်းချုပ် (၃) မျိုး (၃) စားရှိသည်။

ပဉ္စမတန်း

(၃) ထိုအသိဉာဏ် (၃) မျိုးလုံးပင် စိတ်၏တည်ငြိမ်မှု (သမာဓိ) ရှိမှ ဖြစ်နိုင်၏။ (သမာဟိတော ယထာဘူတံ ဇာနာတံ ပဿတံ— သမာဓိရှိသူသည်၊ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်မြင်နိုင်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။) ထိုသို့ သမာဓိရှိရသည့်ပြင် နေရာထိုင်ခင်းနှင့်တကွ ကိုယ်လက်အစိတ် အပိုင်းတို့ သန့်ရှင်းမှု ဆိတ်ငြိမ်မှုလည်း ပညာဉာဏ်သန့်ရှင်းနိုင်သည်။ သန့်ရှင်းမှုဟူရာ၌....

(က) အဇ္ဈတ္တသန့်ရှင်းမှု။ ။ရှည်သော ဆံပင် လက်သည်း ခြေသည်းတို့ကို ဖြတ်လှီးခြင်း၊ ချွေးအညစ်အကြေးရှိလျှင် သန့်စင်အောင် ကိုယ်လက် သုတ်သင်ခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ ဝမ်းချုပ်နေလျှင် ဝမ်းနှုတ်ဆေးစားခြင်း၊ ဝမ်းချူခြင်း။ သလိပ်ကပ်နေလျှင် သလိပ်ချောင်ဆေးစားခြင်းများကို အတုင်းအဇ္ဈတ္တသန့်ရှင်းမှုဟု ဆို၏။

(ခ) ဗဟိဒ္ဓသန့်ရှင်းမှု။ ။အဝတ်ဟောင်းနေလျှင် စုတ်နေလျှင် အသစ် လဲခြင်း ဖာခြင်း၊ အဝတ်နံ့စော်နေလျှင် ဖွတ်လျှော်ခြင်း၊ အိပ်ရာ နေရာ မသန့်ရှင်းလျှင် အမှိုက်လှည်းခြင်း ရေဖြင့်ပွတ်ခြင်း စသည်ကို အပြင် ဗဟိဒ္ဓသန့်ရှင်းမှုဟုဆို၏။ ဘုရားရှင်သည် ဝိနည်း-စူဠဝါဝတ္တက္ခန္ဓက၌ “အိပ်ရာနေရာနှင့် ကျောင်းတိုက်သန့်ရှင်းရေးကို မပြုမနေရ” ဟု ပညတ်တော်မူ၏။ ကျောင်းကိုသုတ်သင်ရာ၌ အတုင်းပစ္စည်းများကို ထုတ်ပြီးမှ အမိုးမျက်နှာကြက်ကစ၍ သုတ်သင်ရမည်ဟု၎င်း၊ ကြမ်းနံရံ တို့ကို အဝတ်ရေဆွတ်၍ ညှစ်ပြီးလျှင် အသာ အယာပွတ်တိုက်ရမည်ဟု ၎င်း၊ ကျောင်းစင်းကိုတံမြက်လှည်းသောအခါ ဖုန်ထသော နေရာဝယ် ရေဖြန်း၍ လှည်းရမည်ဟု၎င်း တိတိကျကျ ညွှန်ပြတော်မူ၏။

ဆိတ်ငြိမ်မှု။ ။သန့်ရှင်းမှုသာမက ဉာဏ်ပညာ၏အခြေခံ သမာဓိရရှိရန် ကျောင်းတိုက်အတုင်းအပြင် ဘုရားဝင်းအတုင်းအပြင်မှာပင် ဆိတ်ငြိမ် မှုရဘို့ အရေးကြီးပြန်၏။—အခါတပါး၌ ကျောင်းတိုက်အတုင်းဝယ် ဆူညံဆူညံ ပြောဆိုနေကြသော (အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် တို့၏ တပည့်) ရဟန်းငါးရာကို ဆရာ (၂) ပါးနှင့်အတူ ကျောင်းတိုက်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

မှ နှင်တော်မူဘူးပါသည်။ (အနာဂတ်သာသနာရေးစာအုပ် သံဃာရတနာခန်း ကြည့်ပါ။)

အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဆဋ္ဌကနိပါတ်၊ သတိဝဂ်၊ ယသသုတ်၌လည်း “နိနက်စောစော ဆွမ်းခဲဘွယ်အပို့လာရာ တံခါး မဖွင့်သေး၍ မဝင်ရသော ဒါယကာတို့သည် ကျောင်းပြင်ဘက်၌ ဆူညံနေကြ၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်သည် မေးတော်မူ၍ “ငါသည် အခြွေအရံ(ယသ) လာဘ်လာဘတွေနှင့် မတွေ့ဆုံလို၊ အခြွေအရံ(ယသ) လာဘ်လာဘတွေနှင့် မတွေ့ဆုံစေလို” ဟု မိန့်တော်မူဘူးပါသည်။

အဇာတသတ်မင်းသည် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ပြီးမှ ဘုရားအထံတော်သို့ ပဌမအကြိမ် လာရာ၌ အလွန်ငြိမ်သက်သော သံဃာတော်များကိုကြည့်၍ မိမိ၏သားတော် ကိုပင် ထိုသံဃာတော်များလို ငြိမ်သက်စေလိုသော ဆန္ဒဖြစ်လောက်အောင် နှစ်သက်ကြည်ညိုပါသည်။

(၄) (က) ယခုအခါ ကျောင်းတိုက်များနှင့် ဘုရားစေတီတော်များ သန့်ရှင်းကြပါ၏လော၊ ဘုရားအလိုတော် မကျသည့်အတွက် လူမျိုးနှင့်ဘာသာကို မည်မျှလောက် အထင်သေး အမြင်သေး ခံနေရပါသနည်း၊ ထိုသို့ အတွင်းအပြင် မသန့်ရှင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ အဖိုးတန်သော ဘာသာကိုပင် အကျိုးမများ ဟုထင်ကာ ဖျက်ချင်သူတွေ များလာပြီ မဟုတ်ပါလော။

(ခ) ယခုအခါ ကျောင်းဝင်း ဘုရားဝင်းများသည် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျအောင် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သောဌာန ဟုတ်ပါသေး၏လော၊ အလှူဒါနပေးလှူသူတို့၏ ဆူညံသံ၊ ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲအခါတို့ငယ် ဇာတ်သဘင် အငြိမ့်တို့ဖြင့် ခြိမ့်ခြိမ့်သဲသဲ ဖြစ်နေသံတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို တိုက်ရိုက်ဖျက်ဆီး ရာ ရောက်မနေပါလော။ (တချို့သော ဘုရားကိစ္စ သံဃာ့ ကိစ္စတို့၌ တူရိယာတို့ဖြင့် တီးမှုတ်ပူဇော်ခြင်းများ ရှိပါ၏။ ထိုတီးမှုတ်ခြင်းကား ပျော်လွန်းလှ၍ အားရလှ၍ အရပ်သား တွေကိုယ်တိုင် တီးမှုတ်ပူဇော်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။)

ပဉ္စမတန်း

(၈) ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မနှင့် ကောင်းမွန်စွာကျင့်ကြသော သံဃာ
တော်များကို မလေးစားခြင်း၊ လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ငါးပါး
သီလစသော လူ့သိက္ခာကို၎င်း၊ ရဟန်းတော်များ၏ ရဟန်း
သိက္ခာကို၎င်း မလေးစားခြင်း၊ သမာဓိရမ္မကို ဂရုမစိုက်ခြင်း၊
ဤ (၅) မျိုးရှိနေသော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီဥပါသကာ ဥပါသိကာမ
ဟူသော အတွင်းလူများကြောင့်သာ သူတော်ကောင်းတရား
(သာသနာတော်) ကွယ်နိုင်သည်။ (နိဒါန ဝဂ္ဂ၊ ကဿ ပဿယုတ်။)

မှတ်ချက်။ ။ “ဤတရားတော်ကို စဉ်းစားသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏
သာသနာတော်ကို တဖြည်းဖြည်း ပျက်ပြယ်ရာမှ ကွယ်ပျောက်သွား
အောင် အတွင်းကျသတို့သာ ပြုလုပ်နိုင်ကြသည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။
ထိုကားလည်း ယခုအခြေအနေအရ မှန်၏။ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်
အများစုသည် သာသနာတော်ကို ပျက်စေလိုသော ဆန္ဒမရှိပါသော်
လည်း ပြုလုပ်နေကြသော ဘာသာရေးကိစ္စ၌ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလို
တော်နှင့်ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် သာသနာတော်ကို ပျက်ဆီးနေသလို
ဖြစ်ရုံမက၊ ပျက်လိုသူတို့အား လက်ညှိုးထိုးခွင့်ရအောင် လမ်းပြနေ
သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။

ယခုအချိန်လူ (၃) မျိုး။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ “(၁) ဗုဒ္ဓဘာသာကို စံနစ်
တကျဖြစ်စေလိုသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစု၊ (၂) ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘာသိ
ဘာသာ ပစ်ထားလိုသော လူအချို့၊ (၃) ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကွယ်သွား
စေလိုသော လူအချို့၊ “ဤ (၃) စုကား အထင်အရှား ရှိနေ၏။
ထိုတွင် (၁) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အလိုကျအောင် စံနစ်တကျပြုပြင်
နိုင်မှသာ ကြာရှည်စွာတည်တံ့ဘိရှိ၏။ မပြုပြင်နိုင်လျှင် (၁) အုပ်စု
ကလည်း ဘာသိဘာသာ ပစ်ထားလိုသော (၂) အစုကဲ့သို့ ဖြစ်သွား
စရာရှိ၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် တဖြည်းဖြည်း ပျက်ပြယ်ကာ
လူကြီးလူကောင်းတို့ မလေးစားနိုင်သော သာမန်ဘာသာမျိုးသာ
ဖြစ်သွားစရာ ရှိပါသည်။

နိဂုံး။ ။ ဤပဉ္စမတန်းဝယ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော်ကို အကျဉ်းချုပ်မျှ ပြုပြီးပါပြီ။ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စံနစ်တကျ ပြုပြင်လိုသူတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုကျဖြစ်ဘို့ရာ ကျောင်း၊ ဘုရားတို့၌ သာယာ တိတ်ဆိတ်အောင် ပြုပြင်ကြရပါလိမ့်မည်။ မိမိတို့က ပြုပြင်နိုင်ကြလျှင် ဘာသိဘာသာ ပစ်ထားလိုသော (၂) လူအစုချို့လည်း ဘာသာရေးကို ကိုင်းရှိုင်းကာ စံနစ်တကျဖြစ်စေလိုသော လူအစု၏ဘက်တော်သားများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ဖျက်ဆီးလိုသော (၃) လူအစုလည်း ဘာသာ ရေး၌ လက်ညှိုးထိုးပြဘွယ် အပေါက်မရှာနိုင်ရကား အလိုအလျောက် ပပျောက်သွားပါလိမ့်မည်။

ယခု မျက်မြင်အားဖြင့် ယောက်ျားမှန်လျှင် မိမိပစ္စည်း မိမိသားမယားကို ထိလျှင် မခံချင်သူ၊ အသက်နှင့်လဲ၍ ခုခံမည့်သူတွေ များပြား၏။ ထိုသူတွေသည် “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ယနေကစ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အသက်အပ်လျက် ဆည်းကပ်ပါ၏” ဟု သရဏဂုံဆောက်တည်ထားသူ ဖြစ်ပါ လျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ တည်ဘုံဘို့အရေးကို အသက်ပေး၍ မကူနိုင်စရာ မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ဘာသာရေးကို ပြုပြင်သောအားဖြင့် ကူညီနိုင်ကြ ပါစေသတည်း။

ပဉ္စမတန်း ပြီး၏။

ဆဋ္ဌမတန်း

ဓမ္မရတနာ

ဗုဒ္ဓညွန့်ပြ မြတ်ဓမ္မ၌၊ သုတ္တ ဝိနည်း ဘိဓမ္မာ။
 လေးဆယ့်ငါးဝါ ဟောဖော်ငြားလည်း၊ သုံးပါးဤမျှ အချုပ်မှာ။
 ဝိနည်းဆိုတာ သံဃာများ၏၊ ဝတ်စားနေမှု ကောင်းဘို့ရာ၊
 အဘိဓမ္မာ သဘာဝ က၊ ရုပ်နာမ်ညွန့်ပြ အစစ်သာ။
 သုတ္တန်သည်ကား ဗိုလ်လူများ၏၊ စီးပွားသူခ ညွန့်သည့်စာ၊
 ဤဘဝဝယ် ချမ်းသာပေးလို့၊ နောင်ရေးသူခ ရဘို့ရာ။
 ဘဝလွတ်အောင် ဆောင်နိုင်ငြားသည့်၊ တရားထူးလည်း ရှိသည်သာ။
 ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ မြတ်ဓမ္မကို၊ မကွယ်ပဘို့ စောင့်ရတာ။

အကျယ်မှတ်သွယ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ၃၅-နှစ်အရွယ်တော်၌ ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ သက်
 တော်ရှစ်ဆယ်အရွယ်တော်၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသောကြောင့်
 ဘုရားအဖြစ် ၄၅-နှစ် (၄၅-ဝါ) ကြာတော်မူ၏။ ထိုအတွင်း၌
 နေ့စဉ်ရက်ဆက် တရားဟောတော်မူသည်မှာ နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်
 စံတော်မူခါနီး အချိန်တိုင်အောင်ပင်တည်း၊ ထိုဟောတော်မူအပ်
 သော တရားတော်များကို ရဟန္တာကြီးများသည် “သုတ္တ၊ ဝိနယ၊
 အဘိဓမ္မ” ဟု (၃) မျိုး (၃) စားခွဲခြား၍ ပဌမအကြိမ် သံဂါယနာ
 တင်တော်မူခဲ့ကြသည်။

“ဝိနည်း” ဟူသောစကား၌ “ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင်
 ဆုံးမသောတရားတော်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်း
 တရားတော်၌ ရဟန်းတော်များအတွက် ယဉ်ကျေးအောင် ညွန့်ပြ
 ချက်တွေ အပြည့်အစုံပါလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(က) ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ “သံဃာ့အစည်းအဝေးဝင်သော အခါ ဘုရားဝတ်ပြုသောအခါ ဆရာထံသွားသောအခါ ဆွမ်းစား ကျောင်းသွားသောအခါစသည်တို့၌ သင်္ကန်းညီညီ ဝတ်ရမည်” ဟု ၎င်း “ရွာတွင်းသို့ သွားသောအခါ (လောင်းကွတ်အင်္ကျီရှည်ကြီးကို ဝတ်၍ ထားသူကဲ့သို့) သင်္ကန်းကိုရုံ၍ ဣန္ဒြေရရ သွားရမည်” ဟု ၎င်း၊ ရွာတွင်း၌ သွားနေစဉ် ထိုင်နေစဉ် “ဟိုကြည့်သည်ကြည့် မကြည့်ရ” ဟု ၎င်း၊ စကားပြောသောအခါ “တိုးတိုးပြောရမည်” ဟု ၎င်း၊ ကိုယ်မှုနုတ်မှု ယဉ်ကျေးအောင် ပညတ်တော်မူ၏။

(ခ) ကျောင်း၌ဖြစ်စေ ရွာ၌ဖြစ်စေ ဆွမ်းစားသောအခါ ဆွမ်းလုပ်ကို သပ်ယပ်အောင် ပြင်ရမည်၊ ဆွမ်းလုပ်သည် ပါးစပ်နား သို့ မရောက်မီ ပါးစပ်ကို ဟ၍မထားနှင့်ရ၊ ပါးစပ်အနားသို့ ဆွမ်း လုပ်ရောက်မှ ပါးစပ်ကို ဟ-ရမည်၊ ပါးစပ်တွင်းသို့ ရောက်သော အခါ ပါးစောင်တဖက်ဖေခင်းနေအောင် မထားရ၊ ပြတ်ပြတ်အသံ လည်း မမြည်စေရ၊ ပင်းရည်စသည်ကို သောက်သောအခါ ရှူရှူ မမြည်စေရ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆွမ်းစားမှုတခု၌ပင် ယဉ်ယဉ်ကျေး ကျေးဖြစ်အောင် အပြည့်အစုံ ပညတ်တော်မူပါသည်။ (ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်မှု၌လည်း ယဉ်ကျေးမှု သဘောပါအောင် ပညတ်တော် မူပါသည်။)

(ဂ) “အဘိဓမ္မာ” ဟူသောစကား၌ “သုတ္တန်ပါဠိထက် သာလွန် သောတရား” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဥပမာ-ခန္ဓာ(၅)ပါးအကြောင်းသည် သုတ္တန်၌ အကျဉ်းသာပါ၏။ အဘိဓမ္မာ၌ကား အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာ ပါ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟု အစစ်မရှိ၊ ရုပ်နာမ်သာ အစစ်အမှန်ရှိ၏ဟု ညွှန်ပြသောတရားတော်ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာတရားကို ပိုင်နိုင်မှ ဤခန္ဓာ ကိုယ်၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ် နာမ်ဖြစ်စဉ်ကို ၎င်း၊ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို ၎င်း ကောင်းကောင်းသိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်အတန်းတို့ကျမှ အဘိဓမ္မာကို အကျယ်ပြုပါမည်။

(၃) သုတ္တန်တရားကော်သည် သတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် တရားရမည့် သတ္တဝါကိုယ်တိုင် နားလည်အောင် ဟောပြောတော်မူ အပ်သော တရားတော်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်သည် ဗိုလ်လူ အများ၏ စီးပွားချမ်းသာကို ကောင်းစွာပေးနိုင်သော တရားတော် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသုတ္တန်တရားကော်၌....

(က) ဤဘဝအတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသောတရား။

(ခ) နောက်နောက်ဘဝတို့အတွက် စီးပွားချမ်းသာလို ညွှန်ပြသော တရား။

(ဂ) ဤဘဝ နောက်ဘဝ (၂) ဌာနအတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသောတရား၊ ဤတရား (၃) မျိုး ပါရှိ၏။

(၄) ထိုသုတ္တန်တရားကော်၌ ဘဝအားလုံးမှ လွတ်အောင် ညွှန်ပြသော တရားထူးလည်း ပါရှိပါသည်။ (ထိုတရားတို့၏ အကြောင်းလည်း အဘိဓမ္မာကို ထိုက်တန်သမျှ သိပြီးသမျှ နားလည်နိုင်စရာရှိပါသည်။)

(က) ဤဘဝအတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသော တရားများ

(၁) သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်တော်၊ (သုတ်ပါထေယျမှယူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်စွဲ ပဉ္စမတွဲ၌ ပြထား၏။)

(၂) သမ္ပဒါတရား (၄) ပါး၊ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ အဗ္ဗကနိပါတ်၊ ဒုတိယ ပဏ္ဏာသက၊ ဂေါတမီဝဂ် စတုတ္ထသုတ်မှယူ၍....စတုတ္ထတန်း လက်စွဲ စာအုပ် (၁၂၂) ၌ ပြထား၏။)

(၃) ပျက်စီးကြောင်းတရား(၄)ပါး၊ (ထိုသုတ်တော်မှယူ၍....စတုတ္ထတန်း လက်စွဲစာအုပ် (၁၂၅)၌ ပြထား၏။)

(၄) သုခတရား (၄)ပါး၊ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ စတုတ္ထနိပါတ်၊ ဒုတိယပဏ္ဏာသက၊ ၂၊ ပတ္တကမ္မဝဂ် ဒုတိယသုတ်မှယူ၍၊ စတုတ္ထတန်းလက်စွဲစာအုပ် (၁၂၇)၌ ပြထား၏။)

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

- (၅) ကုန်သည်များ၏ကြီးပွားကြောင်းတရားတော် (အင်္ဂုတ္တိုရ်တိကနိပါတ်၊ ပဌမပဏ္ဏာသက (၂) ရထကဘရဝဂ်၊ ဒသမသုတ်မှယူ၍ စတုတ္ထတန်းလက်စွဲစာအုပ် (၁၂၉) ၌ ပြထား၏။)
- (၆) သင်္ဂဟဝတ္ထု (၄) ပါးတရားတော် (အင်္ဂုတ္တိုရ် စတုကနိပါတ်၊ ပဌမပဏ္ဏာသက၊ ၄၊ စက္ကဝဂ်၊ ဒုတိယသုတ်မှယူ၍ စတုတ္ထတန်းလက်စွဲစာအုပ် (၁၃၁) ၌ ပြထား၏။)
- (၇) အမျိုးသားကြီးပွားရေးတရား (အင်္ဂုတ္တရာ၊ ပဉ္စက၊ ဒုတိယပဏ္ဏာသက၊ နိဝရဏဝဂ်။)
- (၈) အသက်ရှည်ကြောင်းတရား (အင်္ဂုတ္တရာ၊ ပဉ္စက၊ တတိယပဏ္ဏာသက၊ ဂိဿာနဝဂ်။)

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဤဘဝအတွက်ပဓာနထား၍ စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသောတရားတော်လည်း ဓမ္မရတနာ၌ များစွာပါရှိပေသည်။

(ခ) နောက်နောက်ဘဝအတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသော တရားတော်များ

- (၁) စူဠကမ္ဘဝိဘင်္ဂသုတ် (ရှေ့၌ ညွှန်ပြခဲ့ပြီ)
- (၂) ငရဲအကြောင်း နတ်ပြည်အကြောင်း (ရတနာ့ဂုဏ်ရည်နှင့် ကိုယ်ကျင့်အတိအမှတ်တို့၌ နည်းနည်းပါးပါး ပြထား၏။)
- (၃) ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်၊ (အကျယ်ဘာသာပြန်ပြီးပြီ။)

ဤသို့စသည်ဖြင့် နောက်ဘဝအတွက် ပဓာနထား၍ စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသောတရားတော်လည်း ဓမ္မရတနာ၌ များစွာပါရှိပေသည်။

(ဂ) ဘဝ ၂-မျိုးလုံးအတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသော တရားတော်များ

- (၁) ဝိနည်းတရားတော် (ဤတရားတော်၌ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ နေထိုင်သောရဟန်းသာမဏေသည် လူအများ၏ ကြည်ညိုမှုကို ခံရခြင်း

ကြောင့် ဤဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရ၏။ ကိုယ်နှုတ်တို့၌ အပြစ်မဖြစ်
အောင် စောင့်စည်းသောကြောင့် အကုသိုလ်နည်းပါး၍ ကုသိုလ်
တရားများရကား နောင်သံသရာအတွက် အပါယ်ဒုက္ခမှလွတ်၍ သုခ
ကို ရနိုင်၏။ ဤဝိနည်းတော်ကို “ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး” အမည်ဖြင့်
ရေးသားပြီးပါပြီ။)

(၂) မင်္ဂလသုတ်တော် (ဤတရားတော်သည်လည်း ဤဘဝ နောက်ဘဝ
အတွက် စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြသော တရားတော်ဖြစ်၏။
“အသေဝနာ စ ဗာလာနံ” စသော ပဌမဂါထာကိုပင် စဉ်းစားပါ။
လူမိုက်တို့နှင့် မပေါင်းဘဲ လူကောင်းသူကောင်း ပညာရှိနှင့် ပေါင်း
ခြင်းကြောင့် ဤဘဝ၌ (ဥစ္စာစီးပွားတိုးတက်၍ စိတ်ရောကိုယ်ပါ
ချမ်းသာနိုင်ပုံမှာ ယခုဘဝမျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ဖြင့် သိနိုင်ပါသည်။
ပဏ္ဍိတ ဆရာမိဘ၏ အဆုံးအမကိုလိုက်နာလျှင်ကား နောင်သံသရာ
အတွက်ပါ စီးပွားချမ်းသာတိုးတက်မည်သာတည်း။ ထိုမင်္ဂလသုတ်ကို
ဆရာအများပင် အကျယ်ရေးသားကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ စတုတ္ထ
တွဲ၌ အကျဉ်းအကျယ်ပါရှိပါသည်။)

(၃) သာမညဖလသုတ် (ဤသာသနာတော်ပေါ်လာပုံမှစ၍ ဤဘဝ
နောက်ဘဝအတွက် စီးပွားချမ်းသာ ညွှန်ပြချက်များ ပါရှိ၏။
သီးခြားစာအုပ်ကလေးအဖြစ်ဖြင့် မြန်မာပြန်ပြီးပြီ။)

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဓမ္မရတနာ၌ ၂-ဘဝလုံးအတွက် ညွှန်ပြသော
တရားတော်များ များစွာပါရှိပေသည်။

(၄) ဓမ္မရတနာ၌ ဘဝမှလွတ်အောင် နည်းလမ်းညွှန်ပြနိုင်သော တရားထူး
များလည်း ပါရှိ၏။ ထိုတရားတော်အချို့ကား—

ဘဝမှလွတ်ကြောင်း တရားကောင်း

- (က) ဓမ္မစကြာတရားတော် (အကျယ်ဟောပြီးပြီ။)
- (ခ) အနတ္တလက္ခဏသုတ် (အကျယ်ဟောပြီးပြီ။)

(ဂ) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော် (အဘိဓမ္မာအခြေခံရှိသူမှ ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်နိုင်စရာ ရှိသည်။)

ဤသို့စသောအားဖြင့် ဓမ္မရတနာ၌ ဘဝမှလွတ်ကြောင်း တရားကောင်း တရားထူးများ များစွာရှိပါပေသည်။

နိဂုံး။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်သည် လူအများတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို မညွှန်ပြနိုင်လျှင် တရားတော်ကို အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ဘို့ မလိုပါ။ ယခုသော်ကား တရားတော်သည် ယခုဘဝအတွက်ပင် မျက်မြင်အားဖြင့် လူအများတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ညွှန်ပြနိုင်ရကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သူသော်မှ သမ္ဘဒါ (၄)ပါးစသော တရားအတိုင်း ကျင့်ကြံအားထုတ် အလုပ် လုပ်ကြသောကြောင့် စီးပွားချမ်းသာ ရနေကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုသူအချို့ကား မိမိဘာသာတရားတော်၏ ညွှန်ပြချက်ကို မလိုက်နာတတ်သောကြောင့် မိမိ၌ ပစ္စည်းမပြည့်စုံပါဘဲလျက် ဂုဏ်ပကာသနကို အရင်းခံလျက် ကြေးယူ၍ အလှူပေးမှု၊ ဗုဒ္ဓအလိုတော်မကျသော ဥပုသ်စောင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်မှုတို့ကြောင့် ဘာသာကို နဂိုရ်က မကြည်ညိုသူတို့၏ အမျိုးမျိုးအကဲ့ရဲ့ခံရပေသည်။

လောဘ ဒေါသမာန်မာနတို့၏အပြစ်တွေကို စနစ်တကျ ဟောညွှန်ပြပါလျက် ဝိသမလောဘဟု ခေါ်ရသော မတရားလောဘတွေ အားကြီးမှုကြောင့် အလုပ်ရှင်အလုပ်သားတို့ ပဋိပက္ခ (ဆန့်ကျင်မှု) တိုးပွားခြင်း၊ ဝါးမှု၊ တိုက်မှု၊ ကာမမှုတွေ တိုးပွားခြင်း၊ လွန်ကဲသော ဒေါသကို မချုပ်တည်းနိုင်မှုကြောင့် သတ်မှုဖြတ်မှုတွေ ရှေးကထက် တိုးတက်ကာ ကမ္ဘာတွင်ရာဇဝတ်မှု၌ ဒုတိယတန်းနိုင်ငံဖြစ်ရခြင်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံဟု မဆိုရဲလောက်အောင် ရှက်ဘွယ်ဖြစ်ရလေသည်။

တရားတော်သည် မိမိကိုကျင့်သူအတွက်သာ စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်၏။ မကျင့်သူအတွက်ကား “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ဓမ္မံ

ဆဋ္ဌမတန်း

သရဏံ ဂစ္ဆာမိ--ယနေ့ကစ၍ တရားတော်ကို အသက်အပ်လျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါ၏”ဟု ပါးစပ်ကဆိုရုံမျှဖြင့်၎င်း၊ ကျမ်းစာအုပ် အများအပြားကို ဖတ်ရုံတတ်ရုံပြောရုံ၊ ဟောရုံ၊ သင်ရုံ ပို့ချရုံဖြင့်၎င်း၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်သည်မဟုတ်ပါ။ ယုံကြည် တရားတော်၏ ညွှန်ပြချက်ကို မိမိတတ်နိုင်သမျှ ကျင့်လျက် ယခုဘဝ၌ပင် လက်တွေ့ အကျိုးကို ခံစားကာ တရားတော်မကွယ်ပဘို့အရေးကို အသက်ပေး၍ စောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဆဋ္ဌမတန်း ပြီး၏။

ကုသိုလ်ရေးမှီ ကြိုးစားမည်

“အရှင်ဘုရား ဆုတောင်းတာတော့ ဝမ်းမြောက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာတော်ကြီးများရော၊ အစိုးရရော၊ တိုင်းပြည်ကပါ အားပေးကူညီမှု တပည့်တော် ဆန္ဒအတိုင်း အထမြောက်စရာရှိပါတယ်။ တပည့်တော်ကလဲ အထမြောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မမြောက်သည်ဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူချိန်အထိ သတ္တဝါများရဲ့အကျိုးကို နောက်ဆုံး ဝေဿန္တရာ မင်းဘဝအထိ ဆောင်ခဲ့ပုံကို ကြည်ညိုလွန်းလို့ တပည့်တော်အသက်ကို ဘုရား သာသနာတော်မှာ စွန့်လှူသောအားဖြင့် သာသနာတော်အရေးကို ကြိုးစားဘို့ တာဝန်ရှိနေပါတယ်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလောင်းလျာတုန်းက၊ နောက်ဆုံးအထိပါရမီ၊
 လူနတ်များစွာ၊ ချမ်းသာရေးကို၊ အသက်ပေး၍ပြုခဲ့သည်၊
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာအတွက်တော့၊ ငါပါအသက်ဆုံးစေမည်၊
 နောက်မဆုတ်ပေါင် ခုလိုတေးလို့ ကုသိုလ်ရေးမှီ ကြိုးစားမည်။

(တဘဝသံသရာ-၃၇၂)

သတ္တမတန်း

သံဃရတနာ

- (၁) ရှင်တော်ဘုရား သားတော်များဟု မှတ်သားခေါ်ရ သံဃမည်၊ တရားတော်ကြီး မပျက်စီးဘို့၊ သီးသီးဆောင်ရ ကျင့်ရသည်။
- (၂) သံဃာဆိုက (၂) မျိုးရသည့်၊ ပရမတ္ထ သမ္မုတိ၊ တရားသိကာ ရိယာမြတ်မှ၊ ပရမတ္ထ ခေါ်ရသည်။
- (၃) သမ္မုတိဆို ထိုသံဃ၌၊ ဆိုးကောင်းနှစ်ဝ ရှိကြသည်၊ အကောင်းကိုသာ ကိုးကွယ်ကြဘို့၊ စိတ်က နိစ္စထားရမည်။
- (၄) အကောင်းတွေကား အသက်ပေးလို့၊ သာသနာရေး ဆောင်သင့်ပြီ၊ မဆောင်နိုင်သော် ဘာသာပျက်၍၊ သာသနာသက် ဆုံးတော့မည်။

အကျယ်သိဘွယ်

(၁) (က)။ ။ ဦးပြည်းခေါင်းတုံး၍ သင်္ကန်းအဝတ်ကိုဝတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို “ဘုရားသားသံဃာတော်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏ ထိုသံဃာတော်များ၌ ရဟန်း သာမဏေ ဖြစ်ဘို့ရန် အစီအစဉ်တွေ များစွာ ရှိသေး၏။

(ခ)။ ။ ရဟန်း သံဃာဖြစ်သူတို့ ထမ်းဆောင်ရသော တာဝန်သည် ဂန္ဓဇရ(ဘုရားတရားတော်ကို မကွယ်မပအောင် သင်ယူရပို့ချရသောတာဝန်), ဝိပဿနာဇရ (သီလသမာဓိကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ရသောတာဝန်) ဟု (၂) မျိုးရှိ၏။ ထို(၂) မျိုးတွင် တမျိုးကိုဖြစ်စေ (၂) မျိုးလုံးကိုဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှေးမထေရ်မြတ်တို့ ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

(၂) ထိုသံဃာတော်သည် ပရမတ္ထသံဃာ၊ သမ္မုတိသံဃာဟု (၂)မျိုး ရှိ၏။ ဝိပဿနာတရားကိုကျင့်၍ သစ္စာ (၄)ပါး တရားကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “အရိယာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအရိယာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်း သည် ရဟန်းဘဝမှ မလျော့တော့ဘဲ မဖောက်မပြန်သောကြောင့် “ပရမတ္ထသံဃာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုကဲ့သို့ အရိယာ မဖြစ်သေးဘဲ သံဃာဟု အများက သမုတ်ထားအပ်သော ရဟန်းတော်များကို “သမ္မုတိ သံဃာ” ဟု ခေါ်၏။ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားအစစ် နှင့် ဘုရားရှင်၏ ရုပ်တု ဆင်းတုတော် ကဲ့ပြားသကဲ့သို့ ပရမတ္ထ သံဃာအစစ်နှင့် သမ္မုတိသံဃာတော်များလည်း ကဲ့ပြားကြသည်။

(၃) သမ္မုတိသံဃာ၌ အဆိုးအကောင်း (၂) မျိုးရှိ၏။ “သံဃာဆိုး” ဟူရာ၌....

(က) သံဃာဟု အခေါ်ခံနေသော်လည်း နဂိုရိကပင် ဆရာအထံ မှာ ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သူမဟုတ်၊ မိမိဘာသာ သင်္ကန်းဝတ်၍ အလှူခံ စားသောက်နေသော (တချို့မှာ- သားမယားပင် ရှိနေသော) သံဃာတုတမျိုး။

(ခ) နဂိုရိက ဆရာအထံ၌ ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ဘုရားပညတ် တော် (သိက္ခာပုဒ်) များကို ကျူးလွန်ကာ ဂန္ဓဓုရ၊ ဝိပဿနာဓုရ (၂) မျိုးလုံးကို ထမ်းဆောင်သော အလဇ္ဇီ (အရှက် မရှိသော) သံဃာတမျိုး။

ဤသို့ သံဃာအဆိုး (၂) မျိုး ကဲ့ပြားလေသည်။

သံဃာကောင်း။ ။ သံဃာကောင်းဟူသည်... စွမ်းနိုင်သလောက် ကောင်း မှန်စွာနေ၍ ဂန္ဓဓုရ တာဝန်ကိုဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာဓုရတာဝန်ကိုဖြစ်စေ၊ (၂) မျိုးလုံးကိုဖြစ်စေ စွမ်းနိုင်သမျှ ထမ်းဆောင်နေကြသော သံဃာ တော်များဖြစ်သည်။

အကောင်း အမျိုးမျိုး။ ။ သံဃာကောင်းလည်း အမျိုးမျိုးရှိပြန်၏။ ဥပမာ- ဘုရားဆင်းတုတော်၌ ပုံအမျိုးမျိုးရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ဘုရား

သတ္တမတန်း

ဆင်းတုတော်သည် ကျောက်သား သို့မဟုတ် သစ်သားကောင်း ဆင်းတုတော်ကိုထုသော ပန်းပုသမားကောင်းလေ သပ္ပာယ်လေ ဖြစ် သကဲ့သို့ ထို့အတူ သမ္မုတိသံဃာကောင်းလည်း ပင်ကိုယ်က အလိမ္မာနှင့် သဒ္ဓါကောင်း၍ ဆရာသမားကောင်းလေ ဆရာသမားတို့က (အသင်အပြု အဆုံးအမကောင်းလေ) သံဃာကောင်းဖြစ်လေပင်တည်း။ ဆင်းတုတော် ၌ သပ္ပာယ်သော၊ သပ္ပာယ်သည်ထက် သပ္ပာယ်သော၊ အစွမ်းကုန် သပ္ပာယ် သော၊ ဆင်းတုတော်များကို တွေ့ရသကဲ့သို့ သမ္မုတိသံဃာကောင်း၌ လည်း ကောင်းသော၊ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော၊ အစွမ်းကုန် ကောင်းသော သံဃာကောင်းများ ရှိကြပေသည်။

ကိုးကွယ်သူများ။ ။ ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ဟူသော ပစ္စည်း (၄) ပါးကို လှူဒါန်း၍ တရားတော်ကို ခံယူကြသော ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် သံဃာကို ကိုးကွယ်သူများဖြစ်ကြ၏။ “ထိုကိုးကွယ် သူများသည် မိမိတို့၏ ချွေးနုစာဖြစ်သော (ချွေးထွက်အောင်ရှာမှ ရနိုင်သော) ပစ္စည်းကို မိမိတို့၏ မိဘ သားသမီးများကိုသော်မှ ရက် ရက်ရောရော မပေးနိုင်ပါဘဲလျက် ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာသမားကို အဘယ်အကျိုးမျှော်၍ ရက်ရက်ရောရော ပေးလှူနိုင်ကြသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေမှန်။ ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က ဤဘဝ၌ တတ်သိနားလည်အောင် သွန်သင် ပြသ ဆုံးမသောကြောင့်၎င်း၊ ထိုသို့ သင်ပြဆုံးမသည့်အတွက် မိမိသည် တတ်သိသော လိမ္မာယဉ်ကျေးသော လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ရ၍ ဤဘဝဝယ် စီးပွားရေး ကြီးပွားရေး၌ ဥာဏ် ဝီရိယ စိုက် တတ်သောကြောင့်၎င်း၊ နောက်နောက် ဘဝတို့အတွက် ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ကြိုးစား၍ အကုသိုလ်ကို ရှောင်ရှားတတ်သဖြင့် နောက် နောက် ဘဝချမ်းသာဘို့ရန်နှင့် ဘဝမှ လွတ်ဘို့ရန် အခြေခံတရား များကို နားလည်သောကြောင့်၎င်း၊ မိမိသားသမီးများကို လိမ္မာ ယဉ်ကျေးအောင် ပညာပေးသောကြောင့်၎င်း၊ ကျေးဇူးတင်လှ၍ သို့မဟုတ် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အနေအထိုင်နှင့် သာသနာ ဝန်ဆောင်ပုံကို

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကြည်ညို အားရသဖြင့် ကူညီအားပေးလိုသောကြောင့် သို့မဟုတ် သံသိက ဒါနအဖြစ်ဖြင့် သာသနာတော်ကို အားပေးချီးမြှောက် ထောက်ပံ့လိုသောကြောင့်၎င်း၊ လှူဒါန်းပါသည်ဟု အဖြေမှန် ထွက် လာပေသည်။

အဖြေမှား။ ။ “အလှူရှင်ကုသိုလ်ရှင်” ဟု အထင်ကြီးခံလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် သူများ လှူဒါန်းနေပါလျက် မိမိက မလှူဒါန်းလျှင် အထင် သေးမှာ စိုးသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ်- “သူ့ထက်သာအောင် ငါက လှူပြမည်” ဟု မော်လိုကြားလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် နောင်ဘဝ၌ လှူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာရလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် တပါးဖြစ်စေ အများဖြစ်စေ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခင်မင်သောကြောင့်၊ သို့မဟုတ်-မိမိတို့ ကိုးကွယ်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မလှူလျှင် မတော်သောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် သူများလှူသလို လှူလိုသောကြောင့် ဤသို့စသောအကြောင်း တို့ကြောင့် လှူရသည်ဟု ဖြေလျှင် ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အဖြေမှားပင် ဖြစ်သည်။

အမြဲစိတ်ထားရန်။ ။ ထိုပြုခဲ့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် သာမဏေ တပါး ရဟန်းတပါးကိုဖြစ်စေ၊ အများသံဃာကိုဖြစ်စေ အကောင်း ကိုသာ ကိုးကွယ်မည်ဟု စိတ်၌ အမြဲထားရမည်။ သံဃာကို ရည်မှန်း၍ သံသိက ဒါနဖြစ်အောင်လည်း မလှူတတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းကိုလည်း ရွေးချယ်၍ မလှူတတ်လျှင်ကား မိမိစိတ်က အဆိပ်ပင်မှန်းမသိ၍ ရေလောင်းပေးသူကဲ့သို့ သာသနာကို ဖျက်ဆီးနေသူမှန်း (သာသနာ အသရေမရှိအောင် ပြုနေသူမှန်း) မသိသော်လည်း ကိုးကွယ်သူမှာ အကျိုးမရဘဲ အပြစ်ရဘို့သာရှိ၏။ တကယ်ပင် မကောင်းမှန်းသိလျက် အားပေးနေသူကား အဆိပ်ပင်မှန်းသိလျက် ရေလောင်းပေးသူပမာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ပါလျက် သာသနာ့ရန်သူ အစစ်သာ ဖြစ်ရှာလေ တော့သည်။

(၄) ပရမတ္ထ သံဃာတော်ပင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သမ္မုတိ သံဃာတော်ပင်ဖြစ်ဖြစ် ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား သာသနာတော်ကို အသက်ပေး၍

သတ္တမတန်း

တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ဘို့ရန် အချိန်ရောက်နေပြီ၊ ထိုသို့ မထမ်းဆောင်ပါလျှင် ခေတ်ကာလ အခြေအနေအရ ဗုဒ္ဓဘာသာကြီး ပျက်စီး၍ သာသနာတော် အသက်လည်း ကုန်ဆုံးရပါလိမ့်မည်။ ဘာကြောင့်နည်း....

(က) သာသနာတော်၌ အတွင်းကဖျက်မည့် ရဟန်းအတုအယောင် တွေနှင့် မကောင်းသော အစိတ်အပိုင်းတွေ တစတစ များလာ သောကြောင့်၎င်း။

(ခ) သာသနာ့ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၌ သုံးစွဲစရာအာရုံတွေက များ၍ ရပေါက်ရလမ်းက တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာသော ကြောင့်၎င်း။

(ဂ) ဥပါသကာ ဥပါသိကာမ ဆိုသူတို့ကလည်း (၅) ပါးသီလ သိက္ခာကိုမျှ လုံခြုံအောင် မထိမ်းနိုင်ကြ၊ လူရိုသေရုံမျှ ပေါ့ပေါ့ဆဆ နှင့် ဥပုသ်စောင့်သလို တရားကျင့်နေသလို အထင်ခံရရုံနေသူ အစိတ် အပိုင်းက များလာသောကြောင့်၎င်း။

(ဃ) ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများ၌လည်း ခေတ်နှင့် လျော်ကန် သော စာပေပညာကို အလယ်တန်း၊ အောက်တန်းလောက်မျှ မသင်ပြနိုင်သည်က များသောကြောင့်၎င်း။

(င) ထိုသို့ မသင်ပြနိုင်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန်းလောင်း သာမဏေလောင်းများ မရှိနိုင်သောကြောင့်၎င်း။

(စ) ရဟန်း သံဃာကောင်းနှင့် ဝေးကွာ၍ မကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို မြင်တွေ့နေရသော ဒါယကာ ဒါယိကာမ သားသမီး အဆက်ဆက်တို့ကလည်း သာသနာတော်ကို တဖြည်းဖြည်း အထင် သေးလာကြသောကြောင့်၎င်း။

(ဆ) လူတချို့ အထင်ကြီးနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ကလည်း အတုအယောင် တရားတို့ဖြင့် သွေးဆောင်ကာ အတော်ကြာသော် သာ၍ အထင်သေးစရာတွေ ဖြစ်နေသောကြောင့်၎င်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

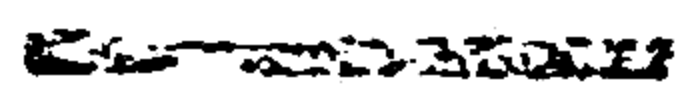
(ဇ) သိပ္ပံပညာ တိုးတက်နေသော ကမ္ဘာဝယ် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်၍ မရအပ်သော တရားကို ဖယ်ရှားလိုကြသော အခါကြီး ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ဘာသာရေးအလုပ်တချို့က ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်၍ မရလောက်အောင် ပျက်ပြားနေကြသောကြောင့်၎င်း ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်သည် ရှေးရှေးကလည်း တခါတခါ မွေးမြူခဲ့ပါ၏။ ထိုသို့မွေးမြူတိုင်းပင် ခေါင်းဆောင်ဆရာခေါင်းဆောင် ဒကာတို့သည် အသက်ပေး၍ သာသနာရေးကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြ၏။ အရှင်မဟာ ကဿပမှစ၍ အရှင်အရဟံတိုင်အောင် ထင်ရှားသော ရဟန္တာများနှင့် မြန်မာမင်းအဆက်ဆက် ထင်ရှားသော ဆရာတော် များကို၎င်း၊ ဓမ္မာသောကမင်း၊ ဒုဠဂါမဏိ အဘယမင်း၊ အနော်ရထာ၊ မင်းကြီးရန်နောင်၊ မင်းတုန်းမင်း စသော သာသနာပြုမင်းနှင့် မှူးမတ် များကို၎င်း စဉ်းစားပါ။

ဤသို့လျှင် သာသနာဝင် တလျှောက်၌ ငှက်ပျံသည်ပမာ နိမ့်ချည် မြင့်ချည် ဖြစ်လာခဲ့သော သာသနာတော်ကို အသက်ပေး၍ သာသနာ့ တာဝန် ထမ်းနေကြသော ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့်တကွ “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သံသံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ- ယနေကစ၍ သံဃာ တော်ကို အသက်အပ်လျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု သရဏဂုံ ယူထားကြသော ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းတို့သည် တဖြည်း ဖြည်း အားပျော့ကာ ကွယ်၍ရန်ဘက်သို့ ရှေးရှုနေသော သာသနာ တော်ကို ညီတူညီမျှ ထမ်းလိုက်ကြလျှင် မုချကေန် ပြန်၍တက်လာပါ လိမ့်သတည်း။ (သာသနာ၌ ပြုပြင်စရာများကို အနာဂတ် သာသနာ နောက်ပိုင်း၌ အပြည့်အစုံ ပြုထားပြီ။)

သတ္တမတန်း ပြီး၏။

အဋ္ဌမတန်း

ဥပါသကာ

- (၁) သရဏဂုံ တည်ရုံမျှဖြင့် ဥပါသက ဖြစ်ပါပြီ။
သို့သော်ကောင်းရန် မေတ္တာပွားလျက်၊ ငါးပါးသီလ ထိန်းရသည်။
- (၂) သီလငါးတန် စင်ကြယ်ပြီး၍ အသက်မွေးလည်း ကောင်းရမည်။
အကျိုးနှင့်ကံ ဝေဘန်တတ်အောင် တရားဖတ်ရ မှတ်ရသည်။
- (၃) တရားမှတ်သော် ဥာဏ်မှန်တိုးလို့၊ ကံ-ကံအကျိုး သိနိုင်သည်။
ကံကျိုးသိသော် ခုဘဝ၌ ပြုသမျှလည်း စင်ကြယ်မည်။
- (၄) စင်ကြယ်သူသာ နောင်ခါရေး၌၊ စိတ်လေကံး ရှိနိုင်မည်။
ထိုသို့အေးအောင် မောင်နှင့်မတို့ ခုကာ၌ ပြုရမည်။

အကျယ်မှတ်ဘွယ်

- (၁) (က) သရဏဂုံ ဆောက်တည်လျက် ရတနာ သုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ယုံကြည်သူကို “ဥပါသကာ” ဟု ခေါ်ရကြောင်းကို ဒုတိယတန်း နိဂုံး၌ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြခဲ့ပါပြီ။ ဤအတန်း၌ တိုး၍သိဘွယ် များကိုပြပါဦးမည်။ “သရဏ” “သရဏဂုံ” “သရဏဂုံတည်သူ” “ဥပါသက” ဟူသော ပါဠိစကားတို့၏ ဆိုလိုရင်းကို မြန်မာလို အသိဉာဏ်ရှင်းတို့ လိုပါသည်။

သရဏ။ ။ “သရဏ” ဟူသော ပါဠိစကားသည် မြန်မာလို “ဤဘဝ နောက်ဘဝ ဘေးဒုက္ခကို ကာကွယ်ဖျက်ဆီးတတ်” ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ကိုပြ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့် တရားတော်၊ အရိယာ သံဃာတော်ဟူသော ရတနာ (၃)ပါးကို “သရဏ” ဟု ခေါ်၏ ထိုရတနာ (၃)ပါးသည် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူတို့အား ဤဘဝ၌ ကြောက်ကြောက်ရွံ့ရွံ့

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တထိတ်ထိတ်တလန့်လန့် နေရခြင်း ဘေးဒုက္ခကို၎င်း၊ နောက်နောက်
ဘဝ၌ မကောင်းသောဘဝဝယ် ဆင်းရဲဒုက္ခ အသွယ်သွယ်ကို၎င်း
ကာကွယ်သောအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတတ်ပေသည်။

(မီးကို မလောင်ခင် တားရသကဲ့သို့ ထိုဘေးဒုက္ခကို မရောက်နိုင်
အောင် သက်ဆိုင်ရာ (၅)ပါးသီလကသည်ကို ထိန်းသိမ်းစေခြင်းသည်ပင်
ဘေးဒုက္ခကို ကြိုတင်၍ ကာကွယ်ပေးတော်မူရာ ရောက်သည်။)

ဗုဒ္ဓ။ ။ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့အတွက် ဤဘဝ
နောက်ဘဝ သုခရဘို့ရန် အကြောင်းမှန် သုစရိုက်ကို ဖြစ်စေခြင်း၊
ဒုက္ခရောက်ဘို့ရန် အကြောင်းမှန် ဒုစရိုက်ကို ပယ်ရှားစေခြင်းအားဖြင့်
ဘေးဒုက္ခကို ကြိုတင်၍ ကာကွယ်ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သည်။

ဓမ္မ။ ။ တရားတော်များကား ကြားနာနေရလျှင် ချမ်းသာ၍ တရား
တော်အတိုင်း နေထိုင်လျှင် ခုဘဝ နောက်ဘဝ ဘေးဒုက္ခတို့မှ လွတ်
ကင်းအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ တရားကျင့်၍ တရားထူးရလျှင်မူ
လွန်စွာချမ်းသာသော သုခကိုရ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် တရားတော်
လည်း ဤဘဝ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ရသော ဒုက္ခကို၎င်း (တရားမရလျှင်)
ဘဝများစွာ တွေ့ကြုံရမည့် ဒုက္ခကို၎င်း ကြိုတင်၍ ဆီးတားသော
အားဖြင့် ဖျက်ဆီးနိုင်ပေသည်။

သံသ။ ။ အရိယာဖြစ်ပြီးသော သံဃာတော်များကား မိမိကိုလှူဒါန်း
ပူဇော်သူတို့အား သာမန်ပုထုဇဉ်များကို လှူရခြင်းထက် အကျိုး
ရအောင် လယ်ယာမြေကောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့၏
နောက်နောက်အခါ ရောက်လာမည့် ဘေးဒုက္ခ အသွယ်သွယ်ကို ကြို
တင်၍ ကာကွယ်ဖျက်ဆီးရာ ရောက်ပေသည်။

မကြောက်သူ။ ။ “လောက၌ ကြောက်ခြင်းရှုံးခြင်း” ဟူသည် မိမိမှာအပြစ်
မကင်းသည့်သာ ဖြစ်၏ ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါနစသောမကောင်း
မှုကို မပြုသူကား အပြစ်မရှိသောကြောင့် အစိုးရအပြစ်ကိုလည်း
ကြောက်စရာမလို၊ သီလရှိနေသောကြောင့် နောက်ဘဝ၌ မကောင်း

သောဘဝဝယ် ဖြစ်မည်ကိုလည်း ကြောက်စရာမရှိ၊ ထိုသို့ကြောက်စရာ မရှိအောင် ဘုရားစသော ရတနာ (၃)ပါးသည် သရဏဂုံတည်သူအား တင်ကြို၍ ကာကွယ်ထားပြီး ဖြစ်လေသည်။ (သီလရှိ၍ နောက်ဘဝ၌ မကြောက်သူများကို- ဥဒယဘဒ္ဒဇာတ်၊ မဟာဟံသဇာတ်၊ သုတ သောမဇာတ်ကို ကြည့်၍သိပါ။)

သရဏဂုံ။ ။ ဤနည်းအားဖြင့် ဘေးဒုက္ခအသွယ်သွယ်ကို ကာကွယ်နိုင် သောကြောင့် ရတနာ (၃) ပါးကို (ကိုး) အားကိုးရာဟု၎င်း (ကွယ်) ဘေးဒုက္ခကို ကာကွယ်စရာဟု၎င်း ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရား၊ နား လည်နေသော အသိဉာဏ်နှင့် ထိုသဒ္ဓါဉာဏ် ပါရှိသော စိတ်ကို “သရဏဂုံ” ဟု ခေါ်၏။ (သရဏ- ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ + ဂမန(ဂုံ)- သိသောစိတ်။)

သရဏဂုံတည်သူ။ ။ ထိုသဒ္ဓါ ထိုဉာဏ်ပါသော စိတ်၏ မပျက်စီးဘဲ မပြောင်းလဲဘဲ တည်ရှိနေသူကို “သရဏဂုံတည်သူ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် သရဏဂုံသည် “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသည်ဖြင့် တခါ ဆောက်တည်ထားလျှင် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါမပျက်သမျှ တည်ရှိနေတော့ ၏။ အထပ်ထပ် ဆောက်တည်နေဘွယ် မလိုပါ။ သို့ရာဝယ် မြန်မာတို့၌ သီလယူတိုင်း သရဏဂုံဆောက်တည်ရိုး ဖြစ်နေသောကြောင့် အထပ် ထပ် ရွတ်ဆိုဆောက်တည်နေကြပေသည်။

ဥပါသက။ ။ (က) ရတနာ (၃) ပါးဆည်းကပ်ကိုးကွယ်တတ်သူကို “ဥပါ သက” ဟု ခေါ်၏။ (ဥပါ-ရတနာ (၃) ပါးသို့ကပ်၍ + အာသက-နေ တတ်သူ။) ဘုရားအထံတော် ချဉ်းကပ်၍ တရားနာခြင်း၊ တရားမေး ခြင်း၊ သံဃအထံချဉ်းကပ်၍ တရားနာခြင်း၊ တရားမေးခြင်း ငါးပါး သီလစသော တရားကို ခံယူဆောက်တည်ခြင်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့်ပြုကျင့် သူတည်း။

(ခ) ဥပါသက ဥပါသိကာမ ဖြစ်သူသည် (၅) ငါးသီလကို ခါး၌ဝတ်ထားသော အဝတ်ကဲ့သို့ အမြဲထိန်းထားရသည်။ အဝတ် လုံသကဲ့သို့ (၅)ပါးသီလလည်း လုံရသည်။ ခါး၌ ဝတ်ထားသော

အဝတ်သည် ညစ်နေလျှင်ဖြစ်စေ အစွန်းအနားက စုတ်ပြတ်နေလျှင် ဖြစ်စေ၊ အလည်ကပေါက်နေလျှင်ဖြစ်စေ၊ အနားကပေါက်နေလျှင် ဖြစ်စေ ကြည့်၍မကောင်းသကဲ့သို့ ငါးပါးသီလသည် ညှိုးနေလျှင် ၎င်း၊ အစအဆုံး သိက္ခာပုဒ်တို့ ပျက်နေလျှင်၎င်း၊ အလယ် သိက္ခာတို့ ပေါက်နေလျှင်၎င်း၊ သူတော်ကောင်း မျက်စိ၌ ကြည့်၍မကောင်း တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် မဉ္ဇိရ၊ မကျိုးရ၊ မပေါက်ရ၊ အပြောက် အကျား မရှိရအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်မှ (၅) ပါးသီလ စင်ကြယ် သည်ဟု ဆိုရပေသည်။ (သမ္ဘဝဇာတ်တော်၌ သူများမယား ပြစ်မှားသူ၏ စိတ်မစင်ကြယ်၍ ပြဿနာ မဖြေနိုင်ပုံကို ပြောပါ။)

မေတ္တာရှိမှ သီလလုံ။ ။ (၅) ပါးသီလကို (အထူးအားဖြင့် ရှေ့ (၄) ပါးကို) အပြည့်အစုံ လုံခြုံအောင် ထိန်းမည့်သူသည် မေတ္တာဇာတ်ခံ ရှိသူ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားများသူလည်း ဖြစ်ရမည်။ ဘာကြောင့်နည်း? မေတ္တာရှိသူသည် သူ့အသက်ကို သတ်ဘိမဆိုထားဘိ၊ ညှဉ်းဆဲဘိပင် မလိုလားသောကြောင့်၎င်း၊ သူ့အကျိုး လိုလားသော မေတ္တာရှင်သည် မတရားယူဘိ လိမ်ယူဘိ သူ့အိမ်ရာ ပြစ်မှားဘိ စိတ်မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့်တည်း။

ဒုစရိုက်လည်းမရှိ။ ။ သူ့အသက်ကို မညှဉ်းဆဲလိုသူ၊ သူ့ဥစ္စာကို မတရား မယူလိုသူသည် အဘိဇ္ဈာ (မတရားလောဘ) လည်း မဖြစ်၊ ဗျာပါဒ (သူ့ကိုသေစေလိုသော ဒေါသ) လည်း မရှိတော့၊ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး ကိုယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကား နဂိုရိကပင် ရှိပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာအရင်းခံ၍ (၅) ပါးသီလ လုံခြုံသူသည် ဒုစရိုက် (၁၀) ပါးလုံးကင်း၍ သုစရိုက် (၁၀) ပါးလုံးအပြည့်အတင်း ရှိနေပါသည်။

မရောင်းထိုက်သော ကုန်ငါးမျိုး

- (၂) (က) ဥပါသကာသည် (၅) ပါးသီလ လုံခြုံသော်လည်း အသက် မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်များက မသန့်ရှင်းလျှင် မိမိစိတ် မစင်ကြယ် သေးပါ။ ထို့ကြောင့် ရတနာ (၃) ရပ်ကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သော ဥပါသကာသည်....

- (၁) သတ္တ ဝါဏိဇ္ဇာ = လက်နက်ကုန်သွယ်ခြင်း မပြုရ၊ လက်နက်လုပ်၍ မရောင်းရ၊ မိမိရောင်းအပ်သော လက်နက်ဖြင့် သူတပါးကို သတ်ကြ လိမ့်မည်။
- (၂) သတ္တ ဝါဏိဇ္ဇာ = ပြည့်စာန်ဆာလုပ်ဘို့ရန် ကျွန်လုပ်ဘို့ရန် လူကုန် မကူးရ၊ မလုပ်ရ။
- (၃) မံသ ဝါဏိဇ္ဇာ = သတ်၍ အသားစားဘို့ရန် နွား ကြက် ဝက် စသော အသားကုန် မကူးရ၊ (အသားဖြစ်ပြီးမှ ရောင်းခြင်းကို မဆိုလို။)
- (၄) မဇ္ဇ ဝါဏိဇ္ဇာ = သေရည်အရက် ဘိန်း ကဇော် စသည်ကို မရောင်းရ။
- (၅) ဝိသ ဝါဏိဇ္ဇာ = သေစေတတ်သော အဆိပ်ကုန် မရောင်းရ၊ ဤသို့ မရောင်းထိုက်သော ကုန် (၅) မျိုးကို အင်္ဂုတ္တိရ်- ပဉ္စက၊ ဥပါသက ဝဂ်၌ ပြတော်မူသည်။
 အချုပ်မှာ- မိမိကုန်ပစ္စည်း မိမိအလုပ်ကြောင့် သူတပါးတို့ အကုသိုလ်များစရာ စိတ်ဆင်းရဲစရာရှိလျှင် ထိုအလုပ်မျိုးကို မလုပ် သင့်ဟု မှတ်ပါ။

သီလစင်ကြယ်ရကျိုး။ ။ သီလစင်ကြယ်သူသည်-

- (၁) မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ နေလေ့ရှိ၍ အသုံးအဖြုန်းမများ သောကြောင့် များစွာသောစည်းစိမ်ဥစ္စာကို ရနိုင်၏။
- (၂) “လူကောင်း သူကောင်း” ဟု နာမည်ကောင်းပြန့်နှံ့၏။
- (၃) မည်သည့်ပရိသတ် အစည်းအဝေးမဆို မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့စွာ သွားနိုင်၏။
- (၄) သီလစင်ကြယ်သည့် အတွက် သေခါနီး၌ မတွေ့မဝေ သေရ၏။
- (၅) သေပြီးနောက် ကောင်းသောဂတိ (ဘဝ) သို့ ရောက်ရ၏။
 ဤသို့ သီလစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုး (၅) မျိုးကို ဟောတော်မူသည်။
 (အင်္ဂုတ္တိရ်၊ ပဉ္စက၊ ပဉ္စမပဏ္ဏာသ၊ သီလသုတ်။)

ပုဂ္ဂိုလ် (၃) မျိုး။ ။ ဉာဏ်မျက်စိကန်းသူ၊ ဉာဏ်မျက်စိတဖက်သာ ရှိသူ၊ ဉာဏ်မျက်စိ ၂-ဘက်လုံးရှိသူ၊ ဤသို့ပုဂ္ဂိုလ် (၃) ယောက်ရှိ၏။ ဉာဏ်မျက်စိကန်းသူသည် ဤဘဝ၌ စီးပွားဥစ္စာရအောင်၊ ရပြီးစီးပွား၊ တိုးပွားအောင်မမြင်၊ နောက်ဘဝအတွက် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကိုလည်း မမြင်။

ဉာဏ်မျက်စိ တဖက်ရှိသူ။ ။ ဤသူကား ဤဘဝ၌ စီးပွားဥစ္စာကိုရအောင်လည်း ရှာနိုင်၏။ ရပြီးစီးပွားကို တိုးပွားအောင်လည်း ပြုနိုင်၏။ သို့သော် နောင်သံသရာအတွက် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကိုကား မသိ၊ မသိသောကြောင့် တရားသည်ဖြစ်စေ၊ မတရားသည်ဖြစ်စေ စီးပွားရမှုကိုသာ ပဓာနပြု၍ ရှာလေသည်။

ဉာဏ်မျက်စိ ၂-ဘက်လုံးရှိသူ။ ။ ဤသူကား ဤဘဝအတွက် စီးပွားဥစ္စာကို တရားသောနည်းလမ်းဖြင့်ပင် ရအောင်လည်းရှာနိုင်၊ တိုးအောင်လည်း ပြုနိုင်၏။ ကုသိုလ်မှန်း အကုသိုလ်မှန်း ခွဲခြမ်း၍ သိသူဖြစ်ရကား။ နောင်သံသရာအတွက်လည်း စွန့်ကြဲ၏။ ပေးကမ်းလှူဒါန်း၏။ ဤသို့လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ် (၃) မျိုးရှိသောကြောင့် (၅) ပါးသီလလုံခြုံသော ဥပါသကာသည် သီလ၏အကျိုးကို သိမြင်ကာ “ငါသည် ဉာဏ်မျက်စိ ၂-ဘက်လုံး ရှိသူပါတကား” ဟု စဉ်းစားတိုင်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(ခ) “ဥပါသကာသည် သဒ္ဓါသီလရှိရုံမက လောက၌ သူပြော ငါပြော မင်္ဂလာတွေကိုမယုံကြည်ဘဲ ကံကိုယုံကြည်မှု ဥပါသကရတနာ ခေါ်ရသည်။ ဥပမာ—“ယနေ့ နံနက်စောစော၌ မင်္ဂလာရှိသော ကောင်းသော အဆင်းအနံ့အရသာ အတွေ့အထိကို မြင်ရကြားရ တွေ့ရသောကြောင့် ယနေ့ ကောင်းကျိုးရလိမ့်မည်” ဤသို့စသည်ဖြင့် မင်္ဂလာကို အကျိုးရကြောင်းဟု မယူဆရ။ မိမိပြုအပ်ခဲ့သော ကံကြောင့်သာ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးရသည်ဟု သိသောဉာဏ်ရှိရသည်။ ထိုဉာဏ်ကို “ကမ္မဿကတာဉာဏ်” ဟု ခေါ်၏။ (ကမ္မ-ကံသာလျှင်+သက-မိမိဥစ္စာဟု+တာ-သိသောဉာဏ်။)

အဋ္ဌမတန်း

(၃) (က) ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို အတော်များများ ဖတ်မိမှတ်မိသောအခါ မှန်ကန်သောအသိဉာဏ် တိုးလာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးကို ကောင်းကောင်းသိပါလိမ့်မည်။

(ခ) ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး ကောင်းကောင်းသိသူသည် ယခုဘဝ ပြုသမျှကံတွေ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းလာပါလိမ့်မည်။ လောဘမာန အကုသိုလ်တွေ ခြံရံ၍ ပကာသနပါသော ဒါနကံမျိုးကို ပြုရတော့ မည်မဟုတ်ပါ။

မရိုးမသား မာယာများနှင့် သူတပါးအထင်ကြီးအောင် ဟန်ဆောင်မှု သာဠေယျ အကုသိုလ်တွေ ခြံရံနေသော ဥပုသ်စောင့်မှု၊ တဏှာလောဘခြံရံသော အပျော်အပါး အစားအသောက် ဥပုသ်စောင့်မှု တရားနာမှု တရားကျင့်မှုကို ပြုတော့မည်မဟုတ်ပါ။

(၄) (က) ထိုသို့ ပြုပြုသမျှကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ စင်စင်ကြယ်ကြယ် ပြုထားသူသာလျှင် နောင်ဘဝအရေးကို တွေးတိုင်း စိတ်အေးလက်အေး-စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာရှိ၍ မိမိကိုယ်ကို အသက်ကြီးလေ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ရကျိုးနပ်လေဟု သဘောပေါက်နေပါလိမ့်မည်။

(ခ) “မောင်မည်သူ၊ မ ဘယ်သူ” ဟု နာမည်မှတ်၍ အထူးမေတ္တာ ရပ်ဘို့မလိုပါ။ တသက်လုံး အေးအေးနေ၍ သေသည့်နောက်၌လည်း အေးမြချမ်းသာအောင် ယခုအချိန်ကစ၍ တရားတော်ညွှန်ပြချက်များကို နှစ်နှစ်သက်သက် ပြုကျင့်သင့်ကြပါသတည်း။

ကံအကြောင်းအကျယ်

စဉ်းစားဘူး။ ။ကမ္မဿကတာဉာဏ် ထက်သန်လာအောင် မျက်မြင် မဟုတ်သော ငရဲပြိတ္တာနှင့် နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို မစဉ်းစားသေးဘဲ လူချင်း တူပါလျက် အောက်ပါအချက်များ ကွဲပြားပုံကို စဉ်းစားပြီးမှ အဖြေကိုရှာပါ။

- ၁။ ယောက်ျား မိန်းမ ကဲ့ပြားပုံ။
- ၂။ ရာဂ ဒေါသ မောဟ ဝိတက် သဒ္ဓါ ပညာ ရှိ-မရှိ ကဲ့ပြားပုံ။
- ၃။ အမျိုးကဲ့ပြားပုံ။
- ၄။ ဥစ္စာစည်းစိမ် ကဲ့ပြားပုံ။
- ၅။ ရုပ်အဆင်းနှင့် ပုံသဏ္ဍာန် ကဲ့ပြားပုံ။
- ၆။ ရောဂါများခြင်း ကျန်းမာခြင်း ကဲ့ပြားပုံ။
- ၇။ အသက်တိုရှည် ကဲ့ပြားပုံ။
- ၈။ စိတ်နေစိတ်ထား ကဲ့ပြားပုံ။
- ၉။ ပညာ ဥစ္စာရှာဖွေရာ၌ အကျိုးရ ကဲ့ပြားပုံ။
- ၁၀။ ပါရမီခတ်ခံ လိုက်ပါနေခြင်း ကဲ့ပြားပုံ။
(ကဲ့ပြားသောကြောင့် ဘုရား၊ အရှင်သာရိပုတြာ၊ ယသော်ဓရာ၊
ခေမာထေရ်စသည် ဖြစ်ရသည်။)
- ၁၁။ တိရစ္ဆာန်တွေလည်း အမျိုးမျိုးဖြစ်ပုံ။
- ၁၂။ တမျိုးတမျိုး၌လည်း လူများကဲ့သို့ အရည်အချင်း ကဲ့ပြားပုံ။

အဖြေ။ ။ ဤပြဿနာများ၏အဖြေသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏တရားတော်များ၌ သာ တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏တရားတော်ဝယ် ကံအကြောင်း ရုပ်နာမ်အကြောင်းတွေ အပြည့်အစုံပါနေ၏။ ထိုအကြောင်းများကို ကောင်းကောင်းနားလည်လျှင် ထိုပြဿနာများ ပြေလည်ပြီးဖြစ်တော့ ၏။ ထိုတွင် ကံအကြောင်းကို ပြပါမည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ။ “မရှိ” ဟု ယူသော၊ “မရှိ” ဟု သိနေသော အမြင်တမျိုးကို မှားသောကြောင့် “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိသည် ရှေးရှေးကပင် လူ့လောက၌ ရှိခဲ့၏။ ထိုဒိဋ္ဌိ၏ ယူဆရာဌာနကား (၁၀) ပါး ရှိသည်။

- ၁။ နတ္ထိ ဒိန္နံ—လှူသော်လည်း အကျိုးမရှိ။
- ၂။ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ—အကြီးအကျယ် ယဇ်ပူဇော်သော်လည်း အကျိုးမရှိ။

- ၃။ နတ္ထိ ဟုတံ—ဧည့်သည်ဝတ်ပြုခြင်း မျိုးကဲ့သို့ အနည်းအပါးပူဇော်ခြင်း မျိုးလည်း အကျိုးမရှိ။
- ၄။ နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋ္ဌာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော—ကောင်းစွာပြုအပ်သော ကုသိုလ်ကံ၊ မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးရင်း နောက်ဆက် အကျိုးမရှိ။
- ၅။ နတ္ထိ အယံ လောကော—(အခြားလောက မရှိရကား) ဤလောက ဤဘဝဆိုတာ မရှိ။
- ၆။ နတ္ထိ ပရော လောကော—(ဤဘဝဟု ဆိုစရာ မရှိသောကြောင့်) တပါးတခြားလောက ဘဝလည်း မရှိ။
- ၇။ နတ္ထိ မာတာ—(မွေးပေးသော အမေဆိုတာရှိသော်လည်း) ထိုအမေ ၌ ကောင်းစွာပြုကျိုး၊ မကောင်းပြုကျိုး မရှိ။
- ၈။ နတ္ထိ ပိတာ—(အဖေဆိုတာ ရှိသော်လည်း) ထိုအဖေ ၌ ကောင်းစွာ ပြုကျိုး၊ မကောင်းပြုကျိုးမရှိ။
- ၉။ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ—အခြားဘဝမှ သေခဲ့၍ ပြန်ဖြစ်နိုင်သော သတ္တဝါမရှိ။
- ၁၀။ နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာယေ ဣမဉ္ဇေ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘညာ သစ္စိကတာ ပဝေဒေန္တိ- ဤလောက နောက်လောကကို ကိုယ်တိုင်သိ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် ပြု၍ သူတပါးကို တဆင့်အသိပေးနိုင်သော၊ ကောင်းစွာဖြစ်၍ ကောင်း စွာကျင့်ကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏဆိုသူများ မရှိနိုင်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ တိက တတိယပံ၊ အာပါယိကာဝဂ်၊ ဝိပတ္တိသမ္ပဒါသုတ်။) ဤအယူသည် သတ္တဝါဟူသမျှတို့ ဖြစ်ရာတဘဝ၌သာ ပြတ်ကြ၏။ နောက်ထပ် မဖြတ် တော့ ဟု ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိခေါ် အယူများတည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ။ “သတ္တဝါဟူသမျှသည် တဘဝ၌ ပြတ်စဲမသွားဘဲ ကံအာ လျော်စွာ (ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ) ဆက်ကာ ဆက်ကာဖြစ်ရ၏။” ပ ၎င်း၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ရှေးက မိမိပြုခဲ့သောကံအတိုင်းသာ ဖြစ်ရမိ မည်သူမျှ ဖန်ဆင်း၍မပေး” ဟု၎င်း ယူသောအယူကို အယူမှန် (သမ္မာ

ဒိဋ္ဌိ)ဟု ဆိုသည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက “မရှိ”ဟု ယူရာဌာန၌ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိက “ရှိ၏”ဟု ယူသည်။ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ယူရာဌာနလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ ပြောင်းပြန် ဆယ်ဌာနပင် ရှိ၏။

- ၁။ အတ္တိ ဒိန္နံ။ ၂။ အတ္တိ ယိဋ္ဌံ။ ၃။ အတ္တိ ဟုတံ။
- ၄။ အတ္တိ သုကတဒုက္ကဋ္ဌာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော။ ၅။ အတ္တိ အယံ လောကော။
- ၆။ အတ္တိ ပရောလောကော။ ၇။ အတ္တိ မာတာ။ ၈။ အတ္တိ ပိတာ။ ၉။ အတ္တိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ။ ၁၀။ အတ္တိ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ ဣမဉ္ဇ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္စိကတာ ပဝေဒေန္တိ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူ ၂-မျိုးကဲ့ရာဝယ် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအလိုအားဖြင့် နောက်ဘဝမရှိသောကြောင့် “ဤဘဝ၌ ဒါန သီလစသည်ကို ပြုချင်ပြု မပြုချင်နေ၊ အမေ အဖေ ဆိုသူတို့၌ သော်မှ ဝတ်တရားကျေဘွယ် မလို၊ ကိုယ်မှာ အကျိုးရှိလျှင် အမေအဖေကိုပင် စတေး၍ ကိုယ်အကျိုးကိုဆောင်နိုင်သည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသူနှင့် ပေါင်းဘုံရာ လွယ်ကူပါမည်လော။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမှတ်ချက်။ ။ “သမ္မာဒိဋ္ဌိအလိုအားဖြင့် နောက်ဘဝ ရှိသေး၏။ ထိုနောက်ဘဝ၏ အကောင်းအဆိုးမှာ မိမိပြုအပ်သော ကံအတိုင်းသာ ဖြစ်နိုင်၏။ မိဘ ဆရာ မိတ်ဆွေစသည်တို့အပေါ်၌ ဝတ်တရားကျေရ မည်သာမက ဒါနသီလစသော ကောင်းမှုတွေကို အများအပြားပြုထား နိုင်မှသာ နောက်နောက်ဘဝများအတွက် သက်သာဘွယ်ရှိသည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဘုရားရှင်ကား “ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့၌ သော်မှ ဗာလ-ပဏ္ဍိတ ခဲ့ခြား၍ ပဏ္ဍိတလူကောင်းကိုမှ ပေါင်းရမည်” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ ထိုပဏ္ဍိတလူကောင်းကို မပေါင်းထိုက်ပါလော?။ (‘နောက်ဘဝမရှိ’ ဟု ယူသူနှင့် “ရှိ၏” ဟု ယူသူတို့၏ အကျိုးအပြစ်ကို ဘာသာသေ့စာအုပ် (၁၁၇၊ ၈) ၌ စိစစ်ထားပါသည်။)

အဋ္ဌမတန်း

ထပ်၍ပေးဘွယ်

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူရှိသူတို့၏ “ကံ” ဆိုတာ ဘာလဲ။
 - ၂။ ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်အစဉ်ဝယ် ပျက်ရာတွင်ပါသွားသော ထိုကံသည် နောက်ဘဝအတွက် ဘယ်လိုအကျိုးပေးဦးမှာလဲ။
 - ၃။ ရှေးကံကြောင့် ဘဝအသစ်ရလျှင် ဘာကြောင့် မိန်းမယောက်ျားဟု ၎င်း၊ ရာဂကြီးသူ ပညာကြီးသူစသည်ဖြင့်၎င်း၊ ခြားနားရသနည်း။
 - ၄။ ကံကိုယုံကြည်နေသော လူမျိုးတွေ ယခုအခါ ဘာကြောင့် အောက်ကျနေကြရသလဲ။
 - ၅။ “ဘာမလုပ်ရ၊ ညာမလုပ်ရ” ဟု တားမြစ်ချက်များသော တရားအလိုအားဖြင့် ယခုဘဝ ကြီးပွားနိုင်ပါဦးမည်လော။
 - ၆။ ဗုဒ္ဓဝါဒအလိုအားဖြင့် ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၄) ပါးကို လက်ကိုင်ထား၍ တိုင်းပြည်ကောင်းအောင် ထူထောင်နိုင်ပါမည်လော။
- အဖြေ။ ။** ဤအမေးကို အစဉ်အတိုင်း ဖြေသောအားဖြင့် ကံ အကြောင်းကို ပြသွားပါမည်။
- ၁။ စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရေတိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ (အင်္ဂုတ်၊ ၂၊ ၃၆၃။)
 - ၂။ (က) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ (ဓမ္မပဒ။)
 - (ခ) နှု ဟိ ပါပံ ကတံ ကမ္မံ (ဓမ္မပဒ၊ ဗာလ။)
 - (ဂ) ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ပစ္စယော (ပဋ္ဌာန်း။)
 - (ဃ) သန္တာနေဒိ ကမ္မံ နာမ (ဋီကာအနံ။)
 - ၃။ (က) ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ.... (သံယုတ် (၁) ပဌမဝဂ္ဂ၊ သမုဒ္ဒကသုတ်။)
 - (ခ) ကမ္မတော လိင်္ဂတော စေဝ။
 - (ဂ) ကမ္မုနာ ဝတ္တတေ လောကော။
 - (ဃ) ဣတ္ထိပုရိသတို့၏ ဆန္ဒ။
 - (င) ဝါသနာ (ကိလေသသတ္တိ၊ သမ္မာဆန္ဒ။)

၄။ (က) ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်။

(ခ) ကာလောပဓိ ပယောဂါနံ....(နာမရူပပရိစ္ဆေဒ)

(ဂ) ကံဟု မူလ သမ္ပဒ္ဒတ္တိ....မန်လည်ဆရာတော်။

(ဆ) ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ပယောဂသမ္ပတ္တိ အကြောင်း (၂၃၇) ဖတ်ပါ။

၅။ “မလုပ်ရ” ဟု တားမြစ်ချက်တွေကို မလုပ်ဘဲ၊ လုပ်ဘို့ရန် ညွှန်ကြား အပ်သော သမ္ပဒါစသော တရားတော်နှင့်အညီ ပယောဂသမ္ပတ္တိရှိရှိဖြင့် လနပါလျက် မကြီးပွါးသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက်တလေ ရှိပါ၏ လောဟုသာ ပြန်၍မေးထိုက်သည်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်အလိုအားဖြင့် “ဗာဟုဿစွဉ် သိပ္ပဉ္စ၊ ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော” နှင့်အညီ ငယ်ရွယ် စဉ်က ဗဟုဿဘရှိအောင် ကြိုးစားရ၏။ လက်မှုနုတ်မှုအတတ်ကိုလည်း ဆင်ရ၏။ ယဉ်ကျေးအောင် ကိုယ်ကျင့်ဝိနည်းကိုလည်း သင်ရ၏။ ဗာလ ဆိုသူတို့နှင့်လည်း မပေါင်းရ၊ ပဏ္ဍိတလူကောင်းတို့နှင့်သာ ပေါင်းရ၏။ ဤသို့နေထိုင်လျှင် မကြီးပွါးဘဲ နေနိုင်မည်လော။

(၆) ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၄) ပါးဟူသည်....

(က) တိုင်းသူပြည်သား အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွါးကို လိုသော မေတ္တာ။

(ခ) ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသားကို သနားသော ကရုဏာ။

(ဂ) ချမ်းသာသူများကို ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာ။

(ဆ) ပြုပြင်၍ မရသဖြင့် သင့်သလို ရှုရသော ဥပေက္ခာ၊ ဤ (၄) ပါးတည်း။

မိခင်စိတ်သား။ ။မိခင်တယောက်၌သား (၄) ယောက်ရှိ၏။

(၁) အငှက်ဆုံးသားကလေး၊ (၂) မမာနေသောသား၊ (၃) အရှယ်ရောက်၍ လူလားမြောက်နေသော သားလတ်၊ (၄) အိမ်ထောင်

အဋ္ဌမတန်း

ကျ၍ သူ့ကိုစွန့်သူ အားထုတ်နေသော သားကြီး၊ ဤ(၄) ယောက် ရှိ၏။ ထိုမိခင်သည် သားငယ်ကိုကြီးလာစေလို၏။ မမာသောသားကို ကျန်းမာလာစေလို၏။ အရွယ်ရောက်၍ လူလားမြောက်သောသားကို ကြည့်ကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်နေ၏။ စိတ်ချရသောအကြီးဆုံး သားအတွက် ကြောင့်ကြမစိုက်ဘဲ လစ်လျူထားလေသည်။ (အဋ္ဌသာ- လိနီအဋ္ဌကထာ၊ ရူပါဝစရကုသလအဖွင့်) ထိုအတူ တိုင်းပြည်၌လည်း....

(၁) ကလေးများရှိ၏။ ထိုကလေးများကို ကျန်းမာ၍ ပညာတတ် ကလေးများအဖြစ်ဖြင့် ကြီးပွားလာအောင် မေတ္တာစိတ်ထား၍ အစိုးရ ဘဏ္ဍာမှ အတော်များများ စနစ်တကျသုံးပေးလျှင် ထိုကလေးများ သည် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကျန်းမာ၍ ပညာတတ်ကလေးတွေ ဖြစ်လာ နိုင်၏။

(၂) ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်ထားလျှင် မကျန်း မာသူကား ထိုက်သလောက် နည်းသွားပါလိမ့်မည်။ သို့သော် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မကျန်းမာသူ ရှိရဦးမည်သာ။ ထို မကျန်းမာသူများအတွက် ကရုဏာစိတ်ထား၍ အခမဲ့ဆေးရုံတွေ များများရှိဘို့ရန်၊ ဆရာဝန်များများ ထွက်ဘို့ရန်၊ ကျေးရွာတိုင်း၌ အစိုးရအသိအမှတ်ပြုခံရသော ဆေးဆရာတွေဆေးမှူးတွေရှိစေဘို့ရန်နှင့် မိဘများကိုယ်တိုင်က ကျန်းမာရေးပညာကို လေ့လာဘို့ရန် အစိုးရ ဘဏ္ဍာကို အတော်များများ အကုန်ခံလျှင် အသေအပျောက်နည်း၍ ကျန်းမာသန်စွမ်းသူတွေ များလာနိုင်ပါသည်။

(၃) တိုင်းပြည်ဝယ် လယ်ယာအလုပ်-လုပ်ခြင်း၊ စက်ရုံတို့၌အလုပ်- လုပ်ခြင်း၊ လယ်ယာအနည်းငယ်ကို ပိုင်ဆိုင်၍ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ လူငှါး ဖြင့်ဖြစ်စေ လုပ်ခြင်း၊ အစိုးရအမှုထမ်း လခစားလုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် လူလတ် တန်းများရှိ၏။ ထိုသူတို့တွင် မည်သူ့ကိုမျှ မနှစ်နာစေဘဲ အားလုံး အပေါ်၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာစိတ်ဖြင့် ထိုက်သင့်သလိုစောင့်ရှောက် လျက် ငွေအတိုးယူအလွန်နည်းအောင် ဘဏ်ဖွင့်ပေးခြင်း၊ သမဝါယမ

ဆိုင်တော့ ရပ်တိုင်းရှာတိုင်း၌ ဖွင့်ပေးခြင်း၊ ရပ်ရှာ၌ ပြုပြင်လိုသော ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများကလည်း မေတ္တာစိတ်ဖြင့် အလှူဒါနကို (ကြေးယူ၍ မပြုစေဘဲ) တကယ်အကျိုးရှိ၍ လိုအပ်သောနေရာ၌သော်မှ သင့်တင့်ရုံသာ စုပေါင်း၍ပြုစေသောအားဖြင့် အစိုးရကို ကူညီခြင်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စောင့်ရှောက်လျှင် တိုင်းသူပြည်သားအများစုသည် သက်သာချောင်ချိလာပါလိမ့်မည်။

(၄) မိမိတို့ဥာဏ်အား ဥစ္စာအားဖြင့် အလုပ်ကြီးများကို လုပ်နိုင် ကြသော အသက်ဘန်းကုန်သည်များ စက်ပိုင်မြေပိုင်ရှင်များကိုကား အစိုးရက တိုးတက်အောင် ကြီးပွားအောင် စောင့်ရှောက်ဘို့အရေး၌ ဥပေက္ခာပြု လစ်လျူရှုကာ တရားသဖြင့် ရောင်းဝယ်ကြဘို့၊ အမြတ် ကြီးမစားကြဘို့၊ အမြတ်တော်ခွန် မှန်မှန်ပေးဘို့လောက်ကိုသာ ဥပဒေ ဖြင့် သတိပေးပါလျှင် ထိုအစိုးရကိုပင် ကြည်ညိုလေးစားကာ တိုင်းပြည် သာယာပါလိမ့်မည်။

ဤနည်းအားဖြင့် ဗြဟ္မစိုရ် (၄) ပါးကို သင့်တော်အောင်ထား၍ အုပ်ချုပ်သွားပါလျှင် တိုင်းသူပြည်သား လူအများ၏ လေးစားကြည်ညို ခြင်းကိုခံရသော အစိုးရအဖြစ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို သာယာစေနိုင်စရာ ရှိရကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်လည်းဟုတ်၊ အခြားဘာသာတိုင်း၏ တရားတော်လည်းဟုတ်သော ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၄) ပါးသည် တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်ရာဝယ် လက်တွေ့အလုပ်လုပ်၍ရသော ထိုအတိုင်းသာလျှင် စားဝတ်နေရေးအတွက် လယ်ယာတွေ သစ်တောတွေ ရေနံတွေ အလုံ အလောက်ရှိနေသော ဤနိုင်ငံ၌ ဖြစ်သင့်ပါသတည်း။

ငရှူးဗုဒ္ဓဘာသာမင်းများ
အုပ်ချုပ်ပုံ

မိမိသာခုမင်း။ ။ သောတာပန်တည်ပြီးသော ရှင်ဘုရင်ဖြစ်၏။ ဘုရား ရှင်၏ ကျောင်းတော်ဒါယကာကြီးလည်းဖြစ်၏။ ဘာသာအမျိုးမျိုးယူကြ သော မှူးမတ်များလည်းရှိ၏။ စစ်ဘပ်လည်းရှိ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်၌....

အဋ္ဌမတန်း

(၁) သူပုန်ထ၍ ဗိုလ်မှူးများကိုခေါ်ကာ “သူပုန်သေခင်းကျန်းသော ရွာများကို လူတွေနေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ပါချေ” ဟု အမိန့်ပေး၍ စစ်တပ်ကိုလှုတ်ခွဲရသည်။

(၂) တချို့စစ်သားတို့ စစ်တိုက်ထွက်ခါနီးမှ ရဟန်းပြုကြသောကြောင့် ထိုအမှုအတွက် ဥပဒေမရှိသေး၍ ဥပဒေပြုအမတ်တို့ထံ ပို့သောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော ဥပဒေပြုအမတ်တို့က “(က) ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကို ဦးခေါင်းဖြတ်ရမည်၊ (ခ) ကမ္မဝါစာဆရာကို လျှာဖြတ်ရမည်၊ (ဂ) အဖေဝါသံဃာများ၏ နံရိုးတဘက်ကို ချိုးရမည်” ဟု ဥပဒေပြုကြသည်။

(၃) ထိုမင်းလက်ထက်၌ပင် “ရာဇဝတ်သားကို တရားသူကြီးတို့က တံကျင်လျှို၍ သတ်ရမည်” ဟု အမိန့်ချသောကြောင့် တံကျင်လျှိုခံရသော ထိုယောက်ျားသည် မြို့တော်လှည့်သော ရှင်ဘုရင်ကိုမြင်၍ ဘုရင့်ပဲ့တော်စာကို စားလိုကြောင်းဟစ်အော်၍ တောင်းသောကြောင့် ပေးပါမည် ဝန်ခံခဲ့ရ၏။ ထိုဝန်ခံမှုကို ညစာပဲ့တော်စားခါနီးမှ သတ်ရ၍ ကာဠဝဠိယမည်သော သူဆင်းရဲ၏မယားကို အပို့လှုတ်ရသော ကိစ္စလည်း ဖြစ်ရသည်။ (ဥပရိပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ... မြန်မာတို့က “ကာကဝလ္လိယ” ဟု ခေါ်ကြသည်။)

ဓမ္မာသောကမင်း။ ။ သာသနာတော်ကြည်ညိုသောအခါ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေကို တိုင်းပြည်၌ဖြန့်၍ ကျောက်တိုင်ထူလျက် အုပ်ချုပ်လေရာ ထိုအခါကျမှ သာ၍အုပ်ချုပ်လို့ လွယ်ကူလာသတဲ့။

ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း။ ။ ထိုမင်းကား သီဟိုဠ် ဗုဒ္ဓဘာသာမင်းတည်း။ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဖျက်ဆီးသော ကျေးကုလားတို့ကို စစ်တိုက်ထွက်ခါနီး၌ ရဟန်းငါးရာကိုပင် ပင့်သွား၏။ သူ၏လှံအဖျား၌ ဘုရားဓာတ်တော်ကို ဌာပနာထားသတတ်။ အဘယ ဗိုလ်မှူးစသော ဗိုလ်များဖြင့် စစ်တိုက်လေရာ အားလုံး အောင်မြင်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

အနော်ရထာ ။ အနော်ရထာကား ရဟန်းတုတေ့ကို လူထွက်စေကာ သာသနာတော်ကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုနိုင်သော ဗုဒ္ဓသာသနာပြုမင်း ပေတည်း။

မင်းကြီးရန်အောင် ။ ။ အဝ (အင်းဝ) နေပြည်တော်ဝယ် စာတတ် ပေတော် ဆရာတော်များနှင့်တကွ ရဟန်းတော်များစွာကို သတ်ဖြတ် သော ရန်သူမင်းကို ရှင်းလင်းကာ သာသနာနှင့် တိုင်းပြည်ကိုကယ် တင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာ မှူးမတ်ကြီးပေတည်း။

ဤနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံဝယ် ဗုဒ္ဓဘာသာ မင်းမှူးမတ်တို့သည် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရာဝယ် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ထိုက်တန်သလို အသုံးပြုကာ အောင်မြင်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ဆရာများ ကိုင်ဆောင်သင့်သည့် ကျမ်းစာများ

- ၁။ ရတနာဂုဏ်ရည်၊ ၂။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ၃။ အနာဂတ် သာသနာရေးကျမ်း၊ ၄။ ဗုဒ္ဓဝင်အပေးအဖြေ၊ ၅။ အခြေပြု မင်္ဂလာသုတ်၊ ၆။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိတာဝနာ၊ ၇။ ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်၊ ၈။ သာမည- ဖလသုတ် မြန်မာပြန်၊ ၉။ ဘာသာသေ့၊ ၁၀။ ဘာသာရေး ပြဿနာများ၊ ၁၁။ နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓ၊ ၁၂။ မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ (၆-အုပ်) အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃။ ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး။

ဟောဇာနည်သော တရားတော်များ

- ၁။ မေ့စကြာတရားတော် (ရှစ်နာရီရှိသည်) ၂။ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော် (၃-နာရီရှိသည်) ၃။ ပဋ္ဌာန်းတရားတော် (၁၀-နာရီရှိသည်) ဤတရားများကိုလည်း နာယူရန် ဆရာတော် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

အခြားရှိသင့်သော ကျမ်းစာများ

- ၁။ ငါးရခွေငါးဆယ်နိပါတ်တော်များနှင့် ဇာတ်ကြီးဆယ်တွဲ၊
- ၂။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဝတ္ထုတော်ကြီး ၄-တွဲ၊
- ၃။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ခြောက်တွဲ ရှစ်အုပ်၊
- ၄။ ပါဠိဟော်မြန်မာပြန်များ၊ (ကမ္ဘာအေး ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့)

နဝမတန်းမှအထက်

သုငါမဟုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်

အချို့ နိဒါန်း

ဤကျမ်းစာကို စီစဉ်ရခြင်းအကြောင်း

- (၁) များစွာသော လူတို့သည် ပရမတ္ထ သဘာဝကို နားလည်လိုကြ ပါလျက် မိမိတို့နှင့် သင့်တော်သော ကျမ်းစာကို မတွေ့ရသော ကြောင့် မသင်ယူနိုင် မလေ့လာနိုင်ဘဲ ရှိကြရပေသည်။
- (၂) လက်ရှိ ကျမ်းစာအချို့ကို ကြည့်ရှု လေ့လာပြန်ပါသော်လည်း ထို ကျမ်းစာတို့မှာ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်မှစ၍ ပါဠိသင်ယူသူတို့အတွက် စီစဉ်အပ်သော ကျမ်းများ ပြစ်နေသောကြောင့် ထိုပါဠိကို နား လည်အောင် သင်နေရသဖြင့် သဘာဝကို ထိမိအောင်သိဘို့ နည်း ရကား သင်ယူရင်းပင် ပျင်းရိငြီးငွေ့ လာတတ်ကြလေသည်။
- (၃) ဘုန်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာ စီစဉ်ရေးကော်မတီတွင် ပါဝင်၍ သင်ခန်းစာ ရွေးချယ်စဉ်ကပင် အဘိဓမ္မာ လေ့လာလိုသော တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများအတွက် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းသည် မသင့် လျော်ကြောင်း၊ လူဝတ်ကြောင်များ နားလည်လောက်အောင် သီးခြား စီစဉ်ပေးဘို့လိုကြောင်းကို ပြောခဲ့ဘူးပါသည်။
- (၄) ထိုသို့ပြောသော်လည်း ကော်မတီတွင် ပါဝင်သူအများက စိတ်ဝင် စားပုံ မရသောကြောင့် မိမိလည်း သီးခြားစီစဉ်မှုကို လျစ်လျူရှုကာ ထို့နောက် အချိန်များမှာလည်း အခြားကျမ်းများကို ရေးသားနေရ သောကြောင့် သီးခြားစီစဉ်ပေးဘို့ အချိန်မရခဲ့ပါ။
- (၅) ယခုသော် ရန်ကုန်-မြို့မကျောင်း၏ တာဝန်ဆောင် ဦးအောင်မင်း စသော လူကြီးအချို့၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာအသစ်ကို လိုလား

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

တောင့်တကြခြင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို စွမ်းနိုင်သမျှ ကြိုးစားလျက် မိမိကျောင်းတိုက်အတွက်လည်း အဖက်ဖက်က အားပေးလျက်ရှိသော ဒါယကာ ဦးထိန်ဝင်း၏ မကြာမကြာ တိုက်တန်းခြင်း၊ မိမိကျောင်းတိုက်၏ ကျောင်းဒါယကာ ဦးမောင်ကို၏ မိမိသိသင့်သောတရားအချက်များကို သိလိုပါကြောင်း လျှောက်ထားခြင်းတို့ကြောင့် အောက်ခြေ ဘာသာရေးကို အထိုက်အလျောက် နားလည်ပြီးသူများအတွက် တဆင့်တက်၍ လေ့လာဘို့ရာ ဤကျမ်းစာကို စီစဉ်ရပါသည်။

ရေးသားပုံအစီအစဉ်

- (၁) လူတယောက်ကို စဉ်းစားသောအခါ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကို ပဌမတွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်အခန်းကို ပဌမစီစဉ်ပါမည်။
- (၂) ထိုရုပ်ခန္ဓာ၌ စိတ်ကောင်း-စိတ်ဆိုးကို အကြောင်းပြု၍ “တယ် စိတ်ကောင်းတဲ့သူ၊ တယ် စိတ်နေစိတ်ထား ညံ့တဲ့သူ” ဟု ပြောလေ့ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်အခန်း၏နောက်၌ စိတ်အခန်းကို ဒုတိယမြောက် စီစဉ်ပါမည်။
- (၃) စိတ်ကောင်း စိတ်ဆိုး ကွဲပြားရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ စိတ်နှင့် အဘူဖြစ်ကြသော လောဘ ဒေါသ စသော သတိပညာ စသော စေတသိက်များပင်ဖြစ်ရကား စေတသိက်အခန်းကို တတိယမြောက် စီစဉ်ပါမည်။
- (၄) ထိုစေတသိက်များသည် အကြောင်းမဲ့သက်သက် ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်။ ဝတ္ထု ဒွါရအာရုံတို့ကို မှီရဆွဲကိုင်ရမှ ဖြစ်ကြရသည့်ပြင် ထိုသို့ ဖြစ်ကြရာတွင်လည်း ကိစ္စအမျိုးမျိုး ရှက်ဆောင်လျက်ဖြစ်ကြသောကြောင့် ထိုကိစ္စစသည်ကို ဖော်ပြသော ရောပြုမ်းသော ပကိဏ္ဍက အခန်းကို စတုတ္ထမြောက် စီစဉ်ပါမည်။
- (၅) ဝတ္ထုစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ရသော ထိုစိတ်စေတသိက်များသည် ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်။ စိတ်တို့၏ အမြဲဖြစ်

နဝမတန်းမှ အထက်

နေကျ နိယာမအတိုင်းသာ စိကာစဉ်ကာ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ပညာရှင်တို့ စိတ်ဝင်စားဘွယ် ကောင်းလှသော စိတ်အစဉ်ဝီထိ အခန်းကို ပဉ္စမမြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုစိတ်စေတသိက်တို့၏ ဝီထိအဖြစ်ဖြင့် စိကာစဉ်ကာ ဖြစ်ကြရာဝယ် ထိုသို့ ဖြစ်နိုင်အောင် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းက ကျေးဇူးပြုဟန်ကိုသိရသော အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို မှန်းမြော်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလှသောကြောင့် ထိုပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အသီးအသီးပြခန်း ကိုလည်း ဆဋ္ဌမမြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုမျှလောက် သိပြီးသူမှာ စိတ်၏ ဆန်းကြယ်ပုံ၊ စိတ်ဆန်းကြယ် သလောက် ကံဆန်းကြယ်ပုံ၊ ကံဆန်းကြယ်သလောက် အကျိုးပေး ဆန်းကြယ်ပုံကို နားလည်နိုင်လောက်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ထို အားလုံးကို အခြေခံ၍ ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ အခန်းကို သတ္တမမြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုမျှလောက် သိပြီးသူမှာ သံသရာ ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဟူသော ပ'ပဉ္စတရား (၃) ပါး အကြောင်းကို သိနိုင်လောက်ပြီ ဖြစ်ရကား ပပဉ္စတရားအခန်းကို ဆဋ္ဌမမြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုတရားစုကို သိပြီးသူမှာ သစ္စာ (၄) ပါးကို ပြလျှင် နားလည် လောက်သော ဉာဏ်အခြေခံ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်သောကြောင့် သစ္စာ (၄) ပါး အခန်းကိုလည်း ဓမ္မစကြာ ပါဠိတော် ညွှန်ပြ၍ နဝမ မြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုအားလုံးကို သိပြီးဖြစ်သူမှာ အနတ္တအချက်အလက်ကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ဉာဏ်ရှင်းလောက်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အနတ္တ လက္ခဏ သုတ်ကို ညွှန်ပြ၍ အနတ္တအခန်းကို ဒသမမြောက် စီစဉ်ပါမည်။

ထိုမျှလောက် သိပြီးသူမှာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုစီးဖြန်း လိုလျှင် ဉာဏ်သက် ဝင်နိုင်လောက်ပြီဖြစ်၍ ဝိပဿနာအစ သီလ သမာဓိကိုညွှန်ပြလျက် ဘာဝနာအခန်းကို ကောဒသမမြောက် စီစဉ် ပါမည်။

ပရမတ္ထ တရားများကို လေ့လာသင့်ပုံ

“စိတ်စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ပရမတ်တရား (၄) ပါးသည် ရှင်တော်ဘုရား ပွင့်တော်မူမှသာ ကွဲကွဲပြားပြား သိရသော တရားများဖြစ်၏။ ရှင်တော်ဘုရား မပွင့်သောအခါ၌၊ သို့မဟုတ်- ဘုရားပွင့်တော်မူသော်လည်း ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များ မပြန့်နှံ့ရာအရပ်၌ ဖဿဝေဒနာ စသော တရားများကို ကွဲကွဲပြားပြား နားလည်ဘို့ကို မဆိုထားဘိ၊ နာမည်မျှလောက် ပင် မထင်ရှားချေ။

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များ ပြန့်နှံ့၍ နေရာဖြစ်သော မြန်မာ နိုင်ငံဝယ် နေထိုင်ကြသူတို့သည် အလွန်သိဘို့ ခဲယဉ်းလှသော ပရမတ္ထ သဘော တရားများကို လေ့လာသင့်ကြပေသည်။ ထိုသို့ လေ့လာရာ၌ ပညာတရပ် အနေအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား ပညတ်တရားတို့ကို ကွဲကွဲပြား ပြား နားလည်၍ အထက်တန်းကျသော သစ္စာ (၄) ပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ပဉ္စာန်းကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်ပုံကို သိရှိကာ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ် လိုသောဆန္ဒဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ပါရမီအစစ်အမှန်ကို ဖြည့်ကျင့်လိုသော ဆန္ဒဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လေ့လာသည်ဖြစ်စေ၊ အသိဉာဏ်တိုးပွား၍ အကျိုးများမည်မှာ ကေန် ဖြစ်ပါသတည်း။

၁၃၂၄ တပို့တွဲ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

- ၁။ ဘုရားရှင်တော်၊ မပွင့်ပေလျှင်၊ လူတော်အများ၊ စိတ်ကောင်းထားလည်း၊ ဤကားကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ မသိရ များလှအပြစ်တွေ။
- ၂။ ဘုရားရှင်တော်၊ ပွင့်ထွန်းပေါ်၍၊ ဟောဖော်ညွှန်ကြား၊ မြတ်တရားကြောင့်၊ ဤကားကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်၊ ထိုထိုဘုံဘဝ၊ သိကြရ များလှကျေးဇူးပေ။
- ၃။ ကျေးဇူးတော်ရင်၊ ဘုရားရှင်ကို၊ ဦးတင်မပြတ်၊ ကျေးဇူးဆပ်ဘို့၊ အမြတ်ရတနာ၊ သာသနာ၏၊ နိုင်ရာဝန်ထမ်း၊ ကိုယ်စီစွမ်း၊ ကြိုးပန်းကြပါလေ

ရုပ်ပရမတ္ထကို ပြခန်း

(၁) စိတ်စေတသိက်၊ ရုပ်နိဗ္ဗိ (၄) ရုပ်၊ ပရမတ်။

ပရမတ္ထ။ ။ပါဠိလို ပရမတ္ထကို မြန်မာလို “ပရမတ်” ဟု ခေါ်၏။ ပရမတ္ထ၌ “ပရမ+အတ္ထ” ဟုခွဲ၊ ပရမ=မြတ်သော+အတ္ထ=သဘောတရား။

မြတ်ပုံ။ ။မူလသဘောမှ မပြောင်းလဲမဖောက်ပြန်ဘဲ မှန်ကန်တိမတ်သည်ကို “မြတ်” ဟု ဆိုသည်။ “မြင့်မြတ်=မှန်မြတ်” ဆိုတဲ့ အမြတ်မျိုး မဟုတ်ပါ။

ပညတ်။ ။အစစ်အမှန်အားဖြင့် အထင်အရှားမရှိပါဘဲ လူအများတို့က ခေါ်ဝေါ်ထားအပ်၊ ထိုအခေါ်အတွင်း အသိအမှတ်ပြုအပ်သော အရာဝတ္ထုအထည်ဒြပ်စုကို “ပညတ်” ဟု ခေါ်၏။ [ပညတ္တိ(ပါဠိလို)၊ ပ-အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ+ ဥတ္တိ-အသိအမှတ်ပြုအပ်သော အရာဝတ္ထုဒြပ်စု]

ပညတ်သည်ဖောက်ပြန်၏။ ။ပရမတ်ဖြစ်သော “စိတ်စေတသိက် ရုပ်နိဗ္ဗာန်” တရားတို့သည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်း မရှိကြသော်လည်း ပညတ်တို့ကား ပင်ကိုယ်သဘောမှ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်ကြသည်။

ဥပမာ။ ။ “လူ” ဟု ဆိုရာ၌ “လူ” ဟု ခေါ်အပ်, အများအသိအမှတ်ပြုအပ်သော လူကောင်=လူ့ ကိုယ်ဒြပ်သည် ပညတ်တည်း။ လူ၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ် အစုနှင့် စိတ်စေတသိက်တို့ကား ပရမတ်တည်း။

ပညတ်ဖောက်ပြန်ပုံ။ ။လူကောင်ဒြပ်သည် ဆံပင်မွေးညှင်းစသော အစုတို့ပေါင်းစပ်နေသော အခိုက်၌ “လူ” ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဆံပင်တခြား မွေးညှင်းတခြားခြေသည်းလက်သည်းတခြား စသည်စိတ်ကူး၍ ခွဲခြားကြည့်သောအခါ (သို့မဟုတ်-တကယ်ဖျက်၍ ခွဲစိတ်ထားသောအခါ) “လူ” ဆိုသော ဒြပ်ကြီးပြောင်းလဲသွား၏ “လူ” မရှိတော့၊ ဆံပင်မွေးညှင်းစသည်သာ ရှိတော့၏။ ထိုဆံပင်စသည်တို့လည်း ပညတ်

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ပင် ဖြစ်သေး၏။ ဆံပင်ကို အစိတ်စိတ် ဖြတ်တောက်လိုက်သောအခါ သို့မဟုတ် မီးရှို့လိုက်သောအခါ “ဆံပင်” မရှိတော့၊ ရုပ်မှုန့်ကလေးတွေ ပြာမှုန့်ကလေးတွေသာ ရှိတော့၏။ ထိုရုပ်မှုန့်တွေ ပြာမှုန့်တွေ ခွဲ၍ စိတ်၍မရနိုင်သောအခါ “ရုပ်ကလာပ်” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထိုရုပ်ကလာပ် တခုတခုသည် ပရမာနုမြူထက်ပင် သေးငယ်၏။ မျက်စိဖြင့်၎င်း၊ မှန် ပြောင်းကောင်းကောင်းဖြင့်၎င်း မမြင်နိုင်။

ပရမတ် ဖောက်ပြန်ပုံ။ ။ “မဖောက်ပြန် မပျက်စီး” ဟု အဓိပ္ပာယ် မမှတ်ရ။ “ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း တိမတ်သည် မှန်ကန်သည် သဘောအားဖြင့် အပြောင်းအလဲမရှိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ ထိုပြင် သော ရုပ်ကလာပ်အသေးဆုံး အစုအဝေး၌ ခွဲ၍မရသော ရုပ်ကလေး ရှစ်မျိုးပါဝင်၏။ ထို (၈) မျိုးတွင် နောက်၌ပြုလတ်အတိုင်း ပထဝီသည် ခက်မာခြင်းသဘောရှိ၏။ ထိုခက်မာခြင်းသဘောသည် လူတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ တိရစ္ဆာန်တို့ သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ် မပြောင်းလဲတော့။ အပြင် ဘက် မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီးနှင့် သစ်ပင်တောတောင်တို့မှာလည်း ပါရှိ သော ထိုပထဝီ၏ ခက်မာခြင်းသဘောသည် မပြောင်းလဲချေ။

စိတ်စေတသိက်ဟူသော ပရမတ္ထတရားစုတွင် လောဘပါဝင်၏။ ထိုလောဘသည် လိုချင်မှုသဘောရှိ၏။ ထိုလိုချင်မှုသဘောသည် ခွေး တိရစ္ဆာန်သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ လူကြီးလူကောင်း ပညာရှိသူတော်ကောင်း တို့သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ် မပြောင်းလဲချေ။ ဒေါသသည် စိတ်ဆိုးခြင်း စိတ် ညစ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ထိုသဘောလည်း မည်သူ့သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ် မပြောင်းလဲချေ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထတရား (၄) ပါးလုံး၏ မပြောင်းလဲပုံကို သိပါ။ (ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ကိုပင် သန္တာန်(ပါဠိ) သန္တာန် (မြန်မာလို) ခေါ်၏။ သံ-ဆက်စပ်လျက်+တာန-ကျယ်ပြန့်နေ သော တရားတွေ။)

(ဆောင်ပုဒ်) စိတ်စေတသိက်၊ ရုပ်နိဗ္ဗ (၄) ရုပ်၊ ပရမတ်ကား၊ မဖောက်ပြားဘဲ၊ အများအမှတ်၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၊ ပညတ်စုတွေ၊ ဖောက်ပြန်လေ၊ ခွဲဝေ (၂) မျိုးခြား။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်

၏

သင်တန်းညွှန်ကြားချက် မာတိကာ

၁၃၂၅-ခု (၁၉၆၃) ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံ သင်တန်းအတွက် ဖွင့်လှစ်ပွဲကို ရန်ကုန်မြို့ မြို့မအမျိုးသမီးကျောင်းတွင် စတင်ကျင်းပခဲ့စဉ်က အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် အရှင် ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ကံတရားအကြောင်းကို ၃-ရက်တိုင် ဟောကြားဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ မြို့မအမျိုးသားအထက်တန်း ကျောင်းတွင် ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားနည်းပေးမှုအရ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိဘများနှင့်တကွ အခြားဘာသာဝင်များကိုပါ အခြေခံသင်တန်း ဖွင့်လှစ်ပို့ချခဲ့ကြပါသည်။

ထိုစဉ်က သင်တန်းမာတိကာ အစီအစဉ်များကို အသုံးပြုလိုသူများ ရရှိနိုင်ရန် ဘော်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

အထူးမှတ်တမ်းချက်

စာမျက်နှာ ၃၇၉ နဝမတန်းမှအထက် သူငါ့မဟုတ် နာမ်နှင့်ရုပ် အချိုးနိဒါန်းမှစ၍ စာမျက်နှာ ၃၈၄ ရုပ်ပရမတ္ထကို ပြခန်းမှာ ဆရာ တော်ကိုယ်တိုင် ရေးသား၍ အဲဒီအတိုင်း ဆက်ရေးမည်ဟု ပေးထားခဲ့ သော ဆရာတော်၏စာမျက်နှာကို အပြီးသတ်မဟုတ်သော်လည်း ပျောက်ဆုံး သွားမည်စိုး၍ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလအကြောင်း

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

- ၁။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် (၉)ပါးအဓိပ္ပာယ်။
- ၂။ သရဏနှင့် သရဏဂုံကွဲပြားပုံ။
- ၃။ သရဏဂုံဆောက်တည်နည်း လေးမျိုး။
- ၄။ သရဏဂုံ တည်ပုံ ပျက်ပုံ။

ဒုတိယနေ့

- ၁။ ဓမ္မဂုဏ်တော် (၆)ပါး အဓိပ္ပာယ်။
- ၂။ လောကီသရဏဂုံတည်ပုံ။
- ၃။ လောကုတ္တရာ သရဏဂုံတည်ပုံ။
- ၄။ သရဏဂုံ အကျိုးလေးပါးနှင့် ဆယ်ပါး။

တတိယနေ့

- ၁။ သံဃာတော်ဂုဏ် (၉)ပါး အဓိပ္ပာယ်။
- ၂။ သရဏဂုံနှင့် ဥပါသကာများ။
- ၃။ သရဏဂုံနှင့် ရှင်သာမဏေများ။
- ၄။ သရဏဂုံနှင့် ရဟန်းတော်များ။

စတုတ္ထနေ့

- ၁။ စကြာမင်းခေတ်နှင့် ငါးပါးသီလ။
- ၂။ ငါးပါးသီလအစ အဒိန္နာဒါန။
- ၃။ မုသာဝါဒအရေးကြီးပုံ။
- ၄။ ငါးပါးသီလထက် သရဏဂုံအရေးကြီးပုံ။

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ ဦးကျော်ထွတ်၊ ပရိယတ္တိ သာသနာဟိတ ဓမ္မာစရိယ (သကျသီဟ)၊ သာသနဓဇ သိရိပဝရာ ဓမ္မာစရိယ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့ ပိဋကတ်မြန်မာပြန်ဌာန စာတည်းအယ်ဒီတာ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဒုစရိုက် သုစရိုက်နှင့် ပုညကြိယာ ၁၀-ပါး

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

- ၁။ ဒုစရိုက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဒုစရိုက်အမျိုးအစား။
- ၂။ ဒုစရိုက်၏ဆန့်ကျင်ဘက် သုစရိုက်၏အဓိပ္ပာယ်။
- ၃။ ဒုစရိုက် အရေအတွက် သင်္ချာ။

ဒုတိယနေ့

- ၁။ ဒုစရိုက်ကိုပြုကျင့်ခြင်း၏ မျက်မှောက်အကျိုး တမလွန်အကျိုး။
- ၂။ ဒုစရိုက်၏ဆန့်ကျင်ဘက်၊ သုစရိုက်အရေအတွက် သင်္ချာ။
- ၃။ သုစရိုက်ကိုပြုကျင့်ခြင်း၏ မျက်မှောက်အကျိုး တမလွန်အကျိုး။

တတိယနေ့

- ၁။ ပုညကြိယာ၏ အဓိပ္ပာယ်။
- ၂။ ပုညကြိယာ အရေအတွက်။
- ၃။ ပုညကြိယာ တခုစီတခုစီ၏ အဓိပ္ပာယ်။

စတုတ္ထနေ့

- ၁။ ဒါန၌ ပါဝင်သော ပုည ကြိယာများနှင့် ၎င်းတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း အကျိုး။
- ၂။ သီလ၌ ပါဝင်သော ပုညကြိယာများနှင့် ၎င်းတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း အကျိုး။
- ၃။ ဘာဝနာ၌ပါဝင်သော ပုညကြိယာများနှင့် ၎င်းတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း အကျိုး။

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ဦးဘမိုး၊ ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ
 (သကျသီဟ)၊ ဗုဒ္ဓ သာသနာ အဖွဲ့ ပိဋကတ်တော် မြန် မာ ပြန် ဌာန၊
 အယ်ဒီတာချုပ်။ [ကွယ်လွန်]

ဗြဟ္မဝိဟာရနှင့် ကိုယ်ကျင့် သုတ္တန်တရားများ

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

၁။ ဗြဟ္မဝိဟာရ-အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်။

ဗြဟ္မာ-၃-မျိုးပြားပုံ။ ။မေတ္တာအထမြောက်အောင် ဆင်ခြင်ပုံ။ ။

မေတ္တာပွားအပ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မပွားအပ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် သုတ္တန်ဆိုင်ရာ။ ။

မေတ္တာဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကြောင်းများ။ ။ကရုဏာ၏သဘော။ ။

ဒုတိယနေ့

၂။ မေတ္တာ၏ရန်သူ-၂-မျိုး။

ကမ္ဘာဦးမှစ၍ မေတ္တာကြောင့် အခြေအနေ ပြောင်းလာပုံ။ ။ရန်သူ

ကြိုက်တရား ၇-ပါး။ မေတ္တာအကျိုး ၁၁-ပါးဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကြောင်း

များ။ မုဒိတာပွားပုံ။ ။မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ မြောက်ပွားပုံ။

တတိယနေ့

၃။ ဥပေက္ခာ၏သဘော။

မဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂိုလ်၌ ရှေးဦးစွာပွား၊ နောက်မှ ပိယ၊ ဝေရီပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၎င်း၊ မိမိ
ကိုယ်၌၎င်း၊ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၎င်း ပွားများရန်။ ။ဥပေက္ခာ
မြောက်ပွားပုံ။ ။သားလေးယောက် အပေါ်၌ မိဘတို့ ဗြဟ္မစိုရ်သက်ဝင်ပုံ။

စတုတ္ထနေ့

၄။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး၏ အချုပ်သဘောများ။

ဗြဟ္မစိုရ်၏ ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပတ္တိ။ ။ပျက်စီးခြင်းဝိပတ္တိများ။ ။၎င်း၏

အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ဖြစ်ပုံများ။ ။ဗျာပါဒများသို့၊ ဝိဟိံသများသို့၊

အရတိများသို့၊ ရာဂများသို့ အစဉ်အတိုင်း၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊

ဥပေက္ခာ ပွားရမည့် အကြောင်း။ ။ဗြဟ္မစိုရ်၏ အပ္ပမာဏ (အပ္ပမညာ)

ဖြစ်ပုံ။ ။သုတ္တန်ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကြောင်းများ။

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ဦးဘသန်း၊ မူလခမ္မာစရိယ၊ နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ

အဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ဒု-စာပြင်မှူးချုပ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

၁။ ကံဆိုသောစကား၏အဓိပ္ပါယ်၊ ပြုလုပ်မှုစေတနာ။

ဒုတိယနေ့

၂။ ကံ ၄-မျိုး ၄-လိကို ခွဲခြားပြသခြင်း။

(က) ကံစွစတုက္က။ ကံစွလုပ်ငန်းအားဖြင့် ကွဲပြားသော ကံ ၄-ပါး။

(ခ) ပါကဒါန ပရိယာယ စတုက္က။ ။အကျိုးပေး အလှည့်အကြိမ် အစဉ်အားဖြင့် ကွဲပြားသော ကံ ၄-ပါး။

(ဂ) ပါကကာလ စတုက္က။ အကျိုးပေးရာ ကာလ အားဖြင့် ကွဲပြားသော ကံ ၄-ပါး။

(ဃ) ပါကဌာန စတုက္က။ ။အကျိုးပေးရာဘုံနှင့် စပ်၍ ကံ ၄-မျိုး ကွဲပြားခြင်း။

တတိယနေ့

၃။ ကာမကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ (ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ)

စတုတ္ထနေ့

၄။ ရူပကုသိုလ်ကံ၊ အရူပကုသိုလ်ကံ။

ပဉ္စမနေ့

၅။ ကံ၏အကျိုး။ ။အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး။ ။ကာမကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး။ ။ရူပ အရူပကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးများ။

ဆဋ္ဌမနေ့

၆။ လောကုတ္တရာကုသိုလ် [မဂ်] နှင့် လောကုတ္တရာဝိပဿိကာ [ဖိုလ်]။

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ဦးကျော်သောင်း၊ ဘီ၊ အေ အငြိမ်းစား မြေစာရင်းကြီး(အဘိဓမ္မာ ဓမ္မကထိက)။

သံသရာ၌ ကျင်လည်ပုံနှင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်ပုံ

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

၁။ သံသရာဟူသောစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းချက်။
ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာအာယတနတို့၏အစဉ်။

ဒုတိယနေ့

၂။ ဘဝစက်လည်ပုံ။

အတိတ် အကြောင်း ၅-ပါး။ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုး ၅-ပါး။ ။
ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း ၅-ပါး။ ။ အနာဂတ် အကျိုး ၅-ပါး
တည်းဟူသော အခြင်းအရာ ၂၀။

တတိယနေ့

၃။ ဝဋ်သုံးပါးအားဖြင့် သံသရာဘဝစက်လည်ပုံ။
ကိလေသာဝဋ်, ကမ္မဝဋ်, ဝိပါကဝဋ်။

တေတ္ထနေ့

၄။ ဘဝစက်၏ အင်္ဂါ ၁၂-ပါး။
အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ စသည်။

ပဉ္စမနေ့

၅။ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာအားဖြင့် ဘဝစက်လည်ပုံ။

ဆဋ္ဌမနေ့

၆။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားသဖြင့် သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ပုံ (ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်နှင့်
လောကုတ္တရာမဂ်ပွားပုံ။

သတ္တမနေ့

၇။ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်သဖြင့် ဒုက္ခခပ်သိမ်းငြိမ်းပုံ [နိရောဓသစ္စာကို
မျက်မှောက်ပြုရခြင်း။] ဓမ္မစကြာ တရားတော်၏ အကျဉ်းချုပ်
အဓိပ္ပါယ်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရန်)

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးထူးရွှေ၊ ဘိ-အေ။ ဒီ၊ တီ၊ အငြိမ်း
စား ပညာဝန် (အဘိဓမ္မာ ဓမ္မကထိက)။

ရုပ်နှင့်နာမ်အကြောင်း

မာတိကာစဉ်

ပဌမနေ့

၁။ ရုပ်ဓာတ်၏ပရမတ်အစစ်ဖြစ်၍အမြဲတည်ရှိပုံ။

၂။ နာမ်ဓာတ်၏ ပရမတ်အစစ်ဖြစ်၍အမြဲတည်ရှိပုံ။

ဒုတိယနေ့

၃။ ရုပ်, နာမ်, ပရမတ်တို့၏ ဓာတုလောကမှဥပ္ပါဒလောကသို့ ဝင်ရောက်လာပုံ။

၄။ ရုပ်ဒြပ်၏ အဖြစ်အပျက်နှေး၍ အာရုံငါးပါးနယ် ထင်ရှားပုံ။
တတိယနေ့

၅။ နာမ်ဒြပ်၏ အဖြစ်အပျက်မြန်၍ အာရုံငါးပါးနယ်မဝင်ပုံ။

၆။ နာမ်ဒြပ်သက်သက်ကို သင်္ခါရလောကခေါ်ပုံ။

စတုတ္ထနေ့

၇။ ရုပ်ဒြပ်သက်သက်ကို သြကာသလောကခေါ်ပုံ။

၈။ ရုပ်, နာမ် နှစ်ပါး ပေါင်းစပ်သည်ကို သတ္တလောကခေါ်ပုံ။

ပဉ္စမနေ့

၉။ ကမ္ဘာဦးကာလ ရုပ်ဒြပ်များ စတင်ပေါ်လာပုံ။

၁၀။ ရုပ်, နာမ်, နှစ်ပါးတို့၏ ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးများပုံ။

ဆဌမနေ့

၁၁။ ဝိပဿနာရှုသင့် ရှုထိုက်သော ရုပ်နာမ်နှင့်, မရှုသင့်မရှုထိုက်သော ရုပ်နာမ်။

၁၂။ ရုပ်, နာမ်ဓမ္မတို့၏ အမှန်တရား လေးပါး (သစ္စာလေးပါး) ဖြင့် အထွတ်တပ်ပုံ။

ပို့ချမည့်ဆရာ။ ။ဦးအောင်သိမ်း၊ ပရိယတ္တိ သာသနာ့ဟိတ ဓမ္မာစရိယ (သကျသီဟ)၊ သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓကျမ်းစာ ဌာန၊ လက်ထောက်ကထိက။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

ဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးများ

ပြည်စုံအောင်ကြိုးစားရိုက်နှိပ်နေပါပြီ။

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ကျမ်းစာများ ဈေးနှုန်း မှန်ကန်စွာနှင့် ရရှိနိုင်သော ဌာနများ။

၁။ ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး ပုဒ္ဒသာသနာ့အဖွဲ့ စာအုပ်အရောင်းဌာန။

၂။ ဦးထိန်ဝင်း၊ ၁၀၇၊ စိန်ညွှန်းလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

။ ၁၃၈၊ ဗိုလ်ချုပ်ဈေး၊ အနောက်ဘက်တန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

၃။ ဦးအောင်ခန့်၊ လှိုင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၈၂-လမ်း၊ မန္တလေးမြို့။

